

Codices secundum ordinem apparatus

de numeris et signis cfr. pag. 38*-47*

Codices Evangeliorum

- H** BSCΨ(Mc-J) Z(Mt) 33 L 892 579(Mc-J) Δ 1241
T(LJ) 054(J) 059(Mc) 060(J) 065(J) 070(LJ) 078
(MtLJ) 083(J) 084(Mt) 085(Mt) 099(Mc) 0112(Mc)
0124(LJ) 0125(J) 0139(L) 0162(J) 0177(L) 0178(L)
0179(L) 11596 P^{1.4.5.22.28.39.45.52} | W(MtLJ) |
- D** D vi syv syh^m (P²⁵) |
- Ca** W(Mc) Θ 700 372 (Mt-L) 565 28 399 (Mt) 21 544 1542
(McL)-1654(Mc) 1342(Mc) 067(MtMc) 0188(Mc) P³⁷ |
- Cη^a** 1 1582 2193(Mc-J) | η^b 872(Mc) 22 118 209 131 (McL)
- Cι** 13 788 69 174(Mt) | 1639 983 | 826 543 346 230 828 |
124 |
- Cφ^a** 1424 517 1675 954 349 1188(J) | φ^b 7 267 659 1606
(Mt-L) 1402(MtMc) 1391(MtMc) 115 179-827-1082
(Mc) 185(J) | φ^c 1293 1010-1223 945 1207(LJ) 990 |
φ^r M 1194 27(MtMc) 71 692(Mc) |
- Cβ^a** 348 1279 477 | β^b 1216 1579 16 1588(MtMc) |
- C°** UX 213 1071 2145 1574 443 1321(J) |
- Cπ** Σ(MtMc) Φ(MtMc) N O(Mt) |
- Cσ** 157 713 1012 245 291 235(J) |
- C^l** Γ 047 1295 273 4 998 472 1515(MtMc) 1093 1604 1355
1396 1047-1038(McL) 660 251 2430 1229(L) 716(L)
485 440 162 1170(MtJ) 495(Mc) 1242(J) PQ(LJ)R(L)
064(Mt) 074(MtMc) 079(L) 090(MtMc) 0106(Mt) 0116
(Mt-L) 0130(McL) 0131(Mc) 0138(Mt) |
- Kx^a** A KΠΥ 1346 1219 265 489 | x^b 270 1375 1200 726 |
x^c 280 229 482 473 1354 |
- K^r** Λ 1187 262 1573 1555 545(Mt) |
- K^l** V 461 Ω 399(Mc-J) 028 655 661 476 | E(L)X^b | K^l
EFGH |
- Comment. in J* Cyrillus 850 1820 | Ć (anonym.) 397 0141
869 138 994 821 | Nicetas 249 430 317 743 423 |

Codices Actuum

- H** BSCAΨ^r 33 104 326 81 1175 048 076 096 0165 0175
G P^{8.45} |
- D** DE P^{38.41.48} 1) 1611 1108 2138 1518 1245 | 614 2147
383 257 913 1765 255 378
2) 1891 242 522 206 1758 1831 429 536 491 | 1739
2298 323 440 216 066
vi syv(Ef) sa Ip Lcf Ambst Aug |
- Ca¹** 917 1874 1898 181 88 915 1829 431 307 36 610 453 |

vl	vetus latina; vl(-a) omnes codices vl excepto a
vg	vulgata
lat	versiones latinae
sy	vers. syriacae, in a et p sy significat syp et syh
syc	syrus curetonianus
sȳs	syrus sinaïticus
syv	syra vetus, syc et sys
syp	syra pešitta
syi	syropalaestinensis
syh	syra harclensis
syh*	eiusdem lectio, si in margine alia lectio
syh ^m	lectio marginalis
syh ⁺	lectio in textu asterisco notata
syf	textus a J. Gwynn editus in Ap et epistulis cath. minoribus
sy ³	= syvph
sy ⁴	= syvpih
ar	versio armenia, ar ^v armenia vetus
ar ^m	cod. mosquensis, ar ^o cod. Etschmiatzin 229
Apoc.	ar ¹ Conybeare, ar ² Zohrab, ar ³ Nerses
gg	versio georgica
sa	versio sahidica
bo	versio bohairica
co	versiones copticae sa et bo
ach	vers. subachmimica, in J sa ⁺ est sa + ach, similiter bo ⁺ co ⁺ .
vg ¹ sy ¹ etc.	lectio non ab omnibus codicibus tradita
D ¹ F ¹ G ¹ ,	si in his codd. paulinis graeco-latinis solus textus graecus lectionem aliquam testatur.
g ¹ est	una ex versionibus <i>latinis</i> codicis paulini G
Tert ¹	Tert, si non semper eadem lectio.
Hier ^o ,	si Hier loquitur de codicibus qui hanc lectionem tradunt.
<i>codd.</i>	in apparatu latino, si omnes codices qui in apparatu allegari solent a textu clementino recedunt.
O'	= LXX, additur locis parallelis VT ¹ , si allegatio ad versionem graecam magis quam ad textum hebraicum accedit, e. g. Hb 8, 2.
¹	in textu indicat initium versiculi, si interpunctio est aliquomodo incerta aut nulla.

Libri sacri

Gn Ex I,v Nu Dt Jos Jdc Ru 1 2 Sm 3 4 Rg 1 2 Par
 Èsd Neh Tob Jdt Est Job Ps Pr Eccl Ct Sap Sir Is Jr Lam
 Bar Ez Dn Os Jl Am Abd Jon Mi Na Hab So Agg Zch
 Ma 1 2 Mach
 Mt Mc L J A R 1 2 C G E Ph C 1 2 Th 1 2 T Tt Phm
 Hb Ja 1 2 P 1 2 3 J Jud Ap.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

1,10 1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι
 διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν
 (J 15,27) 2 πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς
 A 1,1 3 αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξε
 4 καμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς
 4 καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ἵνα ἐπι-
 γνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῶδου βασιλέως
 τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ
 1 Par 24,10 6 ἑφμερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγα-
 τέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.
 7 ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέροι ἐναντίον τοῦ Θεοῦ,
 πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιο-
 7 μασιν τοῦ Κυρίου ἀμεμπτοὶ. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς
 τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφο-
 8 τεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.
 8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ
 τάξει τῆς ἑφμερίας αὐτοῦ ἐναντι τοῦ Θεοῦ,
 Ex 30,7 9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι
 10 εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου, καὶ πᾶν τὸ
 πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῆ ὥρα
 11 τοῦ θυμιάματος. ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου
 ἐστῶς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιά-

---

1 επεχειρ.] voluerunt scribere sysp(h) | εν > W 28
 983 1424 al. 660 F syp | 2 καθα D syp Eus | γενομενου
 C Ωρ Eus | 3 καμοι +- κ. τω πνι τω αγιω (A 15,28) b q |
 5 Ελισαβεθ D Θ lat pl., -bel b | 6 εναντ. B-C* 892s X
 lat pl. Cy] ενωπιον rel. | 8 εναντιον SCΔs Θs 544 13^r
 1424 al. MX 713 245s 047 472s al. A^r F | 9 Κυ] θυ
 C*Ψ 579 D 1424^s 1194 1071 1604 syi | 10 εξω + stabat
 et Ta^u sys, > 1355 eblq sys |

SANCTUM
IESU CHRISTI EVANGELIUM
SECUNDUM LUCAM

1,1-4 *Praefatio*

Quoniam quidem multi conati sunt ordina- 1
re narrationem, quae in nobis completae sunt,
rerum, ¹sicut tradiderunt nobis, qui ab initio 2
ipsi viderunt et ministri fuerunt sermonis, vi- 3
sum est et mihi, assecuto omnia a principio
diligenter, ex ordine tibi scribere, optime Theo-
phile, ¹ut cognoscas eorum verborum, de qui- 4
bus eruditus es, veritatem.

1,5-25 *Annuntiatio nativitatis Iohannis*

Fuit in diebus Herodis, regis Iudaeae, sa- 5
cerdos quidam nomine Zacharias de vice Abia,
et uxor illius de filiabus Aaron, et nomen eius
Elisabeth. Erant autem iusti ambo ante Deum, 6
incedentes in omnibus mandatis et iustifica-
tionibus Domini sine querela, et non erat illis 7
filius eo quod esset Elisabeth sterilis, et ambo
processissent in diebus suis.

Factum est autem, cum sacerdotio funge- 8
retur in ordine vicis suae ante Deum, secun- 9
dum consuetudinem sacerdotii, sorte exiit ut in-
censum poneret, ingressus in templum Domini;
et omnis multitudo populi erat orans foris hora 10
incensi. Apparuit autem illi angelus Domini 11

---

3 mihi + et spiritui sancto OBG b q | omnia As
X^cs^cK e c ffr] omnibus *rel.* | ~ a principio omn. *codd.*
c ff q z | 5 illius e b f] *illi *codd.* | 8 funger. + Zacharias
H^cOssBIsMaD^rCsW b c ff l z | 10 populi erat Z* gat]
~ erat pop. *rel.*

12 stans a dextris altaris incensi. Et Zacharias tur-
 13 batus est videns, et timor irruit super eum. Ait
 autem ad illum angelus: Ne timeas, Zacharia,
 quoniam exaudita est deprecatio tua, et uxor
 tua Elisabeth pariet tibi filium, et vocabis no-
 14 men eius Iohannem, et erit gaudium tibi et exsul-
 15 tatio, et multi in nativitate eius gaudebunt. Erit
 enim magnus coram Domino, et *vinum et si-*
ceram non bibet, et Spiritu sancto replebitur
 16 adhuc ex utero matris suae, et multos filiorum
 Israhel convertet ad Dominum Deum ipsorum,
 17 ^let ipse praecedet ante illum in spiritu et vir-
 tute Heliae, *ut convertat corda patrum in filios*
 et incredulos ad prudentiam iustorum, parare
 18 Domino plebem perfectam. Et dixit Zacharias
 ad angelum: Unde hoc sciam? ego enim sum
 19 senex, et uxor mea processit in diebus suis. Et
 respondens angelus dixit ei: Ego sum Gabriel,
 qui adsto ante Deum, et missus sum loqui ad
 20 te et haec tibi evangelizare. Et ecce eris tacens
 et non poteris loqui usque in diem, quo haec
 fiant, pro eo quod non credidisti verbis meis,
 21 quae implebuntur in tempore suo. Et erat plebs
 exspectans Zachariam, et mirabantur quod tar-
 22 daret ipse in templo. Egressus autem non po-
 terat loqui ad illos, et cognoverunt quod vi-

---

15 sicera AssMssBsL^s a d f1* q

17 incredul. O^cEp^mKW r z] incredibiles *rel.*

---

15 Nu 6,3; Jdc 13,4s; 1 Sm 1,11

17 Mt 17,12s; Ma_3,1; 4,5s

18 Gn 18,11

19 Dn 8,16; 9,21; Hb 1,14

ματος. καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος 12
ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ 13
ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη
ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννή-
σει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάν-
νην. καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ 14
πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. ἔσται 15
γὰρ μέγας ἐνώπιον Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα
οὐ μὴ πίη, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται
ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πολλοὺς τῶν 16
υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν
αὐτῶν. καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ 17
ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρ-
δίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονή-
σει δικαίων, ἐτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασ-
μένον. καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· 18
κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύ-
της καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις αὐτῆς. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐ- 19
τῷ· ἐγὼ εἰμι Γαβριήλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σε καὶ εὐαγ-
γελίσασθαί σοι ταῦτα· καὶ ἰδοὺ ἔση σιωπῶν 20
καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένη-
ται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις
μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.
Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ 21
ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν. ἔξ- 22
ελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέ-

13 αγγελ. + Ku Θs 1604 cffl ar | διοτι] ιδου γαρ sys,
+ ιδου a cffl qr (syi) | 14 γενεσει B-CL-Δ W A^s 280^s 262
V-655] γεννησ. rel. | 15 Ku] θυ Ψ Θs 13-954 1071 157
1604 716 F | εν κοιλια Ta³ W Π* e cl rz sy co Amb Xq |
17 προσελευσεται B*CL 372 1689 543s 1071 047 V | Ηλια
BSLW | 20 αχρι ης] αχρισ W Θ, ~ αχρισ ημ. ης D 461 |
πλησθησont. Ψ(W) D Ξ Ωρ | 21 προσδεχομενος D |

γνωσαν ὅτι ὄπτασίαν ἐώρακεν ἐν τῷ ναῷ. καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός.

23 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας

Gn 30,23 25 πέντε, λέγουσα ἴδιον οὕτως μοι πεποίηκεν Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γα-

2,5;Mt 1,16ss 27 λιλαίας ἣ ὄνομα Ναζαρέθ, πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβὶδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ.

Jdc 5,24 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν· χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. [εὐλογημένη σὺ ἐν

29 γυναιξίν]. ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος.

30 Ἰκαὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ·

Jdc 13,3 31 εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. Ἰκαὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ

Is 7,14

Mt 1,21ss

Is 9,7 32 ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ Κύ-

2 Sm 7,12-16

22 διεμειν. 579 D¹ 118 788 543s 124 1279 lat gg | 23 ἐπληρωθησ. 1-22 1279s F | 24 αὐτου] Ζαχαριου 544 1424 1012 1093 | 25 οτι] quid a b ffl q ar, hoc Ta^{al} syp | ουτως > Ta^{al} syp ar | 26 η ονομα Ναζ. > D 990 | 27 οικου + κ. πατριας SCL 700 28 1-22 517^s 1194s 16 U^r 245 660s al. gg Eus X^o | 28 πρ. αυτην + ο αγγελος Ta S 579s 700 69 1574 713 F ffl q r sypⁱ, ~ C 33 892 D 28^r 22^s 13 pl. rel. pl. e c vg syh gg, + ευηγγελισατο αυτην κ. 565 2145 1555 e a b ffl r I^o | χαιρε] deus te salvet Taⁱ | ευλογημενη-γυναιξιν Ta⁴ Af LG lat syph gg bo¹ Tert Eus rel. pl.] > BS^ΨL 579 W 700 565 1^s syi ar sa | 29 δε BS^ΨL 579 W D 565 1^s 22 348^r X 1604 syi ar co] + ακουσασα. Taⁱⁿ 1194 vg¹, ιδουσα rel. lat syph gg Amb Aug | επι τω λογω] in introitu eius e a b ffl q z Amb | διελογιζ. + εν εαυτη (λεγουσα) Ψs 892 1241 Xs F syh^m (Ta¹ D 28 1604 ar sa) | ποταπ.-ουτος] quod sic benedixisset eam e a b (f) ffl q r z |

sionem vidisset in templo. Et ipse erat innuens illis et permansit mutus.

Et factum est, ut impleti sunt dies officii 23 eius, abiit in domum suam; post hos autem 24 dies concepit Elisabeth uxor eius et occultabat se mensibus quinque dicens: Quia sic fecit 25 mihi Dominus in diebus, quibus respexit auferre opprobrium meum inter homines.

1,26-56 *Annuntiatio Virgini facta, visitatio*

In mense autem sexto missus est angelus 26 Gabriel a Deo in civitatem Galilaeae, cui nomen Nazareth, ¹ad virginem desponsatam viro, cui 27 nomen erat Ioseph, de domo David, et nomen virginis Maria. Et ingressus angelus ad eam 28 dixit: Ave gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus. Quae cum audisset, tur- 29 bata est in sermone eius et cogitabat qualis esset ista salutatio. ¹Et ait angelus ei: Ne timeas, 30 Maria, invenisti enim gratiam apud Deum; ecce 31 concipies in utero et paries filium et vocabis nomen eius Iesum. Hic erit magnus et Filius 32 Altissimi vocabitur, et dabit illi Dominus Deus

25 fecit mihi AsIQsKW] ~ mihi fec. *rel.* vl

27 viro > ZU

29 audiss. AsPBe-JMaLrW] *vidisset *rel.* e c (vl pl.)
qualis-salutatio] quod sic benedixisset eam vl pl.
(G f)

32 Deus > A-H r

25 Gn 30,23 | 27 L 2,5; Mt 1,16ss | 28 Jdc 5,24

31 Jdc 13,3; Is 7,14; Mt 1,21ss

32 Is 9,7; 2 Sm 7,12-16

33 *sedem David* patris eius, et *regnabit* in domo
 Iacob *in aeternum*, et regni eius non erit finis.
 34 ¹Dixit autem Maria ad Angelum: Quomodo fiet
 35 istud, quoniam virum non cognosco? Et respon-
 dens angelus dixit ei: Spiritus sanctus super-
 veniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi.
 Ideoque et quod nascetur ex te sanctum vo-
 36 cabitur Filius Dei. Et ecce Elisabeth cognata
 tua et ipsa concepit filium in senectute sua,
 et hic mensis sextus est illi, quae vocatur ste-
 37 rilis, *quia non erit impossibile apud Deum omne*
 38 *verbum*. ¹Dixit autem Maria: Ecce ancilla Do-
 mini, fiat mihi secundum verbum tuum. Et
 discessit ab illa angelus.
 39 Exurgens autem Maria in diebus illis abiit
 in montana cum festinatione in civitatem Iuda.
 40 Et intravit in domum Zachariae et salutavit
 41 Elisabeth. Et factum est ut audivit salutatio-
 nem Mariae Elisabeth, exsultavit infans in utero
 eius, et repleta est Spiritu sancto Elisabeth,
 42 ¹et exclamavit voce magna et dixit: Benedicta
 tu inter mulieres, et benedictus fructus ventris
 43 tui. Et unde hoc mihi ut veniat mater Domini

---

35 ex te Hss^cBUssDT^cW gat e a c r] * > *rel.*

36 senecta AsHsZ^csPBeGL^r a b c l r z

sextus est Cs c] ~ est sext. *rel.*

38 dixit-tuum > e b] Maria † ad angelum HKTh

---

33 Mi 4,7; Dn 7,14

35 Mt 1,18ss

37 Gn 18,14

38 L 1,45

41 L 1,15.80

42 Jdc 5,24; Jdt 13,23

ριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐ-
 τοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς 33 Mi 4,7
 τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται Dn 7,14
 τέλος. εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· 34
 πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; ἰκαὶ 35 2,5
 ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον Mt 1,18ss
 ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύνამις ὑψίστου ἐπισκιά-
 σει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθή-
 σεται υἱὸς Θεοῦ. καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγε- 36 3,10
 νίς σου καὶ αὐτὴ συνείληφεν υἷον ἐν γήρει αὐ-
 τῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλου-
 μένῃ στείρα· ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ 37 Gn 18,14
 πᾶν ῥῆμα. ἰεἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη 38
 Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ
 ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

Ἄναστασα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύ- 39
 ταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς
 εἰς πόλιν Ἰούδα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον 40
 Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. καὶ ἐγένε- 41
 νετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ
 Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ
 αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισά-
 βετ, καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλη καὶ εἶπεν· 42 Jdc 5,24
 Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ Jdt 13,23
 καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι τοῦτο, 43 Dt 28,4
 ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς ἐμέ;
 2 Sm 24,21

34 εσται + μοι B^cC^c 33 892 Θ 28 1542 1-22 13-954 al. Ms
 16 X^r 713 al. 660 F syi gg X^o Cy | vir cognovit me Ta|
 b loco v. 34 habet 38a | 35 γεννωμ. + εκ σου Ta⁴ C* 33
 Θ 372 544 1-22 124 517^s 4s 660s ea cr syri^l ar Val Mn
 Ir Tert^l Ad | αγιον + εστιν και Ta^{av}s syp ar (co) I^o Ep|
 36 συνειληφεν BsLW 372s 157 E] -φωια rel. | 37 παρα
 > 788 1194 1093 476 e b c fl l q syp | τ. θυ BS*LW D 565
 E] τω θυ rel. | 38a > e(b)| 41 βρεφος + εν αγαλλιασει
 Ta^v S* 565^c 1579 2145s 1012 syh^m | 42 ανεβοησ. SC 33
 892 Θ 28 544 13-954 348 213s 207ss 1093 sys | κραυγη
 BL 579 W 565 E Ωρ] φωνη rel. | 43 εμε BS* Θ] με rel. |

- 44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου
εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ
11,27s 45 βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ μακαρία ἡ πιστεύ-
σασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ
1 Sm 2,1-10 46 παρὰ Κυρίου. Καὶ εἶπεν Μαριάμ
Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον,
47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου
ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου·
1 Sm 1,11 48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δού-
Ps 112,5s
L 11,27 λης αὐτοῦ.
ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσιν με
πᾶσαι αἱ γενεαί
49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός,
Ps 110,9 καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
Ps 102,17 50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς
τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.
Ps 88,11 51 ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ,
2 Sm 22,28 διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοία καρ-
δίας αὐτῶν.
Ps 146,6 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων
Job 12,19; 5,11 καὶ ὑψωσεν ταπεινούς,
1 Sm 2,7s 1 Sm 2,5 53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν
Ps 33,11; 106,9 καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς.
Is 41,8 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ,
Ps 97,3 μνησθῆναι ἐλέους,
Mi 7,20 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,
Gn 17,7; 3,18; 22,17s τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς
τὸν αἰῶνα.

46 Μαργ.] Ελισαβετ a b1* Iq¹ Or-Hier^c Niceta | 47 επι] εν D 983 lat(-e) sy ar | 49 μεγαλα BS* LW D* lat(-e)] μεγαλεια rel. | 50 γενεας κ. γ. BC* LW E d vg syr bo Aug] γενεαν κ. γ. SΨ 579 700 28 1-1424 Ms 348 pl. 213s 472ss 660ss 270 F ffl1 sysi¹, απο γενεας εις γενεαν 1241 565 gg sa, γενεας γενεων D A rel. b c syh | 51 υπερηφα- νων 565 1689s 1223 251 716 | διανοιας S^c 579 118s 1689s 1071 047 472ss EH | 55 εως αιωνος Cs 700 544 1-230 1424 al. Ms 348s 16 213s 245 al. 472sss |

mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salu- 44
tationis tuae in auribus meis, exsultavit in gaudio
infans in utero meo, ¹et beata, quae credidisti, 45
quoniam perficientur ea, quae dicta sunt tibi a
Domino. Et ait Maria: 46

Magnificat *anima mea Dominum*

et exsultavit spiritus meus in Deo salutari 47
meo.

Quia *respexit humilitatem ancillae suae*; 48
ecce enim ex hoc beatam me dicent
omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est; 49
et sanctum nomen eius.

Et *misericordia eius a progenie in progenies* 50
timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo, 51
dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede 52
et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis 53
et divites dimisit inanes.

Suscepit Israhel puerum suum, 54
recordatus misericordiae suae,

sicut locutus est *ad patres nostros,* 55
Abraham et semini eius in saecula.

---

45 credidisti vl] credidit AssMEp*BeIULCsW | tibi] ei AssEp*ILRCsW d r² | 50 a progenie in prog. (H)] in progenies et progen. *rel. pl.* | 54 recordat. X*W a z] *memorari *rel.* | suae * > AFZ*s*IUQsC ff* l q | 55 eius + usque XBsGDQsC* gat r² z

---

44 J 3,29 | 45 L 1,48; 11,27s | 46-55 1 Sm 2,1-10 | 47 Hab 3,18 | 48 L 1,25.38; 1 Sm 1,11; Ps 112,6; L 1,45; Gn 30,13; Jdt 13,22-31 | 49 Ps 110,9 | 50 Ps 102, 13.17 | 51 Ps 88,11; 2 Sm 22,28 | 52 Ps 146,6; Job 12,19 | 53 Ps 33,11; 106,9 | 54 Is 41,8; Ps 97,3 | 55 Gn 17,7; 18,18; 22,17; Mi 7,20

56 Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus
tribus, et reversa est in domum suam.

1,57-80 *Nativitas et circumcisio Iohannis*

57 Elisabeth autem impletum est tempus pa-
58 riendi, et peperit filium. Et audierunt vicini et
cognati eius quia magnificavit Dominus mise-
ricordiam suam cum illa, et congratulabantur
59 ei. Et factum est in die octavo venerunt circum-
cidere puerum et vocabant eum nomine patris
60 sui Zachariam. Et respondens mater eius dixit:
61 Nequaquam, sed vocabitur Iohannes. Et dixerunt
ad illam: Quia nemo est in cognatione tua,
62 qui vocetur hoc nomine. Innuebant autem patri
63 eius, quem vellet vocari eum. Et postulans pu-
gillarem scripsit dicens: Iohannes est nomen
64 eius. Et mirati sunt universi. ¹Apertum est autem
illico os eius et lingua eius, et loquebatur be-
65 nedicens Deum. Et factus est timor super omnes
vicinos eorum, et super omnia montana Iu-
66 daeae divulgabantur omnia verba haec; et po-
suerunt omnes, qui audierant, in corde suo di-
centes: Quis, putas, puer iste erit? Etenim
manus Domini erat cum illo.

---

59 vocaverunt G gat bffflqrz, vocant As
sui] eius A-MX^cBJGQsC e b c fffl q r

61 quia > Ep*GDLR c

66 quis I] quid *rel.* vl

---

58 L 1,14; R 12,15

59 Gn 17,12; Lv 12,3; L 2,21

66 L 9,44; A 11,21

Ἔμεινεν δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, 56
καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῇ δὲ Ἑλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ 57
τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἷόν. καὶ ἤκουσαν 58
οἱ περιοικοὶ καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγά-
λυνεν Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ
συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ 59 Gn 17,12
Lv 12,3
ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν
αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν.
Ἴκαὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, 60 1,13
ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. καὶ εἶπαν πρὸς αὐ- 61
τήν ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς
καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. ἐνένευον δὲ τῷ 62
πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. καὶ 63
αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης
ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες.
ἀνεώχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ 64
ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν.
Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦν- 65
τας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας
διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἔθεντο 66
πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέ-
γοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ
χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

56 ὡς > Ta^{vs} D 69 e a b f f l q z co | 59 εν > 33s D 213
1555 e | 60 κληθησ. + το ονομα αυτου C* D 213 syi bo |
61 οτι > 1-22 1574 1573 vl(-f) sys | εν τη συγγενεια Γα^{atn}
D Θs 21 1-1606 M-157 1012^r Γ pl. AΠ pl. rel. pl. lat sy³
ar gg co | 62 δε + και (a) f q r sys | 63 λεγων > D 4s e
sys | εσται C 1241 1^r 1223 348-443 U^r 660 syh^m | το >
B*L 579 700 565 Ξ Ω ρ | 63s και² + παραχρημα ελυθη η
γλωσσα αυτου κ. εθαυμ. π., ανεωχθη δε το στ. αυτ. κ. ελ.
D a b r (ff) | 64 inc. κ. παραχρ. Ta^{ail} sysp | η γλωσ.] ελυθη
ο δεσμος της γλ. 1-22 1071 sys | 65 φοβος + μεγας D
bc | φοβ. + τ. ακουοντας ταυτα κ. Θ ar | παντα > S*L
1424^s 348 (r) | 66 τ. καρδιας Ta^{as} L 892s W D Θ e syi^l
ar | γαρ > Ta^{av} 33 892^r Θss 28^r rel. pl. syph* ar | ην
> D ff q sys |

- 67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύ-
ματος ἁγίου καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων·
- 7,16;Ps40,14; 68 *Εὐλόγητός Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ,*
71,18; 105,48;
110,9 ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν
τῷ λαῷ αὐτοῦ,
καὶ ἤγειρεν κέρασ σωτηρίας ἡμῖν
ἐν οἴκῳ Δαυὶδ παιδὸς αὐτοῦ,
70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων
ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,
σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν
καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς,
Ps 104,8; 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν
105,45 καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,
Gn 17,7 ὄρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Ἀβραάμ, τὸν πατέρα
Lv 26,42 ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν
Gn 22,16s; 73 ἁφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας
26,3 ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν
Mi 7,20 ἁφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας
Tt 2,12.14 74 λατρεύειν αὐτῷ ἕν ὀσιότητι καὶ δικαιοσύνη
Jr 11,5 75 ἐνώπιον αὐτοῦ πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν.
- Ma 3,1 76 Καὶ σὺ δέ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ·
Mt 3,3 προπορεύσῃ γὰρ ἐνώπιον Κυρίου
ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ,
Jr 31,34 77 τοῦ δοῦναι γινῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ
ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν,
Nu 24,17 78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν,
Is 60,1s ἐν οἷς ἐπισκέπεται ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους,
Ma 4,2

68 K₅ > W P⁴ a b c f f q r v g¹ sys sa Cyp Eus | τ. λαου
W b f f q r | 70 ~ αγ. προφητ. αυτου των απ αι. D vl sy³
(co) | 71 σωτηριαν] ut liberaret nos Ta^a syp, et liberavit
nos Taⁱ b c f l q r¹⁻² z (gat) sys|~ εκ χειρ. εχθρ. ημ. κ. π.
D sys|74 εχθρ. + ημων Ta³ C^{ss} 579^r D Θ^{ss} 28^r 118^{ss} 13
pl. rel. pl. verss. | 75 πασαις τ. ημ. BL 579 W P⁴ 565
lat(-a)] πασας τ. ημ. rel. | ημερ. + τ. ζωης Θ^{ss} 28^r 1^s
118^s 13-16 348-291 pl. Γ pl. 489-726 rel. pl. sys ar gg |
76 ενωπιον Bs W P⁴ co Ω^q] προ προσωπου rel. | 77 αυ-
των] ημων Cs 579 Θ 28 21 1^r 1689 1424^s M^{ss}U 998^s R
al. A gg | 78 επισκεπεται BS* 0177 W P⁴ Θ syp ar
co]* επεσκεψατο rel. gg I^o |

Et Zacharias pater eius repletus est Spiritu 67
sancto, et prophetavit dicens:

Benedictus Dominus Deus Israhel, 68

quia visitavit et fecit *redemptionem plebis suae,*
et *erexit cornu* salutis nobis 69

in domo David pueri sui,
sicut locutus est per os sanctorum, 70

qui a saeculo sunt, prophetarum eius;
salutem *ex inimicis* nostris 71

et de manu omnium qui oderunt nos:
ad faciendam *misericordiam cum patribus* 72

nostris, et *memorari testamenti sui* sancti;
iusiurandum, quod *iuravit ad Abraham* pa- 73

trem nostrum daturum se nobis,
ut sine timore de manu inimicorum nostro- 74
rum liberati,

serviamus illi ¹in sanctitate et iustitia co- 75
ram ipso omnibus diebus nostris.

Et tu, puer, propheta Altissimi vocaberis; 76
praeibis enim *ante faciem Domini*

parare vias eius,

ad dandam scientiam salutis plebi eius 77

in remissionem peccatorum eorum,

per viscera misericordiae Dei nostri, 78

in quibus visitavit nos oriens ex alto,

67 repletus W ff] impletus *rel.* | **68** Dominus > A
FsZs*JUGCs a b c *al.* Cyp | plebi A*-OZs*BIUGTh]
70 ~ proph. suorum qui ab aevo sunt GDQs | **71** sa-
lutem] et liberavit nos GDQR (gat) a b c ff l q r² z |
~ nos oderunt AXGL^r e | **77** remissione FZ^cMaUThT

68 Ps 40,14; 71,18; 105,48; L 7,16; 19,44; A 15,14;
L 2,38; 24,21; Ps 110,9 | **69** 1 Sm 2,10; Ps 17,3; 131,17 |
70 L 24,25.44; A 3,18.21.24; 10,43; 13,27; 28,23; R 1,2;
16,26; Hb 1,1; 1 P 1,10; 2 P 3,2 | **71** Ps 105,10 | **72** Ps
104,8s; 105,45s; Gn 17,6s; Lv 26,42 | **73** Gn 22,16ss;
26,3; Mi 7,20 | **74s** Is 2,3s; 9,7; 11,4ss; 35,4ss; 42,1ss;
Jr 30,8ss | **76** Ma 3,1; Mt 11,10; J 3,28 | **77** Jr 31,34 |
78 Nu 24,17; Is 60,1s; Jr 23,5s; Zch 3,8

79 *illuminare his qui in tenebris et in umbra
mortis sedent,*

ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

80 Puer autem crescebat et confortabatur spiritu, et erat in desertis usque in diem ostensionis suae ad Israhel.

2,1-21 *Nativitas et circumcisio Christi*

2 Factum est autem in diebus illis, exiit edictum a Caesare Augusto ut describeretur universus orbis. Haec descriptio prima facta est
3 a praeside Syriae Cyrino; et ibant omnes ut
4 profiterentur singuli in suam civitatem. Ascendit autem et Ioseph a Galilaea de civitate Nazareth in Iudaeam in civitatem David, quae vocatur Bethleem, eo quod esset de domo
5 et familia David, ¹ut profiteretur cum Maria
6 desponsata sibi uxore praegnante. Factum est autem, cum essent ibi, impleti sunt dies ut pareret. Et peperit filium suum primogenitum et
7 pannis eum involvit et reclinavit eum in praesepio, quia non erat eis locus in diversorio.

8 Et pastores erant in regione eadem vigilantes et custodientes vigiliis noctis super gregem suum. Et ecce angelus Domini stetit iuxta

---

79 in² > MEpJDL | 80 confort. † in EpD^r gat | deserto A-XEpPGDTh b z | 2,2 a > AFMXPBeJs fl* q r | Quirino ZsL Hier | 4 in² a b al.] > codd. | 5 praegnate AsXPBMa b | 7 reclin.] posuit PG b c fffl q r² z | eis f] ei EpBeDLKW gat z, > e a b c ffl q r²

---

79 Is 9,2; 42,7; Mt 4,16 | 80 L 2,40.52; Jdc 13,24s; L 3,2; Mt 3,1 | 2,2 A 5,37 | 5 L 1,27 | 6 L 1,57; Mi 5,2 | 7 Mt 1,25; G 4,4 | 9 A 9,3; 16,13

ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει

79 Mt 4,16
Is 9,2; 58,6

καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις,
τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν
εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

Τὸ δὲ παιδίον ἠΰξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο 80 Mt 3,1
πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας
ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλ- 2
θεν δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογρά-
φεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. αὕτη ἡ ἀπογραφή 2
πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρη-
νίου. καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκασ- 3
τος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ 4
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρέθ εἰς τὴν
Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυίδ, ἣτις καλεῖται Βηθ-
λεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς
Δαυίδ, ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευ- 5 1,27
μένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ 6
εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ
τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρω- 7 Mt 1,25
τότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλι-
νεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος
ἐν τῷ καταλύματι.

Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ 8
ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκ-
τὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν αὐτῶν. καὶ ἄγγελος Κυρίου 9

2,1 απογραψασθ. 11596 700 1^s 13-230 1579 Eus | απο-
γραφ. 1° 3 e | 2 η > BS* 0177 11596 D Θ 543 482 Eus |
Κυρινου BW 11596 lat syspi sa | 3 παντες > S* 1574
1375 | εαυτου] ιδιαν C 33 892 Δs Θss 28^r rel. syh^m | πο-
λιν] πατριδα D 1689s, χωραν C* sys | 4 τ. Ιουδ.] γην Ιουδα
Ta¹ D e ar | αυτον] αυτους 348 1216 e (sys) Ef | δια το
-Δαυ. post v. 5 D sys | 5 αυτω Ta BsC*L 0177 11596 W
D 700 565 1^r e a fr syi ar co] + γυναικι rel. | ~ εγκυω
απογρ. εκει Ta sysp | 6 inc. ως δε παρεγενοντο επλ. Ta^(v)
D (sys) | αυτους] αυτην Ta e b gat | 7 αυτης > b c ff 1 r |
τ. πρωτοτοκ. > Ta¹ W | 8 τη αυτη] ταυτη Ta^{ai} D* v1 syi
ar co | 9 και¹ + ιδου ΨsΔ D Θ 28^r rel. lat(-e) syrih gg |

- ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν
 10 αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. καὶ
 εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ
 γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις
 La 4,20 11 ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον
 Σωτὴρ, ὃς ἔστιν Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δα-
 12 υίδ. καὶ τοῦτο ὑμῖν σημεῖον· εὐσῆσετε βρέφος
 Dn 7,10 13 ἑσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ. καὶ ἔξ-
 αίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς
 οὐρανόυ αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων·
 19,38;Is57,19 14 Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
 E 2,14-17 καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνην ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας.
 15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν
 οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς
 ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδω-
 μεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ Κύριος ἐγνώ-
 16 ρισεν ἡμῖν. καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦ-
 ρον τὴν τε Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέ-
 2,10ss 17 φος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν
 περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ
 18 τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες
 ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποι-
 2,51 19 μένων πρὸς αὐτούς. ἡ δὲ Μαρία πάντα συνε-
 Dn 7,28 τήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρ-

επεστη] εφανη 990 ar sa Iq (Ta^v sys) | Ku²] θυ S* E e vg
 syh^m Eus, > D 990 bffl | 10 λαω] κοσμοω Ta^{a(i)} sysp |
 11 ος εστ. > 118s Ωρ | ~ Kς Xς W sysp, Xς Iς d (e) | Kς]
 Ku syi Ef | 12 κ. κειμ. > S* D 1375 280 1187 | 13 ουρα-
 νιου] caelestium e b | 14 εν²] και Ta⁺ sy co, > 372 vl pl.
 vg^l sysp Iq Ef Aug | ευδοκίας B*S*W D 28 A lat sa Iq
 Ωρ^l Cyⁱ] ευδοκια Ta⁺ 11596 rel. sy ar gg bo Eus Cy |
 15 αγγελοι Ta³ BsL 579 11596 W Θsss 1^s 22 1071 472 660
 lat(-q) syspi ar gg co Eus] + κ. οι ανθρωποι rel. | ελαλ.
 Ta³ BS 11596 W 565 lat pl. syp co] ειπον rel. r | αλληλ.
 + λεγοντες Ta^{at} S a b ffl syp bo | ο] ως Ta e a c r sysp |
 17 ιδοντ. > b c ffl r z sys ar | διεγνωρ. ΨsΔ Θss 28s 1^s 22
 rel. pl. | τουτου > Ta^{an} D Θss 1^s 124 348 pl. 440 al. Λ
 e a fr (sysp) ar gg co | 19 παντα > 565 990 348 gg |

illos, et claritas Dei circumfulsit illos, et timue-
runt timore magno. Et dixit illis angelus: Nolite 10
timere; ecce enim evangelizo vobis gaudium
magnum, quod erit omni populo: quia natus 11
est vobis hodie Salvator, qui est Christus Do-
minus, in civitate David. Et hoc vobis signum: 12
Invenietis infantem pannis involutum et posi-
tum in praesepio. Et subito facta est cum an- 13
gelo multitudo militiae caelestis laudantium
Deum et dicentium:

Gloria in altissimis Deo, 14
et in terra pax hominibus bonae voluntatis.

Et factum est, ut discesserunt ab eis an- 15
geli in caelum, pastores loquebantur ad invi-
cem: Transeamus usque Bethleem et videamus
hoc verbum, quod factum est, quod Dominus
ostendit nobis. Et venerunt festinantes et in- 16
venerunt Mariam et Ioseph et infantem positum
in praesepio. Videntes autem cognoverunt de 17
verbo, quod dictum erat illis de puero hoc.
Et omnes qui audierunt mirati sunt, et de his 18
quae dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria 19
autem conservabat omnia verba haec conferens

---

11 vobis] nobis YX*GD^cW
14 altiss.] excelsis OEp*PGDL gat a f l q r z
pax † in AFMOssBIsGVC d
15 usque † in YOssEp^mJDR q r z
quod²-nobis] quod fecit Dominus et ostendit nobis
AssMX^cEpPGLK

---

11 J 7,42

13 Mt 25,31; 2 Th 1,7; Ap 5,11ss; 1 P 1,12

14 L 19,38; J 14,27; Is 57,19; E 2,14-17

19 L 2,51; Dn 7,28

20 in corde suo. Et reversi sunt pastores glorificantes et laudantes Deum in omnibus, quae audierant et viderant, sicut dictum est ad illos.

21 Et postquam consummati sunt dies octo, ut circumcideretur puer, vocatum est nomen eius Iesus, quod vocatum est ab angelo prius quam in utero conciperetur.

2,22-40 *Praesentatio in templo*

22 Et postquam *impleti sunt dies purgationis* eius secundum legem Moysi, tulerunt illum in
23 Hierusalem, ut sisterent eum Domino, ¹sicut scriptum est in lege Domini: *Quia omne masculinum adaperiens vulvam sanctum Domino vocatur*; et ut darent hostiam, secundum quod dictum est in lege Domini, *par turturum aut duos pullos columbarum*.

25 Et ecce homo erat in Hierusalem, cui nomen Simeon, et homo iste iustus et timoratus expectans consolationem Israhel, et Spiritus sanctus erat in eo. Et responsum acceperat a Spiritu sancto, non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini. Et venit in spiritu in templum. Et cum inducerent puerum Iesum parentes eius, ut facerent secundum consuetudinem

20 Deum] Dominum ZMaLs gat e l

21 puer HEp^mDLssThTW] > *rel.*

24 Domini > AssMX^cEp*PGD

26 responsum autem G b c d ff l q r z

20 L 5,25s; 7,16; 13,13; 17,15; 18,43; Mt 9,8; 15,31; Mc 2,12; A 4,21; 11,18; 21,20; G 1,24; Ap 4,9ss; 15,4
21 L 1,59; 1,31; G 4,4 | 22 Lv 12,2-8; Nu 6,9 | 23 Ex 13,2.12.15 | 24 Lv 12,8 (5,11); Nu 6,10 | 25 Gn 49,18; L 2,38; 6,24; Jr 17,6; Is 40,1; 49,13

δία αὐτῆς. καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτῶ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παρασιῆσαι τῷ Κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται, καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου, ζευγος τρυγόνων ἢ δύο νοσοῦς περιστερῶν.

Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλήμ ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον, πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν. καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτούς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν Θεὸν καὶ εἶπεν·

21 συνετελεσθ. D 565 1012 | αυτον¹] το παιδιον Ta 33 892* D 544 13^r 7^s al. Ms 1574 157s 4s al. V al. EGs e vg¹ syi | κληθεν] λεχθεν S* ef sys | 22 αυτων] αυτου D 21 209 lat(-q) sys ar sa¹ | αυτον] οι γονεις το παιδιον Xss 4s | 24 του] το 348 047 1093s | ειρημ.] γεγραμμενον Ta^t 1047 z sys | 25 ιδου > Ta^{at} D N syspi¹ | ευλαβ.] ευσεβης S* 700 565 2193* 1424 al. 1071 713 Γ al. K pl. | 26 inc. κεχρηματισμενος ην D lat(-a) sa | πριν η] εως αν Ta S* e syspi ar Did, πριν αν 372 | ιδη] ιδειν 1241 565 544 13ss 983^r N 713 K^s al. | 27 ειθισμ.] εθος D lat sa, > e | 28 αγκαλας BS^cLW 565 Πs 265s al. a b | z Iq Ωq Did] † αυτου rel. |

21 1,31-59
Lv 12,3^{se}

22 Lv 12

23 Ex 13,2.12.15

24 Lv 12,8; 5,11

25

Is 51,3
Gn 49,18

26

27

28

Gn 46,30 29
Tob 11,9 O'

Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ ·

Is 40,5; 52,10 30

ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,

31

ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν
λαῶν,

Is 42,6; 49,6; 32
46,13

φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν

καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

33 Καὶ ἦν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες

Is 8,14 34
Mt 21,42
1 C 1,23
1 P 2,8

ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. καὶ εὐλόγη-

σεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν
μητέρα αὐτοῦ · ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πῶσιν καὶ

(Is 11,10)

ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ καὶ εἰς σημεῖον

35 ἀντιλεγόμενον — καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν
διελεύσεται ῥομφαία —, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶ-
σιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ,
ἐκ φυλῆς Ἀσήρ · αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις
πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς

1 T 5,5 37

παρθενίας αὐτῆς, καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδο-
ήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ
νηστείαις καὶ δεήσεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ

Is 52,9 38

ἡμέραν. καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα ἀνθρωμο-
λογεῖτο τῷ Θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν
τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ.

39

Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον
Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὴν

32 εθνων > D | 33 πατηρ αυτου BsLW D 700 1^s 990 vg
sys(h^m) ar co Ωρ Cyⁱ Aug] Ιωσηφ Ta^{atn} rel. | 35 δε >
Ta BΨL 579 W Ξ lat(-a) sysi ar co | εκ > D 4s vl(-e)
sa | 36 Ασηρ + και Ta S^c D 1424 syspi | ετη] ημερας
sys Ef|in virginitate sua Ta^s | 37 εως Taⁱⁿ BS*Ψss 579
N 713 AΞ vg co] > D e a b c ff l q r z sys, ως rel. | 38 καιⁱ
+ αὕτη Ta 892 Θsss 21^r 1-828 1424-16 348^r Xs Γ pl. K
280s rel. pl. lat sy ar | λυτρ. + εν Ψ^r D Θ^r 22^s rel. pl.
syih gg | Ιερουσ.] Ισραηλ Ta^{ts} 348 ar sangerm lichf |
39 επεστρεψ. BS* 579 W Ξ | την² > BsW D* 1^s 346 |

legis pro eo, et ipse accepit eum in ulnas suas 28
et benedixit Deum et dixit:

Nunc dimittis servum ^ftuum, Domine, 29
secundum verbum tuum in pace,
quia *viderunt* oculi mei *salutare tuum*, 30
quod parasti *ante faciem omnium populorum*, 31
lumen ad revelationem gentium, 32
et gloriam plebis tuae Israhel.

Et erat pater eius et mater mirantes super his, 33
quae dicebantur de illo. Et benedixit illis Si- 34
meon et dixit ad Mariam matrem eius: Ecce
positus est hic in ruinam et in resurrectionem
multorum in Israhel, et in signum, cui contra-
dicetur; — et tuam ipsius animam pertransibit 35
gladius —, ut revelentur ex multis cordibus cogi-
tationes. Et erat Anna prophetissa, filia Pha- 36
nuel, de tribu Aser; haec processerat in diebus
multis, et vixerat cum viro suo annis septem
a virginitate sua. Et haec vidua usque ad an- 37
nos octoginta quattuor, quae non discedebat
de templo, ieiuniis et obsecrationibus serviens
nocte ac die. Et haec ipsa hora superveniens 38
confitebatur Domino; et loquebatur de illo om-
nibus, qui exspectabant redemptionem Israhel.

Et ut perfecerunt omnia secundum legem 39
Domini, reversi sunt in Galilaeam in civitatem

29 dimitte Ep^mDLss gat e b r, -ttes HZ*Th

31 praeparasti H^cEpDLssThT gat a f z
gentium] oculorum e b *Ir*

34 illos MBIssQs (e q) a b c f f l z

37 serviens † Deo EpDLR gat (e)

38 Israhel G (L) a r] Hierusalem *rel.*

29 Gn 46,30 | 30 Is 40,5; 52,10 | 32 Is 42,6; 49,6;
46,13; A 13,47 | 34 Is 8,14; Mt 21,42; J 9,39; A 28,22;
1 C 1,23; Hb 12,3; 1 P 2,8 | 35 J 19,25 | 37 1 T 5,5 |
38 L 1,25; 23,51; 24,21; Is 52,9

40 suam Nazareth. Puer autem crescebat et confortabatur plenus sapientia, et gratia Dei erat in illo.

2,41-52 *Puer in templo, in Nazareth*

41 Et ibant parentes eius per omnes annos in
 42 Hierusalem in die solemni Paschae. Et cum factus esset annorum duodecim, ascendentibus illis Hierosolymam secundum consuetudinem diei
 43 festi, ¹consummatisque diebus, cum redirent, remansit puer Iesus in Hierusalem, et non cognoverunt parentes eius. Existimantes autem illum esse in comitatu, venerunt iter diei et requirebant eum inter cognatos et notos. Et non invenientes, regressi sunt in Hierusalem requirentes eum. Et factum est, post triduum invenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum audientem illos et interrogantem eos.
 47 Stupebant autem omnes qui eum audiebant super prudentia et responsis eius. Et videntes admirati sunt. Et dixit mater eius ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus et
 49 ego dolentes quaerebamus te. Et ait ad illos: Quid est quod me quaerebatis? nesciebatis quia

41,43 parent. eius] Ioseph et Maria G (a) b c ff l r

42 esset] fuisset YssEpL

esset † Iesus LT c ff

46 eos CsW] illos Z*BDQs e f q r, > *rel.*

48 sic > AssMsEp*LCs a r

dolent. † et tristes GD^mL gat a d *al.*

40 L 1,80; 2,52

41 Ex 23,14-17

47 Mt 7,28; J 7,15

49 J 2,16; Ps 26,4; 121,1

πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν 40
καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφία, καὶ χάρις 2,52; 1,80
Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος 41 Ex 23,14-17
εἰς Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένετο 42
εἰς τῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ
ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, 43 Ex 12,18
ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ
παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γο-
νεῖς αὐτοῦ· νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ 44
συννοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτησαν αὐ-
τὸν ἐν τοῖς συγγενεῦσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, καὶ 45
μὴ εὗρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀναζη-
τοῦντες αὐτόν. καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς 46
εὔρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ
τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπε-
ρωτῶντα αὐτούς. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκού- 47 4,2
οντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσε-
σιν αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶ- 48 5,10
πεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποί-
ησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ γὰρ ὀδυ-
νώμενοι ἐζητοῦμέν σε. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· 49

Ναζ. + καθως ερρεθη δια τ. προφητων οτι Ναζωρ. κλη-
θησεται (Mt 2,23) D a | 40 εκρατ. + πνι Ψs 892^r Θ rel.
fqrz syph gg | αυτω 579 D Θ 372 28 13 69 1424 7ss
348s U^r 157 998-1604 al.] 41 οι γον. αυτ.] ο τε Ιωσηφ κ. η
Μαριαμ 1012 a b c ff1r | 42 εγενετο αυτω ετη L 579 D 273
a b l q ar | ανεβησαν οι γον. αυτ. εχοντες αυτον D e (1012) |
αυτων + εις Ιεροσολ. Css 892 Δ Θ^r rel. lat syih ar gg |
εορτης + τ. αζυμων D Xs e a c | 43 απεμειν. 33 D 1 22
X 1071* N 1047s Cyⁱ | εγνωσ. οι γον.] εγνω(σαν) Ιωσηφ κ.
η μητηρ Cs 565^r 13 69 rel. pl. b f f l q r syph* gg | 44 εζη-
τουν 544 MΓ 472 1093 e a | 45 ζητουντ. S*Ψ 892 Δ 700
565^r 1424 rel. pl. e a | 46 καθημεν. D 1^r 1424^s | και² >
Ta D lat syi ar co | 47 οι ακου. αυτου > BΨW | 48 inc.
et cum invenissent eum parentes eius sys | ο πατηρ σου
καγω] ημεις syc | οδυνωμ. + κ. λυπουμ. D vl pl. Ef, cum
anxietate multa sycp (Ta sys) | ζητουμεν BS* 69 co gg |

τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ
 50 πατρός μου δεῖ εἶναι με; καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν
 51 τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. καὶ κατέβη μετ' αὐ-
 τῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμε-
 2,19 νος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ
 1 Sm 2,26 52 ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ Ἰησοῦς προέκοπ-
 Pr 3,4 τεν ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ Θεῶ
 καὶ ἀνθρώποις.

6,3 3 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας
 Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πι-
 λάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετρααρχοῦντος τῆς
 Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου· δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
 αὐτοῦ τετρααρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχω-
 2 νίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τε-
 7,1 3 υῖὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν
 3-18: περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα
 Mt 3,1-12 4 μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ὡς γέγραπται
 Mc 1,1-8 ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου·
 Is 40,3ss

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ·

ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,

εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

5 *πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται*

καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται,

49 ζητετε S*W 346 1207 1279 b syc gg co | οιδατε Ta^{avh}
 W D 1424 660 vl gg sa Iq Tert | 50 ελαλησ.] ειπεν Ta^{av}
 1^r d synp | 51 κ. ηλθεν > C* D 28 F co | ρηματα † ταυτα
 C^r Θs 565 rel. lat(-e) sych co gg | 52 ~ ηλικ. κ. σοφ. Ta
 L 579 D 1012 vl syspi bo Ωρ Ep | 3,1 ηγεμον.] επιτρο-
 πευοντος D lat Eus^l | Τετραχωνιτ. S^c 565 13 69ss 346
 828 1574 1093 e bo | Αβιλλιαν. D* e a b f f r | 2 αρχιερων
 13 1689-828 517 lat pl. bo Thdt, -ρωσυνης synpi ar gg |
 Καιφα C D 990 lat(-q) sa | επι²] προς Δ Θ 28 1012 1038 |
 3·την > BΨL 579 W N A Ωρ | 4 προφητ. † λεγοντος
 Css Θ 372^r 69ss 517 rel. fq r syrih gg, λεγων 13 826s
 828 | Κυ] Κω a syn | αυτου] υμων D^l, θω ημων synp,
 τ. θυ ημ. r |

in his, quae Patris mei sunt, oportet me esse?
 Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus 50
 est ad eos. Et descendit cum eis et venit Na- 51
 zareth et erat subditus illis. Et mater eius
 conservabat omnia verba haec in corde suo.
 Et Iesus proficiebat sapientia et aetate et gra- 52
 tia apud Deum et homines.

3,1-20 *Iohannis Baptistae praedicatio*

(Mt 3,1-12; Mc 1,1-8; J 1,19-31)

Anno autem quintodecimo imperii Tiberii 3
 Caesaris, procurante Pontio Pilato Iudaeam, te-
 trarcha autem Galilaeae Herode, Philippo autem
 fratre eius tetrarcha Ituraeae et Trachonitidis
 regionis, et Lysania Abilinae tetrarcha, ¹sub prin- 2
 cipibus sacerdotum Anna et Caipha, factum
 est verbum Domini super Iohannem Zachariae
 filium in deserto. Et venit in omnem regio- 3
 nem Iordanis praedicans baptismum paeniten-
 tiae in remissionem peccatorum, sicut scriptum 4
 est in libro sermonum Esariae prophetae:

Vox clamantis in deserto:

Parate viam Domini,

rectas facite semitas eius;

omnis vallis implebitur,

5

et omnis mons et collis humiliabitur:

---

52 et² > AFssX*sBeGQKVThC

3,2 Dom.] Dei AFMsZEp*UQCs e a b f

---

50 L 9,45; 18,34

51 L 2,19 /

52 1 Sm 2,26; Pr 3,4; R 14,18

3,4ss Is 40,3ss

*et erunt prava in directa
et aspera in vias planas;*

6 *et videbit omnis caro salutare Dei.*

7 Dicebat ergo ad turbas quae exhibant ut baptizarentur ab ipso: Genimina viperarum, quis
8 ostendit vobis fugere a ventura ira? Facite ergo fructus dignos paenitentiae, et non coeperitis dicere: Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis quia potens est Deus de lapidibus istis
9 suscitare filios Abrahae. Iam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum excidetur et in ignem mittetur.

10 Et interrogabant eum turbae dicentes: Quid
11 ergo faciemus? Respondens autem dicebat illis: Qui habet duas tunicas det non habenti, et
12 qui habet escas similiter faciat. Venerunt autem et publicani ut baptizarentur et dixerunt ad
13 illum: Magister, quid faciemus? At ille dixit ad eos: Nihil amplius quam quod constitutum
14 est vobis faciatis. Interrogabant autem eum et milites dicentes: Quid faciemus et nos? Et ait illis: Neminem conculcatis neque calumniam faciatis et contenti estote stipendiis vestris.

7 genim.] generatio GLs bfflqr

ventura] futura Ep^mDLQR

8 pot. est HsXKTh e a c d *al.*] potest *rel.* gat

9 ergo] enim OZUX gat

bonum > AsH*ssXPGQ a ff* z

exciditur AMXsUGL d

mittitur AsM-Z*UG d

13 quod > A-HOEpQTh gat

καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν

καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας.

καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ. 6 A 28,28
8,5

Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπ- 7 Mt 23,33
J 3,36
τισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπ-
έδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;
ποιήσατε οὖν καρπούς ἀξιούς τῆς μετανοίας· 8
καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν
τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ
Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβ-
ραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν 9
δένδρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν
καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί 10 9,10
οὖν ποιήσωμεν; ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· 11
ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, Tob 4,17
καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. ἦλθον 12
δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς
αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν 13
πρὸς αὐτούς· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμέ-
νον ὑμῖν πράσσετε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ 14
στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς;
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μηδένα διασεύσητε μηδὲ συ-
κοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὄψωνίοις ὑμῶν.

5 ευθειας B 892 D E a b c f f z v g | 6 inc. αποκαλυφθησεται η δοξα τ. Κυ κ. (Is 40,5) r syv sa | το σωτηρ. τ. θυ] οτι ελαλησ. το στομα τ. Κυ syc, > sys | 7 ουν] δε D 700 28 1^r 13^r 1071 e fr synp ar | υπ] ενωπιον D e b l q r | 8 καρπον αξιον W D 2145 1012 e r syh* bo | αρξησθε] δοξητε ΨL 713s 1200 Γ | 9 ηδη] ιδε Ta 13 sy³ ar Or | και¹ > (Mt 3,10) Ta³ D 713 lat(-c) synp ar co | ριζας Ta^{an} e c fr¹⁻² z v g¹ | δενδρου Taⁱⁿ 579 | καρπους καλους D¹ synp r | καλον > P⁴ aff* z v g¹ Iq Ωq | 10 επηρωτησ. W D e b c f f l q | ουν > D N 713 1396 e b c f f l q syv bo | ποιησ. + ινα σωθωμεν D (it. 12.14) b q syc sa | 12 τελωναι + ομοιως D a (bo) | βαπτισθ. + υπ αυτου C 544 1424^s al. 348^r Xss 047 472sss K pl. syih⁺ sa | 14 επηρωτησαν C D b c f f q r z | μηδε] μηδενα S* 1241 348 1012 726 H synp ar sa |

- J 1,19-28 15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζο-
μένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ
A 13,25 16 Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἶη ὁ Χριστός, ἄπε-
10,1 κρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· Ἐγὼ μὲν
ὑδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός
μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
11,5 17 πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ διακαθαῖραι τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ
συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ,
τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
- 18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγ-
12,2 19 γελίζετο τὸν λαόν. ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης,
Mt 14,3s ἔλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς
Mc 6,17s γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων
20 ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκεν
καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην
ἐν φυλακῇ.
- 13,1 21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν
21-22: 21 λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομέ-
Mt 3,13-17 νου ἀνεωχθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆναι
Mc 1,9ss τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδει ὡς περιστε-
9,35 ρὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέ-
Ps 2,7 σθαι· σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐ-
Is 42,1 δόκησα.

15 *inc. κ.* τινες ακουοντες αυτον διελογιζοντο εν τ. κ. (Ta^v)
syn | 16 επιγνους τα διανοηματα αυτων ειπεν· εγω D |
πασιν > 1241 Γ 1093 1038 sycr¹ | μου+οπισω μου
(Mc 1,7) L 1424 1574 1604, ~ syn | ικανος + κυψας 579
13^r M X 1071 1047 | υμας + εις μετανοιαν (Mt 3,11) C
892 D 1424ss 1071 vl | 17 διακαθαραι, συναγαγ. BS e (a)
ar co] κ. καθαριει, συναξει rel. | 19 γυναικ. + Φιλιππου
Ta C^{ss} 579 W 565 544 1-22 1424^s al. 213ss 713s 1604
A^r syp^h gg bo | 22 συ ει, εν σοι] ουτος εστιν, εν ω Ta^{aei}
1574 (X 1375 229 f) | συ-ευδοκ.] υιος μου ει συ· εγω
σημερ. γεγεννηκα σε (Ps 2,7) D a b c fflr Ev. Eb. Iust
Cl Ωρ Meth Hil Aug al. |

Existimante autem populo et cogitantibus 15
 omnibus in cordibus suis de Iohanne, ne forte
 ipse esset Christus, respondit Iohannes dicens 16
 omnibus: Ego quidem aqua baptizo vos; veniet
 autem fortior me, cuius non sum dignus solvere
 corrigiam calceamentorum eius; ipse vos bap-
 tizabit in Spiritu sancto et igni; cuius ventila- 17
 brum in manu eius, et purgabit aream suam
 et congregabit triticum in horreum suum, pa-
 leas autem comburet igni inextinguibili.

Multa quidem et alia exhortans evangelizabat 18
 populo. Herodes autem tetrarcha cum corripere- 19
 tur ab illo de Herodiade uxore fratris sui et de
 omnibus malis, quae fecit Herodes, ¹adiecit et 20
 hoc super omnia et inclusit Iohannem in carcere.

3,21-38 *Christi baptismus, genealogia*

(Mt 3,13-17; 1,1-17; Mc 1,9ss)

Factum est autem cum baptizaretur omnis 21
 populus, et Iesu baptizato et orante, apertum
 est caelum, et descendit Spiritus sanctus cor- 22
 porali specie sicut columba in ipsum, et vox
 de caelo facta est: Tu es Filius meus dilectus,
 in te complacui mihi.

---

16 vos¹ + in paenitentia GMaQs gat a b c d ff l q r
 venit MZBIsGsDQsKV gat e a d f ff* l r²
 18 populo OGQThCsW f] -lum *rel.*
 20 carcerem OZBIsGsDQsKVW gat e a c q
 22 complacui Z^cDKVW] -placuit *rel.* gat z
 tu es-mihi] filius meus es tu, ego hodie genui te
 a b c d ff* l r Hil Aug^c

---

15 J 1,19-28 | 16 A 13,25 | 19 Mt 14,3s; Mc 6,17s|
 21s J 1,32ss | 22 L 9,35; Ps 2,7; Is 42,1

23 Et ipse Iesus erat incipiens quasi annorum
 24 triginta, ut putabatur, filius Ioseph, qui fuit Heli,
 25 'qui fuit Mathat, qui fuit Levi, qui fuit Melchi,
 26 qui fuit Ianne, qui fuit Ioseph, 'qui fuit Ma-
 27 thathiae, qui fuit Amos, qui fuit Nahum, qui
 28 fuit Hesli, qui fuit Nagge, 'qui fuit Mahath,
 29 qui fuit Mathathiae, qui fuit Semei, qui fuit Io-
 30 seph, qui fuit Iuda, 'qui fuit Ioanna, qui fuit
 31 Resa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui
 32 fuit Neri, 'qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui
 33 fuit Cosan, qui fuit Elmadam, qui fuit Her, 'qui
 34 fuit Iesu, qui fuit Eliezer, qui fuit Iorim, qui fuit
 35 Mathat, qui fuit Levi, 'qui fuit Simeon, qui fuit
 36 Iuda, qui fuit Ioseph, qui fuit Iona, qui fuit Elia-
 37 kim, 'qui fuit Melea, qui fuit Menna, qui fuit
 38 Mathatha, qui fuit Nathan, qui fuit David, 'qui
 fuit Iesse, qui fuit Obed, qui fuit Booz, qui fuit
 Salomon, qui fuit Naasson, 'qui fuit Aminadab,
 qui fuit Aram, qui fuit Esron, qui fuit Phares,
 qui fuit Iudae, 'qui fuit Iacob, qui fuit Isaac,
 qui fuit Abrahae, qui fuit Thare, qui fuit Na-
 chor, 'qui fuit Sarug, qui fuit Ragau, qui fuit
 Phaleg, qui fuit Heber, qui fuit Sale, 'qui fuit
 Cainan, qui fuit Arphaxad, qui fuit Sem, qui fuit
 Noe, qui fuit Lamech, 'qui fuit Mathusale, qui
 fuit Henoch, qui fuit Iared, qui fuit Malaleel, qui
 fuit Cainan, 'qui fuit Henos, qui fuit Seth, qui
 fuit Adam, qui fuit Dei.

4,1-13 *Dominus in deserto*

(Mt 4,1-11; Mc 1,12s)

4 Iesus autem plenus Spiritu sancto regressus
 est a Iordane et agebatur a Spiritu in deser-
 2 tum 'diebus quadraginta et tentabatur a dia-
 bolo. Et nihil manducavit in diebus illis et

23 putabatur + esse GD e b c d f f l q | 25 Naum *pl.* |
 26 Maath *pl.* | 28 Cosam *pl.* | 31 Melcha Ep*JQsT z |
 33 Esrom *pl.* | 35 Seruch *codd.* | 4,1 a² D(C)] in *rel.* |
 deserto HO^rIGMaCs a b d f f q r z

23 L 4,22 | 27 1 Par 3,17; Esd 3,2 | 31 1 Sm 16,1.13;
 2 Sm 5,14 | 32 Ru 4,22 | 33 1 Par 2,1ss; Gn 29,35 |
 34 Gn 21,2s; 11,10-26; 1 Par 1,24-27 | 36s Gn 5,9-22;
 1 Par 1,1-4; Gn 11,10; 4,25 | 38 Gn 5,1ss

Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν 23 ^{14,2}
 τριάκοντα, ὧν υἱός, ὡς ἐνομιζέτο, Ἰωσήφ, τοῦ ^{23-38:}
 Ἡλὶ τοῦ Ματθαῖ τοῦ Λευὶ τοῦ Μελχὶ τοῦ ^{Mt 1,1-16}
 Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμῶς 24 ^{L 4,22}
 τοῦ Ναοῦμ τοῦ Ἐσλὶ τοῦ Ναγγαὶ τοῦ Μαὰθ 25
 τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεῖν τοῦ Ἰωσήχ τοῦ Ἰωδὰ 26
 τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ 27 ^{1 Par 3,17}
 Σαλαθιήλ τοῦ Νηρὶ τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἀδδὶ τοῦ 28 ^{Esd 3,2}
 Κωσάμ τοῦ Ἐλμαδάμ τοῦ Ἡρ τοῦ Ἰησοῦ 29
 τοῦ Ἐλιέξερ τοῦ Ἰωρίμ τοῦ Ματθαῖ τοῦ Λευὶ
 τοῦ Συμεῶν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Ἰωνάμ 30
 τοῦ Ἐλιακίμ τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννά τοῦ Ματ- 31 ^{1 Sm 16,1.}
 ταθαῖ τοῦ Ναθαμ τοῦ Δαυίδ τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ 32 ^{2 Sm 5,14}
 Ἰωβῆδ τοῦ Βοὸς τοῦ Σαλὰ τοῦ Ναασσῶν τοῦ 33 ^{1 Par 2,1ss}
 Ἀμιναδάβ τοῦ Ἀδμὶν τοῦ Ἀρνὶ τοῦ Ἐσρῶμ ^{Gn 29,35}
 τοῦ Φαρὲς τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰακώβ τοῦ Ἰσαὰκ 34 ^{Gn 21,2s;}
 τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχώρ τοῦ Σε- 35 ^{11,10-26}
 ροῦχ τοῦ Ῥαγαῦ τοῦ Φάλεκ τοῦ Ἐβερ τοῦ Σαλὰ
 τοῦ Καϊνάμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε 36 ^{Gn 5,9-22}
 τοῦ Λάμεχ τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ Ἐνώχ τοῦ 37 ^{1 Par 1,1-4}
 Ἰάρετ τοῦ Μαλελεήλ τοῦ Καϊνάμ τοῦ Ἐνώς 38 ^{Gn 11,10;4,}
 τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδάμ τοῦ Θεοῦ.

Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέ- 4 ^{15,2}
 στρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἦγετο ἐν τῷ ^{1-13:}
 πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα 2 ^{Mt 4,1-11}
 πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν ^{Mc 1,12s}
 οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθει-

23-38 (τ. Ηλι - τ. θυ) > 579 W | 23 inc. ην δε Ις Τα D
 sysi¹ sa (bo) Ir Cl Hipp | αρχομ.] ερχομ. 700 Iust Iq Cl
 Ef, > Τα^{av} 1555 ef sysp sa, + ειναι 13^r 443 syih^m (Θ) |
 ων > D 700 13^r N 472 | ενομιζ. + ειναι D 1223 e b cff | q |
 23-31 D (Af Τα^{fts}) *nomina sec.* Mt 1,16-6; Ιεχονιου
 (Mt 1,12) + του Ιωακειμ, τ. Ελιακειμ, τ. Ιωσεια; Οζεια
 + τ. Αμασιου, τ. Ιωας, τ. Οχοζιου, τ. Ιωραμ | 36 τ. Κα-
 ναμ > D | 4,1 ηγετο] εγενετο 544 346, ηγεν αυτον το πνα
 sysp bo | υπο τ. πνς (Mt 4,1) 700 N a c | 2 διαβολ.] σατα-
 να D e sys | ουδεν + ουδε επιεν 13^r 1279s 16 0116 Ass ar |

- 3 σῶν αὐτῶν ἐπέινασεν. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἶπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ,
 Dt 8,3 4 ἵνα γένηται ἄρτος. καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ
 5 ζήσεται ὁ ἄνθρωπος. Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης
 6 ἐν στιγμῇ χρόνου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ δώσω τὴν ἔξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ἧ ἐὰν
 7 θέλω δίδωμι αὐτήν. σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς
 Dt 6,13s 8 ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· προσκυνήσεις
 Κύριον τὸν Θεόν σου καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύ-
 9 σεις. Ἦγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦ-
 Ps 90,11s 10 θεν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐ-
 11 τοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἄροῦσιν σε, μήποτε προσκόψῃς
 Dt 6,16 12 πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπειράσεις Κύ-

αυτων BsL 579 W D Θ 788 990 lat pl. sys ar co] + υστερον rel. fffqr | 3 τω λιθῳ-αρτος] ινα οι λιθ. ουτ. αρτοι γενωνται D r | αρτος + modo Ef | 4 Ις + λεγων Ψ 579s D Θ-13 69 rel. pl. (1424 1012 abfflq syr ar gg) | ανθρ. + αλλ επι παντι ρηματι θυ Ψs 892ss rel. pl. lat syph ar gg, ρηματι + εκπορευομενω δια στοματος θυ (Mt 4,4) 544 118s 1424s 213s 157s | 5-8 post 12 abcflqr | 5 αυτον + ο διαβ. εις ορος υψηλον (Mt 4,8) Ψs 892ss Θ pl. rel. pl. lat pl. syph ar (W e) | 6 διαβ. + haec omnia regna et gloriam eorum, quae mihi tradita sunt, tibi dabo sys Ef | 7 εαν + πεσων (Mt 4,9) 700 1-22 346 348r 157 1093s 270s vl ar | 8 αυτω + υπαγε οπισω μου σατανα (Mt 4,10) Ta⁴ ΨΔ Θ 565r 1r 13 69r rel. pl. eblqr syh gg | γεγορ. + γαρ Ta^{ats} Ψ 579s 372 13 pl. 1424-267 1279r U 213s 713s 472 1604 0116 Λ al. bq | 9 εντευθ. > Ta^{ats} 28 544 7s 1194 477 998 EGs z | κατω > ac l sys | 10 σε + εν πασ. τ. οδοις σου (Ps 90,11) 579 544 1r 291 660 | 12 ειρητ.] γεγραπται Ta W D 1012 472 vl |

consummatis illis esuriit. Dixit autem illi dia- 3
 bolus: Si Filius Dei es, dic lapidi huic ut panis
 fiat. ¹Et respondit ad illum Iesus: Scriptum est: 4
Quia non in solo pane vivit homo, sed in omni
verbo Dei. Et duxit illum diabolus in montem 5
 excelsum et ostendit illi omnia regna orbis
 terrae in momento temporis ¹et ait illi: Tibi 6
 dabo potestatem hanc universam et gloriam
 illorum, quia mihi tradita sunt, et cui volo do
 illa. Tu ergo si adoraveris coram me, erunt 7
 tua omnia. ¹Et respondens Iesus dixit illi: Scrip- 8
 tum est: *Dominum Deum tuum adorabis et*
illi soli servies. Et duxit illum in Hierusalem, et 9
 statuit eum super pinnam templi et dixit illi:
 Si Filius Dei es, mitte te hinc deorsum. ¹Scrip- 10
 tum est enim quod *angelis suis mandavit de*
te, ut conservent te, et quia *in manibus tollent* 11
te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.
¹Et respondens Iesus ait illi: Dictum est: *Non* 12

---

4 solo pane ThT ff] ~ pane solo *rel.*
 vivet AsH^rBssUGKV a b c d fffl q r z

5-8 *post* 12 G b c fl r Amb

5 in montem excels. W fl q] in m. altissimum Hs
 Th c Hil Amb, > *rel.*

7 si + procidens G(Qe) ab fffl q r Ir, procid. si As
 10 mandabit AsHKVThCT b d

---

4 Dt 8,3

8 Dt 6,13s

10 Ps 90,11s

12 Dt 6,16

13 *tentabis Dominum Deum tuum.* Et consummata
omni tentatione, diabolus recessit ab illo usque
ad tempus.

4,14-30 *Praedicatio in Galilaea, Nazareth*
(Mt 4,12-17; 13,53-58; Mc 1,14s; 6,1-6)

14 Et regressus est Iesus in virtute Spiritus in
Galilaeam, et fama exiit per universam regio-
15 nem de illo. Et ipse docebat in synagogis eo-
rum, et magnificabatur ab omnibus.

16 Et venit Nazareth, ubi erat nutritus, et in-
travit secundum consuetudinem suam die sab-
17 bati in synagogam et surrexit legere. Et tra-
ditus est illi liber Esaiiae prophetae. Et ut
revolvit librum, invenit locum ubi scriptum erat:

18 *Spiritus Domini super me;*
propter quod unxit me,
evangelizare pauperibus misit me,
sanare contritos corde,
praedicare captivis remissionem,
et caecis visum,
dimittere confractos in remissionem,
19 *praedicare annum Domini acceptum*
et diem retributionis.

20 Et cum plicuisset librum, reddidit ministro,
et sedit. Et omnium in synagoga oculi erant
21 intendentes in eum. Coepit autem dicere ad illos:
Quia hodie impleta est haec scriptura in auribus
22 vestris. Et omnes testimonium illi dabant et
mirabantur in verbis gratiae, quae procedebant
de ore ipsius, et dicebant: Nonne hic est filius
23 Ioseph? ¹Et ait illis: Utique dicetis mihi hanc

14 egressus AsBR b r Amb

17 Esaiiae proph. W ff r² z] ~ proph. Esaiiae *rel. pl.*

18 sanare contr. corde GQVW fr² Ir] * > *rel.*

22 est fil. EpJGsT b c fff q r z] ~ fil. est *rel.*

23 dicitis HXEpBeUDQs c

ριον τὸν Θεόν σου. Καὶ συντελέσας πάντα πειρασ- 13
μὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει 14 ^{17,1}
τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη 14-15 ;
ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. Mt 4,12-17
καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, 15 Mc 1,14s
δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν τεθραμμένος, 16 ^{18,10}
καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ 16-30 ;
τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη Mt 13,53-5
ἀναγνῶναι. καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προ- 17 Mc 6,1-6
φήτου Ἡσαίου, καὶ ἀνοίξας τὸ βιβλίον εὗρεν
τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· Is 61,1s; 58

Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἶνεκεν ἔχρισέν με, 18

εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέν με,

κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν

καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν,

ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει,

κηρύξαι ἐνιαντὸν Κυρίου δεκτόν. 19 Lv 25,10

καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκά- 20

θισεν· καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ

ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς 21

αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη

ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ 22 ^{19,1}

καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς

ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ

ἔλεγον· οὐχὶ υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος; ²³ ^{20,10} καὶ εἶπεν

πρὸς αὐτούς· Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν

14 περιχωρ.] χωρας S lat(-e a) (sys) | 16 ανατεθραμμ. S
33sss W Θ 1^s 13ss 826^s 157 1012 FΞ q* Eus | 17 βιβλ.
τ. προφ. Ησ.] ο προφητης Ησ. D 1654 | ανοιξ. BΨ-579
W 788 990 2145 440 A Ξ sy⁴ ar co | αναπτυξ. rel. | το
βιβλ.² > D 1654 659ss | 18 με² + ιασασθαι τ. συντετριμ-
μενους τ. καρδιαν Τα^{ais} ΨΔs Θ^r 1^r 346 124 rel. fr² syph
ar gg Iq | 19 δεκτον + κ. ημεραν ανταποδοσεως τω θω
ημων (Is 61,2) 579 1071ss (1012 lat) syh | 21 οτι > Τα
W D 544 sysi Ωq | αυτη > 13 69 826^s 517s |

ταύτην · ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν. ὅσα ἤκού-
 σαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναοῦμ, ποιήσον
 21,1 J 4,44 24 καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. Ἔειπεν δέ· ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν
 22,10 3 Rg 17,9; 18,1 J a 5,17 25 τῇ πατρίδι αὐτοῦ. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν,
 πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν
 τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία
 καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν
 26 τὴν γῆν, καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη
 Ἡλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς
 4 Rg 5,14 27 γυναιῖκα χήραν. καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ
 Ἰσραήλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς
 28 αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. καὶ
 ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκού-
 29 οντες ταῦτα, καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω
 τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὄφρουσ τοῦ
 ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ὠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε
 30 κατακρημνίσαι αὐτόν. αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ
 μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.
 23,8 31-37 : 31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καφαρναοῦμ πόλιν τῆς
 Mc 1,21-28 Mt 4,13 24,2 32 Γαλιλαίας. καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς
 Mt 7,28 J 7,46 25,8 33 σάββασιν. καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ
 αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. καὶ ἐν
 τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαι-
 μονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ·
 34 Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες

23 εἰς (την) BsLsW D 700 544 13ss 826^s] εν (τη) rel. |
 24 ἀμην^{bis} D 700 1012 047 1604 ffr | εαυτου SW D 22
 954 | 25 ἐπι¹ > B D 1223 990 245 lat(-a) syspi ar | μεγαλη
 W 13ss 326s 230s, > 579 e1 | 26 Σαραπτα W 7s bqr |
 Σιδωνιας B-Ψ LssW D Θs 1-828 Xss 157 Γ lat co Ωρ]
 -ωνος rel. | 27 Νεεμιαν 33 579 565^r 22^s 13s al. 7-291 pl.
 270^s Λ rel. pl., Ναιμας D*, Νααμαν bc Tert | 28 ακου-
 σαντ. D 1 1012 e sysp | 29 ὡστε BS 33-579 W D Θs 1^r
 13 pl. 990 660 Ωρ] εἰς το rel. pl. | 31 Γαλιλ. + τ. παραθα-
 λασιον εν οριοις Ζαβ. κ. Νεφθ. D | 33 δαιμονιον ακα-
 θαρτον 579 D 2145 (lat) | 34 εα > 33 D vl sysi co Tert |
 ἦλθες + προ καιρου (Mt 8,29) 1071 e b c r |

similitudinem : Medice cura teipsum ; quanta au-
 divimus facta in Capharnaum, fac et hic in patria
 tua. ¹Ait autem : Amen dico vobis, quia nemo 24
 propheta acceptus est in patria sua. In veritate 25
 dico vobis, multae viduae erant in diebus Heliae
 in Israhel, quando clausum est caelum annis tri-
 bus et mensibus sex, cum facta esset fames
 magna in omni terra ; et ad nullam illarum 26
 missus est Helias, nisi in *Sarepta Sidoniae ad*
mulierem viduam. Et multi leprosi erant in 27
 Israhel sub Helisaeo propheta ; et nemo eorum
 mundatus est nisi Naaman Syrus. Et repleti sunt 28
 omnes in synagoga ira haec audientes. Et sur- 29
 rexerunt et eiecerunt illum extra civitatem et
 duxerunt illum usque ad supercilium montis,
 super quem civitas illorum erat aedificata, ut
 praecipitarent eum. Ipse autem transiens per 30
 medium illorum ibat.

4,31-44 *Praedicatio et miracula in Capharnaum* (Mt 8,14-17; Mc 1,21-39)

Et descendit in Capharnaum civitatem Ga- 31
 lilaeae ibique docebat illos sabbatis. Et stu- 32
 pebant in doctrina eius, quia in potestate erat
 sermo ipsius. Et in synagoga erat homo habens 33
 daemonium immundum et exclamavit voce
 magna ¹dicens: Sine, quid nobis et tibi Iesu 34

25 esset] est A-MJUGDQsThCT e a b d ff l q r

27 Naaman H^cThW] Neman *rel. pl.* e b ff l q r² z

32 ipsius] eius Ep^mPQ e b d ff l r z

34 sine > GDQT vl

23 Mt 4,13 | 24 J 4,44 | 25 3 Rg 17,9; 18,1; Ja 5,17 |
 27 4 Rg 5,14 | 31 Mt 4,13; J 2,12 | 32 Mt 7,28s; J 7 46

Nazarene? venisti perdere nos? scio te quis sis,
 35 Sanctus Dei. Et increpavit illum Iesus dicens:
 Obmutesce et exi ab eo. Et cum proiecisset
 illum daemonium in medium, exiit ab illo ni-
 36 hilque illum nocuit. Et factus est pavor in om-
 nibus, et colloquebantur ad invicem dicentes:
 Quod est hoc verbum, quia in potestate et vir-
 tute imperat immundis spiritibus, et exeunt?
 37 Et divulgabatur fama de illo in omnem locum
 regionis.

38 Surgens autem Iesus de synagoga introivit
 in domum Simonis. Socrus autem Simonis tene-
 batur magnis febribus, et rogaverunt illum pro
 39 ea. Et stans super illam imperavit feбри et di-
 misit illam. Et continuo surgens ministrabat
 40 illis. Cum autem sol occidisset, omnes qui
 habebant infirmos variis languoribus, ducebant
 illos ad eum. At ille singulis manus imponens
 41 curabat eos. Exhibant autem daemonia a multis
 clamantia et dicentia: Quia tu es Filius Dei;
 et increpans non sinebat ea loqui, quia sciebant
 42 ipsum esse Christum. Facta autem die egressus
 ibat in desertum locum, et turbae requirebant
 eum et venerunt usque ad ipsum et detine-

te > OssBeUD

sis † tu es G b r (e)

35 illum¹ H^cMThW] illi *rel.* r²

38 Iesus OssBMaV z] > *rel.*

Simonis¹ † et Andreae GQ b c d ff l r Amb

40 autem sol f] ~ sol autem *rel.*

41 autem] etiam SsHssX^cPTh gat

41 Mt 8,29; Mc 3,11s

ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ,
 ἰκαί ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι 35
 καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαι-
 μόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ μηδὲν
 βλάβαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντα, 36
 καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· τίς
 ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπι-
 τάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν καὶ ἐξέρχον-
 ται; καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα 37
 τόπον τῆς περιχώρου.

Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν 38 ^{26,2}
 εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σί- ^{38-44:}
 μωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώ- ^{Mt 8,14-17}
 τησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω 39 ^{Mc 1,29-39}
 αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν·
 παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. Δύ- 40
 νοντος δὲ τοῦ ἡλίου ἅπαντες ὅσοι εἶχον ἀσθε-
 νοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς
 αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπι-
 τιθεὶς ἐθεράπευεν αὐτούς. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαι- 41
 μόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ^{27,8}
 ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ ^{Mt 8,29}
 εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἤδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτόν ^{Mc 3,11s}
 εἶναι. Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη 42
 εἰς ἔρημον τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν,
 καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτόν τοῦ μὴ

35 εἰς το μέσον > a bfflq | μέσον + ανακραυγασαν τε
 D | 36 θαμβος + μεγας Ta D br¹⁻² syp bo | πνευμασι]
 δαιμοσι 659 1574 713 Γ | 37 inc. κ. ἐξῆλθεν η ακοη D
 a(e) | 38 ἦλθεν D 465 1223s 4 251 Π^s 280s | Σιμων.¹+
 κ. Ανδρου Ta D e b cfflr Amb | 39 στας 124 lat pl. |
 αυτην + ο πυρετος S 1012 e | δε - διηκονει] ωστε ανα-
 στασαν αυτην διακονειν D | 40 δυναντ. (D) 230 659 al.
 16 U 245s 047 998 Λ al. lat pl. bo | απαντ. BC 579 Θs
 1^r 990 157] παντες rel. | εθεραπευεν BΨ W D 21 1355
 lat ar] -σεν rel. | 41 απο > SW 28 1^r 1424 1194 047 4
 1604 270^s b | κραυγαζοντα ΔW D 700 565 118 13ss 983^r
 7s 348^r U 157 ΓsQ al. A al.] κραζοντα rel. |

- 8,1 43 πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς
ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με
δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπε-
Mt 4,23 44 στάλην. καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς
τῆς Ἰουδαίας.
- 29,10 5 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ
1-11: καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν
Mt 4,18-22 2 ἐστῶς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, καὶ εἶδεν
Mc 1,16-20 2 πλοῖα δύο ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἄλλοι
3 ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυναν τὰ δίκτυα. ἐμβὰς
δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν
αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας
30,9 4 δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους. ὥς δὲ
J 21,6 4 ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμονα· ἐπ-
ανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα
5 ὑμῶν εἰς ἄγρην. καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν·
ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλά-
βομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα.
6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων
7 πολὺ· διερρήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ
κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ
ἐλθόντος συλλαβέσθαι αὐτοῖς. καὶ ἦλθον, καὶ

43 απεσταλην B-C 33-579 W D 372 1-124 990 Xs ar] -λμαι
rel. | 44 εις τας συν. BsΨ 579 W 13^r 1424 al. 990 1038 Q]
εν ταις συν. rel. | Ιουδ. B-CLss 1^r 990 157 QR sysh* sa
bo¹ (W 713)] Γαλιλ. rel. | 5,1 και¹ BSLss W 1^r 990 Xs
660 c ar sa bo¹] του rel. | και αυτ. ην εστως] εστωτος αυ-
του Ta^{av}1 De | 2 πλοιαρια C*-L 1424^s 7 1071 713 047 1047
al. QR A a f | απ αυτων >1038 R lat pl. | επλυναν SCLss
372 X 1396 Q (BW D)] απεπλ. rel. | 3 inc. κ. το εν αυτων
ην τ. Σιμωνος κ. ενεβη Ις εκαθισεν Ta sysp | ολιγον]
οσον οσον D, + in aquam Ta sysp | 4 επαναγαγετε Ta^{av}
W 660 sy⁴ sa | 5 ολης + της C 892 rel. pl. | ελαβ.] ευρο-
μεν sys Eus^s, profecimus e | χαλασωμεν Ψ 1 118s 346
1207 348 713 1396 K pl. sys ar gg¹ bo | 5s χαλ.-ποιησαν-
τες] ου μη παρακουσομαι κ. ευθυς χαλασαντες D e | 6 δι-
ερρησετο BS 33ss 990 (CW)] -γνυτο rel. | διερρ.-αυτων]
ωστε τα δικτυα ρησσεσθαι Taⁱⁿ D e fr ar | αυτων + ωστε
μη δυνασθαι αναγαγειν αυτο 28 348^r 1093 Ω 399*^s |

bant illum ne discederet ab eis. Quibus ille ait: 43
 Quia et aliis civitatibus oportet me evange-
 lizare regnum Dei; quia ideo missus sum.
 Et erat praedicans in synagogis Galilaeae. 44

5,1-11 *Captura piscium miraculosa, disci-
 pulorum vocatio* (Mt 4,18-22; Mc 1,16-20)

Factum est autem, cum turbae irruerent in 5
 eum ut audirent verbum Dei, et ipse stabat
 secus stagnum Genesareth. Et vidit duas naves 2
 stantes secus stagnum; piscatores autem de-
 scenderant et lavabant retia. Ascendens autem 3
 in unam navim, quae erat Simonis, rogavit eum
 a terra reducere pusillum. Et sedens docebat
 de navicula turbas. Ut cessavit autem loqui, 4
 dixit ad Simonem: Duc in altum, et laxate retia
 vestra in capturam. Et respondens Simon dixit 5
 illi: Praeceptor, per totam noctem laborantes
 nihil cepimus, in verbo autem tuo laxabo rete.
 Et cum hoc fecissent, concluserunt piscium mul- 6
 titudinem copiosam, rumpebatur autem rete eo-
 rum. Et annuerunt sociis, qui erant in alia navi, 7
 ut venirent et adiuvent eos. Et venerunt et

5,3 ut a terra reduceret OssEp^mBs(U)D(Q)KVTh
 TW (vl pl.)

4 laxa A*sMB e c, laxare U

---

43 L 8,1

44 Mt 4,23

5,4 J 21,6

impleverunt ambas naviculas, ita ut pene mer-
 8 gerentur. Quod cum videret Simon Petrus, pro-
 cidit ad genua Iesu dicens: Exi a me, quia
 9 homo peccator sum, Domine. Stupor enim cir-
 cumdederat eum et omnes qui cum illo erant
 10 in captura piscium, quam ceperant; similiter
 autem Iacobum et Iohannem, filios Zebedaei,
 qui erant socii Simonis. Et ait ad Simonem Ie-
 sus: Noli timere; ex hoc iam homines eris
 11 capiens. Et subductis ad terram navibus, re-
 lictis omnibus secuti sunt eum.

5,12-26 *Leprosi, paralytici sanatio*

(Mt 8,1-4; 9,1-8; Mc 1,40-2,12)

12 Et factum est, cum esset in una civitatum,
 et ecce vir plenus lepra et videns Iesum et
 procidens in faciem, rogavit eum dicens: Do-
 13 mine, si vis, potes me mundare. Et extendens
 manum tetigit eum dicens: Volo, mundare.
 14 Et confestim lepra discessit ab illo. ¹Et ipse prae-
 cepit illi ut nemini diceret; sed vade, ostende
 te sacerdoti et offer pro emundatione tua, sicut
 15 praecepit Moyses, in testimonium illis. Peram-
 bulabat autem magis sermo de illo, et conve-

---

7 pene W e c d r] > *rel.*

8 ~ Domine quia h. GQ a b c z

10 capiens] vivificans a b ff r

12 faciem † et AsHX^cTh

---

10 Mt 13,47

11 Mt 19,27; Mc 10,28

14 Lv 13,49; 14,2-32

ἔπλησαν ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα ὥστε βυθίζεσθαι
 αὐτά. ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς 8 31,10
 γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι
 ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε. θάμβος γὰρ περι- 9
 ἔσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ
 ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἧ συνέλαβον, ὁμοίως δὲ καὶ 10 Mt 13,47
 Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν
 κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σί- 32,2
 μονα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώ-
 πους ἔση ζωγρῶν. καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα 11 Mt 19,27
 ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ. Mc 10,28

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν 12 33,2
 πόλεων καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ
 τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ
 λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλης, δύνασαι με καθαρί-
 σαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέ- 13
 γων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα
 ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν 14 Lv 13,49;
 αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυ-
 τὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισ-
 μοῦ σου, καθὼς προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρ-
 τύριον αὐτοῖς. διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ 15 34,1

7 ἐπλησθησαν Ψ 579 W 1574 713 998 al. ar | ἀμφοτεροι
 S* 33 544 69 M 482 661 | ὡστε + ἡδη Ta^{av} C*, παρα τι
 D e c r sysph^m ar bo | 8 Πέτρος > W D 13ss 983-543 e a
 br sys(h) | γονασιν] ποσιν Ta^{ai} 579 C 1^r e c sysp co | λεγων
 + παρακαλω Ta D e c fr syp | 9 η] ων B D Xs z, ην 579 Θ
 lat pl. | 10 ζωγρων] vivificans a b ffr (Ta syspi ar Eus^s) |
 10s ἦσαν δε κοινωνοι αυτου Ιακωβ. κ. Ιωαν. υιοι Ζεβ.
 ο δε ειπεν αυτοις· δευτε κ. μη γινεσθε αλιεις ιχθυων·
 ποιησω γαρ υμας αλιεις ανθρωπων· οι δε ακουσαντες
 παντα κατελειψαν επι τ. γης κ. ηκ. D (e) | 12 εν τω >
 13ss 983-543 | πληρ. λεπρας] λεπρος D | 13 κ. ευθ.
 εκαθαρισθη (Mt 8,3) D e (syp) | 14 εις μαρτ. αυτ.] ινα εις
 μ. η υμιν τουτο Mn D a b c ffr (e l sys) | 15s ο δε εξελ-
 θων ηρξατο κηρυσσ. κ. διαφημιζειν τ. λογον ωστε μηκετι
 δυνασθαι αυτον φανερωσ εις πολιν εισελθειν. αλλα εξω
 ην εν ερημοις τοποις κ. συνηρχοντο προς αυτον κ. ηλθεν
 παλιν εις Καφαρν. (Mc 1,45) (Ta^{ain})D |

- αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ
 35,2 16 θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. αὐτὸς
 Mc 1,35 δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευ-
 χόμενος.
- 36,2 17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς
 17-26: ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι φαρισαῖοι καὶ
 Mt 9,1-8 νομοδιδάσκαλοι οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης
 Mc 2,1-12 κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἰερου-
 σαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι
 37,1 18 αὐτόν. καὶ ἰδού ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης
 ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν
 19 αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ
 μὴ εὐρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν
 ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων
 καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον
 20 ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν
 αὐτῶν εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρ-
 7,49 21 τίαί σου. καὶ ἥρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμ-
 Is 43,25 ματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι λέγοντες· τίς ἐστὶν οὗτος
 ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖ-
 22 ναι εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ Θεός; ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς
 τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς
 αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
 23 ἵτις ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ
 ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει;
 24 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξου-
 σίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπεν

17 και²-διδασκ.] διδασκωντος αυτου συνελθειν τους φαρ.
 D (e c syp sa) | συνεληλυθοτ. D 1^r 13ss 983^r 660 A* a
 (e c) ar | κ. δυν. Κυ ην > D Xs | αυτον Bs L 579 W 544
 sys sa] αυτους rel. | 19 ποιας] πως 118s 517 al. 157 1012s
 1093 al. syph | δια τ. κεραμ.] αποστεγασαντες τ. κερα-
 μους οπου ην (Mc 2,4) D (b), > sys | τ. κραβ. συν τω
 παραλυτικω D | 20.23 σοι] σου, > σου S 579 W D 1675
 al. 1071 713 1047 ΩF al. | 21 φαρισ. + εν τ. καρδιαις
 αυτων D b ff l q (c) | μονος] εις C^s D^l 28 Xs 1012 ar
 syh^m (bo) | 22 διαλογιζ. + πονηρα 828^c e c l r syi (D) |

niebant turbae multae ut audirent et curarentur
ab infirmitatibus suis. Ipse autem sedebat 16
in desertum et orabat.

Et factum est in una dierum, et ipse se- 17
debat docens. Et erant pharisaei sedentes et
legis doctores, qui venerant ex omni castello
Galilaeae et Iudaeae et Hierusalem; et virtus
Domini erat ad sanandum eos. Et ecce viri 18
portantes in lecto hominem, qui erat paralyti-
cus, et quaerebant eum inferre et ponere ante
eum. Et non invenientes qua parte illum infer- 19
rent prae turba, ascenderunt supra tectum et
per tegulas summiserunt eum cum lecto in me-
dium ante Iesum. Quorum fidem ut vidit, dixit: 20
Homo, remittuntur tibi peccata tua. ¹Et coepe- 21
runt cogitare scribae et pharisaei dicentes:
Quis est hic, qui loquitur blasphemias? Quis
potest dimittere peccata, nisi solus Deus? Ut 22
cognovit autem Iesus cogitationes eorum, re-
spondens dixit ad illos: Quid cogitatis in cor-
dibus vestris? ¹Quid est facilius dicere: Dimit- 23
tuntur tibi peccata, an dicere: Surge et ambula?
Ut autem sciatis quia Filius hominis habet po- 24
testatem in terra dimittendi peccata, ait pa-

---

16 seced.] sedebat A*sZ*Cs gat
deserto A*sHssZsPB-JUHeKThT gat b c *al.*

17. ~ erat Domini *codd.* vl

19 ~ per tegulas et AsHsBeTh

24 habet pot. Ma ff r] ~ pot. hab. *rel.*

dimittendi MEp^mPCs fff] -ttere *rel.*

---

16 Mc 1,35

21 L 7,49; Is 43,25

24 Mt 28,18

ralytico: Tibi dico, surge, tolle lectum tuum
 25 et vade in domum tuam. Et confestim consur-
 gens coram illis tulit lectum, in quo iacebat,
 et abiit in domum suam magnificans Deum.
 26 Et stupor apprehendit omnes, et magnificabant
 Deum. Et repleti sunt timore dicentes: Quia
 vidimus mirabilia hodie.

5,27-39 *Vocatio Levi publicani*

(Mt 9,9-17; Mc 2,13-22)

27 Et post haec exiit et vidit publicanum no-
 mine Levi sedentem ad telonium et ait illi:
 28 Sequere me. ¹Et relictis omnibus, surgens secu-
 29 tus est eum. Et fecit ei convivium magnum Levi
 in domo sua; et erat turba multa publicanorum
 et aliorum, qui cum illis erant discumbentes.
 30 Et murmurabant pharisaei et scribae eorum
 dicentes ad discipulos eius: Quare cum publi-
 31 canis et peccatoribus manducatis et bibitis? Et
 respondens Iesus dixit ad illos: Non egent qui
 32 sani sunt medico, sed qui male habent. Non veni
 vocare iustos, sed peccatores ad paenitentiam.
 33 At illi dixerunt ad eum: Quare discipuli
 Iohannis ieiunant frequenter et obsecrationes

---

surge † et OZBeUGDCs a b d r Amb

25 surgens *codd.* vl

lectum W b] > *rel.*

27 telonium PJ] -neum *rel.*

29 ei > ZJW

32 non † enim DKVW f

ad W] in *rel.* vl

---

30 L 15,2; 19,7

31 L 4,23

τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρας τὸ κλινίδιον σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ 25 J 5,8
 παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ’
 ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν Θεόν. καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, 26
 καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἶδομεν παράδοξα σήμερον.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώ- 27 38,2
 νην ὄνοματι Λευὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον. 27 27-32:
 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. ἵ καὶ καταλιπὼν 28 Mt 9,9-13
 πάντα ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίησεν 29 39,2 Mc 2,13-17
 δοχὴν μεγάλην Λευὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν
 μετ’ αὐτῶν κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον οἱ φα- 30 15,2;19,7
 ρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μα-
 θητὰς αὐτοῦ λέγοντες· διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν
 καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; καὶ ἀποκρι- 31 40,2
 θεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐ χρεῖαν 4,23
 ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλὰ οἱ κακῶς
 ἔχοντες· οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ 32
 ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάν- 33 33-39:
 νου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται. 33 Mt 9,14-17
 Mc 2,18-22

24 παραλυτικῶ S-L 579 W D Θ 13-954 al. Xss N 157
 273 1396s al. FE | 25 αὐτῶν] παντῶν (Mc 2,12) Ta^{an} W*
 13ss 983^r 213 157 1604 a ar (124 1038) | εφ ο κατεκειτο]
 τ. κλινην Ta^{at} D e syp sa, *pr.* τ. κλιν. a b c r syih | 25s τ.
 θν 1 2 Ψ 579 D 544 13ss Ms al. Xs 157 4s 028 e | 27 *inc.*
 κ. ἐλθων παλιν παρα τ. θαλασσαν τ. επακολουθουντα αυ-
 τω οχλον εδιδασκεν κ. παραγων ειδεν Λευει τον του Αλφ.
 καθ. D | 28 παντας S*C* | ηκολουθει BLsW D 700 69
 E a gg | 29 αλλων] αμαρτωλων W 1424^s Xss N 1396 262 |
 αυτων] αυτου Ta^l B* 579 1 118s 660 syh^m | οι-κατακειμ.]
 ανακειμενων Ta D e | 30 αυτων > Ta S D 118s 788 Xss
 F e ffl syp co | 31 υγιαινοντ.] ισχυοντες (Mt 9,12) Ψ
 13-828 1424 1093s 1346* | 33 αυτον + δια τι S*ss 579s
 D Θss 28^r rel. pl. lat syp h ar gg |

- ὁμοίως καὶ οἱ τῶν φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίου-
 J 3,29 34 σιν καὶ πίνουσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐ-
 τούς· μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν
 ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεύ-
 J 16,20 35 ειν; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ
 ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκεί-
 36 ναις ταῖς ἡμέραις. Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν
 πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου
 καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν·
 εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ
 οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.
 Job 32,19 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς·
 εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς,
 καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦν-
 38 ται· ἀλλ' οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον.
 39 Ἴκαὶ οὐδεὶς πιών παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ·
 ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστίν.
 41,2 6 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ διαπορεύεσθαι
 1-5 : αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθη-
 Mt 12,1-8 ται αὐτοῦ καὶ ἤσθιον τοὺς στάχους ψώχοντες
 Mc 2,23-28 2 ταῖς χερσίν. τινὲς δὲ τῶν φαρισαίων εἶπαν· τί

ὁμοίως > 1241 D 700 vl(-er) syp sa | σοι + μαθηται Ta^{atn}
 (D) 1424 1675s eb cffr gg bo | εσθ. κ. πιν.] ουδεν τουτων
 ποιουσιν D e, ου νηστεουσιν 1424^s | 34 μη δυνανται οι
 υιοι, > ποιησαι S* D (348) vl | εν ω -εστιν] εφ οσον εχου-
 σιν τ. νυμφιον μεθ εαυτων (Mc 2,19) D e | νηστευσαι BSc
 1241 28 Xs 1093 E | 36 απο¹ > Cs 579s 372^r 1424 rel.
 pl. gg | σχισας > CΔ 700^r 13 rel. pl. syh | το επιβλημα
 > ΨΔ 372^r 118s 517 al. M^rU al. 713 245 Γ pl. A^rV rel. |
 37 ρησσει CΔ 2145 Γ b fl q syph ar bo | 38 βλητ.] βαλ-
 λουσιν Ta S* D vl syp co, + κ. αμφοτεροι συντηρουνται
 (Mt 9,17) CsΔ D Θ 372^r 22s rel. pl. lat syph ar gg | 39 >
 D vl | παλαιον BsC*LW 1^r 157 ar co] + ευθεως rel. |
 χρηστος BsL 1241 W P⁴ 157 syp co] -στοτερος rel. |
 6,1 σαββατω Ta³ Bs 33s 579 W 700 1^r 788s 157 660 b c l
 q r syrih^m] + δευτεροπρωτω rel. Amb Ep, mane e | και¹-
 χερσιν] οι δε μαθ. αυτ. ηρξαντο τιλλειν τ. σταχ. κ. ψωχ.
 τ. χ. ησθιον D (Ta³ ea b fq syp ar gg co) | 2 ειπον· ιδε τι
 ποιουσιν οι μαθ. σου τοις σαββ. ο ουκ εξεστιν Ta^{av} D |

faciunt, similiter et pharisaeorum; tui autem edunt et bibunt? ¹ Quibus ipse ait: Numquid 34 potestis filios sponsi, dum cum illis est sponsus, facere ieiunare? Venient autem dies, cum abla- 35 tus fuerit ab illis sponsus; tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat autem et similitudinem ad 36 illos: Quia nemo commissuram a novo vestimento immittit in vestimentum vetus; alioquin et novum rumpit, et veteri non convenit commissura a novo. Et nemo mittit vinum novum 37 in utres veteres; alioquin rumpet vinum novum utres, et ipsum effundetur, et utres peribunt. Sed vinum novum in utres novos mittendum 38 est, et utraque conservantur. Et nemo bibens 39 vetus statim vult novum; dicit enim: Vetus melius est.

6,1-11 *Dominus sabbati*

(Mt 12,1-14; Mc 2,23-3,6)

Factum est autem in sabbato secundo pri- 6 mo, cum transiret per sata, vellebant discipuli eius spicas et manducabant confricantes manibus. Quidam autem pharisaeorum dicebant illis: 2

---

35 dies + et HOssB-JUMaThCs gat a d

36 ~ vestim. novo *codd.* vl

37 effunditur AssMsQ a l r²

---

34 J 3,29

35 L 17,22; J 16,20

37 Job 32,19

3 Quid facitis quod non licet in sabbatis? ¹Et re-
 spondens Iesus ad eos dixit: Nec hoc legistis
 quod fecit David, cum esurisset ipse et qui cum
 4 illo erant? quomodo intravit in domum Dei et
panes propositionis sumpsit et manducavit et
 dedit his qui cum ipso erant, quos non licet
 5 manducare nisi tantum sacerdotibus? Et dicebat
 illis: Quia Dominus est Filius hominis etiam
 sabbati.

6 Factum est autem et in alio sabbato, ut in-
 traret in synagogam et doceret. Et erat ibi
 7 homo, et manus eius dextra erat arida. Obser-
 vabant autem scribae et pharisaei, si in sab-
 bato curaret, ut invenirent unde accusarent eum.

8 Ipse vero sciebat cogitationes eorum et ait
 homini, qui habebat manum aridam: Surge et
 9 sta in medium. Et surgens stetit. ¹Ait autem
 ad illos Iesus: Interrogo vos, si licet sabbatis
 benefacere, an male; animam salvam facere, an
 10 perdere? Et circumspectis omnibus, dixit homi-

---

4 ipso] eo FZVW q r²

licebat FGDQHeVCs gat e b c d f l q r

6 et¹ > OUGDQ e b c f f l r z

erat > A-H*XEpBe

7 in > AsHsEpBeGHe e b c d f f l q z

unde accus.] accusare AssMJssQHe gat c q r²

(EpD,H*C)

9 sabbatis Ma] -to *rel.* e b f f l q z

---

3 1 Sm 21,1-6

4 Lv 24,9

6 L 14,1

ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν τοῖς σάββασιν; καὶ 3
 ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ
 τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυὶδ, ὅποτε ἐπεινά- 1 Sm 21,1-
 σεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; ὡς εἰσῆλθεν 4
 εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προ- Lv 24,9
 θέσεως λαβὼν ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν τοῖς μετ' αὐ-
 τοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱε-
 ρεῖς; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ 5
 ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐ- 6 42,2
 τὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν 6-11:
 ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν Mt 12,9-14
 ξηρά. παρετηροῦντο δὲ αὐτὸν οἱ γραμμα- Mc 3,1-6
 τεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θερα- 7 14,1
 πεύει, ἵνα εὗρωσιν κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ· αὐτὸς 8
 δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, εἶπεν δὲ τῷ ἀν-
 δρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στῆθι
 εἰς τὸ μέσον· καὶ ἀναστὰς ἔστη. Ἐἶπεν δὲ ὁ 9
 Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· ἐπερωτῶ ὑμᾶς, εἰ ἔξεστιν
 τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι,
 ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; καὶ περιβλεψάμενος 10

ποιεῖν > Ta^{at} B D 700 788s R lat(-q) ar gg sa | 3 οντες
 > Bs 33sss W D Θs 1^r 788s Xs 157s sypⁱ | 4 ως] πως
 S^c 33s Θs 1^r 13ss 983-954 Xs 157 R, > B D | λαβων >
 S 579 W D 700 565 1-124 1223s 16 1574 157 047 K pl. syi
 ar gg | εξον ην D 713 1047 e b c f q r syp ar co Iq | *post*
 4 *add.* τη αυτη ημερα θεασαμενος τινα εργαζομενον τω
 σαββατω ειπεν αυτω· ανθρωπε ει μεν οιδας τι ποιεις μα-
 καριος ει, ει δε μη οιδας επικαταρατος κ. παραβατης ει
 τ. νομου D | 5 *post* 10 D | ~ εστιν του σαββ. ο υιος τ. α.
 BsW sypⁱ bo (sa) | 6s κ. εισελθοντος αυτου παλιν εις τ.
 συναγ. σαββατω εν η ην ανθρωπος ξηραν εχων τ. χειρα
 παρετηρ. αυτον οι φ. D | 7 κατηγορειν αυτου BS* Θ 28
 1^r124 X 2145s 1604 Ω 399*s lat(-r) syp^{ih}* sa (D) | 8 ηδει,
 ειπεν δε] γινωσκων, λεγει D bf (1424, 1675s) | 9 επερω-
 τω Ta^{atn} BSLW e vg syi bo] -τησω rel. | απολεσαι Ta^{atn}
 B-579 W D 1-124 X 1071 157 1093s 660s lat(-e) syp^{ih}^m
 ar co Tert] ακοχτειναι rel., † οι δε εσιωπων (Mc 3,4)
 Ta^{atn} D 124 346 954 al. 348^r 1093 Λ al. |

πάντας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χειρὰ
 σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ
 11 αὐτοῦ. αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελά-
 λουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.
 43,2 12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν
 12-16:
 Mc 3,13-19 αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκ-
 44,2 13 τερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτε
 Mt 10,2ss A 1,13 J 6,70 ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς
 αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς
 14 καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, Ἰσίμωνα, ὃν καὶ
 ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ Φίλιπ-
 15 πον καὶ Βαρθολομαῖον, ἰκαὶ Ματθαῖον καὶ
 Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἀλφαίου καὶ Σίμωνα
 16 τὸν καλούμενον ζηλωτὴν, καὶ Ἰούδαν Ἰακώ-
 βου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδό-
 45,1 17 τῆς. καὶ καταβάς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου
 17-19:
 Mt 4,23-5,1 Mc 3,7-12 πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ
 πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας
 καὶ Ἱερουσαλήμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ
 18 Σιδῶνος, οἳ ἤλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι

10 αυτους + εν ορη (Mc 3,5) Ta D Θ 1-124 348s 16 X
 1071s 157 1604 660s Δ^r vl syih ar | εποιησ.] εξετεινεν SW
 D 1-230 1424^r 157s 1604 lat syph^m ar gg co | αυτου +
 υγιης 892s W 28^r 13 pl. 1424-1606 M 71 rel. pl.] + ως
 η αλλη Ta^{tn} ΨΔs rel. bcfqr syrih gg | 11 τι-Ιυ] πως
 απολεσωσιν αυτον (Mt 12,14) Ta D | 12 εξελθειν αυτ.
 B-L 579 W D 348^r Xs 1604 e ar sa] εξηλθεν rel. | 13 εφω-
 νησ. D 1^r 157 lat(-c) ar | ωνομασ.] εκαλεσεν D 1223s
 990 | 14 πρωτον Σιμωνα D r | Ιωανν. + τ. αδελφον αυ-
 του, ους επωνομασεν Βοαηρηγες, ο εστιν υιοι βροντης D |
 15 Θωμαν + τ. επικαλουμενον Διδυμον (J 11,16) D | Ιακωβ.
 + τον του Ψ 892 Δ D Θ 565^r 124 rel. pl. | 16 Ισκαριωθ BS*
 C 33s 579 gg] Σκαρ. D lat sysp, Ισκαριωτην Mn rel., >
 a br | 17 τοπου] του 33 Δ 22 2145 291 Γs al. Q E sysp |
 πολυς BsLssW 1^r 1346 syri sa] > rel. | Ιερουσ. + κ. Πε-
 ραιας S*W lat(-e) ar | Σιδων. + κ. αλλων πολεων
 ec (D) |

ni: Extende manum tuam. Et extendit, et restituta est manus eius. Ipsi autem repleti sunt 11 insipientia et colloquebantur ad invicem quidnam facerent Iesu.

6,12-16 *Apostolorum vocatio*

(Mt 10,1-4; Mc 3,7-19)

Factum est autem in illis diebus, exiit in 12 montem orare et erat pernoctans in oratione Dei. Et cum dies factus esset, vocavit discipulos suos et elegit duodecim ex ipsis, quos et apostolos nominavit: Simonem, quem cognominavit Petrum, et Andream fratrem eius, Iacobum^{ra} et Iohannem, Philippum et Bartholomaeum, ^lMatthaeum et Thomam, Iacobum 15 Alphaei et Simonem, qui vocatur zelotes, ^let 16 Iudam Iacobi et Iudam Iscariotem, qui fuit proditor.

6,17-49 *Sermo montanus* (Mt 5-7)

Et descendens cum illis stetit in loco campestri, et turba discipulorum eius et multitudo copiosa plebis ab omni Iudaea et Hierusalem et maritima et Tyri et Sidonis, ^lqui venerant 18 ut audirent eum et sanarentur a languoribus

---

11 facerent + de FEp^mPGDQHe b c ff l q r z

15 ~ Thom. et Matth. OZK VW z

16 et^l DHeW] > *rel.*

traditor BeU c fff r z

17 descendens] discendit... et Q e b ff l q

18 venerunt AsM^rBUGDK*Cs e fff l r

---

suis. Et qui vexabantur a spiritibus immundis
 19 curabantur. Et omnis turba quaerebat eum tan-
 gere, quia virtus de illo exibat et sanabat omnes.

20 Et ipse, elevatis oculis in discipulos suos,
 dicebat:

Beati pauperes quia vestrum est regnum Dei.

21 Beati qui nunc esuritis quia saturabimini.

Beati qui nunc fletis quia ridebitis.

22 Beati eritis cum vos oderint homines et cum
 separaverint vos et exprobraverint et eiecerint
 nomen vestrum tamquam malum propter Filium
 23 hominis. Gaudete in illa die et exsultate; ecce
 enim merces vestra multa est in caelo; secundum
 haec enim faciebant prophetis patres eorum.

24 Verumtamen vae vobis divitibus, quia ha-
 betis consolationem vestram.

25 Vae vobis qui saturati estis, quia esurietis.

Vae vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis
 et flebitis.

26 Vae cum benedixerint vobis homines; se-
 cundum haec enim faciebant pseudoprophetis
 patres eorum.

19 quaerebant AsXBGV e b f f l r

23 est > AsHsX^cEpPBeIGDHe d f l q

24 quia] qui MEpUDQW gat q r

26 ~ bene vobis dixer. *codd. pl.*

homines X*D] omnes hom. *rel. vl*

enim W ff r] > *rel.*

*pseudoproph. OEpQV] prophet. *rel. fl*

21 Ap 7,16s; Ps 125,5s; Is 61,3; 65,13s

22 J 15,19; 16,2

24 Ja 5,1

25 Ja 4,4; Mi 2,11

ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο. καὶ πᾶς 19
ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἄπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις
παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἴατο πάντα.

Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ 20 46,5
εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν· 20-23:
Mt 5,3-12

Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. 21 47,5
Ap 7,16s

μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. 48,5
Ps 125,5s

μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄν- 22 Is 61,3
θρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὄνειδί- 49,5
σωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν J 15,19; 16

ἐνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. χάριτε ἐν ἐκείνῃ 23
τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς
ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ
ἐποιοῦν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, 24 50,10
ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. Ja 5,1
L 16,25

οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, 25 Is 5,22
ὅτι πεινάσετε.

οὐαὶ, οἱ γελῶντες νῦν,
ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ 26 51,10
ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποιοῦν τοῖς Ja 4,4
ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Mi 2,11

18 οχλουμενοι Ψs 892 Δs rel. pl. | 20 πτωχοι + τω πνευ-
ματι (Mt 5,3) S^c 33 579 Φ 544 1-954 1123s 348^r Xs 713
4s 1604 Q al. a c fr^{1.2} gg | τ. θυ] των ουραν. 544 118s 69
1424s X 157 al. cf sys sa | 21 νυν¹ + κ. διψωντες τ. δι-
καιουσνην (Mt 5,6) e c l r (a b ff q z) | χορτασθησονται Mn
S* 69 Xs e b ff l q r sys ar | γελασονται Mn e sys ar Ωρ
Eus (W) | 23 χαριτε-σκιρτησ.> Mn | ημερα] ωρα 579 a
sys | γαρ¹ > 565 544 Ks 1219^s 280 482s | γαρ² > Mn D
1424^s a ff l ar | 25 τ. εμπεπλησμενοι 124 F a | 26 παντες
> Mn LsΔW D 565^r 71 348^r 1012s Γ's 251ss al. Λss V
pl. al. sysp gg | γαρ > Mn D lat pl. | οι πατερ. αυτων >
B 700 sys sa | αυτων] υμων 69 1574 251 Ir |

- ^{52,5} 27 Ἄλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε
^{27-36:}
^{Mt 5,39-48} τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦ-
 28 σιν ὑμᾶς, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς,
^{53,5} 29 προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. τῷ
 τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν
 ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον
 30 καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης. παντὶ αἰτοῦντί σε
 δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.
^{54,5} 31 καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι,
^{Mt 7,12}
^{Tob 4,16} 32 ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγα-
^{55,5} πῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ
 ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν.
 33 καὶ [γὰρ] ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιούντας
 ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτω-
^{Lv 25,35s} 34 λοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. καὶ ἐὰν δανίσητε παρ' ὧν
 ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ
 ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν, ἵνα ἀπολά-
 35 βωσιν τὰ ἴσα. πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν
 καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες·
 καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ
 ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν
 36 ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. Γίνεσθε οἰκ-
 τήμονες, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν.
^{56,2}
^{37-42:} 37 Ἴκαὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ κα-
^{Mt 7,1-5}

28 υμας² + κ. διωκοντων υμας (Mt 5,44) Ta 13-826 828s
 (co) | 29 την¹ + δεξιαν (Mt 5,39) Ta³ S* 579 28 1689s
 1424^s 1604 E* r² | παρεχε] στρεψον 13^r | 31 ανθρ. B 579
 700 afflrz sys Iq] + κ. υμεις rel. | ομοιως > D e sa Iq
 Cl | 33 γαρ BS* 700] > rel. | και² BS* 892* W Λ sys co]
 + γαρ rel. | 34 λαβειν BSL 579 W 157 1573] απολαβ.
 Mn rel. Iust | τα ισα > D vl sys | 35 πλην + λεγω υμιν
 1194 U (e)|μηδεν SW X 1071 Π* 489 sysp (ar)|πολυς
 + εν τοις ουραν. 1424^s 213s A a cl rz sys | 36 γινεσθε
 Bs 33s W P⁴⁵ D 700 1^r 713 660 E e a bl q sys ar co Iust
 Tert Ωq] + ουν (Mt 5,48) rel. | υμων + ο ουρανιος S^c
 579 13^r 954 Iust¹ Cl¹ Xq | 37 και ου¹ P⁴⁵] ινα Mn Ta
 ΨW D 348 ΑΛ e a c fr² gat sys sa Amb |

Sed vobis dico, qui auditis: Diligite inimicos 27
 vestros, benefacite his qui oderunt vos. Bene- 28
 dicite maledicentibus vobis et orate pro ca-
 lumniantibus vos. Et qui te percutit in maxillam, 29
 praebe et alteram, et ab eo, qui aufert tibi
 vestimentum, etiam tunicam noli prohibere. Omni 30
 autem petenti te tribue, et qui aufert quae tua
 sunt ne repetas. Et prout vultis ut faciant vobis 31
 homines, et vos facite illis similiter. Et si di- 32
 ligitis eos qui vos diligunt, quae vobis est gratia?
 nam et peccatores diligentes se diligunt. ¹Et si 33
 benefeceritis his qui vobis benefaciunt, quae
 vobis est gratia? siquidem et peccatores hoc
 faciunt. Et si mutuum dederitis his a quibus 34
 speratis recipere, quae gratia est vobis? nam
 et peccatores peccatoribus faenerantur, ut re-
 cipiant aequalia. Verumtamen diligite inimicos 35
 vestros, benefacite et mutuum date nihil inde
 sperantes, et erit merces vestra multa, et eritis
 filii Altissimi, quia ipse benignus est super
 ingratos et malos. Estote ergo misericordes, 36
 sicut et Pater vester misericors est. Nolite iudi- 37
 care, et non iudicabimini; nolite condemnare, et

27 oderunt vos XW a b ff] ~ vos oder. *rel.* e q z

28 et > *codd.* vl

29 et¹] ei Ep*U

praebe + illi PDW (X e a b z)

auferet AsHOZPJGDC e a b ff z

30 auferet AFMZBeJUG e b ff z

32 diligenter UT

35 vestros W] + et *rel.* e a b ff q z

sperant.] desperant. F-Ep^mBeJUGQV*Cs vl pl.

non condemnabimini. Dimittite, et dimittimini.
 38 Date, et dabitur vobis; mensuram bonam et
 confertam et coagitatam et supereffluentem da-
 bunt in sinum vestrum. Eadem quippe mensura,
 qua mensi fueritis, remetietur vobis.

39 Dicebat autem illis et similitudinem: Num-
 quid potest caecus caecum ducere? nonne ambo
 40 in foveam cadunt? Non est discipulus super
 magistrum; perfectus autem omnis erit, si sit
 41 sicut magister eius. Quid autem vides festucam
 in oculo fratris tui, trabem autem, quae in oculo
 42 tuo est, non consideras? Aut quomodo potes di-
 cere fratri tuo: Frater, sine eiciam festucam de
 oculo tuo, ipse in oculo tuo trabem non videns?
 Hypocrita, eice primum trabem de oculo tuo, et
 tunc perspicies ut educas festucam de oculo
 43 fratris tui. Non est enim arbor bona, quae facit
 fructus malos; neque arbor mala faciens fruc-
 44 tum bonum. Unaquaeque enim arbor de fruc-
 tu suo cognoscitur. Neque enim de spinis col-
 ligunt ficus, neque de rubo vindemiant uvam.
 45 Bonus homo de bono thesauro cordis sui pro-

---

37 dimittim. A^cssMIG, dimittetur vobis OssJU
 KV e c r z

38 et² OW] > *rel.* b c f ff

39 cadent A-HOEpPBssUGD^rCs b f ff

40 si sit * > AssMsX^cEpB-JDQHeCs e d Ir

42 aut] et *codd.*

videns] vides MsZBeG*DKVCsW

ipse-videns] et ecce in oculo tuo trabes subiacet
 a b c ff * l q z (e d)

perspicies] respic. AsMEpPDHe b q

45 bonus + enim GDHe a b c f l r z

---

38 Mc 4,24 | 40 Mt 10,24s; J 15,20 | 45 Mt 12,34s

ταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε,
καὶ ἀπολυθήσεσθε· δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· 38 Mt 6,14
μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερ- Mc 4,24
εκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν·
ὃ γὰρ μέτρον μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς· Μήτι δύ- 39 57,5
ναται τυφλὸς τυφλὸν ὀδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέροι Mt 15,14;
εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται; οὐκ ἔστιν μαθητῆς 23,16.24
ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· κατηρτισμένος δὲ πᾶς 40 58,3
ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ Mt 10,24s
κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, J 15,20
τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κα-
τανοεῖς; πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· 42
ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου
δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον
τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε δια-
βλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελ-
φοῦ σου ἐκβαλεῖν. Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν 43 60,5
ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σα- Mt 7,16-20
πρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. ἕκαστον γὰρ δέν- 44
δρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται. οὐ γὰρ 61,5
ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου
σταφυλὴν τρυγῶσιν. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ 45 62,5
ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει Mt 12,34s

κ. ου²] ινα Mn W* D e a c ffr² sys sa Tert Bas | 38 πε-
πιεσμ. > e c r sys(p) bo | γαρ > Ta³ Θs 13sss 826s a b ff
| q r z sys ar Tert | μετρηθησ. Ta^{ai} B* 33 28 1093 P e b q |
39 πεσουνται SsΨs 565^r 124 517 rel. pl. lat(- a) | 40 πας
> S 157 716 b | εσται] -τω S Θ F co Ωρ | 41 ιδιω] σω
Ta^{ais} D 13^r P lat | 42 πως B e ff sys] + δε S 892s, η πως
rel. | αδελφε > D 157 047 vl | εν τω οφθ.^{1.2}] εκ του οφθ.
D lat sysp ar gg bo (348, 33 sa) | αυτος - βλεπων] κ. ιδου
η δοκος εν τω σω οφθαλ. υποκειται D vl sys | 43 καρ-
πους σαπρους, καρ. καλους Ta^{at} D sysp (lat) | 44 γαρ¹
> D 700 209 348 16 1038 vl sys | γαρ² > a b ff q r z sys |
συλλεγ.] εκλεγονται D e | 45 αυτου¹ > BS 579 Cl |

- τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προ-
φέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδί-
63,3 46 ας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. τί δέ με καλεῖτε· Κύ-
Ma 1,6 ριε Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;
- 64,5 47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου
Mt 7,24-27 τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν
48 τίνι ἔστιν ὅμοιος. ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰ-
κοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν
καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν. πλημμύ-
ρης δὲ γενομένης προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ
οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλευθῆναι αὐτήν
διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομηθῆναι αὐτήν.
- Sap 4,4 49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν
ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν
χωρὶς θεμελίου, ἣ προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ
εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰ-
κίας ἐκείνης μέγα.
- 65,3 7 Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ
1-10: εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρ-
Mt 8,5-13 ναοῦμ. Ἐκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς
J 4,46ss 2 ἔχων ἡμελλεν τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.
3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐ-
τὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτόν,
4 ὅπως ἔλθῶν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. οἱ δὲ
παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν
αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ὧ
πονηροῦ + θησαυροῦ τ. καρδιας αὐτοῦ Ta^{a(t)n} C^{ss}Δ Θ
565^r 22 rel. q r sy³ gg (co) | 46 δε > 826s 828 syp ar sa
Iq | καλεῖτε] λεγετε D 28 syp gg Iq Cl Ωq Did | 48 δια
το - αὐτην Bs 33sss W 157 E syh^m co] τεθεμελιωτο γαρ
επι τ. πετραν CsΔ rel. syph* ar gg bo^l, γαρ + θεμελιος
αυτης Ta syp ar, > P⁴⁵ 700 sys (1689s) | 49 επεσεν
CsΔW 565^r 1424^s 1606-1574 713 rel. a c ffr vg | 7,1 επειδη
BC* 892s W 124 1606 Xs A^s sa] επει δε rel. pl. | inc. και
εγενετο οτε ετελεσεν D a b ffl q (e c syh^m) [εις-λαου] λαλων
D (e) | 2 ημελλεν] proximus erat Ta c sysph^m ar gg | 3 προ.
αυτον > D 700 13 69-543 1093 vl ar | 4 προς τ. Iν > D
a c ffl r | παρεκαλ.] ηρωτων SL 579s D 700 1^s 13-230 E lat |

fert bonum, et malus homo de malo thesauro profert malum; ex abundantia enim cordis os loquitur. Quid autem vocatis me Domine, Domine, et non facitis quae dico? 46

Omnis qui venit ad me et audit sermones meos et facit eos, ostendam vobis cui similis sit. Similis est homini aedificanti domum, qui fodit in altum et posuit fundamentum super petram; inundatione autem facta, illisum est flumen domui illi et non potuit eam movere; fundata enim erat super petram. 47 48

Qui autem audit et non facit similis est homini aedificanti domum suam super terram sine fundamento; in quam illisus est fluuius, et continuo cecidit, et facta est ruina domus illius magna. 49

7,1-10 *Centurionis servus* (Mt 8,5-13)

Cum autem implesset omnia verba sua in aures plebis, intravit Capharnaum. Centurionis autem cuiusdam servus male habens erat moriturus, qui illi erat pretiosus. Et cum audisset de Iesu, misit ad eum seniores Iudaeorum rogans eum, ut veniret et salvaret servum eius. At illi cum venissent ad Iesum, rogabant eum sollicite dicentes ei: Quia dignus est ut hoc illi 7 2 3 4

thesauro² > AssX^eJUGCs a d ff1

46 autem] enim ZBeUMaV

47 sit] est YOssBIUGHeKVCs b c d f ffz

48 fundamentum PTh] -ta *rel.* b c ff

49 audivit, fecit AsH*ssZs^mPBJUQKVC d f

*concidit ZBM(U)DQCsw e b d l q

7,1 intravit + in O^rBIUGDHeK a

3 sanaret HGMaKV gat a cr, liberaret e ff1

5 praestes; diligit enim gentem nostram et syn-
 6 agogam ipse aedificavit nobis. Iesus autem
 ibat cum illis. Et cum iam non longe esset a
 domo, misit ad eum centurio amicos dicens:
 Domine noli vexari; non enim sum dignus ut
 7 sub tectum meum intres. Propter quod et meip-
 sum non sum dignum arbitratus ut venirem ad
 8 te; sed dic verbo, et sanabitur puer meus; ¹nam
 et ego homo sum sub potestate constitutus
 habens sub me milites, et dico huic: Vade, et
 vadit; et alii: Veni, et venit; et servo meo: Fac
 9 hoc, et facit. Quo audito Iesus miratus est
 et conversus sequentibus se turbis dixit: Amen
 dico vobis, nec in Israhel tantam fidem inveni.
 10 Et reversi qui missi fuerant domum invenerunt
 servum, qui languerat, sanum.

7,11-17 *Iuvenis resuscitatus*

11 Et factum est, deinceps ibat in civitatem
 quae vocatur Naim, et ibant cum eo discipuli
 12 eius et turba copiosa. Cum autem appropin-
 quaret portae civitatis, ecce defunctus effereba-
 tur filius unicus matris suae, et haec vidua
 13 erat, et turba civitatis multa cum illa. Quam
 cum vidisset Dominus, misericordia motus su-

6 ~ dignus sum *codd.* b ff l q r'z

8 alii] alio *codd.* vl pl.

12 adpropinquarent OssBeUK

civitatis¹ † et A*-XEpIGQ e a b c f ff l q r z

*matri AHOEpBeIsHe c f

12 3 Rg 17,17.23

13 4 Rg 4,33-37

παρέξῃ τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ 5
 τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ὠκοδόμησεν ἡμῖν. ὁ δὲ 6
 Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ
 οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐπεμψεν
 φίλους ὁ ἑκατοντάρχης λέγων αὐτῷ· Κύριε, μὴ
 σκύλλου· οὐ γὰρ ἰκανὸς εἶμι, ἵνα ὑπὸ τὴν στέ-
 γην μου εἰσέλθῃς, διὸ οὐδὲ ἑμαυτὸν ἠξίωσα 7
 πρὸς σὲ ἐλθεῖν. ἀλλὰ εἶπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθῆτω
 ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἶμι ὑπὸ 8
 ἕξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρα-
 τιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύε-
 ται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ
 μου· ποιήσον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ 9
 ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς
 τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν,
 οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον. καὶ 10 66,5
 ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὔ-
 ρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἕξῃς ἐπορεύθη εἰς πόλιν 11 67,10
 καλουμένην Ναῖν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ὄχλος πολὺς. ὡς δὲ ἤγγισεν 12 3 Rg 17,17
 τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδὸν ἕξεκομίζετο τε-
 θνηκῶς μονογενῆς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη
 ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἰκανὸς ἦν σὺν
 αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη 13 4 Rg 4,33-

6 ~ επορ. δε μετ αυτ. ο Ις D e a c l r z sys | απο > S D
 1-124 | επεμψ. BS* 892s 1241] + προς αυτον rel. pl. | αυτω
 > S* Θs b q z v g sa | 7 διο-ελθειν > D 700 vl sys | αλλα
 + μονον (Mt 8,8) Ta^{ais} Cs 372 13^r | r syh⁺ gg | ιαθητω
 BL 1241 sa] -θησεται rel. | 9 αυτον > D Θss 1689s Xs
 440 R lat(-q) ar | λεγω] αμην λεγω (Mt 8,10) Ta³ Ψ D
 Θ 13^r X 472 lat pl. ar gg | 10 τον² BsLss 1241 W 700
 1^r 157 716 vl pl. sysi co] + ασθενουντα Ta^{ats} rel. | 11 εγε-
 νετο > Ta^{avn} D e sys | (εν) τη εξης S*C D 372 al. 124
 1424s 7s Ms 213ss 157ss K^r al. e c f syph ar bo | αυτου
 Ta³ BsL 579 W D 1604 al. FΞ lat pl. syspi ar co] +
 ικανοι rel. | 12 inc. εγενετο δε ως D vl | ηγγιζεν 579 W
 D 13sss 826-828 e a b ff q v g |

- 14 ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. καὶ προσ-
 ελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες
 ἔστησαν, καὶ εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρ-
 15 θητι. καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο
 16 λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ἔλα-
 βεν δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν
 λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν,
 1,68; 19,44 καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.
 68,10 17 καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ
 περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
 69,5 18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννη οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
 18-35:
 Mt 11,2-19 περὶ πάντων τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο
 Ma 3,1 19 τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν
 Dn 9,26 πρὸς τὸν Κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ
 20 ἄλλον προσδοκῶμεν; παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐ-
 τὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν· Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς ἀπέ-
 στειλεν ἡμᾶς πρὸς σέ λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος,
 21 ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθερά-
 πευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ
 πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρί-
 22 σατο βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορευ-
 θέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννη ἃ εἶδετε καὶ ἤκού-
 σατε, τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν,

s 35,5; 61,1

14 νεανισκε^{bis} D a ff Iq | 15 εκαθισεν B 1555 e c Ir, ere-
 xit se et sedit Taⁱⁿ c sys ar | απεδωκεν 33 1675s 713
 A cf | 16 θς] Kς 1^r Γ c z | αυτου + εις αγαθον 544 788^r
 1207s Ms 348^r X 1071s 1093 660s Λs vl syh ar | 17 περι
 αυτου > S* 1574 ff1 | 18 inc. εν οισ κ. μεχρι Ιωαννου τ.
 βαπτιστου ος κ. προσκαλ. D (e) | τινας > Ta³ D 565 1223
 472 lat(-e a z) sysp co | 18s ο Ιω.-λεγων] λεγει πορευθεν-
 τες ειπατε αυτω (Ta^t) D (e) | 19 Kν B 33s 13ss 826s 157
 R E a ff vg ar co] Iv rel. (syi)|αλλον Ωρ pl.] ετερον B-579
 W 28 1689s 124 1424-1223 16 Xss 157 1083 1355s R E |
 20 προς σε > 28 1093 K a | ετερον S-578 W D 1^r 1689s
 Xss 157 273 E | 21 εκεινη BsLssW 700 1-124 157 1604
 e c q co] αυτη rel. | ωρα] ημερα S*L 69 Cy | τυφλους
 εποιει βλεπειν Ta^{tl} D e c | 22 απαγγ.] ειπατε 892s W D | α
 ειδον υμων οι οφθ. κ. α ηκουσαν υμων τα ωτα D e |

per eam, dixit illi: Noli flere. Et accessit et 14
 tetigit loculum. Hi autem qui portabant ste-
 terunt. Et ait: Adulescens, tibi dico, surge.
 Et resedit qui erat mortuus et coepit loqui; et 15
 dedit illum matri suae. Accepit autem omnes 16
 timor, et magnificabant Deum dicentes: Quia
 propheta magnus surrexit in nobis, et quia
 Deus visitavit plebem suam. Et exiit hic sermo 17
 in universam Iudaeam de eo et in omnem circa
 regionem.

7,18-35 *Iohannis Baptistae legatio*

(Mt 11,2-30)

Et nuntiaverunt Iohanni discipuli eius de 18
 omnibus his. Et convocavit duos de discipulis
 suis Iohannes ¹ et misit ad Iesum dicens: Tu 19
 es qui venturus es, an alium exspectamus? Cum 20
 autem venissent ad eum viri, dixerunt: Iohan-
 nes Baptista misit nos ad te dicens: Tu es
 qui venturus es, an alium exspectamus? In ipsa 21
 autem hora multos curavit a languoribus et
 plagis et spiritibus malis, et caecis multis do-
 navit visum. Et respondens dixit illis: Euntes 22
 renuntiate Iohanni quae audistis et vidistis,
 quia caeci vident, claudi ambulant, leprosi mun-

13 eam] ea AsMXEp*BeIDKC f

15 erat] fuerat AsHTh

17 in² G a f q r z] > *rel.*

19 Iesum MssIsMaKVW b c f l q r z] Dominum *rel.*

21 multos curav. He e c] ~ curav. mult. *rel.*

22 nuntiate A-MBeIsQC b f q z

~ vidistis et aud. *codd.* vl pl.

16 L 1,68; 19,44

19 Ma 3,1; Dn 9,26

22 Is 35,5; 61,1

dantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, *pau-*
 23 *peres evangelizantur*; et beatus est quicumque
 non fuerit scandalizatus in me.

24 Et cum discessissent nuntii Iohannis, coepit
 de Iohanne dicere ad turbas: Quid existis in
 desertum videre? harundinem vento agitatam?
 25 Sed quid existis videre? hominem mollibus
 vestimentis indutum? Ecce qui in veste pretiosa
 26 sunt et deliciis, in domibus regum sunt. Sed
 quid existis videre? prophetam? Utique dico
 27 vobis, et plus quam prophetam. Hic est, de quo
 scriptum est:

*Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam,
 qui praeparabit viam tuam ante te.*

28 Dico enim vobis: Maior inter natos mulierum
 propheta Iohanne Baptista nemo est; qui autem
 29 minor est in regno Dei, maior est illo. Et omnis
 populus audiens et publicani iustificaverunt
 30 Deum baptizati baptismo Iohannis. Pharisei
 autem et legisperiti consilium Dei spreverunt
 31 in semetipsos, non baptizati ab eo. Ait autem
 Dominus: Cui ergo similes dicam homines ge-

---

24 ~ dicere de Iohanne *codd.* vl(-ff)

agitam] moveri *codd.*, agitare e c

25 et + in OssBeUMaDQK VW a b q r z

29 baptismum ZGK e a b c ff l q z

31 ait autem Dom. * > *codd.* vl(-f)

---

26 L 1,76

27 Ma 3,1

28 L 1,15

29 L 3,7.12; Mt 21,32

30 A 13,46

λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νε-
κροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μα- 23
κάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῆ ἐν ἐμοί.

Ἐπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρ- 24
ξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου·
Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλα-
μον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθατε 25
ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμέ-
νον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ
ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ἀλλὰ τί 26 1,76
ἐξήλθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ
περισσότερον προφήτου. οὗτός ἐστιν περὶ οὗ 27
γέγραπται·

70,2

Ἴδου ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσ-
ώπου σου,

Ma 3,1

ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου.

λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν 28 71,5
Ἰωάννου οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ τοῦ Θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. καὶ πᾶς 29 72,10
ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν
Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. οἱ 30 A 13,46
δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ
ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐ-
τοῦ. Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς 31 73,5

24 ἀγγελ.] μαθητων Ta 565s 1^r 346 1424 7ss 990 Xsss
713 1604 K-280 sysph* | 25 υπαρχ.] διαγοντες D 565s
544 1223^s 291 K-280 Cl | 26 προφητου + οτι ουδεις μει-
ζων εν γεννητοις γυν. προφητης Ιωαννου τ. βαπτιστου D
a (cf. 28) | 27 ουτος + γαρ Ta^{tn} Ψs 892 Θ 1-659 348^r U
pl. 713ss 472ss 660ss e b syh ar gg bo^l | εμπρ. σου >
Mn D alrz | 28 inc. αμην λεγω υμιν Ta SLss Xs 157
syi ar | γαρ > BΨs 700 7ss 1604s sysp | γυναικ. Ta³ Bs
33s W 700 565 1^s 22 1207s M 477 Xs 157 pl. 1604 660
K-726 E vl co] + προφητης rel. syh* Cl | Ιωανν. B-Ψ
LssW 700 1^s 22 157 660 E sysi ar sa bo^l] + τ. βαπτι-
στου rel. | 29 βαπτισθ. + εις 892s 1 118s ar sa bo^l | 30 εις
εαυτους > S D 659 1574 sa |

32 γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ὅμοιοί εἰ-
σιν παιδίους τοῖς ἐν ἄγορᾷ καθημένοις καὶ
προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις ἃ λέγει·

ἠυλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε
ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

33 ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς μὴ ἐσθίων
ἄρτον μήτε πίνων οἶνον, καὶ λέγετε· δαιμόνιον
15,2 34 ἔχει. ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ
πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἴ-
35 νοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ
ἐδικαιώθη ἢ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων
αὐτῆς.

74,1 36
11,37

Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν φαρισαίων, ἵνα
φάγη μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ

37 φαρισαίου κατεκλίθη. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν
τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκει-
ται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβα-

Mt 26,7-13 38
Mc 14,3-9
J 12,3-8

στρον μύρου ἵκαὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας
αὐτοῦ κλαίουσα, τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν
τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ταῖς θριξίν τὴν κεφαλῆς
αὐτῆς ἐξέμασεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐ-

39 τοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖος
ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτος
εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ
ἢ γυνὴ ἥτις ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐσ-
40 τιν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν·

32 α λεγει BS* 700 1-22] λεγοντες L D 13^r vl syp co (S^cW 157 E), κ. λεγουσιν rel. | εθρηνησ. BsLsW D Θ 13s 1689-230 1012 1038 E e cl r ar co] + υμιν rel. | 33 αρτον, οινον > Taⁱⁿ D 700 1-22 13-230 1200 660 vl(-r) syp ar | 35 παντων > S^cΨL D Θs 28 1^r 13 990 Ms 477 Xs 1604s al. F (r) syc ar | τεκν.] εργαων S | 37 ιδου > Ta syp ar gg [ητις] τις 1241 700 13ss 983^r 1071 syp ar | 38 κλαιουσα > Ta^v 440 F b fl q r² z vg | ηρξ. βρεχ.] εβρεξε D 700 vl syp | εξεμαξ. S*-L 579 W D 990 Xsss 1604 A | 39 ο καλεσας αυτ.] παρ ω κατεκειτο D e, > syi | λεγων > W D 21 69 X 4s al. 262 e r syih* ar sa |

nerationis huius? et cui similes sunt? ¹Similes 32
sunt pueris sedentibus in foro et loquentibus
ad invicem et dicentibus:

Cantavimus vobis tibiis, et non saltastis;
lamentavimus, et non plorastis.

Venit enim Iohannes Baptista neque manducans 33
panem neque bibens vinum, et dicitis: Dae-
monium habet. Venit Filius hominis manducans 34
et bibens, et dicitis: Ecce homo devorator et
bibens vinum, amicus publicanorum et pec-
catorum. Et iustificata est sapientia ab omnibus 35
filiis suis.

7,36-8,3 *Peccatrix, mulierum ministerium*

Rogabat autem illum quidam de pharisaeis 36
ut manducaret cum illo. Et ingressus domum
pharisaei discubuit. Et ecce mulier, quae erat 37
in civitate peccatrix, ut cognovit quod accu-
buisset in domo pharisaei, attulit alabastrum
unguenti ¹et stans retro secus pedes eius la- 38
crimis coepit rigare pedes eius et capillis ca-
pitis sui tergebat et osculabatur pedes eius et
unguento ungebat. Videns autem pharisaeus, 39
qui vocaverat eum, ait intra se dicens: Hic si
esset propheta, sciret utique quae et qualis
est mulier quae tangit eum, quia peccatrix
est. Et respondens Iesus dixit ad illum: Simon, 40

32 tibiis > GMaKW a b c d f f l q r

37 accubisset OssBeUMaV] ·buit *rel.* vl pl.

39 est¹ > JDsC gat d f f l, ~ mulier est HXTh b
c f, mulier esset AssMsEpPGQ

33 L 1,15 | 34 L 5,30

36 L 11,37

38 Mt 26,7-13; Mc 14,3-9; J 12,3-8

habeo tibi aliquid dicere. At ille ait: Magister,
 41 dic. Duo debitores erant cuidam faeneratori:
 unus debebat denarios quingentos et alius quin-
 42 quaginta. Non habentibus illis unde redderent,
 donavit utrisque. Quis ergo eum plus diligit?
 43 Respondens Simon dixit: Aestimo quia is cui
 plus donavit. At ille dixit ei: Recte iudicasti.
 44 Et conversus ad mulierem dixit Simoni: Vides
 hanc mulierem? Intravi in domum tuam, aquam
 pedibus meis non dedisti; haec autem lacrimis
 45 rigavit pedes meos et capillis suis tersit. Osculum
 mihi non dedisti; haec autem ex quo intravit,
 46 non cessavit osculari pedes meos. Oleo caput
 meum non unxisti; haec autem unguento unxit
 47 pedes meos. Propter quod dico tibi: Remit-
 tuntur ei peccata multa, quoniam dilexit mul-
 tum. Cui autem minus dimittitur minus diligit.
 48 Dixit autem ad illam: Remittuntur tibi peccata.
 49 Et coeperunt qui simul accumbebant dicere intra
 se: Quis est hic, qui etiam peccata dimittit?
 50 Dixit autem ad mulierem: Fides tua te salvam
 fecit; vade in pace.

---

41 et OssPDQK VW a fffl q r z] > *rel.*

42 diliget AssMXUG a (r)

45 *intravi YBDHeW b fl q r (c d)

47 remittentur S-MXEpBUGQThCs e d

48 peccata † tua E gat fffl

49 discumbebant AsHGC a f

---

44 Gn 18,4

48 L 5,20s

50 L 8,48; 17,19; 18,42

Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ· διδάσκαλε,
 εἰπέ. φησὶν· ἴδύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῆ τινι· 41
 ὁ εἷς ὄφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος
 πεντήκοντα. μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμ- 42
 φροτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγα-
 πῆσει αὐτόν; ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ὑπολαμ- 43
 βάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν
 αὐτῷ· ὀρθῶς ἔκρινας. καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν 44
 γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη βλέπεις ταύτην τὴν γυ-
 ναῖκα; εἰσηλθὸν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μοι Gn 18,4
 ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν
 ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξίν αὐτῆς
 ἐξέμαξεν. ἴφιλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' 45
 ἧς εἰσηλθὸν οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς
 πόδας. ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· 46
 αὕτη δὲ μύρω ἤλειψεν τοὺς πόδας μου. οὐ χάριν 47
 λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί,
 ὅτι ἠγάπησεν πολὺ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον
 ἀγαπᾷ. εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ- 48 5,20s
 τία. καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν 49
 ἑαυτοῖς· τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίη-
 σιν; εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ πίστις σου 50 8,48; 17,19;
 σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. 18,42

41 inc. ο δε Ις ειπεν Xss e b c fr (Ta^{avn} 892s, synpi¹ h^m, D 157 ar gg bo) | ετερος + δηναρια Ta D cr synp (69 syi) |
 42 αυτων² B-ΨLssW D 1^r 990 157 E (lat) synp co] +ειπε
 rel. | 43 αποκριθ. > Ta^t W 700 1^r 079 syn ar | 44 μοι
 Ta^{ail} BΨs 892s W D X e a ffq syvi sa] μου rel. | τους¹
 > BW D | θριξιν + τ. κεφαλης 33 Δ 28s 1582 517-1279 M^r
 Us 245s Γss 229s Λ^r al. syn | 45 μοι + αγαπης 13 1689^r
 348 pl. 1071 Λ | εισηλθεν Ta^{an} L* 544 13-828 7 348 pl.
 713s 4ss 1604 e a ffr² vg syrih* gg sa bo¹ | 46 τ. κεφ.]
 τ. ποδας e affl syi¹ | τ. ποδας μου > W D 079 vl(-r) ar |
 47 αι αμ. -πολλαι] αυτη πολλα D ff1 | οτι-αγαπα > D
 (e) | πολυ + cui enim plus dimittitur plus diligit ar Iq
 Cyp Amb¹ (346) | ω δε-αμαρτιαι (48) > Ta^v | 48 αυτη] ταυ-
 τη τη γυν. Ta^{an} e r sysp | 50 γυναικα + γυναι D |

- 75,10 8 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευ-
 εν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγ-
 4,43 γελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ δώ-
 Mt 27,55s 2 δεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές τινες αἱ ἦσαν τεθε-
 Mc 15,40s; 16,9 ραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθε-
 νειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς
 3 δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ
 Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου καὶ Σουσάννα καὶ
 ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ τῶν
 ὑπαρχόντων αὐταῖς.
- 76,2 4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πό-
 4-15: λιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παρα-
 Mt 13,1-23 5 βολῆς· Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν τὸν
 Mc 4,1-20 σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὁ μὲν
 ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ
 6 πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. καὶ ἕτε-
 ρον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη
 7 διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν
 μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἀκανθαὶ
 8 ἀπέπνιξαν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν
 τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατον-
 ταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα
 ἀκούειν ἀκουέτω.
- 9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, τίς
 10 αὕτη εἶη ἡ παραβολή. ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν δέδο-
 ται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,
 τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ

77,1
Is 6,9s

2 απο + νοσων κ. μαστιγων κ. 1424 al. 267s 1071 713 |
 επτα] πολλα 579 544 1582s H, duodecim c | εκβεβληκει
 Ta 1424 1555 syc bo | 4 συνοντος S* 579 544 1424 16 157
 251 gg, -ελθοντος D 13r 1604 | δια παραβ.] παραβολην
 τοιαυτην προς αυτους D lqrz (Ta^v ebc) | 5 inc. ιδου
 εξηλθ. vl syvi | τ. ουρανου > W D 544* e a b ff l q synp |
 6 κατεπεσ. BL 700 R E] επεσεν rel. | 8 αγαθ. + κ. καλην
 Ta D Θ 1424 e a c r sycp ar | ταυτα - ακουετω > 69-828
 267s 348r 1071 Ω | 10 το μυστηριον lat sy³ gg | παρα-
 βολ. + λαλω 13 826s 348r 1071 1574 Λ b (syp) sa |

Et factum est deinceps, et ipse iter faciebat 8
per civitates et castella praedicans et evange-
lizans regnum Dei, et duodecim cum illo, ¹ et 2
mulieres aliquae, quae erant curatae a spiritibus
malignis et infirmitatibus, Maria, quae vocatur
Magdalene, de qua septem daemonia exierant,
et Iohanna uxor Chusae procuratoris Herodis 3
et Susanna et aliae multae, quae ministrabant
ei de facultatibus suis.

8,4-18 *Parabola* (Mt 13,1-23; Mc 4,1-25)

Cum autem turba plurima convenirent et de 4
civitibus properarent ad eum, dixit per simi-
litudinem: Exiit qui seminat seminare semen 5
suum; et dum seminat, aliud cecidit secus viam
et conculcatum est, et volucres caeli comederunt
illud. Et aliud cecidit supra petram, et natum 6
aruit, quia non habebat umorem. Et aliud ce- 7
cidit inter spinas, et simul exortae spinae suf-
focaverunt illud. Et aliud cecidit in terram bo- 8
nam, et ortum fecit fructum centuplum. Haec
dicens clamabat: Qui habet aures audiendi
audiat.

Interrogabant autem eum discipuli eius, quae 9
esset haec parabola. Quibus ipse dixit: Vobis 10
datum est nosse mysterium regni Dei, ceteris
autem in parabolis, *ut videntes non videant*,

---

1 civitatem et castellum SssH^rBJUDsThCs d

2 ~ daemonia septem *codd.* vl

3 Chuza *pl.* a d

eis SssH-X^cZ^{*}sBJUGQHeCs gat e c f

4 conveniret *pl.*

---

1 L 4,43

2 Mt 27,55s; Mc 15,40s; 16,9

10 Is 6,9s

11 *et audientes non intellegant.* Est autem haec
 12 parabola: Semen est verbum Dei. ¹Qui autem
 secus viam hi sunt qui audiunt, deinde venit
 diabolus et tollit verbum de corde eorum, ne
 13 credentes salvi fiant. Nam qui supra petram,
 qui cum audierint cum gaudio suscipiunt ver-
 bum, et hi radices non habent, qui ad tempus
 credunt et in tempore tentationis recedunt.
 14 Quod autem in spinas cecidit hi sunt qui au-
 dierunt et a sollicitudinibus et divitiis et vo-
 luptatibus vitae euntes suffocantur et non re-
 15 ferunt fructum. Quod autem in bonam terram
 hi sunt qui in corde bono et optimo audientes
 verbum retinent et fructum afferunt in patientia.
 16 Nemo autem lucernam accendens operit
 eam vase aut subtus lectum ponit, sed supra
 candelabrum ponit, ut intrantes videant lumen.
 17 Non est enim occultum quod non manifestetur,
 nec absconditum quod non cognoscatur et in
 18 palam veniat. Videte ergo quomodo audiatis;
 qui enim habet dabitur illi, et quicumque non
 habet, etiam quod putat se habere auferetur
 ab illo.

8,19ss *Cognati Iesu* (Mt 12,46-50; Mc 3,31-35)

19 Venerunt autem ad illum mater et fratres
 20 eius et non poterant adire eum prae turba. Et

---

12 viam + sunt OBeMaKV l
 hi sunt X^csTh e a l q] ~ sunt hi A^cX*JUMaV z,
 hi > *rel.*

13 radicem AsE gat e d
 qui³] quia HXs^cEQKVTh b f ff l q^c r z

14 spinas GW a d ff l] -nis *rel.*

17 ~ enim est *codd.* a b f ff l q z

18 audiatis G a b q] auditis *rel. pl.*, -distis HOHe e

19 adire HsEp*HeTh e f l q z] + ad *rel.*

---

16 Mt 5,15 | 17 Mt 10,26 | 18 L 19,26

βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. ἔστιν δὲ 11 ^{78,2}
 αὕτη ἢ παραβολή. ὁ σπόρος ἔστιν ὁ λόγος τοῦ ^{1 P 1,23}
 Θεοῦ. οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, 12
 εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ
 τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶ-
 σιν. οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ 13
 χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ
 ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν και-
 ρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας 14
 πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μερι-
 μνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευό-
 μενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. τὸ δὲ 15
 ἐν τῇ καλῇ γῆ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ κα-
 λῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν
 καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκεύ- 16 ^{79,2}
 ει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ^{16-18:}
 τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ ^{Mc 4,21-25}
 φῶς. οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερόν γενή- ^{Mt 5,15}
 σεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωστῆ καὶ εἰς 17 ^{80,2}
 φανερόν ἔλθῃ. Ἰβλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὅς 18 ^{81,5}
 ἂν γὰρ ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὅς ἂν μὴ ἔχη, ^{19,26}
 καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ 19 ^{82,2}
 ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ ^{19-21:}
^{Mt 12,46-50}
^{Mc 3,31-35}

βλεπωσιν] ιδωσιν LW D 700 1^s E | ακου. + ακου(σ)ωσι
 κ. Ta S 579 Θ 13^r 348^r 1071 R F syh^m | 12 ακουσαντ. +
 τ. λογον Taiⁿ 124 213 472 e cr syspi (X b syc) | 13 ουτοι]
 αυτοι B* 1241 2145 a cr, oi ar, > D e synpi | 14 οι + τ.
 λογον Taiⁿ Θ 1^r 1689 472, post ακουσ. a c f q r sycp ar gg]
 πορευομ.] occupati syn ar, > e r syp | 15 καλη²] καθαρα
 Ta^{av} synpi (ar) | υπομονη + πολλη 1241 788s 826-828
 1093s] + ταυτα λεγων εφωνει· ο εχων ωτα ακουετω 579
 13 69^r 7^s M 348^r X^r 713 Γ 4s al. Λ al. Η al. (syi) | 16 επι-
 τιθησ. Ψs ΔW 565^r 13 826^s 517 pl. rel. pl. | 17 εστιν +
 τι 477 Uss synph ar co | 18 ακουετε + κ. προστεθησε-
 ται υμιν τ. ακουουσιν 13^r (syc) | 19 παρεγενετο B 579 D
 X 1574 273] - γενοντο rel. |

20 διὰ τὸν ὄχλον. ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ· ἡ μήτηρ σου
καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω ἰδεῖν θέλοντές
21 σε. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· μήτηρ
μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον
τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.

83,2
22-25:
Mt 8,18.23-27
Mc 4,35-41

22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς
ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν
πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης·
23 καὶ ἀνήχθησαν. πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν.
καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ
24 συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. προσελθόντες δὲ
διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· ἐπιστάτα ἐπιστάτα,
ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέ-
μῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο,
25 καὶ ἐγένετο γαλήνη. εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἡ πί-
στις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες
πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς
ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούου-
σιν αὐτῷ;

26-39:
Mt 8,28-34
Mc 5,1-20

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργε-
27 σηνῶν, ἣτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. ἐξελ-
θόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνὴρ τις
ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ
οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν

20 αυτω B^r D Θ 1^r 157 Ξ lat co Bas] + λεγοντων rel. pl. |
22 και αυτος > S* e syv(p) sa | ανεβη L Θ 544 118-124
7^s M 348 157 al. 4 998 al. 489 al. F (D) | 23 συνεπληρουτο
το πλοιοιον b c fffl q r z syv gg (1689s 251, ar) | εκινδυν.]
το πλοι. ημελλε βυθιζεσθαι Ta syvp | 24 επιστατα² >
(Ta³) S^c 579 372 13 124 1424 348 al. X 157 Γ 716 al.
lat(-q) syc bo | επιστ. + σωσον (Mt 8,25) 124 U 998 1093 |
γαληνη + μεγαλη (Mc 4,39) Ta^{ais} ΨΔ Θ 565s 1^r 124 1424^s
al. 348^r 157 al. 1604 251ss K-280 b syh⁺ gg bo | 25 τω
υδατι] τη θαλασση Ta^{ai} 1424 lat pl. syvp | και³ και 26 B
700 | 26 κατεπλευσεν W Θ R 472 sa | Γεργεσ. S 33s 579
Θs 1^r 990 Xs 157 1093ss al. Ξ syi ar bo | Γερασην. B D
lat syh^m sa Tert, Γαδαρ. Ta rel. syvph* gg | 27 εκ τ. πολ.
> Ta affr¹⁻² z vg syc |

nuntiatum est illi: Mater tua et fratres tui stant foris volentes te videre. Qui respondens dixit 21 ad eos: Mater mea et fratres mei hi sunt, qui verbum Dei audiunt et faciunt.

8,22-39 *Tempestat sedata, Gerasenus sanatus* (Mt 8,18.23-34; Mc 4,35-5,20)

Factum est autem in una dierum, et ipse 22 ascendit in naviculam et discipuli eius et ait ad illos: Transfretemus trans stagnum. Et ascenderunt. Et navigantibus illis obdormivit, et 23 descendit procella venti in stagnum, et complebantur et periclitabantur. Accedentes autem 24 suscitaverunt eum dicentes: Praeceptor, perimus. At ille surgens increpavit ventum et tempestatem aquae, et cessavit, et facta est tranquillitas. ¹ Dixit autem illis: Ubi est fides 25 vestra? Qui timentes mirati sunt ad invicem dicentes: Quis putas hic est, quia et ventis et mari imperat, et oboediunt ei?

Et navigaverunt ad regionem Gerasenorum, 26 quae est contra Galilaeam. Et cum egressus 27 esset ad terram, occurrit illi vir quidam, qui habebat daemonium iam temporibus multis et vestimento non induebatur neque in domo ma-

---

23 *inc.* navigantibus autem *codd.* vl(-e)
obdormit U, dormivit gat

25 ad invicem dic. B e b c ff l q r] ~ dic. ad inv. *rel.*
~ imperat et mari *codd.* (a) c f ff l q z

26 et navig. OB*UsHe] enavig. autem *rel.* a c f ff l a z

28 nebat, sed in monumentis. Is ut vidit Iesum
 procidit ante illum et exclamans voce magna
 dixit: Quid mihi et tibi est, Iesu Fili Dei al-
 29 tissimi? obsecro te, ne me torqueas. Praecipiebat
 enim spiritui immundo ut exiret ab homine.
 Multis enim temporibus arripiebat illum, et vin-
 ciebatur catenis et compedibus custoditus et
 ruptis vinculis agebatur a daemonio in deserta.
 30 Interrogavit autem illum Iesus dicens: Quod
 tibi nomen est? At ille dixit: Legio; quia intra-
 31 verant daemonia multa in eum. Et rogabant
 illum, ne imperaret illis ut in abyssum irent.
 32 Erat autem ibi grex porcorum multorum pa-
 scentium in monte; et rogabant eum, ut per-
 mitteret eis in illos ingredi. Et permisit illis.
 33 Exierunt ergo daemonia ab homine et intra-
 verunt in porcos; et impetu abiit grex per prae-
 34 ceps in stagnum et suffocatus est. Quod ut
 viderunt factum qui pascebant, fugerunt et nun-
 35 tiaverunt in civitatem et in villas. Exierunt
 autem videre quod factum est, et venerunt ad
 Iesum et invenerunt hominem sedentem, a quo
 daemonia exierant, vestitum ac sana mente ad

---

29 deserto OZ^cBeEHeKW (a) c f ff z

30 intraverant HPBQW] -verunt *rel.* q

32 in montem UG, > a b c ff l q z

eis] eos HOssBJUG*D^sC^s f

illis] illos H*X^sB^sJUG*D^sQ f q

33 suffocati sunt b c ff l q z

34 civitate MBJUMaVCs c q z

ἄλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀνα- 28
 κράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν·
 τί ἔμοι καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου;
 δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. Ἰπαρήγγελλεν γὰρ 29
 τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀν-
 θρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν,
 καὶ ἐδεσμεύετο ἀλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμε-
 νος, καὶ διαρῆσσω τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ἀπὸ τοῦ
 δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. ἐπηρώτησεν δὲ αὐτόν 30
 ὁ Ἰησοῦς· τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λε-
 γιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν.
 καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς 31
 τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων 32
 ἱκανῶν βοσκομένη ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν
 αὐτόν, ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελ-
 θεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. ἐξελθόντα δὲ τὰ 33
 δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς
 χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημοῦ
 εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βό- 34
 σκοντες τὸ γεγονός ἐφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς
 τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν 35
 τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
 εὔρον καθήμενον τὸν ἀνθρώπον ἀφ' οὗ τὰ δαι-
 μόνια ἐξῆλθεν ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα

μνημ. + κ. εν τ. ορεσιν ην κραξων κ. κατακοπτων εαυ-
 τον λιθοις (Mc 5,5) Ta^{atn} 1424^s X 1071 (syc) | 28 τ. θυ
 > 892 D 1^s 1424 al. 1375 l | 29 εξελθε Ta^{tn} D e | διερ-
 ρησσε τα δ. ηλαυν. γαρ D e c | τ. δαιμονιων 1093 Λs syh^m |
 30 Ιs Bs 579 1^r 990 vl pl. syp gg co] + λεγων rel. rz |
 λεγιων + ονομα μοι D 990 c syi | οτι - αυτον] πολλα γαρ
 ησαν δαιμονια D a c fff, οτι πολλοι εσμεν εν αυτω syn
 (b1) | 31 παρεκαλει ΨΔ Θs 565 21s 7-1207 M^rUss 245s
 Γs al. A pl. V al. E | 32 βοσκομενη BS W D^l 565 69
 828s 1223^s U 713 660ss al. Ks al. a sypⁱ gg] - νων rel. |
 33 απο του ανθρ. > 28 1 209 659 | ωρμ. + πασα (Mt 8,32)
 Θ 69 Xs 1396 syn^{ri} gg | 35 inc. παραγενομενων δε εκ
 τ. πολεως κ. θεωρησαντων καθημενον τ. δαιμονιζομενον
 σωφρον. κ. ιματισμ. καθημενον D | εξηλθ. BS* 990*
 716] εξηληλυθει rel. |

παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν.
 36 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ
 37 δαιμονισθεῖς. καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆ-
 84,8
 38 αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ
 39 ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. ἔδειτο δὲ αὐτοῦ
 ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν
 αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· ἵψοστρεφε
 εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν
 ὁ Θεός. καὶ ἀπῆλθεν καθ' ὅλην τὴν πόλιν κη-
 ρύσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.
 85,2 40 Ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέ-
 40-56:
 41 ξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδο-
 41 κῶντες αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα
 Ἰάϊρος, καὶ οὗτος ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρ-
 χεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ,
 παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
 7,12 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἑτῶν δώδεκα,
 καὶ αὕτη ἀπέθνησεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν
 43 οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύ-
 σει αἵματος ἀπὸ ἑτῶν δώδεκα, ἣτις ἰατροῖς προσ-
 αναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδε-
 44 νὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο
 τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆ-

36 οι ιδοντ. > 579 13 440 syn | ο δαιμον.] a legione fff
 l q r z v g, > c syn | 37 τ. περιχωρου > Ta 579 472 440
 synp | Γεργεσ. cf. 26 | 38 απελυσ.] απεστειλεν L 1071
 syh^m Cy | 39 θς + κ. ελεησεν σε (Mc 5,19) C* 1^r 124 | Iς]
 θς 579 544 1^r 472 251s 270^s r² bo^l Cy | 40 εν δε τω B 33s
 579 700 1^r R synp ar co] εγενετο δε εν τω rel. | 41 ιδου >
 Ta D 1675 c synpi | του > BS* 472 P 028 | 42 inc. ην
 γαρ θυγ. αυτω μονογενης ετων ιβ αποθνησκουσα D]
 proxima morti Ta synpi ar | κ. εγενετο εν τω υπ. C* D
 1071 251 P lat | 43 ιατροις-βιον > B D sysi^l ar sa | εις
 ιατρους 372 lat pl. sycpi^l gg bo | θεραπ. + κ. διελογι-
 ζετο εν εαυτη λεγουσα· καν τ. ιματιων τ. Iu ελθουσα
 αφωμαι ιαθησομαι (cf. Mt 9,21) (Ta^{an}) syc | 44 οπισθεν
 > Ψ D 1071 |

pedes eius et timuerunt. Nuntiaverunt autem 36
 illis et qui viderant, quomodo sanus factus esset
 a legione; et rogaverunt illum omnis multitudo 37
 regionis Gerasenorum ut discederet ab ipsis,
 quia magno timore tenebantur. Ipse autem
 ascendens navim reversus est. Et rogabat illum 38
 vir, a quo daemonia exierant, ut cum eo esset.
 Dimisit autem eum Iesus dicens: 'Redi in do- 39
 mum tuam et narra quanta tibi fecit Deus. Et
 abiit per universam civitatem praedicans quanta
 illi fecisset Iesus.

8,40-56 *Filia Iairi, mulier haemorrhoidosa*

(Mt 9,18-26; Mc 5,21-43)

Factum est autem cum rediisset Iesus, ex- 40
 cepit illum turba; erant enim omnes expectantes
 eum. Et ecce venit vir, cui nomen Iairus, et 41
 ipse princeps synagogae erat; et cecidit ad pedes
 Iesu rogans eum ut intraret in domum eius,
 quia unica filia erat ei fere annorum duodecim, 42
 et haec moriebatur.

Et contigit, dum iret, a turbis comprime-
 batur. Et mulier quaedam erat in fluxu san- 43
 guinis ab annis duodecim, quae in medicos ero-
 gaverat omnem substantiam suam nec ab ullo
 potuit curari, accessit retro et tetigit fimbriam 44
 vestimenti eius; et confestim stetit fluxus san-

---

37 regionis > SOZUT*

~ timore magno *codd.* vl

39 in H^essDsHeThW c f ff q r z] > *rel.*

fecerit HOZsBGsEKVW a b

42 unica filia E] ~ fil. unica *rel.* vl

43 medicis Zs^eBJUMaDRsKV gat a fr

---

45 guinis eius. ¹Et ait Iesus: Quis est, qui me tetigit?
 Negantibus autem omnibus, dixit Petrus et qui
 cum illo erant: Praeceptor, turbae te compri-
 46 munt et affligunt, et dicis: Quis me tetigit? ¹Et
 dixit Iesus: Tetigit me aliquis; nam ego novi
 47 virtutem de me existiisse. Videns autem mulier
 quia non latuit, tremens venit et procidit ante
 pedes eius, et ob quam causam tetigerit eum
 indicavit coram omni populo, et quemadmo-
 48 dum confestim sanata sit. At ipse dixit ei: Filia,
 fides tua salvam te fecit, vade in pace.
 49 Adhuc illo loquente, venit quidam ad prin-
 cipem synagogae dicens ei: Quia mortua est
 50 filia tua, noli vexare illum. Iesus autem, audito
 hoc verbo, respondit patri puellae: Noli timere,
 51 crede tantum, et salva erit. Et cum venisset
 domum, non permisit intrare secum quemquam,
 nisi Petrum et Iacobum et Iohannem et patrem
 52 et matrem puellae. Flebant autem omnes et
 plangebant illam. At ille dixit: Nolite flere; non
 53 est mortua puella, sed dormit. Et deridebant
 54 eum scientes quod mortua esset. Ipse autem
 tenens manum eius clamavit dicens: Puella,

---

45 est qui > FOssBeUE a c d l q z

46 nam S^cYOZJT a c] † et *rel.*

48 at b ff l q z] et OUR

49 quidam EpDsHeW e c f ff r] > *rel.*

a principe SssM-PBeJUGTh a b r, princeps e

51 venisset † ad OssBeJUMaDKVCsW z

~ Iohan. et Iac. SOZsBeJUQssKVCsW vl pl.

52 est † enim HOssPGEKVTh gat vl pl.

puella > AsMssEpPUMaD^rCs e a b f ff q r z

53 quod FW b f q] quia *rel.*

---

48 L 7,50

52 L 7,13

μα ἔσθη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν 45
 ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἀψάμενός μου; ἀρνούμενων δὲ
 πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέ-
 χουσί σε καὶ ἀποθλίβουσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· 46
 ἦψατό μου τις, ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύνάμιν ἐξελη-
 λυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ 47
 ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ
 δι' ἣν αἰτίαν ἦψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον
 παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ 48 7,50
 εἶπεν αὐτῇ θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε·
 πορεύου εἰς εἰρήνην.

Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ τοῦ 49
 ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ
 σου, μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον. ὁ δὲ Ἰησοῦς 50
 ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ· μὴ φοβοῦ· μόνον
 πίστευε, καὶ σωθήσεται. ἔλθων δὲ εἰς τὴν οἰ- 51
 κίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινα σὺν αὐτῷ εἰ
 μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν
 πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον δὲ 52 7,13
 πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν· μὴ
 κλαίετε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ 53
 κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. αὐτὸς δὲ 54
 κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· ἡ

45 *inc.* ο δε Ις γνους τ. εξελθουσας εξ αυτου δυναμιν επη-
 ρωτα (Mc 5,30) D c (a) | ο Πετρος B 700 1207s 1047s Π-
 473 al. syvi sa] + κ. οι συν αυτω rel. | αποθλιβ. + κ. λεγεις·
 τις ο αψαμενος μου (Mc 5,31) Ta⁴ C^{ss} 892ss W (D) Θs
 565^r 13 rel. pl. lat sy gg | 47 ελαθ. + φοβηθεις κ. Ta^{an}
 syci¹ | 48 αυτη + θαρσει CΔW Θ^r 13^r rel. pl. q syph ar
 gg | 49 ερχονται, λεγοντες D c syv | μηκετι Ta^{ftn} BS
 579 D syih⁺ sa] μη rel. | 50 ακουσ. + τ. λογον Ta^{fi(an)}
 D lat (syc) | αυτω] τω πατρι της παιδος Ta^{a(fin)} 1229s
 lat syp | πιστευσον BL E | 51 εισελθων D 372 245 V ar
 (q) | συν αυτω > ΨΔW 700^r 1^r 1424-M 71 Us rel. pl. |
 52 γαρ > 892 700^r 22 7^r al. M 71 U 2145 rel. pl. e b syh⁺ |
 απεθ. + το κορασιον Ta³ 33s Θ 1^r 13 69 1424 M X^{ss}
 1012 F cr sycih⁺ gg bo | 54 δε BSL 579 D 700 1s 118s
 Xs lat pl. syv] + εκβαλων εξω παντας κ. rel.

- 55 παῖς, ἔγειρε. καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς,
καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δο-
5,14 56 θῆναι φαγεῖν. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ
Mc 7,36 δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.
- 86,2 9 Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν
1-6:
10,1,7-14 αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαι-
Mc 6,7-13 2 μόνια καὶ νόσους θεραπεύειν. καὶ ἀπέστειλεν
αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ
87,2 3 ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενεῖς. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε
πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον μήτε ἀνά δύο
10,5ss 4 χιτῶνας ἔχειν. καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε,
88,2 5 ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. καὶ ὅσοι ἂν
10,11 μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως
ἐκείνης τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν
89,8 6 ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. ἐξερ-
χόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγε-
λιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.
- 90,2 7 Ἦκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὰ γινό-
7-9:
Mt 14,1s μενα πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό
Mc 6,14ss 8 τινων ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἕντι
των δὲ ὅτι Ἡλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης
9 τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπεν δὲ Ἡρώδης·
23,8 Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστὶν οὗτος
περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

1 δωδεκα] + αποστολους S-579 Θ 372 544 13^r 1424 348^r
Xss 713s Λs E e a c v g sy i h a r b o, μαθητας αυτου (Mt 10,1)
Ta³ C^o 7^s U 157 4 1604 al. E^r b ff l q r gg | 2 τ. ασθενεις
SΨss 579 D 1^r 1071 157 A E] - ουντας rel., > B syn Ad |
3 ανα > BSC*L 579 1241 372 F E (lat syn p i a r c o) | εχετε
Ta S^o 33s 892 1071 157 F lat sy³ a r b o | 5 της + οικιας
η απο τ. Ta^{atn} 13^r 713 | αποτινασσετε BS 579 372 1^r 157 |
-αξατε rel. | 6 κωμας] πολεις D Xs, + κ. πολεις b c q synp,
~ 1071 ff l a r sa^l Ad | 8 τις] εις (Mc 6,15) W Θ^r 124
1424 pl. M rel. pl., > D 69 346 Ω e a synp | 9 τοιαυτα]
ταυτα ΨL D 69 Xs 713 F E e synp sa | περι-τοιαυτα] ουκ
οιδα· πολλα γαρ ακουω περι αυτου 28 |

surge. Et reversus est spiritus eius, et surrexit 55
continuo. Et iussit illi dari manducare.¹ Et stu- 56
puerunt parentes eius, quibus praecepit ne alicui
dicerent quod factum erat.

9,1-9 *Apostolorum missio, Herodes*

(Mt 10,1s.7-14; Mc 6,7-16)

Convocatis autem duodecim apostolis, dedit 9
illis virtutem et potestatem super omnia dae-
monia, et ut languores curarent. Et misit illos 2
praedicare regnum Dei et sanare infirmos. Et 3
ait ad illos: Nihil tuleritis in via neque vir-
gam neque peram neque panem neque pecu-
niam neque duas tunicas habeatis. Et in quam- 4
cumque domum intraveritis, ibi manete et inde
ne exeatis. Et quicumque non receperint vos, 5
exeuntes de civitate illa etiam pulverem pedum
vestrorum excutite in testimonium supra illos.
Egressi autem circuibant per castella evange- 6
lizantes et curantes ubique.

Audivit autem Herodes tetrarcha omnia 7
quae fiebant ab eo et haesitabat eo quod di-
ceretur a quibusdam quia Iohannes surrexit a
mortuis, a quibusdam vero quia Helias ap- 8
paruit, ab aliis autem quia propheta unus de
antiquis surrexit. Et ait Herodes: Iohannem ego 9
decollavi. Quis est autem iste, de quo ego talia
audio? Et quaerebat videre eum.

---

55 dare HsBeGD*sW fffr | 56 eius > YMEpUDHe |
9,5 reciperit OZsUERs1 | 9 ~ autem est *codd.* vl |
ego audio R] ~ audio ego *codd.* a c z

---

56 L 5,14; Mc 1,44; 7,36 | 9,3 L 10,4 | 4 L 10,
5ss | 5 L 10,10s; A 13,51; 18,6 | 7ss Mt 14,1s;
Mc 6,14ss | 8 Mt 16,14 | 9 L 23,8

9,10-17 *Turbae cibo refectae*
(Mt 14,13-21; Mc 6,30-44; J 6,1-13)

- 10 Et reversi apostoli narraverunt illi quaecumque fecerunt, et assumptis illis, secessit seorsum in locum desertum, qui est Bethsaida.
- 11 Quod cum cognovissent turbae, secutae sunt illum, et excepit eos et loquebatur illis de regno Dei, et eos qui cura indigebant sanabat.
- 12 Dies autem coeperat declinare, et accedentes duodecim dixerunt illi: Dimitte turbas, ut euntes in castella villasque quae circa sunt divertant et inveniant escas; quia hic in loco deserto sumus.
- 13 Ait autem ad illos: Vos date illis manducare. At illi dixerunt: Non sunt nobis plus quam quinque panes et duo pisces; nisi forte nos eamus et emamus in omnem hanc turbam
- 14 escas.¹ Erant autem fere viri quinque milia. Ait autem ad discipulos suos: Facite illos discumbere per convivia quinquagenos. Et ita fecerunt, et discumbere fecerunt omnes. Acceptis autem quinque panibus et duobus piscibus, respexit in caelum et benedixit illis et fregit et distribuit discipulis suis, ut ponerent ante
- 17 turbas. Et manducaverunt omnes et saturati sunt. Et sublatum est quod superfuit illis, fragmentorum cophini duodecim.

9,18-27 *Petri confessio, passionis praedictio* (Mt 16,13-28; Mc 8,27-9,1)

- 18 Et factum est cum solus esset orans, erant cum illo et discipuli; et interrogavit illos di-

---

10 Bethsaida Z^cJUKCs] -da *rel.* | 12 devertant A-XBGMaDQsCs | 13 duos A^{cs}OEpJURs | 15 discumbere fecerunt] discubuerunt G c

---

10 Mc 6,30; L 10,17 | 16 J 11,41; 17,1 | 17 4 Rg 4,43s

Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο 10 ^{91,8} 10-17:
αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς
ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην
Βηθσαϊδά. οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν 11
αὐτῷ· καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς
περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν
ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο 12 ^{93,1}
κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπαν αὐτῷ·
ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς
κύκλω κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὔρω-
σιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν.
εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς. 13
οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε
καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγο-
ράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.
Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ 14
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς
κλισίας ὡσεὶ ἀνὰ πενήτηκοντα. καὶ ἐποίησαν οὐ- 15
τως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας. λαβὼν δὲ τοὺς 16
πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς
τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν,
καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ.
καὶ ἔφαγον καὶ ἔχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἦρθη τὸ 17 ^{4 Rg 4,43s}
περισεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφρινοι δώδεκα.
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμε- 18 ^{94,1} 18-27:
νον κατὰ μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ
^{Mt 16,13-28}
^{Mc 8,27-9,1}

10 αυτω + παντα (Mc 6,30) Ta^{atn} 579 Θ 659 1071 f sy³
ar | πολ.] κωμην D Θ r | εις τοπον ερημον πολεως καλου-
μενης C 892^r W (700) 372^r rel. pl. ar co | πολ. καλ. > S*
1241 69 lat pl. sycp | Βηθσ. + εις τοπον ερημον Θ r, > S*
1241 69 syc | 12 η δε] ηδη B e (659 fl r) | cum autem coe-
pisset declinare dies e c sycp gg sa | 14 ωσει² Bss 33sss
D 157 1012 R E e Ωρ] > rel. | 15 κ. κατεκλιν. απ. > D Xs |
16 ευλογ. + επ Mn D a b fl qr syv | 17 ηρθη] ηραν Ta^{av(n)}
Ψ 1675s 1071 716 028 f sy ar gg co | περισσευμα, > αυτοις
D 13sss 826-828 e (579, W) | δωδ. + Mt 14,21 syc | 18 προσ-
ευχ. > D e a c syc | συνητησαν B* 213 157 245 1396 f |

- ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· τίνα με οἱ ὄχλοι
 9,7s 19 λέγουσιν εἶναι; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάν-
 νην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ
 J 6,69s 20 ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπεν
 δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος
 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.
 95,2 21 ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέ-
 9,44; 18,32s 22 γειν τοῦτο, εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
 που πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ
 τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμμα-
 τέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
 ἐγερθῆναι.
 96,7 23 Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει ὀπίσω
 μου ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω
 τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολου-
 17,33 24 θείτω μοι. ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
 Mt 10,39 σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν
 J 12,25 ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.
 25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον
 97,2 26 ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθεῖς; ὃς γὰρ
 Mt 10,33 ἂν ἐπαισχυνθῆ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν
 ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν
 98,2 27 ἁγίων ἀγγέλων. λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶν

ὄχλοι] ἄνθρωποι (Mt 16,13) Ta³ 579 1424^s 659 245 047
 660ss A e bo Ad | 19 Ηλίαν + ἄλλοι δε Ιερεμιαν 1-124
 660 syh⁺ | ἄλλοι²-ανεστη] η ενα τ. προφητων D e, > syn |
 20 Xv + (τον) υιον D 28 1675 213 er | τ. Xv] συ ει ο Xς
 fl syn co, + ο υιος τ. θυ τ. ζωντος (f) | 22 μεθ ημερ. τρεις
 Mn D. vl Ad | εγερθ.] αναστηναι (Mc 8,31) Ta³ C D 372s
 al. 1^s 118s 13 69^r 517 al. 990 71 1574s 157 245 047s al.
 A^r | 23 καθ ημερ. > Taⁱ S*C 579s W D 372^r 1424^s 1223^s
 1194^s U-291 pl. Γ-1093 al. 280^s rel. pl. vl pl. sysh⁺ gg | και
 1° 2 D a l | 24 ουτος > Mn lat pl. syn ar co | 25 ωφελει
 SC 579 D 700 1396 syn | ανθρωπον κερδησαι, απολεσαι,
 ζημιωθηναι D* a c, -πος εαν κερδηση, απολεση, ζημιωθη
 Ta D^c lat sy³ ar co | 26 λογους > D e a l syc Ωρ | και³]
 μετα (Mt 16,27) Ta^{a(in)} 1574 1093 syp |

cens: Quem me dicunt esse turbae? ¹At illi re- 19
sponderunt et dixerunt: Iohannem Baptistam,
alii autem Heliam, alii vero quia unus propheta
de prioribus surrexit. Dixit autem illis: Vos au- 20
tem quem me esse dicitis? Respondens Simon
Petrus dixit: Christum Dei. At ille increpans il- 21
los praecepit ne cui dicerent hoc ¹dicens: Quia 22
oportet Filium hominis multa pati et reprobari
a senioribus et principibus sacerdotum et scri-
bis et occidi et tertia die resurgere.

Dicebat autem ad omnes: Si quis vult post 23
me venire, abneget semetipsum et tollat cru-
cem suam cotidie et sequatur me. Qui enim 24
voluerit animam suam salvam facere, perdet
illam; nam qui perdiderit animam suam propter
me, salvam faciet illam. Quid enim proficit homo, 25
si lucretur universum mundum, se autem ipsum
perdat et detrimentum sui faciat? Nam qui me 26
erubuerit et meos sermones, hunc Filius ho-
minis erubescet cum venerit in maiestate sua
et Patris et sanctorum angelorum. Dico autem 27

---

19 vero a c ff q z] autem OEpBsT, > *rel.*

~ propheta unus *codd.* a b f ff(1) q z

21 praecipit AsEpBEQsCs z

23 semet TW d f m] se *rel.*

25 sui > GDR e a b c ff q r

---

19 L 9,7s

20 J 6,69s

22 L 9,31; 18,31-34

23 L 14,27

24 L 17,33; Mt 10,39; J 12,25

26 Mt 10,33

vobis vere: Sunt aliqui hic stantes, qui non gustabunt mortem, donec videant regnum Dei.

9,28-36 *Transfiguratio* (Mt 17,1-9; Mc 9,2-13)

28 Factum est autem post haec verba fere dies
octo, et assumpsit Petrum et Iacobum et Iohan-
29 nem et ascendit in montem ut oraret. Et facta
est, dum oraret, species vultus eius altera et
30 vestitus eius albus et refulgens. Et ecce duo
viri loquebantur cum illo. Erant autem Moyses
31 et Helias ^lvisi in maiestate et dicebant exces-
sum eius, quem completurus erat in Hierusalem.
32 Petrus vero et qui cum illo erant gravati erant
somno. Et evigilantes viderunt maiestatem eius
33 et duos viros qui stabant cum illo. Et factum
est, cum discederent ab illo, ait Petrus ad Iesum:
Praeceptor, bonum est nos hic esse, et facia-
mus tria tabernacula, unum tibi et unum Moysi
34 et unum Heliae; nesciens quid diceret. Haec
autem illo loquente, facta est nubes et obum-
bravit eos; et timuerunt intransibilibus illis in nu-
35 bem. Et vox facta est de nube dicens: Hic
36 est Filius meus dilectus, ipsum audite. Et dum

28 ~ *Iohan. et Iac. OrBsJUMaRsKsCs gat vl(-d r)

29 facta J^cTh e b c ff q] factum *rel.*

et³ > *codd.* a b c f ff q w² z

32 erant¹ Z^cGVW e a c d f r] > *rel.* w²

33 faciemus EpU

35 *electus BUDR gat a ff l z

τινες τῶν αὐτοῦ ἐστηκότων, οἳ οὐ μὴ γεύσονται
θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ 28 28-36:
ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάν- Mt 17,1-9
νην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξα- Mc 9,2-10
σθαι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν 29
τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱμα-
τισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστραπτῶν. καὶ ἰδοὺ ἄν- 30
δρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς
καὶ Ἡλίας, οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἕξ- 31 9,22
οδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ.
ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι 32 2 P 1,16ss
ὑπνω. διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐ- J 1,14
τοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐ- 33
τοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα,
καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκη-
νὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν
Ἡλία, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγον- 34
τος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφο-
βήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέ-
λην. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· 35 3,22
οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἐκλελεγμένος, αὐτοῦ

27 αυτου BSL 1^s E Cyⁱ] ωδε rel. | τ. βασ. τ. θυ + ερχομ.
εν δυναμει (Mc 9,1) Ta 213, syc] τον υιον τ. ανθρ. ερχομ.
εν τη δοξη αυτου (Mt 16,28) Ta³ D Ωρ| 28 οκτω] εξ 1071 |
~ Ιακ. Ιωανν. C^c 33s 892 P⁴⁵ D Ms 348 pl. Xs 157 E r
vg¹ synp ar gg bo| 29 η ιδεα του προσωπ. αυτου ηλλοι-
ωθη D e a c syⁱ ar (Ωρ) | και² + ηλλοιωθη ο ιματ. αυτ.
κ. εγενετο Θ syh⁺ ar Ωρ| εξαστρ. + ως χιων Ta³ e syc|
31 οι > D lat ar| εν δοξη-Ιερ.] εδοξαν τ. καιρον τ. εξοδου
αυτου ην... Ιερ. εληλυθεναι Ta|εξοδ.] δοξαν 954 990 270^s|
33 ποιησ.] (ει) θελεις ποιησωμεν ωδε Ta⁴ D bo (ff 1093
syc) | 34 εγενετο, και > Ta 700 N 1604|νεφ. + φωτεινη
Ta³ N 1604 | εν τω εισελθ. αυτ.] ιδοντες τ. Μ. κ. τ. Ηλ.
εισελθειν Ta sy(v)p| 35 εγενετο] ηκουσθη Ta syn| εκλε-
λεγμ. BSLss 22* E a ff1 sys ar co (Θs 1^s 660 syh^m)] αγα-
πητος rel. (syc), + εν ω ευδοκησα (Mt 17,5) Ta^(a)in C^{es}
D 544 1689 7^s Ms 1574 |

36 ἀκούετε, καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὐρέθη Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήνητησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου ἐπιβλέψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενῆς μοί ἐστιν, ἵνα ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόλις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντριβὸν αὐτόν. καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου, ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἀπίστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάρραξεν. ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἰθέσθε

37 τη εξ. ημ.] δια τ. ημερας D e a b fffl r syv, > δια P⁴⁵ | κατελθοντα αυτον... συνελθειν αυ. οχλον πολ. D | 38 εβησησ. B-ΨLss P⁴⁵ D 700s 13-230 157 245 1355] ανεβο. rel. | 39 ιδου > Ta³ S D syvp gg (e) | κ. εξαιφν. κραζ. > D (e affl r syv) | και³ + ρησσει κ. Ta^t S 892s D Θ 1^r 348^r 157 1604 lat sys ar gg (sa) bo | μολις BW Θs 21 1 118s 1424^s 1071 157 R] μογις rel. | 40 εκβαλ.] απαλλαξωσιν D e | 41 κ. διεστραμμ. > Mn Ta^v e | και²] εως ποτε Ψ 21 1 118-124 7^r 348 Xs 157 998 al. K-280 (e) sa | προσ. αγ. + μοι Taⁱⁿ S^cΨsss Xs 660s Ξ r sych⁺ gg co | 42 ετι > e ffl r vg syvp ar | τ. παιδα] αυτον Ta^{ai} 1689s e | 43 εποιει + dixit (ei) Petrus : dne quare nos non potuimus eicere illum. quibus dixit, quoniam huiusmodi orationibus et ieiuniis eicitur e c ffr (f) |

fieret vox, inventus est Iesus solus. Et ipsi tacerunt et nemini dixerunt in illis diebus quidquam ex his quae viderant.

9,37-42 *Puer daemoniacus*

(Mt 17,14-23; Mc 9,14-27)

Factum est autem in sequenti die, descendentibus illis de monte, occurrit illis turba multa. 37
 1 Et ecce vir de turba exclamavit dicens: Magister, obsecro te, respice in filium meum, quia 38
 unicus est mihi, et ecce spiritus apprehendit eum, et subito clamat, et elidit et dissipat eum 39
 cum spuma et vix discedit dilanians eum. Et rogavi discipulos tuos ut eicerent illum, et non 40
 potuerunt. Respondens autem Iesus dixit: O generatio infidelis et perversa, usquequo ero 41
 apud vos et patiar vos? Adduc huc filium tuum. Et cum accederet, elisit illum daemonium 42
 et dissipavit. Et increpavit Iesus spiritum immundum et sanavit puerum et reddidit illum patri eius.

9,43-62 *Passionis praedictio, apostolorum institutio, condiciones sequelae Christi*

(Mt 17,22s; 18,1-5; 8,19-22; Mc 9,30-41)

Stupebant autem omnes in magnitudine Dei, omnibusque mirantibus in omnibus, quae faciebat, dixit ad discipulos suos: 1 Ponite vos

---

37 illis² OZsBJUHe a z] illi *rel.*

41 huc > AsMX^cPR d r

---

in cordibus vestris sermones istos: Filius enim
 hominis futurum est ut tradatur in manus ho-
 45 minum. At illi ignorabant verbum istud, et erat
 velatum ante eos, ut non sentirent illud, et time-
 46 bant eum interrogare de hoc verbo. Intravit au-
 tem cogitatio in eos, quis eorum maior esset. At
 47 Iesus videns cogitationes cordis illorum ap-
 48 prehendit puerum et statuit illum secus se ¹et
 ait illis: Quicumque susceperit puerum istum
 in nomine meo me recipit, et quicumque me
 receperit recipit eum qui me misit. Nam qui
 minor est inter vos omnes hic maior est.

49 Respondens autem Iohannes dixit: Prae-
 ceptor, vidimus quendam in nomine tuo eici-
 entem daemona et prohibuimus eum, quia
 50 non sequitur nobiscum. Et ait ad illum Iesus:
 Nolite prohibere; qui enim non est adversum
 vos, pro vobis est.

51 Factum est autem, dum complerentur dies
 assumptionis eius, et ipse faciem suam firmavit
 52 ut iret in Hierusalem. Et misit nuntios ante con-

---

45 eum interrogare W] interr. illum *rel.* b (c) ff w²

47 apprehendit puer. et e b] adprehendens p. *codd.*

48 ~ omnes vos *codd.* (e) b fl w²

51 in > AssMX*sBrCV b c ff w²

---

44 L 9,22

45 L 18,34

47 L 6,8; Mt 9,4

48 Mt 10,40; L 22,26

51 Mt 19,1; Mc 10,32

ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

Εἰσηλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῶ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν ἐπιστάτα, εἶδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματι σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἔστιν.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήμψεως αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ

44 υμων + κ. τ. καρδιας υμων Ta r (544 vg) | ανθρ. + αμαρτων 1241 544 1012 660s (V) syh | 45 επερωτησαι C D 1207s Ms 1071 713 K-280 | 46 το > 28 1^r | 47 ειδως BS 700 565 124 1424 1574s 291 1604 K-280 Λ^r F sy³ ar sa] γνους 1^r, ιδων rel. | τ. καρδιας > 28 544 Γ 472 l syc sa | 48 εστιν BS 33s 579 P⁴⁵ 700 1^r 7^s Xs 713 472 lat pl. syv gg co Ωρ] εσται Ta^{an} rel. e | ο μεγας P⁴⁵ 1093 syh co | 49 επιστατα] διδασκαλε CLs P⁴⁵ 157 1093 Ξ e a d r syh^m | εκωλυομ. BSLss 157 Ξ e a b l ar] -σαμεν rel. | μεθ ημων] ημιν 1241 28 69 213 F | 50 ο > BS* co | ος γ. ουκ] ου γαρ Ψ-892 P⁴⁵ (7^s) 1194 476 Ξ syh⁺ bo, | υμων¹ + ουδε, > εστιν² P⁴⁵ | εστιν² + nemo est enim qui non faciat virtutem in nomine meo e a b c l, + et poterit male loqui de me a b, ροστ κωλυετε Ta³ | 51 εστηρισ. BCLΔ P⁴⁵ 700 X 1071 1604 V] -ριξεν rel.

πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαριτῶν,
 J 4,4 53 ὥστε ἐτοιμάσαι αὐτῷ. καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν,
 ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς
 4 Rg 1,10-14 54 Ἱερουσαλήμ. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος
 καὶ Ἰωάννης εἶπαν· Κύριε, θέλεις εἶπωμεν πῦρ
 καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐ-
 55 τούς; Ἰσραφελὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς. Ἰκαὶ
 56 ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.
 106,5 57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν
 57-60: Mt 8,19-22 τις πρὸς αὐτόν· ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἔαν
 58 ἀπέρχῃ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπε-
 κες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
 νοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 59 οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει. Εἶπεν δὲ πρὸς
 ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν· Κύριε, ἐπί-
 τρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα
 60 μου. εἶπεν δὲ αὐτῷ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι
 τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε
 61 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος·
 3 Rg 19,20 ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν
 62 μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. εἶ-
 πεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς οὐδεὶς ἐπιβαλὼν

52 κωμην] πολιν (Mt 10,5) S*Ψ 28 544 13-954 348^r 1012s.
 Γ al. Λ 262s lat pl. Tert | ωστε] ως BS* P⁴⁵ e a b l q |
 53 πορευομενου P⁴⁵ b l q r² z vg | 54 απο] εκ CP⁴⁵ D Θs
 1^r 157 Bas Xq | αυτους + ως κ. Ηλιας εποιησεν Ta^{as} C^{ss}
 892 ΔW D Θ 21 rel. pl. a b c f q syph bo Bas Aug | 55 αυ-
 τοις + κ. ειπεν ουκ οιδατε (π)οιου πνευματος εστε υμεις·
 ο γαρ υιος τ. ανθρ. ουκ ηλθεν ψυχας ανθρωπων απολεσαι
 αλλα σωσαι Ta^{atn} 579 D Θs 1-124 517-U 1012^r K^r Ass
 rel. pl. lat pl. sycph ar bo | 57 κ. πορευομενου τ. Iu C^c
 16 1093 E | απερχη] υπαγης P⁴⁵ D, + Ke C^{ss} 892^r W Θ-21
 13-213 rel. pl. b f q syph | 59 Ke > B* D 1574 998 V sys
 Ωρ | πρωτον > Ta^v W 69 440 1187 | απελθειν 579 544 2430
 1-983 1424^s 213s 1604 A^r Ωρ | μου + et veniam syc Af |
 60 αυτω BS 33s 892s P⁴⁵ D 990 1574 Ξ a sys co] + ο Ις
 rel. | 61 μοι + απελθειν κ. Ta^{avn} a r synri sa | επιταξασθ.
 440 e a b q r syv (Ta^{vn}) | μου + et veniam Ta synr |
 62 προς αυτον > B P⁴⁵ 700 | επιβαλλων LW D A |

spectum suum, et euntes intraverunt in civi-
tatem Samaritanorum, ut pararent illi. Et non 53
receperunt eum, quia facies eius erat euntis in
Hierusalem. Cum vidissent autem discipuli eius 54
Iacobus et Iohannes, dixerunt: Domine, vis di-
cimus ut *ignis descendat de caelo et consumat*
illos? Et conversus increpavit illos dicens: Ne- 55
scitis cuius spiritus estis. Filius hominis non 56
venit animas perdere, sed salvare. Et abierunt
in aliud castellum.

Factum est autem, ambulans illis in via, 57
dixit quidam ad illum: Sequar te quocumque
ieris. Dixit illi Iesus: Vulpes foveas habent, et 58
volucres caeli nidos; Filius autem hominis non
habet ubi caput reclinet. Ait autem ad alterum: 59
Sequere me; ille autem dixit: Domine, permitte
mihi primum ire et sepelire patrem meum.
Dixitque ei Iesus: Sine ut mortui sepeliant 60
mortuos suos; tu autem vade et annuntia re-
gnum Dei. Et ait alter: Sequar te Domine, sed 61
permitte mihi primum renuntiare his quae domi
sunt. Ait ad illum Iesus: Nemo mittens ma- 62

53 eius > Xs*JUG

in H*Z*sD^rKTW e a d fr] > *rel.*

55 dicens MIETH a] et dixit *rel.*

dicens — salvare 56 e a b c f] * > YFEpUGDQHe gat

58 dixit e a c d] et ait *codd.* w²

caput + suum H^cOZBMaKVThW e b r z

59 et > MZBUssKVThCs c l

60 et EpHe e d z] > *rel.*

61 ~ primum permitte mihi *codd.* (e) a b c

quae HJECs] qui *rel.* e a b d f l q r z

num suam ad aratrum et respiciens retro aptus est regno Dei.

10,1-24 *Discipulorum missio et reditus*

(Mt 10,7-16; 11,21-27; 13,16s)

10 Post haec autem designavit Dominus et alios septuaginta duos et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et locum, quo
2 erat ipse venturus. Et dicebat illis: Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergo dominum messis, ut mittat operarios in messem
3 suam. Ite: ecce ego mitto vos sicut agnos inter
4 ter lupos. Nolite portare sacculum neque peram neque calceamenta et neminem per viam salutaveritis. In quamcumque domum intraveritis
5 primum dicite: Pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra;
6 sin autem, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete edentes et bibentes quae apud illos sunt; dignus est enim operarius mercede
7 sua. Nolite transire de domo in domum. ¹Et in quamcumque civitatem intraveritis, et susceperint vos, manducate quae apponuntur vobis
8 ¹et curate infirmos, qui in illa sunt, et dicite
9 illis: Appropinquavit in vos regnum Dei. ¹In

62 ad] in *codd.* b q z

respiciens GR a b f l q] aspiciens *rel.* gat w²

10,2 suam > MZs*Be-MaDR*Ks*Cs* w²

4 nolite + ergo OZBeMaKW w² z

6 illum PHeT^c f q] illam *rel.* w² z, eam ec, ea l

7 ~ enim est SssHsPBQ m

10,1 Ex 24,1; Nu 11,16 | 2 Mt 9,37s; J 4,35 | 4 4 Rg 4,29 | 6 1 P 4,14 | 7 1 C 9,14; 1 T 5,18 | 9s L 9,2-5

τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὐθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος ἑτέρους 10 107,10
 ἑβδομήκοντα δύο καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο 1-12:
 πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τό- Mt 10,7-16
 πον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. ἔλεγεν δὲ πρὸς 2 Mc 6,7
 αὐτούς· Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἔργαται Ex 24,1
 ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, Nu 11,6
 ὅπως ἔργατας ἐκβάλη εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. 108,5
 ὑπάγετε, ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ 3 J 4,35
 λύκων. μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, 4 Mt 9,37s
 μὴ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπά-
 σησθε. εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον 5 109,9
 λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. Ἴκαὶ ἐὰν ἐκεῖ ἦ 6 110,2
 υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρή- 9,3ss
 νη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. Ἴἐν 4 Rg 4,29
 αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες 5 111,5
 τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ J 20,19
 αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. 6 1 P 4,14
 καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται 7 112,2
 ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, Ἴκαὶ θερα- 1 T 5,18
 πεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· 1 C 9,5-14
 ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἴεἰς ἣν 10 113,10
 114,2

~ εἰς τα οπ. βλ. κ. επιβ. τ. χ. P⁴⁵ D e a b c q Cl | βλέπων] στραφεις 892 7^s Ωρ Χρ Cy | 10,1 inc. απεδειξ. δε D e a c | ανεδειξ. 1] elegit Ta^{aen} e a (c) syv sa | δυο¹ Mn Ta^{ein} B P⁴⁵ D 372 M 1604s R e a c l r² vg syv ar Ad Ep] > rel. Iq Or | αυτους > B 579 700 713 e Eus | δυο^{2bis} B Θ 2430 13ss 826-828 al. 713 1047s K-726 syh⁺ | εισερχ. Θ 1^r 1071 713 A e a syih^m (157) | 2 δε¹ Bss 33-579 D Θs 1-124 16 1071 E e a c q syh^m] και b fr vg syp i ar, > syv co, ουν rel. | ουν > D¹ e syi | 3 αρνας] προβατα (Mt 10,16) 28 M 348 1012 1604s al. A | 5 ~ πρωτον οικιαν D^{1*} a, πρωτην c syv | πρωτ. > Mn 579 D^c d r Ωρ | 6 επαναπαησ. BS* 579] -παυ- σεται rel. | ερ] προς Ta^{aen} 13-828 1424^s e vg gat syi ar co | ανακαμ.] επιστρεψει η ειρηνη υμων Ta D, ~ 1604 R syi bo Ωρ | 7 εσθοντες B 579 D | τα > Δ 565 69 485 G ar gg sa | αυτου BSLss D 700 544 Xs 157s E i] + εστιν rel. | 9 ασθενουντας D 565 e c sy³ ar co |

- δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξ-
 A 13,51; 18,6 11 ελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἶπατε καὶ τὸν
 κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως
 ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν ἀπομασσόμεθα ὑμῖν.
 πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία
 Mt 11,24 12 τοῦ Θεοῦ. λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ
 ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
 115,5 13 Οὐαὶ σοι, Χοραζίν, οὐαὶ σοι, Βηθσαϊδά
 Mt 11,21ss ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυ-
 Jon 3,6
 Job 42,6 νάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ
 14 καὶ σποδῶ καθήμενοι μετενόησαν. πλὴν Τύρῳ
 καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ
 Is 14,13.15 15 ὑμῖν. καὶ σύ, Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ
 116,1 16 ὑψωθῆσῃ; ἕως τοῦ ἄδου καταβιβασθῆσῃ. Ἦ
 Mt 10,40
 J 5,23; 15,23 ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς
 ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀπο-
 στείλαντά με.
 117,10 17 Ὑπέστρεψάν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα δύο μετὰ
 χαρᾶς λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσ-
 Ap 12,8s 18 σεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. εἶπεν δὲ αὐτοῖς·
 Ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἄστραπὴν ἐκ τοῦ
 Mc 16,18 19 οὐρανοῦ πεσόντα. ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξου-
 Ps 90,13 σίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων,

11 inc. ιδου και syn (e)|τ. κολληθ. > P⁴⁵|εις τ. ποδ. ημων
 > Δs 372s 21s 788 346 7^s 1194-16 1012^r Γ-998 1604 Δ^r
 rel. pl. vg, ημων > BS P⁴⁵ D 157 R 399* vl(-f)|12 εκεινη¹]
 κρισεως Ta 1424 157 lr syn sa¹, in regno Dei De (a b)|
 13 ουαι σοι²] και D e a b c i l | 14 εν τη κρισει] εν ημερα
 κρισεως (Mt 11,24) Ta³ 13-828 1424^s 157 1093 c fr¹⁻² sycp¹
 sa¹, > 1241 P⁴⁵ D 472 e l | 15 μη... υψωθηση Ta^v BSL
 579 P⁴⁵ D 700 1071 E vl pl. syn gg co (1^s)] η... υψωθεισα
 rel. | εως²] ἢ εως C D* 1^s 22 a b i r | καταβηση Ta^t B 579 D
 syn ar gg | 16 εμε²-με] εμου ακουων ακουει του αποστειλ.
 με D 1582 2145 i l r | με+κ. ο εμου ακ. ακ. τ. α. με Ta Θ 13s
 1689^r 1012 1604 a b sy(s) c i h ar | 17 εβδ. + δυο B P⁴⁵ D
 1604 lat pl. sysh^m ar sa | χαρας + μεγαλης Ta^{av} l Ψ 13 sy p |
 19 δεδωκα B-C* Lss W 700s 1^s 209 1424^s Xss lat(-c) syih^m
 ar co Ω ρ Bas] διδωμι Ta P⁴⁵ rel. I ρ | του¹ > W 1^r Ω ρ¹ Ep |

quamcumque autem civitatem intraveritis, et non susceperint vos, exeuntes in plateas eius dicite: ¹Etiam pulverem, qui adhaesit nobis de 11 civitate vestra, extergimus in vos; tamen hoc scitote, quia appropinquavit regnum Dei. Dico 12 vobis, quia Sodomis in die illa remissius erit quam illi civitati. Vae tibi Corozain, vae tibi 13 Bethsaida, quia si in Tyro et Sidone factae fuissent virtutes, quae factae sunt in vobis, olim in cilicio et cinere sedentes paeniterent. Verum- 14 tamen Tyro et Sidoni remissius erit in iudicio quam vobis. Et tu Capharnaum *usque ad cae-* 15 *lum exaltata, usque ad infernum demergeris.* Qui vos audit me audit et qui vos spernit 16 me spernit. Qui autem me spernit, spernit eum qui misit me.

Reversi sunt autem septuaginta duo cum 17 gaudio dicentes: Domine, etiam daemonia subiciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illis: 18 Videbam satanam sicut fulgur de caelo cadentem. Ecce dedi vobis potestatem *calcandi supra* 19 *serpentes* et scorpiones et super omnem vir-

---

10 autem QW e a b c f i l q r^e] > *rel.*
 receperint SssMXEpBJGMaDQssCs vl
 13 ~ in vob. factae sunt *codd.* b l q z
 14 in iudicio > U e d l
 15 ad¹ Ep^mJ[E] in *rel.*
 ad²] in SBR b q
 16 ~ me misit *codd.* vl
 18 fulgor YEpBUGD^rCs e r² z

---

11 A 13,51; 18,6 | 13 Mt 11,21ss; Jon 3,6 | 15 Is 14,13ss | 16 Mt 10,40; J 5,23; 12,48; 15,23; 1 Th 4,8 | 18 Ap 12,8s | 19 Mc 16,18; Ps 90,13

20 tutem inimici, et nihil vobis nocebit. Verum-
 tamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus vobis
 subiciuntur, gaudete autem quod nomina ve-
 21 stra scripta sunt in caelis. In ipsa hora exsul-
 tavit Spiritu Sancto et dixit: Confiteor tibi
 Pater, Domine caeli et terrae, quod abscondisti
 haec a sapientibus et prudentibus et revelasti
 ea parvulis. Etiam Pater, quoniam sic placuit
 22 ante te. Omnia mihi tradita sunt a Patre meo.
 Et nemo scit quis sit Filius nisi Pater, et quis
 sit Pater nisi Filius et cui voluerit Filius re-
 23 velare. Et conversus ad discipulos suos dixit:
 24 Beati oculi qui vident quae vos videtis. Dico
 enim vobis quod multi prophetae et reges vo-
 luerunt videre quae vos videtis, et non viderunt;
 et audire quae auditis, et non audierunt.

10,25-37 *De magno mandato, Samaritanus*
 (cf. Mt 22,35-40; Mc 12,28-34)

25 Et ecce quidam legisperitus surrexit ten-
 tans illum et dicens: Magister, quid faciendo
 26 vitam aeternam possidebo? At ille dixit ad
 eum: In lege quid scriptum est? quomodo

---

21 quoniam E e] quia *rel.* vl pl.

22 meo > AsH*sEpPJUGDQHe a c d l
 quis^{1.2} P(Y)] qui *rel.*

23 vos > SssH*sXEpJUGDQC b c d f i l q r

24 audistis HsEpUGEHe e b

---

20 Ex 32,32; Is 4,3; Ph 4,3; Hb 12,23; Ap 3,5;
 20,12.15 (22,19)

23 Mt 13,16s

24 1 P 1,10s

25 L 18,18ss

καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. πλὴν ἐν τούτῳ μὴ **20** Ex 32,32
Ph 4,3; Ap 3,5
Mt 7,22
χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαί-
ρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.

Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι **21** 178,5
21-22 :
Mt 11,25ss
τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ,
Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας
ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας
αὐτὰ νηπίοις. ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένε-
το ἔμπροσθέν σου. πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ **22** 119,3

τοῦ πατρὸς μου. καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστίν ὁ
υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστίν ὁ πατήρ εἰ
μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἔαν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
Καὶ στραφεῖς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶ- **23** 120,5
Mt 13,16s
πεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέ-
πετε. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφηῆται καὶ **24** 1 P 1,10
βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ οὐκ
εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.

Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐ- **25** 121,2
25-28 :
Mt 22,35-40
Mc 12,28-34
τὸν λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον
κληρονομήσω; Ἦ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ **26** 18,18ss
νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; Ἦ δὲ **27** Dt 6,5

ου μη > S* D Ω ρ¹ | **20** πνευμ.] δαιμονια Ta^{as} D 565 1^s
209 157 e f syrp Eus δε + μαλλον Ψ 1574 X Cy | **21** τω
αγιω Ta^{an} Bss 33s 579 700^r 1 X 1223 1071 1604 Ks 265s
1375^r E lat pl. sy ar co] suo Ef, > P⁴⁵ rel. | κ. της γης
> Mn | **22** inc. κ. στραφεις-ειπεν cf. **23** CsΔ Θ 372^r 13s
543 230^s 954^r 1194^s 16-291 Γ pl. Π^s 1375 rel. cffil q syph
gg | παραδεδοται Ks 489 482s Iust Hipp | επιγιν. C 33
579s 0124 700 al. 1689s 124 1424^s 1071 291 1604 660sss
FH | τις εστ. ο υιος] τ. υιον 544 1604 b sys | τις εστ. ο πατ.]
τ. πατερα bl sys | **23** κατ ιδιαν > Ta^{atn} D 1424 157 lat
pl. syv | βλέπετε + κ. ακουοντες α ακουετε D, et aures
quae audiunt e cf | **24** βασιλ.] δικαιοι (Mt 13,17) Ta b q,
+ δικ. 1424 Ef | κ. βασ. > Mn D e a ffil | **25** inc. κ. ταυτα
ειποντος αυτου ιδου b c ffil r (syv) | ανεστη] προσηλθεν
C^c 33 1093 syv | αιωνιον > Mn |

ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ δια-
 Lv 19,18 28 νοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. εἶπεν
 Mt 19,17 δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ.
 Lv 18,5
 122,10 29 ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν
 30 Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; ὑπολαβὼν
 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐνθροπὸς τις κατέβαινεν ἀπὸ
 Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν,
 οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες
 31 ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ. κατὰ συγκυρίαν δὲ
 ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν
 32 αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης
 κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν.
 33 Σαμαρίτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ
 34 ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησεν
 τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον,
 ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν
 35 αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ
 ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ
 πανδοχεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἂν
 προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀπο-
 36 δώσω σοι. τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ
 σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς;

27 εν ολη τη καρ. D 1^s 209 157 vl(-e) sa | κ. εν ολη τη
 διαν. σου > Mn 1241 D Γ a b ffil | 28 ζηση]σωζη 21 267s
 713s 485 (C1) | 30 εξεδυσαν Δ 0124 21 1^r U 4 998s Λ^r V-H
 lat pl. | ημιθανη BS 33s 579 P⁴⁵ D Θss 1^r 1012 660 E lat
 syvi ar Xq] + τυγχανοντα rel. | 31 κατα συγκυρ.] κατατυχα
 D, de repente e, > b cil | καταβαινων W D e | εν > B
 579 1 213 lat pl. | 32 Λευ. + γενομενος C Θ 579s W P⁴⁵
 D Θ 565^r 13 rel. pl. | ελθων > P⁴⁵ D 990 Π 1219-726 al.
 e b ffi q r vg | 33 ιδων BsΨ-892 P⁴⁵ 700 1^r E b cil q] +
 αυτον rel. | 34 προσελθ. > 544 a b ffil | 35 αυριον Ta³
 BS 33ss (P⁴⁵) D 372 1^r 1424 Xss 157 E lat pl. synp bo]
 + εξελθων rel. q | ο] ει Ta 1689s X 1574 syph | 36 τις
 BSΨLs P⁴⁵ 1^r E lat pl. syn sa] + ουν rel. | τινα ουν
 δοκεισ πλησ. γεγ. D e | τουτ. τ. τριων > D (a Bas) |

legis? Ille respondens dixit: *Diliges Dominum* 27
Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota
anima tua et ex omnibus viribus tuis et ex
omni mente tua et proximum tuum sicut teip-
sum. Dixitque illi: Recte respondisti: *hoc fac,* 28
et vives. Ille autem volens iustificare seipsum 29
dixit ad Iesum: Et quis est meus proximus?
Suscipiens autem Iesus dixit: Homo quidam de- 30
scendebat ab Hierusalem in Hiericho et incidit
in latrones, qui etiam despoliaverunt eum et,
plagis impositis, abierunt semivivo relicto. Ac- 31
cidit autem ut sacerdos quidam descenderet ea-
dem via et, viso illo, praeterivit. Similiter et 32
Levita, cum esset secus locum et videret eum,
pertransiit. Samaritanus autem quidam iter fa- 33
ciens venit secus eum et videns eum, miseri-
cordia motus est. Et appropians alligavit vul- 34
nera eius infundens oleum et vinum et impo-
nens illum in iumentum suum duxit in stabu-
lum et curam eius egit. Et altera die protulit 35
duos denarios et dedit stabulario et ait: Curam
illius habe et quodcumque supererogaveris ego
cum rediero reddam tibi. Quis horum trium 36
videtur tibi proximus fuisse illi, qui incidit in

---

27 diligis HOsUGCs z

30 suscip. YHOEpPUDQHe] suspiciens *rel.* b c i

33 iter faciens] (iter) transiens A*sH*OX^e z

---

27 Dt 6,5; Lv 19,18

28 Lv 18,5; Mt 19,17 | 34 Is 1,6

37 latrones? At ille dixit: Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi Iesus: Vade et tu fac similiter.

10,38-42 *Maria et Martha*

38 Factum est autem, dum irent, et ipse intravit in quoddam castellum, et mulier quaedam Martha nomine excepit illum in domum suam.
39 Et huic erat soror nomine Maria, quae etiam sedens secus pedes Domini audiebat verbum
40 illius. Martha autem satagebat circa frequens ministerium; quae stetit et ait: Domine, non est tibi curae, quod soror mea reliquit me solam
41 ministrare? dic ergo illi ut me adiuvet. Et respondens dixit illi Dominus: Martha, Martha,
42 sollicita es et turbaris erga plurima. Porro unum est necessarium. Maria optimam partem elegit, quae non auferetur ab ea.

11,1-13 *Oratio dominica, orationis efficacia* (Mt 6,9-13; 7,7-11)

11 Et factum est cum esset in quodam loco orans, ut cessavit, dixit unus ex discipulis eius ad eum: Domine, doce nos orare, sicut docuit et Iohannes discipulos suos. Et ait illis: Cum oratis dicite: Pater, sanctificetur nomen tuum,

---

38 iret EpDsQHe gat r² | 40 cura Ep^mPJD^rT^c gat d ffl | 41 erga XsBsJUMaDsVTW c z] circa *rel.* | 42 porro unum est] cum unum sit U | Maria + autem GMaEQs f q | 11,1 quod. loco E a b f i l q r] ~ loco quod. *rel.* | et² > FOZs*BsJUssDsRsKsCsW a b c f i l q r z | ~ (et) Ioh. docuit *codd.* | 2 pater + noster qui es in caelis PR(Z*D) vl(-z)

---

38 J 11,1; 12,2s | 40 1 C 7,35 | 42 Mt 6,33 | 11,1 L 6,12; 9,29; 5,33

Ἦ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν 37
δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς αὐτὸς εἰσῆλθεν 38 J 11,1; 12,2s

εἰς κώμην τινά· γυνή δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπε-
δέξατο αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ τῆδε ἦν ἀδελφή 39

καλουμένη Μαριάμ, ἣ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς
τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ.

Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. 40
ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν· Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ

ἀδελφή μου μόνην με κατέλειπεν διακονεῖν; εἶ-
πὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. ἀπο- 41

κριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Κύριος· Μάρθα Μάρ-
θα, μεριμνᾷς καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, ἑνὸς 42 Mt 6,33

δέ ἐστὶν χρεία. Μαριάμ γὰρ τὴν ἀγαθὴν με-
ρίδα ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινι 11 123,5
5,33

προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς

προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ὅταν προσ- 2

εύχησθε, λέγετε· Πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά 2-4 :
Mt 6,9-13

37 ομοίως + κ.ζηση Θ^r 1012 c (1093) | 38 εν δε Bs 33-579 P⁴⁵ 213 1012 E syn co] εγενετο δε εν rel. | εις τ. οικιαν > B* P⁴⁵ (l) sa | 39 η > B^cS*L 579 P⁴⁵ E synp bo] και² + venit Ta^{ae1} synp ar | παρακαθεσθεισα BSC* 33s 579 399* 661 A E]-καθισασα P⁴⁵ rel. | 40 πολλην > Ta^t bff i sys | επιστασα] ηλθεν Ta^{av1} r synp | σοι + pro me Ta^e syn | 41 Kς B*SC*L 579 P⁴⁵ 157 a ffil r² z vg syh^m sa] Iς rel., > syc | μεριμν. - πολλα > e a bffil r sys (D Aug)|θορυβαζη B-C 33s W P⁴⁵ D Θ* 1^s 22 Bas] τυρβαζη rel. | 42 ενος P⁴⁵ pl. vg sycph* gg sa] ολιγων syiar, ολιγ. δε εστ. χρ. η ενος BS 33s 579 1^s syh^m bo, > ενος-χρεια D vl(-q z) sys | γαρ > D 372 270 lat pl. syn ar | 11,1 και² > Ta S*Δ 700 1^r 69 251 vl(-e) syn co | 2 προσευχ. + μη βαττολογειτε ως οι λοιποι· δοκουσιν γαρ τινες οτι εν τη πολυλογια αυτων εισακουσθησονται· αλλα προσευχομενοι D | λεγετε + ουτως Ta^{av} S* syr | πατερ Mn BS 700 1^s 22 vg sys Ωρ] + ημων rel., + ο εν τ. ουρανοις C^{ss} 579^r W D Θ 372^r 118s rel. vl sycph gg co |

3 σου· ἔλθétω ἡ βασιλεία σου· Ἰτὸν ἄρτον ἡμῶν
4 τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· καὶ
ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ
ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγ-
κης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.

- 124,10 5 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει
φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου
καὶ εἶπη αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους,
6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με,
7 καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· κἀκεῖνος ἔσωθεν
Mt 26,10 ἀποκριθεὶς εἶπη· μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη
ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδιά μου μετ' ἐμοῦ
εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί
18,5 8 σοι. λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς
διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ γε τὴν ἀναίδειαν
125,5 9 αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρήζει. Κἀγὼ
9-13:
Mt 7,7-11 ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε,
καὶ εὕρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
10 πᾶς γὰρ ὃ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὃ ζητῶν εὕρισ-
11 κει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. τίνα δὲ ἐξ

η βασιλ. σου] το πνα σου το αγιον εφ ημας κ. καθαρισατω
ημας 700 162 Ny Max, *pr.* Mn | σου² + γεννηθητω το θε-
λημα σου ως εν ουρανω κ. επι τ. γης S-33 892^r W D Θ^r
118s rel. pl. vl(-a) syph gg bo (sa) | 3 δος S D 28 1675
71 1071s 472 | το καθ ημερ.] σημερον D 28 2430 71 1071s
vl(-q) syh* co | 4 τ. αμαρ.] τα οφειληματα D b c ffr² | κ.
γαρ] ως κ. S* D vl(-ez) | αυτοι] ημεις D b c fflr sy³ ar
gg sa | παντι + τω Ψsss 544 1424 X 1071 713 472 485
Ωρ | παντι οφ. ημ.] τ. οφειλεταις ημων D b c fflr syp gg
bo | πειρασι. + αλλα ρυσαι ημας απο τ. πονηρου Css
892^r W D Θ 372^r 118s rel. vl sycph gg bo¹ | 5 πρ. αυτους
> Mn D c Ep | ειπη] ερει Ψ 892 W D¹ 13-230 1424-M
713s 998s 251ss R A pl. lat pl. sy³ | 6 παρεγεν. εξ οδ.]
παρεστιν απ αγρου D | προς με > Ta^s D 1574 bi Bas |
7 ηδη] γαρ Ta^{ai} syv ar gg bo, + γαρ Θ 13ss 826^s 1574
1604 F Bas | 8 *inc.* et ille si perseveraverit pulsans
dico Taⁱⁿ (b) cffilmrz vg¹ | φιλ. αυτου] φιλιαν Ta^{avn}
syvp ar | 11 τινα Mn P⁴⁵ pl. Tert] τις S 33s 892 1241
D X 157 cr² vg Ωρ |

adveniat regnum tuum. ¹Panem nostrum coti- 3
dianum da nobis hodie. Et dimitte nobis pec- 4
cata nostra, siquidem et ipsi dimittimus omni
debenti nobis. Et ne nos inducas in tenta-
tionem.

Et ait ad illos: Quis vestrum habebit ami- 5
cum, et ibit ad illum media nocte et dicet illi:
Amice, commoda mihi tres panes, ¹quoniam 6
amicus meus venit de via ad me, et non habeo
quod ponam ante illum; et ille deintus respon- 7
dens dicat: Noli mihi molestus esse, iam ostium
clausum est, et pueri mei mecum sunt in cu-
bili; non possum surgere et dare tibi. Et si 8
ille perseveraverit pulsans, dico vobis, etsi non
dabit illi surgens eo quod amicus eius sit, prop-
ter improbitatem tamen eius surget et dabit
illi quotquot habet necessarios. Et ego dico 9
vobis: Petite, et dabitur vobis; quaerite, et in-
venietis; pulsate, et aperietur vobis. Omnis enim 10
qui petit accipit, et qui quaerit invenit, et
pulsanti aperietur. Quis autem ex vobis patrem 11
petit panem, numquid lapidem dabit illi? aut

---

tuum² + fiat voluntas tua sicut in caelo et in terra
Os*Ep*PBsDQssT(H^cZ a) vl

3 hodie] cotidie AsHsBsUsKVCW q

4 tentat. + sed libera nos a malo ODQs b c d ff
l q r z (B i f)

5 dicet] dicit Fs^cMs*UQs d f ff

8 et si ille (HW, ~ ille si *rel.*) - pulsans > YFM
EpPB*JUGHe b d f q

quotquot] quot AFXPTh(YG), quantos Ma a b *al.*

9 dico vobis He] ~ vobis dico *rel.* a b

11 petet BUCs gat b f i l

aut + si AssPMaDsRsKV gat a b c f r z

---

piscem, numquid pro pisce serpentem dabit
 12 illi? Aut si petierit ovum, numquid porriget
 13 illi scorpionem? Si ergo vos cum sitis mali,
 nostis bona data dare filiis vestris, quanto magis
 Pater vester de caelo dabit spiritum bonum
 petentibus se?

11,14-36 *Beelzebub, laudes matris, signi
 petitio* (Mt 12,22-45; Mc 3,22-27)

14 Et erat eiciens daemonium, et illud erat
 mutum. Et cum eiecisset daemonium, locutus
 15 est mutus, et admiratae sunt turbae. Quidam
 autem ex eis dixerunt: In Beelzebub principe
 16 daemoniorum eicit daemona. Et alii tentantes
 17 signum de caelo quaerebant ab eo. Ipse autem
 ut vidit cogitationes eorum, dixit eis: Omne
 regnum in seipsum divisum desolabitur, et do-
 18 mus supra domum cadet. Si autem et satanas
 in seipsum divisus est, quomodo stabit regnum
 eius? quia dicitis in Beelzebub me eicere dae-

---

12 porrigit A-H*XsUGQCs a² i l r

13 dabit bonum datum (E) b c d f f i l r w²

15 principem AsHOBsQCs b f f i q r

17 ipsum] ipso AsH-X^cEpBeMaHeTh z

desolatur AssM-X^sBeUCs b f i q r w²*

18 eius YEp^mBeE b c d f i q r] ipsius *rel.*

~ eicere me *codd.*

---

16 Mt 16,1; Mc 8,11; J 6,30

ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; ἢ καὶ αἰτήσει ὦρόν, μὴ ἐπιδώσει 12 αὐτῷ σκορπίον; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχον- 13 τες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατήρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτουῦσιν αὐτόν.

Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν 14 126,5
κωφόν. ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος 14-26:
ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. Mt 12,22-3
43ss
1 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν· ἐν Βεελζεβούλ τῷ 15 127,2
ἀρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
ἄλλοι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζή- 16 128,5
τουσαν παρ' αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ Mc 8,11
διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία ἐφ' 17 129,2
ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ
οἶκον πίπτει. εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν 18
διμερίσθη, πῶς σταθῆσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;
ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμό-

ο υιος > SL 892* 1241 157 cr² vg | αρτον-η > Mn B 1241
(P⁴⁵) 440 ffi l sys ar sa Ωρ | ιχθυον + αιτησει Ta³ D 124
a b fr sycp gg bo | 12 και Bs 33s 579 W 1^s 209 1071 ar
co Ad] + εαν Ta^{ai} P⁴⁵ rel. | μη > BL 892 P⁴⁵ sa | 13 υπαρ-
χοντ.] οντες Mn S D 22 1424^s Ms 477 Xs 157 472 al. K-
473 A | dπνα αγ.] δοματα αγαθα (Mt 7,11) Ta^{il} W Θ, αγα-
θον δομα D b c ffi l r, αγαθα sys ar | αγιον] αγαθον L
P⁴⁵ 267s 1093 vg syh^m | 14 ταυτα δε ειποντος αυτου προσ-
φερεται αυτω δαιμονιζομ. κωφος κ. εκβαλοντος αυτου
παντες εθαυμαζον D (cf) | εξελθ.] εκβληθεντος C 33ss
1241 13^r Xss 713 1604 A | 15 εξ αυτων] εκ τ. φαρισαιων
b ffi l r syn | ειπαν] ελαλησαν οχυροι λεγοντες P⁴⁵ | δαι-
μονια + ο δε αποκριθεις ειπεν· πως δυναται σατανας σα-
ταναν εκβαλλειν 579 D 544 346 al. Ms Xsss 157 pl. 1093sss
485 al. 661s A^r r | 16 σημειον-αυτου] ελεγον· δος ημιν
σημ. εξ ουρανου 28 | 17 ειδως] ιδων 21 Xs 157 472 lat
pl. | ερημωθησεται 1424^s a² c ffi l r² synp (sa) | 18 εμερι-
σθη S*s 579 W (P⁴⁵) 28 544 174 124 348^r 213 Λss Γ 472
al. | Βεελζ. + τω αρχοντι τ. δαιμονιων 544 2145 b ffi l q
syh ar (Θ 251ss c, r) | εκβαλλειν με] εκβαλλω 565 1675
213 291 b ffi l q, -βαλλει W P⁴⁵ |

- 19 νια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο
 Ex 8,19 20 αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν
 21 ἔφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν
 22 εἰρήνῃ ἔστιν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ἐπὰν δὲ ἰσχυ-
 C 2,15 ρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανο-
 πλίαν αὐτοῦ αἴρει ἔφ' ἣ ἔπεποιθει, καὶ τὰ σκυ-
 9,50 23 λα αὐτοῦ διαδίδωσιν. Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἔστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορ-
 130,5 24 πίζει. Ὅταν τὸν ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζη-
 25 τοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὕρισκον λέγει· ὑπο-
 στρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὼν εὕρισκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.
 26 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύ-
 J 5,14 ματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἐπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώ-
 131,10 27 που ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. Ἐγένετο δὲ ἐν
 1,28.42.48 τῷ λέγειν αὐτόν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν γυ-
 νῆ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας.
 8,15.21 28 Ἄυτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.

19 ει δε-δαιμονια > (C) 1241 W 372s 1579s | οι > D 2193 213* Γs 1038 A | 21 εσται S 2193 1012 485 R sa | 22 σκυλα] σκευη 1223s 990 660 Ks 1219-473 F syh* | δια-
 δωσει 1^r b c f f i r ar sa, διδωσι P⁴⁵ 1279 | 23 σκορπ. +
 με S*Ψ-579 Θ 1071 sys bo | 24 ζητουν] ut inveniatur Ta^t
 syv | ευρισκ. S*ss Δs W D 700-U al. 245 rel. pl. lat pl.
 synp ar gg] + τοτε rel. | 25 ευρισκ. + σχολαζοντα BC
 33-579 565 544 1s 22^s 13^r 477 16 Γ 1604 R E fl r syh*
 bo | 26 παραλαμβ. + μεθ εαυτου Ta^{avn} C^{ess} 69 Xss l r |
 εκει] εν αυτω Ta syv sa (1071), > C* 33 D 372 vl gg |
 27 εγενετο δε > Ta³ synp | επαρασα... φωνην] φωνη μεγα-
 λη syv | 28 μενουν Bs L ΔW A 489 E] μενουγγε rel., > Ta^t
 a b f f i q synp i | φυλασσ.] ποιουντες Mn 2145 q syh^t ar |

monia. Si autem ego in Beelzebub eicio dae- 19
 monia, filii vestri in quo eiciunt? Ideo ipsi
 iudices vestri erunt. Porro si in digito Dei ei- 20
 cio daemonia, profecto pervenit in vos regnum
 Dei. Cum fortis armatus custodit atrium suum, 21
 in pace sunt ea quae possidet. Si autem for- 22
 tior eo superveniens vicerit eum, universa arma
 eius auferet, in quibus confidebat, et spolia eius
 distribuet. Qui non est mecum, contra me est; 23
 et qui non colligit mecum, dispergit. Cum im- 24
 mundus spiritus exierit de homine, ambulat per
 loca inaquosa quaerens requiem et non inve-
 niens dicit: Revertar in domum meam unde
 exivi. Et cum venerit, invenit eam scopis mun- 25
 datam et ornatam. Tunc vadit et assumit sep- 26
 tem alios spiritus secum nequiores se, et in-
 gressi habitant ibi. Et fiunt novissima hominis
 illius peiora prioribus.

Factum est autem, cum haec diceret, extol- 27
 lens vocem quaedam mulier de turba dixit illi:
 Beatus venter qui te portavit, et ubera quae
 suxisti. At ille dixit: Quinimmo beati qui au- 28
 diunt verbum Dei et custodiunt illud.

---

20 praevent SssH*sB*sUEQssCs b f q r w¹ | 23 contra D d r] adversum *rel.* | 24 ambulat PMaDW b f] perambul. *rel. pl.* | 25 eam EpE b c ff i l r] > *rel.* | *et ornatam ERsW (e) a² b f ff i q r] > *rel.* | 26 secum G l r] > *codd.* | fiunt PMaDsR] sunt *rel. z* | et fit huiusmodi hominis vita multo peior prioris b ff i (q) w³ | 28 quinimmo (e)] quippini AsMss Ep*PUTh(SMaHe z, F), manifestissime Cs, > a b ff i q | illud HB^cV ThW] > *rel. vl*

---

22 J 12,31; 16,33; C 2,15; 1 J 3,8; 4,4

24ss Mt 12,43ss

26 J 5,14; 2 P 2,20s

27 L 1,28.42.48

28 L 8,15.21; Mt 12,50; Ja 1,22-25

- 29 Turbis autem concurrentibus coepit dicere:
 Generatio haec generatio nequam est; signum
 quaerit, et signum non dabitur ei, nisi signum
 30 Ionae prophetae. Nam sicut fuit Ionas signum
 Ninivitis, ita erit et Filius hominis generationi
 31 isti. Regina austri surget in iudicio cum viris
 generationis huius et condemnabit illos, quia
 venit a finibus terrae audire sapientiam Salo-
 32 monis, et ecce plus quam Salomon hic. Viri
 Ninivitae surgent in iudicio cum generatione
 hac et condemnabunt illam, quia paenitentiam
 egerunt ad praedicationem Ionae, et ecce plus
 quam Ionas hic.
- 33 Nemo lucernam accendit et in abscondito
 ponit neque sub modio sed supra candelabrum,
 34 ut qui ingrediuntur lumen videant. Lucerna
 corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus
 fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit;
 si autem nequam fuerit, etiam corpus tuum
 35 tenebrosum erit. Vide ergo ne lumen, quod in te
 36 est, tenebrae sint. Si ergo corpus tuum totum

---

29 prophetae RW e f q r] > *rel.*

30 fuit Ionas MaDHeW vl(-z)] ~ Ion. fuit *rel.*

31 quam Salomon PETW b d q z] Salomone *rel. pl.*

32 quam Iona(s)] Iona SsMEpJGDQHeC gat e ff i

36 totum¹ > Z^cBeDsK gat z | > *v.* vl pl.

---

29 Mt 12,38-42; 1 C 1,22

31 3 Rg 10,1

32 Jon 3,5

33 L 8,16; Mt 5,15

34ss Mt 6,22s

Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισομένων ἤρξατο λέ- 29 132,5
 γειν· Ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· ση- 29-32:
 μεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ Mt 12,38-4
 μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς 30 1 C 1,22
 τοῖς Νινευίταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς 30
 τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. βασίλισσα νότου 31 3 Rg 10,1
 ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς
 γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν
 ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν
 Σολομῶνος, καὶ ἰδὸν πλεῖον Σολομῶνος ᾧδε.
 ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει 32 Jon 3,5
 μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινουῖσιν αὐ-
 τήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ
 ἰδὸν πλεῖον Ἰωνᾶ ᾧδε.

Οὐδεὶς λύχνον ἄψας εἰς κρύπτην τίθησιν 33 133,2
 οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα 8,16; Mt 5,1
 οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. ὁ λύχνος 34 134,5
 τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμὸς σου. ὅταν ὁ ὀφ- 34-36:
 θαλμὸς σου ἀπλοῦς ᾗ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φω- Mt 6,22s
 τεινὸν ἐστίν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾗ, καὶ τὸ σῶμά σου
 σκοτεινόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκό- 35

29 γενεα² > C 579s W 372^r 1424^s 1223^s rel. pl. syph⁺ |
 Ιωνα + τ. προφητου (Mt 12,39) Ta^{a etn} C^{ss} 579s W Θ 372^r
 rel. f q r^{1.2} sysph gg bo | 30 γαρ > S 544 267 245 Ω syc
 gg | ταυτη + κ. καθως Ιωνας εν τη κοιλια τ. κητους εγε-
 νετο τρεις ημερας κ. τρ. νυκτας, ουτως εσται ο υιος του
 ανθρ. εν τη καρδια τ. γης D affr(ei) | 31 των ανδρ. >
 (Mt 12,42) Ta^{a etn} C 1424 245 4 1093 syv | αυτους] -την
 P⁴⁵ 1424 245 | Σολομωντος^{bis} CLs 700 22^s 990 1194 U
 157s al. Γ 1355-251 K^s al. (W Θ 1^s) | 32 > D (ωδε ◡) |
 Νινευη 892 Δ V^rE*H al. syh⁺(syi co) | μετα + τ. ανδρων
 MsU 1093 | 33 ουδε υπο τ. μοδ. > L 0124 P⁴⁵ 700 1^r 69
 1012 Γ 660 Ξ sys sa | φεγγος] φως (L 8,16) Bss 33 892
 W D Θ 1-1424 1194 348^r X^{ss} 157 1012 4 472 1396s gg |
 34 οταν + ουν C^{ss} Δ Θ^r 1-U 1071-291 Γ^r A^r sy³ | δε +
 οφθαλμος σου (Mt 6,23) Ta³ Xs 713 1229s a syv ar gg
 sa | σκοτειν. + ει ουν το φως το εν σοι σκοτος, το σκο-
 τος ποσον (Mt 6,23) Ta^{a(in)} 1241 D e a b f f i (r), syc *post*
 35 | 35s > D e a b f f i, 35 > 1241, 36 > syc |

36 τος ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν,
 μὴ ἔχον μέρος τι σκοτεινόν, ἔσται φωτεινόν
 ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῆ ἀστραπῆ φωτίζη σε.
 135,5 37 Ἐν δὲ τῷ λαλήσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν φαρισαῖος
 7,36; 14,1 ὅπως ἀριστήση παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπε-
 Mt 15,2 38 σεν. ὁ δὲ φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ
 39-52: 39 πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. εἶπεν δὲ
 Mt 23,1-36 ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ φαρισαῖοι
 τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθα-
 ρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ
 40 πονηρίας. ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν
 Sir 3,33 41 καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; πλὴν τὰ ἐνόητα δότε
 ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρά ὑμῖν ἐστιν.
 136,5 42 ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκα-
 τοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λά-
 χανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγά-
 πην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα
 137,2 43 μὴ παρεῖναι. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀγα-
 20,46 πᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς
 138,5 44 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. οὐαὶ ὑμῖν,
 ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἀδηλα, καὶ οἱ ἄν-
 θρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.

36 τι > CsL Θs 713 291 Γ 495 | si ergo corpus tuum
 lucernam non habens lucidam obscurum est, quanto
 magis cum lucerna luceat inluminat te q sys (add. post
 36 f) | 37 inc. εδεηθη δε αυτ. τις φαρισ. Ta^{ts} D syv | λαλη-
 σαι + αυτον ταυτα Θ 1^r 13ss 826^s 267s 348 al. 245 1604
 660s al. e c f f i | 38 ιδων εθαυμ.] ηρξατο διακρινομενος
 εν αυτω λεγειν Ta^{(t)vn} D 251ss lat (syc) | οτι] δια τι Mn
 Ta^{il} D lat pl. syv | [προτερον 69ss a c f f r | 39 Kς] Iς Ta^{atn}
 16 U 1071 472 sysp bo | φαρισ. + υποκριται D b | καθαρ.
 + et putatis vos esse mundos Ta | 40 ~ εσωθεν, εξωθεν
 C P⁴⁵ D 700 1574 291 Γ 251ss e c | 41 ενοντα] οντα L b d q
 syph, quod superest Ta^{is} a c f f i l v g + υμιν Mn Ta^{ai} f syv |
 42(s) γραμματαις κ. φαρ. b gat syc | κρισιν] κλησιν Mn |
 43 υμιν φαρισαιοι S D vl gg | αγορ. + κ. τ. πρωτοκλισιας
 εν τ. δειπνοις (Mc 12,39) Ta³ C D 13^r 1071 b l q r | 44 υμιν
 BSC 33ss P⁴⁵ 1^r e a f f l q syv ar co] + γραμματ. κ. φαρισ.
 υποκριται (Mt 23,27) rel. | ως τα > D e a c f f syv |

lucidum fuerit, non habens aliquam partem tenebrarum, erit lucidum totum et sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

11,37-54 *Pharisaeorum et legisperitorum correptio* (Mt 23,1-36)

Et cum loqueretur, rogavit illum quidam 37 pharisaeus ut pranderet apud se. Et ingressus recubuit. Pharisaeus autem coepit intra se re- 38 putans dicere, quare non baptizatus esset ante prandium. Et ait Dominus ad illum: Nunc vos 39 pharisaei quod deforis est calicis et catini, mundatis, quod autem intus est vestrum, plenum est rapina et iniquitate. Stulti, nonne qui fecit 40 quod deforis est, etiam id quod deintus est fecit? Verumtamen quod superest date eleemo- 41 synam, et ecce omnia munda sunt vobis. Sed 42 vae vobis pharisaeis, quia decimatis mentham et rutam, et omne holus et praeteritis iudicium et caritatem Dei; haec autem oportuit facere et illa non omittere. Vae vobis pharisaeis, quia 43 diligitis primas cathedras in synagogis et salutationes in foro. Vae vobis, quia estis ut mo- 44 numenta, quae non apparent, et homines ambulantes supra nesciunt.

---

40 de² > ZJUDsQsKCs e c d i z

42(43) pharisaei AsX*sBeUEHeK e c i q r z

44 apparent X*Z*PBeUW i q r² z] parent *rel.*

---

37 L 7,36

38 Mt 15,2

41 L 12,33

42 J 5,42

43 L 20,46

45 Respondens autem quidam ex legisperitis
 ait illi: Magister, haec dicens etiam contume-
 46 liam nobis facis. At ille ait: Et vobis legispe-
 ritis vae, quia oneratis homines oneribus, quae
 portare non possunt, et ipsi uno digito vestro
 47 non tangitis sarcinas. Vae vobis, qui aedificatis
 monumenta prophetarum; patres autem vestri
 48 occiderunt illos. Profecto testificamini quod con-
 sentitis operibus patrum vestrorum; quoniam
 ipsi quidem eos occiderunt, vos autem aedifi-
 49 catis eorum sepulcra. Propterea et sapientia
 Dei dixit: Mittam ad illos prophetas et apo-
 50 stolos, et ex illis occident et persequentur, ^lut
 inquiratur sanguis omnium prophetarum, qui
 effusus est a constitutione mundi, a generatione
 51 ista, a sanguine Abel usque ad sanguinem Za-
 chariae, qui periit inter altare et aedem. Ita,
 52 dico vobis, requiretur ab hac generatione. Vae
 vobis legisperitis, quia tulistis clavem scientiae,
 ipsi non introistis et eos qui introibant pro-
 53 hibuistis. Cum autem haec ad illos diceret, coe-

---

45 ~ nobis contumeliam *codd.* (e) vl

46 quia] qui MMaHeV, quin U
 portare HObE U b q z] -tari *rel.*

47 qui MZJD-RKVW] quia *rel.* e a

48 testamini U

ipsi quidem Ma di (a b f q)] ~ quid. ipsi *rel.*

53 autem > *codd.* b f i l q z

---

47 A 7,52

48 (A 8,1; R 1,32)

49 Mt 11,19

50 Ap 18,24

51 Gn 4,8.10; 2 Par 24,20ss

52 Mt 23,13

Ὁ Αποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· 45 139,5
 διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. ὁ 46
 δὲ εἶπεν· Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορ-
 τίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ
 αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψάυετε
 τοῖς φορτίοις. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ 47 140,5
 μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἳ δὲ πατέρες ὑμῶν
 ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συν- 48
 ευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι
 αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδο-
 μεῖτε. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν· 49 141,5
 ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους,
 καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ διώξουσιν, ἵνα 50
 ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ
 ἐκκεχυμένον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς
 γενεᾶς ταύτης, ἀπὸ αἵματος Ἀβελ ἕως αἵματος 51 Gn 4,8
 Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστη- 2 Par :
 ρίου καὶ τοῦ οἴκου. ναί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθή-
 σεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νο- 52 142,5
 μικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ
 οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσα-
 τε. Κακεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμ- 53 143,10

46 φορτια + βαρεα κ. (Mt 23,4) Ta^{tn} Cs 28 Xs 998 716
 syh^m (e c synp sa) | δυσβαστ. + κ. επιτιθετε επι τ. ωμους
 τ. ανθρωπων Ta^{tn} syc | 47 προφητ. + κ. κοσμειτε τα μνη-
 μεια τ. δικαιων (Mt 23,29) Ta³ l | οι δε... αυτους] ους οι
 Ta synp | 48 μαρτ. εστε BSLs 1241 Ωρ] μαρτυρειτε rel. |
 κ. συνευδοκ.] μη συνευδοκειν D e (a b f q) | αυτοι-οικο-
 δομ.] υμεις υιοι εστε τ. φονευσαντων τ. πρ. (Mt 23,31)
 Ta³ syc | οικοδομ. BSL 579 D e a b i l sys co] + τ. τα-
 φους αυτων 1-124 157 c i r² vg gg, αυτων τα μνημεια rel. |
 49 κ. η σοφια τ. θυ ειπεν > D b Lcf | 50 εκζητ.] εκδικηθη
 S^c Ψ Lss 713 syh^m bo | εκκεχυμ. B 33 P⁴⁵ 372 13ss 826-
 230] εκχυν(ν)ομ. rel. | απο²] εως D a b c i l q syn (473) |
 51 Αβελ + τ. δικαιου Ta 1689s 346 124 990 Ms 348^r 157
 Γ 1604 660s K^r F e c i r¹⁻² syh⁺ | Ζαχ. + υιου Βαραχιου D
 4 251 716 | του απολομεν. μετ.] ον εφονευσαν ανα μεσον
 (Ta) D a (synp, co) | οικου] ναου (Ta) D 659 e r² synp ar
 gg | 52 ηρατε] εκρουσατε Ta D 157 e a b c q syn ar gg (Θ) |

ματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀπο-
 20,20 54 στοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες
 αὐτὸν θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
 Mt 16,6 12 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ
 Mc 8,15 ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν
 144,2 πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· Προσέχετε
 ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης, ἣτις ἐστὶν ὑπόκρισις,
 145,5 2 τῶν φαρισαίων. οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐσ-
 2-9: τὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν ὃ οὐ
 Mt 10,26-33 8,17 3 γνωσθήσεται. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶ-
 πατε ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς
 τὸ οὐρανὸν ἐλάλησατε ἐν τοῖς ταμίαις κηρυχθήσεται
 4 ἐπὶ τῶν δωμάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις
 μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ
 σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἔχόντων περισσότερόν
 5 τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε·
 φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξου-
 σίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναί, λέγω ὑμῖν,
 6 τοῦτον φοβήθητε. οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦν-
 ται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπι-
 21,18 7 λελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ἀλλὰ καὶ αἱ
 τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ
 8 φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. Ἰλέγω

53s λεγοντος δε ταυτα προς αυτους ενωπιον παντος τ.
 λαου ηρξαντο οι φαρισ. κ. οι νομικοι δεινωσ (εν)εχειν κ.
 συνβαλλειν αυτω περι πλειονων ζητουντες αφορμην τινα
 λαβειν αυτου ινα ευρωσιν κατηγορησαι αυτου D (Ta W
 Θ al. 348^r Xs 157 al. vl syvh* ar) | **12,1 inc.** πολλων δε
 οχλων συντρεχοντων κυκλω D lat syvh^m | πρωτον > Mn
 Ta b z vg sys Lcf | **2** δε P⁴⁵] γαρ Ta D a syvh^m ar, > S
 565 13-230 245 280 r bo | κεκαλυμ. SC* P⁴⁵ | **3** ανθ ων]
 quoniam lat pl., γαρ synp, > Ta a c | ελαλησατε] mussi-
 tastis Ta^{a(v)n} synp | **4** κ. μετα τ. μη] τ. δε ψυχην μη δυνα-
 μενων αποκτειναι μηδε εχ. Ta D (157) | περισσον Ψs D Θ
 1194 348sss R Asss 482 | **5** φοβηθ.² > S D 372 69 157*
 1573 a syp | βαλειν Mn W P⁴⁵ D Iust Thdot Cl | **6** ουχι]
 γαρ sys, > syc | **7** μη BCL 579 157 R a b ffil syi ar co]
 † ουν rel. | πολλων † γαρ D 1424 1675 synp ar gg |

perunt pharisaei et legisperiti graviter insistere et os eius opprimere de multis, insidiantes ei et quaerentes aliquid capere de ore eius, ut accusarent eum. 54

12,1-12 *Libera confessio* (Mt 10,26-33)

Multis autem turbis circumstantibus, ita ut 12 se invicem conculcarent, coepit dicere ad discipulos suos: Attendite a fermento pharisaeorum, quod est hypocrisis. Nihil autem opertum est, 2 quod non reveletur; neque absconditum, quod non sciatur. Quoniam quae in tenebris dixistis, 3 in lumine dicentur; et quod in aurem locuti estis in cubiculis, praedicabitur in tectis. Dico 4 autem vobis amicis meis: Ne terreamini ab his, qui occidunt corpus et post haec non habent amplius quid faciant. Ostendam autem vobis 5 quem timeatis: timete eum qui, postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam; ita, dico vobis, hunc timete. Nonne quinque 6 passerres veneunt dipondio, et unus ex illis non est in oblivione coram Deo? Sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Nolite ergo 7 timere, multis passeribus pluris estis vos. Dico 8

54 ei > AsHsXBeGDsV

aliquid capere MaDs (e a b ff i)] ~ cap. aliq. *rel.* z de b] ex *codd.* fz

12,1 quod a fi] quae Zs^mBeJUDsRT* gat

2 autem] enim MaE a d, > X*ssUK r z

4 quid PQT] quod *rel.* a b fil z

6 dipundio XsUsCs(AsHsE) e fi z

7 plures AsH-XEpBsUMaDsRsT e b c l r z

vos E gat e d] > *rel.*

autem vobis: Omnis quicumque confessus fuerit me coram hominibus, et Filius hominis
 9 confitebitur illum coram angelis Dei; qui autem negaverit me coram hominibus, negabitur
 10 coram angelis Dei. Et omnis qui dicit verbum in Filium hominis, remittetur illi; ei autem, qui in Spiritum sanctum blasphemaverit, non remittetur.
 11 Cum autem inducent vos in synagogas et ad magistratus et potestates, nolite solliciti esse qualiter aut quid respondeatis aut quid
 12 dicatis. Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora quid oporteat vos dicere.

12,13-34 ***Vana sollicitudo, fiducia in Deum***

(Mt 6,25-33)

13 Ait autem ei quidam de turba: Magister, dic fratri meo ut dividat mecum hereditatem.
 14 ¹At ille dixit illi: Homo, quis me constituit iudicem aut divisorem super vos? Dixitque ad illos: Videte et cavete ab omni avaritia, quia non in abundantia cuiusquam vita eius est ex
 16 his quae possidet. Dixit autem similitudinem ad illos dicens: Hominis cuiusdam divitis uberes fructus ager attulit, et cogitabat intra se
 17 dicens: Quid faciam, quia non habeo quo congregem fructus meos? Et dixit: Hoc faciam: destruam horrea mea et maiora faciam et illuc

---

8 fuerit † in AsHsX^cEpBGDRs gat di q | illum] in illo AsM-X^cBs(U)GDsRs ffi q z | 9 negabitur] dene-gab. *codd.* fi q | 11 synagogis Z*UD b fl q | 12 quid gat ff] quae *rel.* | vos > *codd.* | 13 ei quidam BGsD RW e f q] ~ quid. ei *rel.* | 17 quia c f m] quod *codd.*

---

9 L 9,26 | 10 Mt 12,32; Mc 3,28s | 11s Mt 10,19s; Mc 13,11; L 21,12-15 | 15 1 T 6,9s

δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπρο-
 σθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων
 τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν 9 146,2
 ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέ- 9,26
 λων τοῦ Θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἔρεῖ λόγον εἰς τὸν 10 147,2
 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ Mt 12,32
 εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφε- Mc 3,28s
 θήσεται. ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συν- 11 148,2
 αγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ 21,12-15
 μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴ- Mt 10,19s
 πητε· τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν 12
 αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.

Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, 13 149,10
 εἰπέ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν
 κληρονομίαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με 14 A 7,27
 κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; εἶπεν 15 1 T 6,9s
 δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πά-
 σης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ
 ἢ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ.
 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς λέγων· Ἄνθρώ- 16
 που τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. καὶ διε- 17
 λογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω
 ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; καὶ εἶπεν· τοῦτο 18
 ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας

8 τ. αγγελων > Mn | 9 > 245 e sys (∩) | απαρνησομαι
 καγω αυτον Xs h syi | 10 βλασφημ.] ειποντι Mn e c i r,
 > D | αφεθ.² + ουτε εν τω αιωνι τουτω ουτε εν τω μελ-
 λοντι D e c Laz | 11 εισφερ. Bss 33sss 700s 1^s 22 124 348^r
 Xs 157 1604 effir vng] προσφερ. rel. | και¹] ante Ta^{avn}
 synp(i), et ad lat pl. | η τι¹ > D 157 vl sycp sa Cl Ωρ
 (r ar) | η τι ειπητε > Ta^{vn} 21 1574 1093 | 12 αυτη] εκεινη
 700 c ff co | 14 κριτην Bss 33sss D 700 1-230 1579s] δι-
 καστην rel., αρχοντα κ. δικ. 157 | η μεριστ. > Mn 33 D
 28 c syn | 15 ορατε κ. > Ta synp | 17 συναξαι Ta^{al} W*
 13ss 826-230 Λ (1093) | 18 μειζ. οικοδομ.] ποιησω αυτας
 μειζονας Taⁱⁿ D lat pl., οικοδ. κ. ποιησω αυτ. μ. Ta synp]

οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὸν σῖτον
 Sir 11,19 19 καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, ¹καὶ ἔρω τῇ ψυχῇ μου· ψυχῇ,
 ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύ-
 20 ου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Θεός·
 ἀφρων, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν
 Mt 6,20 21 ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας, τίνι ἔσται; ¹οὕτως ὁ
 θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν.
 150,5 22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Διὰ
 22-31:
 Mt 6,25-33 τοῦτο λέγω ὑμῖν· μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί
 23 φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε· ἡ γὰρ
 ψυχὴ πλεῖον ἔστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ
 Ps 146,9 24 ἐνδύματος. κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε
 σπεύρουσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν τα-
 μεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς.
 πόσω μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν;
 25 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται ἐπὶ τὴν ἡλι-
 26 κίαν αὐτοῦ προσθεῖναι πῆχυν; εἰ οὖν οὐδὲ ἐλά-
 χιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;
 27 κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει, οὐ κοπιᾷ
 οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ
 28 τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. εἰ
 δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔ-
 ριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ Θεὸς οὕτως
 τον σιτον Ta^{a(s)} BS^cLssW P⁴⁵ 1-124 X 157 syri ar co] τα
 γενηματα rel. | κ. τα αγαθα > Ta^{tl} S* D vl syn | 19 απο-
 κειμ. 348s N 1093 Cl Ωρ Bas | κειμενα-πιε > D e a b c
 (ffi) | 20 αιτους. B 33s 579 070 Q d, auferetur Ta^{ail} e | δε²
 ουν D e a b i l a r | 21 > D a b | εαυτω] αυτω BS*L 1241,
 εν εαυτω LW 1689 124 477 Γ 1093 1573 F | 22 αυτου >
 B 1241 P⁴⁵ e c | 23 γαρ > ΨΔW 070 P⁴⁵ 372s 21s 1424-
 990 U al. 713 Γss al. A^rΛ^r E^r syh⁺ | 24 τ. κορακ.] τα πε-
 τευνα τ. ουρανου Ta D e fl r (P⁴⁵) | θεριζ. + ουδε συνα-
 γουσιν εις αποθηκας (Mt 6,26) Ta³ 157 | ποσω + ουν 124
 1093 synp | ποσω μαλλον] ουχι D e c ffi l, > sa | 25 πηχυν
 BS* P⁴⁵ D ffi l co] + ενα rel. | 26 inc. κ. περι τ. λοιπων
 τι D vl(-qz) | 27 κρινα + τ. αγρου Ta 1424 Xs e a b c i r
 syc | αυξ.-νηθει P⁴⁵ pl.] ουτε νηθει ουτε υφαινει Mn D
 a c syn Cl | 28 εν αγρω] του αγρου D 22 1424^s 7s 16 Xs
 229 H e (syc) |

congregabo omnia quae nata sunt mihi et bona
mea. ¹ Et dicam animae meae: Anima, habes 19
multa bona posita in annos plurimos: requies-
ce, comede, bibe, epulare. Dixit autem illi 20
Deus: Stulte, hac nocte animam tuam repetunt
a te; quae autem parasti, cuius erunt? Sic est 21
qui sibi thesaurizat et non est in Deum dives.

Dixitque ad discipulos suos: Ideo dico vobis: 22
Nolite solliciti esse animae vestrae quid man-
ducetis neque corpori quid induamini. Anima 23
plus est quam esca, et corpus plus quam ve-
stimentum. Considerate corvos quia non se- 24
minant neque metunt, quibus non est cella-
rium neque horreum, et Deus pascit illos.
Quanto magis vos pluris estis illis? ¹ Quis autem 25
vestrum cogitando potest adicere ad staturam
suam cubitum unum? Si ergo neque quod mi- 26
nimum est potestis, quid de ceteris solliciti estis?
Considerate lilia quomodo crescunt, non labo- 27
rant neque nent; dico autem vobis, nec Salo-
mon in omni gloria sua vestiebatur sicut unum
ex istis. Si autem faenum, quod hodie est in 28
agro et cras in clibanum mittitur, Deus sic

---

22 vestrae QW e (a)] > *rel.*

induamini Ma a b f] vestiamini *rel.*

23 plus² ER a b ff r Amb] † est M*ZHeV, > *rel.*

24 plures AsO*sBsUDsHeT e b i f l q r

27 neque He e a b i f q] non *codd.*

28 est in agro D] ~ in agro est *rel.* vl

19s Sir 11,19s; 1 C 15,32

20 Sap 15,8

21 Mt 6,20; 1 T 6,17ss

24 Ps 103,24s; 146,9

29 vestit, quanto magis vos pusillae fidei? Et vos
 nolite quaerere quid manducetis aut quid bi-
 30 batis, et nolite in sublime tolli; ¹haec enim
 omnia gentes mundi quaerunt. Pater autem
 31 vester scit quoniam his indigetis. Verumtamen
 quaerite primum regnum Dei et iustitiam eius,
 32 et haec omnia adicientur vobis. Nolite timere
 pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare
 33 vobis regnum. Vendite quae possidetis et date
 eleemosynam. Facite vobis sacculos, qui non
 veterascunt, thesaurum non deficientem in caelis,
 quo fur non appropriat neque tinea corrumpit.
 34 Ubi enim thesaurus vester est, ibi et cor ve-
 strum erit.

12,35-59 *Admonitio fidelitatis et vigilan-
 tiae* (cf. Mt 24,42-25,13; 10,34ss)

35 Sint lumbi vestri praecincti et lucernae ar-
 36 dentes in manibus vestris, et vos similes ho-
 minibus expectantibus dominum suum, quando
 revertatur a nuptiis, ut cum venerit et pul-
 37 saverit confestim aperiant ei. Beati servi illi,
 quos cum venerit dominus, invenerit vigilantes;
 amen dico vobis, quod praecinget se et faciet
 illos discumbere et transiens ministrabit illis.
 38 Et si venerit in secunda vigilia et si in tertia

---

31 primum W i] > *rel.*

et iustitiam eius > *codd.* vl

35 in manibus vestris EW c] > *rel.*

36 ut] et FX^s*U*G e a c

---

32 L 22,29 (Is 41,14) | 33s Mt 6,20s; L 16,9; 18,22 |
 35 1 P 1,13 | 36 Mt 25,1-13 | 37 J 13,4ss | 38 Mc 13,35

ἀμφιάζει, πὸσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. καὶ 29
 ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίνητε, καὶ μὴ
 μετεωρίζεσθε· ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσ- 30
 μου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρεῖ-
 ζετε τούτων. πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 31
 καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ 32 151,10
 μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν 22,29
 δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. πωλήσατε τὰ ὑπάρχον- Is 41,14
 τα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυ- 152,2
 τοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκ- 33 33-34:
 λειπτον ἔν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγί- Mt 6,20s
 ζει οὐδὲ σῆς διαφθείρει· ὅπου γὰρ ἔστιν ὁ θη- 153,5
 σαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. 18,22

Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμένοι καὶ 35 154,10
 οἱ λύχνοι καιόμενοι· καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώ- 35-46:
 ποῖς προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε 36 Mt 24,42-51
 ἀναλύσῃ ἔκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρού- Ex 12,11
 σαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ 1 P 1,13
 δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει γρη- Mt 25,1-13
 γοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ J 13,4
 ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐ-
 τοῖς. κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυ- 38 Mc 13,35

ἀμφιεννυσιν SΨs 892 W Θ rel. | 29 μετεωριζ.] turbetur
 mens vestra in istis Ta sycp (vl, abalienetis vos d, ar
 co), + voluptate syh⁺ | 30 τ. κοσμου > Ψ 579 W* N
 1093 270s l | υμων-οιδεν] οιδ. γ. ο πατ. υμων Mn D vl
 Cl | τουτων + απαντων (Mt 6,32) Ta³ Θ 28 13^r Xs N 157
 472 al. a b f gg Cl Ath | 31 ζητετε + πρωτον Ta³ 1241
 28 13^r i Ath | ταυτα + παντα Ta³ Ψs 579 070 D Θsss
 1 118-1675 1223-291 pl. Γ 273-1396 485 Q A^rF lat(-e a)
 syph⁺ ar gg bo | 33 διαφθερει Δ D^l | 35 καιομι. + εν τ.
 χερσιν υμων Taⁱⁿ cff vg^l Cyp^l | 36 κρουσαντος + αυ-
 του 1241 251 716 A | 38 κ. εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη
 κ. ευρη ουτως ποιουντας, μακαριοι εισιν, οτι ανακλινει
 αυτους κ. διακονησει αυτοις καν εν τη δ. 1^r b ffil syc
 Iq (D e c q) | inc. καν ελθη ΨΔW D 700-1279 U rel. pl.
 co | δευτερα + φυλακη ΨΔ 13-71 U 1071 rel. lat sy⁴
 gg sa |

156,2 39 λακῆ ἔλθη καὶ εὖρη οὕτως, μακάριοί εἰσιν ἐκεῖ-
 1 Th 5,2 νοι. τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκο-
 δεσπότης ποία ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται, οὐκ ἂν
 40 ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς
 γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς
 τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

157,5 41 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν
 παραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας;
 2 T 2,15 42 Ἰκαὶ εἶπεν ὁ Κύριος· Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς
 οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος
 ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ
 43 τὸ σιτομέτριον; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν
 ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα οὕτως·
 Mt 25,21 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχου-
 158,5 45 σιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἶπη ὁ δοῦ-
 λος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύ-
 ριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξεται τύπτειν τοὺς
 παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν
 46 καὶ μεθύσκεσθαι, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεί-
 νου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ
 γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος
 159,10 47 αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. ἐκεῖνος δὲ ὁ
 Ja 4,17
 Sap 6,7 δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ
 καὶ μὴ ἐτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα

εἰσιν BSL D e b ffil syn gg bo] + οι δουλοι Ta³ rel. |
 39 ωρα] φυλακη 998 1093 1555 syph|ερχετ. Mn S* D e i
 syn ar sa] + εγρηγορησεν αν κ. Ta³ rel. | 40 > 1^r | υμεις
 BSΨL 579 Θ 28 157 Q lat syvi ar gg co] + ουν rel. | 41 η-
 παντας > D | 42 εσται 1223 477 Ass 1219s 482s Iq | οικο-
 νομ.] δουλος S* 1573, *pr.* δουλος Ta^{a(6)tn} c | φρονημ. +
 κ. αγαθος D 157 e c syc Ef | κατεστησεν Ta³ S* 070 124
 990 1038 lat pl. ar Eφ | θεραπ.] οικετειας 1^s 22 124 syn
 Ωρ | 44 αληθως] αμην D 1038 251s c gg¹ | αυτου] αυτω
 070 W P⁴⁵ M 2145 157 ΓP al. Λ | 45 o¹ + κακος Ta^{atn}
 579 13^r Ms Xss 1012 1093 251s | εσθιων, πινων, μεθυσ-
 κομενος D¹ e | 46 τ. δουλου εκ.] αυτου 1241 D e c Iq |
 απιστ.] υποκριτων (Mt 24,51) 579 1^r 1424 X 1574 Iq, *pr.*
 υποκρ. κ. Ta⁴ | 47 ετοιμασας η > P⁴⁵ D 69 Iq Ωρ Ad Xq
 Bas | η ποιησας > Ta^{an} LW 13s 1689s 543 vl synp ar gg |

vigilia venerit et ita invenerit, beati sunt servi illi. Hoc autem scitote, quoniam si sciret pater- 39 familias qua hora fur veniret, vigilaret utique et non sineret perfodi domum suam. Et vos 40 estote parati, quia qua hora non putatis Filius hominis veniet.

Ait autem ei Petrus: Domine, ad nos dicis 41 hanc parabolam an et ad omnes? Dixit au- 42 tem Dominus: Quis, putas, est fidelis dispensator et prudens, quem constituit dominus supra familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram? Beatus ille servus quem 43 cum venerit dominus invenerit ita facientem. Vere dico vobis, quoniam supra omnia quae 44 possidet constituet illum. Quod si dixerit servus 45 ille in corde suo: Moram facit dominus meus venire, et coeperit percutere servos et ancillas et edere et bibere et inebriari, veniet dominus 46 servi illius in die qua non sperat et hora qua nescit et dividet eum partemque eius cum infidelibus ponet. Ille autem servus, qui cognovit 47 voluntatem domini sui et non praeparavit et non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit

---

38 sunt > A-MEp*GHeTh

39 quoniam] quia OZsBJUssDsRsKsCs
perfodiri A*HssEpBsJUEQHeKs gat

40 venit H*ssZsUMaHe e c d z

41 et > AsHEpDsRTh fi q

42 constituet AsMsEpBsMaERs fir

43 inveniet Ep^mBUDsQs b d fi l q

44 quoniam r] quia *codd.*

45 servos Ma f Ir] pueros *rel.*

39-46 Mt 24,43-51; 1 Th 5,2

42 1 C 4,2; 1 P 4,10

45 Mt 25,21

47 Ja 4,17; 2 P 2,21

48 multis; qui autem non cognovit et fecit digna
plagis, vapulabit paucis. Omni autem cui multum
datum est, multum quaeretur ab eo; et cui com-
mendaverunt multum, plus petent ab eo.

49 Ignem veni mittere in terram, et quid volo
50 nisi ut accendatur? Baptismo autem habeo
baptizari, et quomodo coartor usquedum per-
51 ficiatur? Putatis quia pacem veni dare in ter-
52 ram? Non, dico vobis, sed separationem. ¹Erunt
enim ex hoc quinque in domo una divisi, tres
53 in duos et duo in tres ¹ dividentur; pater in
filium et *filius in patrem* suum, mater in filiam
et *filia in matrem*, socrus in nurum suam et
nurus in socrum suam.

54 Dicebat autem et ad turbas: Cum videritis
nubem orientem ab occasu, statim dicitis:
55 Nimbus venit; et ita fit. ¹Et cum austrum flan-
56 tem, dicitis: Quia aestus erit; et fit. ¹Hypocritae,
faciem caeli et terrae nostis probare, hoc autem
57 tempus quomodo non probatis? Quid autem et
58 a vobis ipsis non iudicatis quod iustum est? Cum
autem vadis cum adversario tuo ad principem,

---

47 multas YsMEpUGDRs d i l Cyp

48 paucas M b d i

49 nisi] si YMsZs*JUQ b f f i q r
ut FVThTW] > *rel. f*

50 baptisma *pl.* | coartor] turbor F e b f f i l q

52 duos ZUQHeKsT] duo *rel.*

54 fiet H^csZBeMaKsTh* b d q z

55 aestus] ventus AsBCs

56 ~ terrae et caeli A-ZUDQsKVTh

57 a > XU

---

50 Mc 10,38; J 12,27 | 51ss Mt 10,34ss | 53 Mi 7,6|
54 Mt 16,2s | 55 Mt 5,25s

αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς· ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιή- 48
 σας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ
 δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐ-
 τοῦ, καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτή-
 σουσιν αὐτόν.

Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω 49 160,5
 εἰ ἤδη ἀνήφθη. βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆ- 50 Mt 20,22
 ναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῆ. δο- J 12,27
 κεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; 51 51-53 :
 οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. Ἔσονται Mt 10,34ss
 γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἐνὶ οἴκῳ διαμεμερισ- 52
 μένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν ἰδιαμε- 53 Mi 7,6
 ρισθῆσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῶ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί,
 μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τὴν μη-
 τέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη
 ἐπὶ τὴν πενθεράν.

Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· Ὅταν ἴδητε 54 161,5
 νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέ- Mt 16,2s
 γετε ὅτι ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως· καὶ 55
 ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται,
 καὶ γίνεται. ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς 56
 καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν καιρὸν
 δὲ τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; Τί δὲ καὶ ἀφ' 57
 ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; ὥς γὰρ ὑπάγεις 58 162,5
 μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ Mt 5,25s

48 ολιγα 1241 W 983 | πολυ²] περισσότερον D e f | ω²-
 αυτον] cui plus dignitatis adscribitur. plus de illo exi-
 getur servitutis I Cyp | 49 ουκ οιδατε οτι πυρ Τα^{fn} Xs
 e b ffg l | 51 δουναι] βαλειν Τα^{ain} 1424 1093 b l q r¹⁻²
 sysp gg bo, ποιησαι D e syc | επι τ. γην 1424 157 1093
 lat syh^m ho (P⁴⁵) | 53 πατρι + διαμερισθησονται D vl
 pl. (Τα^{ain}) | μητηρ] γυνη e syc | 54 επι BSL 1241 716
 sa] απο P⁴⁵ rel. | 55 οταν + ιδητε e b ffil q, post πνε-
 οντα P⁴⁵ | εσται] ερχεται S*W P⁴⁵ 157 l | γινεται + ου-
 τως Θ 13^r 348sss 1071 157 vl vg^l ar gg | 56 τ. γης κ.
 > 983 1424 1675 | πως > 1241 D 1573 e c ffil syv | ου
 δοκιμαζετε P⁴⁵ pl.] ουκ οιδατε δοκιμαζειν Τα BS 33ss
 Θ 213 1574 ff l sy(s)h^m co | 57 τι δε > D syc |

δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε
κατασύρη σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτῆς σε
παραδώσει τῷ πράκτωρι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βα-
59 λει εἰς φυλακὴν. λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖ-
θεν, ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῶς.

163,10
A 5,37

13 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγ-
γέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα

J 9,2 2 Πιλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. καὶ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλι-

Ps 7,13

3 λαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; οὐχί,
λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως

4 ἀπολεισθε. ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα ὀκτῶ ἐφ' οὓς ἔπε-

σεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐ-

τούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ

5 πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας Ἰε-

Sir 2,22

6 ρουσαλήμ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ με-

164,10

3,9

Mt 3,10;21,19

Mc 11,13

7 ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν· Συκῆν
εἶχέν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ,
καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὔρεν.

7 Ἐἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· Ἴδου τρία ἔτη
ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ
καὶ οὐχ εὔρισκω. ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ

58 απ > B 892 1241 Ωρ Bas | κατασυρη] κατακρινη D
b ffilqr syv | παραδωσει Mn BS 1241 070 P⁴⁵ D Θ 13^r
157 A Ep] -δω rel. | 59 inc. αμην λεγω L 1279 Ir | εως
+ ου Ψs 579s W D Θ^r 22^s rel. pl. | και > D 713 4 e fi
syv p ar co | λεπτ.] κωδραντην Mn D vl syv p Ir | 13,1 παρ-
ησαν] ηλθον Ta^{av} vl (-z) syv ph^m ar bo Ep | 2 ταυτα
Ta^{avs} BSLss D Θ 348^r 1071 157 291 e r co] τοιαυτα rel. |
3 παντως Ψ 21s 1689 990 M 348 251 440 Λ | ομοιως BS
33-579 D Θ 1-230 1071 157 1604 al. lat(-e) syh^m] ωσαν-
τως rel. | 4 δεκα οκτω + milia e | αυτοι > Ta^{atn} D e
syv p sa | 5 αλλ > Ta^{an} 13 826s e c ffilq | ωσαντ. Bs 33-
579 1^r M^r 1071 251ss e syv Bas] ομοιως rel. | 6s ουχ ευ-
ρεν, δε] μη ευρων D 157 e1 | 7 αφ ου > ΨΔW 700-21 1^r
1424 rel. pl. sysph co Iq | ευρισκω + φερε τ. αξινην D |

in via da operam liberari ab illo, ne forte trahat te ad iudicem, et iudex tradat te exactori, et exactor mittat te in carcerem. Dico tibi, non exies inde, donec etiam novissimum minutum reddas.

13,1-9 *Necessitas paenitentiae, ficulnea infructuosa*

Aderant autem quidam ipso in tempore, nuntiantes illi de Galilaeis, quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum. Et respondens dixit illis: Putatis quod hi Galilaei prae omnibus Galilaeis peccatores fuerint, quia talia passi sunt? Non, dico vobis; sed nisi paenitentiam habueritis, omnes similiter peribitis. Sicut illi decem et octo, supra quos cecidit turris in Siloe et occidit eos, putatis quia et ipsi debitores fuerint praeter omnes homines habitantes in Hierusalem? Non, dico vobis; sed si paenitentiam non egeritis, omnes similiter peribitis.

Dicebat autem et hanc similitudinem: Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua et venit quaerens fructum in illa et non invenit. Dixit autem ad cultorem vineae: Ecce anni tres sunt ex quo venio quaerens fructum in ficulnea hac et non invenio, succide ergo illam; ut quid

---

58 trahat] tradat Os*BJGsDsCs | ad² OssUKs d fz] apud *rel.* | 13,2.5 fuerint] -runt *codd.* | 4 *inc.* et sicut OZBUKsW z | Siloa ZMaKsW, -oam *rel. pl.* vl(-b l) | 5 ~ non paenitentiam *codd.* | egeritis] habueritis X*sUMaKs q r | 6 et¹ > *codd.* vl | illa] illam UG c ffi

---

13,1 A 5,37 | 2 J 9,2 | 3 Ps 7,13 | 6 Mt 21,19; Mc 11,13 | 7 L 3,9; Mt 3,10

8 etiam terram occupat? At ille respondens dicit illi: Domine, dimitte illam et hoc anno, usque
9 dum fodiam circa illam et mittam stercora; et siquidem fecerit fructum, sin autem, in futurum succides eam.

13,10-21 *Mulieris sanatio, parabolae graui sinapis et fermenti* (Mt 13,31ss; Mc 4,30ss)

10 Erat autem docens in synagoga eorum sab-
11 batis. Et ecce mulier, quae habebat spiritum infirmitatis annis decem et octo et erat incli-
12 nata nec omnino poterat sursum respicere. Quam cum videret Iesus, vocavit eam ad se et ait
13 illi: Mulier, dimissa es ab infirmitate tua. ¹Et imposuit illi manus, et confestim erecta est et
14 glorificabat Deum. Respondens autem archisynagogus, indignans quia sabbato curasset Iesus, dicebat turbae: Sex dies sunt, in quibus oportet operari; in his ergo venite et curamini et non
15 in die sabbati. Respondens autem ad illum Dominus dixit: Hypocritae, unusquisque vestrum sabbato non solvit bovem suum aut asinum a
16 praesepio et ducit adquare? Hanc autem filiam Abrahae, quam alligavit satanas ecce decem et octo annis, non oportuit solvi a vinculo
17 isto die sabbati? Et cum haec diceret, erubescabant omnes adversarii eius, et omnis popu-

8 dixit *codd.* vl(-b)

12 videret SMZ*s^mIJUDQsCs b ff i l] vidisset *rel.*
eam QHe (e) a b ff q r] > *rel.*

14 in³ > MZ^csBJGsEQss e a d ff r

15 respondens AsOs^cB ff i r² z] -dit ... et *rel.*

8 2 P 3,9 | 13 L 4,39; Mt 9,18 | 14 Ex 20,9; Dt 5,13 |
15 L 14,5 | 16 L 8,29 | 17 L 9,43

τὴν γῆν καταργεῖ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ · 8 2 P 3,9.15
 κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου
 σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, καὶ μὲν 9
 ποιήσῃ καρπὸν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκ-
 κόψεις αὐτήν.

Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν 10
 τοῖς σάββασιν. καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα 11
 ἀσθενείας ἔτη δέκα ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα
 καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. ἰδὼν 12
 δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐ-
 τῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου, ¹καὶ ἐπ- 13 Mc 7,32
 ἐθήκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἄνωρ-
 θώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν Θεόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 14 165,2
 ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθε- Ex 20,9
 ράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἕξ ἡμέραι Dt 5,13
 εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμε-
 νοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.
 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκρι- 15 14,5
 ταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν
 αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν
 ποτίζει; ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὕσαν, 16 19,9; A 3,25
 ἦν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ
 ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ
 σαββάτου; καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνον- 17 166,10
 το πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος

τ. γην] τ. τοπον B* | 8 inc. λεγει αυτω ο αμπελουργος Ta^{aet}
 synp (Θ) | κοφινον κοπριων D vl(-e) | 9 και -καρπον >
 1s 209 | ει-μελλον Ta ΨΔW P⁴⁵ D-71 U rel. la. sy ar gg
 (Eφ) | ~ εις το μελλον· ει δε μηγε al. co | εκκοψον Ta^{ati}
 1241 P⁴⁵ 69 157 Ep | 11 εν ασθενεια ην πνς D | 12 απολελ.
 † απο S 33 892 070 D X 1012 1047s AΠ^s | 13 ανωρθ.]
 ιαθη Ta^v 1279^r | 14 τ. οχλοις Ta 251 c q r synp i^l sa^l | ουν
 > U482 synp ar gg | 15 υποκριτα Ta^{ais} 579 P⁴⁵ D 544
 1^r 7s al. X^r N 1012s 998 al. Vs fl synp i gg | απο τ. φατνης
 > 69 Iq | απαγων B*S* Θ 1s, υπαγων Ta synp | 17 ταυτα
 λεγ. αυτ. > D e | παντες > P⁴⁵ D e b f i l q | οχλ.] λαος
 Ta ΨL 579 348^r 1012 G synp h^m |

ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

- 167,2 18 Ἔλεγεν οὖν· Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία
18-21: τοῦ Θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; ὁμοία ἐστὶν
Mt 13,31ss 19 κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν
Mc 4,30ss εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ἠΰξησεν καὶ ἐγένετο εἰς
Dn 4,9.18 δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατ-
17,23;31,6 εσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Καὶ πάλιν
168,5 20 εἶπεν· Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ;
21 ὁμοία ἐστὶν ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρουσεν εἰς
ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
169,2 22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας δι-
δάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα.
170,5 23 Ἐἶπεν δέ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμε-
Mt 7,13s 24 νοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἰσχυροί ἐστε εἰσελ-
Ph 3,12 θεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν,
1 T 6,12 ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. ἅφ'
171,5 25 οὗ ἂν ἐγερωθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν
Mt 25,11s θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν
θύραν λέγοντες· Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκρι-
Mt 7,22s 26 θεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. τότε ἄρ-
ξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν,
καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. καὶ ἐρεῖ· λέ-
Ps 6,9 27 γω ὑμῖν· οὐκ οἶδα πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ'

18 ουν BSΨ-579 P⁴⁵ 372 13-230 990 157 lat pl. syih^m
bo] > sys ar gg sa, δε rel. | 19 εις² > D 1^s vl(-e) synp ar
co | μεγα > BS 892 D 990 251s vl(-c) syvi ar co | 20 inc.
η τινι ομοια εστ. η βασ. τ. θυ κ. τινι ομοιωσω αυτην D
a a² | 21 εκρουψ. BL P⁴⁵ 21 22^s 124 954-990 16 U 1071-
N 047 4ss al.K^r] ενεκρ. rel. | 22 ~κωμας, πολεις Ta 544
69 443 synp | Ιεροσ. BS 33-579 990 a a²] Ιερουσαλημ rel. |
23 inc. κ. τις ηρωτησεν αυτον Ta sy(v)p | 24 θυρας BSL
P⁴⁵ D Θ 1s 209 990 vl pl. Ωρ] πυλης rel. | ουκ ισχυσ.] ουχ
ευρησουσιν Ta D 1093 | 25 εγερωθη] (εισ)ελθη Taⁱⁿ D 13-
230 lat pl. ar Bas | Κε Taⁱⁿ BSLs 157 lat pl. sys co] Κε
Κε rel. | 27 λεγω] -γων B 892 070, > Ta^{ais} S 579 lat syp
co | οιδα BL 1241 070 346 157 R b ffil] + υμας rel. |
ουκ-εστε] ουδεποτε ειδον υμας D e |

lus gaudebat in universis, quae gloriose fiebant ab eo.

Dicebat ergo: Cui simile est regnum Dei, 18
et cui simile aestimabo illud? Simile est grano 19
sinapis, quod acceptum homo misit in hortum
suum, et crevit et factum est in arborem mag-
nam, et *volucres caeli requieverunt in ramis*
eius. Et iterum dixit: Cui simile aestimabo re- 20
gnum Dei? Simile est fermento, quod acceptum 21
mulier abscondit in farinae sata tria, donec fer-
mentaretur totum.

13,22-35 *Porta angusta, Hierusalem in-
durata*

Et ibat per civitates et castella docens et iter 22
faciens in Hierusalem. Ait autem illi quidam: 23
Domine, si pauci sunt qui salvantur? Ipse au-
tem dixit ad illos: Contendite intrare per an- 24
gustam portam; quia multi, dico vobis, quae-
rent intrare et non poterunt. Cum autem 25
intraverit paterfamilias et cluserit ostium, in-
cipietis foris stare et pulsare ostium dicentes:
Domine, aperi nobis; et respondens dicet vobis:
Nescio vos unde sitis. ¹Tunc incipietis dicere: 26
Manducavimus coram te et bibimus, et in plateis
nostris docuisti. Et dicet vobis: Nescio vos 27

18 simile² SX*GKT^c c ff l] + esse *rel.*

aestimabo E c ff z] existimabo *rel.*

21 *inc.* et cui AsHX^cEp

24 quaerent JERW e a a² b l r] - runt *rel.*

25 ostium¹ + et A-HX^cBeIGDQsCs e a b c ff i l q

19 Dn 4,9,18; Ez 17,23; 31,6; Ps 103,12 | 22 L 9,51 |
24 Mt 7,13s; Ph 3,12ss; 1 T 6,12 | 25 Mt 25,11s |
26 Mt 7,22s | 27 Ps 6,9

unde sitis; *discedite a me omnes operarii ini-*
 28 *quitatis*. Ibi erit fletus et stridor dentium, cum
 videritis Abraham et Isaac et Iacob et omnes
 prophetas in regno Dei, vos autem expelli fo-
 29 ras. Et venient *ab oriente et occidente* et
 aquilone et austro et accumbent in regno Dei.
 30 Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, et sunt
 primi qui erunt novissimi.

31 In ipsa die accesserunt quidam pharisaeo-
 rum dicentes illi: Exi et vade hinc, quia
 32 Herodes vult te occidere. Et ait illis: Ite et
 dicite vulpi illi: Ecce eicio daemonia et sa-
 nitates perficio hodie et cras, et tertia die
 33 consummor. Verumtamen oportet me hodie et
 cras et sequenti die ambulare, quia non capit
 prophetam perire extra Hierusalem.

34 Hierusalem, Hierusalem, quae occidis prophe-
 tas et lapidas eos, qui mittuntur ad te, quoties
 volui congregare filios tuos quemadmodum avis
 35 nidum suum sub pennis, et noluisti. Ecce *relin-*
quetur vobis domus vestra deserta. Dico autem

30 erunt^{1.2]} erant XsBeJUMaQssKTW e w^{1.2} z

32 et² MaER e f f i r] > *rel.*

die > S-MEp*GQC d (ff i)

33 die GD] > *rel.* e q z

35 relinquitur AsMsEp*QW a

deserta X*EpB^cUssD^rW a b c d f l q r] > *rel.*

28s Mt 8,11s

29 Is 49,12; 59,19; Ps 106,3

30 Mt 19,30

33 Mt 16,21

34s Mt 23,37ss; Ap 11,7s

35 Jr 22,5; Ps 68,26; 117,26; L 19,38

ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθ- 28 28-29:
 μὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Mt 8,11s
 Ἐβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς 172,5
 προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκ-
 βαλλομένους ἔξω. καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ 29 Ma 1,11
 δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθή- Is 49,12;59,19
 σονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν Ps 106,3
 ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι 30 173,2
 οἱ ἔσονται ἔσχατοι. Mt 19,30

Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθόν τινες φαρι- 31 174,10
 σαῖοι λέγοντες αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐν-
 τεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. καὶ 32
 εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι
 ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀπο-
 τελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦ-
 μαι. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ 33
 ἐχομένη πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφή-
 την ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ.

Ἱερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα 34 175,5
 τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλ- 34-35:
 μένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι Mt 23,37ss
 τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσ-
 σιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε.
 Ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, 35

28 οψεσθε B* 1241 D 1582ss 13r 1579 X 998 1229ss al.,
 ιδητε Mn S Θ | προφητ. + (dei) introeuntes Ta^t (a) b c
 ffilq (Iq) | υμας-εξω > Ta^{vs} 13 69 826s sys | 31 ταυτη
 Ta^{avs} 579 070 W D ΘM 71 2145 157 047 660 Ks 661 gg|
 ωρα B*SLss D 700 1-124 Xss 157s RA syh^m sa] ημερα
 Ta^{avs} rel. | τ. φαρισαιων Ta^{avn} D 1604 lat synp | θελει]
 ζητει Ta D N 1355 syn gg sa^l | 32 αποτελω BS 33s 1241
 (D) 372 124 1355 Cl] επιτελω rel. | τριτη + ημερα Ta^{avn}
 B 346 vl vg^l synp ar bo Ωq | 33 πλην-πορευ.] (ab)ite
 b fl (c), > i] αυριον-πορ.] cras operari et die alio abibo
 Ta syp sa (bo) | ερχομ. S D 69ss 71 1279s al. 1574 157
 al. 4 1038ss Λss | 34 ορνιξ SW D | 35 υμων BsL 579
 W P⁴⁵ 565s 1r 788s 7s al. 71 348s 713 ΓsR al. A-262 Vr
 effi vg^l sys ar co Iq] + ερημος (Mt 23,38) Ta³ rel. |

οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως [ἤξει ὅτε] εἶπητε · *Εὐλογη-
μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.*

176,10 14
6,6-11; 11,37

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν
τινος τῶν ἀρχόντων τῶν φαρισαίων σαββάτω
φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι
2 αὐτόν. καὶ ἰδὸν ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς
3 ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ φαρισαίους λέγων·
4 ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὐ; ἰοὶ δὲ ἡσύ-
χασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπ-
5 ἔλυσεν. καὶ πρὸς αὐτοὺς εἶπεν · τίνος ὑμῶν υἱὸς
ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνα-
6 σπάσει αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ οὐκ
ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα.

177,2
13,15
Mt 12,11

7 Ἐλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβο-
λήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο,
8 λέγων πρὸς αὐτούς· Ὅταν κληθῆς ὑπὸ τινος
εἰς γάμους, μὴ κατακληθῆς εἰς τὴν πρωτοκλι-
σίαν μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ'
9 αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ
σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἀρξῆ μετὰ αἰ-
10 σχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ἀλλ' ὅταν

178,10
Mt 23,6

Pr 25,6s

με + αφαρτι Ta^{ai} Δs Θ gg sa^l bo | ηξει οτε > BS 33ss
P⁴⁵ Θ 1-828 M 71 X 1071 157s 1604s R ei syp ar (K^s),
ηξει + η ημερα a b f sych⁺ | 14,1 εν τω > 13ss 826-828
1038 b c ffil | εισελθειν Ta^{ai} 579 D Θ 28 13ss 826-828
1223s M 71 1071 157 1093 al. | αυτον + quid faceret
Ta^{at(1)} syv | 2 ιδου > Ta^{avn} syv sa | τις > D 1^r 1689s 124*
472 b ffil q sys | 3 λεγων > Ta³ D e a b f q r syp ar gg]
+ει 579s W P⁴⁵ 700^r rel. pl. lat(-f) sy³ ar gg sa | η ου >
Ta³ ΨΔW P⁴⁵ 700^r 1424-213 rel. pl. a vg sysph⁺ ar | 4 ε-
πιλαβομ. + αυτου Ta³ 1-124 1093 e (f) sy⁴ ar | 5 υιος P⁴⁵]
ονος SΨ-579 Θ 1-828 1223 al. Xsss 157 291 1093s 1355ss
K^r lat pl. sycph ar bo | εμπεισειται ΨΔs D Θ 1424-945
M-1071 1012ss Γ-998 al. A pl. Λ rel. | ~ τη ημ. τ. σαβ-
βατου κ. ουκ Ta^{a(n)} D syp(e a) | ανασπασει] elevat(et)
extrahit Ta sy⁴ | 7 δε + και D 660 a ffi r¹⁻² z vg ar | 8 κλη-
θη τις a c ff(i) l r, καλεση σε τις Ta ar gg co | υπο τινος
> Taⁱⁿ D lat pl. syv | 9 αρξη] εση D^l e syv(p) |

vobis, quia non videbitis me donec veniat cum dicetis: *Benedictus qui venit in nomine Domini.*

14,1-14 *Apud principem pharisaeorum*

Et factum est cum intraret Iesus in domum 14 cuiusdam principis pharisaeorum sabbato manducare panem, et ipsi observabant eum. Et ecce 2 homo quidam hydropicus erat ante illum. Et 3 respondens Iesus dixit ad legisperitos et pharisaeos: dicens: Si licet sabbato curare? At 4 illi tacuerunt. Ipse vero apprehensum sanavit eum ac dimisit. Et respondens ad illos dixit: 5 Cuius vestrum asinus aut bos in puteum cadet, et non continuo extrahet illum die sabbati? Et 6 non poterant ad haec respondere illi.

Dicebat autem et ad invitatos parabolam, 7 intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos: Cum invitatus fueris ad nuptias, 8 non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit invitatus ab illo, et veniens is, 90 qui te et illum vocavit, dicat tibi: Da huic locum; et tunc incipias cum rubore novissimum

---

1 intrasset SO^cX*EpHe a r z

Iesus W fr] > *rel.*

3 dicens > AsXEpEHe e a d f r

4 apprehens. + hominem Ep^mMaDQs gat f

7 et > OZMaDsRKVT e b c f i l q

---

1 L 7,36; 6,6-11

5 L 13,15; Mt 12,11

7 L 20,46; Mc 12,39; Mt 23,6

8ss Pr 25,6s

10 locum tenere; sed cum vocatus fueris, vade re-
 cumbe in novissimo loco, ut cum venerit qui
 te invitavit dicat tibi: Amice, ascende supe-
 rius. Tunc erit tibi gloria coram simul discum-
 11 bentibus. Quia omnis qui se exaltat humilia-
 12 bitur, et qui se humiliat exaltabitur. Dicebat
 autem et ei qui se invitaverat: Cum facis pran-
 dium aut cenam, noli vocare amicos tuos ne-
 que fratres tuos neque cognatos neque vicinos
 divites, ne forte te et ipsi reinvitent, et fiat tibi
 13 retributio. Sed cum facis convivium, voca pau-
 14 peres, debiles, claudos et caecos. Et beatus eris,
 quia non habent retribuere tibi; retribuetur enim
 tibi in resurrectione iustorum.

14,15-24 *Cena magna* (Mt 22,1-10)

15 Haec cum audisset quidam de simul discum-
 bentibus, dixit illi: Beatus qui manducabit pa-
 16 nem in regno Dei. ¹At ipse dixit ei: Homo
 quidam fecit cenam magnam et vocavit multos.
 17 Et misit servum suum hora cenae dicere in-
^o vitatis ut venirent, quia iam parata sunt omnia.
 18 ¹Et coeperunt simul omnes excusare. Primus
 dixit ei: Villam emi et necesse habeo exire et
 19 videre illam; rogo te habe me excusatum. Et
 alter dixit: Iuga boum emi quinque et eo pro-

---

12 vicinos + neque MaHe e a b c d ff i l Cyp

~ et ipsi te *codd.* a b c ff i l q z

13 et gat a] > *codd.*

14 habent + unde HOX*s* a c f ff l r z Cyp
 resurrectione] retributione ZBeUKV

κληθῆς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε ἔρεϊ σοι φίλε, προσανάβῃθι ἀνώτερον. τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι, ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. 11 179,5
18,14
Mt 23,12

Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκῶτι αὐτόν· Ὄταν ποιῆς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. ἀλλ' ὅταν δοχὴν ποιῆς, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλοὺς· καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταπόδοθήσεται γὰρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. 12 180,10
13 Dt 14,29
Tob 4,7
14 J 5,29

Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνθρωπὸς τις ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλοὺς, καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστιν. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἄγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκι- 15 13,29
16 181,5
16-24:
Mt 22,2-1
17
18
19

10 πορευθ. > Ta^t D 251 e Cl | παντων > Ta^v ΨΔW D 700^r 1424-71 U 713^r Γ-472 1047^r K^r rel. lat(-r) sys ar | 12 σου¹ > D a r Iq | σου 1[∩]2 L 1s 22^s 69ss 1194 157 al. 4 (Iq) | σου 2[∩]3 D 713 e a Cyp | γειτον. + μηδε τους D vl ar (Iq) | 15 αρτον Ta³ B-1241 D Θ 1 2193^r 348^r Xss N 157ss 1093s 251s PR As*Ass E^r lat syph gg sa Eus Bas] αριστον rel. | 16 εποιει BS 1^r R] εποιησεν Mn Cl Eus rel. gg | μεγα > X e ar | 17 ερχεσθε BΨs 892 Θss 21s 13-291 pl. Γ-472 al. 270^s Λ^r rel. vl syph ar sa] -σθαι rel. | ηδη] ιδε synp(h) ar gg | εστιν B P⁴⁵ vl pl. (S*L 579 ΘR)] + παντα rel. | 18 αυτω > D 1^r 1574 vl Bas |

μάσαι αὐτά. ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον.
 1 C 7,33 20 ἰκαὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο
 21 οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος
 ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργι-
 σθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ·
 ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς
 πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ
 22 τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν
 ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι
 23 τόπος ἐστίν. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον·
 ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκα-
 24 σον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος. λέγω
 γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν
 κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου.

182,5 25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ
 26-27: 26 στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· Εἴ τις ἔρχεται
 Mt 10,37s 26 πρὸς με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν
 Dt 33,9s 26 μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς
 L 18,29s 26 ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ψυχὴν
 J 12,25 26 ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. ὅστις
 9,23 27 οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται
 ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.
 183,10 28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι
 οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ

19 ἐρωτω - παρητημ.] διο ου δυναμαι ελθειν D vl(-efz)|
 20 εγημα] ελαβον Taⁿ D lat synri bo | δια τουτο > 157
 e a bi q syn| 21 δουλος B-579 W D Θ 1^r 788s 1207s 1012
 472 al. PR A^r lat ar co] + εκεινος rel. | κ. χωλους > 69-
 543 828 A syi bo| 22 Κε > D 209 1071 e c syi¹ | ὁ BSΨss
 579 D Θ 1^r R e synh^m ar co] ως rel. | προσεταξ. 579 28
 1 22^s 13^r 4 472s al. | τοπος] locutus e b ffl¹*r vg¹ gat|
 23 αναγκ.] ποιησον Ta¹ P⁴⁵ 157 syn ar | 24 ανδρων] αν-
 θρωπων S D e bo, > Taⁿ ar sa | δειπνου + πολλοι γαρ
 εισιν κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι (Mt 22,14) Ta³ 579 700-
 517 al. Xss 713ss Γ 4s 1187^s Ωss Gs al. gg | 25 πολλοι
 > D Θ e a b c l syc | 26 δε P⁴⁵ pl.] τε B 33s Δ R | 27 >
 (μαθ.⌣) 544 69 659 M 71 1279 213 ΓR 482 sys | 28 γαρ|
 δε D e, > Ta a b ffl¹ q ar |

bare illa; rogo te habe me excusatum. Et alius 20
 dixit: Uxorem duxi et ideo non possum ve-
 nire. Et reversus servus nuntiavit haec domino 21
 suo. Tunc iratus paterfamilias dixit servo suo:
 Exi cito in plateas et vicos civitatis et pau-
 peres ac debiles et caecos et claudos introduc
 huc. Et ait servus: Domine, factum est ut im- 22
 perasti, et adhuc locus est. Et ait dominus 23
 servo: Exi in vias et sepes et compelle in-
 trare, ut impleatur domus mea. Dico autem 24
 vobis, quod nemo virorum illorum, qui vocati
 sunt, gustabit cenam meam.

14,25-35 *Condiciones sequelae Christi*

Ibant autem turbae multae cum eo, et con- 25
 versus dixit ad illos: Si quis venit ad me et 26
 non odit patrem suum et matrem et uxorem
 et filios et fratres et sorores, adhuc autem et
 animam suam, non potest meus esse discipulus.
 Et qui non baiulat crucem suam et venit post 27
 me, non potest meus esse discipulus. Quis enim 28
 ex vobis volens turrim aedificare non prius
 sedens computat sumptus, qui necessarii sunt,

---

19 illa + et ideo venire non possum DQ b c ff i q r
 22 locus] locutus YsZ*sUGERs(D) gat e a ff l*r
 24 gustabunt SHOZBeJMaEQ*Ks a b c f ff l q r z
 26 ~ meus disc. esse SHZBsJUDKs a b c d f ff l q,
 esse meus disc. FMs
 27 ~ esse meus disc. SA^c-X^cBsJUThC e b f ff q
 28 non] nonne A*sX^cMaEKs a d f ff r

---

20 1 C 7,33 | 21 1 C 1,26ss | 26s Mt 10,37s | 26 Dt
 33,9; L 18,29s; J 12,25 | 27 L 9,23; G 6,14

29 si habeat ad perficiendum; ne posteaquam po-
 suerit fundamentum et non potuerit perficere,
 30 omnes qui vident incipiant illudere ei ¹dicentes:
 Quia hic homo coepit aedificare et non potuit
 31 consummare? Aut quis rex iturus committere
 bellum adversus alium regem non sedens prius
 cogitat, si possit cum decem milibus occurrere
 32 ei, qui cum viginti milibus venit ad se? Alio-
 quin adhuc illo longe agente, legationem mit-
 33 tens rogat ea quae pacis sunt. Sic ergo omnis
 ex vobis, qui non renuntiat omnibus quae pos-
 34 sidet, non potest meus esse discipulus. Bonum
 est sal; si autem sal evanuerit, in quo con-
 35 dietur? Neque in terram neque in sterquilinum
 utile est, sed foras mittetur. Qui habet aures
 audiendi audiat.

15,1-32 *Parabola misericordiae divinae*

(Mt 18,12ss)

15 Erant autem appropinquantes ei publicani
 2 et peccatores ut audirent illum. Et murmurabant
 pharisaei et scribae dicentes: Quia hic pec-
 3 catores recipit et manducat cum illis. Et ait
 4 ad illos parabolam istam dicens: Quis ex vobis
 homo, qui habet centum oves, et si perdiderit

---

habeat OZsBJUMaKs a] habet *rel.*

29 ne] et U

31 quis] qui S-FM^cBERT^h e

34 sal² MaE e d fff i] + quoque *rel.*

---

33 L 9,61s

34 Mt 5,13; Mc 9,50

15,2 L 5,30; 19,7; Mt 9,11

ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ 29
 θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ
 θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν ἰλέγοντες 30
 ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ
 οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἡ τίς βασιλεὺς πορευό- 31
 μενος ἐτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ
 καθίσας πρῶτον βουλευέσεται, εἰ δυνατός ἐστιν
 ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντιῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι
 χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι 32
 αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβεῖαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ
 τὰ πρὸς εἰρήνην. οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὅς 33 184,5
 οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν
 οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. Καλὸν [οὖν] 34 185,2
 τὸ ἄλλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἄλλας μωρανθῇ, ἐν τίνι Mt 5,13
 ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν Mc 9,50
 εὐθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων 35
 ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶ- 15 186,2
 ναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διε- 2 5,29s
 γόγγυζον οἱ τε φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς
 λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται Mt 9,11
 καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς 3 187,5
 τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων· Τίς ἄνθρωπος 4
 ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας
 4-7:
 Mt 18,12ss
 Ez 34,11.16
 19,10

29 ισχυσαντ. LΔ 1^r 124 7s Usss 713 472 660 1200s Εφ|
 ισχυση οικοδομησαι κ. παν. D e | αρξωνται - λεγοντες|
 μελλουσιν λεγειν D e (a b c f f i l q) | 31 καθισας > Ta^{at}
 synp| προτερον 659 1555 1038 lat(-e)| βουλευσ. BS 1241
 Θ 1604 vl(-e) co] - ευεται rel. | υπαντησ. BSΨs 892^r D
 1-828 X 157 1604 660 R A] απαντησ. rel. | 32 ετι > Ta
 Δ 476 | τα > BS* 1241 Γ 660 482 vl(-f) synp ar bo (sa)|
 33 ουν > W 713 Λ synp gg | πασιν > D 251 R | 34 ουν
 BSLss Θ 13ss 983^r X 1604 gg] > rel. | και > ΔW 700-443
 713 rel. pl. f f i r syvh ar gg co| αλισθησ. Ta³ 33 1^r 1579
 synp gg co | 35 εστιν + αλλ Ta 1012 lat syn ar gg bo|
 15,1 παντες > Ta^{av} W 251 b c l q vg synp | 2 οτι] δια τι
 1071 ar | 3 λεγων > Ta D Θ 28 13-230 1194 713s e b
 synp ar | 4 απολεση B* D |

- 10,11s.16 5 ἕως εὖρη αὐτό; καὶ εὖρων ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς
 6 ὠμούς αὐτοῦ χαίρων, καὶ ἔλθων εἰς τὸν οἶκον
 συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας λέγων
 αὐτοῖς· συγχαρήτέ μοι, ὅτι εὖρον τὸ πρόβατόν
 7 μου τὸ ἀπολωλός. λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ
 ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-
 νοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενηήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτι-
 νες οὐ χρεῖαν ἔχουσιν μετανοίας.
 188,10 8 Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, εἰάν ἀπο-
 λήσει δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἄπει λύχνον καὶ σα-
 ροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως οὗ
 9 εὖρη; καὶ εὐροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ
 189,5 10 τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. οὕτως, λέγω ὑμῖν,
 γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ
 ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.
 190,10 11 Εἶπεν δέ· Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς.
 12 Ἰκαὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ,
 δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. ὁ δὲ
 Pr 29,3 13 διεἶλεν αὐτοῖς τὸν βίον. καὶ μετ' οὐ πολλὰς
 ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπ-
 εδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρ-

ἐν + montibus vel in (Mt 18,12) Ta^{(e)ftn} c ff(l gg^l) | πο-
 ρευεται - απολωλ.] απελθων το απολωλ. ζητει Ta³ D synp
 co (e a) | απολωλος] πλανωμενον Ta^{aetn} b c fffli q r | 5 ευ-
 ρων + αυτο Ta³ 157 lat pl. synp co | επιτιθ. + αυτο Ta³
 700 1093 e a b f i q r synp ar gg | χαιρων > Ta^s b ffil |
 6 ελθων] portans Ta^{a(n)} | 6.9 συγκαλειται D 1 124 71
 348^r N al. Meth Bas | 7 οτι + χαιρει επ αυτω μαλλον
 2145 157 251s syh | 8 δραχμην > Ta^{ais} D 157 vl synp gg
 co | 10 χαρα + εν ουρανω Ta^{tn} 1241 13^r N 1604 | μετανο.
 + (μαλλον) η επι ενενηκ. εννεα δικαιοις οιτινες ου χρειαν
 εχ. μετανοιας Ta^{at} 1071 | 12 αυτων > Ta^{avi} 1038 vl synp |
 επιβαλλ. + μοι Ta³ D Θ 826^s 2145 lat sy⁴ gg co | ουσιας
 + σου Ta synp i h⁺ (e) | 13 παντα B 1241 D 1093 716 P |
 ~ ου μετα D (Θ) 157 lat(-e) |

unam ex illis, nonne dimittit nonagintanovem
in deserto et vadit ad illam quae perierat,
donec inveniatur eam? Et cum invenerit eam, 5
imponit in humeros suos gaudens, et veniens 6
domum convocat amicos et vicinos dicens illis:
Congratulamini mihi quia inveni ovem meam,
quae perierat? Dico vobis quod ita gaudium 7
erit in caelo super uno peccatore paenitentiam
agente, quam super nonagintanovem iustis, qui
non indigent paenitentia.

Aut quae mulier habens drachmas decem, 8
si perdidit drachmam unam, nonne accendit
lucernam et everrit domum et quaerit diligen-
ter, donec inveniatur? Et cum invenerit, convocat 9
amicas et vicinas dicens: Congratulamini mihi,
quia inveni drachmam quam perdideram? Ita, 10
dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei
super uno peccatore paenitentiam agente.

Ait autem: Homo quidam habuit duos filios, 11
et dixit adolescentior ex illis patri: Pater, da 12
mihi portionem substantiae, quae me contingit.
Et divisit illis substantiam. Et non post multos 13
dies, congregatis omnibus, adolescentior filius
peregre profectus est in regionem longinquam

---

4 dimittet EpBeMaEQV c ff

vadet HOMa ffi (cl)

7 agente] habente AH^{cs}BJssCs bi (YH*ODQ ff*q)

iustos XUDQTh* e a c fr

8 everrit] evertit *codd.* z, scopis mundabit ffi l q
(a c r, e d)

10 agentem YGH*Os^cUD a fl

4-7 Mt 18,12ss; J 10,11s; L 19,10; Ez 34,11-16

11 (Mt 21,28)

13 Pr 29,3

et ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxu-
 14 riose. Et postquam omnia consummasset, facta
 est fames valida in regione illa, et ipse coepit
 15 egere. Et abiit et adhaesit uni civium regionis
 illius. Et misit illum in villam suam, ut pasceret
 16 porcos. Et cupiebat implere ventrem suum de
 siliquis, quas porci manducabant; et nemo illi
 17 dabat. In se autem reversus dixit: Quanti mer-
 cennariis in domo patris mei abundant panibus,
 18 ego autem hic fame pereo. Surgam et ibo ad
 patrem meum et dicam ei: Pater, peccavi in
 19 caelum et coram te; iam non sum dignus
 vocari filius tuus, fac me sicut unum de mer-
 20 cennarii tuis. Et surgens venit ad patrem suum.
 Cum autem adhuc longe esset, vidit illum pater
 ipsius et misericordia motus est et accurrens
 cecidit super collum eius et osculatus est eum.
 21 Dixitque ei filius: Pater, peccavi in caelum et
 coram te, iam non sum dignus vocari filius
 22 tuus. Dixit autem pater ad servos suos: Cito
 proferte stolam primam et induite illum et

---

14 per regionem illam a b c d ff i l q r

17 in se] ipse H*U c (gat)

in domo W] > *rel.*

19 iam BEQ vl(-z)] et iam *rel.*

20 autem > DHeCs i (e a)

occurrens EpBMaDHe d z

---

16 L 16,21

17 (A 12,11)

18 Jr 3,12s; Os 14,3; Ps 50,6

πισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. δαπα- 14
νήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ
κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο
ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν 15
πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν
εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ 16 Pr 23,21
ἐπεθύμει γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἐκ τῶν κε-
ρατίων ὧν ἦσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου
αὐτῷ. εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη πόσοι μίσθιοι 17
τοῦ πατρός μου περισσεύονται ἄρτων, ἐγὼ δὲ
λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι. ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς 18 Jr 3,12
τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ πάτερ, ἥμαρ-
τον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκ- 19
έτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποιήσόν
με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς 20
ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ
μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ
καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ
τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
Ἐἶπεν δὲ ὁ υἱὸς αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν 21
οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κλη-
θῆναι υἱός σου. εἶπεν δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς 22
δούλους αὐτοῦ· ταχὺ ἐξενέγκατε στολὴν τὴν
πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον

14 ισχυρος ΨΔsW Θ^r 22s rel. pl., > b ff il sys | και-υστερ.
> syn | 15 αυτον + ο πολιτης 1229 Λ 262 1555 | τ. αγρον
Ta³ 1689s 659 251ss lat sy⁴ ar gg co | 16 γεμισ.-αυτου]
χορτασθηται BSL 579 D 1^s 13^r 1604 251ss R e f syci, +
κ. χορτ. W | 17 ποσοι] πως οι 28 69 348 477 16s X 1071
1038 1555, + αρτι Ta L synp | μισθιοι + εν τη οικια Ta³
vg¹ synpi ar Aug | ωδε BSΨ-579 e ff syh, ~ωδε λ. Ta⁴ D
Θs 1-13 69^r 348 UN 1012 1604 R lat synpi ar gg co] >
rel. | 19 ουκετι-σου¹ > 1 118s R* (∩) | 20 απηλθεν 1604
ef | αυτου² + ου Ψs XP | εσπλ.] ευσπλαγχ. 13s 826 346
348 Γ] + επ αυτω Ta^{al} synpi sa | 21 σου² + ποιησον με
ως ενα τ. μισθιων σου BS 33 1241 D 700 1689s 348s
1216 Uss 998 482*s al. vg¹ syh | 22 ταχυ > Ta^{al} ΨΔW
Θ-209 788^s rel. pl. syph⁺ gg |

εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς
 23 πόδας, καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν,
 2,1.5; 5,14 24 θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, ἵνα οὗτος
 ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπο-
 λωλὸς καὶ εὐρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.
 25 Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῶ.
 καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν
 26 συμφωνίας καὶ χορῶν, καὶ προσκαλεσάμενος
 ἓνα τῶν παιδῶν ἐπυνθάνετο τί ἂν εἴη ταῦτα.
 27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει, καὶ
 15,2 28 εἶπεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν,
 καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ
 29 ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
 εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω
 σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ
 ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν
 30 φίλων μου εὐφρανθῶ. ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος
 ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν,
 31 ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. ὁ δὲ εἶπεν
 (J 17,10) αὐτῷ τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ
 32 πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν· εὐφρανθῆναι δὲ καὶ
 χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς
 ἦν καὶ ἔζησεν, καὶ ἀπολωλὸς καὶ εὐρέθη.

23 φερετε BS 33s 579 X R lat sa] ενεγκατε D 1675 1355,
 ενεγκαντες rel. | 24 εζησεν B 579 | και² + αρτι Ta^v D |
 ανευρεθη Ta^{at}l | 25 ηγγιζ. Θ 13 1689 826 M 71 1071 472
 A | 26 τι αν] τινα L 124 348^r Ass b c fff i l q v g | ειη ταυ-
 τα] θελει τουτο ειναι D | 28 παρεκαλ.] ηρξατο παρακα-
 λειν Ta^{is} (D^l) lat(-e) | 29 ιδου > Ta^{at}l X ar | εριφιον B
 1355] + εξ αιγων D [ευφρανθω] αριστησω Taⁱⁿ D | 30 inc.
 τω δε υιω σου τω καταφαγοντι παντα μετα τ. πορν. κ. ελ-
 θοντι εθυσ. τον D e syp(v) | σου²] αυτου Ta^{fin} lat pl.bo |
 31 δε + πατηρ Ta 13^r syp | τεκνον > D a | ει] fuisti et
 es a b l q r (c, Amb) | 32 χαρηναι] αγαλλιαθ. K^s, + σε Ta
 1071 1604 l r^{1.2} syci^l | δει Ta^{at} L 472 H fff i l q r g g sa |
 εζησεν BS* 33s 579s 1355 R l ανεζησ. rel. |

date anulum in manum eius et calceamenta
in pedes eius ¹et adducite vitulum saginatum 23
et occidite, et manducemus et epulemur; quia 24
hic filius meus mortuus erat et revixit, per-
ierat et inventus est. Et coeperunt epulari.

Erat autem filius eius senior in agro, et cum 25
veniret et appropinquaret domui, audivit sym-
phoniam et chorum ¹et vocavit unum de servis 26
et interrogavit quid haec essent. Isque dixit 27
illi: Frater tuus venit, et occidit pater tuus
vitulum saginatum, quia salvum illum recepit.
¹Indignatus est autem et nolebat introire. Pater 28
ergo illius egressus coepit rogare illum. At ille 29
respondens dixit patri suo: Ecce tot annis
servio tibi et numquam mandatum tuum prae-
terivi, et numquam dedisti mihi haedum ut cum
amicis meis epularer. Sed postquam filius tuus 30
hic, qui devoravit substantiam suam cum me-
reticibus, venit, occidisti illi vitulum sagma-
tum. At ipse dixit illi: Fili, tu semper mecum 31
es, et omnia mea tua sunt; epulari autem et 32
gaudere oportebat, quia frater tuus hic mor-
tuus erat et revixit, perierat et inventus est.

---

22 manu MBeGsEThCsW a b c f i l q r z
pedibus OMaE a b c f f l r z
eius² OB vl pl.] > *rel.*

26 quid] quae *codd.*, quidnam e a f r

32 gaudere + te FOs l

---

24 E 2,1-5

28 L 15,2

31 (J 17,10)

32 L 15,24

16,1-15 *Parabola vilici iniqui*

16 Dicebat autem et ad discipulos suos: Homo
 quidam erat dives, qui habebat vilicum, et hic
 diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona
 2 ipsius. Et vocavit illum et ait illi: Quid hoc
 audio de te? redde rationem vilicationis tuae;
 3 iam enim non poteris vilicare. Ait autem vi-
 licus intra se: Quid faciam, quia dominus meus
 aufert a me vilicationem? fodere non valeo,
 4 mendicare erubesco. Scio quid faciam, ut, cum
 amotus fuero a vilicatione, recipiant me in
 5 domos suas. Convocatis itaque singulis debito-
 ribus domini sui, dicebat primo: Quantum de-
 6 bes domino meo? At ille dixit: Centum cados
 olei. Dixitque illi: Accipe cautionem tuam et
 7 sede cito, scribe quinquaginta. Deinde alii dixit:
 Tu vero quantum debes? Qui ait: Centum coros
 tritici. Ait illi: Accipe litteras tuas et scribe
 8 octoginta. Et laudavit dominus vilicum iniqui-
 tatis, quia prudenter fecisset; quia filii huius
 saeculi prudentiores filiis lucis in generatione
 9 sua sunt. Et ego vobis dico: Facite vobis ami-
 cos de mamona iniquitatis; ut, cum defeceritis,

---

3 auferet A-HOEpGHeVC a b c ff i

7 alii ZJUEKC a q r] alio *rel.*

8 generatione] vita Ep^mE gat

9 ~ dico vobis OZsBeUEQHeKsTh a c d ff z

---

8 (L 20,34; E 5,8; 1 Th 5,5)

9 L 14,14; Mt 6,20; 19,21; L 12,33 (Ap 13,6)

Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἄν- 16
 θρωπὸς τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον,
 καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ
 ὑπάρχοντα αὐτοῦ. καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν 2
 αὐτῷ· τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν
 λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δύνη ἔτι
 οἰκονομεῖν. εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· 3
 τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν
 οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαι-
 τεῖν ἀισχύνομαι. ἔγνω τὴν ποιήσω, ἵνα ὅταν 4
 μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς
 τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα 5
 ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ
 ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ
 μου; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ 6
 εἶπεν αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθ-
 ίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. ἔπειτα ἕτέρῳ 7
 εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν
 κόρους σίτου. λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμ-
 ματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. καὶ ἐπήνεσεν 8 E5,8; 1Th5,
 ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας ὅτι φρο-
 νίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου
 φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς
 τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσιν. Καὶ ἐγὼ ὑμῖν 9 14,14
 λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ Mt 6,20 ;
 τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπη δέξωνται ὑμᾶς 10,40

2 αυτον + ο κς αυτου Ta^{al} a c r synp | σου² > L D 990
 1012 291 1093sss PR A^r | 3 ισχυω + και Ta^{a1il} B synp
 co | 4 εκ > Ψ 892 ΔW 700^r 1689 1424^s 1223 rel. pl. |
 6 καδους 1241 D* (124, 713) e flz vg | αυτω > Taⁱ W
 1^r e bo | καθισ. ταχ. > D Ωρ, ταχ. > 267s 270 syh⁺ |
 7 οφειλ. + τω κω μου Ta^{av} 28 1375 a c syc(s)p | το γραμ-
 ματειον Xs | και + καθισας Ta 33 1^r 124 N 1038 c syp
 ar Or, + ταχεως 33 N sy(s)p | 8 οτι²] διο λεγω υμιν D,
 dixit autem ad discipulos suos vl | γενεαν + ταυτην Ta
 S* 472 (vl) synp | 9 εκλιπη Ta^{as} BS*ΨL 579 D 1s 22^s
 69 X 1071s N AΠ 265 a (e1) synph^m ar co] εκλιπητε Ta^{il}
 rel. Iq Cl Meth Bas Xq |

- 19,17 10 εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ
καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἔστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ
(Sir 7,5) 11 ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. εἰ οὖν ἐν
τῷ ἀδικῷ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀλη-
12 θινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ ἄλλοτρίῳ
πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς δώσει
191,5 13 ὑμῖν; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δου-
Mt 6,24 λεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον
ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου κα-
ταφρονήσει. οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μα-
192,10 14 μωνᾷ. Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ φαρισαῖοι
Mt 23,14 φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.
18,9-14 15 Ἴκαὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες
Mt 23,28
Ps 7,9s
Pr 6,16s ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γι-
νώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις
ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
193,5 16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου·
Mt 11,12s ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται
194,5 17 καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. εὐκοπώτερον δέ
Mt 5,18 ἔστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ
195,2 18 νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων
Lk 5,32; 19,9 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἕτεραν μοιχεύει,
καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.
196,10 19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδι-
δύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος

σκηνας + αυτων Ta^{ael} 33 1396 b synp Af Amb | 10 ελα-
χιστω¹] ολιγω Ta^{ail} e d f sy⁴ ar gg | ελ.²] ολιγω Ta^{all} D
1^r lat(-a) sy⁴ ar gg | 11 αδικω] fluxo Ta^{evn} | 12 εγενεσθε]
ευρεθητε Mn Ta sysp | υμετ.] ημετερ. BL 1574 Ωρ, εμον
Mn 157 eil Ta⁴ | 14 παντα + και ΔW Θ-1279 1216-2145
N Γ pl. A-229 rel. gg, > Ta^{avn} 579 D 544 7-1223 1012s
1038 i syih | 15 τ. θυ] Κυ B | 16 μεχρι BS 33-579 1-124
Xs 1604 R Cl] εως rel. | κ. πας - βιαζετ. > S* 788 716
G | 17 τ. νομου] τ. λογων μου Mn | πεσειν] παρελθειν W
472 sysp | 18 και² + πας SΨ 892 ΔW Θ^r 1^r 788 826^s rel.
syph ar co | απο ανδρος > D 28 sysp ar | 19 inc. ειπεν
δε κ. ετεραν παραβολην (Ta^{atn}) D | πλουσιος + ονομα-
τι Νινευη sa |

recipiant vos in aeterna tabernacula. Qui fidelis 10
 est in minimo, et in maiori fidelis est; et qui
 in modico iniquus est, et in maiori iniquus est.
 Si ergo in iniquo mamona fideles non fuistis, 11
 quod verum est, quis credet vobis? Et si in 12
 alieno fideles non fuistis, quod vestrum est, quis
 dabit vobis? Nemo servus potest duobus do- 13
 minis servire; aut enim unum odiet et alterum
 diliget; aut uni adhaerebit et alterum contem-
 net; non potestis Deo servire et mamonae.
 Audiebant autem omnia haec pharisaei, qui 14
 erant avari, et deridebant illum. Et ait illis: 15
 Vos estis, qui iustificatis vos coram hominibus;
 Deus autem novit corda vestra, quia quod
 hominibus altum est, abominatio est ante Deum.

16,16-18 *De lege*

Lex et prophetae usque ad Iohannem; ex 16
 eo regnum Dei evangelizatur, et omnis in illud
 vim facit. Facilius est autem caelum et terram 17
 praeterire, quam de lege unum apicem cadere.
 Omnis qui dimittit uxorem suam et alteram 18
 ducit moechatur; et qui dimissam a viro ducit
 moechatur.

16,19-31 *Parabola divitis et Lazari*

Homo quidam erat dives, qui induebatur 19
 purpura et bysso et epulabatur cotidie splen-

---

11 in > GUDs | verum] vestrum FX*Z*B^cDsQ qz |
 15 ante] apud YEpMaD*sHe gat | 18 *inc.* et omnis
 ZUKs | ~ ducit alteram *codd.* | 19 qui e a b i q] et *codd.*

---

10 L 19,17; Mt 25,21 | 13 Mt 6,24 | 14 Mt 23,14 |
 15 L 18,9-14; Mt 23,28; Ps 7,10; 112,6; Pr 6,16s |
 16 Mt 11,12s | 17 Mt 5,18 | 18 Mt 5,32; 19,9 | 19 Ja
 5,5; L 12,19

20 dide. Et erat quidam mendicus nomine Lazarus,
 qui iacebat ad ianuam eius ulceribus plenus,
 21 ^lcupiens saturari de micis, quae cadebant de
 mensa divitis, et nemo illi dabat; sed et canes
 22 veniebant et lingebant ulcera eius. Factum est
 autem ut moreretur mendicus et portaretur ab
 angelis in sinum Abrahae. Mortuus est autem
 23 et dives et sepultus est in inferno. Elevans
 autem oculos suos, cum esset in tormentis, vidit
 24 Abraham a longe et Lazarum in sinu eius; et
 ipse clamans dixit: Pater Abraham, miserere
 mei et mitte Lazarum, ut intingat extremum
 digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam,
 25 quia crucior in hac flamma. Et dixit illi Abraham:
 Fili, recordare quia recepisti bona in vita tua,
 et Lazarus similiter mala; nunc autem hic con-
 26 solatur, tu vero cruciaris. Et in his omnibus inter
 nos et vos chaos magnum firmatum est, ut hi
 qui volunt hinc transire ad vos non possint, ne-
 27 que inde huc transmeare. Et ait: Rogo ergo
 te, pater, ut mittas eum in domum patris mei;

---

21 et nemo illi dabat HeKTW l m] > *rel.*

23 autem > MZBUDQCs ff q

videbat A-HXBJDQCs c

sinum AsXU fff i l

24 aqua FM^rBIVThCsW

26 ~ vos et nos A-OEpBUEQs e b m

27 domo BeUMaT

---

21 L 15,16 (Mt 15,27; Mc 7,28)

24 L 3,8

25 L 6,24

καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ὀνόματι 20
 Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ
 εἰλκωμένος ¹καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν 21 15,16
 πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ ^{Mt} 15,27
 καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ.
 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχ- 22
 θῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβ-
 ραάμ. ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. ¹καὶ 23
 ἐν τῷ ἄδη ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρ-
 χων ἐν βασάνοις, ὄρᾱ Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν
 καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς 24
 φωνήσας εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ
 πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύ-
 λου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν
 μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. εἶπεν δὲ 25
 Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγα- 6,24
 θά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ
 κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.
 καὶ ἐν πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν 26
 χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆ-
 ναι ἐνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ [οἱ] ἐκεῖ-
 θεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. εἶπεν δέ· ἐρωτῶ 27
 σε οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον

20 προς] εις Γ 472 P Cl Ad Xp | αυτου] τ. πλουσιου Ta^{all}
 syr | 21 χορτασθ.] γεμισαι τ. κοιλιαν αυτου (l. 15,16) Ta
 sysp bo Af | απο¹ + τ. ψιχιων Ta³ Ψs 892^r W rel. afz
 vg syrh ar gg Cl | πλουσιου + κ. ουδεις εδιδου αυτω Taⁱⁿ
 13^r 1071 vg¹ syi¹ Af | απειλειχ. 892ss W 700^r 13-U 1071-
 291 Γ^r K rel. | 22 αποθαν. + Λαζαρον b c ff i l q | οι αγ-
 γελοι ηνεγκαν αυτον Ta^{ae1} sysp i ar co¹ Af | 23 αυτου² +
 αναπαυομενον D Θ e b c q r ar Tert Ωρ¹ Aug¹ | 24 αυ-
 τος] φωνη μεγαλη Ta m syr Af | οτι + ιδου Ta sy⁴ | 25 απ-
 ελαβ. + συ Mn Ψ 892 ΔW 700-21 124 M 348 rel. pl. b
 syh | σου¹ > 1355 E lat Or Ad | ομοιως > Ta^{aevn} 482
 e syr Cyp Af | 26 εν Bs 33s W 579 1355 lat pl. bo] επι
 rel. Ta^{an} e a m Ep | θελοντες ενθεν] veniunt hoc a b c
 (ff) i l q | ενθεν] εντευθεν 1^r 346 990 440 K-473, > W D
 ec | οι² > BS* D lat syi ar gg sa | 27 οιν > 579 W e
 flr syi gg bo | πατερ + Αβρααμ 579 D XN syi |

- 28 τοῦ πατρός μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς·
ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ
2 T 3,15s 29 ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. λέγει
δὲ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας·
30 ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ
Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ ἢ πρὸς
J 5,45s; 31 αὐτούς, μετανοήσουσιν. εἶπεν δὲ αὐτῶ· εἰ Μωϋ-
11,45-53 σέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ
ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ πεισθῆσονται.
- 197,2 17 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Ἀνέν-
δεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ
Mt 18,6s 2 δὲ δι' οὗ ἔρχεται. λυσιτελεῖ αὐτῶ εἰ λίθος μυ-
λικὸς περικείται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίση
198,5 3 τῶν μικρῶν τούτων ἓνα. Ἰπροσέχετε ἑαυτοῖς. ἐάν
Mt 18,15 ἀμαρτη ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῶ, καὶ
199,5 4 ἐάν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῶ. καὶ ἐάν ἐπτάκις τῆς
Mt 18,21s ἡμέρας ἀμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἐπτάκις ἐπιστρέψῃ
200,5 5 πρὸς σὲ λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῶ. Καὶ εἶ-
Mc 9,24 παν οἱ ἀπόστολοι τῶ Κυρίῳ· πρόσθετες ἡμῖν
Mt 17,20; 6 πίστιν. εἶπεν δὲ ὁ Κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς
21,21 κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ·

28 οπως - ινα] vadat testetur ne et ipsi peccent et Ta Af | 30 απο] εκ D 28 1^r 157 245 1093s F lat(-e) Eφ | 31 αναστη] απελθη Mn W e b c q, πορευθη 245 vl pl. sys ar^m Af, + προς αυτους vl pl. ar^m Af, + κ. απελθη πρ. αυτ. D Iρ | πεισθησ.] πιστευσουσιν Ta³ (W) D 157 lat(-e) syspi¹ ar gg Iρ Af Eφ, + αυτω Ta^{ai} cil vg¹ sysp sa Iρ Af | 17,1 ουαι δε] πλην ουαι (Mt 18,7) BSΨsss D 1-124 157 998 1604 vl sysh^m | 2 λυσιτελ.] συμφερει D e | ει + ουκ εγεννηθη κ. Mn vl(-e) Ad Or | λιθ. μυλ. Mn BS 33sss D Θ 1-828 7^s 1071 157 660s lat ar] μυλος ονικος Ta^{at} rel. | 3 αμαρτη + εις σε Ψ 579s D 700^r 22s 13-291 Γ^r Ks 270^r rel. e q gg | 4 επτακις 1[∩]2 13 1689s 954 al. 348 270 E | επτακ²+τ. ημερας Ta 579s W Θ rel. pl. e syph sa bo¹ | προς σε > ΔW Θ^r 13-346 990-U 1071-291 Γ-1093 rel. pl. K^r V rel. fi gg | αφες Ta D 157 ΛΗ lat pl. synpi gg bo | 5 τω Κω] Κε e b c ffqr | 6 αν¹+τω ορει (τουτω) μεταβα εντευθεν εκει κ. μετεβαινε κ. D syc |

1 habeo enim quinque fratres, ut testetur illis, ne 28
et ipsi veniant in hunc locum tormentorum.

1 Et ait illi Abraham: Habent Moysen et pro- 29
phetas; audiant illos. At ille dixit: Non, pater 30
Abraham; sed si quis ex mortuis ierit ad eos,
paenitentiam agent. Ait autem illi: Si Moysen 31
et prophetas non audiunt, neque si quis ex
mortuis surrexerit, credent.

17,1-10 *Monitiones et praecepta*

(Mt 18,6s.15.21s; 17,20)

Et ait ad discipulos suos: Impossibile est 17
ut non veniant scandala; vae autem illi per
quem veniunt. Utilius est illi, si lapis molaris 2
imponatur circa collum eius et proiciatur in
mare, quam ut scandalizet unum de pusillis
istis. Attendite vobis: si peccaverit in te frater 3
tuus, increpa illum, et si paenitentiam egerit,
dimitte illi. Et si septies in die peccaverit in te 4
et septies in die conversus fuerit ad te dicens:
Paenitet me, dimitte illi.

Et dixerunt apostoli Domino: Adauge no- 5
bis fidem. Dixit autem Dominus: Si habue- 6
ritis fidem sicut granum sinapis, dicetis huic

---

28 hunc locum BGKCs e a c d ffr] ~ loc. hunc *rel.*

31 surrexerit AsHsGD f m

17,1 ~ ad discipulos suos ait *codd.*

3 in te FDsW e c d q r Amb] > *rel.*

4 et² + si OssJU b

6 haberetis AsMZIUGVCs c d f Aug

dicetis W gat a i r z] diceretis *rel. pl.*

---

29 2 T 3,15s | 31 J 5,45s; 11,45-53 | 17,1 Mt 18,6s |
3 Mt 18,15 | 4 Mt 18,21s | 5 Mc 9,24 | 6 Mt 13,31;
17,20; 21,21

arbori moro: Eradicare et transplantare in mare, et oboediet vobis.

- 7 Quis autem vestrum habens servum arantem aut pascentem, qui regresso de agro dicat
8 illi: Statim transi, recumbe, ¹et non dicat ei: Para quod cenem et praecinge te et ministra mihi, donec manducem et bibam, et post haec
9 tu manducabis et bibes? Numquid gratiam habet servo illi, quia fecit quae ei imperaverat?
10 ¹Non puto. Sic et vos, cum feceritis omnia quae praecepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus, quod debuimus facere fecimus.

17,11-19 *Decem leprosi*

- 11 Et factum est, dum iret in Hierusalem, transibat per mediam Samariam et Galilaeam. Et cum ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt a longe
13 ¹et levaverunt vocem dicentes: Iesu praeceptor, miserere nostri. Quos ut vidit, dixit: Ite, *ostendite vos sacerdotibus*. Et factum est, dum
15 irent, mundati sunt. Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est cum

---

oboediet JW i l r] -diret *rel.*

7 aut † oves MaDQssKT^c gat vl pl., boves Z*T*
(Os*Z^cW)

dicit EpIsEQsCs e c d, dicet AsHsG^cDHeTh

8 dicat OZUKsW z] -cit IsEQ e, dicet *rel.*

9 ei ZJUMaVW a d f z Cyp] sibi *rel.*

imperaverit OZUV

---

11 L 9,51s

12 Lv 13,45s

14 L 5,14; Lv 13,49; 14,2s

ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.

Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ 7 201,10
ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἔρεῖ
αὐτῷ· εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσε, ἰ ἀλλ' οὐχὶ ἔρεῖ 8
αὐτῷ· ἐτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμε-
νος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πῖω, καὶ μετὰ
ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; μὴ ἔχει χάριν 9
τῷ δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; οὕτως 10
καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα
ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφεί-
λομεν ποιῆσαι πεποιθήκαμεν.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς 11 9,51s
Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον Σα-
μαρείας καὶ Γαλιλαίας. καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ 12 Lv 13,45s
εἰς τινὰ κώμην ἀπήντησαν δέκα λεπροὶ ἄνδρες,
οἱ ἔστησαν πόρρωθεν, ἰ καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέ- 13
γοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ ἰδὼν 14 5,14
εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς Lv 13,49;
τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς 14,2s
ἐκαθαρίσθησαν. εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, 15

τη συκαμ.] τω δενδρω ecffls | μεταφυτευθ. D bffilq
vg | 7 ποιμαιν. + τα προβατα Ta^{a(n)} vl(-e) synrh⁺ | αγρου
+ μη D e syni | ~ παρελ. ευθ. ar^m | ευθεως > Xs bfflq
syi | 8 ουχι + μαλλον syh⁺ > Ta D vl synp | ετοιμασ.
+ μοι Ta^{an} S abfqr synrh⁺ gg | πιεσαι + και Ta Θ 1s
22^s 788 826^s synp gg co | 9 εποιησ. + παντα Θ 13^r ar |
διαταχθ. + αυτω Ta D 13^r Xs 472 lat(-e) sy³ co] + ου
δοκω Ta Ψ 892ss W D Θ-565 21^r 13^r rel. pl. lat pl. syph
gg | 10 παντα > S* 579 vl syc | παντα - υμιν] οσα λεγω
D | δουλοι αχρειοι εσμ. > Mn | 11 δια] ανα 1^r 13^r, > D |
διηρχ. + τ. Ιεριχω κ. 28, Γαλ. + κ. τ. Ιερ. vl, εις Ιερ.
syc | 12 απηνητησ. BS^cΔW D 700-21 124 rel. pl.] υπηνητησ.
S*Ψ-579 Θ 1-828 N 157 1604, οπου ησαν D e | ανεστη-
σαν B 579 157 F | 13 αυτοι > Ta³ D lat synp ar co | εκρα-
ξαν φωνη μεγαλη D e (sa) | 14 αυτοις + τεθεραπευ(ε)σθε
D | αυτους + ευθυς ar | 15 ιαθη] εκαθαρισθη Ta^{ats} 892
D 124 1424^s 157 b vg synp ar^m sa |

- ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν
 16 Θεόν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πό-
 δας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σα-
 17 μαρίτης. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχ οἱ
 18 δέκα ἑκαθάρισθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; ἰούχ εὐρέ-
 θησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ εἰ
 7,50 19 μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος; καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνα-
 στας πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.
 202,5 20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων, πότε
 J 18,36; 3,3 ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς
 καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
 Mt 24,23 21 μετὰ παρατηρήσεως, ἰοῦδὲ ἔροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἡ
 J 1,26; 12,35 ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν
 203,10 22 ἔστιν. ἰεἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἐλεύ-
 σονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμε-
 ρῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν καὶ οὐκ
 204,7 23 ὄψεσθε. ἰκαὶ ἔροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἡ· ἰδοὺ ὧδε·
 205,5 24 μὴ ἀπέλθῃτε μηδὲ διώξητε. ὡσπερ γὰρ ἡ ἀσ-
 Mt 24,26s τραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν
 εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς
 206,2 25 τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. πρῶτον δὲ
 9,22 δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασιῆναι
 207,5 26 ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν
 Mt 24,37ss
 16 ἐπι πρόσωπον > Ta¹¹ 69 482 Λ ff1 gg | ευχαριστων
 αυτω > D | 17 ουχ οι] ουτοι D vl syv | δεκα + ουτοι W
 1207 157 AΠ al. 270^s syph ar sa | 18 ουχ - δουναι] εξ αυ-
 των ουδεις ευρεθη υποστρεφων ος δωσει Ta^{at(vn)} D (lat)
 syv | 19 η π. - σε > B sa¹ | 20 inc. επηρωτων δε αυτον οι
 φαρισ. κ. ελεγον αυτω (Ta³) syv(p gg bo) | 21 ἡ + ιδου
 Ta Ψ 892ss W D 700^r rel. pl. a b c f q v g sycph | εκει +
 μη πιστευσητε D | 22 οτε επιθυμ.] του επιθυμησαι υμας
 D 13-230 157 ar (syvp vl) | 23 και + εαν 659 348 477^r
 Γ syvph⁺ ar | η > 33s W D¹ 28 22 69ss 71 348 X 1012^r
 472 al. K^s 280^s e q r² | ιδου² > 69 826^s 1375 ar co | ~ ωδε...
 εκει Ψs 892 ΔsW rel. lat syph ar sa | ιδου ωδε μη διωξ.
 η ιδου εκει ο Χς· μη πιστευσητε 1^r (N syh^m) | 24 ουρανον
 1∩2 D 700 1279 1579 213s 1573s ff1 rs | λαμπει > (ac)
 ff1 r syv | ο υιος - αυτου] ημερα τ. υιου τ. ανθρ. syv | εν τη
 ημ. αυτου > B D e a b c i (ff) sa |

magna voce magnificans Deum, et cecidit in 16
 faciem ante pedes eius gratias agens; et hic
 erat Samaritanus. Respondens autem Iesus dixit: 17
 Nonne decem mundati sunt? et novem ubi sunt?
 Non est inventus qui rediret et daret gloriam 18
 Deo, nisi hic alienigena. Et ait illi: Surge, vade, 19
 quia fides tua te salvum fecit.

17,20-37 *De adventu regni Dei*

Interrogatus autem a pharisaeis: Quando 20
 venit regnum Dei? respondens eis dixit: Non
 venit regnum Dei cum observatione, neque 21
 dicent: Ecce hic aut ecce illic. Ecce enim re-
 gnum Dei intra vos est. Et ait ad discipulos 22
 suos: Venient dies quando desideretis videre
 unum diem Filii hominis, et non videbitis. Et 23
 dicent vobis: Ecce hic et ecce illic. Nolite ire
 neque sectemini. Nam, sicut fulgur coruscans 24
 de sub caelo in ea quae sub caelo sunt fulget,
 ita erit Filius hominis in die sua. Primum au- 25
 tem oportet illum multa pati et reprobari a
 generatione hac. Et sicut factum est in diebus 26

---

17 sunt¹] estis U

20 respondens... dixit JT] -dit... et dixit *rel.*

22 suos > AsMEp*BeJUGTh e d f

23 et² O^cJMaRKCs b fffirs] aut DE a c d l z,
 > *rel.*

---

19 L 7,50

21 Mt 24,23; J 1,10s.26; 3,19; 12,35

23 L 21,8

24 Mt 24,26s

25 L 9,22

26 Mt 24,37ss

27 Noe, ita erit et in diebus Filii hominis: edebant et bibebant, uxores ducebant et dabantur ad nuptias usque in diem, qua *intravit Noe in arcam*; et venit diluvium et perdidit omnes.
 28 Similiter sicut factum est in diebus Lot: edebant et bibebant, emebant et vendebant, plantabant et aedificabant; qua die autem exiit Lot a Sodomis, *pluit ignem et sulphur de caelo*
 29 et omnes perdidit. Secundum haec erit qua die
 31 Filius hominis revelabitur. In illa hora qui fuerit in tecto et vasa eius in domo, ne descendat tollere illa, et qui in agro similiter
 32 non redeat retro. Memores estote uxoris Lot.
 33 Quicumque quaesierit animam suam salvam facere perdet illam; et quicumque perdiderit
 34 illam vivificabit eam. Dico vobis: in illa nocte erunt duo in lecto uno: unus assumetur, et
 35 alter relinquetur; duae erunt molentes in unum: una assumetur, et altera relinquetur; duo in agro: unus assumetur, et alter relinquetur.
 37 ¹ Respondentes dicunt illi: Ubi, Domine? Qui

---

27 bibebant + et Z^csDsRsKs

28 sicut > X*sUMa b c ff q s

et³ > YMsZs*BeIUGDHeVC vl pl.

33 quicumque¹] qui X*Z*U e c

salvam facere] salvare ZJUDQKs e ff

quic.²] qui ZUMaVCs e a d i l

34 in¹ > S*ssHsX^cssBeUGEQCs e b

---

27 Gn 7,7-23

28 Gn 18,20; 19,14

29 Gn 19,15.24s

31 Mt 24,17s; Gn 19,17.26

33 L 9,24

35 Mt 24,41

37 Job 39,30; Mt 24,28

ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέ-
 ραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ἦσθιον, ἔπινον, 27 Gn 7,7-23
 ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσηλθεν
 Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς
 καὶ ἀπόλεσεν πάντα. ὁμοίως καθὼς ἐγένετο 28 208,10
 ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἦσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, Gn 18,20;
 ἐπώλουν, ἐφύτευον, ὠκοδόμουν· ἡ δὲ ἡμέρα 29 Gn 19,15.24s
 ἐξῆλθεν Λώτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ
 θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπόλεσεν πάντα. κατὰ 30
 τὰ αὐτὰ ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἀποκαλύπτεται. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὅς ἔσται 31 209,2
 ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ Mt 24,17s
 οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ Gn 19,17.26
 ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. μνη- 32 210,10
 μονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. ὅς ἐὰν ζητήσῃ τὴν 33 211,3
 ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, 9,24
 καὶ ὅς ἐὰν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. λέγω 34 212,5
 ὑμῖν, ταύτη τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης
 μιᾶς, ὁ εἷς παραλημφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφε-
 θήσεται. ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 Mt 24,40s
 ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἕτέρα ἀφεθίσε-
 ται. ἰκαὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, 37 213,5

26 εν τ. ημερ.²] παρουσία 213 syh^m | 27 inc. εν γαρ τ.
 ημεραις τ. προ τ. κατακλυσμου 33 (sa) | ηλθεν] εγενετο
 D e | απωλεσ.] ηρεν (Mt 24,39) S 1194 71 477 1093 syn |
 28 καθως BSΨss 579 13-828 X 1071 157 R vg syc gg co |
 και ως rel., > bc ff q | 29 δε > D e a s I q | κ. θειον >
 vl syc I q | 30 η ημ. - αποκαλ.] εν τη ημ. τ. υιου τ. ανθρ.
 η αποκαλυφθη D a c ff i l q | 31 ημερα] ωρα lat pl. syn |
 εσται] εστιν Ta^{atn} W 1012s sy³ ar co | 33 ζητηση] θεληση
 Ta D synp gg | περιποιησ. BL 579 b c i q] ζωογονησαι
 D, σωσαι rel. | ζωογον.] ζωοποιησει 477 1574 1093 1573
 V 028s, σωσει 1^r 69 vl pl. ar, ευρησει l syc | 34 μιας >
 B 291 c | παραλαμβανεται D^l 990 K-280 G | αφιεται D
 K | αφεθησ. 34 35 S* 1279 1216 2145 1375 | αληθουσ.
 † εν ενι μυλωνι Ta^{an} syn (K*) | 36 δυο εσονται εν τω
 αγρω, ο εις παραλειφθ. κ ο ετερος αφεθησ. (Mt 24,40)
 Ta³ 579 D 700 13 1689^r 7^s 348^r U 1012 al. 4 998 al. Δ^r
 176 lat pl. sy³ (ar) |

- Job 39,30 Κύριε ; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ
 Mt 24,28 καὶ οἱ ἄετοὶ ἐπισυναχθήσονται.
 214,10 18 Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν
 Sir 18,22 πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκα-
 R 12,12 κεῖν, ἰλέγων· Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει τὸν
 C 4,2 Θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρε-
 1 Th 5,17 2 πόμενος. χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνη καὶ
 3 ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ
 4 τοῦ ἀντιδίκου μου. καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον·
 11,7s 5 μετὰ ταῦτα δὲ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν Θεὸν
 οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, διὰ
 γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην
 ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπ-
 6 ωπιάζῃ με. Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος· ἀκούσατε τί ὁ
 7 κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιή-
 σῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοών-
 των αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ
 8 ἐπ' αὐτοῖς; λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκη-
 σιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἐλθὼν ἄρα εὕρησει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;
 Sir 8,6 9 Εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας
 ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενούν-
 τας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην.

37 σωμα] πτωμα 579 Θ 28 13-230 659 71 16 213 1093 al.
 280s E^r e syh^m Bas | επισυναχθησ. BSL 7 1071 4 Q 262]
 συναχθησ. rel. | 18,1 δε + και Ta^t ΨΔW D Θ-124 983 1424
 M rel. pl. syvh ar gg | αυτους > D 700s 28s 1^s 118s 1424^s
 al. 213 al. 157s 047ss al. Δ^r rel. pl. gg | 2 λεγων > Ta D
 1^r 348 synp gg | τινι] τη ΨL 579 D 1194s X 047 sys |
 4 χρονον+ πολυν Ta³ lat(-a) sy(c)pih ar sa, τινα D | ειπεν
 εν εαυτω] ηλθεν εις εαυτον κ. λεγει D Vig | 5 το + μη 716
 440 655 | ταυτην + απελθων D | εις τελος] εν παντι χρο-
 νω Ta l syncp gg, in novissimo Ta^t b ffi z, + die Taⁿ q |
 6 ηκουσατε 157 Γ 998 1604 e Vig | 7 μη + μαλλον Ta
 synp | εκλεκτ.] δουλων 124 ar Vig | μακροθυμων ΔW
 700^r 13-U 291 Γ pl. K rel. sysih | 8 inc. ναι λεγω ΨΘ 565s
 13^r M 71 1071 N 713 RG syi ar bo Iq | οτι > Ta D 69ss
 1038 G vl(-e) Iq | 9 εισιν + οι 713 syc (Ta¹) | εξουθε-
 νουντες B 543 71 1071 1047 | λοιπους] πολλους syn ar |

dixit illis: Ubi cumque fuerit corpus, illuc congregabuntur et aquilae.

18,1-8 *Parabola iudicis iniqui*

Dicebat autem et parabolam ad illos, quoniam oportet semper orare et non deficere
 1 dicens: Iudex quidam erat in quadam civitate, qui Deum non timebat et hominem non
 2 reverebatur. Vidua autem quaedam erat in civitate illa et veniebat ad eum dicens: Vin-
 3 dica me de adversario meo. Et nolebat per
 4 multum tempus. Post haec autem dixit intra se: Etsi Deum non timeo nec hominem re-
 5 vereor, tamen quia molesta est mihi haec vidua, vindicabo illam, ne in novissimo veniens sug-
 6 gillet me. Ait autem Dominus: Audite quid iudex iniquitatis dicit. Deus autem non faciet
 7 vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte, et patientiam habebit in illis?
 8 Dico vobis quia cito faciet vindictam illorum. Verumtamen Filius hominis veniens, putas, in-
 9 veniet fidem in terra?

18,9-14 *Parabola pharisaei et publicani*

Dixit autem et ad quosdam, qui in se confidebant tamquam iusti et aspernabantur ceteros,

---

37 et OE b d z] > *rel.*

18,2 verebatur SFssZ*sUDQss r

---

1 R 12,12; C 4,2; 1 Th 5,17; 1 T 2,1ss

5 L 11,7s (Mt 26,10)

7 L 21,36; Ps 21,3

8 L 7,9; Jr 5,3

9 R 2,19; 10,2s

10 parabolam istam: Duo homines ascenderunt in
 templum ut orarent: unus pharisaeus et alter
 11 publicanus. Pharisaeus stans haec apud se ora-
 bat: Deus gratias ago tibi, quia non sum sicut
 ceteri hominum, raptōres, iniusti, adulteri, velu
 12 etiam hic publicanus; ieiuno bis in sabbato
 13 decimas do omnium quae possideo. Et publi-
 canus a longe stans nolebat nec oculos ad cae-
 lum levare, sed percutiebat pectus suum dicens
 14 Deus propitius esto mihi peccatori. Dico vobis
 descendit hic iustificatus in domum suam at
 illo, quia omnis qui se exaltat humiliabitur
 et qui se humiliat exaltabitur.

18,15-30 *Parvuli, pericula divitiarum*

(Mt 19,13-30; Mc 10,13-31)

15 Afferebant autem ad illum et infantes, ut
 eos tangeret. Quod cum viderent discipuli, in-
 16 crepabant illos. Iesus autem convocans illos
 dixit: Sinite pueros venire ad me et nolite ve-
 17 tare eos; talium est enim regnum Dei. Amen
 dico vobis: Quicumque non acceperit regnum
 Dei sicut puer, non intrabit in illud.
 18 Et interrogavit eum quidam princeps dicens
 Magister bone, quid faciens vitam aeternam
 19 possidebo? Dixit autem ei Iesus: Quid me dicis

---

11 homines SX*MaDsHeT e b c f i l r z
 14 *inc.* amen dico O*rBsMaEKVThT gat z
 15 quod] quos ZBsMaDHeKTW c r² z
 16 ~ eos vetare *codd.* b i q z (e c f f l r²)
 ~ enim est OZsBsJUEHe e d i

---

10 A 3,1 | 11 L 16,15; R 2,1ss; Is 58,2-9 | 12 M
 23,23 | 13 L 23,48; 1 J 1,8ss; Ps 50,3.19 | 14 1 Sm
 16,7; Mt 21,31; L 14,11 | 17 Mt 18,3

Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν προσ- 10
 εὔξασθαι, ὁ εἷς φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώ-
 νης. ὁ φαρισαῖος σταθεὶς ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν 11 16 15
 προσηύχετο· ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμί Is 58,2s
 ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, Sir 7,5
 ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νη- 12
 στεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα Mt 23,23
 ὅσα κτῶμαι. ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἔστως οὐκ 13 Ps 50,3.19
 ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπάραι εἰς τὸν
 οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπεν τὸ στήθος αὐτοῦ λέγων·
 ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῶ ἁμαρτωλῶ. λέγω ὑμῖν, 14 14,11
 κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ Mt 23,12
 παρ' ἐκεῖνον· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινω- Ez 21,31
 θήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. 215,5

Προσέφερον δὲ αὐτῶ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα 15 216,2
 αὐτῶν ἄπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετί- 15-17:
 μων αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ 16 Mt 19,13ss
 λέγων· ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ Mc 10,13-16
 μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ
 βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἂν 17 217,2
 μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παι- Mt 18,3
 δίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· 18 218,2
 διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰῶνιον 18-30:
 κληρονομήσω; ἔειπεν δὲ αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς· τί με 19 Mt 19,16-29
 Mc 10,17-30

10 o¹ > B D 71 XsR | ο ετερος] εις D e c ff q | 11 φαρι-
 σαιος + ουν N vl(-e Cyp) | σταθεις + seorsum d synp
 ar | προς εαυτον > Ta^{tn} S* 1071 vl pl. sa | προσευχεται
 W | 12 αποδεκατευω BS* | 13 τελων. + απο Θs 124 157s
 270s 280s^cs | ηθελεν] audebat Ta^{aes} g² syc Aug¹ Vict,
 ηδυνατο W | λεγων + Ke b c ff l (Ta^{an}) | 14 αυτου] εαυ-
 του BL^c 945 157] + μαλλον Ta D vl synp i | παρ εκειν.]
 η γαρ εκεινος ΨΔs 700^r 13 rel (W Θ 69), + τ. φαρισαιον
 Ta D vl syr gg | 15 αψηται X 1093 P, ευλογη syc, επιθη
 τ. χειρα αυτ. sys | 16 προσεκαλ., λεγων BSLss D 1^r 1071
 G ar syr co]-καλεσαμενος, ειπεν rel. pl. | τ. θυ] τ. ουρα-
 νων 579 1689s 157 1604 Λs a b c synp | 17 αμην + γαρ D 346
 N | 18 αρχων + πειραζων αυτον 213 472s, > Mn vl pl.]

λέγεις ἀγαθόν; οὐδείς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός.
 Ex 20,12-16 20 Ἰτὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης,
 Dt 5,16-20 μὴ κλέψης, μὴ ψευδομαρτυρήσης, τίμα τὸν πα-
 21 τέρα σου καὶ τὴν μητέρα. Ἰὸ δὲ εἶπεν· ταῦτα
 219,2 22 πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητός μου. ἀκούσας δὲ ὁ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἐν σοὶ λείπει· πάντα
 ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις
 Mt 6,20 220,2 23 θησαυρὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκο-
 24 λούθει μοι. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος
 24 ἐγενήθη, ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. ἰδὼν δὲ
 αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ
 χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
 25 εἰσπορεύονται. εὐκοπώτερον γὰρ ἐστὶν κάμη-
 λον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον
 26 εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. εἶπαν
 27 δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ἰὸ
 δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ
 28 παρὰ τῷ Θεῷ ἐστίν. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἰδοὺ
 221,2 29 ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμεν σοὶ. ὁ δὲ
 εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδείς ἐστὶν ὃς
 ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφούς ἢ γονεῖς ἢ
 30 τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὃς οὐχὶ

19 θς + ο πατηρ Mn Ωρ¹ | 20 οιδας] οίδα Mn, + ο δε
 ειπεν· ποιας Ta³ D e a | 21 ειπεν + αυτω 157 G c ff il
 sycrī | μου > Mn B D l | 22 ετι] οτι S* 700 229 VFH |
 λειπει + υπαγε (Mc 10,21) Ta⁴ 346 1207 270^s syp | δος S
 33s Δs D 1^s 209 Ms N 157s R al. A Ω | 24 Ις + περιλυπον
 γενομ. Ta ΨΔW D Θ^r 22s rel. lat sy³ ar gg | 25 γαρ >
 579 69 1279 N Π* b syp ar gg | τρηματ. BS D 157 Ωρ]
 τρουπηματ. L Θ 22 R, τρουμαλιας rel. | βελονης BS 33s 579
 D Θ 1-124 157 660s] ραφιδος rel. | εισελθ.¹] διελθ. Taⁿ D
 1^r 13s 826^s 954 M 1071 713 472 P A lat pl. syvh* ar |
 εισελθ.² > Ta^t Ψ 579 e a ff ir² sysp | 28 αφηκαμεν... και
 S*Ψs 579^r W 700^r 124 rel. | τα ιδια] παντα Ta³ S*Ψs
 579^r W 700 rel. syph* gg, παντα τα ιδια 1-124 e a c l q
 syn ar | σοι + τι αρα εσται ημιν (Mt 19,27) Ta³ S^c X 472
 l r² | 29 αδελφ. + η αδελφας Ta³ ΨΔs D 477* Xs 485 1346
 gg¹ | τεκνα + εν τω καιρω τουτω D | 30 ος] και Ta a ff q
 vg Cyp | ος ουχι] εαν μη D e b c i l ar, ος ου rel. pl. |

bonum? nemo bonus nisi solus Deus. Mandata 20
 nosti: *non occides, non moechaberis, non fur-*
tum facies, non falsum testimonium dices; ho-
nora patrem tuum et matrem. Qui ait: Haec 21
 omnia custodivi a iuventute mea. Quo audito, 22
 Iesus ait ei: Adhuc unum tibi deest: omnia
 quaecumque habes vende et da pauperibus et
 habebis thesaurum in caelo, et veni sequere
 me. His ille auditis contristatus est, quia dives 23
 erat valde. Videns autem Iesus illum tristem 24
 factum dixit: Quam difficile qui pecunias ha-
 bent in regnum Dei intrabunt. Facilius est 25
 enim camelum per foramen acus transire, quam
 divitem intrare in regnum Dei. Et dixerunt 26
 qui audiebant: Et quis potest salvus fieri? Ait 27
 illis: Quae impossibilia sunt apud homines, pos-
 sibilia sunt apud Deum. Ait autem Petrus: 28
 Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te.
 Qui dixit eis: Amen dico vobis, nemo est, qui 29
 reliquit domum aut parentes aut fratres aut
 uxorem aut filios propter regnum Dei, et non 30

---

28 omnia] *nostra (ff i q r)

---

24 ~ illum Iesus *codd.* gat z

27 *inc.* et ait X*EpIE c f f i l

29 relinquit X*BeUDQ q (Z*He c f f i *r)

---

20 Ex 20,12-16; Dt 5,16-20

22 Mt 6,20

27 L 1,37

29 L 14,26s

recipiat multo plura in hoc tempore et in saeculo venturo vitam aeternam.

18,31-43 *Tertia praedictio passionis, caecus sanatus* (Mt 20,17ss.29-34; Mc 10,32ss.46-52)

31 Assumpsit autem Iesus duodecim et ait illis:
Ecce ascendimus Hierosolymam, et consummabuntur omnia, quae scripta sunt per prophetas
32 de Filio hominis. Tradetur enim gentibus et
33 illudetur et flagellabitur et conspuetur; et postquam flagellaverint, occident eum, et tertia die
34 resurget. Et ipsi nihil horum intellexerunt, et erat verbum istud absconditum ab eis, et non intellegebant quae dicebantur.

35 Factum est autem, cum appropinquaret Hiericho, caecus quidam sedebat secus viam mendicans.
36 Et cum audiret turbam praetereuntem, interrogabat quid hoc esset. Dixerunt autem
37 ei, quod Iesus Nazarenus transiret. Et clamavit dicens: Iesu fili David, miserere mei. Et qui
38 praeeibant increpabant eum ut taceret. Ipse vero multo magis clamabat: Fili David, miserere mei.
40 Stans autem Iesus iussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset, interrogavit illum
41 dicens: Quid tibi vis faciam? At ille dixit: Domine ut videam. Et Iesus dixit illi: Respice,

---

30 venturo] futuro YZs^mMaRKW e a r²

33 ~ die tertia S^rB^rHeVCsW e a r² z

34^ret erat] erat autem OssUVW z

---

31 L 9,22.31.43s; 12,50s; 13,33; 22,37

34 L 9,45

42 Mt 9,22

μη λάβη πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ
καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶην αἰώνιον.

Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐ- 31 222,2
τούς· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ 31-34:
τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν Mt 20,17ss
προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· παραδοθή- Mc 10,32ss
σεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ 32 9,22
ὕβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώ- 33
σαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
τρίτῃ ἀναστήσεται. καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων 34 223,10
συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον Mc 9,22
ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτόν εἰς Ἱε- 35 224,2
ριχῶ τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαι- 35-43:
τῶν. ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυν- Mt 20,29-34
θάνετο τί εἶη τοῦτο. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Mc 10,46-52
36
37
38
39
40
41
42

επταπλ. Τα^{sm} D vl syh^m Cyp Amb Aug¹, εκατονταπλ.
1241 472 syv, + νυν Τα^s 1194 Xs | αἰωνιον + κληρονο-
μησει Τα^{ail} ΘN vl(-f) syv ar | 31 περι τ. υιου Τα³ D Θ
13^r 348^r 229^c 1093 lat sy³ ar gg bo Ep | 32 κ. υβρισθησ.
> L D 700 1582s 716s vl syh⁺ ar | κ. εμπτυσθ. > 2193
1229s PR ar | 34 και²] αλλ Τα D 1^s 209 291 vl syvp ar
gg sa | τουτο > D 1^s 209 291 vl syv ar bo | 35 εις] τη
Mn 13ss 983^r] επαιτων BSL 579 D 157 Ωρ Ad] προσαιτων
rel. | 37 απηγγειλ.] ειπον Τα^{avs} lat(-e) syvp | 38 Iv >
Τα^{tn} 579 348^r A-280 al. E Ωρ | με 38~39 33 659 2145
157 485 b Ad | 39 παραγοντ. 477 291 1355 A-270 1200-
280 ar syi | πολλω > Τα^{a(e)tn} D c syvpri ar gg sa | εκραζ.
+ Iv S 1s 13^r U 1396 gg | 40 πο. αυτον > Τα^{at} D 1^r
660 e affils syv gg Ad | 41 ινα + ανοιχθωσιν μου οι
οφθαλμοι κ. Τα syc ar gg |

εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν
43 σε. καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει
αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν
ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

19 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱερουσόλῃμ. καὶ ἰδοὺ
2 ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς
3 ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ αὐτὸς πλούσιος. καὶ ἐζήτη
ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστίν, καὶ οὐκ ἠδύνατο
4 ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ
προσδραμὼν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκο-
μορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἡμέλλεν δι-
5 ἐρχεσθῆναι. καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀνα-
βλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε,
σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου
6 δεῖ με μεῖναι. καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέ-
15,2 7 ξητο αὐτόν χαίρων. καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυ-
ζον λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῶν ἀνδρὶ εἰσηλ-
8 θεν καταλῦσαι. σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς
τὸν Κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόν-
των, Κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός
A 3,25; 16,31 9 τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτη-
ρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς

Ex 22,1
Nu 5,6s

42 αυτω > Ψ*W 1200 | 43 ιδων > 047s 998 K^s 280 | αι-
νον] δοξαν D | 19,2 ονοματι > 13s 1689ss 1093 sa | καλουμ.
> Ta³ 892 D 4 262 G lat pl. synp gg | 4 προσδραμ. Ψ
LW 21s 1689s 346 267 al. 213 1012s Γ 4 1604 al. ΠΛ
VE^r al. gg | 5 ως - τοπον] εγενετο εν τω διερχεσθ. αυτον
D 157 vl (syc) | αναβλεψ. ο Ις BS 33s 579 Θ 1^r 1071 1093
ar co] ειδεν αυτον κ. Ta D synp, + ειδ. αυτ. κ. rel. | γαρ
> Ta^{as} 1675 348 047 1093 H* | 6 χαιρων] laete Ta syn,
cum gaudio (magno) Ta^{vn} ar | 7 ιδοντ. + αυτον Ms 1047
440 K^s 280 473, τουτο Ta³ sycp | λεγοντ. > Taⁿ D ea
ffilr¹⁻²s syc | 8 Kν] Iv Ta^{al} 13^r 7^s Ms 348 713 047 660s
al. K^r ΩF e syspih^m | ημισεια B*SL Θ 1579 Q Λss] ημισυ
ΔsW 544 69 7s 213s 4 R A, ημιση rel. | μου] μοι D* 28
945 1194 al. | 9 τω] εν τω D A syn sa^l bo |

fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit 43
et sequebatur illum magnificans Deum. Et omnis
plebs ut vidit dedit laudem Deo.

19,1-10 *Zachaeus*

Et ingressus perambulabat Hiericho. ¹Et ecce 19
vir nomine Zachaeus, et hic princeps erat pu- ²
blicanorum et ipse dives, et quaerebat videre 3
Iesum, quis esset, et non poterat prae turba,
quia statura pusillus erat. Et praecurrens ascen- 4
dit in arborem sycomorum ut videret eum, quia
inde erat transiturus. Et cum venisset ad locum, 5
suspiciens Iesus vidit illum et dixit ad eum:
Zachae, festinans descende, quia hodie in domo
tua oportet me manere. Et festinans descendit 6
et excepit illum gaudens. Et cum viderent om- 7
nes, murmurabant dicentes quod ad hominem
peccatorem divertisset. Stans autem Zachaeus 8
dixit ad Dominum: Ecce dimidium bonorum
meorum, Domine, do pauperibus, et si quid ali-
quem defraudavi, reddo quadruplum. Ait Iesus 9
ad eum: Quia hodie salus domui huic facta
est, eo quod et ipse filius sit Abrahae. Venit 10

19,2 ~ erat princeps *codd.*

5 suscipiens YODR r²

8 Dominum] Iesum MaDR^oV e

---

43 L 2,20; 19,37

19,3 J 12,21

7 L 5,30; 15,2

8 Ex 22,1

9 L 3,8; A 3,25; 16,31

enim Filius hominis *quaerere* et salvum facere
quod perierat.

19,11-27 *Parabola mnarum* (cf. Mt 25,14-30)

11 Haec illis audientibus adiciens dixit para-
bolam, eo quod esset prope Hierusalem, et quia
existimarent quod confestim regnum Dei mani-
12 festaretur. Dixit ergo: Homo quidam nobilis
abiit in regionem longinquam accipere sibi re-
13 gnum et reverti. Vocatis^q autem decem servis
suis, dedit eis decem mnas et ait ad illos: Ne-
14 gotiamini dum venio. Cives autem eius oderant
eum et miserunt legationem post illum dicen-
15 tes: Nolumus hunc regnare super nos. Et factum
est ut rediret accepto regno, et iussit vocari
servos, quibus dedit pecuniam, ut sciret quan-
16 tum quisque negotiatus esset. Venit autem primus
dicens: Domine, mna tua decem mnas acqui-
17 sivit. Et ait illi: Euge bone serve, quia in
modico fuisti fidelis, eris potestatem habens
18 super decem civitates. Et alter venit dicens:
19 Domine, mna tua fecit quinque mnas. Et huic
20 ait: Et tu esto super quinque civitates. Et alter
venit dicens: Domine, ecce mna tua, quam
21 habui repositam in sudario; timui enim te, quia
homo austerus es, tollis quod non posuisti, et

10 salvum facere] salvare AsHTh e d i

13.16-25 minas FO^rBJUG*R e r

17 fuisti fidelis BHe e i] ~ fid. fuisti *rel.*

18 mna] minuta U

21 te > A-MEp*Ma

21s austeris A^cHXsB^csIUD*^rCs b f f q r z (e d l)

10 Ez 34,16; L 5,32; J 3,17; 1 T 1,15 | 11 L 24,21;
A 1,6 | 12 Mc 13,34; L 15,13 | 14 Ps 2,1ss | 17 L 16,10

υἱὸς Ἀβραάμ ἐστίν· ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- 10 ^{226,5}
 θρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός. ^{Ez 34,16}
^{J 3,17}
^{1 T 1,15}
 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεῖς εἶ- 11 ^{227,10}
 πεν παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἰερου- ^{11-27:}
 σαλήμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρη- ^{Mt 25,14-30}
 μα μέλλει ἢ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. ^{24,21; A 1,6}
 εἶπεν οὖν· Ἄνθρωπός τις εὐγενῆς ἐπορεύθη 12 ^{228,2}
 εἰς χώραν μακρὰν λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ^{Mc 13,34}
 ὑποστρέψαι. καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ 13 ^{229,5}
 ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
 πραγματεύσασθε ἐν· ᾧ ἔρχομαι. οἱ δὲ πολῖται 14
 αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν
 ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασι-
 λεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν 15
 αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν καὶ εἶπεν φωνηθῆ-
 ναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς δεδώκει τὸ
 ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο. παρ- 16
 ἐγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέ-
 κα προσηργάσατο μνᾶς. καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὗγε, 17 ^{16,10}
 ἀγαθὲ δουλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου,
 ἴσθι ἔξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. καὶ ἦλ- 18
 theoretical ὁ δεύτερος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν
 πέντε μνᾶς. εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω 19
 γίνου πέντε πόλεων. καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων· 20
 κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην
 ἐν σουδαρίῳ· ἐφοβούμην γὰρ σε, ὅτι ἄνθρωπος 21

11 αυτους] αυτοις S* 1207 291 482s | 12 τις + ην ευγεν.
 και Ta^{vn} W 1573 e*c sa | εαυτω > Ta³ D vl syn ar^m bo |
 13 πραγματευεσθε W 579 D Θ 1^r 230 71 U 291 472 Δ |
 εν ω] εως 892ss Θ^r 13-477 U^r 713 Γss al. 270^s 482s Δ^r
 rel. pl. | 15 εγενετο > Ta^{avn} synp | εν τω > Δ D (sys) ar |
 τις τι διεπραγματευσατο (Ψ 892) Δs Θ^r rel. pl. lat pl. syph
 ar] τις >, -τευσαντο al. pl. e | 16 προσηργ.] εποιησεν
 1012s (71) ar bo | 17 ευγε B 892 D lat Ωρ] ευ rel. | δουλε
 + πιστε Ta^{an} 1241 f, ~ ar | 17.19 eris praefectus super
 Ta synp | 18 δευτερ.] ετερος Ta^{il} D 157 lat sys | Ke >
 1241 716 ff ar |

αὐστηρός εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις
 22 ὃ οὐκ ἔσπειρας. λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός
 σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄν-
 θρωπος αὐστηρός εἶμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα,
 23 καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; καὶ διὰ τί οὐκ
 ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; καὶ γὰρ
 24 ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. καὶ τοῖς
 παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν
 25 καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. καὶ εἶπαν
 230,2 26 αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. λέγω ὑμῖν ὅτι παν-
 3,18;Mt13,12 τὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχον-
 231,5 27 τος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. πλὴν τοὺς ἐχθρούς
 μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦ-
 σαι ἐπ' αὐτούς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξτε
 αὐτούς ἔμπροσθέν μου.
 232,2 28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀνα-
 29-38: 29 βαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν
 Mt 21,1-9 εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ κα-
 Mc 11,1-10 λούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν
 J 12,12-16 30 ἰλέγων· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ἧ
 εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν

21 εσπειρ. + συναγεις οθεν ου διεσκορπισας Θ 13^r 7^s
 348^r UN 716 Λ^r 476 | 22 αυτω + ο Κς αυτου Τα^{avh} 13^r
 047 syc | πονηρε] απιστε bc ff il qr sys ar, + κ. απιστε
 syc, ~ a, + κ. οκνηρε Τα (+ κ. απιστε) f q | εσπειρα +
 κ. συναγων οθεν ου διεσκορπισα Θ 13^r 7^s U 1071 N 716
 Λ 476 | 23 διατι ουν D e r | ανεπραξα Θ A 1047 | 24 τ.
 μναν > D e a s | δοτε] απενενκατε D ar^l | 25 > W D
 69 1675 047 e b ff syn Lcf | 26 λεγω + γαρ ΨΔW D Θ^r
 13 69-713 245-1093 al. A^r rel. synh | δοθησ.] προστιθε-
 ται D sys, + κ. περισσευθησεται Τα^v 579 544 13^r 213 syc
 Cy, κ. προστιθεται syc | εχει] δοκει εχειν Mn Τα^l Θ 69
 346 1093 sych⁺ | 27 θελοντας D^l 1 118-346 7s 1071 al.
 R e | κατασφαξετε S 579 69 Ms 028 | μου² + κ. τ. αχρειον
 δουλ. εκβαλετε εις το σκοτος το εξωτερων. εκει εσται ο
 κλαυθμ. κ. ο βρυγμ. τ. οδοντων D | 28 εμπροσθ. > D
 vl, εκειθεν syn | 29-46 > Mn | 29 Βηθανια BS* D* | το
 καλουμ.] των 69 659 1579 213 K^s 473 sysi ar^m, + των
 Τα sycph ar co | ελεωνα W | 30 εν η] και Τα D synr |

netis quod non seminasti. Dicit ei: De ore tuo 22
 e iudico, serve nequam; sciebas quod ego i. o-
 no austerus sum tollens quod non posui et
 netens quod non seminavi; et quare non de- 23
 listi pecuniam meam ad mensam, ut ego veniens
 um usuris utique exegissem illam? Et adstan- 24
 ibus dixit: Auferte ab illo mnam et date illi,
 qui decem mnas habet. Et dixerunt ei: Domine, 25
 habet decem mnas. Dico autem vobis, quia 26
 omni habenti dabitur, et abundabit; ab eo autem,
 ui non habet, et quod habet auferetur ab eo.
 Verumtamen inimicos meos illos, qui noluerunt 27
 ne regnare super se, adducite huc et interfir-
 ite ante me.

19,28-46 *Ingressus in Hierusalem, tem-
 plum emundatum* (Mt 21,1-16; Mc 11,1-11.15ss;
 12,12-16; cf. 2,13-17)

Et his dictis, praecedebat ascendens Hiero- 28
 olymam. Et factum est, cum appropinquasset 29
 d Bethphage et Bethaniam ad montem, qui vo-
 atur Oliveti, misit duos discipulos suos di- 30
 ens: Ite in castellum quod contra est; in quod
 itroeuntes invenietis pullum asinae alligatum,
 ui nemo unquam hominum sedit; solvite illum

22 homo aust. ERK] ~ aust. homo *rel. f*

23 ut ff] *et *codd.*

illam] illud A-MZ*BssUGDsQCs gat e d

26 et abundabit Be^cUEQW Hil] > *rel.*

28 ascendens + in MZsBeJUDQssK d ff q r

30 contra + vos OEp^mBMaDsQsKTW q r z

22 Mt 12,37

26 L 8,18; Mt 13,12

27 Ps 2,9; Is 63,4ss; Ap 19,15

28 L 9,51

31 et adducite. Et si quis vos interrogaverit: Quare
 solvitis? sic dicetis ei: Quia Dominus operam
 32 eius desiderat. Abierunt autem qui missi erant
 et invenerunt, sicut dixit illis, stantem pullum.
 33 Solventibus autem illis pullum, dixerunt domini
 34 eius ad illos: Quid solvitis pullum? At illi dixe-
 runt: Quia Dominus eum necessarium habet.
 35 Et duxerunt illum ad Iesum, et iactantes ve-
 stimenta sua supra pullum imposuerunt Iesum.
 36 Eunte autem illo, substernebant vestimenta sua
 37 in via. Et cum appropinquaret iam ad descen-
 sum montis Oliveti, coeperunt omnes turbae
 discipulorum gaudentes laudare Deum voce
 magna super omnibus quas viderant virtutibus
 38 ¹dicentes:

*Benedictus, qui venit rex in nomine Domini,
 pax in caelo, et gloria in excelsis.*

39 Et quidam pharisaeorum de turbis dixerunt ad
 40 illum: Magister, increpa discipulos tuos. Qui-
 bus ipse ait: Dico vobis, quia si hi tacuerint,
 lapides clamabunt.

---

31 opera AsH·XBeIGKThT c

35 sua > U

pullum] illum ZUC e c d q

37 discipulorum V e d q r] discentium MG(Ep) f d,
 discumbentium He, descendentium AHOXsB-UQK
 ThCsW gat z (FDsR)

Deum] Dominum ZBeUK c

---

36 4 Rg 9,13

38 Ps 117,26; Mt 3,11; J 1,15.27; L 2,14

οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες
 αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· διὰ τί 31
 λύετε; οὕτως ἐρεῖτε· ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρει-
 αν ἔχει. ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον 32 233,2
 καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν 33
 πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· τί
 λύετε τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπαν ὅτι ὁ Κύριος 34
 αὐτοῦ χρειαν ἔχει, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν 35
 Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ
 τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. πορευο- 36 234,1
 μένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννουν τὰ ἱμάτια ἐαυ- 4 Rg 9,13
 τῶν ἐν τῇ ὁδῷ. ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς 37
 τῆ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἔλαιῶν ἤρξαντο
 ἔπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰ-
 νεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν
 εἶδον δυνάμεων, λέγοντες· 38 Ps 117,26

Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος,

ὁ βασιλεὺς ἐν ὄνοματι Κυρίου.

ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 2,14
 καὶ τινες τῶν φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν 39 235,5
 πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθη-
 ταῖς σου. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· λέγω ὑμῖν ἐὰν 40
 οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κρᾶξουσιν.

τωποτε> D 1012s H vl syv | αγαγ. + μοι (Mt 21,2) Ta³
 241 1194 213 1187 G gg | 31 δια τι λυετε > D e c ff l s |
 οὕτως> Ta^{1s} a c ff l syc sa | 32 αυτοις+εστωτα τ. πωλον
 U 1071 713ss vg ar Ωρ, ~ a c ff(e i l q r) syi | καθως-
 αυτοις] οὕτως e syc | οι απεστ. - ειπαν 34] απεκριθησαν D |
 απεσταλμ.] οι (δυο) μαθηται Ta³ | 33 ειπαν 34 ειπαν
 sy(c)s | 35 αυτον] τ. πωλον Ta³ D e syr | πρ. τ. Ιν >
 D e | 36 εαυτων BΨ W Θ 124 1223 UN 713 660-485 R
 Λ-280] αυτων rel. | 37 εγγιζοντων δε αυτων D syv | ηδη
 > Ta^{avn} D Ms Γ's al. ea synp gg sa | πασων... δυναμεων]
 αυτων... γινομενων D r (syv), +δυναμ. Θ 13-230 ar, >
 Γa vl pl. | 38 ο ερχομεν.> S* H e l* Ωρ | ο ερχομ. εν ονομ.
 Κυ, ευλογημεν. ο βασιλευς D c ff i s, +του Ιηλ 157 syh⁺ |
 ο βασιλ. > W 579 1216 1038 Λ | 39 επιτιμησ. +ινα μη
 κρᾶξουσιν syv | 40 ειπεν BS 33s 1241 ar co Ωρ] + αυτοις
 el. | αμην λεγω Ta^{an} N G syv |

- 236,10 41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν
 4 Rg 8,11 42 ἐπ' αὐτήν, λέγων ὅτι εἰ ἔγνωσ ἔν τῃ ἡμέρᾳ ταύ-
 J 11,35 42 τη καὶ σὺ τὰ πρὸς εἰρήνην νῦν δὲ ἐκρούβῃ ἀπὸ
 Dt 32,29 43 ὀφθαλμῶν σου. ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ καὶ
 Mt 13,14 43 παρεμβалоῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ
 περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντο-
 21,6; Ps 136,9 44 θεν, καὶ ἔδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί,
 237,2 44 καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.
 238,1 45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν
 45-48: 46 τοὺς πωλοῦντας, λέγων αὐτοῖς· γέγραπται· καὶ
 Mt 21,12-16 46 ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ
 Mc 11,15-18 46 αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.
 J 2,13-16
 [s 56,7; Jr 7,11
 239,1 47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱε-
 21,37; 22,53 47 ρῶ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν
 J 18,20 48 αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, καὶ οὐχ εὔρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.
 240,2
 1-8: 20 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκον-
 Mt 21,23-27 20 τος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελι-
 Mc 11,27-33 20
- 42 εγνωσ+κ. συ καιγε ΨΔsW 700-M 71-N 713 al. rel. a ff Eus^s Ef | εν-ειρηνην] tu quoque fleres, nam in hoc die habes pacem Ta^{v(t)n} | ημερα+σου Ta^{at} ΔsW 700s 28^r 13-828 1424-N 713 Γ pl. K^r rel. a c ff l vg syvh] νυν> ea il syv Iq] 43 περιβαλ. BΔW D 700-213 al. 157ss Γ rel. Eus| σοι> D e a | σε²> S*L 472 Ωρ | παρεμβαλ. - σοι> Ta^f 954 Ωρ | χαρακα > Ta^{an} synp Eus| κ. περικυκ. σε> Ta^{av} a vg¹ synp | συναξουσ. 13ss 983-230 1279 Ks al. gg | κ. συνεξ. σε> W e cil q ar^m | 44 εκδαφ. 565 1279s 213| εν²+ολη D Θ 1^r (e) c i r²s ar | 45 πωλουντας+εν αυτω κ. αγοραζοντας (Cs) 33 892 ΔW D Θ^r rel. pl.,+κ. τ. τραπεζας τ. κολλυβιστων εξεχεεν κ. τ. καθεδρας τ. πωλουντων τ. περιστερας D 443 4 716 Δs e a i l s syh⁺ (ar), +κατεστρεψεν 262 c ff q | 46 εσται] κληθησεται (Is 56,7) C^c 1241 21 1071 713 251s 440 655 e, > S* 579 28 | 47 το > L 579 69 983 124 71 N | πρωτοι] πρεσβυτεροι (Mt 21,23) 1071 157 1012 f syph* Ωρ | 48 το > Δ D 700 565 1^r 69 U Γ* 472 660 Ωρ | ακουειν D 69 M 348^r 1093ss 1555 sy³ ar gg | 20,1 ημερ. + εκεινων C 33 892 Δ W Θ^r 13-230 1424-U 291 rel. pl. syh ar | εν τω ιερω > Ms K^s 280 473 262 |

Et ut appropinquavit, videns civitatem fle- 41
vit super illam ¹dicens: Quia si cognovisses 42
et tu, et quidem in hac die tua, quae ad pacem
tibi, nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis.
Quia venient dies in te, et circumdabunt te 43
inimici tui vallo et circumdabunt te et coan-
gustabunt te undique, et ad terram proster- 44
nent te et filios tuos, qui in te sunt, et non
relinquent in te lapidem super lapidem, eo
quod non cognoveris tempus visitationis tuae.

Et ingressus in templum coepit eicere ven- 45
dentes in illo et ementes ¹dicens illis: Scrip- 46
tum est: Quia *domus mea domus orationis est*,
vos autem fecistis illam *speluncam latronum*.

19,47-20,47 *Disputationes cum Iudaeis*

(Mt 21,23-23,29; Mc 11,27-12,40)

Et erat docens cotidie in templo. Prin- 47
cipes autem sacerdotum et scribae et prin-
cipes plebis quaerebant illum perdere, et non 48
inveniebant quid facerent illi. Omnis enim po-
pulus suspensus erat audiens illum.

20,1-8 *Christi potestas* (Mt 21,23-27; Mc 11,27-33)

Et factum est in una dierum, docente illo 20
populum in templo et evangelizante, conve-

43 et circumdabunt te² > OEp*BDQHe c il r^{1.2}

44 et¹ > AFsBGTh

tuos > A-MX^cEp|UGThCs c ff il s

47 et scribae > U

48 quid] quod AsHMaTh

41 4 Rg 8,11; J 11,35 | 42 Dt 32,29; Mt 13,14 |
44 Ps 136,9; L 21,6 (1,68) | 46 Is 56,7; Jr 7,11 |
47 Mc 11,18; L 22,53 | 48 L 20,19; 21,38; Mc 12,37

nerunt principes sacerdotum et scribae cum
 2 senioribus¹ et aiunt dicentes ad illum: Dic nobis,
 in qua potestate haec facis? aut quis est, qui
 3 dedit tibi hanc potestatem? Respondens autem
 Iesus dixit ad illos: Interrogabo vos et ego
 4 unum verbum. Respondete mihi: ¹ Baptismus
 5 Iohannis de caelo erat an ex hominibus? At
 illi cogitabant intra se dicentes: Quia si dixe-
 rimus de caelo, dicet: Quare ergo non cre-
 6 didistis illi? Si autem dixerimus ex hominibus,
 plebs universa lapidabit nos; certi sunt enim
 7 Iohannem prophetam esse. Et responderunt se
 8 nescire unde esset. Et Iesus ait illis: Neque
 ego dico vobis in qua potestate haec facio.

20,9-19 *Parabola malorum agriculturalium*

(Mt 21,33-46; Mc 12,1-12)

9 Coepit autem dicere ad plebem parabolam
 hanc: Homo *plantavit vineam* et locavit eam
 colonis, et ipse peregre fuit multis temporibus.
 10 Et in tempore misit ad cultores servum, ut de
 fructu vineae darent illi. Qui caesum dimise-
 11 runt eum inanem. Et addidit alterum servum

---

3 Iesus MaEK ffilq] > *rel.*

unum > ZJURKsCs (e) c q

4 baptismum *codd.* vl (-e c d)

5 dicet + nobis OBGE^r a c l q r^{1.2}

ergo > Z*sMaE c ffilr^{1.2}

9 homo + quidam GHeTh* r

---

6 Mt 11,9; L 7,26

9 Is 5,1

10 4 Rg 17,13s; 2 Par 36,15s

ζομένου ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν· εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστὶν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· ἵτὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. Ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν.

241,2
9-19:
Mt 21,33-46
Mc 12,1-12
Is 5,1
10 2 Par 36,15

αρχιερ. Ta³ B-579 D Θ 1-1424 7 Ms 213s N 157s 4 1604s QR lat sy⁴ ar gg co] ιερεις rel. | 2 λεγοντ. > Ta³ C D 1071 1093 efq synpi ar co | ειπον ημιν > Ta^{tn} S*C 4 sys | εστιν - σοι] σοι δεδωκεν Ta^{atn} Ψ 1241 1424 1071 c syn ar^m gg bo | 3 επερωτησω D 713 1604 440 661 | λογον Bs 33s W 1^r 788s 1212 157 1012 1229 R al. vl pl. synph⁺] ενα λογον rel. (~), > ea ffi syc gg | 5 διελογισ. 1^r N 713 245 472, συνελογιζοντο SsW D Θ N 157 472 lat(-e) | ερει + ημιν (Mt 21,25) Ta^{aet} C* N 716 vl pl. synpi gg sa | δια τι + ουν Ta^{ain} C 33 D 1^r 346 MsN 472 1604ss al. Q A^r ea ffq vg syh ar sa | 6 λιθασει ημ. ο λαος απας D sycp (e, 713 4) | 7 ποθεν > Ta^{at} 1194 213 KE cf | 9-18 > Mn | 9 προς τ. λαον > D ea | ανθρ. + τις W Θ 544 13^r 7^s 477 1071 157s 1093s 660s A r synph⁺ ar gg | αυτος δε απεδημ. D e (lat pl. ar) | 10 και + quodam a c ffi q syn | καιρω + τ. καρπων l sa | οι γεωργοι > D ea cl vg syn |

11 ¹καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ
 κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστει-
 12 λαν κενόν. καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ
 13 καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. εἶπεν δὲ
 ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω
 τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντρα-
 14 πήσονται. ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελο-
 γίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ
 κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν
 15 γένηται ἡ κληρονομία. καὶ ἐκβαλόντες αὐτόν
 ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει
 16 αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ
 ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν
 ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· μὴ γέ-
 Ps 117,22 17 νοιτο. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· τί οὖν ἐστιν
 τὸ γεγραμμένον τοῦτο·

*λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
 οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;*

Is 8,14 18 πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθή-
 242.1 19 σεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέση, λικμήσει αὐτόν. Καὶ
 19,47s ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβα-
 λεῖν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ
 ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς
 αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.

243,2 20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους
 20-26: ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπι-
 Mt 22,15-22 λάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παραδοῦναι αὐτόν
 Mc 12,13-17 11,54

11s προσεθ. πεμψαι] επεμψεν D e (sys) | 12 εξεβαλ.] εξ-
 απεστειλ. κενον 1241 D fq | 13 τουτον B-579 D 1^r 157 Q
 vl(-e) syvh^m ar co] + ιδοντες rel. | 14 κληρονομ. + δευτε
 SC 33^r D Θ^r 1424^r 71-443 157 pl. 270 473 Λ rel. pl. e
 syvrh⁺ gg bo | ινα γεν.] κ. εσται Ta⁴ C 1^r c il q (eff) synr |
 16 ελευσ. κ.] λεγουσιν (Mt 21,41) sys | δε-γενοιτο] ταυτα
 εγνωσαν γαρ-ταυτην (19 b) sys | 19 τ. λαον > 700ss 544
 1424-945 71 348^r 443 713 Γss al. Λ^r G rel. | 20 και¹ +
 τοτε (Mt 22,15) Ta^{ai} syn ar | παρατηρ.] αποχωρησαντ.
 D Θ 213 vl (W) | ειναι > D ea Θ q z vg synr gg |

mittere. Illi autem hunc quoque caedentes et
 afficientes contumelia dimiserunt inanem. Et 12
 addidit tertium mittere; qui et illum vulne-
 rantes eiecerunt. Dixit autem dominus vineae: 13
 Quid faciam? mittam filium meum dilectum,
 forsitan, cum hunc viderint, verebuntur. Quem 14
 cum vidissent coloni, cogitaverunt intra se di-
 centes: Hic est heres, occidamus illum, ut
 nostra fiat hereditas. Et eiectum illum extra 15
 vineam occiderunt. Quid ergo faciet illis do-
 minus vineae? Veniet et perdet colonos istos 16
 et dabit vineam aliis. Quo audito, dixerunt illi:
 Absit. Ille autem adspiciens eos ait: Quid est 17
 ergo hoc, quod scriptum est:

*Lapidem, quem reprobaverunt aedificantes,
 hic factus est in caput anguli?*

Omnis, qui ceciderit super illum lapidem, con- 18
 quassabitur; super quem autem ceciderit, com-
 minuet illum. Et quaerebant principes sacer- 19
 dotum et scribae mittere in illum manus illa
 hora et timuerunt populum; cognoverunt enim
 quod ad ipsos dixerit similitudinem hanc.

20,20-26 *De censu* (Mt 22,15-22; Mc 12,13-17)

Et observantes miserunt insidiatores, qui 20
 se iustos simularent, ut caperent eum in ser-
 mone, ut traderent illum principatui et pote-

---

19 manus AH^eXssBeIUQVThCsW] † in *rel.*

hanc a d] istam *codd.*

20 ut² a d r] et *codd.*

---

15 Hb 13,12 | 17 Ps 117,22 | 18 Is 8,14; Dn 2,34s.
 44s | 19 L 19,47s; 22,2 | 20 L 11,54

21 stati praesidis. Et interrogaverunt eum dicen-
 tes: Magister, scimus quia recte dicis et doces
 et non accipis personam, sed viam Dei in ve-
 22 ritate doces; licet nobis tributum dare Caesari
 23 an non? Considerans autem dolum illorum
 24 dixit ad eos: Quid me tentatis? Ostendite mihi
 denarium. Cuius habet imaginem et inscriptio-
 25 nem? Respondentes dixerunt ei: Caesaris.¹ Et
 ait illis: Reddite ergo quae sunt Caesaris
 26 Caesari, et quae sunt Dei Deo. Et non po-
 tuerunt verbum eius reprehendere coram plebe,
 et mirati in responso eius tacuerunt.

20,27-40 *De mortuorum resurrectione*

(Mt 22,23-33; Mc 12,18-27)

27 Accesserunt autem quidam sadducaeorum,
 qui negant esse resurrectionem, et interroga-
 28 verunt eum ¹dicentes: Magister, Moyses scrip-
 sit nobis: *Si frater alicuius mortuus fuerit*
habens uxorem, et hic sine liberis fuerit, ut
accipiat eam frater eius uxorem et suscitet
 29 *semen fratri suo.* Septem ergo fratres erant,
 et primus accepit uxorem et mortuus est sine
 30 filiis. Et sequens accepit illam et ipse mortuus
 31 est sine filio. Et tertius accepit illam, similiter

21 ~ in veritate viam Dei *codd.* vl

22 trib. dare Caesari MZ*GVs a d i q z*] ~ dare tri-
 butum Caes. *rel.*

24 ei ZBeUKVW] > *rel.*

25 sunt Caes. SEpJsHeV gat a d q r^{1.2}, sunt Dei r²
 ~ Caes. sunt, Dei sunt *rel.*

26 responsis AsH-XEp*BeIMaETH gat

28 liberis e] filiis *codd.*

30 filio c l q r] filiis H^cOETH gat a f i r

τῆ ἀρχῆ καὶ τῆ ἐξουσία τοῦ ἡγεμόνος. καὶ ἐπη- 21
 ρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, οἶδαμεν
 ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβά-
 νεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ
 Θεοῦ διδάσκεις. ἔξοστιν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον 22
 δοῦναι ἢ οὐ; κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν παν- 23
 ουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς· δείξατέ μοι δη- 24
 νάριον· τίνας ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν; οἱ δὲ
 εἶπαν· Καίσαρος. ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· 25
 τοίνυν ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ
 τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέ- 26
 σθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ
 θαυμάσαντες ἐπὶ τῆ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

Προσελθόντες δὲ τινες τῶν σαδδουκαίων, οἱ 27 27-40:
 ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν
 αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγρα- 28 Mt 22,23-33.
 ψεν ἡμῖν, ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυ- 46
 ναῖκα, καὶ οὗτος ἀτεκνος ἦ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελ- Mc 12,18-27
 φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα 34
 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἐπτα οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ 29 Gn 38,8
 ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἀτεκνος· Dt 25,5s
 ἰκαὶ ὁ δεύτερος ἰκαὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, 30
 31

τη¹-ηγεμονος] τω ηγεμονι D e syc| 21 ου] ουδενος (Mt 22,16) D syn Aug| 23 κατανοησ.] επιγνους Ta³ D e (sy³) gg sa | πονηριαν (Mt 22,18) Ta^{vi} C* D 7^s e a l r synh^m| αυτους BSLss 1^r 1424 157 e a r co] + τι με πειραζετε rel.] + υποκριται Ta³ C 1071 l | 24 δηναρ. + οι δε εδειξαν κ. ειπεν SC 33-579 21 1-124 1194s 213s 157 1604 270^s c syh a r gg co | οι BS 33-579 213 N 157 synp co] αποκριθεν-τες rel.| 25 τοινυν > Ta^{as} E 2145 e a ff il syn| 26 αυτου¹] του BSLss (Θ) | 27 αντιλεγ.] λεγοντ. B-579 D Θ 565 1^r 7^s N 660 e synp co| επηρωτων B 579 13^r 1071 a| 28 απο-θανη ατεκνος εχ. γυν. ινα D e (synp) | η] αποθανη D Θ^r 13 71-U 1012^r rel. pl. c fi| 29 ησαν+παρ ημιν (Mt 22,25) Ta S D M 245 c ff l q sys gg | 30 ελαβ. ο δευτ. τ. γυναικα κ. ουτος απεθανεν ατεκνος Ψs 579s W Θ-U 1071^r 713 245s rel. sy³ gg (a c ff il q a r) | 31 αυτην+ωσαυτως Θss 28s 1675s 7^s 71 348^r 245 Γ-1093 al. ALss rel. lat(-e) syph a r co |

- ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ
 32 ἀπέθανον. ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. ἡ γυ-
 33 νὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή;
 34 οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου
 35 γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, οἱ δὲ καταξιωθέντες
 τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως
 τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται.
 1 J 3,1s 36 οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γάρ
 εἰσιν, καὶ υἱοὶ εἰσιν Θεοῦ τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ
 37 ὄντες. ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωϋ-
 Ex 3,2-6 σῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει *Κύριον τὸν*
Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ Θεὸν Ἰακώβ·
 R 14,8 38 Ἡθεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων· πάντες
 39 γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν
 244,2 40 γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. οὐκ
 245,2
 41-44: 41 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν τὸν
 Mt 22,41-45 42 Χριστὸν εἶναι Δαυὶδ υἱόν; αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ
 Mc 12,35ss
 Ps 109,1 λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν·
Εἶπεν Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· κάθου ἐκ
 43 *δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου*
ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

ὡσαυτ. -οι] εως των 1241 e gg | επτα + και Ta^{atn} 1241
 W Θ 1^r 13 pl. Ms 713s Γ 660sss al. K^r lat pl. sy^s ar|
 κ. απεθανον> 1^r c ffil ar | 32 υστερον> ci syv ar | 33 η
 γυνη - αναστ. BLss syh^m] εν τη ουν αναστ. rel. | 34 γαμ.
 κ. γαμισκ.] γεννωνται κ. γεννωσιν ffi q gat*, ~ ecl Cyp
 Aug, pr. D a r¹⁻² syvh^m Ωρ (1093) | 35 τυχειν > Ta^{aeu}
 lat pl. sysp bo Ep| της εκ] των 1689 267s 1574 998 440|
 36 γαρ¹ > Ta^{atn} 579 660 440 H syv gg | ετι > W 1s 22^s
 1424 e c ffil q | δυναντ.] μελλουσιν Mn W D¹ Θ vl pl.
 syh^m Cyp | ισαγγελ.] ως αγγελ. 579 1675 157| εισιν 1[~]2
 D 157 1573 vl pl. sys | θυ] τ. θω D | 37s > Mn| 37 εμη-
 νυσ.] εδηλωσεν W D e | 41 λεγουσ. + τινες 1223 Ms 291
 1047s 440 A^r syh⁺, οι γραμματεις 13^r 1093 syvp | 42 αυ-
 τος γαρ BS 33-579 Θ 1^r 124 1071 157 R l ar co] κ. αυ-
 τος rel. | 43 υποκατω D vl(-f) sycp gg bo |

et omnes septem, et non reliquerunt semen
 et mortui sunt. Novissime omnium mortua est 32
 et mulier. In resurrectione ergo cuius eorum 33
 erit uxor? siquidem septem habuerunt eam
 uxorem. Et ait illis Iesus: Filii huius saeculi 34
 nubunt et traduntur ad nuptias, illi vero, qui 35
 digni habebuntur saeculo illo et resurrectione
 ex mortuis, neque nubent neque ducent uxo-
 res; neque enim ultra mori poterunt; aequales 36
 enim angelis sunt et filii sunt Dei, cum sint
 filii resurrectionis. Quia vero resurgant mortui, 37
 et Moyses ostendit secus rubum, sicut dicit
Dominum, Deum Abraham et Deum Isaac et
Deum Iacob. Deus autem non est mortuorum, 38
 sed vivorum; omnes enim vivunt ei. Respon- 39
 dentes autem quidam scribarum dixerunt ei:
 Magister, bene dixisti. Et amplius non aude- 40
 bant eum quidquam interrogare.

20,41-44 *Dominus David* (Mt 22,41-46; Mc 12,35ss)

Dixit autem ad illos: Quomodo dicunt 41
 Christum filium esse David? et ipse David 42
 dicit in libro Psalmorum:

Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris
meis,

donec ponam inimicos tuos scabellum pe- 43
dum tuorum?

---

32 *inc.* et novissime ZU | novissime V d ff l q r]
 -ma *rel.* | 34 huius saeculi KHe vl pl.] ~ saec. huius
rel. e z | nubent FXsUE | 35 vero] autem S-MMa e
 a d i r | nubunt, ducunt S^rB^rD^rCs i | 37 resurgunt O
 Z^{*}sBeJT, -gent DsRs gat i r | dicit + vidi c f f i l q r
 (D Q r²) | 39 respondens, dixit ZBU i z (d l f q) | ei G
 D] > *rel.* | 41 esse David ER] ~ Dav. esse *rel.* a c f
 ff i l q r² z

---

34 L 16,8 | 35 Ph 3,11 | 37 Ex 3,2.6 | 38 R 14,8 |
 41 J 7,42 | 42 Ps 109,1

44 David ergo Dominum illum vocat, et quomodo
filius eius est?

20,45ss *Scribae correpti* (Mt 23,5ss; Mc 12,38ss)

45 Audiente autem omni populo, dixit disci-
46 pulis suis: Attendite a scribis, qui volunt am-
bulare in stolis et amant salutationes in foro
et primas cathedras in synagogis et primos
47 discubitus in conviviis, qui devorant domos
viduarum simulantes longam orationem. Hi
accipient damnationem maiorem.

21,1-4 *Viduae oblatio* (Mc 12,41-44)

21 Respiens autem vidit eos, qui mittebant
2 munera sua in gazophylacium, divites. Vidit
autem et quandam viduam pauperulam mit-
3 tentem aera minuta duo. Et dixit: Vere dico
vobis, quia vidua haec pauper plus quam omnes
4 misit. Nam omnes hi ex abundantia sibi miserunt
in munera Dei, haec autem ex eo quod deest
illi omnem victum suum quem habuit misit.

21,5-38 *Sermo eschatologicus*

(Mt 24,1-22.29-36; Mc 13,1-20.24-37)

21,5-24 *Initia, urbis excidium*

(Mt 24,1-22; Mc 13,1-20)

5 Et quibusdam dicentibus de templo quod
bonis lapidibus et donis ornatum esset, dixit:
6 Haec quae videtis, venient dies, in quibus non
relinquetur lapis super lapidem, qui non de-
7 struatur. Interrogaverunt autem illum dicentes:
Praeceptor, quando haec erunt, et quod signum

---

47 percipient XsKW

21,3 pauperula Ep^mGDRs c ff i l m q r^{1.2}

4 abundantia A*-HOX^cEpBeGsDsRKTh gat d q

5 ~ lapidibus bonis *codd.* vl

---

46 L 11,43 | 21,3 2 C 8,11 | 4 L 12,15 | 6 L 19,44

ἸΔαυιδ οὖν αὐτὸν Κύριον καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ 44
υἱὸς ἔστιν ;

Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς 45 ^{246,2}
μαθηταῖς αὐτοῦ· Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμμα- 46 ^{45-47:}
τέων τῶν θελώντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ ^{Mt 23,1.5ss}
φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρω- ^{Mc 12,38ss}
τοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλι-
σίας ἐν τοῖς δείπνοις, οἱ κατεσθίουσιν τὰς οἰ- 47 ^{11,43}
κίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσεύ-
χονται· οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ 21 ^{1-4:}
γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. εἶδεν 2 ^{Mc 12,41-44}
δέ τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ
δύο, ἰκαὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα 3 ^{2 C 8,2.12}
αὕτη ἢ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν· πάντες 4
γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον
εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερή-
ματος αὐτῆς πάντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

Καὶ τινῶν λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι 5 ^{248,2}
λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· ^{5-24:}
Ἰταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς 6 ^{Mt 24,1-21}
οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυ- ^{Mc 13,1-19}
θήσεται. ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· δι- 7 ^{19,44}
δάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται ; καὶ τί τὸ ση- ^{249,2}

44 *inc.* ει (Mt 22,45) Ta³ 157 1093s e c ff q r² synp ar|oun
> D ea i Cy | και > D 544 157 251 e c ff il synp ar sa|
45 αυτου> B D l ar|46 στοαις syn (cf. Mc 12,38)|47 κατ-
εσθιοντες D 348^s XP | και > Ta^{atn} D lat(-e) synp|μα-
κραν L 13 X A* (579)|μακρας προσευχης Ta^{(a)ftn} lat pl.|
προσευχομενοι 579 D Θ 13^r 213 472 PR eqr synp |
21,2 πενιχραν> Xs 251ss|λεπτα+ο εστιν κοδραντης D|
3 πλειω ΨW D Θ Xs 157 1604 Q | 4 τ. θυ > BSL 579 1^r
Xs syni co|παντα - ειχεν] omnia quae possidebat synpi
sa | εβαλ. + ταυτα λεγων εφωνει· ο εχων ωτα ακουετω
MΓ ΛV 028 E^r al.|5 αναθεμασ. S 579 W D 1^s X A sa|
6 α > Ψ*L D vl syn gg | αφεθ. + ωδε 33 579 1s Xs 660
e s syn ar, > rel. | λιθω+ωδε BSLs 13^r 4 co, εν τοιχω
ωδε D ai, ~ c | 7 ουν > Ta 579 D 544 1^r 13 267s 713
al. lat synp ar co |

- Dn 7,22 8 μείον, ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; ὁ δὲ εἶπεν·
 Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται
 ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες· ἐγὼ εἶμι, καὶ·
 ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.
- Dn 2,28 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας,
 μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον,
 ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.
- Is 19,2 10 Ἔγινεν αὐτοῖς· Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ'
 2 Par 15,6 11 ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, σεισμοὶ τε με-
 γάλοι καὶ κατὰ τόπους λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται,
 φόβητριά τε καὶ ἀπ' οὐρανοῦ σημεῖα μέγала
 250,1 12 ἔσται. πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ'
 12,11 ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόν-
 τες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους
 ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός
 μου· Ἄποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. Ἔθετε
 Mt 10,19 14 οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπο-
 λογηθῆναι· ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σο-
 φίαν, ἣ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν
 A 6,10 15 πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. παραδοθήσεσθε δὲ
 16 καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ
 Mt 10,21s 17 φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἕξ ὑμῶν, ἰκαὶ ἔσεσθε
 12,7 18 μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. καὶ
 1 Sm 14,45 18 θριξὶ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται.
 2 Par 15,7 19 ἔν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσεσθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.
 Hb 10,36

οταν-γινεσθαι] τ. της ελευσεως (cf. Mt 24,3) (Ta) D 1 |
 8 ειμι + ο Xς (Mt 24,5) Mn Ta³ 157 vl pl. syr | 10 inc.
 εγερθησ. γαρ D 1689s e a ffil r synp | 11 ~κατα τοπους
 και Ta^{a(tn)} ΨΔW D rel. pl. lat syc(s)pih | ~λοιμοι κ.
 λιμ. Mn B 1241 157 lat(-e) syn | φοβηθηρα BW D Θ^c | εσται
 +κ. χειμωνες Ta 1012 vl(-e) sycph^m, +μεγαλοι Ta sycp |
 13 αποβησ. | εσται Ta synp ar gg co (a) | δε > BS* 579 D
 348 sa | μαρτ. κ. εις σωτηριαν Mn | 14 θετε B*sΨss D
 MX 713s AΠ^s 280ss] θεσθε rel. | 15 ηαντειπ.> Ta D 1229
 a c ffil r synp Cyr | απαντες BLss | 16 κ. αδελφ. > 157
 476 G a | κ. συγγεν.> 118s 13 157 e | 17 δια-μου > Δ 229*
 399*s | 18 > Mn syc | 19 κτησεσθε B 33 Θ 1582 13^r(-69)
 ΑΩ lat sy³ ar gg co Ωρ] -σασθε rel., σωσετε εαυτους Mn |

cum fieri incipient? Qui dixit: Videte ne se- 8
ducamini; multi enim venient in nomine meo
dicentes quia ego sum, et tempus appropin-
quavit; nolite ergo ire post eos. Cum autem au- 9
dieritis proelia et seditiones, nolite terreri; *opor-*
tet primum haec *fieri*, sed nondum statim finis.

Tunc dicebat illis: *Surget gens contra gen-* 10
tem et regnum adversus regnum. Et terrae- 11
motus magni erunt per loca et pestilentiae
et fames terroresque de caelo, et signa magna
erunt. Sed ante haec omnia incipient vobis 12
manus suas et persequentur tradentes in syn-
agogas et custodias, trahentes ad reges et
praesides propter nomen meum; continget au- 13
tem vobis in testimonium. Ponite ergo in cor- 14
dibus vestris non praemeditari quemadmodum
respondeatis. Ego enim dabo vobis os et sa- 15
pientiam, cui non poterunt resistere et con-
tradicare omnes adversarii vestri. Trademini 16
autem a parentibus et fratribus et cognatis
et amicis, et morte afficient ex vobis, ¹et eritis 17
odio omnibus propter nomen meum, et capillus 18
de capite vestro non peribit. In patientia ve- 19
stra possidebitis animas vestras.

9 audieritis] videritis UD q (e)

oportet + enim DQ e a c d f q r^{1.2}

nondum G a f] non *rel.*

11 et¹ > SssHsJGsHeKTh d

12 synagogis SOssBURsKCs e*a fffilq r²

et² + in OZBU q r²

13 contingent BUGD il r^{1.2}

15 poterint AsXBG(D)HeC d (e)

17 omnibus + hominibus QHe gat (c) f If^c i q r^{1.2}

19 *inc.* et in A-MXGsTh a l

8 Dn 7,22; L 17,23 | 9 Dn 2,28 | 10 Is 19,2; 2 Par
5,6 | 12ss L 12,11 | 15 A 6,10 | 17 Mt 10,22 | 18 L
2,7 | 19 L 8,15; Hb 10,36

20 Cum autem videritis circumdari ab exercitu
 Hierusalem, tunc scitote quia appropinquavit
 21 desolatio eius; tunc qui in Iudaea sunt, fugiant
 ad montes, et qui in medio eius, discedant,
 22 et qui in regionibus, non intrent in eam; ¹quia
dies ultionis hi sunt, ut impleantur omnia quae
 23 scripta sunt. Vae autem praegnantibus et nu-
 trientibus in illis diebus, erit enim pressura
 24 magna super terram et ira populo huic. Et
 cadent in ore gladii et captivi ducentur in
 omnes gentes, et *Hierusalem calcabitur a gen-
 tibus*, donec impleantur tempora nationum.

21,25-36 *Parusia, admonitio vigilantiae*

(Mt 24,29-36; Mc 13,24-37)

25 Et erunt signa in sole et luna et stellis,
 et in terris pressura *gentium* prae confusione
 26 *sonitus maris* et *fluctuum*, arescentibus homi-
 nibus prae timore et expectatione, quae su-
 pervenient universo orbi; nam *virtutes caelo-*
 27 *rum movebuntur*. Et tunc videbunt *Filium ho-*
minis venientem in nube cum potestate magna
 28 et maiestate. His autem fieri incipientibus, re-
 spicite et levate capita vestra, quoniam ap-
 propinquat redemptio vestra.

21 ad] in *codd.* vl

descendant BeJT c (DQss r^{1.2})

23 praegnatibus SsFX*BUTh

25 et³ † in A-XBeMa e d fr²

sonitus † et SH*sJUQs r²

27 nubibus HZBeTh e c fffilqr Amb

22 Dt 32,35; Os 9,7 | 23 L 23,29; 1 C 7,26; 1 Th
 2,16 | 24 Dt 28,64; Zch 12,3 O'; Is 63,18; Dn 9,26;
 12,7; Tob 14,4 O'; Ap 11,2 | 25ss Mt 24,29; Mc 13,
 24ss; Ps 64,8 | 26 Is 34,4; Hb 12,26s | 27 Dn 7,13;
 Mt 26,64

“Όταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέ- 20 252,10
δων Ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ
ἐρήμωσις αὐτῆς. τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευ- 21 253,2
γέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς
ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερ-
χέσθωσαν εἰς αὐτήν, ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐ- 22 Dt 32,35
ταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. Os 9,7
οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλα- 23 254,2
ζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ 1 C 7,26
ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ τού- 255,2
τω, καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμα- 24 256,10
λωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερου- Dt 28,64
σαλήμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ Is 63,18
πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. R 11,25
Ap 11,2

Καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ 25 257,2
ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπο- 25-28:
ρίᾳ ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόντων Mt 24,29s
ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερ- Mc 13,24ss
χομένων τῇ οἰκουμένη· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐ- 26 Ps 64,8
ρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν Is 34,4
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνά- 27 258,2
μεως καὶ δόξης πολλῆς. ἀρχομένων δὲ τούτων Dn 7,13
γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς Mt 26,64
ὑμῶν, διότι ἐγγίξει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. 28

20 γνωσεσθε D Xss 229* 716 e r ar, γινωσκετε W 1^r R Eus¹ | 21-24 > Mn | 21 αυτης + μη D | 22 πληρωθην. C 33 892 Θs 565 21s 1-124 7^s 1194-16 Xss 157^r 660-485 270^s al. | 23 γαρ + τοτε (Mt 24,21) Taⁿ 1^r 7^s 713 291 660 gg | 24 τα εθνη παντα] παντα τ. τοπον Ta^{a(n)} syp | καιροι + κ. εσονται καιροι BLs 1241 bo | 25 εσται C^rW Θ rel. | εθνων + et tremor manuum Ta synp | ηχους Ta³ B-579 Θ 1-230 M Xs N 713 R A al. lat sy⁴ ar co] ηχουσης rel., + ως syc ar, ante ηχουσ. W | ~ κ. σαλου θαλ. Ta^t sa | 26 κ. προσδοκ. > Ta synp | 27 επι τ. νεφελων τ. ουρανου N 1, > Mn | μετα - πολλης] κ. δυναμει πολλη κ. δοξη D e syn(p) | 28 ερχομεν. D¹ 13 826 4 | ανακαλυψατε W 1 118s | ηγγικεν Mn 1 118s fm r ar sy³ sa Tert Hipp |

- 29-33: 29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς· Ἴδετε τὴν συ-
 Mt 24,32-35 30 κῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· ὅταν προβάλωσιν ἤδη,
 Mc 13,28-31 βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς
 31 τὸ θέρος ἐστίν. οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε
 ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βα-
 32 σιλεία τοῦ Θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρ-
 16,17 33 ἔλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται. ὁ οὐ-
 ρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου
 259,10 34 οὐ μὴ παρελεύσονται. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μή
 17,27;Mc 4,19 ποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ
 Mt 24,49 καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῆ
 Is 24,17 35 ἕφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη ὡς παγίς·
 1 Th 5,3 ἐπείσελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους
 Mc 13,33 36 ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ἀγρυπνεῖτε δὲ
 Ap 6,17 ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα κατισχύσητε ἐκ-
 φυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ
 σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
 19,47 37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων,
 J 8,1s τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἠϋλίζετο εἰς τὸ ὄρος
 38 τὸ καλούμενον Ἐλαιών. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθηρι-
 ζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.
 260,1 22 Ἦγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἢ λεγο-
 1-2: 2 μένη Πάσχα. καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 Mt 26,1-5 γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφθοῦντο
 Mc 14,1s
 261,1
 20,19

30 προβαλ. τ. καρπον αυτων γινωσκ. ηδη Mn Ta^{v(n)} D 348^r 157 713 1093s lat pl. (syn) ar | βλεπ. αφ εαυτων > (Mt 24,32) Ta^{atn} S^c D 348^r 1093 lat syn (gg) | 31 ταυτα + παντα Δ 13^r 348s al. r ar gg Cyp, ~ Mn 1216 e | γινομ. > D a | 32 αν + ταυτα Ta 579 D 13^r 1093 l syn ar gg, ~ Ψ 1071 syp bo | 33 παρελευσ.² BS 33ss W 0139 D 157] παρελθωσι rel. | 34 βαρυνθ. D 544 69ss 346s 71 157s 472 al. H Meth Bas | αιφνιδιως 33 1 22-124 659 al. 472s al. Π al. gg | 35 επεισελευσ. BS* D (ea, Iq)] επελευσ. rel. pl | πασης > Ta^{va} 1^s ff syn Iq | 36 κατισχυσ. BSΨ-579 1^r Xs 157 syi co] καταξιωθητε rel. | στησεσθε Ta^{av} D vl sy³ Tert | 37 τας δε ν. εξερχομ. > D, εξερχ. > W | το καλουμεν.] των Mn Ta^{tn} 1^r X 1574 e | 38 + J 7,53-8,11 13ss 983^r | 22,1 ηγγισεν L D effilqr ar |

Et dixit illis similitudinem: Videte ficul- 29
 neam et omnes arbores: cum producunt iam 30
 ex se fructum, scitis quoniam prope est aestas.
 Ita et vos cum videritis haec fieri, scitote quo- 31
 niam prope est regnum Dei. Amen dico vobis, 32
 quia non praeteribit generatio haec, donec omnia
 fiant. Caelum et terra transibunt, verba autem 33
 mea non transibunt. Attendite autem vobis, ne 34
 forte graventur corda vestra in crapula et
 ebrietate et curis huius vitae, et superveniat
 in vos repentina dies illa; tamquam *laqueus* 35
 enim superveniet in omnes, *qui sedent super*
faciem omnis terrae. Vigilate itaque omni tem- 36
 pore orantes, ut digni habeamini fugere ista
 omnia, quae futura sunt, et stare ante Filium
 hominis.

Erat autem diebus docens in templo; noc- 37
 tibus vero exiens morabatur in monte, qui vo-
 catur Oliveti. Et omnis populus manicabat ad 38
 eum in templo audire eum.

22,1-23,56 *Passio Christi*

(Mt 26,1-27,66; Mc 14,1-15,47; J 13,1-19,42)

22,1-6 *Iudae proditio*

(Mt 26,1-5.14ss; Mc 14,1s.10s)

Appropinquabat autem dies festus azymo- 22
 rum, qui dicitur Pascha; et quaerebant prin- 2
 cipes sacerdotum et scribae, quomodo Iesum

---

37 montem Fs*GE e ff r²

22,1 azymorum > U

2 Iesum W l] eum *rel. e*

---

30 L 12,57; J 4,35 | 33 Mt 5,18 | 34 L 17,27; Mt
 24,49; R 13,13; 1 Th 5,3.7; E 5,18; Is 5,11ss | 35 Is
 24,17 | 36 Mc 13,33; 1 P 4,7; Ap 6,17 | 37 L 19,47s;
 J 8,1s; 18,2 | 38 Mc 12,38 | 22,2 L 20,19

3 interficerent; timebant vero plebem. Intravit
autem satanas in Iudam, qui cognominabatur
4 Iscariotes, unum de duodecim. Et abiit et lo-
cutus est cum principibus sacerdotum et ma-
gistratibus, quemadmodum illum traderet eis.
5 Et gavisi sunt et pacti sunt pecuniam illi dare.
6 ¹Et spondit. Et quaerebat opportunitatem
ut traderet illum sine turbis.

22,7-38 *Ultima cena*

(Mt 26,17-29; Mc 14,12-25; J 13,1-38)

7 Venit autem dies azymorum, in qua ne-
8 cesse erat occidi pascha. Et misit Petrum et
Iohannem dicens: Euntes parate nobis pascha,
9 ut manducemus. At illi dixerunt: Ubi vis pa-
10 remus? Et dixit ad eos: Ecce introeuntibus
vobis in civitatem occurret vobis homo qui-
dam amphoram aquae portans, sequimini eum
11 in domum, in quam intrat, ¹et dicetis patri-
familias domus: Dicit tibi Magister: Ubi est
diversorium, ubi pascha cum discipulis meis
12 manducem? Et ipse ostendet vobis cenaculum
13 magnum stratum, et ibi parate. Euntes autem
invenerunt sicut dixit illis et paraverunt pascha.

3 cognominatur SZs^mUMaERV gat e a i l r, voca-
batur HsEp*Be(G,AsX^c), vocatur d

10 occurrit A-MXI*

quidam > *codd.* vl

12 ostendet vobis ER c(r)] ~ vob. ost. *rel.*

3 J 6,70s; 13,2.27

7 Ex 12,14-20

10 1 Sm 10,3

11 L 2,7

13 L 19,32

γὰρ τὸν λαόν. Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰού- 3 262,9
 δαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ 3-6:
 ἰριθμοῦ τῶν δώδεκα. καὶ ἀπελθὼν συνελάλη- 4 Mt 26,14ss
 σεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐ- Mc 14,10s
 τοῖς παραδῶ αὐτόν. καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέ- J 13,2,27
 θεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. καὶ ἐξωμολόγη- 263,2
 σεν, καὶ ἐζήτηει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν
 ἕτερο ὄχλου αὐτοῖς.

Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἣ ἔδει 7 7-23:
 θύεσθαι τὸ πάσχα. καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ 8 Mt 26,17-29
 Ἰωάννην εἰπὼν· πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ Mc 14,12-25
 πάσχα, ἵνα φάγωμεν. οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ 9 Ex 12,18ss
 θέλεις ἐτοιμάσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ 10
 εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσῃ ὑ-
 μῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκο-
 λουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύ-
 εται, καὶ ἔρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότη τῆς οἰκίας· λέ- 11
 γει σοι ὁ διδάσκαλος· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμα
 ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;
 κακεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· 12
 ἐκεῖ ἐτοιμάσατε. ἀπελθόντες δὲ εὔρον καθὼς 13
 εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

2 γαρ] δε D 124 b c f f q r² z v g a r g g | 3 καλουμ. Bs 33s
 379 W D 69 X 1071 1012 1093 660] επικαλ. rel. | Sca-
 tioth lat (D, -tha syspih) | 4 αρχιερ. + κ. (τ.) γραμμα-
 τευσιν Ta^{al} C 579 700 346 7^s N 1093s P vl sy³ ar gg Eus |
 ε. στρατηγ. + τ. ιερου Ta C Θ 157 660s P syph, τ. λαου
 1071 ar gg, > D vl syn | το πως Mn pl.] οπως 13^r 1071
 ar Ωρ Eus | 5 κ. εχαρησ. > 1^r 348 b ffil q | 6 κ. εξωμο-
 λογ. > S*C N vl pl. sys Eus | ατερο οχλου > 13ss 826s
 328 1194 sa | 7 τ. αζυμων] του πασχα D e a b ffil syn, +
 εν SΔsW Θ rel. Eus | 9 ετοιμασ. + σοι Ta^{avn} B D 1071
 P e c f f g g | 10 υπαντησ. CLs 1241 X 1071, απαντησ. D
 124 1194 71 Ωρ | εις ην B-579 372 713 lat (Xs)] οὔ rel.,
 + εαν 1689s 346 1424^s M 472ss 716s 2430 PR A^r | εισ-
 πορευσεται 1093 2430 co | 11 σοι > 892s D Uss N 476 q
 synp | καταλυμα + μου SC 124 ar sa | 12 μεγα > D 1194
 1229 | εστρωμ. + ετοιμον Ta^{av} 13^r 348^r Xs 1229, > Ta^{is} |

- 14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ
 264,10 15 ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
 ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν
 265,2 16 μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· λέγω γὰρ ὑμῖν
 ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτό, ἕως ὅτου πληρωθῆ
 17 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. καὶ δεξάμενος ποτή-
 ριον εὐχαριστήσας εἶπεν· λάβετε τοῦτο καὶ δια-
 18 μερίσατε εἰς ἑαυτούς· λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ
 πῖω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμ-
 266,1 19 πέλου, ἕως οὗ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ. καὶ
 1 C 11,23^{ss} λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν
 αὐτοῖς λέγων· Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ
 ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν
 267,2 20 ἑμὴν ἀνάμνησιν. καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως
 Ex 24,8
 Jr 31,31
 Zch 9,11 μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ
 καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν
 268,2 21 ἐκχυννόμενον. πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόν-
 J 13,21^s 22 τος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. ὅτι ὁ υἱὸς
 μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὄρισμένον πορεύεται,
 269,1 23 καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς τὸ
 τίς ἄρα εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
 270,2 24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς
 9,46 25 αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·

14 οἱ Τα^v BS* D 157 vl syv sa] + δωδεκα rel.] αποστολ. > S^cL 1241 1223 X^{ss} 1012 | 16 ουκετι Τα^{avn} ΨΔW D 700^r 1582-713 245s Γ rel. pl. gg] > al.] πληρωθη] καινον βρω-θη D | 17s > syp, ~19. 17s (eb) syc, sys *hoc ordine* 16. 19. 20a. 17. 20b. 18 | 17 εις εαυτ. BS^cCL 1241 372 1-124 M 440 2430 Π^s 280s lat syvi ar co] εαυτοις rel. | 18 απο τ. νυ (Mt 26,29) Τα^{atn} BS 33.579 788 Ms 1071 245 K^s 280 al. e syih^m gg co (D 1^r syv ar)] > rel. | η βασ. -ελθη] καινον πινω εν τη β. syh^m | 19s το υπερ-εκχυννομ. > D a ff i l | 20 > eb syc | αιματι] ονοματι 700 348 1216s 245 1604 | το⁴-εκχ. > sys | 21 μετ εμου > Τα D syp | 22 ωρισμ.] γεγραμμ. (Mt 26,24) Τα^{atn} 472 vl(-a), + περι αυτου Τα^{atn} 348^r syc gg | τω ανθρ. > Mn D e syv | 23 αυτοι > Τα W c syvp bo | το > L D Ωρ | εξ αυτων > D 047 e ab ffil q | 24 δοκει ειναι] ειη D a f q syvp gg co |

Et cum facta esset hora, discubuit et duo- 14
 decim apostoli cum eo. Et ait illis: Desiderio 15
 desideravi hoc pascha manducare vobiscum,
 antequam patiar. Dico enim vobis, quia ex hoc 16
 non manducabo illud, donec impleatur in regno
 Dei. Et accepto calice gratias egit et dixit: 17
 Accipite et dividite inter vos; ¹dico enim vobis, 18
 quod non bibam de generatione vitis, donec
 regnum Dei veniat. Et accepto pane gratias 19
 egit et fregit et dedit eis dicens: Hoc est
 corpus meum,¹ quod pro vobis datur; hoc fa-
 cite in meam commemorationem. Similiter et 20
 calicem, postquam cenavit, dicens: Hic est calix
 novum *testamentum* in *sanguine meo*, qui pro
 vobis fundetur. Verumtamen ecce manus tra- 21
 dentis me mecum est in mensa. Et quidem 22
 Filius hominis,² secundum quod definitum est,
 vadit; verumtamen vae homini illi, per quem
 tradetur. Et ipsi coeperunt quaerere inter se, 23
 quis esset ex eis, qui hoc facturus esset.

Facta est autem et contentio inter eos, quis 24
 eorum videretur esse maior. Dixit autem eis: 25

---

20 qui] quod SssHsXEpBsGsEQHeTh q
 funditur SMsEpCs z

21 me > BeERsC e q

22 homini illi ET a b f] ~ illi hom. *rel.*

---

16 L 13,29

19 1 C 11,23ss; L 24,30; A 2,46; 27,35; Ex 12,14

20 Ex 24,8; Jr 31,31; 32,40; Zch 9,11

21 J 13,21s

24ss L 9,46ss

25ss Mt 20,25-28; Mc 10,42-45

Reges gentium dominantur eorum, et qui potestatem habent super eos, benefici vocantur.
 26 Vos autem non sic, sed qui maior est in vobis, fiat sicut minor; et qui praecessor est, sicut
 27 ministrator. Nam quis maior est, qui recumbit, an qui ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum, sicut qui mini-
 28 strat; vos autem estis, qui permansistis mecum
 29 in tentationibus meis. Et ego dispono vobis
 30 sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo et sedeat super thronos iudicantes duodecim tribus Israel.

31 Ait autem Dominus: Simon, Simon, ecce satanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum;
 32 ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Qui dixit ei: Domine, tecum paratus
 33 sum et in carcerem et in mortem ire. At ille dixit: Dico tibi Petre, non cantabit hodie gallus,
 34 donec ter abneges nosse me. Et dixit eis: Quando misi vos sine sacculo et pera et calceamentis, numquid aliquid defuit vobis? At
 36 illi dixerunt: Nihil. Dixit ergo eis: Sed nunc

---

26 minor a c ff i] iunior *codd.*, adolescentior b q
 minister O^rUV l r z

30 meo > SsMEpIsUssRs e d l

31 Simon¹] Simoni HXEp^mEQsV gat r^{1.2}(e affil)

34 at Ep*I d ff r z] et *rel.*

---

27 J 13,4-14 | 28 J 6,67; Hb 4,15 | 29 L 12,32 |
 30 L 13,29; Ap 3,20; Mt 19,28 | 32 2 C 2,11; 11,3;
 J 17,11-20 | 34 L 22,60s | 35 L 9,3; 10,4

οἱ βασιλεῖς τῶν ἔθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ 25-27:
οἱ ἔξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. Mt 20,25-28
Mc 10,42-45
ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γι- 26 Sir 32,1ss
νέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ
διακονῶν. τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ 27 271,10
J 13,4-14
διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ
ὑμῶν εἶμι ὡς ὁ διακονῶν. ὑμεῖς δὲ ἐστε οἱ 28
διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς
μου· καὶ γὰρ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι 29 12,32
ὁ πατήρ μου βασιλείαν, ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε 30 Mt 19,28
ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ
καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων τὰς δώδεκα φυλάς κρι-
νοντες τοῦ Ἰσραήλ.

Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο 31
ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον. ἐγὼ δὲ ἐδεήθην 32 273,10
J 17,11.15.20
Ps 50,15
περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπη ἡ πίστις σου. καὶ σύ πο-
τε ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. ὁ δὲ 33 274,9
εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἶμι καὶ εἰς
φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. ὁ δὲ εἶ- 34 275,1
πεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκ-
τωρ, ἕως τρεῖς με ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναί. Καὶ εἶπεν 35 276,10
9,3; 10,4
αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ
πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ
δὲ εἶπαν· οὐθενός. Ἐἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ 36

25 κατακυριεύουσ. Θ 13sss 826^s UsN 1093s Ωρ | κ. εξου-
σιαζουσιν αυτ. (κ.) ευεργ. W(S* 1241) | αυτων² + bene
agentes e c ff syv | 26 νεωτερο.] μικροτερο. D a c ff il syv p
sa | 27 ουχι] μαλλον η D | in gentibus quidem qui re-
cumbit, in vobis autem non sic, sed qui ministrat e a
c ff il r^{1.2} | 27s εγω γαρ εν μεσω υμων ηλθον ουχ ως ο
ανακειμενος, αλλ ως ο διακονων (c Ωρ) κ. υμεις ηυξηθητε
εν τη διακονια μου ως ο διακονων οι διαμεμ. D | 30 καθ-
ησθε B*ΔT 1093, καθισεσθε al. m. | επι² + δωδεκα (Mt
19,28) Ta³ S^c 579 D 348s Xss 157 472 1047 660s a b ff l q
syv ih ar gg (~ 13^r c fr² z) | 31 Σιμων BLT 1241 sys co
Bas] ειπ. δε ο Kc: Σ. rel. | 32 εδεηθην + patrem Ef ar¹ |
επιστρεψον + et fidere et e|σου³ + et rogate ne intretis
in temptationem e a b c ff il q ken | 34 εως] πριν η ΨsΔW
D 700^r 1^r 1424^s 7^s al. vl. AΛ^r rel. svh* | 35-38 > Mn l

ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ
 ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγο-
 Is 53,12 37 ρασάτω μάχαιραν. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ
 22,52 γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ με-
 τὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος
 38 ἔχει. οἱ δὲ εἶπαν· Κύριε, ἴδου μάχαιραι ὧδε δύο·
 39-46: ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστιν.
 Mt 26,30. 39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ
 36-46 ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ
 Mc 14,26. 40 μαθηταί. γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐ-
 32-42 τοῖς· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.
 21,37; J 18,1 41 καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βο-
 42 λήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσηύχετο ἰλέγων· πά-
 43 τερ, εἰ βούλει παρενεγκε τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ'
 3 Rg 19,5 43 σθω. ὧφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισ-
 J 12,29 44 χύων αὐτόν. καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστε-
 45 ρον προσηύχετο. καὶ ἐγένετο ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ
 46 θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ
 ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς
 μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύ-
 46 πης, ἰκαὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες
 προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

36 πωλησει, αγορασει D 700^r 13^r 7^s 348^r U 2145-291 Γ
 pl. Λ rel. ar | 37 οτι + επι ΨΔ Θ-21 22 rel. pl. lat (-bfr)
 sy⁴ ar | τελεσθ.] πληρωθην. W* 124 348 1579 Λ^r lat(-r) |
 38 Κε > S* 1574 1229 i sys | ικανον εστ.] αρκει D, suffi-
 ciunt Ta synp ar co | εστιν + εγειρεσθε αγωνμεν (J 14,31)
 Ta^{ai} syc | 39 ειωθος 579 713 F | 40 εισελθητε D, εμπρε-
 σειν Taⁿ 2193 13^r, > B* | 41 απεσπ.] απεστη Θ* 157 G
 c d fl r (D) | 42 ~ πατερ, μη το θελ. -γενεσθω· ει βουλει
 παρενεγκε τουτο D e c ff | ει βουλει > 1^r 660 a | παρενεγ-
 και SLss 13^r M 1071 1012 R K^r | 43s Iust Ta⁴ Iq Hipp
 Dion Eus Ath Did Ep Xq Hil Aug LG lat sycpih ar^l
 gg bo^l] > BS^cT 579 W 1071* NR A f sys sa Cy Amb.
 post Mt 26,39 13ss 983^r 348 713 | 44 καταβαινοντος S
 565 X a c ff r vg. καταβαινειν Ta sycp (q) |

qui habet sacculum tollat, similiter et peram,
 et qui non habet, vendat tunicam suam et
 emat gladium. Dico enim vobis quoniam adhuc 37
 hoc, quod scriptum est, oportet impleri in me:
Et cum iniquis deputatus est. Etenim ea, quae
 sunt de me, finem habent. At illi dixerunt: 38
 Domine, ecce duo gladii hic. At ille dixit eis:
 Satis est.

22,39-53 *Gethsemani*

(Mt 26,30-56; Mc 14,26-50; J 18,1-11)

Et egressus ibat secundum consuetudinem 39
 in montem Olivarum. Secuti sunt autem illum
 et discipuli. Et cum pervenisset ad locum, dixit 40
 illis: Orate ne intretis in tentationem. Et ipse 41
 avulsus est ab eis quantum iactus est lapidis,
 et positus genibus orabat dicens: Pater si vis, 42
 transfer calicem istum a me: verumtamen non
 mea voluntas sed tua fiat. Apparuit autem illi 43
 angelus de caelo confortans eum. Et factus in
 agonia prolixius orabat. Et factus est sudor 44
 eius sicut guttae sanguinis decurrentis in ter-
 ram. Et cum surrexisset ab oratione et ve- 45
 nisset ad discipulos suos, invenit eos dormientes
 prae tristitia. Et ait illis: Quid dormitis? sur- 46
 gite, orate, ne intretis in tentationem.

37 enim] autem A-HBsJGsC

et OssUKs b q z] + quod *rel.* gat f, l ~ e a c d ff i l
 iniquis OX*ssUVW d ff q z] iniustus *rel.*

38 duo gladii BR (d) ff] ~ gladii duo *rel.*

43 factus + est SIEHeT e i q, est... et prolixius
 A-HOsEpBsJMaQsKs a b (c) r

43s > f

44 decurrentes JU e bil (E d), -currens DV*TW q

37 Is 53,12; L 12,50; 18,31; 22,52 | 39 L 21,37;
 J 18,1s | 42 Mt 6,10 | 43 3 Rg 19,5ss; Mt 4,11; J 12,29

47 Adhuc eo loquente ecce turba, et qui vocabatur Iudas, unus de duodecim, antecedebat eos et appropinquavit Iesu ut oscularetur eum.
 48 Iesus autem dixit illi: Iuda, osculo Filium hominis tradis? Videntes autem hi, qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei: Domine,
 49 si percutimus in gladio? Et percussit unus ex illis servum principis sacerdotum et amputavit
 50 auriculam eius dexteram. Respondens autem Iesus ait: Sinite usque huc. Et cum tetigisset
 51 auriculam eius, sanavit eum. Dixit autem Iesus ad eos, qui venerant ad se, principes sacerdotum et magistratus templi et seniores: Quasi ad latronem existis cum gladiis et fustibus?
 52 Cum cotidie vobiscum fuerim in templo, non extendistis manus in me; sed haec est hora vestra et potestas tenebrarum.

22,54-71 *Petri negatio, Christi condemnatio*

(Mt 26,57-75; Mc 14,53-71; J 18,12-27)

54 Comprehendentes autem eum duxerunt ad domum principis sacerdotum. Petrus vero sequebatur a longe. Accenso autem igne in medio atrii et circumsedentibus illis, erat Petrus in
 55 medio eorum. Quem cum vidisset ancilla quae-

---

51 ait ihs: sine, sic implebuntur scripturae | et cum - eum] et extendens (ihs) manum (suam) tetigit eum et redintegrata est auris(-ricula) eius e a d ff r, *post 53 i l*

53 ~ in me manus O^rBeV e b c f f i q r

55 atrii J] atrio *rel. vl*

---

49 L 22,36-38 | 52 A 4,1; L 22,37

53 L 19,47; J 7,30; 18,20; 19,11 | 56 A 4,13

Ἐπι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λε- 47 285,1
 γόμενος Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐ- 47-53:
 τούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλήσαι αὐτόν. Mt 26,47-56
 Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν 48 Mc 14,43-49
 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; ἰδόντες δὲ οἱ J 18,2-11
 περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν· Κύριε, εἰ πα- 286,2
 τάξομεν ἐν μαχαίρῃ; καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἐξ 50
 αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφείλεν
 τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰη- 51 287,1
 σοῦς εἶπεν· ἔατε ἕως τούτου· καὶ ἀψάμενος
 τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. Εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς 52 289,1
 τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ
 στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ
 ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων;
 καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ 53 J 7,30; 8,20
 οὐκ ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη
 ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἐξουσία τοῦ σκότους. 290,1; 291,1

Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγα- 54 54-62:
 γον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως, ὃ δὲ Πέτρος Mt 26,57s.
 ἠκολούθει μακρόθεν. περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν 55 69-75
 μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συγκαθισάντων ἐκάθητο ὁ Mc 14,53s.
 Πέτρος μέσος αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδί- 56 66-72
 25ss

47 οχλος + πολυς (Mt 26,47) Ta³ D 544 syn | ηγγισ. -
 αυτον] εγγισας επιλησεν τ. Iv D vl pl. syn(p bo) ar| αυ-
 τον + τουτο γαρ σημειον δεδωκει αυτοις· ον αν φιλησω
 αυτος εστιν D Θs 13^r 7s 348-1579 Xss 713s 998 al. EH
 al. b c r syrh ar gg] + κρατησατε αυτον Xs b c ar| 49 πε-
 ρι αυτ.] μαθηται αυτου Ta^{a(vn)} | sys | εσομεν.] γενομεν.
 Ta³ D ff syrh^m ar gg bo, > 71 e bil q | 49ss > Mn |
 50 ους] ωτιον D K 1047 660 2430 lat pl. | 51 αψαμ. -
 αυτον] εκτεινας τ. χειρα ηψατο αυτου κ. απεκατεσταθη
 το ους αυτου (Taⁿ) D ea ffi (l) r | 52 ξυλων + συλλαβειν
 με Ta³ 579 Xss 713s 472s 2430 syrh⁺ | 54 κ. εισηγαγ.>
 579 D Θ 1 118s 71 713 245s Γ 472 lat(-c) synp | απο μα-
 κροθεν 579 D 544 0171 983^r 1194s 047 al. Λ | 55 περι-
 ψαντ. BS 33s 579 Eus] αψαντ. 0171 rel. | πυραν 892 1
 22^s 1424^s | περικαθισαντ. Ta D 1^r 291 G lat(-a) synp ar
 gg | αυτων + θερμαινομενος Ta^{atn} D |

σκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα
 57 αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. ὁ δὲ ἠρνή-
 292,1 58 σατο λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. καὶ μετὰ βρα-
 χὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτόν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ.
 59 ὁ δὲ Πέτρος ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. ¹καὶ δια-
 στάσης ὥσει ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διῖσχυρίζετο
 λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν,
 60 καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἄν-
 θρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λα-
 293,2 61 λοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἁλέκτωρ. καὶ στραφεὶς
 22,34 ὁ Κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη
 ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐ-
 τῷ ὅτι πρὶν ἁλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρ-
 62 νήση με τρίς. καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.
 294,1 63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτόν ἐνέπαι-
 63-65:
 Mt 26,67s 64 ζον αὐτῷ δέροντες, καὶ περικαλύψαντες αὐτόν
 Mc 14,65 ἐπιρῶτων αὐτόν λέγοντες· προφήτευσον, τίς
 65 ἐστιν ὁ παῖσας σε; καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφη-
 μοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.
 295,2 66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυ-
 66-71:
 Mt 26,59-66
 Mc 14,55-64 τέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς,
 καὶ ἀπήγαγον αὐτόν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν,

56 ην + αει e b ffi l q | 57 γυναι > 0124 D | 58 εφη¹ - ει] ειπεν το αυτο D syc | εξ αυτων ει] cum illo eras semper b ffi l q r | Πετρος > D (a) b ffi l q sys | 59 ωσει > 1424^s Ms 047 476 vl sycp ar gg bo | 60 ο²] τι S D 157 1038 716 lat(-ff) synp | ετι > Ta 472 V ffi, ετι - αυτου > Ta^u syn | 61 Ks] Is Ta^{avn} D 1s 22^s 124* 472 1604 sysph* | λογου] ρηματος (Mt 26,75) BSLss 1241 124 348s 1216 Xs 10124] ως] on Ta 157 synp ar gg | σημερον > ΨΔW D Θ^r 1^r 1424-945 71-U al. N 1012^r Γ pl. A 1187 rel. sycp ar gg] με + μη ειδεναι με D a (bl), ~ 71 1604 ar | 62 > 0171 e a b ffi l r | εξω + ο Πετρος Ta^{avn} ΔW Θ^r 13-828 1424 267 71-U 1071^r 713ss Γs 4 pl. K^r rel. vl syph | 63 δε- ροντες > D 0171 69 vl syph | 64 αυτον¹] αυτου το προσω- πον D 1 270^s al. a q syn ar, + ετυπτον αυτου το προσω- πον κ. Ψs 892s W Θ^r 1-1207 157 rel. pl. a i q r² z vg syph (ar) gg | αυτον² > BL 0124 T M X 1355 K^s | προφητ. + ημιν Xe Ta 348s 1579 Xs 1093 1r² |

dam sedentem ad lumen et eum fuisset intuita,
 dixit: Et hic cum illo erat. At ille negavit eum 57
 dicens: Mulier, non novi illum. Et post pusil- 58
 lum alius videns eum dixit: Et tu de illis es.
 Petrus vero ait: O homo, non sum. ¹Et inter- 59
 vallo facto quasi horae unius, alius quidam
 affirmabat dicens: Vere et hic cum illo erat;
 nam et Galilaeus est. Et ait Petrus: Homo, 60
 nescio, quid dicis. Et continuo adhuc illo lo-
 quente cantavit gallus. Et conversus Dominus 61
 respexit Petrum. Et recordatus est Petrus verbi
 Domini, sicut dixerat: Quia prius quam gallus
 cantet, ter me negabis. Et egressus foras Pe- 62
 trus flevit amare.

Et viri, qui tenebant illum, illudebant ei 63
 caedentes. Et velaverunt eum et percutiebant 64
 faciem eius et interrogabant eum dicentes:
 Prophetiza, quis est qui te percussit? Et alia 65
 multa blasphemantes dicebant in eum.

Et ut factus est dies, convenerunt seniores 66
 plebis et principes sacerdotum et scribae, et
 duxerunt illum in concilium suum dicentes:

---

57 eum* > a b c f i l

58 o > GER

60 quid] quod SOZBeUR ff

~ gallus cant. OrBeUEK VW a b c d f l r z

61 dixerat z] dixit SssOsBsJDQssCs vl

62 > e a b f i l * r

---

61 L 22,34

62 Ps 50,19

67 Si tu es Christus, dic nobis. ¹Et ait illis: Si
 68 vobis dixero, non credetis mihi; si autem et
 interrogavero, non respondebitis mihi neque
 69 dimittetis. Ex hoc autem erit *Filius hominis*
 70 *sedens a dextris virtutis Dei*. Dixerunt autem
 omnes: Tu ergo es Filius Dei? Qui ait: Vos
 71 dicitis, quia ego sum. At illi dixerunt: Quid
 adhuc desideramus testimonium? ipsi enim au-
 divimus de ore eius.

23,1-5 *Christus coram Pilato*

(Mt 27,1s.11-14; Mc 15,1-5; J 18,28-38a)

23 Et surgens omnis multitudo eorum duxe-
 2 runt illum ad Pilatum. Coeperunt autem illum
 accusare dicentes: Hunc invenimus subver-
 tentem gentem nostram et prohibentem tributa
 dare Caesari et dicentem se Christum regem
 3 esse. Pilatus autem interrogavit eum dicens:
 Tu es rex Iudaeorum? At ille respondens ait:
 4 Tu dicis. Ait autem Pilatus ad principes sa-
 cerdotum et turbas: Nihil invenio causae in
 5 hoc homine. At illi invalescebant dicentes: Com-
 movet populum docens per universam Iudaeam
 incipiens a Galilaea usque huc.

67 creditis SssMsZsBssUssQs vl(-d q)

68 respondetis SEpBD^rCs gat b d ff i l q

23,2 illum accusare AsMKTh] ~ acc. ill. *rel.* vl
 dare GEQ e a d ff z] dari *rel.*

5 commovit ERW

Iudaeam W vl] † et *rel.* r² z

67 J 10,24; 8,45

69 Dn 7,13; Ps 109,1

23,2 L 20,25

3 1 T 6,13 | 4 A 10,37

ἰλέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 J 3,12; 8,45;
 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύ- 10,24
 σητε· ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 296,10 68
 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 69 297,1
 καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Dn 7,13
 Ps 109,1
 Ἐἶπαν δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; ὁ 70 298,10
 δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγὼ εἶμι.
 οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρεῖαν; αὐ- 71 299,1
 τοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγα- 23 300,1
 γον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλαῶν. ἤρξαντο δὲ κατη- 2 1-25:
 γορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον εὔρομεν δια- Mt27,2.11-31
 στρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους Mc 15,1-20
 Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν J 18,28-19,16
 βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ Πιλαῶτος ἠρώτησεν αὐτὸν 3 302,1
 λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ 1 T 6,13
 ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. ὁ δὲ Πιλαῶτος 4 303,9
 εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐ-
 δὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. οἱ 5 304,10
 δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασεῖει τὸν λαόν, δι-
 δάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀρξάμε-
 νος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ᾧδε.

67 ει¹> L D 1223 1375 | ειπον ημιν> D | 68 αποκριθ. +
 μοι η απολυσητε Ta³ ΨΔ 892 W D 700-21 13 rel. pl. lat
 sy³ ar gg | 69 εσται - καθημεν.] οψεσθε τ. υιον τ. ανθρ.
 καθημ. 579 157 | 70 δε¹] ουν W 1^r 69 124 M A^s 280^s |
 71 μαρτυρων (Mt 26,65) Ta³ Ψ D 28 118 69 983 659 1071
 713 472 1604 gg | 23,1 ανασταντες D Θ synp sa | αυτων
 > 346 713 e syn sa | 2 ημων > ΔW Θs 565^r 1s 22 209
 1424^s 1194s Uss 157s Γss 998 al. AΛ^r | ημων +κ. κατα-
 λυοντα τ. νομον ημων κ. τ. προφητας Mn vl | κωλυοντα...
 διδον.] κελευοντα... μη δουναι κ. αποστρεφοντα τ. γυναι-
 κας κ. τα τεκνα Mn | 5 ενισχυον D 69 157 1229 H | δι-
 δασκων > S* 270 e bil q | και BSL 579 T 0124 lat sy³ |
 > rel. | ωδε + et filios nostros et uxores avertit a no-
 bis, non enim baptizantur sicut et nos, nec se mun-
 dant e (c) cf. v. 2 |

6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν, εἰ ὁ ἄν-
 3,1 7 θρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ
 τῆς ἐξουσίας Ἑρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν
 πρὸς Ἑρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις
 9,9 8 ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ὁ δὲ Ἑρῴδης ἰδὼν
 τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἰκανῶν χρό-
 νων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐ-
 τοῦ, καὶ ἠλπίζεν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινό-
 9 μενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἰκανοῖς· αὐ-
 305,2 10 τὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἰστήκεισαν δὲ οἱ
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦν-
 306,10 11 τες αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἑρῴδης σὺν
 τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν
 ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ.
 12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἑρῴδης καὶ ὁ Πιλάτος
 ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προὔπηρχον γὰρ
 307,9 13 ἐν ἐχθρᾷ ὄντες πρὸς αὐτούς. Πιλάτος δὲ συγκα-
 λεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ
 14 τὸν λαὸν ἔειπεν πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ
 μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν
 λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐ-
 θέν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατη-
 308,10 15 γορεῖτε κατ' αὐτοῦ. ἀλλ' οὐδὲ Ἑρῴδης ἀνέπεμ-

6 ακουσας BSL 1241 T 0124 bo] + nominare Ta^{atn} (sy),
 Γαλιλαιαν Ta³ rel. | απο τ. Γαλιλαιας ο ανθρ. D vl syc(s)
 ar gg | 7 προς + τον BT Θ 348s | 8 ικανων χρ. BS 33-579
 D Θ 1071 157 c ar sa] ικανου χρ. Ta³ W 1-124 Ms 348
 477s Xs N 291 1604 Π-473 H lat(-c) sy bo, > χρονου rel. |
 ακουειν BS 33s 579 D Θ 1^r 1689 M 157 K^s 280 661 syn
 gg co] + πολλα Ta^{ail} rel. lat syph (ar) | 9 αυτω + quasi
 non audiens c (syc) | 10-12 > sys | 11 λαμπραν] cocci-
 neam Ta syph | επεμψεν S*L 0124 047 472 R c | 12 οντες
 δε εν αηδια ο Πιλ. κ. ο Ηρ. εγενοντο φιλοι εν αυτη τη ημ.
 D c | ημερα] ωρα 579 713 a syh^m | εν εκθρα] εκθροι Taⁱⁿ
 lat(-a) syc ar | 13 κ. τ. λαον] τ. λαου Ta^{ais} 348^r e a b fff l r
 sa | 14 διαστρεφ. 1-124 945 270s 726 | 15 ανεπεμψα γ.
 υμας πρ. αυτ. Ta^l ΨΔW D 700 565^r 1^r 346 124 1424^s 7^s
 Uss N 713^r Γ rel. ΑΛ^r rel. lat(-f) synph* ar gg, υμας]
 αυτον Ta^{av} synp ar |

23,6-12 *Christus ab Herode illusus*

Pilatus autem audiens Galilaeam interro- 6
gavit, si homo Galilaeus esset. Et ut cognovit 7
quod de Herodis potestate esset, remisit eum
ad Herodem, qui et ipse Hierosolymis erat illis
diebus. Herodes autem viso Iesu gavisus est 8
valde; erat enim cupiens ex multo tempore vi-
dere eum, eo quod audierat multa de eo, et
sperabat signum aliquod videre ab eo fieri.
¹Interrogabat autem eum multis sermonibus. At 9
ipse nihil illi respondebat. Stabant autem prin- 10
cipes sacerdotum et scribae constanter accu-
santes eum. Sprevit autem illum Herodes cum 11
exercitu suo et illusit indutum veste alba et
remisit ad Pilatum. Et facti sunt amici Herodes 12
et Pilatus in ipsa die; nam antea inimici erant
ad invicem.

23,13-25 *Christus cruci addictus*

(Mt 27,15-26; Mc 15,6-15; J 18,38b-19,16)

Pilatus autem convocatis principibus sacer- 13
dotum et magistratibus et plebe, ¹dixit ad 14
illos: Obtulistis mihi hunc hominem quasi
avertentem populum, et ecce ego coram vobis
interrogans nullam causam inveni in homine
isto ex his, in quibus eum accusatis. Sed neque 15
Herodes; nam remisi vos ad illum, et ecce

---

7 qui] quia MERTTh fff | 8 enim vl] autem Zs^mU
ER r² | audierat O c] audiret *rel.* | 9 at b ff l q r² z] et
X*ss*BKW, autem d i r | 10 autem X*GDThCs a d
ff] etiam *rel.* | 14 et > Y*ZJUKs | inveno MXBe
GDsRsW e b c ff l q r z | 15 remisit eum ad nos H*
O*HeTh fz (G)

---

7 L 3,1 | 8 L 9,9; J 12,21 | 9 J 19,10 | 10 A 25,7 |
11 L 18,32 | 12 A 4,27 | 14 A 28,18 | 15 L 23,22;
A 23,29

16 nihil dignum morte actum est ei. Emendatum
 17 ergo illum dimittam. Necesse autem habebat
 18 dimittere eis per diem festum unum. Excla-
 mavit autem simul universa turba dicens: Tolle
 19 hunc et dimitte nobis Barabbam, ¹ qui erat
 propter seditionem quandam factam in civitate
 20 et homicidium missus in carcerem. Iterum au-
 tem Pilatus locutus est ad eos volens dimit-
 21 tere Iesum. At illi succlamabant dicentes: Cru-
 22 cifige, crucifige eum. Ille autem tertio dixit ad
 illos: Quid enim mali fecit iste? nullam causam
 mortis invenio in eo; corripiam ergo illum et di-
 23 mittam. At illi instabant vocibus magnis postu-
 lantes ut crucifigeretur, et invalescebant voces
 24 eorum. Et Pilatus adiudicavit fieri petitionem
 25 eorum. Dimisit autem illis eum, qui propter
 homicidium et seditionem missus fuerat in
 carcerem, quem petebant, Iesum vero tradidit
 voluntati eorum.

23,26-49 *Christus moriens in cruce*

(Mt 27,32-56; Mc 15,21-41; J 19,17-37)

26 Et cum ducerent eum, apprehenderunt Si-
 monem quendam Cyrenensem venientem de
 villa et imposuerunt illi crucem portare post
 27 Iesum. Sequebatur autem illum multa turba po-

---

19 quandam] quondam A-HGQCs

21 crucifige² > E e a b f fl

22 inveni AsBUGTh gat a

eo] eum MX*sUGE

25 quem petebant > e a b fl

---

25 Mt 17,12

26 Mt 27,32; Mc 15,21

φεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον
 θανάτου ἔστιν πεπραγμένον αὐτῷ. παιδεύσας οὖν 16
 αὐτὸν ἀπολύσω. ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς 17 309,2
 κατὰ ἑορτὴν ἓνα. ἀνέκραγον δὲ παμπληθεὶ λέ- 18 310,1
 γοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαρ-
 αββᾶν· ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν 19
 τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. πάλιν 20 311,1
 δὲ ὁ Πιλάτος προσεφώνησεν αὐτοῖς, θέλων ἀπο-
 λύσαι τὸν Ἰησοῦν. οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· 21
 σταύρου σταύρου αὐτόν. ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς 22 312,9
 αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτι-
 ον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οἶν αὐ-
 τὸν ἀπολύσω. οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις 23 313,1
 αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον
 αἱ φωναὶ αὐτῶν. καὶ Πιλάτος ἐπέκρινεν γενέσθαι 24 314,1
 τὸ αἴτημα αὐτῶν· ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν 25
 καὶ φόνον βεβλημένον εἰς φυλακὴν, ὃν ἤτοῦντο,
 τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.
 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σί- 26 315,1
 μωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέ-
 θηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὅπισθεν τοῦ
 Ἰησοῦ. Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ 27 316,10

ιδου > Taⁿ D syv | 17 post 19 D syv, > BL 1241 T 0124
 A^s a sa bo^l | αναγκ.] συνηθειαν N syvp bo^l (b) | ενα+
 δεσμιον (Mt 27,15) Ta³ 1194 348^r 472 1093 1047s 661
 c q sysh⁺ bo^l | 18 αιρε τουτον^{bis} Ta^{av} D | 19 βληθ. B
 33-579] βεβλημενος rel., > S* | 21 σταυρου^{bis} BS 0124
 D F^c Ω ρ Eus Cy] στ.² > W 21 U 157 1604 vl ar, -ρωσον^{bis}
 rel. | 22 ουδεν+γαρ 579 1-124 e b l q syv | αιτιον] αξιον
 ΨLss 7 1071 a c syvh^m | ευρισκω D 1071 lat(-a) syv |
 23 σταυρωσαι Ta Bar (syp sa) | αυτων+-κ. τ. αρχιερεων
 Ψ 892ss W rel. cf sy³ ar gg | 25 δε¹ + αυτοις Ta 1-13
 69^r 7s Ms al. 291 1604 660s al. K^r lat(-a) syvph⁺ ar gg |
 τον¹ + Βαραββ. τον Ta³ 21 1-124 7 1223 1194s 291 1604
 660s 270^s ar gg | 26 inc. suscepunt ergo Iesum et
 portans (sibi) crucem ducebatur fl r(c) | Σιμωνος τινος
 Κυρηναιου ερχομενου ΨΔW Θs 565^r 1^r 1424-U 1071
 rel. | 27 πολυ > D 1071 vl syvp ar gg sa |

λαοῦ καὶ γυναικῶν αἱ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν
 28 αὐτόν. στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτάς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·
 θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ·
 πλὴν ἐφ' ἑαυτάς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν,
 21,23 29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μα-
 κάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέν-
 30 νησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἔθρεψαν. τότε ἄρξον-
 121,23 29 30 31 32 33 34 35 36 37
 31 32 33 34 35 36 37
 318,1
 33-49:
 Mt 27,33-56
 Mc 15,22-41
 J 19,17-30
 319,1
 320,1
 Mt 5,44
 Is 53,12
 Ps 21,19
 321,1
 Ps 21,8
 322,2
 323,2
 Ps 68,22
 ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; Ἦγον-
 το δὲ καὶ ἕτεροι κακοῦργοι δύο σὺν αὐτῷ ἀναιρε-
 θῆναι. Καὶ ὅτε ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν κα-
 λούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ
 τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν ὃν δὲ ἐξ ἄρι-
 στερῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες αὐ-
 τοῖς· οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν. *διαμεριζόμενοι*
 δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρους. καὶ εἰστή-
 κει ὁ λαὸς θεωρῶν. *ἐξεμυκτήριζον* δὲ καὶ οἱ ἄρ-
 χοντες λέγοντες· ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν,
 εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἐκλεκτός.
 ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχό-
 μενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ καὶ λέγοντες· εἰ
 σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.

γυναικες Ta D 1071 c fr synp | 28 ο > BS*L | εμε + μηδε
 πενθειτε D | 29 ιδου > Ta^{aevn} D 13^r 476 vl pl. syn ar |
 εθρεψ. BSC*Ls 1047 vl syh^m bo gg] εξεθρ. C^cΨ 579 D Θ
 1^r Γ 655 Fs, εθηλασαν rel. | 31 ει > L 579 2193 syn | τω¹
 > BC 0124 1574 | 32 αυτω] τω Iu Ta^{atl} C^c 33 1241 69
 1071 syi] ετεροι > ec sys co | 33 ηλθον (Mn) BSCss 579
 D Θ 69 124 1071 157 251s Q lat synp^{ih}] απηλθ. rel.]
 αριστερ.] ευωνυμ. C*-L 0124 28 13-954 N 157 1604 Q |
 34 ο δε - ποιουσιν Mn Ta⁴ Heg Iq Cl Ωρ Eus LG S*
 rel. pl.] > BS^c 579 1241 0124 W D* Θ a b sys sa bo¹ |
 35 δε + αυτον Ta D 1-954 1071 157 1012 1604 661s 270^s
 lat sy ar gg sa | εσωσας, σεαυτον σωσον, ει υιος ει τ. θυ,
 ει Xς ει D (c) | Xς + ο υιος 579 0124 13^r 1071 472 lr
 syih ar (gg) co Eus | 36 ενεπαιξαν BSL 1241 0124] -ζον
 rel. | 37 λεγ. + χαιρε ο β. τ. Ιουδ. περιθεντες αυτω κ.
 ακανθινον στεφανον D c (syn) |

puli et mulierum, quae plangebant et lamentabantur eum. Conversus autem ad illas Iesus 28 dixit: Filiae Hierusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete et super filios vestros. Quoniam ecce venient dies, in quibus dicent: 29 Beatae steriles et ventres, qui non genuerunt, et ubera, quae non lactaverunt. Tunc incipient 30 *dicere montibus: Cadite super nos, et collibus: Operite nos.* Quia si in viridi ligno haec faciunt, in arido quid fiet? Ducebantur autem et 32 alii duo nequam cum eo, ut interficerentur. Et 33 postquam venerunt in locum, qui vocatur Calvariae, ibi crucifixerunt eum et latrones, unum a dextris et alterum a sinistris. Iesus autem 34 dicebat: Pater, dimitte illis; non enim sciunt quid faciunt: *Dividentes vero vestimenta eius miserunt sortes.* Et stabat populus spectans, et 35 deridebant eum principes cum eis dicentes: Alios salvos fecit, se salvum faciat, si hic est Christus Dei electus. Illudebant autem ei et milites 36 accedentes et acetum offerentes ei ¹ et 37 dicentes: Si tu es rex Iudaeorum, salvum te fac.

27 lamentabant SZ*BJD^rCs e a b d f ff l

29 qui] quae MO*ZMaHeW b d f ff z

34 > a d | faciant ZUV (ff) l

35 ex(s)pectans SM^rB GERsKsCsW e a b f ff l r z

37 et a c f] > *codd.*

28 Ap 1,7

29 L 21,23

30 Os 10,8; Ap 6,16; 9,6

31 1 P 4,17s

34 Mt 5,44; Ps 21,19; Is 53,12

35 Ps 21,8

36 Ps 68,22

38 Erat autem et superscriptio scripta super
 eum litteris graecis et latinis et hebraicis:
 39 Hic est rex Iudaeorum. Unus autem de his qui
 pendebant latronibus blasphemabat eum di-
 cens: Si tu es Christus, salvum fac temetip-
 40 sum et nos. Respondens autem alter increpa-
 bat eum dicens: Neque tu times Deum, quod
 41 in eadem damnatione es. Et nos quidem iuste,
 nam digna factis recipimus; hic vero nihil mali
 42 gessit. Et dicebat ad Iesum: Domine, memento
 43 mei, cum veneris in regnum tuum. Et dixit
 illi Iesus: Amen dico tibi: Hodie mecum eris
 44 in paradiso. Erat autem fere hora sexta, et te-
 nebrae factae sunt in universam terram usque
 45 in horam nonam. Et obscuratus est sol, et ve-
 46 lum templi scissum est medium. Et clamans
 voce magna Iesus ait: Pater, *in manus tuas*
commendo spiritum meum. Et haec dicens ex-
 47 spiravit. Videns autem centurio quod factum
 fuerat, glorificavit Deum dicens: Vere hic ho-
 48 mo iustus erat. Et omnis turba eorum, qui si-
 mul aderant ad spectaculum istud et videbant
 quae fiebant, percutientes pectora sua revertente-

38 scripta O^cX^{*}s^cVCs e a c ff l z] inscripta *rel.*

41 recepimus AssXI*`a b (c) r

44 universa terra S-MXEpUMaEKsW e f ff q z

~ nonam hor. SssMBJUssDRTh (e) b q

47 erat] est AsMs*Ma c

39 Mt 27,44

42 (Gn 40,14) Mt 16,28

44 Am 8,9

45 Ex 36,35; Am 8,3 O'; 9,1

46 Ps 30,6; A 7,59; 1 P 4,19

48 L 18,13

Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν 38 324,1
ἑλληνικοῖς καὶ ῥωμαϊκοῖς καὶ ἑβραϊκοῖς· ὁ βα-
σιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.

Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασ- 39 325,2
φήμει αὐτὸν λέγων· οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον
σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπι- 40 326,10
τιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι
ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, 41
ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος
δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐπράξεν. καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, 42 Mt 16,28
μνήσθητί μου, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν σοι λέγω, σήμερον μετ' 43
ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. Καὶ ἦν ἤδη ὥσει 44 327,2
ῶρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν
ἕως ὥρας ἐνάτης ἰτοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος· ἐσχί- 45 328,2
σθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. καὶ 46 329,1
φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ,
εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου.
τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντ- 47 330,2
άρχης τὸ γινόμενον ἐδόξαζεν τὸν Θεὸν λέγων·
ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. ἰκαὶ πάν- 48 331,10
τες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν
ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γινόμενα, τύπτοντες τὰ

38 γραμμ. - εβραικοις > BS^cC*L 579 a syv co | εβρ. +
Iς Ta³ 33 28 1^r XN | sa¹ (gg) | 39 λεγ.> BL 1241 | λεγων-
ημας] Mt 27,40 | > D e | ουχι BSC*ΨL 1241 a b ffr syvi
ar co] ει rel. | 40 inc. et obiurgavit eum socius eius Ta
syvp | ουδε] ου S* D 1187 G c f syh ar sa Ωρ | ει] εσμεν
C*W (D) syvi co Χρ | 42s κ. στραφεις προς τ. Κν ειπεν
αυτω· μνησθητι μου εν τη ημερα τ. ελευσεως σου· απο-
κριθ. δε ο Ις ειπεν αυτω τω επιπλησσοντι· θαρσει σημ. D |
42 εις την βασ. BL 372 lat pl. | 43 > Mn | αυτω + cre-
dis c | παραδεισω + τ. θυ Ωρ, patris e | r | 44 ηδη BC*
Ls 1241 0124 syh bo] > rel. | 45 τ. ηλ. εκλιπ. BSC*L 579
1012 syh^m co] κ. εσκοτισθη ο ηλιος rel. | εσχισθη - μεσον
post 46 Ψ (D) | 46 παρατιθεμαι B-33 Θ 372 MUs 251ss
QP A pl. Iust Ωρ (892s D 1^r al.) verss.] -θησομαι rel. |
τουτο - εξεπν.> Xs | 47 εκατονταρχ. + et qui cum eo
erant quod fiebat magnificabant (Mt 27,54) Ta^{a(1)} e ff1 |

Ps 87,9; 37,12 49 στήθη ὑπέστρεφον. εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ
8,2 γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ
συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὄρω-
σαι ταῦτα.

332,1 50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ βουλευτῆς
50-56: ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος. οὗτος οὐκ
Mt 27,57-61 51 ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐ-
Mc 15,42-47 ἧν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων,
J 19,38-42

2,25.38 52 ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ὁ οὗτος
προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ

333,1 53 Ἰησοῦ. καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι,
καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν

334,10 54 οὐδεὶς οὕπω κείμενος. καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς,

23,49 55 καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν. Κατακολουθήσασαι
δὲ αἱ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι
ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον

335,8 56 καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὑποστρέψασαι
Ex 12,16; δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. καὶ τὸ μὲν
20,10
Lv 23,8 σάββατον ἠσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

336,1 24 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως
1-12: ἐπὶ τὸ μνημα ἦλθον φέρουσαι ἃ ἠτοίμασαν
Mt 28,1-10
Mc 16,1-8
20,1-18

48 στήθη] προσωπα 1047 c, + κ. τα μετωπα D | στήθη
+ dicentes vae erat nobis, (quae facta sunt hodie prop-
ter peccata nostra g¹ syn) filius dei erat iste, venerunt
ecce iudicia desolationis Hierusalem Ef Af Addai |
49 αυτο¹ B 33s 579 0124 348s 1574 4 P AΩ 399*] αυτου
rel. | απο¹ > Cs 892 ΔW Θ^r 22 13 rel. pl. | 50 υπαρχων
+ και Ss 33s 1241 W 7 659 X 713 655*] ανηρ² > D Γ v |
51 προσεδεχ. + κ. αυτος Ψs 892 ΔW Θ-209 124 rel. pl.
gg | 53 αυτο > ΨW Θ 544 1^r 7 X 1071 157s Γ al. H
lat ar | σινδ.+καθαρα 13-230 157 | κειμεν. + κ. προσε-
κυλισε λιθον μεγαν επι τ. θυραν τ. μνημειου 700 13 1689^r
1194 348^r U 1043 co, κ. θεντος αυτου επεθηκεν τω μνη-
μειω λιθον (μεγαλ) ον μογισ εικοσι (ανδρες) εκυλιον 0125
D c (1071) | 54 ηνδε η ημερα προ σαββατου D (c) | παρα-
σκευη C^cΨs 892 ΔsW Θ-1689 1424 rel. gg | 55 κατη-
κολουθησαν... κ. εθεασ. D c r sa | αι] δυο D v | pl. |
και-σωμα > D | 56 κ. μυρα > 1-22 713 472 Eus κατα
τ. εντολ. > D | 24,1 ηλθον + (αι) γυναικες C^c 892 1241
Θ 544 477 1574 1093 251 2430 Gs Eus |

bantur. *Stabant* autem omnes *noti* eius *a longe* 49
et mulieres, quae secutae eum erant a Galilaea,
haec videntes.

23,50-56 *Christus sepulcro mandatus*
(Mt 27,57-61; Mc 15,42-47; J 19,38-42)

Et ecce vir nomine Ioseph, qui erat decu- 50
rio, vir bonus et iustus, hic non consenserat 51
consilio et actibus eorum, ab Arimathaea ci-
vitate Iudaeae, qui exspectabat et ipse regnum
Dei. Hic accessit ad Pilatum et petiit corpus 52
Iesu, et depositum involvit sindone et posuit 53
eum in monumento exciso, in quo nondum quis-
quam positus fuerat. Et dies erat parasceves, 54
et sabbatum illucescebat. Subsecutae autem mu- 55
lieres, quae cum eo venerant de Galilaea, vi-
derunt monumentum et quemadmodum posi-
tum erat corpus eius. Et revertentes parave- 56
runt aromata et unguenta, et sabbato quidem
siluerunt secundum mandatum.

24,1-12 *Resurrectionis nuntii*
(Mt 28,1-10; Mc 16,1-8; J 20,1-18)

Una autem sabbati valde diluculo venerunt 24
ad monumentum portantes, quae paraverant

---

49 ~ erant eum *codd.* (e, d) a b^c f ff l q z
51 concilio AsM-ZBsUGHeKCs e b ff l z
52 petit SMZsBMaE^r a b ff l z
53 involvit † in HO*X*Ep^mBeIQss vl
54 parasceve A^csX^cEpMaQ(He) f z, cenae purae
e b c (ff) q
55 eo] ipso *codd.* e b fff q z
24,1 paraverunt YXGsDQs a d ff l q r (z)

---

49 Ps 37,12; 87,9; L 8,2 | 51 L 2,25.38 | 53 L 19,30 |
55 L 23,49 | 56 Ex 12,16; 20,10; Lv 23,8

2 aromata, et invenerunt lapidem revolutum a
 3 monumento. Et ingressae non invenerunt cor-
 4 pus Domini Iesu. Et factum est, dum mente
 consternatae essent de isto, ecce duo viri ste-
 5 terunt secus illas in veste fulgenti. Cum time-
 rent autem et declinarent vultum in terram,
 dixerunt ad illas: Quid quaeritis viventem cum
 6 mortuis? Non est hic, sed surrexit; recordamini
 qualiter locutus est vobis, cum adhuc in Gali-
 7 laea esset ¹dicens: Quia oportet Filium homi-
 nis tradi in manus hominum peccatorum et
 8 crucifigi et die tertia resurgere. Et recordatae
 9 sunt verborum eius ¹et regressae a monumento
 nuntiaverunt haec omnia illis undecim et ce-
 10 teris omnibus. Erat autem Maria Magdalene
 et Iohanna et Maria Iacobi et ceterae, quae
 cum eis erant, quae dicebant ad apostolos haec.
 11 Et visa sunt ante illos sicut deliramentum ver-
 12 ba ista, et non crediderunt illis. Petrus autem
 surgens cucurrit ad monumentum et procum-

---

4 ecce] et ecce SUDsR e b l q r

6 non - surrexit > e a b d ff l | surrexit AsMsIC c
 est²] sit O*ssUK c ff z

11 credebant *codd.* e a b c d f ff l z

---

4 A 1,10; 10,30

5 Ap 1,18

7 L 9,22

9 L 24,22s

10 L 8,2s

11 Gn 45,26

15 Mt 18,20

ἀρώματα. εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον 2
 ἀπὸ τοῦ μνημείου, εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον 3
 τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν 4
 τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου καὶ ἰδοὺ ἄν-
 δρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπ- 5 337,2
 τούση· ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλι-
 νουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς
 αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;
 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη· μνήσθητε ὡς ἐλά- 6
 λησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων τὸν 7 Mt 17,22s;
 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς 20,18s
 χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆ-
 ναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. καὶ ἐμνή- 8
 σθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψασαι 9 338,2
 ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς
 ἑνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. ἦσαν δὲ ἡ Μαγ- 10 339,10
 δαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώ- 8,2s
 βου· καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς
 ἀποστόλους ταῦτα. καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν 11
 ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐ-
 ταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνη- 12
 μεῖον· καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια μόνα·

1 αρωματά + κ. τινες συν αυταις Ta Ψ 892^rW rel. pl. f q
 sy⁴ ar gg sa bo¹, > D vl syv | 2 inc. ελογιζοντο δε εν
 εαυταις τις αρα αποκυλισει τ. λιθον. ελθουσαι δε ευρον
 (Mc 16,3) Ta³ 0124 D c sa | 3 τ. Κυ Ιυ > D vl pl. (Ta
 579 1071 syvp) | 4 απορεισθ. BSCL 0124 D 4] διαπορ.
 rel. | εσθητι αστρ. (Mn) Ta^{at} BS 0124 D lat syvp bo Eus]
 εσθησεσιν αστρ. rel. | 5 ενφοβοι δε γενομεναι εκκλιναν τα
 πο. Ta^{an} D c r syvp | 6 ουκ-αλλα>Mn co | ουκ-ηγερθη
 >D vl pl. | ως] οσα Mn Ta^{an} D c syvp | 7 δε] μελλει
 syvpih^m | ~ δει τ. υιον τ. ανθρ. ΨsΔsW rel. | αμαρτωλ.
 >D e b fl r (Mn a) | 9 απο τ. μνημ.>D vl ar | 10 ησαν
 δε > 1241 W D 7 1194s 348^s 713 Γ 716 2430 A 661s
 syvh⁺ | η² + μητηρ Ta syri¹ h, θυγατηρ syvi¹ | αυταις
 + αι S^cΨ 892 Θ^r 69 124 rel. pl. ea fr syph ar gg bo |
 12 > Mn D ea b l r | οθονια BsW 0124 syvi co Eus] +
 κειμενα rel. | μονα> (J 20,5) S* 579 544 69 1012 A^s al. sa |

καὶ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

13-35: 13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ
 Mc 16,12s ἦσαν πορευόμενοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίου
 ἑκατὸν ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἧ ὄνομα Ἐμ-
 14 μαούς, καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ
 Mt 18,20 15 πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. καὶ ἐγένετο
 ἐν τῷ ὄμιλεϊν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς
 16 Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· οἱ δὲ ὀφ-
 θάλμοι αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐ-
 17 τόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι οὗ-
 τοι οὕς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦν-
 18 τες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί. Ἀποκριθεὶς δὲ
 εἰς ὄνόματι Κλεόπας εἶπεν πρὸς αὐτόν· σὺ μό-
 νος παροικεῖς Ἱερουσαλήμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γε-
 19 νόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; καὶ εἶ-
 πεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ
 Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφή-
 Mt 21,11 τῆς δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ
 20 καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν
 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανα-
 1,68; 2,38; 21 νάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. ἡμεῖς δὲ ἠλπί-
 19,11 ζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν
 A 1,6 Ἰσραήλ. ἀλλὰ γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρί-
 την ταύτην ἡμέραν ἄγει ἄφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.

13 *inc.* ησαν δε δυο πορ. εξ αυτ. D e | εκατον S Θ N 157 K*s 1219*s 1604 079 syi ar gg¹ Eus Hier] > rel. | Ουλαμ-
 μαους D, Ammaus e a b ff¹r | 15 (κ.) αυτος > Ta^{avn} D
 e a c syn sa | 17 αμφιβαλλ. 33 1689 | εσταθησαν BS(L)
 579 0124 A* e syi co] εστε rel, > κ. εσταθησαν D Ωρ Cy |
 18 παροικ. + εν 579 544 69ss 124 348^r 1574 1093 660s
 Λ gg, απο Ta¹ e c sy³ | και] ος Ta^{(a)t} synp ar, > D vl(-f) |
 19 αυτω > 1^r lat pl. ar gg | Ναζαρην. BSL 0124 372 079
 e a c (fr, bff) vg] -ζωραιου rel. | 20 οπως > Ta synp sa |
 ημων > Ta a ff¹l syspi¹ co | 21 ελπιζομ. S 579s Θ 21 69s
 348 472 P II 489s Λ e ff gg | συν π. τουτ. > Ta a b c ff¹r
 synp Aug | αγει Ta^{av} BSCL 579 1s synp ar gg bo] +
 σημερον rel. |

bens vidit linteamina sola posita et abiit secum mirans quod factum fuerat.

24,13-35 *Christus manifestatur duobus discipulis* (Mc 16,12s)

Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in ca- 13
stellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta
ab Hierusalem, nomine Emmaus. Et ipsi loque- 14
bantur ad invicem de his omnibus, quae acci-
derant. Et factum est, dum fabularentur et se- 15
cum quaerent, et ipse Iesus appropinquans
ibat cum illis; oculi autem illorum tenebantur 16
ne eum agnoscerent. Et ait ad illos: Qui sunt 17
hi sermones, quos confertis ad invicem ambu-
lantes, et estis tristes? Et respondens unus, cui 18
nomen Cleophas, dixit ei: Tu solus peregrinus
es in Hierusalem, et non cognovisti quae
facta sunt in illa his diebus? Quibus ille di- 19
xit: Quae? Et dixerunt: De Iesu Nazareno,
qui fuit vir propheta, potens in opere et ser-
mone coram Deo et omni populo; et quomo- 20
do eum tradiderunt summi sacerdotes et prin-
cipes nostri in damnationem mortis et crucifi-
xerunt eum. Nos autem sperabamus quia ipse 21
esset redempturus Israel; et nunc super haec
omnia tertia dies est hodie quod haec facta

12 > e a b d l | sola > AsO*-EpMa

13 stadiorum + centum YsO*G

Emmaus + et Cleopas U e ff(b)

19 dixerunt + ei OEpBR^c l z

20 ~ trad. eum O^rBJUDQssVCsW z

sacerdotum S-FM-ZBeUGDQHeV

21 est > S-FMI-GDRC ff

19 Mt 21,11; A 2,22

21 L 1,68; 2,38; 19,11

22 sunt. Sed et mulieres quaedam ex nostris ter-
 ruerunt nos, quae ante lucem fuerunt ad mo-
 23 numentum, ¹et, non invento corpore eius, ve-
 nerunt dicentes se etiam visionem angelorum
 24 vidisse, qui dicunt eum vivere. Et abierunt qui-
 dam ex nostris ad monumentum et ita inve-
 nerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum vero non
 invenerunt.

25 Et ipse dixit ad eos: O stulti et tardi cor-
 de ad credendum in omnibus, quae locuti sunt
 26 prophetae! Nonne haec oportuit pati Christum
 27 et ita intrare in gloriam suam? Et incipiens
 a Moyse et omnibus prophetis interpretabatur
 illis in omnibus scripturis, quae de ipso erant.
 28 Et appropinquaverunt castello quo ibant, et
 29 ipse se finxit longius ire. Et coegerunt illum
 dicentes: Mane nobiscum, quoniam advespera-
 scit, et inclinata est iam dies. Et intravit cum
 30 illis. Et factum est, dum recumberet cum eis,
 accepit panem et benedixit ac fregit et por-
 31 rigebat illis. Et aperti sunt oculi eorum, et cog-
 noverunt eum; et ipse evanuit ex oculis eo-

---

24 invenerunt²] *viderunt SZBJUD^rCs gat a b c f ff
 r z, vidimus e d

28 se finxit] ~ finx. se A*sHOR^c b c d f ff (l) z
 se > FMEpGsDsR*s

29 intravit + *manere DR gat d r (e a c f, b)

30 ac] et ZBeUDQVCs e a c ff

---

22 L 24,1-11

24 L 24,12; J 20,3-10

27 Dt 18,15; Ps 21; Is 53

29 Jdc 19,8

30 L 22,19

31 4 Rg 6,17ss

ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν 22 24,1-11
 ἡμᾶς γενόμενα ὀρθρῖναι ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ 23
 μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ
 ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακένας, οἱ λέγουσιν αὐ-
 τὸν ζῆν. καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ 24 24,12
 τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ J 20,3-10
 γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.

Καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι 25
 καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν
 οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. οὐχὶ ταῦτα ἔδει πα- 26 A 3,18
 θεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν
 αὐτοῦ; καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ 27 Dt 18,15
 πάντων τῶν προφητῶν διηρμήνευσεν αὐτοῖς ἐν Ps 21; Is 53
 A 8,32-35
 πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγι- 28
 σαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς
 προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι. καὶ παρ- 29 Jdc 19,8
 εβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, A 16,15
 ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ
 ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. ¹καὶ 30 22,19
 ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν
 λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπεδί-
 δου αὐτοῖς. αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλ- 31
 μοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος
 ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· 32

22 ἀλλα > Ta^v abcfflr syv sa | 23 καὶ² > Ta^{atn} D e c
 syvp ar^m co | εωρακ. + εκει Ta syph⁺ | 24 καὶ³ > Ta³ B
 D lat syvri gg co[†] | ειδομεν D e, invenerunt Ta^{fin} vg[†] |
 25 αυτος] Is Ta^{avl} syvri | ελαλησαν οι προφ.] ελαλησα
 προς υμας Mn | 26 ουχι] οτι Mn D Ad | 27 καὶ⁴ + ην, (και)
 ερμηνευων (D) e a b c ff syvp | γραφ. + τι ην S 33s Θ 1-
 22 syi ar bo | 28 προσεποιησ. BSL 579 D 565 1-22 983 A
 a b c ff vg gg] -ποιετο rel. | πορρωτερον B 579 A | 29 εστιν
 και > Ta D vl syvp | ηδη Ta³ BSΨss 21 1-22 124 348
 1579 lat pl. syrih^m] > rel. | 30 μετ αυτων > D e syv |
 τον > Ta D 1093 sa | κλασας > D | 31 inc. λαβοντων δε
 αυτων τ. αρτον απ αυτου D e c Ωρ | δε + ευθεως Ta
 syvp sa | αφαντ. εγεν.] ηρθη syvp |

οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς
 ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς
 33 γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρε-
 ψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους
 34 τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἰλέγοντας ὅτι
 1 C 15,4s ὄντως ἠγέρθη ὁ Κύριος καὶ ὤφθη Σίμωνι.
 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς
 ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
 340,9 36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν
 36-49: μέσῳ αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν.
 Mc 16,14-18 J 20,19-23 37 πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν
 1 C 15,5 Mt 14,26 38 πνεῦμα θεωρεῖν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τετα-
 ραγμένοι ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαί-
 39 νουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ἴδετε τὰς χεῖράς
 μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγὼ εἰμι αὐτός.
 ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα
 καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.
 40 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ
 341,1 41 τοὺς πόδας. ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ
 τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετε
 J 21,5-10 42 τι βρώσιμον ἐνθάδε; οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ

32 καιομ.] βεβαρημενη Ta syn ar sa¹, exterminatum e, excaecatam c, optusum l, κεκαλυμμενη D sa¹ | εν ημιν > B D e c syn Or | ως ελαλει ημιν > vl syn Ωρ | 33 ανα-
 σταντ. + λυπουμενοι D e c sa | ηθροισμ. BS 33 D Eus] συνηθρ. rel. | 34 οντως > W* e b l Cy | 35 ως] οτι D e c | 36 λαλουντ. + και 565 1424^s 945 716s 229 476 al. gg | αυ-
 τας BSL 1241 D vl syn co] + ο I c rel. | κ. λεγει - υμιν > D vl pl. | υμιν + εγω ειμι. μη φοβεισθε Ta³ 579 1241 W 713s 1604 P G c f vg syri h ar Amb Aug | 37 φοβηθεντ. SW, θροσηθεντ. B 1241 | πνευμα.] φαντασμα Mn D Ad | 38 δια τι] ινα τι L D Ad, τι Mn B Λ^c, > vg Aug | τη καρ-
 δια Mn B D vl sa | 39 inc. ιδου ιδετε b ff syn | μου² > 33s 579 W Θ 1^s 13s 983s 1071 e c f vg ar gg Eus Tert Hil Ep | ψηλαφ.-ιδετε, σαρκα κ. > Mn | με > Taⁱⁿ W D lat syn h⁺ | σαρκας S* D I q Ad | 40 > D e a b ff l syn | εδειξ. BS 33-
 579 1^r 1689s 230 1194s 477 Xs N 1012 472s al. 489 482 GH] επεδειξ. rel. | τ. ποδας] τ. πλευραν 1579 ar^m, + κ. τ. πλ. Ta^{atn} |

rum. Et dixerunt ad invicem: Nonne cor nos- 32
trum ardens erat in nobis, dum loqueretur in
via et aperiret nobis Scripturas? Et surgentes 33
eadem hora regressi sunt in Hierusalem et in-
venerunt congregatos undecim et eos, qui cum
illis erant, ¹dicentes: Quod surrexit Dominus 34
vere et apparuit Simoni. Et ipsi narrabant 35
quae gesta erant in via, et quomodo cogno-
verunt eum in fractione panis.

24,36-43 *Christus apparet Apostolis*

(J 20,19-23)

Dum autem haec loquuntur, stetit Iesus in 36
medio eorum et dicit eis: Pax vobis, ego
sum, nolite timere. Conturbati vero et conter- 37
riti existimabant se spiritum videre. Et dixit 38
eis: Quid turbati estis, et cogitationes ascen-
dunt in corda vestra? Videte manus meas et 39
pedes, quia ego ipse sum; palpate et videte,
quia spiritus carnem et ossa non habet, sicut
me videtis habere. Et cum hoc dixisset, os- 40
tendit eis manus et pedes. Adhuc autem illis 41
non credentibus et mirantibus prae gaudio, di-
xit: Habetis hic aliquid quod manducetur? ¹At 42

33 illis] ipsis *codd.* f

36 ~ haec autem *codd.* b d f ff z

~ Iesus stetit *codd.* fz, ipse stetit vl pl.

39 pedes + meos Ep^mDsRsW gat a b d ff l r

~ ipse ego *codd.* z

40 > e a b ff | hoc] haec FU

34 1 C 15,4s

36 1 C 15,5

37 Mt 14,26

39 J 20,25ss; 1 J 1,1

illi obtulerunt ei partem piscis assi et favum
43 mellis. Et cum manducasset coram eis, sumens
reliquias dedit eis.

24,44-53 *Apostolorum missio, Christi as-
censio* (cf. Mt 28,18ss; A 1,4-14)

44 Et dixit ad eos: Haec sunt verba, quae
locutus sum ad vos, cum adhuc essem vobis-
cum, quoniam necesse est impleri omnia, quae
scripta sunt in lege Moysi et prophetis et
45 psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum ut
46 intellegerent scripturas, ¹et dixit eis: Quoniam
sic scriptum est et sic oportebat Christum pati
47 et resurgere a mortuis tertia die ¹et praedi-
cari in nomine eius paenitentiam et remissio-
nem peccatorum in omnes gentes, incipientibus
48 ab Hierosolyma. Vos autem testes estis horum.
49 Et ego mitto promissum Patris mei in vos;
vos autem sedete in civitate, quoadusque in-
duamini virtute ex alto.

50 Eduxit autem eos foras in Bethaniam et
51 elevatis manibus suis benedixit eis. Et factum

---

44 ad vos > AsXMaC

46 ~ die tertia *codd.* d f z, > e ff l

48 ~ estis testes *codd.* e a b c f l q z

49 mittam XsBeI^cUVTW a z

civitatem UGE a ff

virtutem S^rBUGD^rKsCs e a b c d f ff l q

---

42 J 21,5-10

43 A 10,41

44 L 9,22.45; 18,31ss; 24,27; J 5,46

46 1 T 3,16

47 A 17,30

49 J 15,26; 16,7; A 1,4

ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος· καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν 43
ἔφαγεν.

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Οὗτοι οἱ λόγοι μου 44 ^{342,10}
οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὧν σὺν ὑμῖν, ὅτι ^{9,22.45 ;}
δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ ^{18,31^{ss}}
νόμῳ Μωϋσέως καὶ τοῖς προφήταις καὶ ψαλ- ^{24,27}
μοῖς περὶ ἐμοῦ. τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν 45
τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι 46 1 T 3,16
οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀνα-
στῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχ- 47
θῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφ-
εσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενοι
ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. ὑμεῖς ἐστε μάρτυρες τούτων, 48
καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ 49 J 15,26; 16,7
πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ
πόλει, ἕως οὗ ἐνδύσεσθε ἐξ ὕψους δύναμιν.
A 1,4

Ἐξήγαγεν δὲ αὐτούς ἕως πρὸς Βηθανίαν, 50 50-53:
καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐ-
Mc 16,19
A 1,4-14

42 μέρος BSL 579 W D AΠ e sys sa Cl Ωρ Eus] + απο
μελισσιου κηριου rel. lat sycpih⁺ ar gg bo | 43 αυτων]
παντων A ar^m | εφαγεν + κ. τα επιλοιπα εδωκεν αυτοις
Θ 983^r 348 713 1047s Ks vgsycih⁺ ar gg bo Ath Ep Aug!
44 μου BΨss 579 D Xs N 157 A^s 4 1047 r co Hil] >rel. |
τοις BSL 579 co] >rel. | κ. ψαλμοις > Ta^v 1s 22 F | 46 ου-
τως > e c r | γεγραπτ. BSC*L 579 D vl syi co Ir Hil] εδει
Ta^s sys ar Eus^s, + κ. ουτως εδει Ta^{ail} rel. fq vg | εκ
νεκρων > Taⁿ D 1194s sa | τη τριτη ημερα > b ff l Ir |
47 αυτου] μου 33 1375* sys | και²] εις Ta^{a(t)v} BS syp(i^l)
co | αρξαμενοι BSC*ss Xs N (gg) bo] -νος Ψ Θ 565 1279*
1071 1187 028 e a cl, -ων Ta^f Δ^c D 2430 b fffq vg sa,
-νον rel., κ. αρχη Ta^{a(n)} syp(i) Eus^s | 48 υμεις BSC*L 579
co] + δε ΨsΔs rel. (syri) ar Eus^s | εστε > B D 1355 661
syi(sp) Aug | 49 inc. καγω Ta³ S 33s 579 D lat pl. syp
bo, + ιδου W 1^s 1355 1346* 489 | εξαποστελλω BS^c 33
Δ X 157] -στελλω L 472 a sy gg co, αποστελλω rel. | τ.
πατρος] > D e | πολει Ta^{tn} BSC*L D lat pl. sys co]
+ Ιερουσαλ. rel. | 50 αυτους Ta BSC*L 579 1^s 157 ea
sypri ar gg] + εξω rel. | εως > Ta³ D 157 1012 lat pl. |
προς BSC*-L 579 D 1^s a] εις rel. |

- 51 τούς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς
 διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν.
 16,22 52 καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν
 53 εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, καὶ ἦσαν
 διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ [αἰνοῦντες καὶ] εὐλογοῦν-
 τες τὸν Θεόν.

---

51 ἀπέστη D, elevatus est sys | κ. ανεφ. - ουρ. > S* D
 eabffjl sys | 52 προσκυνησ. αυτ. > D eabccffjl sys
 Aug | μεγαλης > B* | 53 αιουντες κ. > BSC*L sysi co|
 κ. ευλογ. > D eabffjlr Aug | θν SC* 33s W D 1-22
 1355 Π* eabffq sysi ar sa bo¹] + αμην rel. |

---

est, dum benediceret illis, recessit ab eis et
 ferebatur in caelum. Et ipsi adorantes regressi 52
 sunt in Hierusalem cum gaudio magno, et erant 53
 semper in templo laudantes et benedicentes
 Deum. Amen.

---

52 adorantes + eum OEpBR fq, > e a b d ff1

53 et benedicentes > e a b d ff1

Amen AsMXEpIGsDQT gat c fl r] > rel.

---

51 Mc 16,19

52 J 14,28

SANCTUM
IESU CHRISTI EVANGELIUM
SECUNDUM IOHANNEM

1,1-18 *Prologus*

1 In principio erat Verbum, et Verbum erat
2 apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat
3 in principio apud Deum. Omnia per ipsum
4 facta sunt, et sine ipso factum est nihil, quod
5 factum est; in ipso vita erat, et vita erat lux
6 hominum; et lux in tenebris lucet, et tenebrae
7 eam non comprehenderunt.

8 Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat
9 Iohannes. Hic venit in testimonium, ut testi-
10 monium perhiberet de lumine, ut omnes cre-
11 derent per illum. Non erat ille lux, sed ut te-
12 stimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera,
13 quae illuminat omnem hominem venientem in
14 hunc mundum. In mundo erat, et mundus per
15 ipsum factus est, et mundus eum non cognovit.
16 In propria venit, et sui eum non receperunt.
17 Quotquot autem receperunt eum, dedit eis po-
18 testatem filios Dei fieri, his, qui credunt in
19 nomine eius, qui non ex sanguinibus neque ex
20 voluntate carnis neque ex voluntate viri, sed
21 ex Deo nati sunt.

1,3 nihil. quod *codd. pl.* | 4 erat¹] est Ep^mBeJDsRCs
gat e a b c f f q w² z Aug | 9 hunc > S-FM-ZStBsJssQK |
10 in + hoc FDsR e a b f f q Aug | 11 in + sua e b f f w¹
Cyp Ir Aug

1,1 1 J 1,1s; J 17,5; Ap 19,13 | 2 Pr 8,22; Sap 9,9 |
3 C 1,16s; Hb 1,2 | 4 J 5,26 | 5 J 3,19 | 6 L 1,13-17.
57-80; Mt 3,1; Mc 1,4 | 7s L 3,15ss; J 1,20-34 | 10 J 1,3ss |
12 G 3,26 | 13 J 3,5s

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

		<i>1,3</i> 1 J 1,1s Ap 19,13 J 17,5 Sap 9,9 Pr 8,22 C 1,16s Hb 1,2
Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν	1	
πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. οὗτος	2	
ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ	3	
ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἐν ᾧ γέ-	4	5,26
γονεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς	5	3,19
τῶν ἀνθρώπων. καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαί-		
νει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.		
Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ Θε-	6	2,3 L 1,13-17.
οῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· οὗτος ἦλθεν εἰς μαρ-	7	57-80; Mt 3, Mc 1,4 L 3,3
τυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα	8	1,20
πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος		
τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.		
Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα	9	3,3
ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ	10	1,3ss
κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ		
κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ	11	4,10
οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον	12	
αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γε-		G 3,26
νέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἵ	13	3,5s
οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ		
ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.		

1,1 και² + ο LW Ny | 3 ουδε εν Τα^{ao} sycp ar gg sa Val Thph Hipp] ουδεν S* D 1^s 139 71 Thdot Ωρ¹ Eus¹ | ἐν. Τα^{ein} C* LW D Θ e a b f f q syci sa Naass Val Her Thdot Thph Ptol Iq Cl Ωρ Eus Ath Tert Hil Amb Aug LG | ο + δε b syc Naass Iq Ef (Val) | 4 ην⁴] εστιν Τα¹ S D a b c f f z vg¹ syc sa Naass Val Thdot¹ Iq Cl¹ Aug | ην²] εστιν Τα b sycp sa | τ. ανθρ. > B* | 5 ε-φαινεν Ef | κατελαβεν] vicit Ef | 6 ην ονομα S*W D*, ~ lat syc | 9 ην] εστιν Τα e sycp] + δε f syc, γαρ b syp] ~ ερχομ. εις τ. κοσ. ο φωτ. π. ανθρ. Eus^s | 11 ~ ηλθεν εις τα Τα³ co Ag | 13 οι > D* a | θεληματος 1° 2 983 1573 E* 96* | ουδε² - ανδρος > B* Eus Ath | ος... εγεννηθη b sycp¹ (Iust) Iq Ep.Apost. Tert |

^{5,3}
 Is 7,14 14 Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν
^{2 P 1,16s}
^{Is 60,1}
^{L 9,32}
^{1 T 3,16}
^{2,11}
^{6,1}
 30; Mt 3,11 15 τοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ
 ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν,
^{7,10}
 3,34; C 1,19 16 ὅτι πρῶτός μου ἦν. ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐ-
^{6,14; 10,4}
^{Ex 34,6}
^{Ps 24,10;}
 17 τοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάρι-
^{8,3}
^{6,46; 1J 4,12}
^{Mt 11,27}
^{L 10,22}
^{1 T 6,16}
 18 καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν
 οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· μονογενὴς Θεὸς ὁ ὢν
^{9,10}
 19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου,
 ὅτε ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱερο-
 σολύμων ἱερεῖς καὶ Λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐ-
 20 τόν· σὺ τίς εἶ; καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνή-
^{A 13,25}
^{Mt 17,10}
^{Dt 18,15}
^{J 6,14; 7,40}
 21 στός. Ἰκαὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί οὖν; Ἡλίας εἶ-
 σύ; καὶ λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ
 22 ἀπεκρίθη· οὐ. Ἐἶπαν οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπό-
 κρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις
^{10,1}
^{40,3; Mt 3,3}
^{1c 1,3; L 3,4}
 23 περὶ σεαυτοῦ; ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ
 ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, καθὼς εἶπεν
 Ἡσαΐας ὁ προφήτης.

14 πληρη D 1321 | 15 λεγων > S* D b Cy¹ | ον ειπον] ο
 ειπων B*S^cC* | 16 οτι BSC 33s 579 D X vl syi ar co Ωρ
 Hipp Ep Cy¹] και rel. | παντες + ζωνη W | και > Ta^{an}
 vl vg¹ ar | 18 πωποτε BS*C*L bo Hipp Eus¹] + ει μη W
 vl ar Ir, + ο rel. | υς Ta BSC 33s 850 syph^m co Val Her
 Ptol Thdot Iρ Cl Ωρ Did Bas¹ Ep Cy Hil] υιος rel., >
 Ef Cy¹Vict Amb|εξηγησ. + ημιν Ta^{el} W c syci | 19 προς
 αυτ. Ta BC*ss 892s 954 185 al. X 713s 270s al. 249^r a b c
 sy⁴ ar co Xρ] > rel. | 20 κ. ωμολογ.² > S e l syc sa | 21 αυ-
 τον + παλιν Ta^{al} SW e a b c ff lr syr | συ ουν τι B, τι ουν
 συ Ηλ. ει C*Ψs (e) ff l syi ar gg Ωρ | συ⁴ > SL 850s 0141
 a (ar) | ου] ουκ ειμι 69 659 e c | 22 ει + ειπε ημιν 1071
 e l syc (a r, c ff ar gg) | 23 Κυ + ευθειας ποιειτε τ. τριβους
 αυτου W (e) | ευθυν.] ετοιμασατε 124 1188 713 c fff q |

Et Verbum caro factum est et habitavit in 14
nobis; et vidimus gloriam eius, gloriam quasi
Unigeniti a Patre, plenum gratiae et veritatis.

Iohannes testimonium perhibet de ipso et 15
clamat dicens: Hic erat quem dixi: Qui post
me venturus est, ante me factus est, quia prior
me erat. Et de plenitudine eius nos omnes ac- 16
cepimus, et gratiam pro gratia. Quia lex per 17
Moysen data est, gratia et veritas per Iesum
Christum facta est. Deum nemo vidit umquam: 18
unigenitus Filius, qui est in sinu Patris, ipse
enarravit.

1, 19-34 *Iohannis testimonia*

Et hoc est testimonium Iohannis, quando 19
miserunt Iudaei ab Hierosolymis sacerdotes et
Levitas ad eum ut interrogarent eum: Tu quis
es? Et confessus est et non negavit et con- 20
fessus est: Quia non sum ego Christus. Et 21
interrogaverunt eum: Quid ergo? Helias es tu?
Et dixit: Non sum. Propheta es tu? Et re-
spondit: Non. ¹Dixerunt ergo ei: Quis es ut 22
responsum demus his, qui miserunt nos? quid
dicis de teipso? Ait: Ego *vox clamantis in de-* 23
serto: Dirigite viam Domini, sicut dixit Esaias

---

18 Filius] *Deus, † Dei q *Ir*

---

15 clamabat UR | erat¹] est HsEp*MaDTh e a b c f q
r w¹z | dixi SZBJUDsRKsCsW vl pl. Aug] † vobis *rel.*
16 et² > AsXEp^oStJUMaD^rCs a b c ff* j l r z | 18 um-
quam † nisi HJMaDsRThCsW gat e a b ff l r z Ir |
narravit A^ossOsRKCs | 19 est > SssH*Be e* | 21 et²]
qui ZUKs | dixit FStGsDCsW c f ff l q z] dicit *rel.*

---

14 Is 7,14; 60,1; 1 J 4,2.15; 5,5s.20; 2 P 1,16s; L 9,32;
1 T 3,16 | 15 J 1,30; Mt 3,11 | 16 J 3,34; C 1,19 | 17 R 6,14;
10,4; Ex 34,6; Ps 24,10; 39,11; 84,11 | 18 J 6,46;
1 J 4,12; Mt 11,27; L 10,22; 1 T 6,16 | 20 A 13,25 |
21 Dt 18,15; J 6,14; 7,40 | 23 Is 40,3; Mt 3,3

24 propheta. Et qui missi fuerant, erant ex pha-
 25 risaeis. Et interrogaverunt eum et dixerunt ei:
 Quid ergo baptizas, si tu non es Christus ne-
 26 que Helias neque Propheta? Respondit eis Io-
 hannes dicens: Ego baptizo in aqua, medius
 27 autem vestrum stetit, quem vos nescitis. Ipse
 est, qui post me venturus est, qui ante me
 factus est, cuius ego non sum dignus ut sol-
 28 vam eius corrigiam calceamenti. Haec in Be-
 thania facta sunt trans Iordanem, ubi erat Io-
 hannes baptizans.

29 Altera die vidit Iohannes Iesum venientem
 ad se et ait: Ecce agnus Dei, ecce qui tollit
 30 peccatum mundi. Hic est, de quo dixi: Post
 me venit vir, qui ante me factus est, quia
 31 prior me erat. Et ego nesciebam eum, sed ut
 manifestetur in Israhel, propterea veni ego in
 32 aqua baptizans. Et testimonium perhibuit Io-
 hannes dicens: Quia vidi Spiritum descenden-
 tem quasi columbam de caelo, et mansit super
 33 eum. Et ego nesciebam eum; sed qui misit
 me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super
 quem videris Spiritum descendentem et ma-
 nentem super eum, hic est qui baptizat in

---

24 erant > D^rThCs b ff* l r z

25 ei > A-MX*EpBe e c ff l q z

26 stat X*Ep^mDsRT gat vl pl. Cyp

nescit. HGDsRCs c fl q z Aug] non scitis *rel.*

29 videt SssM^rBssGC e ff l

ecce² > SssMXY^cEp*BeI-GKV e f q

31 manifestaretur SssOStMaD^rCs vl Aug

in¹ * > SZBIJUEVCs gat b c fl Aug

---

25 Mt 21,25 | 26 Mt 3,11; Mc 1,7s | 27 J 3,26;
 A 13,25 | 28 Mt 3,6.13 | 29 J 1,36; Is 53,7 | 30 J 1,15.27 |
 32 Mt 3,16; Mc 1,10; L 3,22

Καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν φαρισαίων. 24 11,10
καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπ- 25 Mt 21,25
τίξεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἡλίας οὐδὲ ὁ
προφήτης; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· 26 12,1
ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει ὃν Mt 3,11
ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ Mc 1,7s
οὐκ εἰμι ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα
τοῦ ὑποδήματος. ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν 28 13,10
τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων. Mt 3,6.13

Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον 29
πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ 1,36; Is 53,7
ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. οὗτός ἐστιν 30 14,1
ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς 1,15.27
ἐμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν.
κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ 31
Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτί-
ζων. Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τε- 32 15,1
θέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ Mt 3,16
οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. κἀγὼ οὐκ ἤδειν Mc 1,10
αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, L 3,22
ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδης τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ

24 και+οι Ta^{atn} S^cC 33 892^r W rel. pl. lat sypih ar gg |
25 και 1[∩]2 S e a syc | 26 εγω + μεν 13^r 659 1093 X^b b
c ff1 q syi Cyp | βαπτ.+ υμας Ta^{is} Δ Θ 565 1010 1071 N
472 a b ff1 q syh⁺ ar co | 27 inc. αυτος εστιν ο οπ. Ta^{as}
Ψ 892 Δ D 700^r 13-213 rel. pl. lat(-a) syp h | ερχομ. B-L
579 W 1^r 1071 N 660 0141 b1 syn ar co Ωρ] + ος εμπροσθ.
μου γεγονεν Ta^{av} rel.] + οτι πρωτος μου ην 28 213 | εγω
> SCL P⁵ 565 1689ss* 185 1071 N 1170s 249^r q ar Her
Cl | υποδημ. + εκεινος υμας βαπτισει πνι αγιω κ. πυρι
(L 3,16) Ta^{avn} 954 71 N 251 Ess | 28 Βηθαν. Her al.]
Βηθαβαρα C^cΨ*s 083 1-22 13s 983s 477 U 1093 0141 Π^r
Λ^r syn ar gg sa Ωρ Eus X^oc Ep, -αραβα S^c syh^m | 29 βλε-
πει + ο Ιωανν. Ta C^c Θ 28^c 13 69^r 7^s 348^r 1071 713 Γ
660s al. Λ^r E^r al. lat pl. syp gg | αιρων] qui tollet Ta^f
co Cyp, qui venit tollere Ag | 30 υπερ BS*C*W P⁵ Ωρ]
περι rel. | ειπον + υμιν W 13^r 1188 2430 | 31 βαπτιζειν
Ta W e q synp ar gg bo | 32 μενον SW e b q r ar X^o |

- Mt 3,17 34 βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. καὶ γὰρ εἶδον, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
- 16,10 35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ
- 36 ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο, καὶ ἐμβλέψας τῷ
- 1,29; Is 53,7 Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ
- 37 Θεοῦ. καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λα-
- 38 λοῦντος καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολου-
- θοῦντας λέγει αὐτοῖς· τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν
- αὐτῷ· ῥαββί, – ὃ λέγεται μεθερμηνευόμενον δι-
- 39 δάσκαλε, – ποῦ μένεις; λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθον οὖν καὶ εἶδον ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα
- Mt 4,18ss 40 ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σί-
- μωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων
- 17,1 41 παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. εὗ-
- ρίσκει οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σί-
- μωνα καὶ λέγει αὐτῷ· εὗρήκαμεν τὸν Μεσσίαν,
- Mt 16,18 42 – ὃ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Χριστός. ἤγαγεν αὐ-
- Mc 3,16 τὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰη-
- L 6,14 σοῦς εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, – ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.
- 18,10 43 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γα-
- λιλαίαν, καὶ εὗρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐ-

34 υιος] εκλεκτος S* e b ff syv (a syi¹ sa) | 35 παλιν > Ta^{ail} Γ 482 er synp ar | 36 ιδε + o Xs 788 124 ΛG syv ar sa | θυ + o αιρων τ. αμαρτ. τ. κοσμου C* 892 1241 (W) E^r a ff | 37 ~ μαθητ. αυτου BS 185 472 b sycrⁱ bo, ~ αυτ. μ. C*-L 579 W P⁵ 083 Xs al. sa | 38 τι + vultis aut quem e | 39 οψεσθε BC*-L 1^r X^b sy⁴ Ωρ] ιδετε rel. | ουν > Δs P⁵ D 700^r al. pl. syi¹ h⁺ ar | δεκατη] εκτη A | 40 ην + δε 579 W 28 1689^r al. A Λ^r 249^r lat pl. sy(v)ph⁺ | των δυο > 083 1071 713 synp | 41 πρωτον BS^c Ψs Θ 28 544 1s 22-230 M 348 X al. 713 472s AΠ^s 270s X^b 430 lat syph ar gg co] πρωτος rel. pl., mane e b r, + diei sys, > syc | 42 inc. ουτος ηγαγ. 1^s 209 G ar gg bo | Ιωανν. B*S 33s a b ff l co] -να Ta^{ftn} Θ, Ιωνα rel. | 43 ηθειλ. + o Is Ta^{ail} 1241 28 7^s al. U 213 Γ 4 251ss 726 al. EsH syv gg |

Spiritu sancto. Et ego vidi et testimonium 34
perhibui quia hic est Filius Dei.

1,35-51 *Vocatio discipulorum*

Altera die iterum stabat Iohannes et ex 35
discipulis eius duo. Et respiciens Iesum ambu- 36
lantem dicit: Ecce agnus Dei. Et audierunt 37
eum duo discipuli loquentem et secuti sunt
Iesum. Conversus autem Iesus et videns eos 38
sequentes se dicit eis: Quid quaeritis? Qui
dixerunt ei: Rabbi (quod dicitur interpretatum
magister), ubi habitas? Dicit eis: Venite et 39
videte. Venerunt et viderunt ubi maneret et
apud eum manserunt die illo; hora autem erat
quasi decima. Erat autem Andreas frater Si- 40
monis Petri unus ex duobus, qui audierant a
Iohanne et secuti fuerant eum. Invenit hic pri- 41
mum fratrem suum Simonem et dicit ei: In-
venimus Messiam (quod est interpretatum Chri-
stus). ¹Et adduxit eum ad Iesum. Intuitus au- 42
tem eum Iesus dixit: Tu es Simon filius Iona,
tu vocaberis Cephas (quod interpretatur Petrus).

In crastinum voluit exire in Galilaeam et 43
invenit Philippum. Et dicit ei Iesus: Sequere

---

38 se * > SMXsBeJUGE gat c

39 autem] enim j

40 autem > SEpBJUEC b q

41 primum] mane e b c (j) r

42 Iohanna S^mAsM-XStDQsW(F)

43 Iesus > S-FX^cEpStBeE e

---

34 Mt 3,17

36 J 1,29; Is 53,7

40 Mt 4,18ss

42 Mt 16,18; Mc 3,16; L 6,14

43 Mt 8,22; 9,9; L 9,59

44 me. Erat autem Philippus a Bethsaida civi-
 45 tate Andreae et Petri. Invenit Philippus Na-
 thanael et dicit ei: Quem scripsit Moyses in
 lege et prophetae, invenimus Iesum filium Io-
 46 seph a Nazareth. Et dixit ei Nathanael: A Na-
 zareth potest aliquid boni esse? Dicit ei Phi-
 47 lippus: Veni et vide. Vidit Iesus Nathanael
 venientem ad se et dicit de eo: Ecce vere
 48 Israhelita, in quo dolus non est. Dicit ei Na-
 thanael: Unde me nosti? Respondit Iesus et
 dixit ei: Priusquam te Philippus vocaret, cum
 49 esses sub ficu, vidi te. Respondit ei Natha-
 nael et ait: Rabbi, tu es Filius Dei, tu es
 50 rex Israhel. Respondit Iesus et dixit ei: Quia
 dixi tibi: Vidi te sub ficu, credis; maius his
 51 videbis. Et dicit ei: Amen, amen dico vobis,
 videbitis caelum apertum et angelos Dei ascen-
 dentes et descendentes supra Filium hominis.

2,1-12 *Nuptiae in Cana, Capharnaum*

2 Et die tertia nuptiae factae sunt in Cana
 2 Galilaeae, et erat mater Iesu ibi. Vocatus est
 autem et Iesus et discipuli eius ad nuptias.

50 *maiora horum eabffflqrw¹z

51 eij eis StEp^mDQsCs cffr w¹(e a)

2,1 tertia XZ^cI*QsKV vl pl.] tertio *rel.*

2 autem † ibi S-EpStBsGsQTh

45 Dt 18,18; Is 7,14; 53,2; Jr 23,5; Ez 34,23

46 J 7,41.52

47 Gn 32,29

49 2 Sm 7,14; J 6,69; Ps 2,7; Mt 14,33; 16,16

51 Gn 28,12; Mt 4,11; Mc 1,13

2,1 J 1,43

τῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολουθεῖ μοι. ἦν δὲ ὁ Φίλιππος 44 Mt 8,22
ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ
Πέτρου. εὕρισκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ καὶ 45 Dt 18,18
λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ Is 7,14; 53
καὶ οἱ προφητῆται εὕρηκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Jr 23,5
Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθα- 46 7,41.52
ναήλ· ἐκ Ναζαρέτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέ-
γει αὐτῷ ὁ Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. εἶδεν Ἰη- 47 Gn 32,29
σοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ
λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ
δόλος οὐκ ἔστιν. λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με 48
γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ
τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν
εἰδόν σε. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ· ῥαββί, σὺ 49 2 Sm 7,14
εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. J 6,69; Ps 1
ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι Mt 14,33;
ὅτι εἰδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; 50 16,16
μείζω τούτων ὄψη. ἰκαὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν 51 Gn 28,12
λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγότα καὶ Mt 4,11
τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ κα- Mc 1,13
ταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κα- 2 1,43
ναῖ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ
ἐκεῖ. ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ 2
αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. καὶ ὑστερήσαντος οἴνου 3

45 εν τω νομῳ > Ta^v er sys | 46 και¹ > Ta S 71 ea b sysp
ar sa | ειναι] εξελθειν sys Ef | 47 ειδεν... κ.] ιδων Ta¹ S*
124 ea b ffj | r ar gg Ep] αυτου] του Ναθαναηλ Ta^v S* a |
λ. αυτω Ta^t 1574s | 49 απεκριθη Ta¹ B 33s 579 1241 W
0141 249^r eb sa] + κ. λεγει rel. | βασιλ. ει BΨss 579 W
1s A 850s 0141 Ep] ει ο βασ. rel. | 50 μειζονα S 1093
0141, μειζων 579s 983 346 MX 1071 1170 | 51 υμιν] σοι
185 X 1170 syi* | οψεσθε Taⁱⁿ BsL 579 W 850s 0141 lat
pl. ar co Ωρ Ep] + απ αρτι rel. | 2,1 ~ τη τριτη ημ. B
Θ 13^r U 251 eb qr Ep] 3 υστερησ. οινου] οινον ουκ ειχον,
στι συνετελεσθη ο οινος τ. γαμου· ειτα S* a b ffj r syh^m,
factum est per multam turbam vocitorum vinum

- λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἶνον
 4 οὐκ ἔχουσιν. καὶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ
 19,26 Mt 12,48 Mc 1,24 5 καὶ σοί, γύναι; οὐπω ἦκει ἡ ὥρα μου. Ἰλέγει
 ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγη
 Gn 41,55 Mc 7,3s 6 ὑμῖν, ποιήσατε. ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι
 ἕξ κατὰ τὸν καθαρισμόν τῶν Ἰουδαίων κείμε-
 7 ναι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. λέ-
 γει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδα-
 8 τος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. Ἰκαὶ λέγει
 αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρι-
 9 κλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν. Ἰὼς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχι-
 τρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ οὐκ
 ἤδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ἤδεισαν οἱ
 ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχι-
 10 τρίκλινος Ἰκαὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς ἄνθρωπος πρῶ-
 τον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυ-
 σθῶσιν τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν κα-
 11 λὸν οἶνον ἕως ἄρτι. Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν
 τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας
 1,14; 11,40 καὶ ἐφανερώσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευ-
 σαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
 19,7 Mt 4,13 12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς
 καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ μαθη-
 τὰὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

οινος ουκ εστιν Ta S* syph|εχουσ. + fili e b ff1 Ef| 5 inc.
 et advocatis ad se ministris mater Iesu dixit illis e |
 6 κειμεναι > Ta^t S* 13 346 e a ar | 7 et Iesus vocitis ad
 se ministris dixit illis e (ffj l) | κ. εγεμ. αυτας > Ta^v syi |
 8 οι δε ηνεγκαν] et fecerunt sicut dixit eis (Iesus) Ta^{v(at)}
 effl, > Xs 1093 | 9 υδωρ² + quae vinum factum est e(l),
 et videntes factum mirabantur abr syh⁺ | 10 τοτε]
 affert Ta^{a(in)}, > BS*L 573 W 1010 1279 0141 e a ff1 q
 co | συ + δε Ta S 28 13^r al. vl syph⁺ gg co | 11 εποι. +
 την W-D 700^r 22-1071 713^r Γ rel. pl. | αρχην] primum
 Ta^{a(v)} l b syp co | Γαλ. + πρωτην S* (fq) | και²] ουτως
 syh^m | 12 κ. οι μαθ. αυτ. > SW 245 440 0141 249 423
 e a b ff1 ar ach | εκει > W 047 280 | εμεινεν Ta^v 1241
 565 1^r 1689s 124 477 291 AΛFsX^b b syi ar bo |

Et deficiente vino, dicit mater Iesu ad eum: 3
 Vinum non habent. ¹Et dicit ei Iesus: Quid 4
 mihi et tibi est, mulier? nondum venit hora
 mea. Dicit mater eius ministris: *Quodcumque* 5
dixerit vobis, facite. Erant autem ibi lapideae 6
 hydriae sex positae secundum purificationem
 Iudaeorum, capientes singulae metretas binas
 vel ternas. Dicit eis Iesus: Implete hydrias 7
 aqua. Et impleverunt eas usque ad summum.
¹Et dicit eis Iesus: Haurite nunc et ferte ar- 8
 chitriclino. Et tulerunt. ¹Ut autem gustavit ar- 9
 chitriclinus aquam vinum factam et non scie-
 bat unde esset, ministri autem sciebant, qui
 hauserant aquam, vocat sponsum architricli-
 nus ¹et dicit ei: Omnis homo primum bo- 10
 num vinum ponit et, cum inebriati fuerint,
 tunc id quod deterius est; tu autem servasti
 bonum vinum usque adhuc. Hoc fecit initium 11
 signorum Iesus in Cana Galilaeae et manifes-
 tavit gloriam suam, et crediderunt in eum dis-
 cipuli eius.

Post hoc descendit Capharnaum ipse et 12
 mater eius et fratres eius et discipuli eius, et
 ibi manserunt non multis diebus.

---

10 tunc > e a ff* j l q

autem * > S-FMXEpStJssDQCs c

12 hoc] haec TW b f q

---

4 J 19,26; Mt 12,48; Mc 1,24

5 Gn 41,55 | 6 Mc 7,3s

11 J 1,14; 11,40

12 Mt 4,13

2,13-25 *Templi emundatio, fides imperfecta*

- 13 Et prope erat pascha Iudaeorum et ascen-
 14 dit Iesus Hierosolymam et invenit in templo
 vendentes boves et oves et columbas et num-
 15 mularios sedentes. Et cum fecisset quasi fla-
 gellum de funiculis, omnes eiecit de templo,
 oves quoque et boves, et nummulariorum effu-
 16 dit aes et mensas subvertit. Et his qui co-
 lumbas vendebant dixit: Auferte ista hinc et
 nolite facere domum Patris mei domum ne-
 17 gotiationis. Recordati sunt vero discipuli eius
 quia scriptum est: *Zelus domus tuae comedit*
 18 *me*. Responderunt ergo Iudaei et dixerunt ei:
 Quod signum ostendis nobis quia haec facis?
 19 Respondit Iesus et dixit eis: Solvite templum
 20 hoc, et in tribus diebus excitabo illud. Dixe-
 runt ergo Iudaei: Quadraginta et sex annis
 aedificatum est templum hoc, et tu in tribus
 21 diebus excitabis illud? Ille autem dicebat de
 22 templo corporis sui. Cum ergo resurrexisset a
 mortuis, recordati sunt discipuli eius quia hoc
 dicebat, et crediderunt Scripturae et sermoni
 quem dixit Iesus.
- 23 Cum autem esset Hierosolymis in pascha in
 die festo, multi crediderunt in nomine eius vi-

---

13 prope erat] properabat AsX^cEp*StBe

~ hieros. Iesus *codd.*

16 et² FMaEKVThW] > *rel.*

17 sunt vero BJ] ~ vero sunt *codd.*

18 ostendit HBGR

20 in StDsRW e b fffj l q r] > *rel.*

---

14 Mt 21,12s; Mc 11,15ss; L 19,45s | 16 Zch 14,21;
 L 2,49 | 17 Ps 68,10 | 18 Mt 21,23 | 19 Mt 26,61; 27,40 |
 21 1 C 3,17; 6,19

Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ 13
 ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. καὶ εὗρεν 14 14-16:
 ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα Mt 21,12s
 καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημέ- Mc 11,15ss
 ρους. καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάν- L 19,45s
 τας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ 15
 τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα
 καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, καὶ τοῖς τὰς πε- 16
 ριστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν,
 μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον L 2,49
 ἐμπορίου. ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι 17 22,10
 γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατα- Ps 68,10
 φάγεται με. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ 18 23,4
 εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦ- Mt 21,23
 τα ποιεῖς; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· 19 24,10
 λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις Mt 26,61;
 ἐγερωῶ αὐτόν. εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσαερά- 20 27,40
 κοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος,
 καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; ἐκεῖνος 21
 δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. 1 C 6,19
 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μα- 22
 θηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν
 τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.
 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα 23
 ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα

15 ποιησας+ως 33ss W 083 0162 565 1s 22^s 1293s XNG
 850s lat pl. syh^m Ωρ | τα κερματα B 33s W 0162 Xs 0141
 bq ar Ωρ Eus | ανετρεψ. BW 0162 X Π^c 251 430, κατε-
 στρεψ. S 13^r 1279 1093 | 16 εντευθ. + και Ta³ 33 W Θs
 565s 1-124 1293s 348 Us al. 047 472s A al. Λ X^b ea b ff
 lq sy⁴ ar Eus | 17 εμνησθ. BSΨL 579 X co⁺ Ωρ Eus] κ.
 εμν. Ta^{ai} W 1293s e f fl q z gg, τοτε εμν. Taⁿ a syi ar,
 εμν. δε rel. | κατεφαγεν Ta^{atn} 1582s 69ss 71* 348^r 472s
 X^b 850s sy⁴ gg Eus | 18 ουν > Ta^{ai} 33 579 1241 69 826-
 828 1293s N 713 b fl sysi ar co⁺ | 22 ελεγ. + αυτοις 544
 1223 348 245 K^r | ω] ον BSL 083 0125 850s 0141 Ωρ |

- αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
 24 αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς
 L 16,15 25 διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντα, καὶ ὅτι οὐ
 χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀν-
 θρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀν-
 θρώπῳ.
- 7,50; 19,39 3 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν φαρισαίων, Νι-
 κόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἀρχῶν τῶν Ἰουδαίων·
 2 οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ·
 Mt 22,16 ῥαββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσ-
 καλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποι-
 εῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ.
- Mt 18,3 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν
 L 17,21 λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύ-
 1 P 1,23 4 νηται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. λέγει πρὸς
 αὐτὸν ὁ Νικόδημος· πῶς δύναται ἄνθρωπος
 γεννηθῆναι γέρον ὢν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλί-
 αν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτέρου εἰσελθεῖν καὶ γεν-
 νηθῆναι; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
 Ez 36,25ss σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος,
 E 5,26; Γt 3,5 οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
- J,13; Gn 5,3 6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν, καὶ
 τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν.
 7 μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι
 Eccl 11,5 8 ἄνωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φω-

23 αυτου² > Ta^{av} 565 1^r 1293s M 440 138 eabflr syp ar co⁺ | 24 επιστευσεν 0125 565 482 Λ b r | παντα 13ss 983^r 1223s 1194s 477 440 473 E^r l ar sa⁺ X^o | 25 οτι > 083 A syp co⁺ | 3,1 δε + εκει Ta syp, τις M e syri ar gg | 2 α συ ποι. > 565 1^s 047 l sys | 3 renatus fuerit de- nuo Ta³ e a b ff q vg^l (j syp co) | 4 γεννηθ.¹ + ανωθεν Ta¹¹ H (e a qz) co⁺ | και + ανωθεν Ta⁴ a b j l q sys | 5 ανα- γεννηθη Ta¹ⁿ lat pl. Tert^l | πνευ + αγιου a f f m r z vg^l Or^l | εισελθ. εις] ιδειν S* 1241 M 1093 z | τ. θυ] τ. ουρα- νων S* 245s 472 0141 e Iust Iq Tert Eus | 6 εστιν¹ + οτι εκ της σαρκος εγεννηθη vl pl. syc Tert | εστιν² + οτι ο θς πνα εστιν e a f f j r z syc] + κ. εκ θυ εγεννηθη aj syc |

dentes signa eius, quae faciebat. Ipse autem 24
 Iesus non credebat semetipsum eis, eo quod
 ipse nosset omnes, et quia opus ei non erat 25
 ut quis testimonium perhiberet de homine ;
 ipse enim sciebat quid esset in homine.

3,1-21 *Nicodemus*

Erat autem homo ex pharisaeis, Nicode- 3
 mus nomine, princeps Iudaeorum. Hic venit 2
 ad Iesum nocte et dixit ei Rabbi, scimus
 quia a Deo venisti magister, nemo enim po-
 test haec signa facere, quae tu facis, nisi fuerit
 Deus cum eo. Respondit Iesus et dixit ei : 3
 Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit
 denuo, non potest videre regnum Dei. Dicit 4
 ad eum Nicodemus : Quomodo potest homo
 nasci, cum sit senex ? numquid potest in ven-
 trem matris suae iterato introire et renasci ?
 Respondit Iesus : Amen, amen dico tibi, nisi 5
 quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto,
 non potest introire in regnum Dei. Quod na- 6
 tum est ex carne, caro est, et quod natum est
 ex spiritu, spiritus est. Non mireris quia dixi 7
 tibi : oportet vos nasci denuo. Spiritus ubi vult 8

3,2 Iesum EW e a f z] eum *rel.*

Deus] Dominus OZ^cBIJUDQs c

3 renatus H^cZ*St*BeERTh e a b ff q] natus *rel.*

4 sit senex BIMaDsCsW e a b c f j l q r z] ~ senex
 sit *rel.*

intrare XJU, ingredi j

renasci OBQTh e a b ff j l q] nasci *rel.*

5 sancto DsRCsW a ff m r z] > *rel.*

6 est² + quia de carne natum est OXs*BsQ e a b
 f j l q* r Tert Amb

est⁴ + quia Deus spiritus est X e ff j m r z Hil Amb

24s L 16,15 | 3,1 J 7,50; 19,30 | 2 Mt 22,16 | 3 1 P 1,23 |
 5 Ez 36,25ss; E 5,26; Tt 3,5; 1 J 3,9; 5,1 | 6 J 1,13;
 Gn 5,3 | 8 Eccl 11,5

spirat; et vocem eius audis, sed nescis unde
 veniat aut quo vadat; sic est omnis qui na-
 9 tus est ex Spiritu. Respondit Nicodemus et
 10 dixit ei: Quomodo possunt haec fieri? Re-
 spondit Iesus et dixit ei: Tu es magister in
 11 Israhel et haec ignoras? Amen, amen dico tibi,
 quia quod scimus loquimur et quod vidimus
 testamur, et testimonium nostrum non accipi-
 12 tis. Si terrena dixi vobis, et non creditis; quo-
 13 modo, si dixero vobis caelestia, credetis? Et
 nemo ascendit in caelum, nisi qui descendit
 de caelo Filius hominis, qui est in caelo.
 14 Et sicut Moyses exaltavit serpentem in de-
 15 serto, ita exaltari oportet Filium hominis, ¹ut
 omnis, qui credit in ipsum, non pereat, sed
 16 habeat vitam aeternam. Sic enim Deus dilexit
 mundum, ut Filium suum unigenitum daret,
 ut omnis qui credit in eum non pereat, sed
 17 habeat vitam aeternam. Non enim misit Deus
 Filium suum in mundum, ut iudicet mundum,
 18 sed ut salvetur mundus per ipsum. Qui credit
 in eum, non iudicatur; qui autem non credit,
 iam iudicatus est, quia non credit in nomine
 19 unigeniti Filii Dei. Hoc est autem iudicium,

---

8 aspirat OUQ

nescis DR a b j l m q r Aug] non scis *rel.*

aut JW a b c f q] et *rel.*

10 in > A^cssMEpStJU e b f f j l q

12 credetis] -ditis H*StUQs fflz

15 ipsum JCs*] ipso *rel.*, eum e a b f j q

16 Deus dilex. W] ~ dil. Deus *rel.*

18 credit³ EpUDsRK*TW fffq] -didit *rel.*

---

11 J 7,16; 8,26ss; 12,49 | **12** Sap 9,16 | **13** Pr 30,4;
 E 4,9 | **14** Nu 21,8s; J 8,28; 12,32ss; 18,32 | **16** R 5,8;
 8,32; 1 J 4,9 | **17** J 5,22; 12,47; L 19,10; A 17,31 |
18 J 3,36; 5,24

νην αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει. οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. ἀπεκρίθη Νικόδημος 9
 καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; ἀπε- 10
 κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; ἀμὴν ἀμὴν 11 7,16; 8,26.2
 λέγω σοι ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὁ ἔωράκαμεν 12,49
 μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, 12
 πῶς ἂν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ 13 Pr 30,4
 ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
 Καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὑψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ 14 Nu 21,8s
 ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχη ζωὴν αἰώνιον. 15
 οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα 16 R 5,8; 8,32
 πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν 17 5,22; 12,47
 υἱὸν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς 18
 αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονο- 3,36; 5,24

8 και²] η Τα^{ets} Ψ X 472 A 0141 e a b f q syh^m ar | εκ + του υδατος κ. S e a b f f j r z syv | 11 ου λαμβ.] ουδεις λαμβανει Τα^s 1241 700 1293s 1071 N X^o | 12 ουκ επιστευσατε Τα^t 1241 71 660 440 EH | πιστευσητε Δ^cW Θ 565s 1^r 69 124 945s M 348^r 213 713 Γ 472 al. K-229 al. | 13 ανθρ. Τα^{ev} Bs 33s 1241 W 1293s sa^t Did Cy] + ο ων εν τω ουρανω rel. pl. lat syph ar gg bo Lcf, ος ην... e syci,.. εκ του ουρ. 0141 sys | 14 εν αυτω B 083 W 1223 1194 N 1170 1200 0141 c vg^l] εις αυτον rel. pl., + μη αποληται αλλ Τα^s Ψ 892^r D Θs 28^r 124 rel. pl. lat pl. sysph ar gg | 16 αυτου > BS*W | ωστε] ως, > εδωκεν Ef (S*) | εδωκ. + εις τ. κοσμον 33 1010 1071 N e | 18 inc. διο ο πιστ. Τα^s ad Lcf | αυτον] τ. υιον 1689ss 346 828 348 Λ 850s 0141 249^r, εμε I^o Ω^o | δε > BSW ff I Ω^o Tert Cyp | πιστευων² + εις αυτον Τα^{vi} 124 1675 1071 ff I sys ar Tert Lcf |

- 1,5.9^{ss}; 12,48 19 γενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ
- E 5,13 20 αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα· πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσ-
21 ἴνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα ὅτι ἐν Θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.
- 4,1s 22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν
- 25,3 23 μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτισεν. ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης
Mt 4,12 βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλίμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο·
- 26,4 24 οὐπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ
L 3,19s 25 Ἰωάννης. Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν
- 27,10 26 Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. καὶ
1,26-34 ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπαν αὐτῷ· ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμι ἔμπροσθεν ἐκείνου. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ
- Hb 5,4 27
- 28,1 28
1,20.23.27
Mc 1,2
Mt 11,10
- 29,10 29
At 9,15; 22,2

20 γαρ > Ta^{ail} E a Ωρ Lcf | φως 1[∩]2 S* 579 185 1207
4 al. 270 X^b c | αυτου + οτι πονηρα εστιν Ψ-892^c Θ 13 346
185 al. 348s 213s N 4 472s al. 262 397 r co⁺ | 22 απηλθ.
33 X^b a d1 (bj) syc | 23 και^t + o BW Θ 1293 N | 24 ο >
BS* 280 482 1187s Eus | 25 Ιουδαιων S* Θ 565 1-124 al.
Πs 482 Λ^{cs} 850s 397^r Glatsyci^l ar gg co Ωρ | 26 βαπτιζ.
+ κ. πλειονας ποιει μαθητας (J 4,1) 1187 sa | 27 λαμβαν.
+ αφ εαυτου Ta 33s D Θ 13^r 185 348 al. 213^r 245 472s
Λ^r 397 e c syrih ar gg co | 28 μοι > S D 28 1424^s al. M^r
Γ-251 al. 489 al. | ειπον + υμιν 13 1689s 251 a fl ar bo,
eis qui missi sunt ab Hierosolymis ad me e Cyp |

quia lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem; erant enim eorum mala opera. Omnis enim, qui male agit, 20 odit lucem et non venit ad lucem, ut non arguantur opera eius; qui autem facit veritatem, 21 venit ad lucem, ut manifestentur opera eius, quia in Deo sunt facta.

3,22-36 *Christus in Iudaea, Iohannis testimonium*

Post haec venit Iesus et discipuli eius in 22 terram Iudaeam, et illic demorabatur cum eis et baptizabat. Erat autem et Iohannes baptizans in Aennon iuxta Salim, quia aquae multae erant illic; et veniebant et baptizabantur. Non- 24 dum enim missus fuerat Iohannes in carcerem.

Facta est autem quaestio ex discipulis Iohannis cum Iudaeis de purificatione. Et venerunt 26 ad Iohannem et dixerunt ei: Rabbi, qui erat tecum trans Iordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, et omnes veniunt ad eum. Respondit Iohannes et dixit: Non potest 27 homo accipere quidquam, nisi fuerit ei datum de caelo. Ipsi vos mihi testimonium perhibetis, 28 quod dixerim: Non sum ego Christus, sed quia missus sum ante illum. Qui habet sponsam, 29 sponsus est; amicus autem sponsi, qui stat et

---

20 male] mala FMEpIG Lcf Hier | 21 ~ eius opera A-MXsB-UMaDQVC | 22 ~ Iudaeam terram *codd.* | 23 veniebant OX*ssJUVTW] adven. *rel.* | 24 Iohann. in carc. KW z] ~ in c. Io. *rel.* | 25 autem OG] ergo *rel.* | 26 tu > OX*EpBJMaD a l r | 27 ~ ei fuerit Ass MXStGTh | 28 non sum ego MaEW e b f q] ~ ego non sum *rel.*

---

19 J 1,5.9ss; 12,48 | 20 E 5,13 | 22 J 4,1ss | 23 Mt 4,12 | 24 L 3,19s | 26 J 1,26-34 | 27 Hb 5,4 | 28 J 1,20.23.27; Mc 1,2; Mt 11,10 | 29 Mt 9,15; 22,2

audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi.
 30 Hoc ergo gaudium meum impletum est. ¹ Illum
 oportet crescere, me autem minui.
 31 Qui desursum venit, super omnes est. Qui
 est de terra, de terra est et de terra loquitur.
 32 Qui de caelo venit, super omnes est. ¹ Et quod
 vidit et audivit, hoc testatur; et testimonium
 33 eius nemo accipit. Qui accepit eius testimonium,
 34 signavit quia Deus verax est. Quem enim misit
 Deus, verba Dei loquitur, non enim ad men-
 35 suram dat Deus Spiritum. Pater diligit Filium
 36 et omnia dedit in manu eius. Qui credit in
 Filium, habet vitam aeternam, qui autem in-
 credulus est Filio, non videbit vitam, sed ira
 Dei manet super eum.

4,1-42 *Dominus in Samaria*

4 Ut ergo cognovit Iesus quia audierunt pha-
 risaei quod Iesus plures discipulos facit et bap-
 2 tizat quam Iohannes, ¹ quamquam Iesus non
 3 baptizaret sed discipuli eius, reliquit Iudaeam
 4 et abiit iterum in Galilaeam. Oportebat autem
 5 eum transire per Samariam. Venit ergo in ci-
 vitatem Samariae, quae dicitur Sichar, iuxta
 praedium, quod dedit Iacob Ioseph filio suo.

33 accepit HJUEKTh a d] -cipit *rel.*

36 incredulus est] non credit (e) b d f f l q r w² z

4,1 quod ER e a b f f l r z] quia *rel.*

fecit Ep*U

30 2 Sm 3,1 | **31** J 8,23 | **32** J 3,11 | **34** J 1,33s | **35** J 5,20;
 17,2; Mt 11,27 | **36** J 1,18; 20,31; 1 J 5,12 | **4,1** J 3,22.26 |
2 1 C 1,17 | **4** L 9,52 | **5** Gn 48,22; Jos 24,32

ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ
 νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται.
 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἔλαττοῦσθαι. 30 2 Sm 3,1

Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν, 31 8,23
 ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστίν καὶ ἐκ τῆς
 γῆς λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω
 πάντων ἐστίν· ὁ ἐώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρ- 32 3,11
 τυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.
 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ 33
 Θεὸς ἀληθῆς ἐστίν. ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς 34 1,33s
 τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου
 δίδωσιν τὸ πνεῦμα. ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, 35 30,3
 καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων 36 Mt 11,27
 εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν 31,10
 τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ
 μένει ἐπ' αὐτόν. 3,18
 1 J 5,12

Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ φα- 4 3,22.26
 ρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ
 βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, – καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς 2 1 C 1,17
 οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, – ἀφῆ- 3 32,7
 κεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν
 Γαλιλαίαν. Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς 4 33,10
 Σαμαρείας. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας 5 Gn 48,22
 λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Jos 24,32
 Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ 6

31 εκ¹] απο D Θ 13-230, επι S* e a | επανω παντων εστ.²
 >S* D 565 1s 22^s vl pl. syc ar sa | 32 inc. και ο Τα^{atn}
 Δ Θs rel. pl. cfq sysph gg | τουτο > S D 565s 1^r 4 138
 e a bffj synp ar | 33 ο¹+δε Τα³ b q synpi sa, γαρ e fffl|
 34 διδωσ. Bss* 33s 579 W 565 1^s 209 213 850s 397^s e b fl|
 +ο πατηρ syc(s), ο θς rel. | το πνα] τω υιω syc Ef, > Τα^v
 B* | 36 απειθων] απιστων 13-230 713 Iq | οψεται] εχει
 S^c e Ir | αυτον+κ. μετα ταυτα παρεδοθη ο Ιωαννης 2145
 e syh^m (Ταⁿ) | 4, 1 Kς] Ις Τα^{an} S D Θ 565 1^r al. 477 291
 472 Λss 138 al. lat pl. sycph* ar bo | η> B*ΨLss W ΓΑ
 G 850s 397 | 3 Ιουδ. +γην D 565 1-124 185 485 al. 270^s
 138 e a bfflr ar | παλιν> BΨ 579s W Θs 28^r 1424-659
 1194s UΓ pl. A^r rel. 249^r q syh | 5 Sicheh sys |

τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς
 ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα
 7 ἦν ὡς ἕκτη. ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας
 ἀντλήσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι
 8 πιεῖν. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς
 9 τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. λέγει οὖν
 L 9,53 αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρίτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος
 ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρίτιδος
 οὔσης; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρί-
 7,38s 10 ταις. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ἤδεις
 τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι·
 δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν
 11 ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε,
 οὔτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ·
 8,53 12 πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μεῖζων
 εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν
 τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ
 6,58 13 αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; ἀπεκρίθη Ἰη-
 σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος
 6,27.35; 14 τούτου διψήσει πάλιν. ὃς δ' ἂν πίνη ἐκ τοῦ
 7,37ss ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς
 τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενή-
 σεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν
 15 αἰώνιον. λέγει πρὸς αὐτόν ἡ γυνή· Κύριε, δός
 μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχω-
 16 μαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῇ· ὕπαγε φώνη-
 17 σον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. ἀπεκρίθη

6 ουν] δε Vs 655 d ff syri sa Iq | εκαθεζ.] venit et sedit
 Ta¹ syn | κεκοπιακ.] ut requiesceret, et cum sederet ihs
 (Ta¹) syn *post* πηγη | ουτως > Ta^{am} 565 1^r 788s 348s
 213 138 e a b ff j l r z syn pi ar gg ach Iq | 7 *inc.* κ. ερχ. W
 vl syn pi | ερχ. + τις S 1187 b jr syvi ar | ~ 8.7 sys | 8 α-
 γορασ. + sibi syn p co | 9 ουν > S* 579 565 1^s 209 1093 V
 138 249^r j gg | ~ συ Ιουδ. ων πως Ta^{is} D e a b ff j l q r
 syn ar sa⁺ | ου γ. - Σαμαρ. Ta⁴ Ωρ] > S* D e a b j | 11 η
 γυνη] εκεινη S*, > B sys | 12 φρεαρ + τουτο Ta³ 13^r
 1071 472 850s vl pl. syn p ar bo Xq | 14 δωσω 1[∩]2 C*
 13 826s 477 1375^s 0141 l Ωρ Eus | 15 αντλειν + υδωρ
 Ta^{el} ar co⁺ | 16 αυτη BC* 33 0141 a sa⁺ Her Ωρ¹] + ο
 Ις Ta³ rel. | φωνησ. + μοι syn Ef |

1 Erat autem ibi fons Iacob. Iesus ergo fatigatus 6
 ex itinere, sedebat sic supra fontem. Hora erat
 quasi sexta. Venit mulier de Samaria haurire 7
 aquam. Dicit ei Iesus: Da mihi bibere. 1 Dis- 8
 cipuli enim eius abierant in civitatem, ut cibos
 emerent. Dicit ergo ei mulier illa Samaritana: 9
 Quomodo tu Iudaeus cum sis, bibere a me
 poscis, quae sum mulier Samaritana? Non enim
 coutuntur Iudaei Samaritanis. Respondit Iesus 10
 et dixit ei: Si scires donum Dei, et quis est,
 qui dicit tibi: Da mihi bibere, tu forsitan pe-
 tisses ab eo, et dedisset tibi aquam vivam. Dicit 11
 ei mulier: Domine, neque in quo haurias habes,
 et puteus altus est; unde ergo habes aquam
 vivam? Numquid tu maior es patre nostro Iacob, 12
 qui dedit nobis puteum, et ipse ex eo bibit et
 filii eius et pecora eius? Respondit Iesus et 13
 dixit ei: Omnis, qui bibit ex aqua hac, sitiet
 iterum; qui autem biberit ex aqua, quam ego 14
 dabo ei, non sitiet in aeternum; sed aqua, quam
 ego dabo ei, fiet in eo fons aquae salientis in
 vitam aeternam. Dicit ad eum mulier: Domine, 15
 da mihi hanc aquam, ut non sitiam neque ve-
 niam huc haurire. Dicit ei Iesus: Vade, voca 16
 virum tuum et veni huc. Respondit mulier, 17

6 fontem] puteum GCs fffl r z

8 enim] autem DsRCW q r

12 puteum + hunc HXThT(G,DR gat)

14 ego > SXsIUVCs

16 huc > A-HEpSt z

et dixit: Non habeo virum. Dicit ei Iesus: Bene
 18 dixisti, quia non habeo virum; quinque enim
 viros habuisti, et nunc quem habes non est
 19 tuus vir; hoc vere dixisti. Dicit ei mulier: Do-
 20 mine, video quia propheta es tu. Patres nostri
 in monte hoc adoraverunt, et vos dicitis, quia
 21 Hierosolymis est locus, ubi adorare oportet. Di-
 cit ei Iesus: Mulier, crede mihi, quia venit hora,
 quando neque in monte hoc neque in Hieroso-
 22 lymis adorabitis Patrem. Vos adoratis quod ne-
 scitis, nos adoramus quod scimus, quia salus
 23 ex Iudaeis est. Sed venit hora, et nunc est,
 quando veri adoratores adorabunt Patrem in
 spiritu et veritate. Nam et Pater tales quaerit,
 24 qui adorent eum. Spiritus est Deus, et eos,
 qui adorant eum, in spiritu et veritate oportet
 25 adorare. Dicit ei mulier: Scio quia Messias
 venit, qui dicitur Christus. Cum ergo venerit
 26 ille, nobis annuntiabit omnia. Dicit ei Iesus:
 Ego sum, qui loquor tecum.

27 Et continuo venerunt discipuli eius et mi-
 rabantur quia cum muliere loquebatur. Nemo
 tamen dixit: Quid quaeris aut quid loqueris

---

18 nunc] hunc GET e

20 quia OX*sBeIssMaDRVCsW c ff l r z] + in *rel.*

21 venit Z* b d Hil] veniet *rel.*

---

19 1 C 14,24s

20 Dt 12,5; Ps 121

22 4 Rg 17,29-41

24 R 12,1; 2 C 3,17

25 J 1,41

26 J 9,37; 10,25

ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν αὐτῷ· οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπες ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω·
 πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ 18
 ἔστιν σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας. λέγει 19 1 C 14,24s
 αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ
 σύ. οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσε- 20 Dt 12,5
 κύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις Ps 121
 ἔστιν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. λέγει αὐτῇ 21
 ὁ Ἰησοῦς· πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα,
 ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις
 προσκυνήσετε τῷ πατρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ 22 4 Rg 17,29-41
 οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι
 ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλὰ ἔρχεται 23
 ὥρα καὶ νῦν ἔστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ
 προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀλη-
 θεία· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς
 προσκυνοῦντας αὐτόν. πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς 24 R 12,1
 προσκυνοῦντας αὐτόν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθεία 2 C 3,17
 δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσ- 25 1,41
 σίας ἔρχεται, ὃ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ
 ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. λέγει αὐτῇ ὁ 26 9,37; 10,25
 Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι, ὃ λαλῶν σοι.

Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ 27
 ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει, οὐδεὶς μέν-
 τοι εἶπεν· τί ζητεῖς ἢ λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ἀφῆ- 28

17 αυτω > SΨL-ΔW D Θ-124 | εχω²] εχεις S D e a b c r
 syi Her | 18 αληθως S E 821 b c f q r v g | 19 Κε > S* 245 |
 θεωρω] videtur mihi Ta^{av} ar | συ > D e a b l r | 20 ο τοπος
 > S 348, οικος syv | οπου προ. δει] adorationis syv Ef |
 21 πιστευε Bs C*LW D 565 1-230 1293s 477 1071 850s
 Her Ωρ Ath] πιστευσον rel.] οτε] οτι Taⁿ 579 Θ 1675 Γ A
 ΔV (sy³) | 23 κ. γαρ-αυτον > 1^r 1207 660 | αυτον+ εν πνι
 W 124* a b (r) | 24 αυτον > S* D* ff Her Nov | κ. αληθ.]
 αληθειας S* syh^m | 25 οιδαμεν S^c 33s 69^r 213s N 713 Δ^r
 GX^b 850s f syh^m co⁺, ιδου sys Ef | αναγγελλει S*WD^l,
 δωσει sys Ef | 27 επι τουτω] εν τω λαλησαι Ta syvp (r ar
 gg), statim Ta^l b j v g (l) | επηλθον S* e q r | οτι + stabat
 et sys Ef | ειπεν + τη γυναικι Ta^{vn} e | η] ουδε αυτω Ta^{vn}]

κεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἢ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν
 29 εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· δεῦτε
 ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα·
 30 μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; ἐξῆλθον ἐκ τῆς πό-
 31 λεως καὶ ἦρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν τῷ μεταξὺ
 ἠρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ῥαββί, φάγε.
 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρωσιν ἔχω φαγεῖν ἢν
 33 ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς
 17,4 34 ἀλλήλους· μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; λέγει
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐμὸν βρωμά ἐστιν ἵνα ποι-
 ῆσω τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω
 Mt 9,37 35 αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετρά-
 L 10,2 μηνός ἐστιν καὶ ὁ θερισμός ἐρχεται; ἰδοὺ λέγω
 ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεά-
 σασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερισμόν.
 36 ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει
 καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα ὁ σπείρων ὁμοῦ
 Mi 6,15 37 χαιρῆ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος
 ἐστὶν ἀληθινὸς ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ
 38 ἄλλος ὁ θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν
 ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε. ἄλλοι κεκοπιάκασιν,
 καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.
 39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευ-
 σαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς

28 απηλθ.] εδραμε Taⁿ sys, +τρεχουσα Θ | 29 α BSC*
 e a d q Ωρ¹ gg] οσα rel. | 30 εξηλθ. +ουν S 892 700 565
 1-124 659^r N 270^s al. Λ^r | 34 ποιησω Her] ποιω S 892ss
 700 28^r 22s 13-828 1424^s 7^s M-1321 157^r Γ rel. pl. | και-
 εργον > 213 Aug | 35 ετι > L D 28 13-230 1675s al. 348^r
 291 047s al. Π* pl. Ω 850s 138 249^r al. syc | ιδου-υμιν >
 1241 565 1^r 124 138 Ωρ Eus | ~ ηδη λευκαι Taⁱ, ηδη
 προς Ta ffz gat syh, > ηδη Taⁿ a m vg¹ syi ar bo¹ | εισιν]
 et venerunt synp ar (Ta Iq) | θερισμον. ηδη S^cC* 33s D
 AE 850s e b i q r bo Ir Eus | 36 inc. και ο Ta^{ai} C^c 892^r
 Θ^r rel. pl. syp i ar gg, κ. ηδη syv | ~ θεριζ. ομου χαιρη
 Ta D synp ar gg sa⁺ Ir | 37 αληθ.] ο αληθ. C^c 892 D Θ
 28^r 13-230 1424 pl. U rel. pl. | 38 ὁ > LW D* e Iq |
 39 εις αυτον > S* 482 e a |

cum ea? Reliquit ergo hydriam suam mulier 28
et abiit in civitatem et dicit illis hominibus:

¶ Venite et videte hominem, qui dixit mihi om- 29
nia quaecumque feci, numquid ipse est Christus?

Exierunt ergo de civitate et veniebant ad eum. 30

Interea rogabant eum discipuli dicentes: 31
Rabbi, manduca. ¶ Ille autem dicit eis: Ego ci- 32
bum habeo manducare, quem vos nescitis. Di- 33
cebant ergo discipuli ad invicem: Numquid ali-
quis attulit ei manducare? Dicit eis Iesus: Meus 34
cibus est ut faciam voluntatem eius, qui misit
me, ut perficiam opus eius. Nonne vos dicitis, 35
quod adhuc quattuor menses sunt, et messis
venit? Ecce dico vobis, levate oculos vestros
et videte regiones, quia albae sunt iam ad
messem. Et qui metit mercedem accipit et 36
congregat fructum in vitam aeternam, ut et
qui seminat simul gaudeat et qui metit. In hoc 37
enim est verbum verum: quia alius est qui se-
minat, et alius est qui metit. Ego misi vos 38
metere, quod vos non laborastis; alii laborave-
runt, et vos in labores eorum introistis.

Ex civitate autem illa multi crediderunt in 39
eum Samaritanorum propter verbum mulieris

---

29 et * > ZBeJGDC e a c d f f j q z

30 ergo Ma e f f l q] > *rel.*

31 interea rog.] interrog. H*OEp l*

32 dixit *codd.*

nescitis SXss^mIsUssD^rKVCs a b c f l r z] non scit. *rel.*

38 *laborem A-XEpStGQs b d l Ir, -re S* a f f m

---

34 J 17,4

35 Mt 9,37; L 10,2

37 Mi 6,15

testimonium perhibentis: Quia dixit mihi omnia
 40 quaecumque feci. Cum venissent ergo ad illum
 Samaritani, rogaverunt eum ut ibi maneret. Et
 41 mansit ibi duos dies. Et multo plures credi-
 42 derunt in eum propter sermonem eius. Et mu-
 lieri dicebant: quia iam non propter tuam loque-
 lam credimus; ipsi enim audivimus et scimus
 quia hic est vere Salvator mundi.

4,43-54 *Reditus in Galilaeam, filius re-
 guli*

43 Post duos autem dies exiit inde et abiit
 44 in Galilaeam. Ipse enim Iesus testimonium per-
 hibuit, quia propheta in sua patria honorem
 45 non habet. Cum ergo venisset in Galilaeam,
 exceperunt eum Galilaei, cum omnia vidissent
 quae fecerat Hierosolymis in die festo; et ipsi
 enim venerant ad diem festum.

46 Venit ergo iterum in Cana Galilaeae, ubi
 fecit aquam vinum. Et erat quidam regulus,
 47 cuius filius infirmabatur Capharnaum. Hic cum
 audisset quia Iesus adveniret a Iudaea in Ga-
 lilaeam, abiit ad eum et rogabat eum ut de-
 scenderet et sanaret filium eius; incipiebat enim
 48 mori. Dixit ergo Iesus ad eum: Nisi signa et
 49 prodigia videritis, non creditis. Dicit ad eum
 regulus: Domine, descende prius quam moriatur

41 in eum f, illi b] * > *codd.*

42 ~ vere hic est A-MXStQTh

43 abiit] ivit S, fuit JUCs c (Galilaea), fugit D,
 venit E gat | et abiit > vl pl.

45 ad AMGsQKVThW a c r] in *rel.*

48 credetis UMaDKTh^c d

γυναικὸς μαρτυροῦσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ
 ἐποίησα. ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμα- 40
 ρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ
 ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ πολλῶ πλείους 41
 ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ 42
 ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύο-
 μεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι 1 J 4,14
 οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν 43 34,7
 εἰς τὴν Γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύ- 44 35,1
 ρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν
 οὐκ ἔχει. ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, 45 Mt 13,57
 ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἕωρακότες
 ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ·
 καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. L 4,24

Ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλι- 46 2,1.9
 λαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν 37,3
 τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καφαρναούμ.
 οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας 47
 εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπηλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ
 ἠρώτα, ἵνα καταβῆ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν·
 ἡμέλλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς 48
 πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε,
 οὐ μὴ πιστεύσητε. λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· 49
 Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον

40 inc. συνηλθον ουν B* (e) | εκει] παρ αυτοις Ta^{sl} S
 1194s sycrⁱ ar (ach) Iq | 42 οτι^t > BW b fr syc Iq | λαλιαν]
 μαρτυριαν S* D b l r | ακηκο. + ab eo syci ar sa⁺ (Ta^l) |
 οίδαμ.] εγνωκ. 2145 K^s 280 | αληθως > 1241 W 71 K^s 280
 ffr Her Vict | κοσμ. BSC*W 083 1170 850slat pl. syc ar
 co⁺ Her Iq Ωq] + ο Xs rel. | 43 τας > 1241 2145 047 660
 1170 | εκειθ. + κ. απηλθεν Ψs 579s Θ^r 1^r 124 1424-185
 rel. pl. vg syph ar gg | 45 παντα] -τες 2193 2145 G syh |
 παντα + σημεια Ta 28 13^r syp ar | 46.49 βασιλισκος D
 (a), regulus lat | 47 απηλθ. BΨL-ΔW D Θs rel. pl.] ηλθ.
 S*C 33 565 1-124 138 vl pl. syc ar gg co⁺ | ημελλ.] vici-
 nus erat Ta sycr ar | 49 πρην + η 570 Θ 118s 954 N X^b
 397^r Xq | το παιδ.] τ. υιον Ta^{is} 13^r A cf vg gg sa⁺ |

50 μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου, ὁ υἱός σου
 ζῆ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐ-
 51 τῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ κα-
 ταβαίνοντος οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν αὐτῷ λέγον-
 52 τες ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῆ. ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν
 παρ' αὐτῶν ἐν ἧ κομψότερον ἔσχεν· εἶπαν οὖν
 αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ
 A 16,15.31ss 53 πυρετός. ἔγνω οὖν ὁ πατήρ ὅτι ἐκείνη τῇ ὥρᾳ
 ἐν ἧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὁ υἱός σου ζῆ· καὶ
 2,11 54 ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Τοῦτο
 δὲ πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς
 ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
 38,1 5 Μετὰ ταῦτα ἦν [ἡ] ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ
 2 ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. ἔστιν δὲ ἐν
 τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμ-
 βήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη ἐβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε
 3 στοὰς ἔχουσα. ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν
 ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομέ-
 4 νων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. ἄγγελος γὰρ κατὰ και-
 ρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρα καὶ ἐτάρασσε

μου> Ta D 565 1^r 138 e b ff 1^r sycp | 50 on BCsL 579 Θ
 4 A 850s] ῥ̄ rel. | on-Ις] τ. Iv Ta^v S* syc | 51 ηδη> Ta
 ef sycp ar sa⁺ | καταβαιν.+ιδου 579 185 1071 N 245
 1093 | αυτω+κ. απηγγειλαν CsLssW rel. pl. (S D, 33
 565 544 1^r K pl.) lat sy³ ar gg sa⁺ | αυτου² BssW 185 A
 1170 lat pl. ar] σου rel. | 52 παρ αυτων> B 1194 | ωραν
 + εκεινην B 850s | εβδ.] tertia c, nona syc | 54 παλιν]
 ηδη 185 1170, > Ta syc bo | 5,1 η> Taⁿ BW 579 0125
 D Θ 565s 22 13ss 826^s 71 343 al. UN 245s Γ al. As Λ^r
 V^r ar gg Ωρ | Ιουδαιων] αζυμων Λ,+η σκηνοπηγια 131 |
 2 επι τη] in inferiorem partem a b (ff), > S* 544 e vg¹ Xρ |
 επι τη προβ.> Ta^{atn} sycp i | Βηθεσδα] Βηθσαθα S 33 713
 (D e a b d* ff* 1^r, L Eus), Βηθσαιδα Ta^s BΨW 0125 c z
 gat vg¹ syh* co⁺ Tert Hier | 3 πληθος+πολυ Ta³ Ψ 892
 Δs Θ^r rel. pl. c vg syph ar | ξηρων+παραλυτικων Taⁿ D
 a b j l r z | εκδεχομ.-κινησιν> Ta¹ BSC* L 0125 A* 0141 q
 syc ar co⁺ | 4 Ta⁴ Tert Did Cy Xρ al. pl. syih⁺ bo¹] * >
 BSC* 33 0125 W D 047^c 0141 fl q vg¹ syc ar sa⁺ | ετα-
 ρασσετο C^c 124 7s MU 713 251 al. Π 482s Δs VH cr vg |

filius meus. Dicit ei Iesus: Vade, filius tuus 50
 vivit. Credidit homo sermoni, quem dixit ei
 Iesus, et ibat. Iam autem eo descendente, servi 51
 occurrerunt ei et nuntiaverunt dicentes, quia
 filius eius viveret. Interrogabat ergo horam ab 52
 eis, in qua melius habuerit. Et dixerunt ei:
 Quia heri hora septima reliquit eum febris. Co- 53
 gnovit ergo pater, quia illa hora erat, in qua
 dixit ei Iesus: Filius tuus vivit; et credidit
 ipse et domus eius tota. Hoc iterum secundum 54
 signum fecit Iesus, cum venisset a Iudaea in
 Galilaeam.

5,1-18 *Languidus Hierosolymis sanatus*

Post haec erat dies festus Iudaeorum, et 5
 ascendit Iesus Hierosolymam. Est autem Hie- 2
 rosolymis probatica piscina, quae cognominatur
 Hebraice Bethesda, quinque porticus habens. In 3
 his iacebat multitudo magna languentium, caeco-
 rum, claudorum, aridorum expectantium aquae
 motum. Angelus autem Domini descendebat se- 4
 cundum tempus in piscinam, et movebatur aqua.

---

53 quia] quod A-MXEpStQ, quoniam a b d

5,2 Hierosol.+ super S-MXEpStBeIMaD^rKTh c f
 Bethzet(h)a Z*JUG ff (b, e l)

4 angelus - infirmitate H^oOZ^oBeIGEQVThCs gat
 (e a j) c z Amb] > SZ*UD fl q

movebatur aqua et qui prior] movebat aquam. qui
 ergo primus desc... motum, ~ quoc. languore tenebat.
 A-H*XEp*StMa | angel. a. sec. t. lavabatur in nata-
 toria, ... in natatoriam, ... a languore quoc. teneb.
 MEp^mJR r

Et qui prior descendisset in piscinam post motionem aquae, sanus fiebat a quacumque detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi triginta et octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cum vidisset Iesus iacentem et cognovisset quia iam multum tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri? Respondit ei languidus: Domine, hominem non habeo, ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam; dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei Iesus: Surge, tolle grabatum tuum et ambula. Et statim sanus factus est homo ille et sustulit grabatum suum et ambulabat.

10 Erat autem sabbatum in die illo. ¹ Dicebant ergo Iudaei illi, qui sanatus fuerat: Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum tuum. Respondit eis: Qui me sanum fecit, ille mihi dixit: Tolle grabatum tuum et ambula. Interrogaverunt ergo eum: Quis est ille homo, qui dixit tibi: Tolle grabatum tuum et ambula? Is autem, qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Iesus enim declinavit a turba constituta in loco. Postea invenit eum Iesus in templo et dixit illi: Ecce sanus factus es, iam noli

5 et > AsH*X*EpStBeUG 1 Aug

6 ~ mult. iam temp. SssHsXsStB^rRVW vl pl.
habet S-XEpBsJssDQsV vl pl.

8 surge + et OXEpDsKC e a b d ff j r

9 ille > *codd.* e a c j

~ illo die *codd.* vl

10 ergo > S-H*OrBeIssl)QsCs c

sanatus] sanus FZsJUMaDsKsCsW c fz

11 ~ fecit sanum *codd.* e ff(a b d ff j q)

13 a * > SssH*OsJUG d r z (DR e b j q r)

τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταρα-
 χὴν τοῦ ὕδατος ὑγιῆς ἐγένετο, ᾧ δὴποτε κατεί-
 χετο νοσήματι. ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριά- 5
 κοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ.
 τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς 6
 ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις
 ὑγιῆς γενέσθαι; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύ- 7
 ριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ
 ὕδωρ βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ
 ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει 8 Mt 9,6
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε ἄρον τὸν κράβαττόν
 σου καὶ περιπάτει. καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς 9
 ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἤρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ
 περιεπάτει.

Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ἔλε- 10 9,14
 γον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββα- J^r 17,21
 τόν ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν κράβατ- L 6,2
 τον. ὃς δὲ ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, 11 39,10
 ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ
 περιπάτει. ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄν- 12
 θρωπος ὁ εἰπὼν σοι· ἄρον καὶ περιπάτει; ὁ δὲ 13
 ἰαθεὶς οὐκ ἤδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν
 ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. μετὰ ταῦτα εὗρίσκει αὐ- 14
 τὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἴδε

5 τις > Ta³ S 1241 D 1293s a b ff l q | 6 ἠδη > Ta³ S 1321
 X^b e syri co⁺ | 7 ασθενων + ναι Ta C^e 33 892s Θ 21 124
 71 213 472 al. E^r 850s syri h Cyⁱ X^o | ανθρωπ.] custo-
 dem Ef | καταβ. + εγω δε ασθενων πορευομαι 69 | 8 πε-
 ριπατει + υπαγε εις τ. οικον σου (Mt 9,6) 33 1170s syc I^o
 Ef Aug (1071) | 9 ευθεως > S*W D l ar | και² + ηγερωθη
 Ta S e a b c ff j sys r ih⁺ ach, D 1-124 | 11s περιπατει 1° 2
 W 1675 Γ 1093 726 Δ* b sys | 12 ουν] δε 1241 q syri bo,
 > BS D 544 e a f f l r syc ar sa | αρον BSC*L sa⁺ | + τ.
 κραβ. σου rel. | 13 ιαθεις] ασθενων D b l, > q | εξε-
 νευσεν] secessit ex loco in alium Ta syri | declinavit a
 turba a c f f l z vg^l, devertit cum vidisset turbam b
 Ef | 14 ευρωιν ο Ις τ. τεθερατευμεν. S* syri |

ὑγιῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν
 15 σοί τι γένηται. ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν
 τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν
 Mt 12,14 16 ὑγιῆ. καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν
 17 Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ Ἰη-
 9,4 σοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι
 7,30; 10,33 18 ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι. διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον
 ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ
 μόνον ἔλυσεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον
 ἔλεγεν τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.
 3,11.32 19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐ-
 τοῖς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς
 ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μὴ τι βλέπῃ τὸν
 πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦ-
 3,35 20 τα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. ὁ γὰρ πατήρ φι-
 λεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐ-
 τὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα,
 21 ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. ὥσπερ γὰρ ὁ πατήρ
 ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ
 ὁ υἱὸς οὗς θέλει ζωοποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ
 Dn 7,13s 22 κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν
 A 17,31 τῷ υἱῷ, ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τι-
 Ph 2,10s 23 μῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τι-
 40,1 μῶσι τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. ἀμὴν
 L 10,16 24 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων
 16.18; 8,51 24 καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώ-
 1 J 3,14

χειρον + τ. πρωτων Ta sycp(si, sa⁺) | 15 αυτον] με 579
 D 565 1^r 1093 Λ^c 138 e ffj|q syci ar co Ef | 16 Iν + κ.
 εξητουν αυτον αποκτειναι ΨΔ Θs 28^r 22s 13s 1689^r rel.
 pl. fqr syph | σαββ. + τα ιαματα 7 71 477 472 440 655
 EsH | 17 Iς > Bs 892 1241 W 1071 0141 | εργαζεται]
 operatus est et nunc ego Taⁿ, + δια τουτο syn Ef|18 μαλ-
 λον > U f syn ach (Ef) | αλλα] αλλ οτι Θ 13 1689-828
 1279 1071 ΛX^b e a b j l r sy³ bo Tert Xq | 19 ο Iς > B
 472 Tert | υιος¹ + τ. ανθρωπου D 13ss 826^s 2145 ar |
 εκειν.] ο πατηρ Ta ej synp bo Ωq | 20 φιλει] αγαπα D
 lat(-a) Tert Ωq Xq | δειξει] δεικνυσιν D e ar |

peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Abiit 15
ille homo et nuntiavit Iudaeis quia Iesus esset,
qui fecit eum sanum.

Propterea persequebantur Iudaei Iesum, quia 16
haec faciebat in sabbato. Iesus autem respondit 17
eis: Pater meus usque modo operatur, et ego
operor. Propterea ergo magis quaerebant eum 18
Iudaei interficere, quia non solum solvebat
sabbatum, sed et patrem suum dicebat Deum,
aequalem se faciens Deo.

5,19-47 *Christi apologia*

Respondit itaque Iesus et dixit eis: Amen, 19
amen dico vobis: non potest Filius a se facere
quidquam, nisi quod viderit Patrem facientem ;
quaecumque enim ille fecerit, haec et Filius
similiter facit. Pater enim diligit Filium et 20
omnia demonstrat ei quae ipse facit et maiora
his demonstrabit ei opera, ut vos miremini.
Sicut enim Pater suscitatur mortuos et vivificat, 21
sic et Filius quos vult vivificat. Neque enim 22
Pater iudicat quemquam, sed omne iudicium
dedit Filio, ¹ut omnes honorificent Filium, sicut 23
honorificant Patrem; qui non honorificat Fi-
lium, non honorificat Patrem, qui misit illum.
Amen, amen dico vobis, quia qui verbum meum 24
audit et credit ei, qui misit me, habet vitam

---

19 ~ facere a se SIUMa c j l

22 omne iudic. GDs] ~ iud. omne *rel.*

---

16 Mt 12,14 | 17 J 9,4 | 18 J 7,1.19.30; 10,33.36 |
19 J 5,30; 3,11.32 | 20 J 3,35 | 22 Dn 7,10.13s; A 10,42 |
23 Ph 2,10s; 1 J 2,23; L 10,16 | 24 J 3,16.18; 8,51;
1 J 3,14

aeternam et in iudicium non venit, sed transiit
 25 a morte in vitam. Amen, amen dico vobis,
 quia venit hora et nunc est, quando mortui
 audient vocem Filii Dei; et qui audierint vi-
 26 vent. Sicut enim Pater habet vitam in semet-
 ipso, sic dedit et Filio habere vitam in se-
 27 metipso et potestatem dedit ei iudicium fa-
 28 cere, quia Filius hominis est. Nolite mirari hoc,
 quia venit hora, in qua omnes, qui in monu-
 29 mentis sunt, audient vocem Filii Dei; et pro-
 cedent qui bona fecerunt in resurrectionem
 vitae, qui vero mala egerunt in resurrectionem
 30 iudicii. Non possum ego a meipso facere quid-
 quam. Sicut audio iudico, et iudicium meum
 iustum est, quia non quaero voluntatem meam,
 sed voluntatem eius qui misit me.
 31 Si ego testimonium perhibeo de meipso,
 32 testimonium meum non est verum. Alius est,
 qui testimonium perhibet de me, et scio quia
 verum est testimonium, quod perhibet de me.
 33 Vos misistis ad Iohannem, et testimonium per-
 34 hibuit veritati. Ego autem non ab homine te-
 stimonium accipio, sed haec dico ut vos salvi
 35 sitis. Ille erat lucerna ardens et lucens. Vos
 autem voluistis ad horam exsultare in luce eius.

24 veniet AsEp^mStDQ e b fff q r
 transiit V d f] transit OX*sBeJssEsKCs b c, -iet
 A-MEpStIMaThW

26 habet vit. Z* e b ff l r] ~ vit. hab. *rel.*

27 ei E e b c d ff l r] + et *rel.*

28 filii Dei z] eius *rel.*

30 ipso > Z*Jss d r

~ me misit A-HXEpStQs e b d fff q r z

31 ipso ff j l] > *codd.*

35 ~ exsult. ad horam *codd.* e b c d f j l q

25 E 2,5s; 5,14 | 26 J 1,1-4; 6,53.57 | 27 Dn 7,13s.22 |
 29 Mt 16,27; J 6,40; Dn 12,2 | 30 J 5,19; 6,38 | 31 J 8,14 |
 32 J 5,36s; 1 J 5,9 | 33 J 1,19-34 | 35 L 1,17

νιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέ-
 βηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. ἀμὴν 25 Mt 8,22
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστὶν E 2,5s
 ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ
 τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. ὥσπερ 26 1,1-4
 γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ
 υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. καὶ ἐξουσίαν 27 Dn 7,13s. 22
 ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου
 ἐστίν. μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα 28
 ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσουσιν
 τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ 29 6,40; Dn 12,2
 ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ Mt 16,27
 φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Οὐ 30 5,19; 6,38
 δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἄπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς
 ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν,
 ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέ- 42,1
 λημα τοῦ πέμψαντός με.
 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυ- 31 43,10
 ρία μου οὐκ ἐστὶν ἀληθής· ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρ- 32 8,14
 τυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστὶν 5,36s; 1 J 5,9
 ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ὑμεῖς ἀπε- 33 1,19-34
 στάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ
 ἀληθείᾳ· ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρ- 34
 τυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω, ἵνα ὑμεῖς
 σωθῆτε. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ 35 1,8
 φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθέλησατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς L 1,17
 ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

24 ερχ.] Ta^{ai1} ελευσετ. e b f l q r bo Tert | μεταβησεται
 Ta³ e f l q am Tert (bo) | 25 ελευσετ. Ta e b f q Tert | κ.
 νυν εστιν > S* a b Tert Amb | θυ] ανθρωπου 28 K-280
 482s Ω 399s syih^m | 27 ~ κρισιν, εξουσιαν S* (Tert) |
 αυτω+και Ta 892 Δ D Θ-1321 713 rel. pl. syph | 28 αυ-
 του] τ. θυ 1579 213 syc, τ. υιου τ. θυ Ta^{is} 33 N Tert Or
 Amb¹ (ανθρωπου Iq Amb¹) | 29 εξελευσονται W D e
 850s Iq | 30 ουδεν+αλλα Ta^{ais} 1071 f q sycp ar | 32 οι-
 दाते S D e a q syc ar | μαρτυρει] μεμαρτυρηκε 13-230 r
 syc ar bo | 34 ανθρωπων Ta¹ D 1604 Λ^c ar bo |

- 1,33; 3,2 36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ
1 J 5,9 Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πα-
τὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ,
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλ-
Mt 3,17 37 κεν. καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτὸς μεμαρτύ-
Dt 4,12 44,3 ρηκεν περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκη-
45,10 38 κόατε οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑώρακατε, καὶ τὸν λόγον
αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέ-
L 24,27,44 39 στείλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ἔραυ-
2 T 3,15 νᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς
1 P 1,11 ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυ-
40 ροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε ἔλθειν πρὸς με
41 ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμ-
42 βάνω, ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ
Mt 24,5 43 Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ
ὄνόματι τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με.
ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὄνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον
12,43 44 λήμψετε. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν
Mt 23,5ss παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν
1 Th 2,6 45 παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε
Dt 31,26 ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν
ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπί-
in3,15;49,10 46 κατε. εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν
Dt 18,15 ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς
,19; L 16,31 47

36 μειζων BΨs 579 W 13-230 M 213s N 713 472s AL 2430 E 397 | 37 αυτος] εκειν. BsL W D 213 397^r a ffj ar Ath|μαρτυρει D 1242 a b ff l q Ωρ Did|38 οτι-πιστευ.] misit enim unic. filium suum et hunc non audistis neque credidistis e | 39 οτι ... εν αυταις] εν αις Ta e a ff q Iρ Tert | εμου+in quibus putatis vos vitam habere a b (ff)syc ar | 40 ζωην+αιωνιον Ta^{av1} D 69 e syp | 41 ανθρωπου 565 544 7 348^r A-1375 280ss 850s Xρ Cy | 42 ~ ουκ εχετε τ. αγαπην Taⁱ S* D e b q | 43 λαμβ.] ελαβετε Eus^s | 44 αλληλ.] unus ab alio Ta³ synp, ανθρωπων Δs 544 1675s 477 1071 245 1093 al. Ωρ Eus Hil | θυ > BW a b Ωρ Eus | ζητουντες S* 1675 213 X^b 397 249^r e l Bas Xρ | 45 υμων² + προς τ. πατερα B | 46 αν + και Ta lat synp ar bo Iρ | 47 δε] γαρ 251 e b l r^{1.2} ar |

Ego autem habeo testimonium maius Io- 36
 hane. Opera enim, quae dedit mihi Pater ut
 perficiam ea, ipsa opera, quae ego facio, tes-
 timonium perhibent de me, quia Pater misit
 me. Et qui misit me Pater, ipse testimonium 37
 perhibuit de me; neque vocem eius umquam
 audistis, neque speciem eius vidistis. Et verbum 38
 eius non habetis in vobis manens; quia quem
 misit ille, huic vos non creditis. Scrutamini 39
 Scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam ae-
 ternam habere; et illae sunt, quae testimonium
 perhibent de me; et non vultis venire ad me, 40
 ut vitam habeatis. Claritatem ab hominibus 41
 non accipio. Sed cognovi vos quia dilectionem 42
 Dei non habetis in vobis. Ego veni in nomine 43
 Patris mei, et non accipitis me; si alius ve-
 nerit in nomine suo, illum accipietis. Quomodo 44
 vos potestis credere, qui gloriam ab invicem
 accipitis et gloriam, quae a solo Deo est, non
 quaeritis? Nolite putare quia ego accusaturus 45
 sim vos apud Patrem; est qui accusat vos Moyses,
 in quo vos speratis. Si enim crederetis Moysi, 46
 crederetis forsitan et mihi; de me enim ille

---

36 ~ me misit *codd.* vl

43 accipitis c flj -cepistis A*HOZsI*JE^rK^rThCW

44 ~ potestis vos *codd.* vl

Deo est HXJs^cER fj (z)] ~ est Deo *rel.*

45 sperastis H*Os*EpBeJUE gat b

46 enim²] autem FssBeKTh c fff q z

---

36 1 J 5,9; J 1,33; 3,2 | 37 Mt 3,17 | 39 L 24,27.44;
 2 T 3,15ss; 1 P 1,11 | 43 Mt 24,5 | 44 J 12,43; Mt 23,5ss|
 45 Dt 31,26 | 46 Gn 3,15; 49,10; Dt 18,15; J 7,19; L 16,31

47 scripsit. Si autem illius litteris non creditis,
quomodo verbis meis credetis?

6,1-21 *Turbæ miraculose saturatae*

(Mt 14,13-33; Mc 6,30-52; L 9,10-17)

6 Post haec abiit Iesus trans mare Galilaeae,
2 quod est Tiberiadis. Et sequebatur eum mul-
tudo magna, quia videbant signa, quae fa-
3 ciebat super his, qui infirmabantur. Subiit ergo
in montem Iesus et ibi sedebat cum discipulis
4 suis. Erat autem proximum pascha, dies festus
5 Iudaeorum. Cum sublevasset ergo oculos Iesus
et vidisset quia multitudo maxima venit ad
eum, dixit ad Philippum: Unde ememus panes,
6 ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans
eum; ipse enim sciebat quid esset facturus.
7 Respondit ei Philippus: Ducentorum denario-
rum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque
8 modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex dis-
9 cipulis eius, Andreas frater Simonis Petri: Est
puer unus hic, qui habet quinque panes hor-
deaceos et duos pisces; sed haec quid sunt
10 inter tantos? Dixit ergo Iesus: Facite homines
discumbere. Erat autem faenum multum in loco.
Discubuerunt ergo viri numero quasi quinque
11 milia. Accepit ergo Iesus panes et, cum gratias

---

47 verb. meis OssBeUD^rVW a b c ffj l q r^{1.2} z] ~
meis verb. *rel.*

6,3 subit AHU c, abiit D a d ffj l z

5 dicit *codd.* vl pl.

emimus OEpG e b ff

11 ~ panes Iesus AsHsStIGDQCs vl pl.

---

3 Mt 5,1 | 4 J 2,13; 11,55; L 22,1 | 9 4 Rg 4,42ss

ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἑμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς 6 46,1
θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος. ἤκο- 2 1-15:
λούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐθεώρουν τὰ Mt 14,13-21
σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ἀνῆλθεν 3 Mc 6,32-44
δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ L 9,10-17
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ 4 48,1
ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλ- 5 2,13; 11,55
μοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος L 22,1
ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον· πό- 49,1
θεν ἀγοράσωμεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; τοῦ- 6
το δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ἤδει 7
τί ἔμελλεν ποιεῖν. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Φίλιππος· 7
διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς,
ἵνα ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ. λέγει αὐτῷ εἰς ἕκ 8
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σί-
μωνος Πέτρου· ἔστιν παιδάριον ὡς ὅς ἔχει 9 4 Rg 4,42ss
πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ
ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσούτους; εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· 10
ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρ-
τος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες
τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισχίλιοι. ἔλαβεν οὖν τοὺς 11
ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν

πιστευσετε] -σητε 579^r W D Θ 565s 13^r al. 348^r 213 1093
al., -ετε B 1071 Π* 1604 V c fffl X^o Cy | 6,1 τ. Γαλιλ.
+εις τα μερη D 2145 X^b 397 249^s e b j r X^o | 2 εωρων
S 892 Δs 700^r 124 1424-659 U 213 al. 245s Γ rel. pl. |
3 απηλθ. S* D 565 1689 124 1093 1573 a fflz | o > BS*
W D | εκει] solus ach, > S* 71 047s 660s 2430 249 423 |
4 > 472 (850) | 7 ινα] εαν και ar (Ta^{av} synp) | τι > B D
e b f j l r | εκαστος > syn | 9 παιδαρ. + εν 579s Θs 28s
124 al. As rel. pl. j | ~ ωδε παιδαρ. 472 e b f j l sycp ar |
10 δε > BSL 397 a synp ar | Ις + ite syn | ανδρ.] ανθρω-
ποι 544 1071 A 1375 726-482 aj ar | 11 εδωκ. S 579 P²⁸
D 69 185 1194s 1071 N Γs 850s 249^s e b q r Ω^o (28 251
482) | διεδωκ. + τ. μαθηταις, οι δε μαθηται (Mt 14,19)
S^c Ψ 892 Δ D Θs 28^r 22s 13-954 al. pl. e b j sys |

τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὄψαρίων
 12 ὅσον ἤθελον. ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς
 μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα
 13 κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται. συνήγαγον οὖν,
 καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ
 τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων ἃ ἐπερίσσευσαν
 τοῖς βεβρωκόσιν.

50,10 14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον
 Dt 18,15 ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὃ ἐρ-
 18,36 15 χόμενος εἰς τὸν κόσμον. Ἰησοῦς οὖν γνούς ὅτι
 μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιή-
 51,4 σωσιν βασιλέα, ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος
 16-21: 16 αὐτὸς μόνος. Ὡς δὲ ὄψια ἐγένετο, κατέβησαν οἱ
 Mt 14,22-33 17 μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐμβάντες
 Mc 6,45-52 εἰς πλοῖον ἦρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Κα-
 φαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει καὶ οὐπω
 18 ἔληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὃ Ἰησοῦς, ἥ τε θάλασσα
 19 ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διεγείρετο. ἔληλακότες
 οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦ-
 σιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης
 καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν.
 20 ὃ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ἤθε-
 21 λον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως
 ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

12 ἐπλησθ. Θ 565 1^r 485 E | περισσευοντα B 1194s 397^r |
 αποληται + εξ αυτων D f bo (Ef), ~ Θ b1 | 13 κριθιν.
 + κ. τ. δυο ιχθυων Ta sys | βεβρωκ. + κ. ησαν οι φα-
 γοντες (τ. αρτους) πεντακισχιλ. ανδρες χωρις γ. κ. π.
 (Mt 14,21) Ta (sys) | 14 > e | ειδοτες L 1010 047 472 |
 αληθως > 579 D 1574 850s | 15 ινα ποιησ.] κ. αναδεικνυ-
 ναι S*, et facere Ta^{an} q sycpi | ανεχωρ.] φευγει Ta^{il} S
 a c ffl vg syc Aug | μονος + κακει προσηυχετο (Mt 16,23)
 Ta^{aetn} D | 17 ηρχον. + εις το D 13-230 713 1093 850s Xq |
 και σκοτ.-εγεγ.] κατελαβεν δε αυτους η σκοτια S D, et
 cum essent tenebrae e b sys ar | ουπω] ουκ 892 Δ P²⁸
 Θ^r 1^r 1424 rel. pl. sa⁺ | ~ πρ. αυτ. εληλ. BΨ 579 P²⁸
 N 1170 | 19 σταδια S* D 2145 1321 | τ. θαλασσ.] τ. υδα-
 των Ta^{an} syn | 21 τ. γην S* 579 28 13^r 1424 157 251 Ωq |

egisset, distribuit discumbentibus, similiter et
 ex piscibus quantum volebant. Ut autem im- 12
 pleti sunt, dixit discipulis suis: Colligite quae
 superaverunt fragmenta, ne pereant. Colle- 13
 runt ergo et impleverunt duodecim cophinos
 fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis,
 quae superfuerunt his, qui manducaverant.

Illi ergo homines, cum vidissent quod Iesus 14
 fecerat signum, dicebant: Quia hic est vere
 propheta, qui venturus est in mundum. Iesus 15
 ergo, cum cognovisset quia venturi essent ut
 raperent eum et facerent eum regem, fugit ite-
 rum in montem ipse solus. Ut autem sero fac- 16
 tum est, descenderunt discipuli eius ad mare. Et 17
 cum ascendissent navim, venerunt trans mare
 in Capharnaum; et tenebrae iam factae erant,
 et non venerat ad eos Iesus. Mare autem, vento 18
 magno flante, exurgebat. Cum remigassent ergo 19
 quasi stadia viginti quinque aut triginta, vident
 Iesum ambulans supra mare et proximum
 navi fieri, et timuerunt. Ille autem dicit eis: 20
 Ego sum, nolite timere. Voluerunt ergo acci- 21
 pere eum in navim; et statim navis fuit ad
 terram, in quam ibant.

---

13 manducaverunt AF-OZ*EpBJGD^rThT e a ffr^{1.2z}

14 Iesus > *codd.* vl pl.

21 ~ in navi accipere eum OZsUK

~ fuit navis *codd.* clz (e q)

---

14 Dt 18,15

15 J 12,13; 18,36

18 Mt 8,24

19 Job 9,8; Ps 76,20

6,22-71 *Sermo eucharisticus*

22 Altera die turba, quae stabat trans mare,
vidit quia navicula alia non erat ibi nisi una,
et quia non introisset cum discipulis suis Iesus
23 in navim, sed soli discipuli eius abiissent; aliae
vero supervenerunt naves a Tiberiade iuxta lo-
cum, ubi manducaverant panem, gratias agente
24 Domino. Cum ergo vidisset turba quia Iesus
non esset ibi neque discipuli eius, ascenderunt
in naviculas et venerunt Capharnaum quae-
25 rentes Iesum. Et cum invenissent eum trans
mare, dixerunt ei: Rabbi, quando huc venisti:
26 Respondit eis Iesus et dixit: Amen, amen
dico vobis, quaeritis me non quia vidistis sig-
na, sed quia manducastis ex panibus et sa-
27 turati estis. Operamini non cibum, qui perit,
sed qui permanet in vitam aeternam, quem
Filius hominis dabit vobis; hunc enim Pater
28 signavit Deus. Dixerunt ergo ad eum: Quid
29 faciemus ut operemur opera Dei? Respondit
Iesus et dixit eis: Hoc est opus Dei, ut cre-
30 datis in eum, quem misit ille. Dixerunt ergo

---

22 vidit] viderunt (e) a d fl q

23 *agente UGV] -tes *rel.* c z Aug

24 in IMaW c q] > *rel.*

27 dabit vobis JDT a b f ff j l q r] ~ vobis dab. *rel.*

---

23 J 6,11

26 J 6,36

27 J 4,14; 5,36; Mt 16,12

29 1J 3,23

Τῆ ἑπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς 22 52,1
θαλάσσης εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ
εἰ μὴ ἓν, καὶ ὅτι οὐ συνεισηλθεν τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον. ἄλλοι ἦλθεν πλοιά- 23 6,11
ρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον
τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου. ὅτε 24
οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ
οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ
πλοιάρια καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες
τὸν Ἰησοῦν. καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς 25
θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας;

Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἀμὴν 26
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε ση-
μεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορ-
τάσθητε. ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρωσιν τὴν ἀπολ- 27 4,14
λυμένην, ἀλλὰ τὴν βρωσιν τὴν μένουσαν εἰς
ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν
δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός.
Ἐἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργα- 28
ζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς 29
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ
Θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 1 J 3,23

22 εἶδον] εἶδεν S D P²⁸ X^b lat pl., ἰδων Ψ 892 Δs 700-185 M^r(U) pl. 245s Γ^rK^r rel. pl. lat pl., εἰδως 1071 1231 syh^m | ἓν+(ἐκεῖνο) εἰς ο ἐνεβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ (Iu) Ta^{an} S* 33 892 Δ D Θs 28^r 13-185 M-16 U al. 713^r Γ^r K 270 rel. pl. e a sy ar sa | ἀπελθ.] εἰσηλθ. Θ 348s, > S* (b) ffj1, ἀλλα - ἀπηλθ. > Ta^{al} synp | 23 ἀλλων πλοιαρ. ἐλθοντων D^l b j r syc ar (S) | Κυ] Iu 544 1346-229 1355 syph^m | ευχαρ. τ. Κυ > Ta^{vl} D 13-230 e a syn ar | 24 οτε - ἐκει] κ. ἰδοντες οτι ουκ ἦν ἐκεῖ ο Ις S* syc | ανεβησ. Ta^{ai} S*L 579 544 1^r 267 348s 245 485 al. e vg^l syri|ενεβ. αυτοι εἰς| ἐλαβον εαυτοις D b ff1 r (13^r ar) | 25 γεγον.] ἦλθες S 28 (D) | 26 σημεια + κ. τερατα D a b fr | 27 τ. βρωσιν² > S 28 71 213s 245 1093 E^r c ff1 r vg Cl Ep| δι-δωσι S e ffj syci | 28 ποιησωμ. Ta³ W D 69^r 1293s 1093 G 397^s lat sy⁴ co⁺ |

- 53,4 30 ¹εἶπον οὖν αὐτῷ τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον,
 18; Mc 8,11 ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;
- 54,10 31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 Ex 16,13s καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρα-
 Ps 77,24s νοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
 Sap 16,20 32 σοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδω-
 6,49 κεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ
 μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
- 6,51 33 τὸν ἀληθινόν· ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ὁ κα-
 ταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδούς τῷ
- 34 κόσμῳ. εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Κύριε, πάντοτε
- 4,14; 55,1 35 δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
 7,37 Ἐγὼ εἶμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς
 56,10 ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ
- 6,26.29 36 οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ
- 17,6ss 37 ἐωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε. Πᾶν ὃ δίδωσίν
 Mt 11,28 μοι ὁ πατήρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον
- 57,1 38 πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, ὅτι καταβέβηκα
 ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ
- 58,10 39 ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. τοῦτο
 4,34 δέ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ
 Mt 26,39 0,28; 17,12 δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστή-
 5,29; 11,24 σω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. τοῦτο γάρ ἐστὶν τὸ
- 40

30 ουν² > Ta³ S 33s 1424 1293^a 1194 213s 713 X^b 850s
 397s 430 l syspi ar bo | 32 εδωκ. BLW D al. 472 482 |
 35 ειπεν Ta BL 579 ΓW 1071 713 660 e a b r synpi ar co⁺]
 † ουν SΨs D Θ 13-828 213 Γ* al. 397^r 249^r q syh*, δε
 rel. pl. | εμε¹ BST] με rel. | πωποτε] εις τ. αιωνα 33
 syspi | 36 και¹ > Ta³ 71 ΚΛ e f synp ar sa⁺ | με > S 1321
 A e a b q syn | πιστευετε † μοι Ta^{avh} W All^c | 37 εξω
 > S* D 280 e a b syn | 38 ποιησω SL*W D 1010 Eus |
 με † πατρος 892 D 700 1689 71 713 047s 661 X^b e a b ff
 jr syvi Tert Ath Bas | 38s με ◊ με S*C 565 1293 71 047
 399* 850s (sys) | 39 με † πατρος 33 579^r Θ 28^r 22-659
 al. m. a c ffj z vg syih ar | μοι † ο πατηρ 348s 1093 430
 ff syi¹ ar | 40 γαρ Bss 33sss W D 565 1-828 185 1223
 U 213s N 1093s al. A^r X^b 850-994 lat sy⁴ co⁺] δε rel. |

ei: Quod ergo tu facis signum, ut videamus
 et credamus tibi? quid operaris? Patres nostri 31
 manducaverunt manna in deserto, sicut scriptum
 est: *Panem de caelo dedit eis manducare.* Dixit 32
 ergo eis Iesus: Amen, amen dico vobis: Non
 Moyses dedit vobis panem de caelo, sed Pater
 meus dat vobis panem de caelo verum. Panis 33
 enim Dei est, qui de caelo descendit et dat
 vitam mundo. Dixerunt ergo ad eum: Domine, 34
 semper da nobis panem hunc. Dixit autem eis 35
 Iesus: Ego sum panis vitae; qui venit ad me
 non esuriet, et qui credit in me non sitiet
 umquam. Sed dixi vobis, quia et vidistis me 36
 et non creditis. Omne, quod dat mihi Pater, 37
 ad me veniet; et eum, qui venit ad me, non
 eiciam foras; quia descendi de caelo, non ut 38
 faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius,
 qui misit me. Haec est autem voluntas eius 39
 qui misit me Patris, ut omne, quod dedit
 mihi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud
 in novissimo die. Haec est autem voluntas Patris 40

31 mand. manna GD a ff l r z] ~ man. mand. *rel.*

de caelo] caeli Ep^mEQs

33 de caelo desc. Ep e ff] ~ desc. de caelo *rel.*

35 veniet S-H*OX^cEp*St]C c

36 credidistis OEp^mStDQsCs f ffj Aug

37 venit] veniet MJUThC fj

39 illud XICW gat c d ffj] illum *rel.*

in > AHsZs*StIss e

40 autem] *enim *codd.* vl

30 J 2,18; Mc 8,11 | 31 Ex 16,13ss; Ps 77,24s;
 Sap 16,20 | 32 J 6,49 | 35 J 4,14; 7,37 | 36 J 6,26.29 |
 37 J 17,6ss; Mt 11,28 | 38 J 4,34; Mt 26,39 | 39 J 10,28s;
 17,12

mei qui misit me, ut omnis qui videt Filium, et credit in eum, habeat vitam aeternam; et ego resuscitabo eum in novissimo die.

- 41 Murmurabant ergo Iudaei de illo, quia dixisset: Ego sum panis vivus, qui de caelo descendendi, ¹ et dicebant: Nonne hic est Iesus filius Ioseph, cuius nos novimus patrem et matrem? Quomodo ergo dicit hic: Quia de caelo descendendi? Respondit ergo Iesus et dixit eis:
- 42
43
44 Nolite murmurare in invicem. Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me traxerit eum; et ego resuscitabo eum in novissimo die.
- 45 Est scriptum in prophetis: *Et erunt omnes docibiles Dei.* Omnis, qui audivit a Patre et
- 46 didicit, venit ad me. Non quia Patrem vidit quisquam, nisi is, qui est a Deo, hic vidit Patrem. Amen, amen dico vobis: Qui credit in
- 47 me, habet vitam aeternam.
- 48 Ego sum panis vitae. ¹ Patres vestri manducaverunt manna in deserto et mortui sunt.
- 49
50 Hic est panis de caelo descendens, ut, si quis
- 51 ex ipso manducaverit, non moriatur. Ego sum
- (52) panis vivus, qui de caelo descendendi. Si quis

---

ego resuscit. I* ffj m Aug] ~ resusc. ego *rel. pl.*,
resusc. eum ego S, > ego X*sCs b d z Tert

41 vivus E] * > *rel. vl*

43 in > ZsDQsT e ff* r

44 in > SsEMZs*StBeJUCs e z

45 audit O*EpDsRW gat e a b d q

49 manna in des. JQ a j m q] ~ in des. man. *rel.*

---

40 J 5,29; 11,24 | 42 L 4,22 | 44 J 6,65 | 45 Is 54,13;
Jr 31,33s | 46 J 1,18 | 47 J 3,16 | 48 J 6,35 | 49 J 6,31s;
1 C 10,3ss | 51 Hb 10,5-10

θέλημα τοῦ πατρὸς μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχη ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι 41
εἶπεν· ἐγὼ εἶμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, ἰκαὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ 42
υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ L 4,22
τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
καταβέβηκα; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· 43 60,10
Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. Ἰοῦδεις δύνανται ἐλ- 44 6,65
θεῖν πρὸς με εἰ μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με ἐλκύ-
σῃ αὐτόν, καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ. ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· 45 Is 54,13
καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ Θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούσας Jr 31,33s
παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ.
οὐχ ὅτι τὸν πατέρα εἶδρακέν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν πα- 46 61,3
ρὰ τοῦ Θεοῦ, οὗτος εἶδρακεν τὸν πατέρα. ἀμὴν 47 62,10
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48 63,1
Ἐγὼ εἶμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. Ἰοῖ πατέρες 49 6,35
ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέ- 64,10
θανον· οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ 50 6,31s
καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγη καὶ μὴ ἀπο-
θάνῃ. ἐγὼ εἶμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐ- 51 65,1
ρανοῦ καταβάς. εἰάν τις φάγη ἐκ τούτου τοῦ Hb 10,5.10

πατρος μου B-Θ 565 1^r 1216s Uss N 1170s 661 850-994
e a b j q sycph ar co⁺] πεμψαντος με rel. pl., *pr.* ΨΔ 13ss
983^r 185 660s X^b 850s 0141 syi | 42 κ. τ. μητερα > S*W
b syn | νυν BCTW Θ 850s syi bo] ουν rel. pl., > Ta 579
e a synp co⁺ | οτι ... καταβ.] εαυτον... καταβεβηκεναι D
Xc (e c ff sys) | 44 ο πατηρ + μου 1675 G sa Xc Cy Hil,
> A | αυτον¹ + προς με Ta^{el} W e | 45 εστιν + γαρ e a b
ffj r z synp | ακουων Δ D 700 28s 1424 pl. M^rU al. 157
Γs al. Λ^rΩ rel. pl. e a b q ar | μαθων + τ. αληθειαν A |
46 πατερα²] θν S* D e a b r Cyⁱ (sys) | 47 πιστευων + εις
εμε Ta³ C^{ss} 579^r D 700 rel. pl. lat(-j) syph ar¹ co, εις
τ. θν syn | 49 εφαγ. + τ. αρτον D e a b r (sys) Cl | 50 ινα]
εαν Ta^{vl} j, + εαν, > και D^c lat pl. sa (ar bo) | 51 τουτου
του] του εμου S e a r (b) sys Eus Cyp Hil |

- 66,10 52 ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ
 6,60 ὃν ἐγὼ δώσω ἢ σὰρξ μου ἐστὶν ὑπὲρ τῆς τοῦ
 κόσμου ζωῆς. Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους
 οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν
 δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;
 53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ
 τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἶμα, οὐκ
 54 ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα
 καὶ πίνων μου τὸ αἶμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ γὰρ
 67,1 55 ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἢ γὰρ
 σὰρξ μου ἀληθῆς ἐστὶν βρωσὶς, καὶ τὸ αἶμα
 68,10 56 μου ἀληθῆς ἐστὶν πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν
 15,4
 17,21ss σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἶμα ἐν ἐμοὶ μένει
 1 J 2,24; 3,24 57 καὶ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν
 πατήρ καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων
 58 με καὶ ἐμὸς ζήσει δι' ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος
 ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς. οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ
 πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν
 59 ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. Ταῦτα εἶπεν ἐν
 συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.
 60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐ-
 τοῦ εἶπαν· σκληρὸς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύ-
 και> S* a b j r sa⁺ Ωρ¹ Ath | εστιν Taⁱⁿ B-L 579 D 1071
 251 850s lat pl. syn sa⁺] + ην εγω δωσω rel. fq syrih ar
 gg bo | 52 σαρκα + αυτου Ta³ B 892 T 1424 1675 1242 lat
 pl. sy⁴ ar gg co⁺ | 53 φαγητε] λαβητε D a Vict | 54 μου¹⁻²]
 αυτου D e sys ach Vict | 55 γαρ> Ta^{ai} 700 565 1223 KF
 e b ff syvi¹ | αληθης^{bis} Ta^{(i)l} BC-L 579 W 565 1^r 13-828
 1424 al. 213s 713 1093 K^s al. F 850-423 q ar gg co⁺ Ωρ
 Eus] αληθως rel. | ποτον S* e | 56 αυτω + καθως εν εμοι
 ο πατηρ καγω εν τω πατρι, αμην αμ. λεγω υμιν· εαν μη
 λαβητε το σωμα τ. υιου τ. ανθρ. ως τ. αρτον τ. ζωης, ουκ
 εχετε ζωην εν αυτω D (a ff) | 57 τρωγων] λαμβανων D
 Vict | 58 πατερες B-ΨL 1241 W Δss 262 Ωρ] + ημων
 571 69* Γ, υμων rel. eq syn sa⁺] + το μαννα Ta^{atn} Ψ
 892^r Θ^r rel. pl. a b j q z vg syrih ar] + εν τη ερημω Ta^v
 348 245 X^b ff syi¹ ar^m bo¹ | καταβαινων S* | 59 Καφαρν.
 + σαββατω D a ff j r Aug | 60 ακουσαντ.> e b sys ach |

manducaverit ex hoc pane, vivet in aeternum; et panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Litigabant ergo Iudaei ad invicem dicentes: Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum? ⁵² (58)

Dixit ergo eis Iesus: Amen, amen dico vobis: Nisi manducaveritis carnem Filii hominis et biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam, et ego resuscitabo eum in novissimo die. Caro enim mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo. Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo propter Patrem, et qui manducat me, et ipse vivet propter me. Hic est panis, qui de caelo descendit. Non sicut manducaverunt patres vestri manna et mortui sunt. Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum. Haec dixit in synagoga docens in Capharnaum. 53 54 55 56 57 58 59

Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerunt: Durus est hic sermo, et quis potest

52 ~ carnem s. nobis AsHsStGC Aug

53 *habetis SH*Z*Q ff

55 vere^{1.2}] verus ET q

59 docens † sabbato HGTh ffj r z Aug

60 et a c d z] > *rel.*

52 J 6,60

56 J 15,4; 17,21ss.26; 1J 2,24; 3,24

61 eum audire? Sciens autem Iesus apud semet-
 (62) ipsum quia murmurarent de hoc discipuli eius,
 62 dixit eis: Hoc vos scandalizat? Si ergo vide-
 ritis Filium hominis ascendentem ubi erat prius?
 63 Spiritus est, qui vivificat, caro non prodest quid-
 quam. Verba, quae ego locutus sum vobis, spi-
 64 ritus et vita sunt. Sed sunt quidam ex vobis,
 qui non credunt. Sciebat enim ab initio Iesus
 qui essent non credentes, et quis traditurus es-
 65 set eum. Et dicebat: Propterea dixi vobis, quia
 nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum
 a Patre meo.

66 Ex hoc multi discipulorum eius abierunt
 67 retro et iam non cum illo ambulabant. Dixit
 ergo Iesus ad duodecim: Numquid et vos vul-
 68 tis abire? Respondit ergo ei Simon Petrus:
 Domine, ad quem ibimus? verba vitae aeter-
 69 nae habes. Et nos credidimus et cognovimus
 70 quia tu es Christus Filius Dei. Respondit eis
 Iesus: Nonne ego vos duodecim elegi, et ex
 71 vobis unus diabolus est? Dicebat autem Iudam
 Simonis Iscariotem; hic enim erat traditurus
 eum, cum esset unus ex duodecim.

---

63 ego > YUDR c Tert

64 *non² V vl pl.] > *rel.* z

68 ei > FssEpThT e a b c l r

69 credimus Y*sOJGDsRKsCsW e c fl r z Tert Cyp

70 eis] ei Z^cJUDKC z, > e b c d j l r

71 de Iuda Xs^cQKsVThW e b c f l r w² (HOE z)

Scariot(h)is SF^rStJUGDQsKsThW f

---

62 J 3,13 | 63 2C 3,6 | 64 J 13,11 | 65 J 6,44 |
 68 J 6,63 | 69 J 1,49; 11,27; 17,8

ναι αὐτοῦ ἀκούειν; εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν 61
 ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;
 ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀνα- 62 69,1
 βαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; τὸ πνεῦμά ἐστιν 63 3,13
 τὸ ζωοποιῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν. τὰ ῥή- 70,4
 ματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ 2 C 3,6
 ζωὴ ἐστιν. ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πισ- 71,10
 τεύουσιν. ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες 64 13,11
 εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παρα- 72,4
 δώσων αὐτόν. καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἶρηκα 65 73,10
 ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἔλθειν πρός με, ἐὰν μὴ 6,44
 ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός.

Ἐκ τούτου πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλ- 66
 θον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περι-
 επάτουν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μὴ 67
 καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; ἀπεκρίθη αὐτῷ Σί- 68 74,1
 μων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; 6,63
 ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· καὶ ἡμεῖς πεπισ- 69 1,49; 11,27
 τεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ Mt 14,33;
 Θεοῦ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἐγὼ 16,16
 ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἰς 70 75,10
 διάβολός ἐστιν. ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμων 71
 νος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν παραδιδό-
 ναι αὐτόν, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα.

61 inc. εγνω ουν ο Ις ... (κ.) ειπεν Ta^s S* Θ 13^r e a r syi, ff | εν εαυτω > Ta^{vl} 185 1170s 397^s syv (D) | **62** ουν > Ta^{ai} S* vl ach | θεωρητε] ιδητε W 28 | **63** λαλω 892ss 700 28s 1424 pl. M^r 348^r 713^r Γ-472 al. Λ^r rel. gg | **64** Ις] σωτηρ S | μη > S 27 1216s 1071 4 G 430 vg^l | **65** αυτω + ανωθεν c ff1 syi X^o | **66** τουτου + ουν S 892 D Θ 13 b c ffl, τ. λογου Ta 348^r sysp | **67** δωδεκα + μαθηταις Ta^v Θ 13ss 983-230 U e c ff1 r ar, > δωδ. ar^m | **69** και εγνωκ. > 267 Γ 1093 G 0141 Tert | ο αγιος B-ΨLW D 850s 397 sa' + bo] ο Χς ο υιος (τ. θυ τ. ζωντος) Ta rel. pl. | **70** αυτοις > D e b c j r bo⁺ | **71** τον > S* D 565 1^r K | Σκαριωθ D a b ffj (e), απο Καρωτου S* Θ 13^r syh^m |

- 4,1ss 7 Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ
6,1
5,18 Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἠθέληεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περι-
πατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπο-
Lv 23,34 2 κτεῖναι. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων
3 ἡ σκηνοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελ-
2,12
Mt 12,46 φοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὑπάγε εἰς
A 1,14 τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεω-
4 ρήσουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· οὐδεὶς γὰρ τι
ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ
εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ
5 κόσμῳ. οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς
2,4 6 αὐτόν. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ
ἐμὸς οὐπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάν-
15,18
Sap 2,14s 7 τοτέ ἐστιν ἕτοιμος. οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν
ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ
8 ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστίν. ὑμεῖς ἀνάβητε
εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορ-
τὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὐπω πεπλήρωται.
9 ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.
10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν
ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερῶς ἀλλὰ
11 ὡς ἐν κρυπτῷ. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν
12 ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; καὶ
γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις·

1 και > Ta^t SC* 892 D 1293s al. vl synp gg sa⁺ | ηθελ.]
ειχεν εξουσιαν W e a b ffj l r syc | 2 δε] εν εκεινω τ. καιρω
Ta^{atn} sys | 3 Ιουδ.] Γαλιλαιαν D¹ | σου² > Ta^{atn} S* D Θ
565 1^r 7 U 1071 291 660 G 850s 138 al. vl synp | 4 ποιει
κ.] ποιων S b r | αυτος] αυτο Taⁿ B D* | 5 γαρ + τοτε
Ta^{al} ac ffq syn, ~ αυτου τοτε X^b e fj l (bdr, 1241 D) |
6 εστιν] παρεστιν B | 7 μισει + ο κοσμος syn | 8 ουπω] ουκ
S D 185 M 1071 1355 K^s 482 850s lat pl. syn ar gg bo Ep |
εορτην 1 2 33 579 565 7 2145 4 280 l* (69 1574 249^r q) |
9 αυτοις BCss 892ss Θs 28^r 13-659 1293ss M^r 348^r U al.
713^r 157 Γ pl. Λ^r rel. pl. r syih gg (a ffq) | αυτος rel. |
10 ως² > Ta^{vn} S D 1424 348 X^b 850s e a b r syn sa⁺ |
12 πολυς > D Θ a ff l ar | τω οχλω Ta³ S 33 D lat synp
sa¹ bo] + τω πολλω τω ελθοντι εις τ. εορτην Ta sys |

7,1-10,21 *Festum scenopegiae*

7,1-13 *Christus ascendit ad festum*

Post haec autem ambulabat Iesus in Galilaeam; non enim volebat in Iudaeam ambulare, quia quaerebant eum Iudaei interficere. Erat autem in proximo dies festus Iudaeorum Scenopegia. Dixerunt autem ad eum fratres eius: Transi hinc et vade in Iudaeam, ut et discipuli tui videant opera tua, quae facis. Nemo quippe in occulto quid facit et quaerit ipse in palam esse; si haec facis, manifesta te ipsum mundo. Neque enim fratres eius credebant in eum. Dicit ergo eis Iesus: Tempus meum nondum advenit, tempus autem vestrum semper est paratum. Non potest mundus odisse vos; me autem odit, quia ego testimonium perhibeo de illo quod opera eius mala sunt. Vos ascendite ad diem festum hunc, ego autem non ascendo ad diem festum istum, quia meum tempus nondum impletum est. Haec cum dixisset, ipse mansit in Galilaea. Ut autem ascenderunt fratres eius, tunc et ipse ascendit ad diem festum non manifeste, sed quasi in occulto. Iudaei ergo quaerebant eum in die festo et dicebant: Ubi est ille? Et murmur multum erat in turba de eo. Quidam enim di-

1 autem OEp] > *rel.*

Galilaea, Iudaea (Yss)MIUMa b q (a r)

4 quippe] enim SsJGCs a b c d f j q r Aug

quid] aliquid AsO-ZMaQKsW a b d f q r

6 est] adest X^cs^cBeMaQKs

7 quod a] quia *codd.*

8 autem E fffq] enim ZKsW, > *rel.*

ascendam OssBeUKTW a b c

12 multus S-FMssEpBssUssVW Aug, magnus f q (b j r)

~ de eo erat in turba S-MXStBrDsRC Aug vl(-e)

1 J 4,1ss; 5,18 | 2 Lv 23,34 | 3 J 2,12; Mt 12,46ss; 13,55; A 1,14 | 6 J 2,4 | 7 J 15,18; Sap 2,14s

cebant: Quia bonus est. Alii autem dicebant:
 13 Non, sed seducit turbas. Nemo tamen palam
 loquebatur de illo propter metum Iudaeorum.

7,14-53 *Acta in festo*

14 Iam autem die festo mediante, ascendit Iesus
 15 in templum et docebat. Et mirabantur Iudaei
 dicentes: Quomodo hic litteras scit, cum non
 16 didicerit? Respondit eis Iesus et dixit: Mea
 doctrina non est mea, sed eius qui misit me.
 17 Si quis voluerit voluntatem eius facere, co-
 gnoscet de doctrina, utrum ex Deo sit, an ego
 18 a me ipso loquar. Qui a semetipso loquitur,
 gloriam propriam quaerit; qui autem quaerit
 gloriam eius, qui misit eum, hic verax est, et
 19 iniustitia in illo non est. Nonne Moyses dedit
 vobis legem? et nemo ex vobis facit legem;
 20 quid me quaeritis interficere? Respondit turba
 et dixit: Daemonium habes, quis te quaerit
 21 interficere? Respondit Iesus et dixit eis: Unum
 22 opus feci, et omnes miramini. Propterea Moyses
 dedit vobis circumcisionem – non quia ex Moyse
 est sed ex patribus –, et in sabbato circumciditis
 23 hominem. Si circumcisionem accipit homo in
 sabbato, ut non solvatur lex Moysi, mihi in-

---

17 loquor YMEpGDsQ e d f l q

23 accepit SOUDs fflz

---

13 J 9,22; 12,42; 19,38 | 15 Mt 13,54; L 2,47 | 16 J 12,49 |
 18 J 5,41-44; 12,43 | 19 J 5,47; A 7,53; R 2,17-29 |
 20 Mc 3,21s; J 8,48.52; 10,20 | 21 J 5,16 | 22 Gn 17,10ss;
 Lv 12,3 | 23 J 5,8s

οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. 13 9,22; 12,42
19,38

Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς 14
εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐδίδασκεν. ἐθαύμαζον οὖν οἱ 15 Mt 13,54
Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν L 2,47
μὴ μεμαθηκώς; ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς 16
καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ 12,49
τοῦ πέμψαντός με. εἴαν τις θέλῃ τὸ θέλημα 17
αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πό-
τερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἑμαυτοῦ
λαλῶ. ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν 18 5,41.44
ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος 12,43
αὐτόν, οὗτος ἀληθῆς ἔστιν, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ
οὐκ ἔστιν. οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νό- 19 5,47; A 7,53
μον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με R 2,17-29
ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος· δαιμόνιον 20 Mc 3,21s
ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη Ἰη- 21 8,48.52;10,20
σοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν ἔργον ἐποίησα καὶ 5,16
πάντες θαυμάζετε. διὰ τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν 22 Gn 17,10ss
ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως Lv 12,3s
ἔστιν ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ
περιτέμνετε ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβάνει 23
ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος
Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε, ὅτι ὅλον ἄνθρωπον 5,8

μεν+γαρ Ta^{vn} Θ 124 lat(-a) syp | 14 ηδη > 13 synpi ar
sa | εορτ. + τ. σκηνοπηγιας Ta syn | μεσαζουσης D Θ
565 1-124 Ep, μεσης ουσης W a b q r | 16 αυτοις > Ta^{al}
544 13 245 Γ 485 K^s 1200-482 e b f syp | o > BS 33 Cy |
17 διδαχ.+μου Ta^{ail} 157 syp i bo, ταυτης fl syn sa^l | προ-
τερ. 69 954 1279 1216 Λ^{cs} | 19 εδωκ. B D Π^cH | 20 inc.
απεκριθησαν οι Ιουδαιοι κ. ειπ. αυτω 544 1355 K^r sy(v)
h^m | 21 εποιησα + ante oculos vestros syn | 22 δια του-
το] o S* | περιτεμνεται ανθρωπος 28 118s 1194s 348^r 485
gg G | 23 ει + ουν D a f ar, και Ta syc | λαμβανει + ο
B 33 D 2145 N 482 | ινα μη] και ου (λυεται) Ta^{ll} | Μωυσ.
+ πως D, quid Taⁱⁿ f sa |

- 8,15 24 ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.
- 5,18; 7,1 25 Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν·
- 26 οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; Ἰκαὶ ἶδε παρρησία λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὐ-
- 7,41 27 τός ἐστιν ὁ Χριστός; ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς
- 76,3 28 γινώσκει πόθεν ἐστίν. ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων· καὶ μὲ οἶδατε καὶ οἶδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐστὶν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν
- Mt 11,27 29 ὑμεῖς οὐκ οἶδατε. ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι καὶ κεῖνός με ἀπέστειλεν. Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐ-
- 8,30; 10,42; 11,45; 12,42 78,10 31 τοῦ. ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσει ὢν οὗτος ἐποίησεν;
- 79,1 32 Ἦκουσαν οἱ φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ὑπηρέτας ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἔτι χρόνον μικρὸν
- 80,10 13,33 33 αὐτόν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἔτι χρόνον μικρὸν

24 κρίνετε² BΨLT W D 700 7 al. N 713s 251 al. 850s|
 25 αποκτείν.] πιασαι 348^r | 26 ἀληθῶς > Ta¹ 33 544 4 473
 850s syr | ἀρχοντ.] ἀρχιερεῖς S 1293 71 a (sa), πρεσβυτε-
 ροι Ta synp | 28 ~ οἶδατε 1° 2 1010 Xs I Ω ρ Tert X ρ |
 29 ἀπεσταλκεν S D | ἀπεστ. + κ. εἰπὼν ὅτι οὐκ οἶδα
 αὐτὸν εἶναι ὅμοιος ὑμῶν ψευστῆς (J 8,55) 124 | 30 πια-
 σαι + κ. ἐξηλθεν ἐκ τ. χειρὸς αὐτῶν Θ 13-230 Λ 1555 ar |
 31 μὴ B-892 D 565 544 1^s 1424 al. 348^r Xss 713 K^r E
 850-423] μῆτι rel. | σημεῖα + τούτων Ta 579s 700 28^s 124
 1424-71 Γ pl. 280 V-655 E^r syc bo⁺ | ἐποίησ.] ποιεῖ Ta³
 S* D Θ 13-230 lat pl. syr ar | 32 ἠκουσ. + οἱ ἀρχιερ.
 κ. 713 485 482 e a b sys | οἱ ἀρχιερ. κ. οἱ φαρισ.² > 118s
 X^b eb sys | 33 οὐν + αὐτοῖς Ta^{atn} 892 T 565 1^r 348^r X^b
 sys ar^m (c) |

dignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato? Nolite iudicare secundum faciem, sed 24 iustum iudicium iudicate.

Dicebant ergo quidam ex Hierosolymis: Non- 25 ne hic est, quem quaerunt interficere? Et ecce 26 palam loquitur, et nihil ei dicunt. Numquid vere cognoverunt principes quia hic est Christus? Sed hunc scimus unde sit, Christus autem cum 27 venerit, nemo scit unde sit. Clamabat ergo Iesus 28 in templo docens et dicens: Et me scitis et unde sim scitis; et a me ipso non veni, sed est verus, qui misit me, quem vos nescitis. Ego 29 scio eum; quia ab ipso sum, et ipse me misit. Quaerebant ergo eum apprehendere; et nemo 30 misit in illum manus, quia nondum venerat hora eius. De turba autem multi crediderunt 31 in eum et dicebant: Christus cum venerit, numquid plura signa faciet quam quae hic facit? Audierunt pharisaei turbam murmurantem de 32 illo haec; et miserunt principes et pharisaei ministros, ut apprehenderent eum. Dixit ergo 33 eis Iesus: Adhuc modicum tempus vobiscum

---

25 *hierusolimitanis DR b r (e d f q, a), Iudaeis l z

28 ~ doc. in templo Iesus *codd.* a f f r z

nescitis] non scit. SOXss^mUE^rKsCsW c ff

29 eum + et si dixero quia nescio eum ero similis vobis mendax et scio eum (J 8,55) FH^cOZ BeMaEsKCsW z (X)

33 eis KsW vl] > *rel.*

---

24 J 8,15 | 25 J 7,19 | 27 J 7,41 | 29 Mt 11,27 |
30 J 8,20; 12,27; 13,1; L 22,53 | 31 J 8,30; 10,42;
11,45; 12,42 | 33 J 13,33

34 sum, et vado ad eum qui me misit. Quaeritis
me et non invenietis; et ubi ego sum, vos non
35 potestis venire. Dixerunt ergo Iudaei ad se-
metipsos: Quo hic iturus est, quia non inve-
niemus eum? numquid in dispersionem gen-
36 tium iturus est et docturus gentes? Quis est
hic sermo quem dixit: Quaeritis me et non
invenietis; et ubi sum ego, vos non potestis
venire?

37 In novissimo autem die magno festivitatis
stabat Iesus et clamabat dicens: Si quis sitit,
38 veniat ad me et bibat. Qui credit in me, sicut
dicit Scriptura, flumina de ventre eius fluent
39 aquae vivae. Hoc autem dixit de Spiritu, quem
accepturi erant credentes in eum; nondum enim
erat Spiritus datus, quia Iesus nondum erat
40 glorificatus. Ex illa ergo turba, cum audissent
hos sermones eius, dicebant: Hic est vere pro-
41 pheta. ¹Alii dicebant: Hic est Christus. Quidam
autem dicebant: Numquid a Galilaea venit
42 Christus? Nonne Scriptura dicit: Quia ex se-
mine David et de Bethlehem castello, ubi erat

---

me misit E e a b c d f q r z] ~ mis. me *rel.* | 34 quae-
retis HsXMaVThC d Aug] -ritis *rel.* | ego sum E
e b l q r] ~ sum ego *rel.* | 35 se ipsos S-FMEpStBe
UDQThCs l q | 36 quaeritis SMXMaVThCW Aug]
-itis *rel.* | vos > S-MEpJssR e | 37 festi U a | si quis]
qui A-MEpStBeTh a c z | 38 dicit O-ZIssEVW c z]
dixit *rel.* | 39 nondum¹ OssI*JMaQKsCsW] non *rel.*]
datus > SsFZ*St*UG | erat² I e b l r] fuerat *rel.* |
41 venit Chr. S] ~ Chr. venit *rel.*

---

34 J 8,21; 13,33; 16,16 | 37 Lv 23,36; J 4,10.14 |
38 Is 44,3; 55,1; 58,11; Ez 47,1ss; Jl 3,18; Zch 13,1;
14,8; Ap 22,1 | 39 J 16,7 | 40 J 6,14; Dt 18,15 | 41 J 1,46 |
42 2 Sm 7,12; Mi 5,2; Mt 2,5s; 22,42; L 2,4-11

μεθ' ὑμῶν εἶμι καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμπαν-
 τά με. ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὐρήσετε, καὶ ὅπου 34 81,10
 εἶμι ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. εἶπον οὖν 35 8,21; 13,36;
 οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· ποῦ οὗτος μέλλει πο-
 ρεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ
 εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύε-
 σθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἑλληνας; τίς ἐστὶν ὁ λό- 36
 γος οὗτος ὃν εἶπεν· ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὐρήσε-
 τε, καὶ ὅπου εἶμι ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορ- 37 4,10.14
 τῆς εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων· ἐάν
 τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. ὁ πισ- 38 Is 44,3; 55,1;
 τεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ 58,11
 ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.
 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἔμελλον 39 Ez 47,1.12
 λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ 16,7
 ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. Ἐκ 40 82,7
 τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλε- 6,14; Dt 18,15
 γον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. ἄλλοι ἔλε- 41 1,46
 γον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· οἱ δὲ ἔλεγον· μὴ γὰρ 83,7
 ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; οὐχὶ ἡ 42 Mi 5,2
 γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυίδ, καὶ ἀπὸ 2 Sm 7,12
 Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυίδ, ἔρχεται Mt 2,5s;
 22,42
 L 2,4-11

34 ζητεῖτε Ta^v 69 998 Π* vl vg^l | ευρησ. + με Ta³ BT
 565 1293s Xs N sy³ co⁺ | εἶμι] υπαγω 348s 1216 16 a c
 syn ar co⁺ | 35 προς αλληλους G b fr syc ar gg co⁺, >
 S* e | ημεις > S D 1188 249^s lat pl. | τ. Ἑλληνας] οτι
 ουχ ευρησ. ημεις αυτον syn | 36 ευρησ. + με Ta B 892 T
 565 1^s 209 X G synrh⁺ co⁺ | 37 τη εσχατη > syn | *προς
 με. (*sine interp. post* πινετω) Iq Pass. Mart. Lugd., Hipp
 Cyp Amb, > S* D e b | 39 πιστευσαντ. BLTW | πνα Ta^{at}
 SI.T Θ 157 K^s 280 lat pl. sy³ ar co⁺ | +αγιον rel., +δε-
 δομενον Ta³ B X^b lat pl. sy⁴ gg (co⁺) | ουδεπω] ουπω BS
 D Ωρ | 40 inc. πολλοι ουν εκ Ta Ψs 892^r 700 28^r 22s rel.
 pl. q syih sa⁺ (τινες Taⁿ syn ar co⁺, Θ) | ελεγ. + οτι B D
 X syc | 41 ελεγον 1^r 2 M Λ* b q sys | οι δε] αλλοι Ta³
 SΨΔ D 700 28^r 13^r rel. pl. | 42 ουχ BLT N Ωρ | οπου
 ην Δαυιδ > 28 2193 (Ta³ e synp) |

- 84,10 43 ὁ Χριστός; σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι'
9,16
85,1 44 αὐτόν· τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν,
7,30
ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.
- 86,10 45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς
7,32 καὶ φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διὰ
46 τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέ-
Mt 7,28s ται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος, ὡς
47 οὗτος λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος. ἀπεκρίθησαν οὖν αὐ-
τοῖς οἱ φαρισαῖοι· μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;
12,42 48 μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν
49 ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων; ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ
3,1s 50 γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. λέγει Νι-
κόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτόν τὸ
Dt 1,16s; 51 πρότερον, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· μὴ ὁ νόμος ἡμῶν
19,15 κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον
7,41; 1,46 52 παρ' αὐτοῦ καὶ γινῶ τί ποιεῖ; ἀπεκρίθησαν καὶ
εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ;
ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλιλαίας προ-
φήτης οὐκ ἐγείρεται.
- 53 Καὶ ἐπορεύθησαν ἕκαστος εἰς τὸν τόπον
L 21,37s 8 αὐτοῦ. Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν
2 ἐλαιῶν. ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ

44 εβαλεν BLT a b c f f q z v g | 46 ανθρωπ. 1^2 BS^cLT
W 850s bo Ωρ Χρ | λαλει Ta^{ail} S* D 495 c synp] > rel. |
47 αυτοις > Ta^v B Θ 13-828 660 K l r ar ach | 48 εκ^t >
W 13^r 185 K Χρ | πιστευει S* D Θ | 49 επικαταρατοι
L^r D 700 28^r 118s rel. pl. | 50 ελθων BS^cLTW 1279
850s e a syi sa⁺] + νυκτος rel. | το προτερ. B-LW D Θ
565 1-69 826^s 213 661 v g synp] h⁺ ar co⁺] rel., το > BS^cT |
εις-αυτων > 71 e syn | 51 πρωτον] προτερον 579^r 700
565ss 1689s 1424 pl. M^r U 713^r Γ-1093 Λ^r Ω^r Ε^r, > e syn
Eus | 52 εραυν. + τ. γραφας Taⁱⁿ W vl sa⁺ (D) | εγηγε-
ται Lss 700 28^r 1 22-945 M-1071 157^r 472s al. 270^s rel.
pl. synh^m gg | 7,53-8,11 579 D 700 28s 1582 118s 954
7-1579 U al. 245s Γ pl. K Λ rel. pl. e b^{*}c f f j r z v g syi ar^l
bo^l Ev Hebr. Hier^c Aug al., post J 21,25 1 al. ar^l, post
L 21,38 13ss 983-346 828, * > rel. a fl^{*} q ar^l | 53 τοπον]
οικον Ta^{is} D 1071 164 e | 8,2 παραγινεται D, ηλθεν U
Λ 148 247 al. |

David, venit Christus? Dissensio itaque facta 43
est in turba propter eum. Quidam autem ex 44
ipsis volebant apprehendere eum, sed nemo
misit super eum manus.

Venerunt ergo ministri ad pontifices et 45
phariseos. Et dixerunt eis illi: Quare non
adduxistis illum? Responderunt ministri: Num- 46
quam sic locutus est homo, sicut hic homo.
Responderunt ergo eis pharisaei: Numquid et 47
vos seducti estis? Numquid ex principibus ali- 48
quis credidit in eum aut ex pharisaeis? Sed 49
turba haec, quae non novit legem, maledicti
sunt. Dixit Nicodemus ad eos, ille, qui venit 50
ad eum nocte, qui unus erat ex ipsis: 'Num- 51
quid lex nostra iudicat hominem, nisi prius
audierit ab ipso et cognoverit quid faciat? Re- 52
sponderunt et dixerunt ei: Numquid et tu Ga-
lilaeus es? Scrutare Scripturas et vide quia a
Galilaea propheta non surgit.

Et reversi sunt unusquisque in domum suam. 53

8,1-11 *Mulier adultera*

Iesus autem perrexit in montem Oliveti. 8
Et diluculo iterum venit in templum, et omnis 2

48 ~ aliquis ex princ. *codd.* vl | credit YID d

50 dicit *codd.* a c ff l z

51 ~ aud. ab ipso prius *codd. pl.*, ~ prius ab ipso
EQs a d

52 scripturas H^cOssI*MaQVThCsW e a c d ff l r z
Aug] * > *rel.*

~ propheta a Galilaea *codd.* vl

surgit ZMa^cERKsTh e (l r)

7,53-8,11 > a fl* q

43 J 9,16 | 44s J 7,30s | 46 Mt 7,28s | 48 J 12,42|
50 J 3,1s| 51 Dt 1,16s; 19,15| 52 J 7,41 (1,46)| 8,1 L 21,37s

populus venit ad eum et sedens docebat eos.
 3 Adducunt autem scribae et pharisaei mulie-
 rem in adulterio deprehensam, et statuerunt
 4 eam in medio ¹et dixerunt ei: Magister, haec
 5 mulier modo deprehensa est in adulterio. In
 lege autem Moyses mandavit nobis huiusmodi
 6 lapidare. Tu ergo quid dicis? ¹Hoc autem di-
 cebant tentantes eum, ut possent accusare eum.
 Iesus autem inclinans se deorsum digito scri-
 7 bebat in terra. Cum ergo perseverarent inter-
 rogantes eum, erexit se et dixit eis: Qui sine
 peccato est vestrum, primus in illam lapidem
 8 mittat. Et iterum se inclinans scribebat in ter-
 9 ra. Audientes autem unus post unum exhibant,
 incipientes a senioribus, et remansit solus Ie-
 10 sus et mulier in medio stans. Erigens autem
 se Iesus dixit ei: Mulier, ubi sunt, qui te ac-
 11 cusabant? nemo te condemnavit? Quae dixit:

---

5 lapidaretur DsR (c ff)

6 hoc e r] haec *codd.*

7 ergo e] autem *codd.*

9 audientes + hunc sermonem MaDR

Iesus McMaDRW e] > *rel.*

10 accusabant FsEpIMaD^cRKsThCsW* Amb] ac-
 cusant YOXJEs z, > *rel.*

---

5 Lv 20,10; Dt 22,22ss

6 Mt 22,15

7 Dt 17,7; R 2,1.22

9 Mt 22,22

ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἦρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ
 καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. ἄγουσιν δὲ οἱ γραμ- 3
 ματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ
 κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ
 ἰλέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατ- 4
 εἴληπται ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη. ἐν δὲ τῷ 5 Lv 20,10
Dt 22,22ss
 νόμῳ ἡμῖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λι-
 θάζειν· σὺ οὖν τί λέγεις; τοῦτο δὲ ἔλεγον πει- 6 Mt 22,15
 ράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ.
 ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ κατέ-
 γραφεν εἰς τὴν γῆν. ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες 7 Dt 17,7
R 2,22
 αὐτόν, ἀνέκυψεν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὁ ἀν-
 αμάρτητος ὑμῶν πρῶτος ἐπ' αὐτὴν βαλέτω λίθον.
 καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. οἱ 8
 δὲ ἀκούσαντες ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἷς, ἀρξάμε- 9 Mt 22,22
 νοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων·
 καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν
 μέσῳ ἐστῶσα. ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ- 10
 τῇ· ἡ γυνή, ποῦ εἰσιν; οὐδεὶς σε κατέκριεν;

κ. πας - αυτους > 69s 124 al. | κ. καθ. - αυτους > D |
 3 γραμματ.] αρχιερεις 1 48 71 al. ar bo¹ | φαρισ. + προς
 αυτον 262 829 al. KsEGs cff ar¹ gg bo | επι] εν KsEGs
 al. | 4 αυτω + εκπειραζοντες αυτον οι ιερεις ινα εχωσι
 κατηγοριαν αυτου D 1071] ταυτην ευρομ. επ αυτοφ. μοι-
 χευομενην 118 al. U al. bo | 5 Μωυσ. δε εν τω νομω εκε-
 λευσ. D (1071) | λιθοβολεισθαι Taⁱ KsEGs al. | λεγεις
 + περι αυτης MUA 028 262 al. cff ar Amb Aug | 6 τουτο
 - αυτου > D 1071 | κατηγορ.] κατηγοριαν κατ 69s 124
 al. 1188 262 al. Λ al. ar bo | εγραφεν 1 262 al. UΓ al.
 ΚΛ al. e gg | γην + μη προσποιουμενος KEGs al. (gg) |
 7 επερωτωντες 28 1 282 M al. 028 al. | 8 γην + ενος εκ-
 στου αυτων τ. αμαρτιας UΠ 331 782 1592 al. 73 364 al.
 ar¹ | 9 *inc.* εκαστος δε τ. Ιουδαιων εξηρχετο D 1071, +
 e templo Ta^{v1} ar¹ | ακουσ. + κ. υπο τ. συνειδησεως ελεγ-
 χομενοι K al. 028 EGs al. gg | πρεσβ. + ωστε παντας
 εξελθειν D 1071 (c ff bo) | 10 ανακυψας D 1071 69 al. Λ
 al.] αναβλεψας rel. | Ις + κ. μηδενα θεασαμενος πλην τ.
 γυναικος 118s 124 UΛ al. ar¹ gg, ειδεν αυτην κ. KEGs
 al. | εισιν + (εκεινοι) οι κατηγοροι σου Taⁱⁿ 118s 262 al.
 ar¹ gg bo¹ (ff)

- 11 ἡ δὲ εἶπεν· οὐδεὶς, Κύριε. εἶπεν δὲ αὐτῇ ὁ
 5,14 Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ
 ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε.
- 1,5,9; 12,46 12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέ-
 Is 49,6 γων· ἐγὼ εἶμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολου-
 θῶν μοι οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ’
 13 ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. εἶπον οὖν αὐτῶ οἱ φα-
 ρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία
 14 σου οὐκ ἔστιν ἀληθῆς. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ
 5,31 εἶπεν αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ,
 ἀληθῆς ἔστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν
 ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πό-
 7,24; 12,47 15 θεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρ-
 8,29 16 κα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. καὶ ἐὰν κρίνω
 δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινὴ ἔστιν, ὅτι μό-
 t 17,6; 19,15 17 νος οὐκ εἶμί, ἀλλ’ ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. καὶ
 ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἄν-
 1 J 5,9 18 θρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθῆς ἔστιν. ἐγὼ εἶμι
 ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ
 19 ἑμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. ἔλεγον οὖν αὐτῶ·
 87,3 14,7 ποῦ ἔστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε
 ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ἤδείτε,
 88,1 7,30; 13,1 20 καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ἤδείτε. Ταῦτα τὰ ῥή-
 L 22,53 ματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν
 τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω
 ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

11 κατακρινω] κρινω KEss al. e | απο του νυν KΛ 875 al. E^r al.] > Ta^v rel. ez vg^l | 12 ουν] δε e br¹⁻² syp, > ff syp ar bo | εχει S* e syi, inveniet Ta synp | 13 φαρισ.] Ιουδαιοι 1689s sysi | 14 inc. ειπεν αυτοις ο Ις S syn | ~ η μαρτ. μου αλ. εστ. Ta^{avn} BW P³⁹ 1424^s 157 047 998 b syi ar sa⁺ Ωρ Did | ερχομ.] ηλθον Ta^{an} 348^r 1573 a b c f syh^m gg co | υπαγω 1° 2 33 579s 28^r 69 230 1424^r 7 M 713 Γs V^r E^r syi ach | 16 αληθινη B 33ss W D Xs 821] -θης rel. pl., δικαια Taⁿ 544 472 1170s 1200 850 syh^m | πατηρ > S* D syn | 19 Ις + κ. ειπεν (αυτοις) Ta S 1241 D 700 28 543 713 1093 eb sypⁱ ar sa |

Nemo, Domine. Dixit autem Iesus: Nec ego te condemnabo; vade et iam amplius noli peccare.

8,12-59 *Christus lux mundi, Filius Dei*

Iterum ergo locutus est eis Iesus dicens: 12
Ego sum lux mundi; qui sequitur me, non
ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitae.
Dixerunt ergo ei pharisaei: Tu de te ipso tes- 13
timonium perhibes, testimonium tuum non est
verum. Respondit Iesus et dixit eis: Et si ego 14
testimonium perhibeo de meipso, verum est
testimonium meum, quia scio unde veni et
quo vado; vos autem nescitis unde venio aut
quo vado. Vos secundum carnem iudicatis, ego 15
non iudico quemquam. Et si iudico ego, iu- 16
dicium meum verum est, quia solus non sum;
sed ego et qui misit me Pater. Et in lege 17
vestra scriptum est, quia duorum hominum
testimonium verum est. Ego sum, qui testi- 18
monium perhibeo de me ipso, et testimonium
perhibet de me, qui misit me Pater. Dice- 19
bant ergo ei: Ubi est Pater tuus? Respondit
Iesus: Neque me scitis neque Patrem meum;
si me sciretis, forsitan et Patrem meum sci-
retis. Haec verba locutus est Iesus in gazo- 20
phylacio docens in templo, et nemo apprehendit eum, quia necdum venerat hora eius.

11 ~ ampl. iam *pl.* | iam > O*ZUGRKsT e z

12 ambulat HOZJUKT c l] -abit *rel.*

lumen G*DrW e b c f l r z Aug] lucem *rel.*

13 ei > UET

14 veniam, vadam XsBeJUQsKTh e (c b) z

16 misit me S*EpKW l] ~ me mis. *rel.*

20 Iesus OssBeMaERKsW d j q z Aug] * > *rel.*

11 J 5,14 | 12 Is 49,6; J 1,5.9; 12,46 | 14 J 5,31 |
15 J 7,24; 12,47 | 16 J 8,29 | 17 Dt 17,6; 19,15 | 18 1 J 5,9 |
19 J 14,7 | 20 J 7,30; 13,1; L 22,53

- 21 Dixit ergo iterum eis Iesus: Ego vado, et quaeritis me et in peccato vestro moriemini.
- 22 Quo ego vado, vos non potestis venire. ¹Dicebant ergo Iudaei: Numquid interficiet semetipsum, quia dixit: Quo ego vado, vos non
- 23 potestis venire? Et dicebat eis: Vos de deorsum estis, ego de supernis sum. Vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc mundo.
- 24 Dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris; si enim non credideritis quia ego sum,
- 25 moriemini in peccato vestro. Dicebant ergo ei: Tu quis es? Dixit eis Iesus: Principium, qui
- 26 et loquor vobis. Multa habeo de vobis loqui et iudicare. Sed qui me misit verax est, et ego quae audivi ab eo haec loquor in mundo.
- 27 Et non cognoverunt quia Patrem eius dicebat
- 28 Deum. Dixit ergo eis Iesus: Cum exaltaveritis Filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum et a meipso facio nihil, sed sicut docuit
- 29 me Pater, haec loquor. Et qui me misit, mecum est et non reliquit me solum, quia ego
- 30 quae placita sunt ei, facio semper. Haec illo loquente, multi crediderunt in eum.
- 31 Dicebat ergo Iesus ad eos, qui crediderunt ei, Iudaeos: Si vos manseritis in sermone meo,

---

21 *quaeritis SVThW d Aug] -itis *rel.*

22 dixit E e] dicit *rel.*

23 superius W, -rioribus a d ff q, susum e r

25 qui YMaVW] quod MEp^mGDsTh gat fffj l q, quia *rel.*

26 me misit E e a b d f q Aug] ~ mis. me *rel.*

27 eius J] *eis *rel.*

Deum FO^cMaKCs e a c d ff l z] * > *rel.*

28 eis > U a

29 et² DThW e b c] > *rel.*

relinquit EpBelUss^cDRKsW l z

Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζη- 21 89,10
 τήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτία ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· 7,34; 13,33
 ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ἔλε- 22 7,35
 γον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν ὅτι
 λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλ-
 θεῖν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, 23 3,31
 ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσ-
 μου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.
 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρ- 24
 τiais ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι,
 ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἔλεγον 25
 οὖν αὐτῶ· σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· τὴν
 ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν; πολλὰ ἔχω περὶ 26 8,38; 12,49
 ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀλη-
 θής ἐστιν, καὶ γὰρ ἠκούσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λα-
 λῶ εἰς τὸν κόσμον. οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα 27
 αὐτοῖς ἔλεγεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ὅταν ὑψώ- 28 3,14; 12,32
 σητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε
 ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ
 καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, ταῦτα λαλῶ. καὶ 29 8,16
 ὁ πέμψας με μετ' ἑμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφῆκέν με
 μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῶ ποιῶ πάντοτε.
 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν 30 7,31; 10,42
 εἰς αὐτόν. Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πε- 31 12,11.42
 πιστευκότας αὐτῶ Ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μεί- 31 15,14

21 με + κ. ουχ ευρησετε με Ta 700 1s 22^s 1194 N 138
 syh⁺ bo | 24 ουν > Ta^{av} S 543 348 e a syspi^l (ar) | γαρ
 > Ta^{ai} 945 661 sys gg | πιστευσ. + μοι S D Θ 13^r e gg |
 υμων 1 2 33 1241 118s 1424 71 1071ss 1355 ff] 25 ειπεν
 + ουν S 892 D^l 1071 397-423, pr. και Ta^{tl} Ψ pl. fl q
 syh | 26 λαλω B^r D Θs 565 1-1424 UsssN 713s 1093s al.
 K^r 1187^r 850-423 lat sy⁴ ar] λεγω rel. | 27 αυτοις] αυτου
 Taⁱⁿ D 28 71 1170 476 1 gg | ελεγ. + θν Taⁱⁿ S* D 1093
 e a fl lz vg^l | 28 Ις] + παλιν Ta^{ai} S 28, ~ D sy⁴ | ταυτα]
 ουτως Ta³ S e a sysp Tert | 29 μονον Taⁱⁿ B-L 579 W
 D Θ 565 1^s 22 13-828 Xss 850-423 lat pl. sysi ar co⁺
 + ο πατηο rei. |

νητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου
 32 ἔστε, ἵκαὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλή-
 Mt 3,9 33 θεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐ-
 τόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδου-
 λεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι
 34 γενήσεσθε; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν
 R 6,16,20 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν
 G 4,30 35 δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μέ-
 νει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς
 R 6,18,22 36 τῶν αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ,
 37 ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβ-
 ραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ
 38 λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἀ ἐγὼ ἐώρα-
 1 J 3,8 κα παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἀ ἤκου-
 39 σατε παρὰ τοῦ πατρὸς ὑμῶν ποιεῖτε. ἀπεκρί-
 θησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ
 ἐστιν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ
 Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε
 40 ἄν. νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον
 ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα
 παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν.
 41 Ἵμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπαν
 αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα, ἓνα
 πατέρα ἔχομεν τὸν Θεόν.
 42 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ
 1 J 5,1 ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἄν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ
 33 αυτον+οι Ιουδαιοι Ta^{tn} 33 579 13^r 347^r Xss N 4 Λ al.
 397 vl syih gg | 34 τ. αμαρτιας > D b sys Cl Cyp | 35 αιω-
 να 1 2 SW 124 348s Xss Γ 0141 | ο² + δε Ta^{ai} 070 D
 118s ar¹⁻² syspih⁺ ar co⁺ Cyp | 38 πατρι BCLW 070
 XsX^b 850 138 lr vg Ωρ] + μου rel., ταυτα 33 892 W D
 1188 X^b bc q gg bo Xρ | ηκουσ. BS^c 33ss W Θ 565 1-22
 13-230 477 Xs 1170s K^r 850-423 f syh^m ar bo Ωρ Xρ] εω-
 ρακατε Ta³ rel. | υμων > BL 070 850 Ωρ | 39 εστε BSL
 070 D 1321 ff vg Aug] ητε rel. | ποιειτε, > αν Taⁱⁿ B*
 (700) ff^{r2} vg Ωρ Eus Aug | 40 ηκουσεν D* e syssa Tert |
 θυ] πατρος μου 1241 Θ 13^r 1293 1071 655 syi ar Ωρ^l
 Ep Xρ | 41 εγεννηθημεν B D*, εγεννημεθα S*L 070 983 |

vere discipuli mei eritis ¹et cognoscetis veri- 32
 tatem, et veritas liberabit vos. Responderunt 33
 ei: Semen Abrahae sumus et nemini servivi-
 mus umquam; quomodo tu dicis: Liberi eritis?
 Respondit eis Iesus: Amen, amen dico vobis: 34
 quia omnis, qui facit peccatum, servus est pec-
 cati; servus autem non manet in domo in ae- 35
 ternum; Filius autem manet in aeternum. Si 36
 ergo vos Filius liberaverit, vere liberi eritis.
 Scio quia filii Abrahae estis; sed quaeritis me 37
 interficere, quia sermo meus non capit in vobis.
 Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor; 38
 et vos quae vidistis apud patrem vestrum, fa-
 citis. Responderunt et dixerunt ei: Pater nos- 39
 ter Abraham est. Dicit eis Iesus: Si filii Abra-
 hae estis, opera Abrahae facite. Nunc autem 40
 quaeritis me interficere, hominem, qui verita-
 tem vobis locutus sum, quam audivi a Deo;
 hoc Abraham non fecit. Vos facitis opera pa- 41
 tris vestri. Dixerunt itaque ei: Nos ex forni-
 catione non sumus nati, unum patrem habe-
 mus Deum. Dixit ergo eis Iesus: Si Deus pa- 42
 ter vester esset, diligeretis utique me, ego

---

39 facite] *faceretis

---

35 autem² DsR a d r] * > *rel.*

36 vos filius GW b] ~ fil. vos *rel.*

38 meum vl(-b) Tert Aug (J)] * > *rel.*

---

33 Mt 3,9

34 R 6,16.20

35 G 4,30

36 R 6,18.20.22

42 1 J 5,1

enim ex Deo processi et veni; neque enim a
 43 me ipso veni sed ille me misit. Quare loque-
 lam meam non cognoscitis? Quia non potestis
 44 audire sermonem meum. Vos ex patre diabolo
 estis et desideria patris vestri vultis facere.
 Ille homicida erat ab initio et in veritate non
 stetit, quia non est veritas in eo; cum loquitur
 mendacium, ex propriis loquitur, quia men-
 45 dax est et pater eius. Ego autem si veritatem
 46 dico, non creditis mihi. Quis ex vobis arguet
 me de peccato? Si veritatem dico vobis, quare
 47 non creditis mihi? Qui ex Deo est, verba
 Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex
 Deo non estis.

48 Responderunt ergo Iudaei et dixerunt ei:
 Nonne bene dicimus nos quia Samaritanus es
 49 tu et daemonium habes? Respondit Iesus: Ego
 daemonium non habeo, sed honorifico Patrem
 50 meum; et vos inhonorastis me. Ego autem non
 quaero gloriam meam; est qui quaerat et iu-
 51 dicet. Amen, amen dico vobis: si quis sermo-
 nem meum servaverit, mortem non videbit in
 52 aeternum. Dixerunt ergo Iudaei: Nunc cogno-
 vimus quia daemonium habes. Abraham mor-
 tuus est et prophetae; et tu dicis: Si quis

---

43 cognoscetis ZUER z

45 si] qui EpR, quoniam e q, *quia *rel.*

46 arguet SXJGCsKW vl] -uit *rel.*

vobis² r] * > *codd.*

quare Z* a r] † vos *rel.*

47 ex Deo est Qs a ff q r] ~ est ex Deo *rel.*

48 ergo q] igitur *codd.*, > e a b c d ff l z

49 *inhonoratis SssMX*StJssDQC ff (a b q)

50 quaerit et iudicat S-FMStBeJssDsR b d r

---

43 J 12,39; Mt 12,34 | 44 1 J 3,8ss; Gn 3,4; Sap 2,24;
 2 P 2,4 | 46 2 C 5,21; 1 P 2,22 | 47 J 18,37; 1 J 4,6|
 48 J 7,20; Mc 3,21s | 50 J 5,41 | 51 J 5,24; 6,40.47; 11,25

Θεοῦ ἐξηλθον καὶ ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ
 ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. διὰ τί τὴν 43 12,39
 λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε Mt 12,34
 ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ὑμεῖς ἐκ τοῦ πα- R 8,7
 τρός τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ 44 1 J 3,8ss
 πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωπο- Gn 3,4
 κτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ Sap 2,24
 ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν 2 P 2,4
 λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύσ- Jud 6
 τῆς ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν 45
 ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι. τίς ἐξ ὑμῶν 46 2 C 5,21
 ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διὰ 1 P 2,22
 τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι; ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ 47 18,37
 τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς 1 J 4,6
 οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.

Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· 48 7,20
 οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρίτης εἶ σὺ Mc 3,21s
 καὶ δαιμόνιον ἔχεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐγὼ 49
 δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου,
 καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με. ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δό- 50 5,41
 ξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. ἀμὴν ἀμὴν 51
 λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θά- 5,24; 6,40.47;
 νατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· εἶπαν αὐ- 11,25
 τῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον
 ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφηταί, καὶ σὺ
 λέγεις· ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύ-

43 δια τι] διοτι 1293, δια L 13 | λαλιαν] αληθειαν D¹*
 850 | 44 πατρος¹ + υμων 544 124 348^r 1093 1170s Λ^c X^b
 138 co⁺ Ωρ Did Bas Ep | ην] εστιν Ta⁺ 659 Iρ Ωρ¹ Did |
 εστιν² + καθως Ψ 850 vl (syi gg co⁺) | 45 λεγω] λαλω
 D e sysp ar, + υμιν C* 13s 1689^r 1293s 1093 X^b 850
 b fr bo | μοι 45 46 D | υμεις > W 71 ar ar gg | 47 του-
 το] τι 185 1194s | οτι - εστε > 579 D G | 48 συ > S* 1^r
 826s 1293 1354 syh^m Ωρ | 49 Ις + κ. ειπεν Ta^{ts} S Θ 565
 1-124 291 1093 440s G syi ar gg bo | ητιμασατε Ta^{li} e
 l r vg¹ | 50 δε > 22 69 265 850 138 syi ar sa Ωρ Xρ |
 51 εαν τις] ος αν Ta³ D sysp sa⁺ | 52 ειπαν Ta^{ai} Bss 579
 W Θ 850 e a b c sysp¹ ar co⁺] + ουν rel. |

- 4,12 53 σηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. μὴ σὺ μείζων εἶ
τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν;
καὶ οἱ προφητῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποι-
54 εἶς; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἑμαυτόν,
ἢ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ
δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς ἡμῶν
7,28 55 ἐστιν, ἰκαὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐ-
τόν. κὰν εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος
ὑμῖν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτόν καὶ τὸν λόγον αὐ-
56 τοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ πατήρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο
ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχά-
57 ρη. εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκον-
58 τα ἔτη οὐπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας; εἶπεν
αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν
10,31 59 Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. ἦραν οὖν λίθους,
ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρούβη καὶ
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.
- A 3,2; 14,8 9 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ
L 13,2 2 γενετῆς. καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
Ex 20,5 λέγοντες· ῥαββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς
11,4 3 αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς·
οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ'

ου μη γ. θαν.] θανατον ου μη θεωρηση Ta^t B 579 213
e(j)|εις τ. αιωνα> Ta¹ D b c ff| sys sa¹⁺| 53 οι προφηται]
τ. προφητων οι Ta^{al} ej sysph⁺ (bf) | τινα + magnum
syh^m | 54 δοξασω BS^{*}C^{*} 579 W D Θ 1-124 713 vl Ωρ
Xρ] δοξαζω rel. | μου² > W sysih⁺ ar Ωρ Tert | υμων
Ta^{il} B^{*}S^Ψ 892 D 346s 1424 7^r 1010s 348^r X^r 245 4 al.
270 G 249^s vl Tert| 55 υμιν BW Θ 565 1^r 157 A 138 (lat)]
υμων rel. | 56 ιδη] ειδη B^{*}sW D^c 69ss A 1187s X Ωρ^l |
57 τεσσαρακοντα Γ' 262 1355 Xρ | εωρακας] εωρακεν σε
S^{*} 0124 sys sa⁺| 58 γενεσθαι> D vl Ps.Ignat| 59 inc. το-
τε ηραν Ta^{tn} D sys| ιερου Ta^{fin} BS^{*} D Θ^{*} 850 lat pl. sys
ar sa⁺]+κ. διελθων δια μεσου αυτων επορευετο κ. παρη-
γεν ουτως rel. pl.| 9,1 παραγων+ο Ις Taⁱⁿ C^c Θ 826^s 1424
185 M^c 71 1071 713 291 4 al. F^s cl syi gg| γενετ.+καθημε-
νον D | 2 λεγοντ.> D e l r vg sys | τις ημαρτ.] τινος εστιν
αμαρτια sys ar Ef| οι γονεις] πατηρ η μητηρ Taⁱ ar |

sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in aeternum. Numquid tu maior es patre 53 nostro Abraham, qui mortuus est? et prophetae mortui sunt. Quem te ipsum facis? ¹Re- 54 spondit Iesus: Si ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil est; est Pater meus, qui glorificat me, quem vos dicitis quia Deus vester est, ¹ et non cognovistis eum: ego autem novi 55 eum. Et si dixero quia non scio eum, ero similis vobis mendax. Sed scio eum et sermonem eius servo. Abraham pater vester exsul- 56 tavit ut videret diem meum; vidit et gavisus est. Dixerunt ergo Iudaei ad eum: Quinqua- 57 ginta annos nondum habes, et Abraham vidisti? Dixit eis Iesus: Amen, amen dico vobis, 58 antequam Abraham fieret, ego sum. Tulerunt 59 ergo lapides, ut iacerent in eum; Iesus autem abscondit se et exivit de templo.

9,1-41 *Caecus sanatus*

Et praeteriens Iesus vidit hominem caecum 9 a nativitate. Et interrogaverunt eum discipuli 2 eius: Rabbi, quis peccavit, hic aut parentes eius, ut caecus nasceretur? Respondit Iesus: 3 Neque hic peccavit neque parentes eius, sed

---

54 vester RCW vl pl.] noster *rel.* f w^{2c} z, verax r
 56 meum J c ff] + et *rel.*
 59 iacerent] iactarent JGECs gat a ffj q z, lapidarent eum U
 9,1 Iesus HEW c l] > *rel.*
 2 eius¹ Ep a c ffl q w^{2c} z Aug] sui *rel.*

---

53 J 4,12

55 J 7,28

59 J 10,31

9,1 A 3,2; 14,8

2 J 9,34; L 13,2; Ex 20,5

3 J 11,4

4 ut manifestentur opera Dei in illo. Me oportet
operari opera eius, qui misit me, donec dies
est; venit nox, quando nemo potest operari.
5 Quamdiu sum in mundo, lux sum mundi. Haec
6 cum dixisset, exspuit in terram et fecit lutum
ex sputo et linivit lutum super oculos eius
7 ¹ et dixit ei: Vade, lava in natatoria Siloe,
quod interpretatur Missus. Abiit ergo et la-
8 vit et venit videns. Itaque vicini et qui vi-
derant eum prius quia mendicus erat dice-
bant: Nonne hic est, qui sedebat et mendi-
9 cabat? ¹ Alii dicebant: Quia hic est. Alii autem:
Nequaquam, sed similis est ei. Ille vero di-
10 cebat: Quia ego sum. Dicebant ergo ei:
11 Quomodo aperti sunt tibi oculi? Respondit:
Ille homo, qui dicitur Iesus, lutum fecit et
unxit oculos meos et dixit mihi: Vade ad na-
tatoria Siloe et lava. Et abii et lavi et video.
12 Et dixerunt ei: Ubi est ille? Ait: Nescio.
13 Adducunt eum ad pharisaeos, qui caecus
14 fuerat. Erat autem sabbatum, quando lutum

---

3 manifestetur opera OX^cBGEQTh e a b c f f * r z
(T d q), manif. opus A-MX*Ep*StBe
5 ~ in mundo sum *codd.* c f f z
6 levit AssMXsU
7 vade + et Ep^mJDsR c r²
8 viderant H^cCsW b f] -debant *rel.*
9 ei f f l q (e a b c r)] eius *codd.*
vero HIMaThW f] autem GEKCs vl, > *rel.*
10 tibi oculi lMaEW e c d f f l q z] ~ oculi tibi Ss
F-XEpBsJQsTh, *oc. tui YZStUGDKsCs b r^{1,2} Aug
11 natatoria J f] -iam *rel.* r² z, > vl pl.
video XI*T e a c f] *vidi *rel.*
12 et OZ*MaDQsC l] > *rel.*
dixerunt + ergo SE a d f f q z

ἵνα φανερωθῆ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. ἡμᾶς 4 5,17.20; 11,9
 δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως
 ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νῦξ ὅτε οὐδεὶς δύναται
 ἐργάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἶμι τοῦ 5 8,12; 12,35
 κόσμου. ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίη- 6 Mc 8,23
 σεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ
 τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· 7
 ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ,
 ὃ ἐρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ
 ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες καὶ 8
 οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτης
 ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ
 προσαιτῶν; ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι 9
 ἔλεγον· οὐχί, ἀλλ' ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος
 ἔλεγεν ὅτι ἐγὼ εἶμι. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς οὖν 10
 ἠνεώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; ἀπεκρίθη ἐκεῖ- 11
 νος· ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν
 ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμούς καὶ
 εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωάμ καὶ νίψαι·
 ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. καὶ εἶπαν 12
 αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα.

Ἔγουν αὐτὸν πρὸς τοὺς φαρισαίους, τὸν 13
 ποτε τυφλόν. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἧ ἡμέρα τὸν 14 5,9

4 ημας BS*¹LW 0124 D 850 syi¹ co Ωρ] εμε rel. | με] η-
 μας S*¹LW 850 bo|εως]ως C* 33s W 0124 1071 b d|ερχ-
 χεται] πριν ελθη ach | 6 επεχρισ.] επεθηκ. Ta¹ B 1093|
 αυτου] αυτω D 1010 l | τ. πηλον > Ta^{a(vn)} 565 1^r 69 4
 1093 138 e a c f sysp bo | οφθαλμ.+τ. τυφλου Ta³ C*s
 579s W D 13^r rel. pl. e b f sy³ ar gg bo | 7 υπαγε+και
 Ta 1689 e cr² gg sa⁺ | νιψαι>A a b | 8 προσαιτ. Ta^{ais}]
 τυφλος 892 Δs 700 28^r 13 1689 rel. pl. (Π* 489s, 69 e a
 b c l r syi) | 9 ελεγον² Ta³ B-892 W Θ 124 1293 71 1071
 vl syspih^m ar bo] > Ta^f rel. | ουχι αλλ Ta³ B-892 W Θ
 565 1^r 124 213s X^b 850-994 423 vg syph^m ar gg co] οτι
 rel. | 11 μου τ. οφθαλμ.] με e b c ffr | οτι BSL 0124 1071
 co⁺] >rel. | τον] την κολυμβηθραν του Ta³ Ψs 892ss 700
 28^r 13^r rel. pl. e q r² sys(p)h gg | 12 λεγει+ αυτοις D Θ
 13^r N b r syspi ar gg| 14 inc. et hic dies sabb. erat sys|
 εν η ημ. Bs 33 W 213 850 397 a b c ffj r syih^m] οτε rel. |

15 πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ
 τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ
 οἱ φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
 τοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς,
 9,31.33 16 καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν φα-
 ρισαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ Θεοῦ ὁ ἄν-
 θρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλε-
 γον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα
 7,43 17 σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. Ἰλέγου-
 4,19 σιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ,
 ὅτι ἠνέωξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι
 18 προφήτης ἐστίν. οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖ-
 οὶ περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν,
 ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀνα-
 19 βλέψαντος ἰκαὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗ-
 τὸς ἐστὶν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφ-
 20 λὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; ἰἀπεκρίθη-
 σαν δὲ οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἶδαμεν ὅτι
 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννή-
 21 θη· πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἶδαμεν, ἢ τίς ἤνοι-
 ξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν.
 αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ
 13; 12,42; 22 λαλήσει. ταῦτα εἶπαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφο-
 16,2 βοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἦδη γὰρ συνετέθειντο οἱ
 Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν,

15 ανεβλεψας Ta Θ 1093 1170 X^b 850 e c f f q sy(s) pi gg
 co⁺ (b j l r ar) | πηλον + εποιησεν κ. 1241 565 1^r 1424 N
 291 660 G 138 b j | 16 οτι] ος e c f f q | τηρει] reveretur
 ar^m | 17 ουν > 33 892 Δ 700 28^r 124 rel. pl. q sysph⁺
 ar sa⁺ | τω + ποτε S gg (syi sa) | παλιν > D X^b a b c f f
 l sys gg ach | 18 οτι - ανεβλεψ.> D l, κ. ανεβλ.> Ta^{vl} 28
 b sys | του αναβλεψ. > Taⁱⁿ 565 1^r 660 vl sys bo X^o |
 19 λεγοντες + ει D sysp (Ta S*), > W a b c f f l syp ach |
 ελεγετε M F s ar gg | 20 δε] ουν BS 565 q, > Ta 33s W
 D Θ 1^r al. | 21 ουκ οιδαμ.¹ > Ta^{a(v)n} e (j) sysp X^o | αυτος
 + τα 565 1689 1194 348 U^r 157 al. 1093 138 | 22 Ιου-
 δαιοι] φαρισ. κ. γραμματεις e r sys |

fecit Iesus, et aperuit oculos eius. Iterum ergo 15
interrogabant eum pharisaei quomodo vidisset.
Ille autem dixit eis: Lutum mihi posuit super
oculos, et lavi et video. Dicebant ergo ex pha- 16
risaeis quidam: Non est hic homo a Deo, qui
sabbatum non custodit. Alii autem dicebant:
Quomodo potest homo peccator haec signa fa-
cere? Et schisma erat inter eos. ¹Dicunt ergo 17
caeco iterum: Tu quid dicis de illo, qui ape-
ruit oculos tuos? Ille autem dixit: Quia pro-
pheta est. Non crediderunt ergo Iudaei de illo, 18
quia caecus fuisset et vidisset, donec vocave-
runt parentes eius, qui viderat, ¹et interroga- 19
verunt eos dicentes: Hic est filius vester, quem
vos dicitis quia caecus natus est? Quomodo
ergo nunc videt? Responderunt eis parentes 20
eius et dixerunt: Scimus quia hic est filius
noster et quia caecus natus est; quomodo au- 21
tem nunc videat, nescimus; aut quis eius ape-
ruit oculos, nos nescimus, ipsum interrogate;
aetatem habet, ipse de se loquatur. Haec di- 22
xerunt parentes eius, quoniam timebant Iu-
daeos; iam enim conspiraverant Iudaei, ut si
quis eum confiteretur esse Christum, extra syn-

15 mihi posuit T] ~ pos. mihi *rel.* vl

16 qui SMZBeIsGEKsCsW e c ff q Aug] *quia *rel.*
autem W c d] > *rel.*

inter eos X*sUKs b c f q] in eis *rel.*

18 viderant SH*D^sW gat

22 quoniam e a c d j r] quia *codd.* | esse * > *codd.*

16 J 9,31.33; 7,43

17 J 4,19

22 J 7,13; 12,42; 16,2

23 agogam fieret. Propterea parentes eius dixerunt: Quia aetatem habet, ipsum interrogate.
 24 Vocaverunt ergo rursus hominem, qui fuerat caecus, et dixerunt ei: Da gloriam Deo,
 25 nos scimus quia hic homo peccator est. Dixit ergo eis ille: Si peccator est, nescio; unum
 26 scio, quia caecus cum essem modo video. Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos?
 27 Respondit eis: Dixi vobis iam, et audistis; quid iterum vultis audire? numquid et vos vultis discipuli eius fieri? Maledixerunt ergo ei et dixerunt: Tu discipulus illius sis; nos autem Moysi discipuli sumus.
 29 Nos scimus quia Moysi locutus est Deus, hunc autem nescimus unde sit. Respondit ille homo et dixit eis: In hoc enim mirabile est quia vos
 31 nescitis unde sit, et aperuit meos oculos. Scimus autem quia peccatores Deus non audit; sed si quis Dei cultor est et voluntatem eius
 32 facit, hunc exaudit. A saeculo non est auditum quia quis aperuit oculos caeci nati. Nisi esset
 34 hic a Deo, non poterat facere quidquam. Responderunt et dixerunt ei: In peccatis natus

---

23 quia > F e a c d l r z

24 fuerat] erat S FER gat d

25 eis > *codd.* vl

28 ergo HTh c ff] > *rel.*

sis] *es S-FMsEpSt(U)DQs d q

32 quis aperuit G] ~ aper. quis *rel.* e b f ff q z,
 aliquis a c j, quisquam b r

---

24 Jos 7,19

31 Is 1,15; Ps 67,18; Pr 15,29; A 10,35

33 J 9,16 | 34 J 9,2; Ps 50,7

ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐ- 23
τοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε.

Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου 24
ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ Jos 7,19
Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος
ἁμαρτωλός ἐστιν. ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· εἰ 25
ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφ-
λὸς ὢν ἄρτι βλέπω. εἶπαν οὖν αὐτῷ πάλιν· 26
τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλ-
μούς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ἡμῖν ἤδη, καὶ 27
οὐκ ἤκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ
ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; καὶ ἔλοι- 28
δόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητῆς εἶ ἐκεί-
νου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί.
ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεὶ λελάληκεν ὁ Θεός· 29
τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη ὁ 30
ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ
θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν
ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. οἴδαμεν 31 Is 1,15
ὅτι ὁ Θεὸς ἁμαρτωλῶν οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις Pr 15,29
θεοσεβῆς ἦ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου A 10,35
ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἤκούσθη ὅτι ἠνέω- 32
ξέν τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου· εἰ μὴ 33 9,16
ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐ-
δέν. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαις 34 9,2; Ps 50,

25 ων] ημην και Ta³ 33ss 1241 D 565 1s 22^s 1010 1071
660 vl pl. syspi ar co⁺ | αρτι] propter eum sys, + ιδου
sysp(i) | 26 παλιν > BS*W D lat pl. sysi co⁺ | 27 ουκ >
Ta^{fin} 22 e b c ffj lz vg sys | ηκουσ.] επιστευσατε 892 13^r
954 472 (28 r) | 28 δε] γαρ 348 1216 syr, > D e b c ff l r ar |
29 ελαλησ. Θ AX^b | θς + και οτι θς αμαρτωλων ουκ
ακουει D | 30 γαρ] ουν D e r syr ar ach, > Ta³ a b c
ffj l q sys | 31 αμαρτωλον 1241 1194s UΓ 472 1170s
1200 E* syi^l gg sa Cyp, αμαρ. ανθρωπον 544 X*s |
33 π. θυ + ο ανθρωπος ΘN ar, ~ 1241 | ποιειν ουδεν]
σημεια τοιαυτα ποιειν X^b | ουδεν] τουτο Ta^{av}l sysp |
34 αμαρτια Ta^{fin} e b l q co⁺ |

σὺ ἐγεννήθης ὄλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

- 35 Ἦκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω,
καὶ εὐρών αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· σὺ πιστεύεις εἰς
36 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ
εἶπεν· καὶ τίς ἐστιν, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς
4,26; 10,25 37 αὐτόν; εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐ-
38 τὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ
ἔφη· πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.
Mt 13,11-15 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσ-
μον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέ-
Mt 23,26; 40 πωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. ἤκου-
15,14 σαν ἐκ τῶν φαρισαίων ταῦτα οἱ μετ' αὐτοῦ
Pr 26,12 41 ὄντες, καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ
ἐσμεν; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε,
οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέ-
πομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

- 10 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος
διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων
ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτῃς
2 ἐστὶν καὶ ληστής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς
3 θύρας ποιμὴν ἐστὶν τῶν προβάτων. τούτῳ ὁ
θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς
αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ'

ολως 1 118s 1010 1194 348 213 E* 850 al. gg co⁺ | 35 inc. κ. ηκουσ. Ta^{ai} S* D sysp bo, ηκ. δε W Θ 788s 826^s X^b b fffl | εξω > W D sys | αυτω > Ta¹ BS*W D e | ανθρωπ. Bs 579* W D sys sa⁺] θυ rel. | 36 inc. κ. τις εστιν εφη BW (sys, sa⁺) | εκεινος + ο ιαθεις Ta sysp | και² > Ta³ L 1241 Θ A 1346-229 lat sysp ar co⁺ Ω_Q | 37 και¹ > syspi co⁺ | 38 προσεκ.] procidens adoravit Ta^{atn} c fl q^m z vg sys | 38s ο δε-Ις > S*W b (ffl*) ach | αυτω + κ. ειπεν· ναι Κε πεπιστευκα οτι συ ει ο Χς ο υιος τ. θυ ο εις τ. κοσμον ερχομ. (J 11,27) 1187 | 39 Ις + illi Ta^s e, Iudaeis syi, illis Ta¹ | 40 εκ τ. φαρισ.] οι φαρισ. 1293s sysi | ταυτα > S* D 1293s lat pl. sys ar co⁺ | 41 νυν > Taⁿ a b ff sys | βλεπ. + propterea Ta sysp | αι αμαρτιαι (ουν) υ. μενουσιν S^c 33s W D 1188 Xss 850 397 sysih^m gg | 10,2 ουτος εστ. ο ποιμ. Ta³ (W D) b c fffl q X_Q | 3 φωνει B-L 579 W D 565 1^r Xss 1170s 850 397 743] καλει rel. |

es totus et tu doces nos? Et eiecerunt eum foras.

Audivit Iesus quia eiecerunt eum foras; et 35 cum invenisset eum, dixit ei: Tu credis in Filium Dei? Respondit ille et dixit: Quis est, 36 Domine, ut credam in eum? Et dixit ei Iesus: 37 Et vidisti eum, et qui loquitur tecum, ipse est. ¹At ille ait: Credo, Domine. Et procidens ado- 38 ravit eum. Et dixit Iesus: In iudicium ego in 39 hunc mundum veni, ut qui non vident videant, et qui vident caeci fiant. Et audierunt quidam 40 ex pharisaeis, qui cum ipso erant, et dixerunt ei: Numquid et nos caeci sumus? Dixit eis 41 Iesus: Si caeci essetis, non haberetis peccatum, nunc vero dicitis: Quia videmus. Peccatum vestrum manet.

10,1-21 *Parabola boni pastoris*

Amen, amen dico vobis: qui non intrat per 10 ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde, ille fur est et latro. Qui autem intrat per os- 2 tium, pastor est ovium. Huic ostiarius aperit, 3 et oves vocem eius audiunt, et proprias oves

---

39 et¹ FsOZMaQsKThW e d f ff q z Aug] > *rel.*

dixit + ei *codd.* c fl^o z

40 quidam Q Aug] * > *rel.*

---

37 J 4,26; 10,25

39 Mt 13,11-15

40 Mt 15,14

41 Pr 26,12

4 vocat nominatim et educit eas. Et cum proprias oves emiserit, ante eas vadit; et oves
5 illum sequuntur, quia sciunt vocem eius. Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo,
6 quia non noverunt vocem alienorum. Hoc proverbium dixit eis Iesus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis.

7 Dixit ergo eis iterum Iesus: Amen, amen
8 dico vobis, quia ego sum ostium ovium. Omnes quotquot venerunt, fures sunt et latrones,
9 et non audierunt eos oves. Ego sum ostium. Per me si quis introierit, salvabitur et ingre-
10 dietur et egredietur et pascua inveniet. Fur non venit nisi ut furetur et mactet et perdat. Ego veni ut vitam habeant et abundantius habeant.

11 ¹Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis. Mercennarius autem et qui non est pastor, cuius non sunt oves propriae, videt lupum venientem et dimittit oves et fugit, et lupus rapit et dispergit oves.

---

4 miserit UGD, eiecerit e a d q

5 *sequentur A-MStUGTh d

*fugient AFH^c-EpStBsUGT q d

8 et²] sed *codd.* vl

11 dat] tradit r (E b), ponit OX*sQK e a fl

suis > A-MEp*StJsssRC a c d fl

12 autem T] > *rel.* a z

dimittet AssZStBeGD (e)

---

4 J 10,27 | 6 J 16,25

7 Ps 117,20; J 14,6

11 Ps 22,1; Is 40,11; L 15,4-7; J 15,13; 1 P 2,25

12 Ez 34,11-23; 37,24; A 20,29; 1 P 5,2s

ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. ὅταν τὰ ἴδια πάντα 4
ἐκβάλῃ ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ
πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνήν 10,27
αὐτοῦ. ἄλλοτρίω δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσου- 5
σιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδα-
σιν τῶν ἄλλοτρίων τὴν φωνήν. Ταύτην τὴν 6 16,25
παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ
οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἄμην 7 Ps 117,20
ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προ- 14,6
βάτων. πάντες ὅσοι ἤλθον πρὸ ἐμοῦ κλέπται εἰ- 8 Jr 23,1s
σιν καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρό-
βατα. ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, 9
σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται
καὶ νομὴν εὕρησει. ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ 10
ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἤλθον
ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν.

Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ 11 Ps 22,1s
καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προ- L 15,4-7
βάτων· ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ 12 Is 40,11
οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύ- Ez 34,11-23;
κον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ 37,24
φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει, 15,13
Mt 10,16
A 20,29
Tt 1,11
I P 2,25

4 όταν B-LW Θ 565 1^s Π^c 1170 850-423 sa⁺] + δε K^r 1355
bcfflq bo, κ. όταν Ta³ rel. | παντα B-LW D Θ 565
1^s 22 Xss 713 1170s 850 al. ea ar co] προβατα rel. (b cff
lr) | 5 τ. αλλοτριου Ta^{as} q syspi^l gg bo(ach) | 6 εγνωσ-
κον Θ 788s 826^s 1170 ar | ην α> Ta³ 1170 lat(-q) sysp
gg | 7 παλιν> S^c W P⁴⁵ 565 1^s 22 788s 1071 850 0141
effr | αυτοις> B(S*) 1242 | 8 παντες> D b Did | προ
εμου Ef] > Ta^{afi} S* Δ P⁴⁵ 28^r 1424 pl. MU al. Γ pl. Y rel.
pl. syh⁺ sa⁺ | εισιν] ησαν Ta^{evl} 71 1093 1354 syi ar gg |
ηκουσεν L P⁴⁵ 1071 Ωρ^l Did | 9 κ. εισελευσεν.> Δ W ea |
10 περισσοτερον Ta^{afv} 579 69 1010 348^r Xss 157 Γ X^b gg
Ath | εχωσιν 1^c 2 D 21 ff* | 11 τιθησ. | διδωσιν Ta^{ais} S*
P⁴⁵ D e b ffj q vg sysi bo (C^l) | 12 ~ ιδια τα προβ. P⁴⁵
Θ b ar co⁺ | λυκος + ερχεται κ. Ta sysp Xρ | σκορπ. +
τα προβατα Ta^{(al)fn} ΨΔ 579 700 28^r 22^s rel. pl. lat syh gg |

- 13 ὅτι μισθωτός ἐστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν
 2 T 2,19 14 προβάτων. Ἐγὼ εἶμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γι-
 90,3 15 νώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκουσί με τὰ ἐμά. καθὼς
 Mt 11,27 γινώσκει με ὁ πατὴρ καὶ γὼ γινώσκω τὸν πατέρα,
 91,4 καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
 92,10 16 καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐτῆς
 11,52 ταύτης· καὶ κεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φων-
 Ez 34,1ss.23 νῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσονται μία ποίμνη,
 Mi 2,12 17 εἷς ποιμὴν. διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι
 1 P 2,25 ἔγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐ-
 E 4,5 18 τήν. οὐδεὶς αἶρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἔγὼ τίθημι
 Ph 2,8s 19 αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θείναι αὐτήν,
 5,26; 19,11 καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν, ταύτην τὴν
 7,43; 9,16 20 ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς μου. Σχίσμα
 7,20; 8,48 21 πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους
 Mc 3,21s 22 τούτους. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει
 23 καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; ἄλλοι ἔλεγον·
 ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ
 δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;
 1 Mach 4,59 24 Ἐγένετο τότε τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύ-
 2 Mach 1,9 25 μοις· χειμῶν ἦν· καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ
 3,11; 5,12 26 ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶνος. ἐκύκλωσαν οὖν
 L 22,67 27 αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε
 τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός,

13 *inc.* ο δε μισθ. φευγει οτι Ta³ ΨΔ 700^r 2193 118s rel. pl. lat(-e) syph gg | 14 γινωσκουσι-εμα Ta³ BSLW P⁴⁵ D 850 lat sy(s)i gg co⁺ Eus^s] γινωσκομαι υπο τ. εμων rel. | 15 τιθημι] διδωμι Ta S*W P⁴⁵ D | 16 α] απερ P⁴⁵] γενησεται Ta³ S* 579^r 700 28^r 22^s rel. pl. lat sysph* Eus^s] ποιμνη+και Ta³ lat sysph⁺ ar gg Cl Eus^s | 17 μου+υπερ τ. προβατων Ta^{vn} 1689s 157 1093 743 e a c | 18 αιρει] ηρεν BS* P⁴⁵, αρει Ta¹ | syi¹ | αλλ-εμαυτου > D 828 | Eus | μου > D a b f f r syi Tert Nov Hil Xp | 19 *inc.* et cum haec diceret Taⁿ sys | παλιν > 1241 D r sys bo⁺ | τ. Ιουδ.] τω οχλω Xs | 20 δε] ουν S* D 700s 1^r 1293 270^s 138 r | 21 τυφλου Ta^{av} 1170 sy(s)ph ar gg sa¹⁺ | 22 τοτε] δε SΔs P⁴⁵ rel. pl., > Ta^{ai} 565 1s 22^s 1010 251 138 a b | Ιεροσ.+ και Ta^{afn} Δs 700 28^r 22 rel. pl. lat sy⁴ ar | χειμων+δε P⁴⁵ |

Mercennarius autem fugit, quia mercennarius est, 13
 et non pertinet ad eum de ovibus. Ego sum pas- 14
 tor bonus et cognosco meas, et cognoscunt
 me meae. Sicut novit me Pater, et ego agnosco 15
 Patrem; et animam meam pono pro ovibus
 meis. Et alias oves habeo, quae non sunt ex 16
 hoc ovili; et illas oportet me adducere, et vo-
 cem meam audient, et fiet unum ovile et unus
 pastor. Propterea me diligit Pater, quia ego 17
 pono animam meam, ut iterum sumam eam.
 Nemo tollit eam a me, sed ego pono eam a 18
 meipso; et potestatem habeo ponendi eam et
 potestatem habeo iterum sumendi eam. Hoc
 mandatum accepi a Patre meo.

Dissensio iterum facta est inter Iudaeos 19
 propter sermones hos. Dicebant autem multi 20
 ex ipsis: Daemonium habet et insanit; quid
 eum auditis? Alii dicebant: Haec verba non 21
 sunt daemonium habentis; numquid daemo-
 nium potest caecorum oculos aperire?

10,22-42 *Encaenia, Dominus in Peraea*

Facta sunt autem Encaenia in Hierosolymis, 22
 et hiems erat. Et ambulabat Iesus in templo, 23
 in porticu Salomonis. Circumdederunt ergo 24
 eum Iudaei et dicebant ei: Quousque animam
 nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis

---

15 meis * > AssEpBeJss^eR a d | 16 fient JU d f | et⁵
 > YMU d | 17 ~ pater diligit *codd.* vl(-z) | ut H*sZ-
 BeGD^rCs vl(-c)] et *rel.* | 18 et¹ > *codd.* vl

---

14 2 T 2,19 | 15 Mt 11,27 | 16 Ez 37,24; 34,23; Mi 2,12;
 J 11,52; 1 P 2,25; E 4,5 | 17 Ph 2,8s | 18 J 5,26; 19,11;
 19 J 7,43; 9,16 | 20 J 7,20; 8,48; Mc 3,21s | 22 1 Mach
 4,59; 2 Mach 1,9 | 23 A 3,11; 5,12 | 24 L 22,67

25 palam. Respondit eis Iesus: Loquor vobis, et non creditis. Opera, quae ego facio in nomine Patris mei, haec testimonium perhibent de me.
 26 Sed vos non creditis, quia non estis ex ovibus
 27 meis. Oves meae vocem meam audiunt; et ego
 28 cognosco eas, et sequuntur me; et ego vitam aeternam do eis, et non peribunt in aeternum,
 29 et non rapiet eas quisquam de manu mea. Pater meus quod dedit mihi, maius omnibus est; et nemo potest rapere de manu Patris mei.
 30 Ego et Pater unum sumus.
 31 Sustulerunt ergo lapides Iudaei, ut lapidarent eum. Respondit eis Iesus: Multa bona opera ostendi vobis ex Patre meo, propter
 32 quod eorum opus me lapidatis? Responderunt ei Iudaei: De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia; et quia tu homo cum sis,
 34 facis teipsum Deum. Respondit eis Iesus: Nonne scriptum est in lege vestra: quia *Ego dixi*,
 35 *dii estis*? Si illos dixit deos, ad quos sermo

---

25 creditis + mihi K d

26 meis + sicut dixi vobis e a f f r

28 et³ > A-HStBe

rapit OGQCs e a c f l r

31 ergo OBEsK vl] > *rel.* z

32 bona opera W] ~ op. bona *rel.* vl

---

25 J 4,26; 5,36

26 J 6,64; 8,45

27 J 10,3s

28 J 5,28; 6,39; 17,12; 18,9

31 J 8,59

33 J 5,18; Mt 26,65

34 Ps 81,6

35 Mt 5,17s

εἰπέ ἡμῖν παρρησία. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· 25 4,26; 5,36
 Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
 ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρ-
 τυρεῖ περὶ ἐμοῦ· ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι 26 6,64; 8,45
 οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν. τὰ πρόβατα 27 10,3s; 8,47
 τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν, καὶ γὰρ γινώσ-
 κω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, ἵνα γὰρ δίδωμι 28 5,28; 6,39
 αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς 17,12;18,9
 τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἄρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς
 μου. ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέν μοι πάντων μείζων 29
 ἐστίν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἄρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς 1 J 4,4
 τοῦ πατρὸς μου. ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμεν. 30
 Ἐβάστασαν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα 31 8,59
 λιθάσωσιν αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· 32
 πολλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν καλὰ ἐκ τοῦ πατρὸς·
 διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; ἵνα ἀπεκρί- 33 5,18
 θησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ Mt 26,65
 λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ
 ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. ἀπεκρίθη 34
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ Ps 81,6
 νόμῳ ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοὶ ἐστε; εἰ ἐκείνους 35 Mt 5,17s
 εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγέ-

25 αυτοις > S* D r syi sa | ειπον] λαλω Ta^{fi} D¹ Θ lat(-a)
 sys Tert | υμιν+ηδη Xs, + παρρησια 1170s c | πιστευ.]
 επιστευσατε B 1194s 157 4, + μοι Ta^{at} D Θ 13^r 1170 ar
 sa⁺ X^o | 26 εμων+καθως ειπον υμιν Ta Ψ 579s D 700-
 954 1194-A Λ^r rel. e a b f f l r sy³ gg | 28 ου μη αρπαση
 SL D Xss 157 397 249^s Bas | 29 μου¹ > Ta^{al} S* 13 vl sys
 Tert Ad Bas | ο δεδ. μ. π. μειζον Ta^{vl} B* lat, ος... μειζον
 B^c Θ Xs A Tert, ο... μειζων SΨLW bo | μοι+αυτα Taⁱ
 ar sa⁺ | αρπαζ. +αυτα Taⁱ co⁺ | μου² > BSL 270 sysi Ω^o |
 31 εβαστ. Ta³ Bs 33s W P⁴⁵ Θ 660 ffjz vg sys ar sa⁺
 Ath] +ουν rel. | παλιν > Ta³ P⁴⁵ D Θ 28 788s 482* lat(-f)
 sys ar bo | 32 καλα > W b sys Thdt | εδειξα] εδιδαξα Θ |
 πατρος BS* 579 P⁴⁵ D Θ e sys Ath] +μου rel. | 33 περι
 βλασφ.] οτι βλασφημεις Ta^{a(n)} sysp | και > S 1241 c co⁺ |
 34 γεγραμμ. +εν τη γραφη P⁴⁵ | προς-εγενετο, > η γραφη
 P⁴⁵ | υμων > S* P⁴⁵ D Θ 1170s vl pl. sys gg Tert Eus Hil

5,17-20 36 νετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή, ἴδὼν ὁ
πατὴρ ἠγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον,
ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· υἱὸς
37 τοῦ Θεοῦ εἶμι; εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς
38 μου, μὴ πιστεύετε μοι. εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ
πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ
γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πα-
8,59; L 93,4 39 τρί. Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πάλιν πιάσαι· καὶ
L 4,30 ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς
1,28 τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων,
94,10 41 καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν
καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν
οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου
8,30 42 ἀληθῆ ἦν. καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

L 10,38s II Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθα-
νίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς
L 12,3 2 ἀδελφῆς αὐτῆς. ἦν δὲ Μαριάμ ἡ ἀλείψασα τὸν
L 7,37s Κύριον μύρω καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ
ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθέ-
3 νει. ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν
9,3 4 λέγουσαι· Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν

36 βλασφημει Ta e a b ff l r gg Eus, - φημω Ta^{vn} c (Hil) |
38 ινα γνωτε κ. γινωσκ.] et scitote e a (bc) Tert, et co-
gnoscetis b ff sys | κ. γινωσκ.] κ. πιστευσητε Ta³ SΨ 892^r
700 28^r rel. pl. vg syph, > D | πιστευετε B^r D Θ 1^s U
047 al. K^s] -σατε P⁴⁵ rel. | τω πατρι Bss 33ss D Xs X^b
e a c vg syspi] αυτω P⁴⁵ rel. | 39 ουν] δε P⁴⁵ ach, και D
syspi, > Ta^v B Θss 1^s M 477 U Γ al. 2430 473s Λ al. ar
bo | τ. χειρων Ta^{ais} 565 1 118s 291 660 138 lat syspi ar
sa^l bo | παλιν > S* 579 P⁴⁵ D 69 477 138 Ωρ | 40 εις
τ. τοπον > S* 16 213 245 4 1354* Xρ | το προτερον S 579s
P⁴⁵ Θ 788sss 1071 e a f ff gg Xρ, > Ta^t 33 1241 1293s 472 |
εμενεν B 21 vl ar | 41 ουδε εν W P⁴⁵ Θ 565 1-124 660
Ωρ syrih | 42 εκει > Ta³ P⁴⁵ 118s 16 1093 lat sysp ach |
11,1 κωμης + της S D | 2 δε + αυτη η Ta^{(ai)l} P⁴⁵ X^b e
ar syspi | θριξ. + τ. κεφαλης ΘsU 1093 syh | 3 επιλεις
L 983 ar | 4 ασθενεια + αυτου D 2193 69 |

Dei factus est, et non potest solvi Scriptura;
 1 quem Pater sanctificavit et misit in mundum, 36
 vos dicitis: Quia blasphemamas, quia dixi: Filius
 Dei sum? Si non facio opera Patris mei, no- 37
 lite credere mihi. Si autem facio; et si mihi 38
 non vultis credere, operibus credite, ut co-
 gnoscatis et credatis quia Pater in me est, et
 ego in Patre. Quaerebant ergo eum apprehen- 39
 dere, et exivit de manibus eorum.

Et abiit iterum trans Iordanem in eum lo- 40
 cum, ubi erat Iohannes baptizans primum, et
 mansit illic. Et multi venerunt ad eum et di- 41
 cebant: Quia Iohannes quidem signum fecit nul-
 lum. Omnia autem quaecumque dixit Iohannes
 de hoc, vera erant. Et multi crediderunt in eum. 42

11,1-44 *Lazari resuscitatio*

Erat autem quidam languens Lazarus a 11
 Bethania, de castello Mariae et Marthae so-
 roris eius. Maria autem erat, quae unxit Do- 2
 minum unguento et extersit pedes eius capil-
 lis suis, cuius frater Lazarus infirmabatur.
 Miserunt ergo sorores eius ad eum dicentes: 3
 Domine, ecce quem amas infirmatur. Audiens 4
 autem Iesus dixit eis: Infirmitas haec non est

---

38 vultis credere] *creditis

---

36 blasphemamat O^cEpD^r e a b ff l Cyp, -mo c

38 ~ in me est pater *codd.* vl

39 prendere AFMBeU(J)

41 veniebant AX^c b c ff l z

11,1 Lazarus † nomine GD a c, ~ b f ff l

sororum ZG^mD^rW gat l Aug

3 eius > A-MEp(U)DQsThC

---

36 J 5,17-20 | 39 J 8,59; L 4,30

40 J 1,28 | 42 J 8,30

11,1 L 10,38s

2 J 12,3; L 7,37s | 4 J 9.3

ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorifice-
 5 tur Filius Dei per eam. Diligebat autem Iesus
 Martham et sororem eius Mariam et Laza-
 6 rum. Ut ergo audivit quia infirmabatur, tunc
 quidem mansit in eodem loco duobus diebus.
 7 Deinde post haec dixit discipulis suis: Eamus
 8 in Iudaeam iterum. Dicunt ei discipuli: Rabbi,
 nunc quaerebant te Iudaei lapidare, et iterum
 9 vadis illuc? Respondit Iesus: Nonne duode-
 cim sunt horae diei? Si quis ambulaverit in
 die, non offendit, quia lucem huius mundi vi-
 10 det; si autem ambulaverit in nocte, offendit,
 11 quia lux non est in eo. Haec ait et post haec
 dixit eis: Lazarus amicus noster dormit, sed
 12 vado ut a somno excitem eum. Dixerunt ergo
 discipuli eius: Domine, si dormit, salvus erit.
 13 Dixerat autem Iesus de morte eius; illi autem
 putaverunt quia de dormitione somni diceret.
 14 Tunc ergo Iesus dixit eis manifeste: Lazarus
 15 mortuus est; et gaudeo propter vos ut credatis,
 16 quoniam non eram ibi, sed eamus ad eum. Di-
 xit ergo Thomas, qui dicitur Didymus, ad con-
 discipulos: Eamus et nos, ut moriamur cum eo.
 17 Venit itaque Iesus et invenit eum quattuor

4 eam] eum A*sHOZsStBJURKsTh fff^ol

6 *infirmatur XBJUDsRCs gat a b c d fffl r

7 dixit D] ait T e a, dicit *rel.*

8 ~ lapidare Iud. AFssStBeG e a b c d ffl

9 sunt horae ZV] ~ horae sunt *rel.* vl

10 in⁴ HBJKW c dz] > *rel.*

11 haec⁴ EplUsRCsW e a b fffl z] hoc *rel.*
dicit *codd.*

exsuscitem *codd. pl.*, suscitem EpET e a b fff r

14 ~ dix. eis Iesus *codd.* vl

16 condiscipulos + suos F-MEpBsGDsThT
ut] et H*XBT c z Aug

8 J 8,59; 10,31 | 9 J 9,4s; 1 J 2,10s | 10 J 12,35 |
11 Mt 9,24; L 8,52 | 16 J 14,5; 20,24-28; 21,2 | 17 J 11,39

πρὸς θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ,
 ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς. ἡγάπα 5
 δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐ-
 τῆς καὶ τὸν Λάζαρον. ὥς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθε- 6
 νεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπω δύο ἡμέρας.
 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν 7
 εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα- 8 8,59; 10,31
 θηταί· ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰου-
 δαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; ἀπεκρίθη Ἰη- 9 9,4s
 σοῦς· οὐχὶ δώδεκα ὥραί εἰσιν τῆς ἡμέρας; ἐάν 1 J 2,10s
 τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι
 τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ἐὰν δέ τις 10 12,35
 περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς
 οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο 11
 λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμη- Mt 9,24
 ται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. εἶπαν L 8,52
 οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτῷ· Κύριε, εἰ κεκοίμηται,
 σωθήσεται. εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θά- 13
 νάτου αὐτοῦ, ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς
 κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε οὖν εἶπεν 14
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν,
 'καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ 15
 ἦμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. εἶπεν οὖν 16 14,5;
 Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖς· 20,24-28;
 ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ. 21,2
 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας 17 11,39

τ. θυ²] αὐτου P⁴⁵ c ff1 sys sa | 5 ηγαπα] επιλει D e a | ~
 Mar. κ. τ. αδ. αυτ. Μαρθαν Ταⁿ Θ 565 1s 13ss 826^s 138,
 hos tres fratres Mar. Marth. Laz. sys | 6 εμειν. + ο Ις D
 b ff, ~ c l | εν ω ην τ.] επι τω τ. P⁴⁵ (D) | 7 επειτα > Τα³
 397 249^s sysp | παλιν > Τα³ S* sys ach | 8 λιθασ.] απο-
 κτειναι 579 1187 r | 9 ωρας εχει η ημερα D | τη ημερα]
 τω φωτι Xs | 11s κοιμαται D lat pl. | ινα εξυπν.] του εξυπ-
 νισαι Τα³ D Γ | 13 τ. κοιμησεως > Τα^{vn} e c sys gg | 14 ο
 Ις > 33 1321 047 1170 655 423 e a r | Λαζ. + ο φιλος ημων
 D p Ef | 16 συναποθαν. 826^s G Ωρ | 17 inc. ηλθεν... κ.
 ευρ. Τα³ D lat(-f) syspi | Ις + εις Βηθανιαν Τα^{al} S^c 33
 579 D 13 1689^r 348^r Xss 713 4 AcΛss 249^s syspi gg |

18 ἤδη ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ ἡ
 Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ στα-
 19 δίων δεκαπέντε. πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐλη-
 λύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα
 παραμυθήσονται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ [αὐ-
 20 τῶν]. ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχε-
 ται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαριάμ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἔκαθ-
 21 ἔζετο. εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς Ἰησοῦν· Κύριε,
 11,41s 22 εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου. καὶ
 νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεὸν δώσει σοι
 23 ὁ Θεός. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἀναστήσεται ὁ ἀδελ-
 5,29; 6,40 24 φός σου. λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀναστή-
 25 σεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. εἶπεν
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή·
 5,24; 8,51 26 ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ καὶ ἀποθάνῃ ζήσεται, καὶ
 πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ
 6,69 27 εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τοῦτο; λέγει αὐτῷ· ναί,
 Mt 16,16 Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ
 υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.
 28 Καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν
 Μαριάμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα·
 29 ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. ἐκείνη
 δὲ ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς
 11,20 30 αὐτόν· οὐπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώ-

ηδη> Ta^{atn} D A* e sysp ar gg co⁺|εχοντα]οτι εθαψαν τ.
 Λαζ. sys (Ta¹) | 18 η>BS 1346 | ως>Ta¹ W* D sys|
 19 Ιουδ.] Ιεροσολυμων D | τας περι P⁴⁵] την Ta³ BSC*
 33sss W D 1293s Xs 397 249^s lat syri ar co⁺ | προς -
 αυτων] προς Βηθανιαν ινα παραμ. Μαρθ. κ. Μαρ. sys|
 αυτων>BsL W P⁴⁵ D Θ ff1 ar | 21 Κε>B sys | απεθα-
 νεν BSC* 33sss W P⁴⁵ D 565 544 1^s 71 Xs 713 1093 K^s
 280ss 397-423 Xq] ετεθνηκει rel. | 22 inc. αλλα κ. Ta³
 ΨL^rW P⁴⁵ D Θ^r 22s rel. pl. verss. | 24 εν 1∩2 Ta^v Δ
 13 Xs Λ* 397 249^s Xq| 25 κ. η ζωη>P⁴⁵ l sys (a)| 27 αυ-
 τω+Μαρθα X^b a b c ffjlr sys gg | πιστευω Ta^{atn} B* 472
 ar^l sysp gg co⁺| θυ+τ. ζωντος Taⁱ 579 71 ff syi^l | 28 λα-
 θρα] σιωπη Ta^{ft} D lat(-f) sys ar gg | 29 ηγερθη, ηρχετο
 Ta³ B-579 W (D) 1188 Xss 157 397 249^s a b |

dies iam in monumento habentem. Erat au- 18
 tem Bethania iuxta Hierosolymam quasi stadiis
 quindecim. Multi autem ex Iudaeis venerunt 19
 ad Martham et Mariam, ut consolarentur eas
 de fratre suo. Martha ergo ut audivit quia 20
 Iesus venit, occurrit illi: Maria autem domi
 sedebat. Dixit ergo Martha ad Iesum: Domi- 21
 ne, si fuisses hic, frater meus non fuisset mor-
 tuus. Sed et nunc scio quia quaecumque po- 22
 posceris a Deo, dabit tibi Deus. Dicit illi Ie- 23
 sus: Resurget frater tuus. Dicit ei Martha: 24
 Scio quia resurget in resurrectione in novis-
 simo die. Dixit ei Iesus: Ego sum resurrectio 25
 et vita; qui credit in me, etiam si mortuus
 fuerit, vivet; et omnis, qui vivit et credit in 26
 me, non morietur in aeternum. Credis hoc?
 Ait illi: Utique Domine, ego credidi, quia tu 27
 es Christus Filius Dei vivi, qui in hunc mun-
 dum venisti.

Et cum haec dixisset, abiit et vocavit Ma- 28
 riam sororem suam silentio dicens: Magister
 adest et vocat te. Illa ut audivit, surgit cito, 29
 et venit ad eum; nondum enim venerat Iesus 30

---

18 Hierosolyma AssM-ZBUGQ e a b ff l z

21 ~ non fuisset mort. fr. meus E a l p

25 dicit YH*StBeQW e d l r Aug

etsi Z*s^mJssDRCS e a d f l p r

27 vivi X^cETW* ff] * > rel.

hunc * > AssMEp*StBs*JUC d Aug

28 et³ > AsHOZs*StBe*UV

29 surrexit Zs^mGDQsKsW vl(-1)

---

22 J 11,41s

24 J 5,25.29; 6,40

26 J 5,24; 8,51

27 J 6,69; Mt 16,16 | 30 J 11,20

in castellum; sed erat adhuc in illo loco, ubi
 31 occurrerat ei Martha. Iudaei ergo, qui erant
 cum ea in domo et consolabantur eam, cum
 vidissent Mariam, quia cito surrexit et exiit,
 secuti sunt eam dicentes: Quia vadit ad mo-
 32 numentum, ut ploret ibi. Maria ergo, cum ve-
 nisset ubi erat Iesus, videns eum cecidit ad
 pedes eius et dicit ei: Domine, si fuisses hic,
 33 non esset mortuus frater meus. Iesus ergo, ut
 vidit eam plorantem et Iudaeos, qui venerant
 cum ea, plorantes, infremuit spiritu et turba-
 34 vit seipsum ¹ et dixit: Ubi posuistis eum?
 35 Dicunt ei: Domine, veni et vide. ¹ Et lacrima-
 36 tus est Iesus. Dixerunt ergo Iudaei: Ecce quo-
 37 modo amabat eum. Quidam autem ex ipsis di-
 xerunt: Non poterat hic, qui aperuit oculos
 caeci nati, facere ut hic non moreretur?
 38 Iesus ergo rursus fremens in semetipso
 venit ad monumentum. Erat autem spelunca,
 39 et lapis superpositus erat ei. Ait Iesus: Tol-
 lite lapidem. Dicit ei Martha soror eius, qui
 mortuus fuerat: Domine, iam fetet, quatri-
 40 duanus est enim. Dicit ei Iesus: Nonne dixi
 tibi quoniam si credideris, videbis gloriam Dei?
 41 Tulerunt ergo lapidem; Iesus autem elevatis

31 ergo] igitur *codd.*, autem vl

32 dixit *codd.* e b c ff l z

33 fremuit A MZ*sBeIJGDsRKC s e a c f q

semet ipsum OssBsUMaKW b j z

37 ex ipsis dixer. G z Aug] ~ dix. ex ipsis *rel.*

potuit ZUW b | nati HC e] * > *rel.*

ut HZ*sIURT a ff] + *et *rel.*

39 est enim W a] ~ enim est *rel.*

quatrimum enim habet b c ff p r (z)

μην, ἀλλ' ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν
 αὐτῷ ἡ Μάρθα. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' 31
 αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν,
 ἰδόντες τὴν Μαριάμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ
 ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντες ὅτι ὑπά-
 γει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. ἡ οὖν 32 11,21
 Μαριάμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐ-
 τὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐ-
 τῷ· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελ-
 φός. Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτήν κλαίουσαν καὶ 33 13,21
 τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐν-
 εβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν,
 ἰκαὶ εἶπεν· ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐ- 34
 τῷ· Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 35 L 19,41
 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 36
 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν· οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ 37
 ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι
 ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;

Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ 38 Mt 27,60
 ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ Mc 15,46
 λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. λέγει ὁ Ἰησοῦς· ἄρατε 39
 τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευ-
 τηκότος Μάρθα· Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος
 γὰρ ἔστιν. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ εἶπόν 40
 σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὀψῇ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;
 ἠῆραν οὖν τὸν λίθον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρην τοὺς 41

30 ετι>LΔ P⁴⁵ D Θ^r 788s 124 rel. pl. l sy³ | 31 οι οντες
 -οικια κ.>(Ta^v)e sys|δοξαντ.] λεγοντες Taⁱⁿ ΨΔ Θ 565^r
 788s 124 rel. pl. syih* sa⁺|εκει>Ta^{av}e sysp ach|32 αυ-
 τω>Ta^{tn} 579 D 28 Xs 397-423 ar ar | 33 εταραχθη τω
 πνι ως εμβριμουμενος P⁴⁵ D Θ 1-22 131 660 p ar sa⁺|
 35 inc. και εδακρ. Ta^{ai(n)} S D Θ 788ss 346 828 1010 lat
 syspi ar gg bo|εδακρ.] lacrimae venerunt Iesu Ta sysp|
 38 εμβριμησαμεν. C* 1241 954 Xs b ar|εις]επι Taⁿ D 28 4|
 39 Ις+accedite et Ef(cf. sys 41)|αδελφη τ.τετελευτηκοτος
 >Θ vl sys ach|Κε+cur tollunt lapidem sys|41 inc. οτε
 ουν ηρ. D syi^l, κ. οτε Ta^v e syi^l ar | λιθον+ου ην ο
 τεθνηκως κειμενος Δ 700-U 1071 rel. pl. gg (fsyh bo)|

12,30 42 ὄφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν· Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι
 } Rg 18,36s ὅτι ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου
 ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶ-
 43 πον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. καὶ
 ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν· Λάζα-
 44 ρε, δεῦρο ἕξω. ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος
 τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις
 αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
 σοῦς· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.
 45-53: 45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες
 10,42 πρὸς τὴν Μαριὰμ καὶ θεασάμενοι ὃ ἐποίησεν,
 L 16,31 46 ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλ-
 θον πρὸς τοὺς φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἃ
 47 ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς. Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιε-
 ρεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον·
 τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ
 48 σημεῖα; ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πισ-
 τεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥω-
 μαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ
 49 ἔθνος. εἷς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καιῖάφας, ἀρχιερεὺς
 ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς
 18,14 50 οὐκ οἴδατε οὐδέν, οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει
 ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ

οφθαλ. †εις τ. ουρανον Ta¹ 544 1223 K-270 1200-473 a
 (b cf sysh^m sa) | 42 παρεστωτα Ta Θ 28 659 1093 Λ 397^s
 syrih sa | ειπον] λεγω Ta^{al} sysp Ef, ποιω Θ ar Ef¹ | 43 δευ-
 ρο † ελθε P⁴⁵ sysi | 44 εξηλθ. BC*sL co⁺ Ωρ] και εξ.
 P⁴⁵ rel., και ευθυς Taⁱⁿ D f p r z vg sysi | ~ χειρας, πο-
 δας Ta^{ais} 579 28 118s 69 659 al. 348s 157 291 472s A
 Λss 138 sy³ gg | αυτον² Ta³ BC* 33-579 P⁴⁵ Θ 157 ff syi
 co⁺] > rel. | 46 αυτων † ουκ επιστευον αλλα sys | τους
 † αρχιερεις κ. 13^r | ο > BCL D | 47 συνεδρ. † κατα τ. Ιυ
 Ta^{ts} 700 13^r 998 | ποιησωμ. Ta³ P⁴⁵ 28 1093 397 249^s
 e a b c fr sysp ar co⁺ | πολλα] τοιαυτα D e b c ff | 48 αι-
 ρουσιν P⁴⁵ Θ | τ. τοπον] τ. πολιν W 348s 16 2145 sys |
 49 Καιιαφ. † ονοματι Taⁿ Θ cr sys, ~ Taⁱ 565 1^r 138
 vl syri ar bo | 50 διαλογιζ. 579^r 700^r 124 rel. pl. | υμιν
 Taⁿ BL P⁴⁵ D 346 1188-1010 M 348 477 Xs Γ 4 1170s
 e a b ff lz bo] ημιν Ta^{aff} rel., > S X^b Thdt |

sursum oculis, dixit: Pater, gratias ago tibi
 quoniam audisti me. Ego autem sciebam quia 42
 semper me audis, sed propter populum, qui
 circumstat, dixi, ut credant quia tu me mi-
 sisti. Haec cum dixisset, voce magna clamavit: 43
 Lazare, veni foras. Et statim prodiit qui fuerat 44
 mortuus ligatus pedes et manus institis, et
 facies illius sudario erat ligata. Dixit eis Iesus:
 Solvite eum et sinite abire.

11,45-56 *Concilium pontificum*

Multi ergo ex Iudaeis, qui venerant ad 45
 Mariam et Martham et viderant quae fecit
 Iesus, crediderunt in eum. Quidam autem ex 46
 ipsis abierunt ad pharisaeos et dixerunt eis
 quae fecit Iesus. Collegerunt ergo pontifices 47
 et pharisaei concilium et dicebant: Quid faci-
 mus, quia hic homo multa signa facit? Si di- 48
 mittimus eum sic, omnes credent in eum; et
 venient Romani et tollent nostrum locum et
 gentem. Unus autem ex ipsis Caiphas nomine, 49
 cum esset pontifex anni illius, dixit eis: Vos
 nescitis quidquam ¹nec cogitatis quia expedit 50
 vobis ut unus moriatur homo pro populo, et

44 ligatis manib. et pedib. Ep^mD(Q)R gat e p r
 dicit *codd.* vl(-a b)

~ Iesus eis A-MZB-UKCs (e) l

45 et Martham > *codd.* vl

Iesus > *codd.* (e) b c l z

47 faciemus H-XBJDsKTh e a b c f r z

48 credunt AX*sBeUGE ff

nostrum Z*JEW vl Aug] + *et *rel.*

49 nomine Z*G] * > *rel.* c ff z

50 vobis E e a b d ff l z] nobis *rel.*

51 non tota gens pereat. Hoc autem a semetipso
 non dixit; sed cum esset pontifex anni illius,
 prophetavit, quod Iesus moriturus erat pro
 52 gente, ¹et non tantum pro gente, sed ut filios
 53 Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum. Ab
 illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum.
 54 Iesus ergo iam non in palam ambulabat
 apud Iudaeos, sed abiit in regionem iuxta de-
 sertum, in civitatem quae dicitur Ephrem, et
 55 ibi morabatur cum discipulis suis. Proximum
 autem erat Pascha Iudaeorum, et ascenderunt
 multi Hierosolymam de regione ante Pascha, ut
 56 sanctificarent se ipsos. Quaerebant ergo Iesum
 et colloquebantur ad invicem in templo stan-
 tes: Quid putatis, quia non venit ad diem fes-
 tum? Dederant autem pontifices et pharisaei
 mandatum, ut si quis cognoverit ubi sit, in-
 dicet, ut apprehendant eum.

12,1-19 *Cena in Bethania, sollemnis in-
 gressus in Hierusalem* (Mt 26,6-13; 21,1-11;
 Mc 14,3-9; 11,1-11; L 19,26-40)

12 Iesus ergo ante sex dies Paschae venit Be-
 thaniam, ubi Lazarus fuerat mortuus, quem
 2 suscitavit Iesus. Fecerunt autem ei cenam ibi,
 et Martha ministrabat, Lazarus vero unus erat

51 quod e a] quia *codd.*

52 sed Z*sBeMaDsT a b c fffl z Aug] † et *rel.*

54 suis > A-H*XEp*UG d

56 venit MEp^mStIMaDRKCsW z] -iat *rel. pl.*

12,1 Laz. fuerat (EMa)Qs] ~ fuer. Laz. *rel.*

51 Nu 27,21

52 J 10,16; 1 J 2,2

55 2 Par 30,17; A 21,26; J 2,13

56 J 7,11

12,1 J 11,1.43s

2 L 10,40

καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. τοῦτο δὲ ἀφ' 51 Nu 27,21
 ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυ-
 τοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦς
 ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ οὐχ ὑπὲρ 52 10,16; 1 J 2
 τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ
 Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγη εἰς ἓν. ἀπ' 53 95,4
 ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀπο-
 κτείνωσιν αὐτόν.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς οὐκέτι παρρησία περιεπάτει 54 2 Par 30,17
 ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν
 χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομέ-
 νην πόλιν, καὶ ἐδίετριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν.
 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέ- 55 96,1
 βησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ
 τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. ἐζήτουν οὖν 56
 τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ
 ἐστηκότες· τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν
 ἑορτήν; δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φα- 57
 ρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῶ ποῦ ἐστὶν μη-
 νύση, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα 12 1-8:
 ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγει-
 ρεν ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς. ἐποίησαν οὖν αὐτῷ 2 Mt 26,6-13
 δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λά- Mc 14,3-9
 11,1.43s
 98,1
 L 10,40s

51 αρχιερευς] αρχων W d | τ. ενιαυτου εκ. > P⁴⁵ e sys Aug | 52 εσκορπισμ. P⁴⁵ D 700 | 53 ημερ.] ωρας L 1241 1293s X 1071 998 850s 397 249^s syh* bo | εβουλευσ. BsW P⁴⁵ D Θ 13^r 1093 al. Ωρ¹ Xρ] συνεβουλ. 065 rel., † οι Ιουδαιοι X^b 0141 317 e c f f r | 54 εκειθεν > Ta^{fin} 579 P⁴⁵ D 1207 Γ V lat(-f) sys ach | χωραν † Σαμφουρειν D | διε-
 τριβ. P⁴⁵] εμεινεν BSLss 1241 W 397 249^s syh^m Ωρ | τ. μαθητ.] αυτων κ. εβαπτισεν 33 | 55 του πασχα] τ. εορτης Ta V syp, προ τ. π. > 33 69 850s sys Xρ | 56 δοκει υμιν] δοκειτε Ta D lat syp bo⁺ | 57 εντολην Ta^{fin} Ψ-892 D Θs 21s 13-1207 U^r rel. pl. lat syh* ar gg co⁺ | 12,1 Λα-
 ζαρος Ta BsLW Xs e a cr syp i sa Xρ] † ο τεθνηκως 065 rel. | (o) I^c2 Ta BsLΔ 065 W D 826^r 1188 2145 047 472 al. A al. Λ^{ess} EG r vg syh co⁺] > rel. |

- 7,38 3 ζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. ἡ
οὖν Μαριὰμ λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πισ-
τικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ
καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐ-
τοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ
4 μύρου. λέγει δὲ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς ἐκ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδι-
5 δόναι· διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τρια-
6 κοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; εἶπεν δὲ
13,29 L 8,3 τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ'
ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων τὰ βαλ-
7 λόμενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες αὐ-
τήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου
Dt 15,11 8 τηρήσῃ αὐτό. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε
99,10 9 μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἔγνω οὖν
ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν,
καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα
καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν.
10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λά-
7,31 11 ζαρον ἀποκτείνωσιν, ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆ-
γον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.
100,1 12 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς
12-19: τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς

Mt 21,1-11
Mc 11,1-10
L 19,29-40

2 εκ BS lat Ωρ] > rel. | συνανακειμ. 33 28 71 348^r 1071
713 al. 397 249^s | 3 ναρδου > D 1194 e b c ffr | πολυτιμ.
+κ. κατεχεεν τ. κεφαλῆς τ. Ιυ κατακειμενου (Mt 26,7)
Ta^{atl} sys, > e a b ff | θριξ. +τ. κεφαλῆς 065 Xs syi co⁺ |
τ. ποδ. αυτου > Ta^{avn} 565 1^r 291 1093 sys Or | οικια +
ολη Ta^l Θ 565 1-124 660 1170s r sysi | 4 Ιουδ. + Σιμων-
νος ΨΔ 065 D Θs 13 rel. pl. (U Fss vl) | Σκαρ. vl sy⁴,
απο Καρυωτου D | 5 επραθη + επανω 1241 Xs | διακοσ.
L 579 118s 13^r X^b 138 | 6 εχων Bs 33sss W D Θ 565 (1^r)
vg Ωρ] ειχεν κ. rel. | 7 αφετε 713 a syi^l sa⁺ Amb Xρ |
ινα... τηρηση Ta^v B-579 W D Θ Xs 1170s Ks al. X^b
lat(-f) syih^m ar co⁺] τετηρηκεν rel. | ινα] οτι 13 826s
828 | 8 > D sys | γαρ > Ta^{ai} L Θ syi ar | 9 inc. οχλ. δε
πολυς εκ τ. Ιουδ. ηκουσαν Ta^{ai} D vl pl. co⁺ (syp) | μο-
νον > D 245 eb sys | 12 πολυς > 33 X^b b |

ex discumbentibus cum eo. Maria ergo acce- 3
 pit libram unguenti nardi pistici pretiosi, et
 unxit pedes Iesu et extersit pedes eius ca-
 pillis suis; et domus impleta est ex odore un-
 guenti. Dixit ergo unus ex discipulis eius, Iu- 4
 das Iscariotes, qui erat eum traditurus: Quare 5
 hoc unguentum non venit trecentis denariis
 et datum est egenis? Dixit autem hoc, non 6
 quia de egenis pertinebat ad eum, sed quia
 fur erat et loculos habens ea quae mitteban-
 tur portabat. Dixit ergo Iesus: Sinite illam ut 7
 in diem sepulturae meae servet illud. Pauperes 8
 enim semper habetis vobiscum, me autem non
 semper habetis. Cognovit ergo turba multa ex 9
 Iudaeis quia illic est, et venerunt non prop-
 ter Iesum tantum, sed ut Lazarum viderent,
 quem suscitavit a mortuis. Cogitaverunt autem 10
 principes sacerdotum ut et Lazarum interfice-
 rent, quia multi propter illum abibant ex Iu- 11
 daeis et credebant in Iesum.

In crastinum autem turba multa, quae ve- 12
 nerat ad diem festum, cum audissent quia ve-

---

3 ~ capillis suis pedes eius *codd.* vl

4 dixit c f] dicit *codd.*

Scariot(h)is A^rI-GE^rThW z

6 exportabat IMaTW b ffz, auferebat E e a c

7 sinite MBJDR (a) Amb] *sine *rel.*

diem EpJD^rVW vl pl.] die *rel.*

8 habebitis^{bis} O^cX^{*}Z^oBD^rKCs e c z Aug

9 est] esset BssGsQ c d z

---

3 L 7,38

6 L 8,3; J 13,29

8 Dt 15,11

9 J 11,56s

11 J 7,31

13 nit Iesus Hierosolymam, acceperunt ramos palmarum et processerunt obviam ei et clamabant :

*Hosanna,
benedictus, qui venit in nomine Domini,
Rex Israhel.*

14 Et invenit Iesus asellum et sedit super eum, sicut scriptum est :

15 *Noli timere filia Sion :
ecce rex tuus venit
sedens super pullum asinae.*

16 Haec non cognoverunt discipuli eius primum ; sed quando glorificatus est Iesus, tunc recordati sunt quia haec erant scripta de eo, et
17 haec fecerunt ei. Testimonium ergo perhibebat turba, quae erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento et suscitavit eum a mortuis. Propterea et obviam venit ei turba, quia
18 audierunt eum fecisse hoc signum. Pharisei ergo dixerunt ad semetipsos : Videte quia nihil proficimus ? ecce mundus totus post eum abiit.

12,20-50 *Ultima verba Christi ad populum, epilogus evangelistae*

20 Erant autem quidam gentiles ex his, qui
21 ascenderant, ut adorarent in die festo. Hi ergo

---

12 Hierosolyma AssMsZStBeUQ e a b f r z

16 haec + autem a c d f r

17 quando] quia MG(E* r, e a d)

18 obvia U(Z)

20 ~ gentiles quidam *codd.* vl(-a r)

---

13 Lv 23,40; Ps 117,25s; Mt 23,39; J 1,49; 6,15; 18,33.36

15 Is 40,9; Zch 9,9

16 J 2,22; 7,39

19 J 3,26; 11,48; A 5,28

20 A 8,27; 24,11

Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαῖτα τῶν φοινίκων καὶ 13 Ps 117,25s
ἐξηλήθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῶ, καὶ ἐκραύγαζον·

ᾠσαννά,

*εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου,
καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.*

εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, 14 101,7
καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον·

Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών·

15 Is 40,9
Zch 9,9

*ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται,
καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.*

Ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶ- 16 102,10
τον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν 2,22; 7,39

ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῶ γεγραμμένα καὶ ταῦτα
ἐποίησαν αὐτῶ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' 17

αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημεί-
ου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. διὰ τοῦτο καὶ 18

ὑπήντησεν αὐτῶ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐ-
τὸν πεποιημέναι τὸ σημεῖον. οἱ οὖν φαρισαῖοι 19 3,26; 11,48

εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε
οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

Ἦσαν δὲ Ἑλλήνες τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόν- 20 A 8,27; 24,1
των ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· οὗτοι οὖν 21

13 απαντησ. 28 1194s Us 245 1093s 1170s Ar V al. Ωρ, συνανησ. L D 13-828 X al. 397-423 | εκραυγ.+ λεγοντες Ta^{at(n)} S D 565 1-13 1689-828 348 Xss 4 al. Q A^s al. X^b a ff syspi ar gg bo | 15 θυγατηρ BL 579s W D 565ss 659 X 047s al. Ass al. Ass] -τερ rel. | ερχετ.+ σοι Ta^t 565 138 249 423 e c sysp gg sa | 16 εγνωσ.] ενοησαν D Θ | Ις] ο υιος τ. ανθρωπου 213 | τοτε > Ta W e b c l sysp | επ αυτω] περι αυτου 1241 D Θ ar | 17 οτε] οτι Ta L 579 D 544 440 K^s E* vl sysp ar co⁺ | 18 και > Ta^s Δ 185 1194 1279s 245 472 al. Λ ΕΗ vl gg bo (Ta syp ar) | υπηνητησαν οι οχλοι Ta D c syspi bo | 19 φαρισ.+ συμβουλιον εποιησαν κατ αυτου κ. 346 472 | ωφελουμεν Ta^{ai} c fr vg co, ωφελει 477 028 ff | κοσμος+ολος Ta^{atn} Ψsss D 13^r 954s 7 Xss 440 al. 397-249 lat syspih⁺ ar gg bo | 20 αναβαιν.+ εις Ιεροσολ. 13 1689-230 348^s 251 |

- 1,44
L 19,3; 23,8 προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. ἔρχεται ὁ Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. ἐὰν ἐμοὶ τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω, καὶ ὅπου εἰμι ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.
- 103,4 23
104,10 24
R 14,9
1 C 15,36
105,8 25
Mt 10,39
14,26;17,33
106,10 26
14,3; 17,24
107,4
Ps 6,3s; 41,7 27
Mt 26,38
108,10
5,37 28
Mt 3,17; 17,5
L 22,43 29
11,42 30
14,30; 16,11
L 10,18 31

22 παλιν > Ta^{ais} BL Θ A 317 a syspi ar gg sa⁺ | ερχεται², και⁴ > Ta^{afis} Ψs 892^r W-1242 K^r rel. lat(-ea) syph ar sa⁺ | λεγουσ. +αμφοτεροι Ta^v sys | 23 αποκριν. Bs 33s 579 W X] απεκριθη Θ 13^r 1170s, -νατο rel. | 25 απολλυει Ta^s B-LW 1170s ff ar ach] -λεσει rel. | 26 εσται] εστω 579 826^s 245 473 V 397-423 | 28 πατερο +αγιε 544 826^s 71^c 477 2430 A^r | σου] μου B | το ονομα] τ. υιον 33s 579 1 118s 826^s al. Xss 1187s X^b 317 syh^m gg Or, +εν τη δοξη η ειχον παρα σοι προ του τ. κοσμον γενεσθαι D | ονομα + κ. ευθυς sys | ηλθ. ουν] κ. εγενετο D, κ. ηκουσθη Ta sysp | ουραν. +λεγουσα Taiⁱⁿ 1241 D Π^cX^b 249^s e a c sysh | 29 βροντη γεγονεν Ta^{avs} D vl | 30 γεγον.] ηλθεν Taiⁱⁿ lat(-f) ar sa⁺, εληλυθ. 579 Θ, ηκουσθη sys |

accesserunt ad Philippum, qui erat a Beth-
 saida Galilaeae, et rogabant eum dicentes: Do-
 mine, volumus Iesum videre. Venit Philippus 22
 et dicit Andreae, Andreas rursus et Philip-
 pus dixerunt Iesu. Iesus autem respondit eis 23
 dicens: Venit hora, ut clarificetur Filius ho-
 minis. Amen, amen dico vobis, nisi granum 24
 frumenti cadens in terram mortuum fuerit,
 ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit,
 multum fructum affert. Qui amat animam 25
 suam, perdet eam; et qui odit animam suam
 in hoc mundo, in vitam aeternam custodit eam.
 Si quis mihi ministrat, me sequatur, et ubi 26
 sum ego, illic et minister meus erit. Si quis
 mihi ministraverit, honorificabit eum Pater
 meus. ¹Nunc anima mea turbata est. Et quid 27
 dicam? Pater, salvifica me ex hac hora. Sed
 propterea veni in horam hanc. Pater, clari- 28
 fica nomen tuum. Venit ergo vox de caelo:
 Et clarificavi et iterum clarificabo. ¹Turba ergo 29
 quae stabat et audierat, dicebat tonitruum esse
 factum. Alii dicebant: Angelus ei locutus est.
 Respondit Iesus et dixit: Non propter me 30
 haec vox venit, sed propter vos. Nunc iudi- 31

---

22 dicunt A-MX^cEp*StBeGTh a b c d ff | Iesum
 HZU | 23 glorificetur A-XEpStGTh e d Aug | 26 mi-
 nistraverit] -strabit A-M(Ep* l), -strat Ep^mR a c d |
 27 salvum me fac OX*sUKs z (Q) | hac hora EpB
 GCW a b c fffz* (e l r) Aug] ~ hora hac *rel.* | 28 no-
 men tuum BMacW e a c fff l Aug] ~ tuum nom. *rel.* |
 29 dicebat] -bant A-H^cOStEThT e c d l] ~ factum esse
codd. | 30 haec vox V ff l Tert Aug] ~ vox haec *rel.*

---

24 R 14,9; 1 C 15,36 | 25 Mt 10,39; L 14,26; 17,33 |
 26 J 14,3; 17,24 | 27 Ps 6,3s; 41,6s; Mt 26,38 | 28 J 5,37;
 Mt 3,17; 17,5 | 29 L 22,43 | 30 J 11,42

cium est mundi, nunc princeps huius mundi
 32 eicietur foras. Et ego, si exaltatus fuero a ter-
 33 ra, omnia traham ad me ipsum. Hoc autem
 dicebat significans qua morte esset moriturus.
 34 Respondit ei turba: Nos audivimus ex lege,
 quia Christus manet in aeternum, et quomodo
 tu dicis: Oportet exaltari Filium hominis? Quis
 35 est iste Filius hominis? Dixit ergo eis Iesus:
 Adhuc modicum lumen in vobis est. Ambu-
 late dum lucem habetis, ut non vos tenebrae
 comprehendant; et qui ambulat in tenebris,
 36 nescit quo vadat. Dum lucem habetis, credite
 in lucem, ut filii lucis sitis. Haec locutus est
 Iesus et abiit et abscondit se ab eis.

37 Cum autem tanta signa fecisset coram eis,
 38 non credebant in eum, ¹ut sermo Esaiiae pro-
 phetae impleretur, quem dixit:

*Domine, quis credidit auditui nostro?
 et brachium Domini cui revelatum est?*

39 Propterea non poterant credere, quia iterum
 dixit Esaias:

40 *Excaecavit oculos eorum,
 et induravit cor eorum,*

---

34 oportet > Z*JU

35 eis > AssMX^cStK z*

~ tenebrae vos *codd.* gat

vadit EpD gat d, eat e a b m r

36 est + eis A-MX^cSt

40 cor eorum e a b c fffl q r Aug] ~ eorum cor *rel.*

---

31 J 14,30; 16,11; L 10,18

32 J 8,28

34 Ps 109,4; Is 9,6s; Dn 7,14

35 J 8,12; 9,5; 11,10

36 E 5,8; Mt 23,39

38 Is 53,1; R 10,16

39s Is 6,9s; Mt 13,14s; A 28,26s

κόσμου τούτου. νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω· καὶ γὰρ εἰς τὸν οὐρανὸν ἔβη ἐκ τῆς 32 8,28
 γῆς, πάντα ἐλκύσων πρὸς ἑμαυτόν. τοῦτο δὲ 33
 ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστίν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρούβη ἀπ' αὐτῶν.

Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμ- 37
 προσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, ἵνα ὁ 38 Is 53,1
 λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν εἶπεν· R 10,16

*Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;
 καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;*
 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶ- 39 109,1
 πεν Ἡσαΐας· Is 6,9s
 Mt 13,14s

*Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς,
 καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν,
 ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς* 40 A 28,26s

31 νυν 1[∞]2 Λ* syi | τουτου¹ > Ta^{efl} W D 185 71 1093
 b fl r vg sys | τουτου 1[∞]2 S* 579 13 69 | εξω] κατω Θ
 1093 e b fl r sys sa X_Q | 32 εαν] οταν Ta^{an} 1241 157 e a ff
 syspi ar gg Ω_Q Did Bas X_Q | παντα Ta^{fin} S* D 1355 lat |
 34 ουν B-ΨLssW Xss 1093 317 syih^m sa] > rel. | ανθρω-
 που 1[∞]2 28 788s 828* 71 1279 Ess | 35 εν υμιν] μεθ υμων
 Δ 700 28s 124 1424 pl. M^rU al. 245s Γ-1093 ΑΛ^r 850s
 syspi gg co⁺ | ως BΨLW D 565 1^s X 291 A^r X^b 138] εως
 rel. | 36 ως B-L 579 W D Θ ΑΠ^r 138 Ath] εως rel. | ο >
 BΨL D | 38 τ. προφητ. > 13-828 245 r ach Did X_Q |
 39 οτι παλιν] κ. γαρ D | 40 αυτων 1[∞]2 D | οφθαλμοις
 † κ. τ. ωσιν ακουσωσιν 544 13^r |

καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν,
καὶ ἰάσομαι αὐτούς.

- 110,10 41 ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας, ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐ-
Is 6,1
7,48; 9,22 42 τοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. ὅμως μέντοι
καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς φαρισαίους οὐχ ὠμολό-
5,44 43 γουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· ἠγάπη-
σαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢ περὶ
τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.
- 111,1 44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· Ὁ πιστεύων εἰς
Mt 10,40 ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά
14,9 45 με, καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.
- 112,10 46 ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πισ-
12,36; 8,12 47 τεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη. καὶ ἐάν τις
15,17; 8,15 47 μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ
κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον, ἵνα κρίνω τὸν κόσ-
Hb 4,12 48 μον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ
Ap 19,15 καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρί-
νοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ
49 αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἑμαυτοῦ
οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ αὐτός μοι
8,26.28 50 ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. καὶ οἶδα
ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστίν. ἃ οὖν ἐγὼ
λαλῶ, καθὼς εἶρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

καὶ²+μη D ea fl | τη καρδια συνωσιν S 544 1223 K-482
(ffl q) | στραφ. B-L 579 W D*] επιστραφ. (-στρεψ.) rel.]
41 οτι B-L 579 W Θ 28 1 M Xs 472 A 850s e syi ar co⁺
Ep] οτε Ta³ rel. | αυτου¹] τ. θυ Θ 13-828 l syih* co⁺
(D)| 42 και > Ta³ W 660 e c fffl sa⁺ | 43 ηπερ] υπερ S
33s 579 W 565 1-13 69 543-828 Xss 245 V | 44 εκραξεν
1241 D Θ 13ss 826s A* vl ar | ειπ.] ελεγεν D Θ 13r 1170
bcffl q (e ar) ar | με 44 45 579 1216 U 713 472 b ach |
47 μου+μη 579 W e syi | μη > 1241 0124 D Θ 185 71
245 472 399s vl(-qz) ach | φυλαξη B-L 579 W D Θ 565
1-828 Xss Ass 280 660 al. 397-423 lat pl. sy⁴ ar co⁺] πιστευση rel. syh^m | κ. μη φυλαξη > e | 49 ελαλ.] εληλυ-
θα 892 0124² Θ^c 565 954 1071 Γ Xq | 50 ειρηκ.] ενετει-
λατο 13r sys ar^m gg |

*ut non videant oculis
et non intellegant corde et convertantur,
et sanem eos.*

Haec dixit Esaias, quando vidit gloriam 41
eius et locutus est de eo. Verumtamen et ex 42
principibus multi crediderunt in eum; sed prop-
ter pharisaeos non confitebantur, ut e synagoga
non eicerentur. Dilexerunt enim gloriam ho- 43
minum magis quam gloriam Dei.

Iesus autem clamavit et dixit: Qui credit 44
in me, non credit in me, sed in eum qui misit
me. Et qui videt me, videt eum qui misit me. 45
Ego lux in mundum veni, ut omnis, qui cre- 46
dit in me, in tenebris non maneat. Et, si quis 47
audierit verba mea et non custodierit, ego non
iudico eum; non enim veni, ut iudicem mun-
dum, sed ut salvificem mundum. Qui spernit 48
me et non accipit verba mea, habet qui iu-
dicet eum. Sermo, quem locutus sum, ille iudi-
cabit eum in novissimo die. Quia ego ex me 49
ipso non sum locutus, sed qui misit me Pa-
ter, ipse mihi mandatum dedit quid dicam et
quid loquar. Et scio quia mandatum eius vita 50
aeterna est. Quae ergo ego loquor, sicut dixit
mihi Pater, sic loquor.

---

non²* > *codd.* gat b c ff q r z
41 quando] quia e
42 et > X*BJGDsRKsW e c ff l
e] de *codd.* vl
47 salvum faciam OZUssV gat a c l r z Aug, sal-
vem e d f

---

41 Is 6,1 | 42 J 7,48; 9,22
43 J 5,44 | 44 Mt 10,40
45 J 14,9
46 J 12,35; 8,12
47 J 3,17; 8,15
48 Hb 4,12; Ap 2,16; 19,15
50 J 8,26.28

13-19 *Caritas Christi, Filii Dei et sacerdotis in passione* (Mt 26-27; Mc 14-15; L 22-23)

13,1-38 *Cena, lotio pedum, proditoris manifestatio, negatio Petri praedicta* (Mt 26,17-35; Mc 14, 12-25; L 22,7-38)

13 Ante diem festum Paschae, sciens Iesus quia venit hora eius ut transeat ex hoc mundo ad Patrem, cum dilexisset suos, qui erant
 2 in mundo, in finem dilexit eos. Et, cena facta, cum diabolus iam misisset in cor ut traderet
 3 eum Iudas Simonis Iscariotae, sciens quia omnia dedit ei Pater in manus et quia a Deo
 4 exivit et ad Deum vadit, surgit a cena et ponit vestimenta sua, et, cum accepisset lin-
 5 teum, praecinxit se. Deinde mittit aquam in pelvim et coepit lavare pedes discipulorum
 6 et extergere linteo, quo erat praecinctus. Venit ergo ad Simonem Petrum. Et dicit ei Pe-
 7 trus: Domine, tu mihi lavas pedes? Respondit Iesus et dixit ei: Quod ego facio, tu nescis
 8 modo, scies autem postea. Dicit ei Petrus: Non lavabis mihi pedes in aeternum. Respon-
 9 dit ei Iesus: Si non laverō te, non habebis partem mecum. Dicit ei Simon Petrus: Do-
 10 mine, non tantum pedes meos, sed et manus et caput. Dicit ei Iesus: Qui lotus est, non in-

1 diem T ff* z] + *autem *rel.*

hora eius JE e a c f f z Aug] ~ eius hora *rel. pl.*

2 inmisisset ZBMaKsW a d z

cor O^cIKsTW e b d f f m z Aug] corde *rel.*

5 misit O^rStBeUEKsCs a b f f l m q r z

7 dixit ECs vl(-e l)] dicit *rel.*

8 ei Iesus OXEplUssVCsW c f] ~ Iesus ei *rel.*
 habes A-HXsStUsKC a b d l

1 J 7,30; 8,20; 15,13; G 2,20; 1 J 3,16 | 2 J 11,27;
 L 22,3 | 3 J 3,35; 16,28; 17,2 | 4 Mt 11,29; 20,28;
 L 12,37 | 7 J 13,12ss

Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰη- 13 7,30; 8,20;
 σοῦς ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῆ ἐκ τοῦ 15,13
 κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς G 2,20
 ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν 1 J 3,16
 αὐτούς. καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου 2 113,9
 ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ L 22,3
 αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, εἰδὼς ὅτι 3 114,3
 πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ 3,35; 16,28
 ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπά- 17,2
 γει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμά- 115,10
 τια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν. εἶτα 4 Mt 11,29;
 βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπ- 20,28
 τειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ 5 L 12,37
 λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς Σί- 6
 μωνα Πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος· Κύριε,
 σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς 7
 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, 13,12
 γνώση δὲ μετὰ ταῦτα. λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ 8
 νίψης μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη
 Ἰησοῦς αὐτῷ· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος 9
 μετ' ἐμοῦ. λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, μὴ 9
 τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ
 τὴν κεφαλὴν. λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ὃ λελουμένος 10
 οὐκ ἔχει χρεῖαν εἰ μὴ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ'

1 ηλθ. B- 892 W Θ 565 1-828 M X 1071 713 1093s al. A^r
 X^b 1820-423 Ωρ Χρ] εληλυθεν rel. | 2 γινομ. Ta BS* ΨL
 579 W 1582s 1293 X 713 d syi ar ach] γενομ. rel. | δειπ.
 γιν. > Ta^v | ηδη > Ta³ 482 a c sysp gg | Ιουδας > 2193
 13^r 047 1354 c | 2s > Ta^f | 3 ειδως + δε 13^r 477 713 1170
 Ω b syph⁺, και Ta^{av}s sysi bo | 5 inc. ειτα λαβων υδωρ βαλλ.
 Taⁿ D 13^r 1242 sys ar Af DAp | 6 inc. et cum venisset
 Ta^{av} e sysp | και > BL D e l r syi co⁺ Ωρ | εκεινος] Petrus
 Taⁱⁿ e a c f q vg, Simon Ta sysp, > BS* 1820 b bo Ωρ |
 7 ποιω + σοι W sysh^m | αρτι > e b r sys | 8 Πετρο. + Κε D Θ
 Π^c | σε] τ. ποδας σου e a c f syi gg | 9 ~ Πετρο. Σιμ. BW,
 Σιμων > D 2193 1293 1354 | μου > Ta D 69 185 71 213 472
 280 661 EGs vl(-f q) | 10 ει μη B-579 W D 1-230 348 1071
 K pl. 397 249^s lat Χρ] η rel. | ει μη τ. ποδ. > S c vg^l
 Ωρ^l Tert Aug Hier (579) | ποδ. + μονον D Θ sysp Χρ]

- 15,3 ἔστιν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, ἀλλ᾽
 6,64.70s 11 οὐχὶ πάντες. ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν·
 διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε.
 12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλα-
 βεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν
 116,3 13 αὐτοῖς· Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; Ἵμεῖς φω-
 Mt 23,8.10 νεϊτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ Κύριος, καὶ καλῶς
 117,10 14 λέγετε· εἰμὶ γάρ. Ἵει οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πό-
 Sir 32,1 L 22,27 I T 5,10
 Ph 2,5; C 3,13 15 λετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας· ὑπόδειγμα γὰρ
 I P 2,21; 5,3 ἔδωκα ὑμῖν ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ
 118,3 16 ὑμεῖς ποιῆτε. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν
 Mt 10,24 δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστο-
 Mt 7,24 17 λος μείζων τοῦ πέμπαντος αὐτόν. εἰ ταῦτα οἴδατε,
 Ja 1,25 18 μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. οὐ περὶ πάν-
 119,10 Ps 40,10 των ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ᾽
 14,29 19 ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. ἀπ' ἄρτι
 λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε
 120,1 20 ὅταν γένηται ὅτι ἐγὼ εἰμι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 Mt 10,40 ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμπω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ
 ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμπαντά με.
 121,4 21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἔταράχθη τῷ πνεύ-
 Mt 26,21-25 Mc 14,18-21 L 22,21ss 12,27 ματι καὶ ἔμαρτύρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέ-

αλλ. εστ.] εστ. γαρ Ta^{al} D l syspi ar | 11 οτι BC-LW 1582s 213s 1170s 1820 397 317 vl syri ar co⁺] > rel. | δια-εστε > D | 12 και¹ > Ta^{ai} SΨss 348^r 213s 713 1093 A X^b al. vl(-c q) sysp ar gg co⁺ | αναπεσων Ta^v S^cΨss D Θ 1s 22 rel. lat(-e ar) syh Bas Xq | 14 διδασκ.+ποσω μαλλον D Θ affl r sysp | 15 και+ουτως 251 vg (b c m) gg Xq | 17 οι-δατε+κ. ποιειτε sys | εαν ποιητε αυτα > e sys | 18 εγω +γαρ Ta S 28 544 13^r 213 291 998 2430 A^r 1820 397 cl q r syspi ar gg bo | τινας] ους Ψ 579s W rel. pl. | μου Ta¹ BCLs 213s 1093 397-423 sa] μετ εμου (Mc 14,18) Ta⁴ rel. | επηρκεν SW Θ 1^r U AΠ Hipp | 19 πιστευη-τε BC Ωq¹ | ειμι] ειπον υμιν 2193 13 1689^r 713 | 21 ο > BSL |

diget nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes. ¹Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum; propterea dixit: Non estis mundi omnes. 11

Postquam ergo lavit pedes eorum et accepit vestimenta sua, cum recubisset iterum, dixit eis: Scitis quid fecerim vobis? ¹Vos vocatis me Magister et Domine, et bene dicitis; sum etenim. Si ergo ego lavi pedes vestros, Dominus et Magister, et vos debetis alter alterius lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita et vos faciatis. Amen, amen dico vobis: Non est servus maior domino suo, neque apostolus maior est eo qui misit illum. Si haec scitis, beati eritis si feceritis ea. Non de omnibus dico; ego scio quos elegerim; sed ut adimpleatur Scriptura: *Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum suum.* Amodo dico vobis, priusquam fiat, ut cum factum fuerit, credatis quia ego sum. Amen, amen dico vobis: Qui accipit si quem misero, me accipit; qui autem me accipit, accipit eum qui me misit. 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Cum haec dixisset Iesus, turbatus est spiritu et protestatus est et dixit: Amen, amen 21

---

10 nisi, pedes > Y^rBsJU^cGKTh gat c z

12 et > BGET a b c ffl m z

sua + et O^{*}BsDsT e a b c fff m q

14 ~ vestros pedes OZBsJUMaKC b

16 est² > *codd.* vl

18 ego + enim EpDR c l q r

impleatur A-HO^rJUMaD^rKsCs fl q

levavit Ms^{*}XsGsR b fl

19 ~ credatis cum fact. fuerit *codd.* e a b fl

---

10 J 15,3 | 11 J 6,64.70s | 13 Mt 23,8.10 | 14 Sir 32,1; L 22,27; 1T 5,10 | 15 Ph 2,5; C 3,13; 1P 2,21; 5,3 | 16 Mt 10,24 | 17 Mt 7,24; Ja 1,25 | 18 Ps 40,10 | 19 J 14,29 | 20 Mt 10,40 | 21 J 12,27

dico vobis: Quia unus ex vobis tradet me.
 22 Aspiciebant ergo ad invicem discipuli haesitan-
 23 tes de quo diceret. Erat ergo recumbens unus
 ex discipulis eius in sinu Iesu, quem diligebat
 24 Iesus. Innuit ergo huic Simon Petrus et dixit
 25 ei: Quis est, de quo dicit? Itaque cum recu-
 buisset ille supra pectus Iesu, dicit ei: Domi-
 26 ne quis est? Respondit Iesus: Ille est, cui ego
 intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset
 27 panem, dedit Iudae Simonis Iscariotae. Et post
 buccellam introivit in eum satanas. Et dixit ei
 28 Iesus: Quod facis, fac citius. Hoc autem nemo
 29 scivit discumbentium ad quid dixerit ei. Qui-
 dam enim putabant, quia loculos habebat Iu-
 das, quod dixisset ei Iesus: Eme ea, quae opus
 sunt nobis ad diem festum; aut egenis ut ali-
 30 quid daret. Cum ergo accepisset ille buccellam,
 exivit continuo. Erat autem nox.
 31 Cum ergo exisset, dixit Iesus: Nunc clari-
 ficatus est Filius hominis, et Deus clarificatus

24 dicit *codd.* e a f f l z

26 *inc.* cui respondit A-XStBsGsTh

Simoni XsBIsUQsK b c f l r z

Scariot(h)is S-StBIMaEssThW

27 buccellam E] panem a b c l q r Aug] + *tunc *rel.*
 f q z

et² IMaThT e d] > *rel.* | dicit *codd.* (F d)

29 quod FOXsUKsTW l q r] quia *rel.*

dixisset ZUKsW f l q r] dicit *rel.*

31 dicit *codd.* (-E) vl

23 J 19,26; 20,2; 21,7.20

27 J 13,2

29 J 12,6

γω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. ἔβλε- 22 122,1
 πον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ ἀπορούμενοι
 περὶ τίνος λέγει. ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν 23 123,10
 μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν 19,26; 20,2;
 ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέ- 24 21.7-20
 τρος καὶ λέγει αὐτῷ· εἶπέ τις ἐστὶν περὶ οὗ λέ-
 γει. ἀναπεσὼν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ 25
 Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστίν; ἀποκρίνε- 26
 ται οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ
 ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. βάψας οὖν τὸ ψωμίον 124,9
 λαμβάνει καὶ δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώ-
 του. καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖ- 27 13,2
 νον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς· ὃ ποιεῖς 125,10
 ποιήσον τάχιον. τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακει- 28
 μένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· τινὲς γὰρ ἐδόκουν, 29 12,6
 ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς
 τὴν ἑορτήν, ἣ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. λαβὼν οὖν 30
 τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.
 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς· Νῦν ἔδο- 31
 ξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἔδο-

22 ουν > BS^cCs 245 e ar | 23 δε > BC^{*}sLs 1188 sysh⁺
 Or|εκ>Θ-21 1 22^s 1424 pl. 1223 rel.] ον+και D 317 a|
 24 κ. λεγει - εστιν] πυθεσθαι τις αν ειη Ta^{av} Ψ 579s W
 rel. pl. (e c)r sy⁴ ar gg co⁺] περι ου λεγει> b ff| 25 ανα-
 πεσ. BC^{*}-892 Xs 713 251 K-482 Ωρ] επιπεσων rel. | ου-
 τως>Ta S 892s W D Θ 565 544 1^r 788s 7 348^r 213 998
 1093sss ArX^bV 397-423 verss.Ωρ| 26 ουν] και Ta^{il},>Ta
 S*Ψs 579^r rel. pl. sysph* ar co⁺| Ις+κ. λεγει Ta^{at} S 892
 D 13-230 1187 syri ar bo | βαψω... και] εμβαψας W D
 565 544 1s 118-13 1689-828 al. Ar al. (S 33 892ss Θ 7^s
 rel.) | δωσω BCLW 544 M Xss 713 al.] επιδωσω rel. |
 λαμβαν. κ.>Ta³ S*Ψ 579s W rel. pl. lat syspih* ar gg
 co⁺ | Σιμωνος>788s ea ar | 27 μετα+ το λαβειν 1170
 vl(-e) sa⁺ | μετα το ψωμ.] statim e,>D | τοτε>Ta³ SL
 579 D 565 397^s vl syxi gg co⁺| ποιεις] θελεις ποιειν Ta^{an}
 e ar co⁺ | 28 δε>BΨ 579 W 1194 713 | 29 ο>BS 1582
 Ωρ | 31 ουν>892 Δs 700 28^r 22 1424 rel. pl. | ο^t>
 BSLΔ 28s 945 461s 661s |

- 2,23; 17,1-5 32 ξάσθη ἐν αὐτῷ. εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ,
καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς
7,33s; 8,21 33 δοξάσει αὐτόν. τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν
εἶμι· ζητήσετε με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰου-
δαίοις ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε
15,12s.17 34 ἔλθειν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. Ἐντολὴν καινὴν
1 J 2,8ss δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς
ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
35 ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ
ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.
126,1 36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ ὑπά-
36-38: γεις; ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ὅπου ὑπάγω οὐ
Mt 26,33ss δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ
Mc 14,29ss δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ
L 22,31-34 21,18s 37 ὕστερον. λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, διὰ τί οὐ
δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχὴν μου
38 ὑπὲρ σοῦ θήσω. ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· τὴν ψυχὴν
18,27 σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ
μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.
127,10 14 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε
14,27 2 εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰ-
Mc 11,22 κία τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μή,

εν αυτω 31∩32 Ta^{ft} BS*C*L 579 W D 1 659s Xss 472
Pss 397^s 317 a b c ffl* z* vg^l sysi ach Tert Amb|εαυτω]
αυτω BS* 1207 1194 4 Λ Η Ω ρ | 33 μικρ.†χρονον Ta^{atn}
SΨLs Θ 13 1689-828 al. Xss 713 Γ 461 c fl syh ar gg Eus
Xρ | οτι>S* 579 W D V 249^s e b c ffl vg | 34 inc. πλην
εντολ. 565 1s 1071 660 138 sysi sa⁺|αλληλους 1∩2 13sss
1293s 1216 XΓ(Ta^v) e c ff sys | 35 τουτω†γαρ D 660 c
sys | αγαπην-αλληλοις] αγαπατε αλληλους 788s 124 185
047 1820 0141 syh^m ar co⁺ Did Xρ | 36 αυτω²>Ta^{ts} B
C*L 1071 1093 1170s lat(-q) ar bo | νυν>Δ 348^r U* 1187
lat pl. ach | ακολουθησεις] venies Ta syp Eus^s | 37 ο
Πετρος>D 22 660 | Κε>S* 33 565 249^s vg sys bo|ακο-
λουθ. αρτι] νυν ακολ. C*LWD 28 Xs 473 440 1820 397,
†αρτι W D ar (sysi gg ach) | 38 Ις†κ. ειπ. αυτω D c ff
lz gg | οϋ†συ W a b ffr ar|14,1 inc. κ. ειπ. τ. μαθηταις
αυτου D 423 a c (Ta^{avi} sys) | καρδια + μηδε δειλια-
τω (J 14,27) Taⁿ 1689 185 Xss e | καρδια†αλλα ar |

est in eo. Si Deus clarificatus est in eo, et 32
 Deus clarificabit eum in semetipso, et con-
 tinuo clarificabit eum. Filioli, adhuc modicum 33
 vobiscum sum. Quaeritis me, et, sicut dixi Iu-
 daeis: Quo ego vado, vos non potestis venire,
 et vobis dico modo. Mandatum novum do vo- 34
 bis, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos, ut
 et vos diligatis invicem. In hoc cognoscent 35
 omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem
 habueritis ad invicem.

Dicit ei Simon Petrus: Domine, quo vadis? 36
 Respondit Iesus: Quo ego vado, non potes me
 modo sequi, sequeris autem postea. Dicit ei 37
 Petrus: Quare non possum te sequi modo?
 animam meam pro te ponam. Respondit ei 38
 Iesus: Animam tuam pro me pones? Amen,
 amen dico tibi: Non cantabit gallus, donec
 ter me neges.

14,1-31 *Verbum consolationis*

Non turbetur cor vestrum. Creditis in Deum, 14
 et in me credite. In domo Patris mei man- 2
 siones multae sunt, si quo minus dixissem vobis,

32 si Deus - in eo > FH*X*sGE a b c d ff1* z* Tert
 Amb

33 quaeritis YssO^rBeIGD^rKCs vl

35 ~ mei discip. *codd.*(-E) a d fff r z

37 ~ sequi te SOZBJUMaDRKs c z

38 ei > *codd.*(-Th) vl pl.

ponis S^rBeIUss*CsW e a b d q z

ter me XDR(E) c e q r] ~ me ter *rel.*

32 J 12,23; 17,1-5

33 J 7,33; 8,21

36 J 21,18s

14,1 J 14,27; Mc 11,22

3 quia vado parare vobis locum. Et si abiero,
 et praeparavero vobis locum, iterum venio et
 accipiam vos ad meipsum, ut, ubi sum ego, et vos
 4 sitis. ¹Et quo ego vado scitis et viam scitis. ¹Dicit
 5 ei Thomas: Domine, nescimus quo vadis, et quo-
 6 modo possumus viam scire? Dicit ei Iesus:
 Ego sum via et veritas et vita, nemo venit
 7 ad Patrem, nisi per me. Si cognovissetis me,
 et Patrem meum utique cognovissetis, et amodo
 8 cognoscetis eum et vidistis eum. Dicit ei Phi-
 lippus: Domine, ostende nobis Patrem, et suf-
 9 ficit nobis. Dicit ei Iesus: Tanto tempore vo-
 biscum sum, et non cognovistis me? Philippe,
 qui videt me, videt et Patrem. Quomodo tu
 10 dicis: Ostende nobis Patrem? ¹Non creditis quia
 ego in Patre, et Pater in me est? Verba quae
 ego loquor vobis, a me ipso non loquor. Pater
 11 autem in me manens, ipse facit opera. Non
 creditis quia ego in Patre, et Pater in me est?
 12 Alioquin propter opera ipsa credite. ¹Amen,
 amen dico vobis, qui credit in me, opera, quae

---

11 non creditis] *credite mihi vl pl. Tert

---

3 ~ ego sum JETH b c d f ff q z

5 vadas ZU, eas e

6 et¹ > O*ZRKTW Tert

7 cognoscetis] -scitis S-HO^cZStGDC, nostis vl

9 vidit^{bis} SrBeIUGQKsCs vl

10 creditis AsStC c m] credis *rel.*

---

3 J 12,26; 17,24

6 Hb 10,20; Mt 11,27; J 11,25; R 5,1s

9 J 12,45; Hb 1,3; Mt 17,17

10 J 12,49

11 J 14,20; 10,25.38 | 12 Mc 16,19s

εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον
 ὑμῖν. καὶ εἰάν πορευθῶ καὶ ἐτοιμάσω τόπον ὑμῖν, 3 12,26; 17,24
 πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς
 ἑμαυτόν, ἵνα ὅπου εἶμι ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε. καὶ 4
 ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. λέγει αὐτῷ 5
 Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ
 πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναί; λέγει αὐτῷ 6 Hb 10,20
 Ἰησοῦς· ἐγὼ εἶμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ Mt 11,27
 ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' R 5,1s
 ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκετέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν 7
 ἤδειτε. ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἔωράκατε.
 λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πα- 8
 τέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· το- 9 12,45; Hb 1,3
 σοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἶμι καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Mt 17,17
 Φίλιππε; ὁ ἔωρακὸς ἐμὲ ἔώρακεν τὸν πατέρα· καὶ
 πῶς σὺ λέγεις· δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; οὐ πισ- 10 12,49
 τεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί
 ἐστίν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἑμαυ-
 τοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατήρ ὁ ἐν ἐμοί μένων ποι-
 εῖ τὰ ἔργα αὐτός. πιστεύετε μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πα- 11 14,20;
 τρὶ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα 10,25-38
 αὐτὰ πιστεύετε. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πισ- 12 Mc 16,19s

2 αν > S 579 W 2193 | οτι > Δs Θs 28s 1424-U 157 pl. Γ
 pl. 280 Ω^r EGs a f q | 3 και³ > Ta^{avn} 892 Δs W D Θ pl.
 1424 pl. al. Γ pl. A pl. V 655ss EG syp sa⁺ | ετοιμασω]-σαι
 892 1241 D 700 21s 1424^s al. 660^r 869-423 f sa⁺ | εγω
 †εκει 185 440 473, ~ Ta^s 13 1689^r ar gg co⁺ | 4 τ. οδον]
 †κ. τ. οδ. οιδατε Ta³ Ψ 892 Δs rel. pl. e b c f f q z vg sy⁴
 ar gg co | 5 Θωμας †ο λεγομ. Διδυμος (J 11,17) D 76 |
 και > BC* LW a b r sys sa⁺ | δυναμεθα - ειδεναι] οιδαμεν
 τ. οδον BC* a, ~ D e b Tert | 7 εγνωκετε] -κατε Ta S
 (W) D* 1207 1216 660 vl | αν ηδειτε BC* Ψss 565 1s Q*
 1820, ~ 22 Xs 660 0141] εγνωκετε αν rel. pl., γνωσεσθε
 S 579 W D* (vl) I q | 9 τοσουτω χρονω S* W D Q 1820
 lat(-ff) Tert Ω q Eus | και² > BS 579 W Q lat pl. | 10 λεγω
 B^cL XN e q syh^m] > B*, λαλω rel. | ο³ > BL 1321 713
 1820 Ω q | αυτος] αυτου BS D co⁺, ταυτα Ta⁺ f sycph,
 > e syi Tert | 11 inc. ου πιστ. Ta^{fin} U 1093 vg | μοι >
 Ta³ 700 291 1820 ff vg syp gg Tert Did X q | ~ ο πατ.
 εν εμ. καγω εν τω πατρι Ta^v D Hil |

τεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ καὶ κεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι· καὶ ὅτι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασιῆ ὁ πατήρ ἐν τῷ υἱῷ. ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω.

Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσετε. καὶ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα ἦ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ἡ τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει [αὐτό]. ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν. ὁ ἔχων τὰς ἐντολὰς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· Κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ

12 πατερα+μου 892 Δs 700-21 118s rel. pl. e syh sa+ | 13 ποιησω 14 Ta^v 118s 245 Λ* 0141 | 14 εαν 15 Ta^{ftl} 565 1s 22 Xs b syvi ar | εγω] τουτο BΨss 060 124 1071 1093 AL^{ess} al. cr vg co+ | 15 τηρησετε BΨL 1293ss 1579 1071 713 1820 co+ Eus Ep Xp] -σητε S 33 579 060 69, -σατε rel. | 16 η] μενη Ta^{fin} W 892^r rel. pl. vg syi^h* ar gg | 17 αυτο² > Bs 579 W a | υμεις BsΨ 579 W 346 713 Q a b sa+] + δε rel. | *εστιν BW D* 565 1s 22 69 291 660s vl sycpi | 19 θεωρησετε Ta^{atn} e a b c f q z sycp ar bo | ζησετε Ta^{atn} BL Xs lat(-e a) sy³ ar co+ | 21 αγαπων 1 2 Δ e ff | 22 Ιουδ. ουχ ο Ισκαρ.] Θωμας sys | ουχ ο Ισκαρ.] Θωμας syc, ο κανανειτης sa+] + sed alius Ta¹ b c ffr | και¹ > Ta³ B 33s D Θs 544 X 1071 AE al. 397 249^s lat(-q) synp ar gg co+ | γεγον.] εστιν D synp gg Xp, facies Ta^t syi |

ego facio, et ipse faciet et maiora horum faciet,
 quia ego ad Patrem vado. Et quodcumque pe- 13
 tieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut
 glorificetur Pater in Filio. Si quid petieritis me 14
 in nomine meo, hoc faciam.

Si diligitis me, mandata mea servate. ¹Et 15
 ego rogabo Patrem, et alium paraclitum dabit 16
 vobis, ut maneat vobiscum in aeternum, ¹Spi- 17
 ritum veritatis, quem mundus non potest acci-
 pere, quia non videt eum nec scit eum. Vos
 autem cognoscetis eum, quia apud vos ma-
 nebit et in vobis erit. Non relinquam vos or- 18
 phanos, veniam ad vos. Adhuc modicum, et 19
 mundus me iam non videt. Vos autem videtis
 me, quia ego vivo, et vos vivetis. In illo die 20
 vos cognoscetis quia ego sum in Patre meo,
 et vos in me, et ego in vobis. Qui habet man- 21
 data mea et servat ea, ille est qui diligit me.
 Qui autem diligit me, diligitur a Patre meo;
 et ego diligam eum et manifestabo ei me ip-
 sum. Dicit ei Iudas, non ille Iscariotes: Do- 22
 mine, quid factum est, quia manifestaturus es

---

13 patrem > *codd.*(-J) vl

14 me > DsRTW e a d ffr z Aug

17 vidit JQVTh ffq

cognoscitis S-OStBI^r b f q

19 videtis] -bitis EpBeJGDCW e a b c f q z

20 sum > X*ZJDsRCs vl

21 diligitur O*JUQKsCs a f r z

22 ~ nobis manifest. *codd.*

---

13 J 15,7; Mc 11,24; 1J 5,14

14 J 16,23s | 15 J 15,10; 1J 5,3

16 J 14,26; 15,26; 16,7ss; 1J 2,1

17 J 16,13; 7,39; Mt 10,20; R 8,26

19 J 16,16 | 20 J 17,21ss

21 2C 3,18; 1J 5,3

22 A 10,41

- 23 nobis teipsum, et non mundo? Respondit Iesus et dixit ei: Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus.
- 24 Qui non diligit me, sermones meos non servat. Et sermonem quem audistis non est meus, sed eius, qui misit me, Patris.
- 25 Haec locutus sum vobis apud vos manens.
- 26 Paraclitus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia, quaecumque dixerō
- 27 vobis. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis; non, quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum neque formidet.
- 28 Audistis quia ego dixi vobis: Vado et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem, quia Pater maior me
- 29 est. Et nunc dixi vobis prius quam fiat, ut,
- 30 cum factum fuerit, credatis. Iam non multa loquar vobiscum; venit enim princeps mundi
- 31 huius et in me non habet quidquam. Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem, et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Surgite, eamus hinc.

---

23 mansiones S^c-StBsThT z

24 sermonem] sermo EpDQs*VT^c a Aug

26 mittit HStT

27 pacem¹ † meam GZ^cBsMaE gat e a ffz

---

23 J 14,21; 13,34; Pr 8,17; Sir 2,18; Mt 18,20; 28,20; E 3,17; 2 C 6,16

24 J 7,16; 1 J 2,5

26 J 14,16; Mt 10,19s

27 J 14,1; 16,33; Ph 4,7

28 J 14,3.18; L 24,52

29 J 13,19

30 J 12,31; E 2,2

31 J 10,18; Mt 26,46; Mc 14,42

κόσμῳ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν 23 14,21; 13,34
 τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ Pr 8,17
 πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν Sir 2,18
 ἔλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. E 3,17
 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· 24 7,16
 καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ 1 J 2,4s
 τοῦ πέμπαντός με πατρός. 131,1

Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· ἰδὲ 25
 δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει 26 132,10
 ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς δι- 14,16
 δάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον Mt 10,19s
 ὑμῖν ἐγώ. Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν 27 Ph 4,7
 ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν. οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν 14,1; 16,33
 ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρ-
 δία μηδὲ δειλιάτω. ἤκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον 28 14,3-18
 ὑμῖν· ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγα- L 24,52
 πᾶτέ με. ἐχάρητε ἂν ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν
 πατέρα, ὅτι ὁ πατήρ μείζων μου ἔστιν. καὶ νῦν 29 13,19
 εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται
 πιστεύσητε. οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν, ἔρ- 30 12,31; E 2,2
 χεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ
 ἔχει οὐδέν, ἀλλ' ἵνα γνῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ 31 10,18
 τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, Mt 26,46
 οὕτως ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν. Mc 14,42

23 ελευσομαι, ποιησομαι D e syc ach Af | 24 λογος + ο
 εμος D 2145 660 e a syih ar | πατρος > 13ss 826^s 472 sys
 Did X^o | 26 πατηρ + μου Ta D Π^c synp Eus | παντα 1° 2
 1241 Λ 0141 b syc | ειπον] ανειπω Ta^{al} D 2145 291 1355
 Π^s 1375 synrh* | 28 αγαπατε Taⁿ 33s 579 D* 13^r 1207
 1071 660 280 1187s H | οτι² + ειπον Δ 700 28^r 118s 1424
 pl. 348^r al. Γ pl. Λ^r rel. | 29 πιστευσ. + μοι Ta^l D ar^m,
 + οτι εγω ειπον υμιν 33 2193 13 1689^r 713 | 30 γαρ >
 Ta^{at} 69 ar | κοσμου + τουτου (J 12,31) Ta^{ftl} 579 565 1s
 13s 1689-828 1820 138 c vg syi ar co^t Ω^o Hipp | ουκ
 εχει] ευρησει 544 1355 2430 K-726 229ss 397 f syh^m ar
 gg ach (Ω^o) Hipp Ath Bas Hil (D a) | 31 και > A* 4 E
 b ff sys sa | ενετειλ.] εντολην εδωκεν B 33 L 565 1s Xss
 1321 397^s lat ach |

- Jr 2,21 15 Ἐγὼ εἶμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πα-
 Ps 79,9-16 2 τήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ
 Sir 24,23 μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρ-
 πὸν φέρον καθαίρει αὐτό, ἵνα καρπὸν πλείονα
 3 φέρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον
 4 ὃν λελάληκα ὑμῖν. μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν
 ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν
 φέρειν ἄφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ,
 1 C 12,12,27 5 οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. ἐγὼ
 2 C 3,5 εἶμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν
 ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν,
 Mt 3,10; 6 ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. ἐὰν
 13,40 μὴ τις μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα
 καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ
 133,4 7 πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ
 Mc 11,24 καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ ἐὰν θέλητε
 134,10 8 αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. ἐν τούτῳ ἔδο-
 Mt 5,16 ξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε
 9 καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. καθὼς ἠγάπησέν
 με ὁ πατήρ, κἀγὼ ὑμᾶς ἠγάπησα· μείνατε ἐν
 14,15: 8,29 10 τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρή-
 1 J 2,4,8 σητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τοῦ
 πατρὸς μου τὰς ἐντολάς τετήρηκα καὶ μένω αὐ-
 17,13 11 τοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ
 χαρὰ ἣ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ἦ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

1 ο αμπελων Ta¹ Af Ef Cyr | αληθ. + υμεις τα κλημ.
 1820 syi¹ Ωρ Χρ Hil | 2 αρει Ta^{fin} e r vg co⁺ | καθαριει
 Ta^{fin} D lat pl. co⁺ | 2ss φερη φερειν D* | 4 μενη BS 33*
 L 579 213 ar] μεινη rel. | ουδε] και Xs, a b c ff r ar syih
 co⁺ Eus | μενητε BSL 579 Θ* A d] μεινητε rel. | 5 εγω+
 γαρ D* a sys | 6 μενη BS* 579 D Θ 2145 A] μεινη rel. | κ.
 καιεται] κ. καιουσι 21 2430 397, ut uratur Ta^{a(1)} sysp |
 7 αιτησασθε κ.] αιτησασθαι Ta a c f sysp gg [γενησετ.] δο-
 θησεται 118s 251 syi¹ | υμιν > Ta^v D* e | 8 γενησθε BL
 D 565 544 1 1223 Ms Xs 713 Γ 1355 1346-Λ 262 | 9 αγα-
 πη 10 αγαπη⁴ S* c | 10 τ. πατρ. μ. τ. εντολ. BS a b ff vg Eus
 Xr] ~ τ. εντ. τ. π. μου rel. | 11 ἦ BCs 892s W D Θ 565 1^s 22
 1071s 713 1093 A 1346^r 397^r lat pl. sy⁴ ar sa] μεινη rel. |

15,1-7 *Necessitas unionis cum Christo, praeceptum caritatis*

Ego sum vitis vera, et Pater meus agri- 15
cola est. Omnem palmitem in me non feren- 2
tem fructum tollet eum, et omnem, qui fert
fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat.
Iam vos mundi estis propter sermonem, quem 3
locutus sum vobis. Manete in me, et ego in 4
vobis. Sicut palmes non potest ferre fructum
a semetipso, nisi manserit in vite, sic nec vos,
nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos pal- 5
mites; qui manet in me, et ego in eo, hic fert
fructum multum, quia sine me nihil potestis
facere. Si quis in me non manserit, mittetur 6
foras sicut palmes et arescet, et colligent eum
et in ignem mittent, et ardet. Si manseritis in 7
me, et verba mea in vobis manserint, quod-
cumque volueritis petetis, et fiet vobis. In hoc 8
clarificatus est Pater meus, ut fructum pluri-
mum afferatis et efficiamini mei discipuli. Sic- 9
ut dilexit me Pater, et ego dilexi vos. Manete
in dilectione mea. Si praecepta mea servave- 10
ritis, manebitis in dilectione mea, sicut et ego
Patris mei praecepta servavi et maneo in eius
dilectione. Haec locutus sum vobis, ut gau- 11
dium meum in vobis sit, et gaudium vestrum
impleatur.

4 nec] et X*ERT a b c ff r

6 *inc.* et si ZUK (a b)

arescit HZ^cGDT r Aug, aruit AsM^rB^rC b ff(a f)

eum DsRTVW r z] eos *rel.* b ff

mittunt A-StBsJ-Ma e b ff

ardent A^rB^rQsC b ff(a)

1 Jr 2,21; Ps 79,9-16; Sir 24,23 | 5 1 C 12,12s.27;
2 C 3,5 | 6 Mt 3,10; 13,40 | 7 Mc 11,24 | 8 Mt 5,16 |
10 J 14,15; 8,29; 1 J 2,4.8 | 11 J 17,13

12 Hoc est praeceptum meum, ut diligatis in-
 13 vicem, sicut dilexi vos. Maiorem hac dilectio-
 nem nemo habet, ut animam suam ponat quis
 14 pro amicis suis. Vos amici mei estis, si fece-
 15 ritis quae ego praecipio vobis. Iam non dicam
 vos servos, quia servus nescit quid faciat do-
 minus eius. Vos autem dixi amicos, quia om-
 nia, quaecumque audivi a Patre meo, nota feci
 16 vobis. Non vos me elegistis, sed ego elegi vos
 et posui vos, ut eatis et fructum afferatis, et
 fructus vester maneat; ut quodcumque petie-
 17 ritis Patrem in nomine meo, det vobis. Haec
 mando vobis, ut diligatis invicem.

15,18-16,15 *Mundi odium, Spiritus sancti testi-
 monium et auxilium*

18 Si mundus vos odit, scitote quia me prio-
 19 rem vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis,
 mundus quod suum erat diligeret; quia vero
 de mundo non estis, sed ego elegi vos de
 20 mundo, propterea odit vos mundus. Memen-
 tote sermonis mei, quem ego dixi vobis: Non
 est servus maior domino suo. Si me persecuti
 sunt, et vos persequentur; si sermonem meum
 21 servaverunt, et vestrum servabunt. Sed haec
 omnia facient vobis propter nomen meum, quia
 22 nesciunt eum qui misit me. Si non venissem
 et locutus fuissetis eis, peccatum non haberent;
 nunc autem excusationem non habent de pec-

---

13 hac] hanc FH^osZ*StIGD^rKThT e a q z
 ponat quis MGTh Aug] ~ quis pon. *rel.*
 15 dicam Y*StW q] dico *rel.*
 facit AsHssEp*StBeIUssD b d ff z
 21 ~ me misit OZsUMaKs vl(-z)

---

12 J 13,34; 1 J 3,11; Mc 12,31 | 13 J 10,11; 1 J 3,16 |
 14 J 8,31; Mt 12,50 | 16 J 13,18 | 18 J 7,7; 1 J 3,13 |
 19 1 J 4,5; J 17,14 | 20 J 13,16; Mt 10,24 | 21 J 10,22;
 16,3; Mt 5,11; Mc 13,13

Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἣ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε 12 13,34; 1J 3,11
 ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. μείζονα ταύ- 13 Mc 12,30
 της ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐ- 135,4
 τοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ὑμεῖς φίλοι μου 136,10
 ἐστε, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. οὐκέτι 10,12; 1J 3,16
 λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί 14 8,31; Mt 12,50
 ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἵρηκα φίλους, ὅτι 15
 πάντα ἃ ἠκούσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρι-
 σα ὑμῖν. οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξε- 16 13,18; 6,70
 λεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπά-
 γητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν
 μένη, ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ 137,4
 ὀνόματί μου δῶ ὑμῖν. ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, 17
 ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ 18 138,10
 πρώτον ὑμῶν μεμίσηκεν. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, 19 7,7; 1J 3,13
 ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσ- 1J 4,5
 μου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ 17,14
 κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνη- 20 L 6,22
 μονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν
 δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίω- 139,3
 ξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτή- 13,16
 ρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ἀλλὰ ταῦ- Mt 10,24
 τα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, 140,10
 ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με. εἰ μὴ ἦλθον 21 141,1
 καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν 16,3; 15,10
 δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐ- Mt 10,22
 22 Mc 13,13
 142,3
 143,10

13 τις > Taⁱⁿ S* D* Θ vl(-qz) syi ar sa⁺ | 14 υμεις+γαρ S* 579 D* | α (B) SLssW Θs 28^r 22-828 Xss 1093 440 397-423 lat pl. gg] οσα rel. syh* | 15 μου > 565 1s 0141 138 Iq | 16 υμιν + τουτο ποιησω ινα δοξασθη ο πατηρ εν τω υιω 13^r | 18 υμων > S* 579 D e a b c ff ar gg bo | 20 λογου +μου Ta^{is} Δ 065 124 Γ ΛEG q syh, τ. λογους ους D (e bff) | αυτου + 13,16b-18a a | 21 παντα > 579 D 71 X 251 ar | εις υμας] υμιν ΨΔs 065 700^r 22^s rel. pl. ea fq syh* gg bo | 22.24 ειχουσαν Bs 33s 1s N Π^c] ειχον rel. |

- 144,10 23 τῶν. Ἴδὲ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. Ἴει
 5,23; 1 J 2,23 24 τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος
 L 10,16 ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἐω-
 145,10
 14,11 ράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέ-
 Ps 34,19; 25 ρα μου. ἀλλ' ἵνα πληρωθῆ ὁ λόγος ὃ ἐν τῷ νό-
 68,5 μῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.
 14,26; L24,49 26 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμ-
 ψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
 θείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος
 L 1,2 27 μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε,
 A 1,8; 5,32 ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.
 14,29 16 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε.
 146,1 2 ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται
 9,22 ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν
 Mt 5,11; 24,9 3 προσφέρειν τῷ Θεῷ. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν
 L 6,22 [ὑμῖν], ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ.
 15,21 4 ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα
 L 22,53 5 αὐτῶν μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν.
 17,12 6 ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ'
 147,10 ὑμῶν ἦμην.
 7,33 5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ
 6 οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις; ἀλλ' ὅτι
 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν
 14,16.26 7 τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν·
 συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. εἰ γὰρ μὴ ἀπ-
 ἐλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς·

24 καὶ¹ > Ta^{ais} 71 clr sysi ar¹ co⁺ | 26 δε* > BS 579s
 P²² 565 el syi co⁺ Did Xq Nov Hil | πεμπω D ff Ep|
 πατρος^{1.2} +μου D ac sysp gg sa Nov (33 Π* bo Did, b
 Hil) | 27 δε > D 565 185* 138 lat sy³ ar | 16,3 > sys| ποιου-
 σιν Θ c q | υμιν > Ta^{af} BΔs Θs 28s 2193 1424-1010 M 71
 U 245^s Γ pl. A pl. Λ 262ss rel. pl. e b l q syph⁺ | 4 αλλα
 > Ta^{a(i)s} D* e a l sysp sa⁺ Xq | αυτων¹ > Ta¹ SΨ 579ss
 W D 700^r 1s 1689s 1424 rel. pl. a sysi ar gg co⁺ | αυτων²
 > Ta^{af} S^eL D 788-828 270^s 1820 397 lat sys ar sa⁺ bo¹ |
 7 ουκ ελευσ.] *ου μη ελθη BΨss 1071 1820 Xq |

cato suo. Qui me odit et Patrem meum odit. 23
 Si opera non fecissem in eis, quae nemo alius 24
 fecit, peccatum non haberent; nunc autem et
 viderunt et oderunt et me et Patrem meum.
 Sed ut adimpleatur sermo, qui in lege eorum 25
 scriptus est: *Quia odio habuerunt me gratis.*

Cum autem venerit Paraclitus, quem ego 26
 mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis, qui
 a Patre procedit, ille testimonium perhibebit
 de me. Et vos testimonium perhibebitis, quia 27
 ab initio mecum estis.

Haec locutus sum vobis, ut non scandali- 16
 zemini. Absque synagogis facient vos; sed ve- 2
 nit hora, ut omnis, qui interficit vos, arbitre-
 tur obsequium se praestare Deo. Et haec fa- 3
 cient vobis, quia non noverunt Patrem neque
 me. Sed haec locutus sum vobis, ut, cum ve- 4
 nerit hora eorum, reminiscamini quia ego dixi
 vobis. Haec autem vobis ab initio non dixi,
 quia vobiscum eram.

Et nunc vado ad eum qui misit me, et 5
 nemo ex vobis interrogat me: Quo vadis? Sed 6
 quia haec locutus sum vobis, tristitia implevit
 cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis: 7
 expedit vobis ut ego vadam; si enim non abie-

---

25 impleatur *codd.* vl | ~ odio me habuer. S-MB-
 GRCs bff, oderunt me OX*ss*UMaKs e a d q r z |
 27 perhibetis AssM^rBssUssDQsV a c fl z | 16,2 veniet.
 GKs e c fl q r Cyp | ~ se obseq. SXssBJUMaDKsTz |
 3 vobis XIDW a c d fff Aug] >rel. | 5 et¹] at S-M
 EpBUssDRKsCs lz | ~ me misit *codd. pl.* | 7 enim
 † ego OBMaQ f q

---

23 J 5,23; 1 J 2,23 | 24 J 9,41 | 25 Ps 34,19; 68,5 |
 26 J 14,16s.26; L 24,49 | 27 L 1,2; A 1,8.21; 5,32 |
 16,1 J 14,29 | 2 J 9,22; Mt 5,11; 24,9; L 6,22 | 3 J 15,21 |
 4 J 17,12 | 5 J 7,33 | 7 J 14,16.26

ro, Paraclitus non veniet ad vos; si autem
 8 abiero, mittam eum ad vos. Et cum venerit
 ille, arguet mundum de peccato et de iustitia
 9 et de iudicio. De peccato quidem, quia non
 10 crediderunt in me. De iustitia vero, quia ad
 11 Patrem vado, et iam non videbitis me. De
 iudicio autem, quia princeps huius mundi iam
 12 iudicatus est. Adhuc multa habeo vobis dicere,
 13 sed non potestis portare modo. Cum autem
 venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos om-
 nem veritatem; non enim loquetur a semet-
 ipso; sed quaecumque audiet loquetur, et quae
 14 ventura sunt annuntiabit vobis. Ille me clari-
 ficabit, quia de meo accipiet et annuntiabit
 15 vobis. Omnia quaecumque habet Pater, mea
 sunt. Propterea dixi: Quia de meo accipiet et
 annuntiabit vobis.

16,16-33 *Epilogus*

16 Modicum, et iam non videbitis me; et ite-
 rum modicum, et videbitis me, quia vado ad
 17 Patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad
 invicem: Quid est hoc, quod dicit nobis: Mo-
 dicum, et non videbitis me, et iterum modi-
 cum, et videbitis me, et quia vado ad Patrem?
 18 Dicebant ergo: Quid est hoc, quod dicit: Mo-
 19 dicum? nescimus quid loquitur. Cognovit au-
 tem Iesus quia volebant eum interrogare et

---

9 credunt S-MXEpStBssGER b ff r | 10 videtis *Z
 IUE d | 11 huius mundi SM*EpDQsK a c f ff q r Aug]
 ~ mundi h. *rel.* | iam W b q] > *rel.* | 13 vos+in S-
 FMXEpStUGDQs a c f l q r z | 17 ex discip.] disci-
 puli X*Ep^mBJE^rT^o a b c f ff r | 18 loquatur S*X*s]U z

---

8 1 C 14,24; Hb 4,12 | 9 J 3,18; R 1,18 | 10 A 5,31;
 R 4,25 | 11 J 12,31; 14,30 | 12 1 C 3,1; Hb 5,11s |
 13 J 14,26; 1 J 2,27 | 15 J 17,10 | 16 J 14,19

ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. καὶ 8 1 C 14,24
 ἔλθων ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας
 καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. περὶ 9 3,18; R 1,18
 ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ 10 A 5,31
 δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ
 οὐκέτι θεωρεῖτέ με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων 11 12,31; 14,30
 τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. Ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν 12 1 C 3,1
 λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. ὅταν 13 14,26
 δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγή- 1 J 2,27
 σει ὑμᾶς εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν· οὐ γὰρ λαλή-
 σει ἄφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει λαλήσει, καὶ τὰ
 ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι 14 17,10
 ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. πάντα 15 148,3
 ὅσα ἔχει ὁ πατήρ ἐμὰ ἐστίν· διὰ τοῦτο εἶπον 149,10
 ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

Μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν 16 14,19
 μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. Εἶπαν οὖν ἐκ τῶν μαθη- 17
 τῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· τί ἐστίν τοῦτο ὃ λέγει
 ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μι-
 κρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ· ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πα-
 τέρα; ἔλεγον οὖν· τοῦτο τί ἐστίν ὃ λέγει τὸ μι- 18
 κρὸν; οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ. Ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθε- 19
 λον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Περὶ τούτου

9 επιστευσαν Ta^{av} 659 e a c f q z v g^l sys gg | 10 πατερα Ta^{fin} B-579 W D 1s 213 1321 1820 lat pl. syi co Xp] + μου rel. | 12 δυνασθε + αυτα Ta^{ail} D e a b c f f r bo⁺ Tert | 13 εν τη αληθεια παση (S) 33s 579 W D Θ 565 1s 1071 b c f f l Vict | οδηγησ.-αληθειαν] διηγησεται υμιν τ. αληθειαν Ta³ e m v g g g Eus Cyⁱ Aug | *ακουσει Ta³ BΨ 579 054 D Θ 1s 1689 1010 213s YE*H lat pl. sy³ ar co Ωρ Eus Cyⁱ Vict | 15 λημψεται Ta³ S^c 054 544 13 69 543 124 954 348^s 213 4 A^r lat(-a ff) sysp ar^l gg co⁺ | 16 με² + οτι υπαγω προς τ. πατερα Ta³ Ψs 892^r Θ-213 rel. pl. c q v g sy⁴ ar gg | 17 ου] ουκετι Ψs W D^l 1582 124 713 syi gg Xp | θεωρ.] οψεσθε Ta³ D lat sysph gg bo | 18 ελεγ. ουν > Ta^{vl} D* 71 e a b r sys | ο λεγει Ta³ BΨ-892 Δs Θs 28^r 22^s 1424 pl. rel. pl. lat pl. sy³ bo⁺] > rel. | το > BS^c ΨL 054 D 124 954 348-1216 213s 397 Ωρ | τι λαλει > B 213 397 | 19 ηθελ.] ημελλον S 579 W 69 cff sa^{l+} |

- ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θε-
 20 ωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; ἀμὴν
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνηήσετε
 ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθή-
 Is 26,17 21 σεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ἡ
 γυνὴ ὅταν τίκτη λύπην ἔχει, ὅτι ἤλθεν ἡ ὥρα αὐ-
 τῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημο-
 νεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη
 Is 66,14 22 ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν
 λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσε-
 ται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς
 150,4 23 αἴρει ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ
 14,20,13s
 1 J 5,14
 Mt 7,7
 Mc 11,24
 24 ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἂν τι
 αἰτήσητε τὸν πατέρα δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί
 μου. ἕως ἄρτι οὐκ ἤτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί
 15,11 μου· αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἡ
 πεπληρωμένη.
 151,10 25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρ-
 10,6 χεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω
 ὑμῖν, ἀλλὰ παρησιᾶ περι τοῦ πατρὸς ἀπαγ-
 26 γελῶ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί
 μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρω-
 27 τήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ πα-
 14,21 τὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ
 πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον.

20 υμεις² Ta¹ BS* 054 D 1s Ass vl sysi ar co Tert] +
 δε rel.] 21 ωρα] ημερα Ta D vl sysp ach, +partus Ta^{av1}
 sysp| θλιψ.] λυπης 579 D c | 22 εχετε Ta³ BS* 892^r P²²
 Θ^r 1s 22^s rel. pl. sy⁴ ar sa⁺] εξετε S^cΨssW* D N 157s
 A 397^r e a br vg¹|αρει Ta³ B P²² D Γ a c ffr z vg sy⁴ ar
 gg co⁺ Ωρ Hil | 23 αν τι Ta^{fin} BΨLsW D 1820^r lat Ωρ]
 ο αν S 33 Θ X 2145 N Πss 270 482s co⁺, οσα αν rel.] ~
 εν τω ον. μ. δωσει υμ. Ta³ Ψs 579 W rel. pl. lat sy⁴ ar bo]
 25 υμιν¹+αλλ Ta³ ΨΔs Θ^r 22-788 1689-U N rel. c fqr
 sy³ gg bo¹ ach| αναγγελω Ta³ ΨΔ 700 1-1071 pl. N 157^r
 Γ pl. 270 rel. verss. | 26 αιτησασθε SW 1s 397 a] περι
 υμων > P⁵ 0141 e b c Xρ Cy Aug| 27 θυ] πατρος Ta^{at}
 BS^cC*L D X 1321 397^r co⁺ Cy| εξηλθ. + κ. ηκω 13^r Xs|

dixit eis: De hoc quaeritis inter vos quia dixi: Modicum, et non videbitis me, et iterum modicum, et videbitis me. Amen, amen dico vobis, quia plorabitis et flebitis vos, mundus autem gaudebit; vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier, cum parit, tristitiam habet, quia venit hora eius; cum autem pepererit puerum, iam non meminit pressurae propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis; iterum autem videbo vos, et gaudebit cor vestrum, et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Et in illo die me non rogabitis quidquam. Amen, amen dico vobis: si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modo non petistis quidquam in nomine meo: Petite et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum.

¹Haec in proverbii locutus sum vobis. Venit hora, cum iam non in proverbii loquar vobis, sed palam de Patre annuntiabo vobis. In illo die in nomine meo petetis; et non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis. Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis et credidistis quia ego a Deo exivi. Exivi a

---

21 peperit ZsStMaD^rVCsW b c q z

22 habebitis A-HOsStBsGsDQ e a b d r
tollit AssM-XStBUG b

23 interrogab. me OX*ssBsUMaDRKsW a b c ff q z

26 in¹ EpMaDsRT* a c d f ff q r] > *rel.*

petitis SYsXBGQs b ff

27 amastis SXsBJUEVCs a q z] amatis *rel.*
creditus HsEp^mRTh b c ff r

---

21 Is 26,17 | **22** Is 66,14 | **23** J 14,13s; 1 J 5,14;
Mt 7,7; Mc 11,24 | **24** J 15,11 | **25** J 10,6 | **27** J 14,21

Patre et veni in mundum, iterum relinquo
 29 mundum et vado ad Patrem. Dicunt ei disci-
 puli eius: Ecce nunc palam loqueris et pro-
 30 verbium nullum dicis. Nunc scimus quia scis
 omnia et non opus est tibi ut quis te inter-
 31 roget, in hoc credimus quia a Deo existi. Re-
 32 spondit eis Iesus: Modo creditis? Ecce venit
 hora et iam venit, ut dispergamini unusquis-
 que in propria et me solum relinquatis; et
 33 non sum solus, quia Pater mecum est. Haec
 locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis.
 In mundo pressuram habebitis, sed confidite,
 ego vici mundum.

17,1-26 *Precatio sacerdotalis*

17 Haec locutus est Iesus et, sublevatis oculis
 in caelum, dixit: Pater venit hora, clarifica Fi-
 2 lium tuum, ut Filius tuus clarificet te; sicut
 dedisti ei potestatem omnis carnis, ut omne,
 3 quod dedisti ei, det eis vitam aeternam. Haec
 est autem vita aeterna: Ut cognoscant te, so-
 lum Deum verum et quem misisti Iesum Chris-
 4 tum. Ego te clarificavi super terram, opus con-
 5 summavi, quod dedisti mihi ut faciam; et nunc
 clarifica me tu, Pater, apud te ipsum clari-
 tate, quam habui prius, quam mundus esset,
 apud te.

---

33 habetis SH*BeJUE z

17,3 ~ verum Deum SOZsBeJ-MaDKsThCsW vl
 5 claritatem F-OZStUGDsKTh e b
 esset] fieret G a d l r Cyp

---

29 J 16,25 | 30 J 2,25 | 32 Zch 13,7; Mt 26,31.56;
 Mc 14,27.50; J 8,29 | 33 J 14,27; R 5,1; 1 J 5,4 |
 17,1 J 11,41; 13,31s | 2 Mt 11,22 | 3 1 J 5,20; 1 Th 1,9 |
 4 J 4,34 | 5 J 17,24; 1,1; Ph 2,6

ἐξηλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσ- 28
 μον· πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι
 πρὸς τὸν πατέρα. Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· 29 16,25
 ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐ-
 δεμίαν λέγεις. νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ 30 2,25
 οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ
 πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξηλθες. ἀπεκρίθη 31 152,4
 αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; ἴδου ἔρχεται 32 Zch 13,7
 ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς Mt 26,31.56
 τὰ ἴδια καὶ μὴ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμι μόν- Mc 14,27.50
 νος, ὅτι ὁ πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. ταῦτα λελά- 8,29
 ληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ 33 153,10
 κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενί- 14,27; R 5,1
 κηκα τὸν κόσμον. 1 J 5,4

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς 17 11,41
 ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· Πάτερ,
 ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ
 υἱὸς δοξάσῃ σέ, καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν 2 Mt 11,27
 πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσει
 αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ ἐστίν ἡ αἰώνιος 3 1 J 5,20
 ζωή, ἵνα γινώσκωσιν σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν 1 Th 1,9
 Θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ἐγὼ 4 4,34
 σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ
 δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ νῦν δόξασόν με 5 17,24; 1,1
 σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ Ph 2,6
 τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.

28 ἐξηλθ.-πατρ.> W D b ff sys ach (e a r gat) | εκ BC*-L
 D 1689 X 1321 1820^r Ep] παρα P^{5.22} rel. | 29 εν BSCW
 D 1321] > rel. | 30 νυν οιδ.] εγνωκαμεν νυν 13^r | 32 και¹
 Bss^c 33ss D* Xs A sysi co⁺] + νυν Ta³ rel. | 33 εχετε] εξετε
 Ta³ D 13^r 477ss 998s 1820 0141 249^s lat(-e) sysp ar | θαρ-
 σεετε + οτι Ta³ 1071 vl sysi ar gg sa | 17,1 λελαληκ. S 579
 W | ινα + και C^{ss} Δs 054 700^r 22^s rel. pl. eq ar gg Aug |
 υιος BSC* 0109 W 1820 e d ff Ωρ] + σου Ta³ rel. | 2 δωσει
 αυτ.] εχη D | 3 Xv + εις τουτ. τ. κοσμον D | 4 τελειωσ.]
 ετελειωσα Ta^{4vl} Ψ Δs 054 Θ rel. pl., και ... ετελ. Ta⁴ D
 sysh⁺ | 5 ειναι] γενεσθαι Ta^{o't} D Ir Cyp Thdt |

- 17,9; Mt 6,9 6 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις
οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν καί-
μοι αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρη-
7 καν. νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι
16,30 8 παρὰ σοῦ εἰσιν· ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι
δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν
ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξηλήθον, καὶ ἐπίστευσαν
6,37.44.65 9 ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ·
οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέ-
16,15 10 δωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, καὶ τὰ ἐμὰ πάντα
L 15,31 σά ἐστίν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν
11 αὐτοῖς. καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ
ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, καὶ γὰρ πρὸς σὲ ἔρχομαι.
10,30 πᾶτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί
σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὧσιν ἐν καθῶς ἡμεῖς.
6,39 12 ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν
Ps 40,10 τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα,
2 Th 2,3 καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς
13 ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ πρὸς
15,11 σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα

6 εδωκας¹⁻² Bs 579 W D Θ 185 N Ass Eus Did Xr (ΨL 28 1s 826^s 1071s 1355)] δεδωκ. rel. | τετηρηκαν BWL 0109 D] -κα e ff, -κασιν rel. | 7 inc. και νυν b c ff sys gg bo| εγνωκα Ta 579 W 1188 7 2145* 138* vl sysph^m sa⁺ | 8 εδωκας BC 579 W D 1194 ΑΠ* 482] δεδωκ. rel. | ελαβ. + αυτα Taⁱⁿ a b c q r sys co⁺, + a me sys (e) | κ. εγνωσ. >S*W D A e a q | 10 και 1 3 S | δεδοξασμ.] εδοξασας με D | 11 αυτοι Ta^{ai} BS 1241 2145 998 1242 d f] ουτοι rel. | ερχομ. + ουκετι ειμι εν τω κοσμω κ. εν τω κοσμω ειμι D r (a c) | σου + κ. οτε ημην μετ αυτων (εν τ. κοσμω), εγω ετηρουν αυτους εν τω ονοματι σου D | ω] ο D* 7 UX 661, ους Taⁱ D^c 209 69 N 440 655 f q v g g g | καθως + και B* 579 W 054 Θs 69 1010 MU 713 1093 028 v g syh ar | ημεις + εν εσμεν Taⁿ Ψs 348 477s 2145 0141 syh ar (Θs syi, co) | μοι 11 12 Ta^v | ω δεδ. - ημεις > (Ta^v) sys ach Hil vl(-q z) | 12 αυτων¹ + εν τω κοσμω Ψs 892^r Θ 2193 rel. pl. f q sy⁴ ar gg | ω BSC* 33-579 W 7 1820 syi ar] ους rel. | ω δεδ. μοι > S* sys | κ. εφυλαξα > sys | και¹ Ta^{at} BSC* 33 579 1820 d syi sa⁺ Hil] > rel. | εφυλασ- σον S* d r |

Manifestavi nomen tuum hominibus, quos 6
 dedisti mihi de mundo. Tui erant, et mihi eos
 dedisti, et sermonem tuum servaverunt. Nunc 7
 cognoverunt quia omnia, quae dedisti mihi, abs
 te sunt, ¹quia verba, quae dedisti mihi, dedi 8
 eis; et ipsi acceperunt et cognoverunt vere
 quia a te exivi, et crediderunt quia tu me mi-
 sisti. Ego pro eis rogo; non pro mundo rogo, 9
 sed pro his, quos dedisti mihi, quia tui sunt.
 Et mea omnia tua sunt, et tua mea sunt; et 10
 clarificatus sum in eis. Et iam non sum in 11
 mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te
 venio. Pater sancte, conserva eos in nomine tuo,
 quos dedisti mihi, ut sint unum sicut et nos.
 Cum essem cum eis, ego servabam eos in no- 12
 mine tuo. Quos dedisti mihi, custodivi; et
 nemo ex eis periit, nisi filius perditionis, ut
 Scriptura impleatur. Nunc autem ad te venio 13
 et haec loquor in mundo, ut habeant gaudium

---

6 tui] hi X*JU

7 *inc.* et nunc Z*Be^cMMaE b c ff z

cognoverunt] -novi e a b c fff q

11 conserva Ep^mQs fff q r

quos] quod YF d

12 eis² JR (a)] his *rel.*

peribit AsOZStBJUET (Ep*)

13 in + hoc a b c d fff r

---

6 J 17,9; Mt 6,9

8 J 16,30

9 J 6,37.44.65

10 J 16,15; L 15,31

11 J 10,30

12 J 6,39; Ps 40,10; 2 Th 2,3

13 J 15,11

14 meum impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum, et mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut et ego non sum de mundo. Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos a malo. De mundo non sunt, sicut et ego non sum de mundo.

17 ¹ Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est. Sicut tu me misisti in mundum, et ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctifico meipsum, ut sint et ipsi sanctificati in veritate.

20 Non pro eis autem rogo tantum, sed et pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me, ¹ ut omnes unum sint, sicut tu, Pater, in me, et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint; ut credat mundus quia tu me misisti.

22 Et ego claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis, ut sint unum, sicut et nos unum sumus.

23 Ego in eis, et tu in me, ut sint consummati in unum, et cognoscat mundus quia tu me misisti et dilexisti eos, sicut et me dilexisti.

24 Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, et illi sint mecum, ut videant claritatem meam.

---

14 eos odio X* c Aug] > odio eos *rel.*

15 a H^cEp^cBeGRTh b c fff r z] ex *rel.*

16 et > E*ssX*R e a b q

18 tu ZIKsCsW f q] > *rel.*

19 ego > MD e b c q r

20 eis¹] his *rel.*

autem > OBe*JMaER a b q

21 ~ mundus cred. *codd.* vl

22 et² > AssMsBsDsR c ff q

23 dilexisti¹] dilexi ZV gat a b d z

24 ~ ego sum *codd.*

---

14 J 15,19 | 15 2 Th 3,3; 1 J 5,18s; Mt 6,13; L 22,32 |
 17 J 16,13 | 18 J 20,21 | 19 Hb 2,11; 10,20 | 20 J 17,9 |
 21 G 3,28 | 22 A 4,32 | 23 1 C 6,17; G 2,20 | 24 J 10,29;
 12,26; E 1,4

ἔχουσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν
 ἑαυτοῖς. ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ 14 15,19
 ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ
 κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἶμι ἐκ τοῦ κόσμου.
 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' 15 2 Th 3,3
 ἵνα τηρήσῃς αὐτούς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ἐκ τοῦ 16 1 J 5,18
 κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἶμι ἐκ τοῦ 16 Mt 6,13
 κόσμου. Ἀγίασον αὐτούς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λό- 17
 γος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. καθὼς ἐμὲ ἀπέστει- 18
 λας εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἐγὼ ἀπέστειλα αὐτούς εἰς 20,21
 τὸν κόσμον· καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαν- 19 Hb 10,10
 τόν, ἵνα ᾧσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 1 C 1,30

Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ 20 17,9
 περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς
 ἐμέ, ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν, καθὼς σύ, πατήρ, ἐν 21 G 3,28
 ἐμοὶ καὶ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν
 ᾧσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστει-
 λας. καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα 22 A 4,32
 αὐτοῖς, ἵνα ᾧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς ἐν· ἐγὼ ἐν 23
 αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ᾧσιν τετελειωμένοι 1 C 6,17
 εἰς ἐν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέ- G 2,20
 στειλας καὶ ἠγάπησας αὐτούς καθὼς ἐμὲ ἠγά-
 πησας. πατήρ, ὃ δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰ- 24 10,29; 12,26
 μι ἐγὼ καὶ οἱ ᾧσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν

13 εαυτοις B^cS^ψ 579 W 477 XN 1355 AΠ 482] αυτοις
 rel. | 14 δεδωκα] δε εδωκα D Θ | κοσμου 1[∧]2 D¹ (d)
 13-826 230s Π* e b c r sys | 15 εκ 1[∧]2 B* | 17 inc. πατερ
 αγιε αγ. Δ 1820 Did (Ta syp) | αληθεια¹+ σου Ta S^ψs
 892 700^r 13-235 Γ^r Π* rel. 397^r q sy³ ar | σος + η Ta^vn
 B 579 W | 19 εγω > S 579 W 700 788 71 1093 A e b c
 q r gg Ath Xq | 20 περι² + παντων 700 565 1^s X 998 al.
 Π^s 270 482 syh^m ar gg (sa⁺) Or | πιστευσοντ. Ta³ D^c al.
 lat(-b) ar gg sa⁺ | 21 ημιν] μοι Ta^v sys | ἐν² > BC*W D
 e a b c r sys ar sa⁺ C! | πιστευη BS*C W 1820 Cl Eus |
 22 καθως+και 047 998 e a b f v g¹ ar sa | ἐν² BS*C* 33-
 579 W D 1s 397 e syspi Cl Eus Cy] + εσμεν Ta³ rel. |
 23 ηγαπησας¹] -πησα Ta¹ D 1689ss 954 al. 251 0141 138
 423 a b r syh* ar | 24 ο Bs 579 W D Θ sysi] ους Ta³ rel. |

τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγά-
 154,3 25 πησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου. πατὴρ δίκαιε,
 155,10 καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνω, καὶ
 26 οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. καὶ ἐγνώρι-
 σα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγά-
 πη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ἢ καὶ ἐν αὐτοῖς.
 156,1 18 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μα-
 Mt 26,36
 Mc 14,32
 L 22,39
 2 Sm 15,23
 157,10 2 θηταῖς αὐτοῦ. ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδι-
 2-11:
 Mt 26,47-56
 Mc 14,43-52
 L 22,47-53
 21,37
 158,1
 8,1
 159,10 4 μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὄπλων. Ἰησοῦς
 19,28 οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλ-
 5 θεν καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε; ἀπεκρίθησαν
 αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς
 ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι. εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας
 6 ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. ὡς οὖν εἶπεν
 αὐτοῖς· ἐγὼ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπε-
 7 σαν χαμαί. πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς· τίνα
 ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.
 8 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι·
 εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν·

τ. εμην > Ta¹ D sys Cyp¹ Eus | 25 και¹ > Ta^{is} D b c f
 q r sa | 18,1 του² Ta^{at} S*ΔW DAY 028 sys par co⁺] των
 rel. | Κεδρου S*W D a b r sa⁺, + εις τ. ορος Ta sys |
 2 συνηχθη + και Δ 054 28 21 954-1223 M 71 348 pl. 713
 al. 1187^r Γ pl. rel. pl. | ο² > BSL XΔ | 3 παραλαβων 565
 1 N 1820 138 sys ar | και¹ > e syi | 4 ειδως] ιδων D 13^r
 1188 213 157 0141 sysi ar | επερχομενα Δ 1689 954 1071
 655s 397 | εξηλθ. κ. λεγει BC* D 565 1s 22^s 1820 397^s
 lat(-f)] εξελθων ειπεν rel. | 5 απεκριθησ. + κ. ειπον Xs
 f syi bo (477 sysp) | ο Iς > D 1689 1170 e(a) br sysi¹ |
 αυτω + ζητουμεν sa⁺ | 7 ουν > 1241 209 1207 157 e a
 sys ar co⁺ |

quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi. Pater iuste, mundus te non 25 cognovit; ego autem te cognovi, et hi cognoverunt quia tu me misisti. Et notum feci eis 26 nomen tuum et notum faciam, ut dilectio, qua dilexisti me, in ipsis sit, et ego in ipsis.

18,1-11 *Christus sua sponte se tradit*
(Mt 26,36-56; Mc 14,32-49; L 22,40-53)

Haec cum dixisset Iesus, egressus est cum 18 discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse et discipuli eius. Sciebat autem et Iudas, qui tradebat eum, 2 locum; quia frequenter Iesus convenerat illuc cum discipulis suis. Iudas ergo cum accepisset 3 cohortem et a pontificibus et pharisaeis ministros, venit illuc cum lanternis et facibus et armis. Iesus itaque sciens omnia, quae ventura 4 erant super eum, processit et dixit eis: Quem quaeritis? Responderunt ei: Iesum Nazare- 5 num. Dicit eis Iesus: Ego sum. Stabat autem et Iudas, qui tradebat eum, cum ipsis. Ut ergo 6 dixit eis: Ego sum, abierunt retrorsum et ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogavit 7 eos: Quem quaeritis? Illi autem dixerunt: Iesum Nazarenum. Respondit Iesus: Dixi vobis, 8 quia ego sum; si ergo me quaeritis, sinite hos

25 iuste MsZ*MaKCsW b c d f q z Aug] † et *rel.*

26 qua] quam O d Aug, quia YG*ERV*

18,2 eum] ipsum e c, † ipsum Z*Cs b f

3 lanternis] laternis JEW f

4 dicit *codd.* vl pl.

quem] quid SBUGDsRCs e gat

7 interrog. eos OEpMaT e f q r] ~ eos interr. *rel.*

1 2 Sm 15,23

2 L 21,37; J 8,1

4 J 19,28

9 abire. ¹Ut impleretur sermo, quem dixit : Quia
 quos dedisti mihi, non perdi ex eis quem-
 10 quam. Simon ergo Petrus habens gladium edu-
 xit eum et percussit pontificis servum et ab-
 scidit auriculam eius dexteram. Erat autem no-
 11 men servo Malchus. Dixit ergo Iesus Petro:
 Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem, quem
 dedit mihi Pater, non bibam illum?

18,12-27 *Christus coram Anna et Caipha, Petri negatio*
 (Mt 26,57-75; Mc 14,53-72; L 22,54-71)

12 Cohors ergo et tribunus et ministri Iudaeo-
 rum comprehenderunt Iesum et ligaverunt eum.
 13 Et adduxerunt eum ad Annam primum; erat
 enim socer Caiphae, qui erat pontifex anni il-
 14 lius. Erat autem Caiphas, qui consilium dede-
 rat Iudaeis, quia expedit unum hominem mori
 15 pro populo. Sequebatur autem Iesum Simon
 Petrus et alius discipulus. Discipulus autem
 ille erat notus pontifici et introivit cum Iesu
 16 in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad
 ostium foris. Exivit ergo discipulus alius, qui
 erat notus pontifici, et dixit ostiariae et in-
 17 trodixit Petrum. Dicit ergo Petro ancilla os-
 tiaria: Numquid et tu ex discipulis es hominis

9 eis IGW b c ff] illis e q, ipsis *rel.*

10 auricul. eius FO]MaE e b fffr] ~ eius auric. *rel.*
 servi + illius e a r, illi f ff

11 tuum Ep^mER e] > *rel.*

non + vis Ep^mDsRK(Z*) a b q r z

12 alligaverunt JR a ff q

13 enim] autem OZBs*MaDsKs gat

14 dederat] dedit X*sBJDsRCsW b c f ff q z

16 alius] ille AsX^cSt q, ille alius JsECs abc fffr

9 J 17,12; 6,39

11 Mt 26,39

14 J 11,49s

15 J 20,2s (13,23; 19,26; 21,7.20; A 3,1)

θητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος·
 169,10 18 οὐκ εἰμί. εἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπη-
 ρέται ἀνθρακιὰν πεπονηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ
 ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν
 ἐστῶς καὶ θερμαινόμενος.

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ
 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐ-
 170,1 20 τοῦ. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρη-
 7,14.26 σία λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα
 ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ
 Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα
 171,10 21 οὐδέν. ἵ τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας
 τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον
 172,1 22 ἐγώ. ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἰς παρεστηκῶς
 19,3
 A 23,2 τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰ-
 173,10 23 πῶν· οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ; ἀπεκρίθη
 αὐτῷ Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον
 174,1 24 περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; ἀπ-
 ἔστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς
 Καϊάφην τὸν ἀρχιερέα.

175,1 25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστῶς καὶ θερμαινό-
 μενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μα-
 θητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν·
 26 οὐκ εἰμί. λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιε-
 ρέως, συγγενῆς ὧν οὐ απέκοψεν Πέτρος τὸ
 ὄπιόν· οὐκ ἐγὼ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐ-

18 κ. εθερμαίν.] του θερμαινεσθαι Ta sysp, > 565 1s 22^s
 a b ff | 20 ο > BSL D Θ 440 Ω | παντες] -τοτε ΨΔs 054 700
 28^r 1689s 1424 rel. pl. q | συνηρχοντο Taⁱⁿ 33 1675 Ms
 2145 ar | 21 ειπον] ελαλησα X sys | 22 δε > Ta^{tn} 788s
 Xs 440 ar sys ar bo | τ. παρεστωτων υπηρετων Ta S^cC*-
 L 579 054 700 Xss 397^s b c fr sys | 23 inc. ο δε Ις ειπεν
 αυτω Ta^t S 579 W 13^r 1170s r sysi ar gg sa⁺ | ει¹ - καλως]
 καλως ελαλησα sys | 25 Σιμων > Xs Xρ | ηρνησατο +
 ουν C^cΔ 054 28^r 13 pl. 1424 pl. 348^r Γ pl. K 270^s Λ^r Ω
 pl. EG | 26 λεγει + ουν 579 565 1s 22^s 659 998 397^s
 (syspi ar) | ων > Ta Ψss XsN lat pl. sysp ar Xρ |

istius? Dicit ille: Non sum. ¹ Stabant autem 18
servi et ministri ad prunas, quia frigus erat,
et calefaciebant se; erat autem cum eis et Pe-
trus stans et calefaciens se.

Pontifex ergo interrogavit Iesum de disci- 19
pulis suis et de doctrina eius. Respondit ei 20
Iesus: Ego palam locutus sum mundo, ego
semper docui in synagoga et in templo, quo
omnes Iudaei conveniunt, et in occulto locutus
sum nihil. Quid me interrogas? interroga eos, 21
qui audierunt quid locutus sim ipsis; ecce hi
sciunt quae dixerim ego. Haec autem cum di- 22
xisset, unus adsistens ministrorum dedit alapam
Iesu dicens: Sic respondes pontifici? Respon- 23
dit ei Iesus: Si male locutus sum, testimo-
nium perhibe de malo; si autem bene, quid
me caedis? Et misit eum Annas ligatum ad 24
Caipham pontificem.

Erat autem Simon Petrus stans et calefa- 25
ciens se. Dixerunt ergo ei: Numquid et tu ex
discipulis eius es? Negavit ille et dixit: Non
sum. Dicit ei unus ex servis pontificis, cogna- 26
tus eius, cuius abscidit Petrus auriculam: Non-

---

18 prunas] carbones a b ff r z

calefiebant, > se S-HZStBeIGEKs

19 suis] eius MaD* vl pl., > AFMXEp*Be

21 sim] sum *codd.* vl

24 ligatum] vinctum a b c f ff q r z

26 ei J c] > *rel.*

---

20 J 7,14.26

22 J 19,3; A 23,2

25 J 18,18

27 ne ego te vidi in horto cum illo? Iterum ergo negavit Petrus, et statim gallus cantavit.

18,28-19,16 *Christus coram Pilato, morti addictus*
(Mt 27,1-31; Mc 15,1-20; L 23,1-25)

28 Adducunt ergo Iesum a Caipha in praetorium. Erat autem mane; et ipsi non introierunt in praetorium, ut non contaminarentur,
29 sed ut manducarent pascha. Exivit ergo Pilatus ad eos foras et dixit: Quam accusationem
30 affertis adversus hominem hunc? Responderunt et dixerunt ei: Si non esset hic malefactor,
31 non tibi tradidissemus eum. Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos et secundum legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei Iudaei: Nobis non licet interficere quemquam.
32 Ut sermo Iesu impleretur, quem dixit, significans qua morte esset moriturus.

33 Introivit ergo iterum in praetorium Pilatus et vocavit Iesum et dixit ei: Tu es rex Iudaeorum?
34 Respondit Iesus: A temetipso hoc dicis, an alii dixerunt tibi de me? Respondit Pilatus: Numquid ego Iudaeus sum? Gens tua et pontifices tradiderunt te mihi; quid fecisti?
36 Respondit Iesus: Regnum meum non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei utique decertarent ut non

---

28 ad Caiphan SH °O°-StBssMaDsKW gat e a c ff: Aug | ut² ET°W e a f ff q r] > rel. | 31 ei > S-HOEps* MaRKsTW gat c ff r z | 32 morte esset XGDTW a c f ff q] ~ esset morte rel. | 34 inc. et respond. SA^r B-C | ~ tibi dixer. codd. | 35 pontif. + tui OBMa | 36 ~ mundo hoc A-MStBeGRTh b | utique > Ass MXEpStBeJGRC e a b z

---

31 J 19,6s; A 18,15 | 32 J 3,14; 12,32s; Mt 20,19 | 34 Mt 16,13 | 35 Mt 20,19; Mc 10,33; L 18,32

τοῦ; πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθέως 27
ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

Ἔγουςιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς 28 ^{176,1}
τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσήλ- ^{177,10}
θον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλ- ^{28-19,15}
λά φάγωσιν τὸ πάσχα. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος 29 ^{Mt 27,2,11-;}
ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησὶν· τίνα κατηγορίαν ^{Mc 15,1-19}
φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἀπεκρίθη- 30
σαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν,
οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐ- 31 ^{19,6s}
τοῖς ὁ Πιλάτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ ^{A 18,15}
τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον αὐτῷ
οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐ-
δένα· ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ ὃν εἶπεν 32 ^{3,14; 12,32;}
σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἠμελλεν ἀποθνήσκειν. ^{Mt 20,19}

Εἰσήλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ 33 ^{178,1}
Πιλάτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ἀπεκρίθη 34 ^{179,10}
Ἰησοῦς· ἀπὸ σεαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι ^{Mt 16,13}
εἶπόν σοι περὶ ἐμοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· μήτι 35 ^{Mt 20,19}
ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχ-
ιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; ἀπεκρίθη 36
Ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσ-
μου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασι-
λεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο,

28 απο του] ad e a c ffz (b q) | αλλα] αλλ ινα Ψss 054 Θs
28r 13-1321 Γ 4r Kr rel. | 29 εξω > ΨΔs 054 Θ 28s 13-
1010 M-U Γ pl. As al. rel. pl. | κατα > BS* 579 e q | 30 κα-
κον ποιων BsLW e r sa⁺] κακοποιων C*Ψs, -ποιος rel. |
31 ο > BC* 945 | αυτον² > S* 579 W 565s 1s 118s 348r
087 1820 138 c ar | 32 Ιυ] θυ LΔ 348 | 33 παλιν εις το
πραιτ. P⁵² Taⁱⁿ BC 33-Δ W D 13r 71 Xss 1170s 1820r lat
syi ar] ~πρ. παλιν rel. | παλιν > Ta C^o 33 syp sa⁺ | 34 απ-
εκρινατο ΨsW D 565 1r UN 157 087 AΠss 270 138 | απο
σεαυτ. Bss*ΨLss N 1820 Cyⁱ Xc] αφ εαυτου rel. | συ >
Ta S* D 472 lat pl. ar gg | αλλος σοι ειπεν M 71 N Π*
270 028 | 35 μητι] μη S*W 565 1s 118s | ο αρχιερευς
S* eb syi¹ | 36 αν > B* 1424 713 eab |

- 180,4 37 ^{1 T 6,13} ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βα-
 8,47; 10,27 σιλεία ἢ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. εἶπεν οὖν αὐ-
 181,10 τῷ ὁ Πιλάτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρί-
 182,9 38 θη ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἶμι [ἐγώ].
 ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυ-
 183,4 39 θα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ·
 πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς.
 184,1 40 Ἰλέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ
 A 3,14 τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαί-
 ουσ, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ οὐδεμίαν εὕρισκω ἐν
 αὐτῷ αἰτίαν. ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἓνα
 ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπο-
 λύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ἐκραύ-
 γασαν οὖν πάλιν λέγοντες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν
 Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.
 185,4 19 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν καὶ
 2 ἐμαστίγωσεν. καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέ-
 φανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ,
 18,22 3 καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, ¹ καὶ
 ἤρχοντο πρὸς αὐτόν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασι-
 λεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσμα-
 186,9 4 τα. Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος καὶ λέ-
 γει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτόν ἔξω, ἵνα γνῶτε
 187,4 5 ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὕρισκω ἐν αὐτῷ. ἐξῆλθεν
 οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέ-

37 εγω¹ > B-892 W D 544 1-124 213s 4 1820^r e a c ffr
 ar X^o Amb | 39 υμιν¹] υμων L N ar bo, > Ta^{atn} 544
 1321 1093 482 e | ουν + ινα Ta S 054 W 700 122° U 245
 K^s 270s | 40 παλιν > Ψs 1241 700ss 1-124 UN 713 1170
 K^s 720 X^b G vl syri ar co⁺ | παντες > BSLss 71 348 Xss
 1093s 1820^r ach | Βαραββας + ουτος Ta Θ 1s 22^s syr
 ar gg bo | 19,1 λαβων, > και S 33s 579 W Xss 397 249^s a |
 2 επι την κεφ. 2193 U 1170s AΠ^r G 0141 c q r | 3 και 1° 2
 ΨΔs 054 D¹ 21 1s 22^s 1424 pl. rel. pl. fq syr | 4 εξηλ-
 θεν ουν] και εξ. B 33s 2193 544 X 1071s Ass 270 1820
 syri | εν αυτω ουχ ευρ. αιτιαν 13^r (579 vl) | 5 φορων]
 εχων 565 1s 138 vl ar |

traderer Iudaeis; nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit itaque ei Pilato: Ergo rex 37 es tu? Respondit Iesus: Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati: omnis, qui est ex veritate, audit vocem meam. ¹Dicit ei Pilatus: Quid est veritas? Et, cum hoc 38 dixisset, iterum exivit ad Iudaeos et dicit eis: Ego nullam invenio in eo causam. ¹Est autem 39 consuetudo vobis ut unum dimittam vobis in Pascha; vultis ergo dimittam vobis regem Iudaeorum? Clamaverunt ergo rursus omnes di- 40 centes: Non hunc, sed Barabbam. Erat autem Barabbas latro.

Tunc ergo apprehendit Pilatus Iesum et 19 flagellavit. Et milites plectentes coronam de 2 spinis imposuerunt capiti eius et veste purpurea circumdederunt eum. Et veniebant ad 3 eum et dicebant: Ave rex Iudaeorum; et dabant ei alapas. Exivit ergo iterum Pilatus fo- 4 ras et dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, ut cognoscatis quia nullam invenio in eo causam. Exivit ergo Iesus portans coronam spi- 5

---

37 vocem meam OBMAW e a c f f f q z] ~ meam vocem *rel.*

39 vobis^d > Z^cGMaDV e z

40 ergo b c f f j q z, > *codd.*

19,1 flagellavit + eum OGMaD e a c r

3 alapas] palmas Os*ssBJMaDsRKsThCs vl

4 ergo ff (b r) > *codd.*

~ in eo nullam c. invenio *codd.* (-G)

5 Iesus + foras JTh e a b c f f f j q r

coronam spin. W] ~ spin. cor. *rel.*

---

37 1 T 6,13; J 8,47; 10,27

19,3 J 18,22; Is 50,6

neam et purpureum vestimentum. Et dicit
 6 eis: Ecce homo. Cum ergo vidissent eum
 pontifices et ministri, clamabant dicentes: Cru-
 cifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Acci-
 pite eum vos, et crucifigite; ego enim non in-
 7 venio in eo causam. Responderunt ei Iudaei:
 Nos legem habemus, et secundum legem debet
 mori, quia Filium Dei se fecit.

8 Cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem,
 9 magis timuit. Et ingressus est praetorium ite-
 rum et dixit ad Iesum: Unde es tu? Iesus
 10 autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei
 Pilatus: Mihi non loqueris? nescis quia potes-
 tatem habeo crucifigere te, et potestatem habeo
 11 dimittere te? Respondit Iesus: Non haberes
 potestatem adversum me ullam, nisi tibi da-
 tum esset desuper. Propterea qui me tradidit
 12 tibi maius peccatum habet. Et exinde quae-
 rebat Pilatus dimittere eum. Iudaei autem cla-
 mabant dicentes: Si hunc dimittis, non es ami-
 cus Caesaris; omnis enim, qui se regem facit,
 contradicit Caesari.

13 Pilatus autem cum audisset hos sermones,
 adduxit foras Iesum et sedit pro tribunali, in
 loco, qui dicitur Lithostrotos, hebraice autem
 14 Gabbatha. Erat autem parasceve Paschae hora

---

6 eum² EW b c f ff j q] > *rel.*

9 dixit C b r] dicit *rel.*

10 habeo² > YssX^cEp e

11 datum esset OEpMaDR Aug] ~ esset dat. *rel.*
 me trad. ERW e j (a)] ~ trad. me *rel.*

12 et > A-M*XEpb^rDQsVCs e b ff j q r
 enim HKThCs a f q] > *rel.*

13 autem¹ XBEW] ergo *rel.*

locum AssM^cXStBeIG a b f ff j q w² z
 gabbatha] gennatha e (j w²)

φανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐ-
 τοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ 6 188,1
 ἄρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες·
 σταύρωσον σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶ- 189,10
 τος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ 190,9
 γὰρ οὐχ εὕρισκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ἀπεκρίθησαν 7 191,10
 αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ
 τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν Θεοῦ
 ἑαυτὸν ἐποίησεν.

Ἐπεὶ οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν λό- 8 192,7
 γον, μᾶλλον ἐφοβήθη. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραι- 9
 τώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ;
 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. Ἰλέγει 10 193,10
 οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας
 ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω
 σταυρῶσαι σε; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ εἶχες ἐξου- 11 10,18; A 2,
 σίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν, εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι
 ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούς μέ σοι μείζονα
 ἁμαρτίαν ἔχει. ἐκ τούτου ὁ Πιλᾶτος ἐζήτει ἀπο- 12 A 17,7
 λύσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγασαν λέγον-
 τες· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσης, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καί-
 σαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει
 τῷ Καίσαρι. Ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τῶν λό- 13
 γων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθ-
 ισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθό-
 στρωτον, ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθα. ἦν δὲ παρα- 14

κ. λεγ.-ανθρ. > e a ff* r ach | ἰδου B-579 W 565 1s 118s
 Xss Π^c 1820 138] ἰδε rel. | 6 λεγοντες > S e a b ff | σταυ-
 ρωσον² > 7 1010 713 V e r | 7 νομον² BsΨL-ΔW D N
 lat(-q) syi ΩϞ] + ημων Ta^{v1} rel. | 10 ουν > Ta S* 28 13^r
 655 1194 71 A 270* V q r syp ar co⁺ | απολ., σταυρωσ.
 Ta BS N AE* 821 e j syp] ~ rel. | 11 ειχες] εχεις S-579
 D 565 544 2193 X 1071s N 660 A Πss 270-229 Λs|παρα-
 δους BSD Θ 1346 ΛE verss.] παραδιδους rel. | 12 εκραυ-
 γασ. BΨ D 700 544 1071 157 270s 397^r a] -γαζον LW
 054 065 Θ 565s 1-124 As al., εκραζον rel. | πας + γαρ
 Ta³ D¹ a f q v g¹ syp i bo Aug | 13 Καπφαθα 565 1s 22
 (gg), Χιφβαθα Θ, Γολγοθα Ta^{1b} S* 579, gennatha e (j)|

- 194,1 15 ^{19,6} ^{195,10} σκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς
 196,1 16 ^{16-30:} ^{Mt 27,31-50} ^{Mc 15,20-37} ^{L 23,26-46} ^{197,1} Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. ἐκραύγασαν
 οὖν ἐκεῖνοι· ἄρον ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει
 αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώ-
 σω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἄρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βα-
 σιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. τότε οὖν παρέδωκεν αὐ-
 τὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.
 198,1 18 Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν· ¹ καὶ βαστά-
 ζων ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγό-
 μενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται ἑβραϊστὶ Γολ-
 γοθά, ¹ ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ
 ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν
 199,1 19 Ἰησοῦν. ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος καὶ
 ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον
 Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
 200,10 20 τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν
 Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως
 ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμέ-
 21 νον ἑβραϊστὶ, ῥωμαϊστὶ, ἑλληνιστί. ἔλεγον οὖν τῷ
 Πιλάτῳ οἱ ἄρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφει·
 ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν·
 22 βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. ἀπεκρίθη ὁ Πιλά-
 201,1 23 τος· ὁ γέγραφα, γέγραφα. Οἱ οὖν στρατιῶται,
 ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια
 αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἐκάστῳ στρα-

14 εκτη] τριτη (Mc 15,25) S^cΨLΔ D¹X X^b | 15 εκραυ-
 γαζον 1241 054 D Θ 2145 N 1170s A-1219 vg ar, ελεγον
 S^{*}W syi | 16 Iv + κ. ηγαγον Δs 054 065 rel. pl., απηγαγ.
 SW 700 1 209 MUN 713 A vg syph ar sa⁺] +εις το προαι-
 τωρ. Ta 700 7 Ms 348 UΓ 998 | ηγαγ. + κ. επεθηκαν
 αυτω τ. σταυρον 13^r syi Ωρ | 17 ο λεγ. εβρ.] εβρ.(δε) Ψss
 X db co⁺ | Γολγοθ B sa | 18 δυο + ληστας (L 23,33)
 Ta^{an} 1071 1321 a bo | εντευθεν¹⁻² + ενα Ta^{an} 348 1579,
 ~ syrih^m sa⁺ | 19 τιτλον] tabulam (Ta) syri ar | γεγραμμ.
 + εβρ. ρωμ. ελλην. 579 13^r | 20 κ. ην - ελλην. > 13^r, ~
 ελλην. ρωμ. Ta³ Δs 065 054 D Θ rel. pl. lat(-eff) syph |
 ελλην. +supra ar^{em} | 22 γεγραφα²] scriptum est Ta^{a(v)} |
 23 οτε εσταυρ.] οι σταυρωσαντες S 579 1170 gg bo |

quasi sexta, et dicit Iudaeis: Ecce rex vester.
¹ Illi autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eum. 15
 Dicit eis Pilatus: Regem vestrum crucifigam?
 Responderunt pontifices: Non habemus regem
 nisi Caesarem. Tunc ergo tradidit eis illum ut 16
 crucifigeretur.

19,17-37 *Opus redemptionis in cruce consummatum* (Mt 27,32-56; Mc 15,21-41; L 23,26-49)

Susceperunt autem Iesum et eduxerunt.
 Et baiulans sibi crucem exivit in eum, qui 17
 dicitur Calvariae, locum, hebraice autem Gol-
 gotha, ¹ ubi crucifixerunt eum, et cum eo alios 18
 duos hinc et hinc, medium autem Iesum. Scrip- 19
 sit autem et titulum Pilatus et posuit super
 crucem. Erat autem scriptum: Iesus Nazarenus,
 Rex Iudaeorum. Hunc ergo titulum multi Iu- 20
 daeorum legerunt, quia prope civitatem erat
 locus, ubi crucifixus est Iesus. Et erat scrip-
 tum hebraice, graece et latine. Dicebant ergo 21
 Pilato pontifices Iudaeorum: Noli scribere Rex
 Iudaeorum, sed quia ipse dixit: Rex sum
 Iudaeorum. Respondit Pilatus: Quod scripsi, 22
 scripsi.

Milites ergo cum crucifixissent eum, acce- 23
 perunt vestimenta eius et fecerunt quattuor
 partes, unicuique militi partem, et tunicam.

15 dicit StEC b e j n] dixit *rel.*, ait a c ff q r z
 pontif. + nos HM^cGTh e a r

16 et duxerunt AsHStMaDTh f c (q), > vl

17 locum] -cus OBMaT e a b f q r

autem AM^cDTh] > *rel.*

18 ~ eum crucif. *codd.* (a)

hinc²] inde Y*StX^cGVW e c, illinc a f r z

20 Iudaeor. leger. J r] ~ leg. Iud. *rel.* (e) a b c f f z

23 et tunicam > a b c ff* r w²* z

Erat autem tunica inconsutilis desuper con-
 24 texta per totum. Dixerunt ergo ad invicem:
 Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cuius
 sit; ut Scriptura impleretur dicens: *Partiti sunt*
vestimenta mea sibi, et in vestem meam mise-
runt sortem. Et milites quidem haec fecerunt.
 25 Stabant autem iuxta crucem Iesu mater
 eius et soror matris eius Maria Cleophae et
 26 Maria Magdalene. Cum vidisset ergo Iesus
 matrem et discipulum stantem, quem dilige-
 bat, dicit matri suae: Mulier, ecce filius tuus.
 27 ¹Deinde dicit discipulo: Ecce mater tua. Et ex
 28 illa hora accepit eam discipulus in sua. Postea
 sciens Iesus quia omnia consummata sunt, ut
 29 consummaretur Scriptura, dixit: Sitio. Vas
 ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spon-
 giam plenam aceto hyssopo circumponentes
 30 obtulerunt ori eius. Cum ergo accepisset Iesus
 acetum, dixit: Consummatum est. Et inclinato
 capite tradidit spiritum.

24 impleretur ZIKsCsW fr] -pleatur *rel.*

in] super FJE c fff q r z

27 in suam HOZ*s*MaDsRTh, > c

28 quia J e a c n r Aug] † iam *rel.*

dicit *codd.* vl pl.

29 ~ positum erat *codd.* (e a q) b c fff z

30 spiritum † cum autem exspirasset vefamentum
 templi scissum est medium a summo usque deor-
 sum Ep^m (DR r)

24 Ps 21,19

26 J 13,23

28 J 18,4; L 12,50; 18,31; Mt 26,54

29 Ps 21,16; 68,22

30 Job 19,26s O'

τιώτη μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτῶν
 ἄραφος, ἐκ τῶν ἀνωθεν ὑφαντὸς δι' ὄλου. εἶπαν 24
 οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ
 λάχωμεν περὶ αὐτοῦ τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφή
 πληρωθῇ [ἢ λέγουσα]· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια Ps 21,19
 μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον
 κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. 202,10

Εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰη- 25
 σοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς
 αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγ-
 δαληνῆ. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν 26
 μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· 13,23
 γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε 27
 ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ
 μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ 28 203,4
 Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ 13,3; 18,4
 ἡ γραφή, λέγει· διψῶ. σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεσ- 29 Ps 21,16;
 τόν· σπόγγον οὖν μεστὸν τοῦ ὄξους ὑσώπῳ πε- 68,22
 ριθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ὅτε 30 Job 19,26s O'
 οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τετέλεσται, 204,1
 καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

κ. τ. χιτωνα > Ta^{an} S* a b ffr z syr gg | και² - χιτων] τον
 δε χιτωνα επει ην 788s c ar Eus Cyp | 24 η λεγουσα >
 BS vl(-fqz) gg sa⁺ Eus^l | 25 αυτου² + και Ta syri^l |
 Κλεοπα lat ar(-ar^{em}) gg bo | 26 ουν] δε S vl syri^l co, et
 Ta^{av} | παρεστωτα > Ta^v W 348^s Λ* | 27 ωρας] ημερας 33
 Θ^c 544 13^r 1194 71 1170s A 2430 Y 655 syi sa^{l+} | 28 ει-
 δως] ιδων Ta^l ΨΔ 054 565ss 13^r 1424 pl. 213 713s
 Γss al. K 726ss a syi gg | ηδη] ιδου syi ar, > Ta^{av} 579
 W 700 565 1^r 71 280 397^r a b c r v g syr gg sa⁺ | τετελ.
 + (τα) περι αυτου Θs 7 M^mU 473 4s 0141 | τελειωθη]
 πληρωθη Ta^{ais} S D Θ 565 1s 118s 788s al. 157 1093 660
 X^b 397^s e b c fffnqr | 29 οι δε πλησαντες σπ. οξ. και 1241
 054 D Θs 28ss 22^s rel. pl. cfq syrih ar bo | οξους² +
 μετα χολης Θ 13^r 348s 2145 c syih ar Eus | 30 οξος +
 μετα χολης 13^r syi ar | ειπεν + παντα Ta^{an} n syi ar | πνα
 + ως δε εξεπνευσεν εσχισθη το καταπετασμα τ. ναου με-
 σον απο ανωθεν εως κατω 2145 235 1820 r syih⁺ |

205,10 31
Dt 21,23

Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευῆ ἦν, ἵνα μὴ
μείνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββά-
τω, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββά-
του, ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐ-
32 τῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. ἦλθον οὖν οἱ στρα-
τιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη
33 καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ
τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον ἤδη αὐτὸν τε-
34 θνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, ἄλλ' εἰς
τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυ-
35 ξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθύς αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ἑω-
ρακῶς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν
ἡ μαρτυρία, καὶ ἐκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει,
ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύητε. ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα
ἡ γραφὴ πληρωθῆ· ὅσοι οὖν οὐ συντριβήσεται αὐ-
37 τοῦ. καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· ὄψονται εἰς
ὃν ἐξεκέντησαν.

Ex 12,46 36
Nu 9,12
Ps 33,21

Zch 12,10 37
Ap 1,7

206,1 38
38-42:
Mt 27,57-61
Mc 15,42-47
L 23,50-55

Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλάτον Ἰω-
σήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰη-
σοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
δαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέ-
τρεψεν ὁ Πιλάτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἤρεν τὸ σῶ-
μα αὐτοῦ. ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν
πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα

207,10 39
3,2; Mt 2,11

μα αὐτοῦ. ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν
πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα
208,1 40 σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. ἔλαβον
οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθο-

31 ἵνα μὴ ... σαββατω] λεγουσιν μὴ μείνη ταυτα τα σωμ.
επι τ. σταυρ. αυτων επει σαββ. επιφωσκει Ta syp | εκει-
νη B* 33 69 348 477s al. 157 1346 482 4 2430 1820 138
317 c f v g syh | 32 αλλου+ομοιως (Ta^{tn}) Θ a c f n q ar gg |
33 ως> S* syp co⁺ | ειδον] ευρον S* f co | 34 ηνοιξεν Ta^{fi}
2145^c 56 68 fr z v g syh Aug | ευθυς> e Iq | ~ υδωρ κ.
αιμα 579 054 e bo Ωρ Eus Xρ | 35 > Ta^f e | οιδεν] ειδεν
69s 346 | πιστευητε BS*Ψ Ωρ]-σητε rel. | 36 συντριβ.+
απ S 33 565^r 69ss al. pl. | 38 ο¹> BΨL 579 D A 1346* |
ηλθον, ηραν Ta S*W N vl(-f) syi ar sa | σωμα 1[∧]2 1s
209 1689s A 973 | 39 φερων] εχων S*W bo | μιγμα] ελιγ-
μα BS*W, σμιγμα 1689s 348^s 262 1093 | 40 Iu] θυ A |

Iudaei ergo, quoniam parasceve erat, ut 31
 non remanerent in cruce corpora sabbato, erat
 enim magnus dies ille sabbati, rogaverunt Pi-
 latum, ut frangerentur eorum crura et tolle-
 rentur. Venerunt ergo milites, et primi qui- 32
 dem fregerunt crura et alterius, qui crucifixus
 est cum eo. Ad Iesum autem cum venissent, 33
 ut viderunt eum iam mortuum, non fregerunt
 eius crura, sed unus militum lancea latus eius 34
 aperuit, et continuo exivit sanguis et aqua. Et 35
 qui vidit testimonium perhibuit, et verum est
 testimonium eius. Et ille scit quia vera dicit,
 ut et vos credatis. Facta sunt enim haec ut 36
 Scriptura impleretur: *Os non comminuetis ex*
eo. Et iterum alia Scriptura dicit: *Videbunt 37*
in quem transfixerunt.

19,38-42 *Christus in sepulcro conditus*
 (Mt 27,57-61; Mc 15,42-47; L 23,50-55)

Post haec autem rogavit Pilatum Ioseph 38
 ab Arimathaea, eo quod esset discipulus Iesu,
 occultus autem propter metum Iudaeorum, ut
 tolleretur corpus Iesu. Et permisit Pilatus. Venit
 ergo et tulit corpus Iesu. Venit autem et Ni- 39
 codemus, qui venerat ad Iesum nocte primum,
 ferens mixturam murrae et aloes, quasi libras
 centum. Acceperunt ergo corpus Iesu et liga- 40

---

31 tollerentur + de cruce H^mZ*Th a n
 33 ut] et XGET gat a q z
 34 aperuit *codd.* f r z Aug] inseruit e, pupugit b,
 percussit a ff n, perfodit c (q)
 35 testim. eius OEpMaET vl Aug] ~ eius test. *rel.*
 36 impleretur Ep^mIVRCsW f q] -eatur *rel.*
 confringatis a b c f ff j n w² z
 38 Arimat(h)ia *codd.* vl

---

31 Dt 21,23

36 Ex 12,46; Nu 9,12; Ps 33,21

37 Zch 12,10; Ap 1,7

39 J 3,1s; Mt 2,11

verunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos
 41 est Iudaeis sepelire. Erat autem in loco, ubi
 crucifixus est, hortus, et in horto monumen-
 tum novum, in quo nondum quisquam positus
 42 erat. Ibi ergo propter parasceven Iudaeorum,
 quia iuxta erat monumentum, posuerunt Iesum.

20,1-18 *Petrus et Iohannes, Maria Mag-
 dalene.*

20 Una autem sabbati Maria Magdalene venit
 mane, cum adhuc tenebrae essent, ad monu-
 mentum et vidit lapidem sublatum a monu-
 2 mento. Cucurrit ergo et venit ad Simonem
 Petrum et ad alium discipulum, quem amabat
 Iesus, et dicit illis: Tulerunt Dominum de mo-
 3 numento, et nescimus ubi posuerunt eum. Exiit
 ergo Petrus et ille alius discipulus, et vene-
 4 runt ad monumentum. Currebant autem duo
 simul, et ille alius discipulus praecucurrit ci-
 tius Petro et venit primus ad monumentum.
 5 Et cum se inclinasset, vidit posita linteamina,
 6 non tamen introivit. Venit ergo Simon Petrus
 sequens eum et introivit in monumentum et
 7 vidit linteamina posita ¹ et sudarium, quod
 fuerat super caput eius, non cum linteamini-
 bus positum, sed separatim involutum in unum
 8 locum. Tunc ergo introivit et ille discipulus,
 qui venerat primus ad monumentum, et vidit

---

40 illud Cs r Aug] eum *rel.*

est Iud. J(E) b f j r z Aug] ~ Iud. est *rel.*

20,1 videt AssM-ZStJBsGsKsCs (a) b q r

2 currit Z*Bsj d

4 praecurrit YsEpR a q z

5s videt AsMX-StBsGCs e d

20,2s J 13,23 | 3 L 24,12.24 | 7 J 11,44; 19,40 |
 8s J 2,22; L 24,25ss.44ss; A 2,24-32; 17,3; 1 C 15,4

νίοις μετὰ τῶν ἄρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν
τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ 41
ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνη-
μεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἦν τεθειμένος.
ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, 42
ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδα- 20 209,1
ληνὴ ἔρχεται πρωτὶ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνη- 1-18:
μεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνη- Mt 28,1-1
μείου. τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα 2 Mc 16,1-3
Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει L 24,1-12
ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν Κύριον
ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν
αὐτόν. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μα- 3
θητῆς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ἔτρεχον 4
δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς προέ-
δραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος
εἰς τὸ μνημεῖον. καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα 5
τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν 6
καὶ Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλ-
θεν εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια
κείμενα, ¹ καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κε- 7 11,44
φαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον
ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον. τότε 8
οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὃ ἐλθὼν
πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευ-

εστιν] ην Ta^{av1} S*W sys ar Ny | 41 κηπω] τοπω 1s 22^s
71 157 | ουδεποτε Θ 1279s 1187 1355s V X^b | ην τεθειμ.
Bs 579 W 1071 1820] ετεθη rel. | 42 δια τ. παρασκ.] quia
sabbatum inceperat Ta sysp | τ. Ιουδ.> e b ffj n r sysp |
20,1 πρωι> W a b c | ηρμεν. απο τ. θυρας (εκ) του μν.
(S) 579 W 565 1s 22^s (157) 660 138 d fr sysi ar gg | 2 Kν
+ μου Ta^{ft} Δ 348 X r syi¹ Eus Xρ, ημων Ta^{al} sysp bo |
οιδα Ta^{at} 348 477 028 X^b e r sysp ar¹ (-ar^{em}) gg | 3 κ. ηρχ.-
μνημ. > S* | 4 ο αλλος] ille Ta a j sysp, ille alius Ta^{fin}
e b c f f f q r v g syh | πρως > (Ta^v) X^b e sys | 5 οθονια
+ μονα 1223 397 gg (Ta^{vn}), ~ Ψ 245 | 6 εισηλθεν
+ πρως X 713 | 8 ειδον, επιστευσαν 69 124 sysi gg |

- 1 C 15,4 9 σεν · οὐδέπω γὰρ ἤδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ
 A 2,24-32 10 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. ἀπῆλθον οὖν πάλιν
 πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.
 211,1 11 Μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἔξω
 κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ
 12 μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς
 καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἓνα
 212,10 πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰη-
 13 σοῦ. καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις;
 λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν Κύριόν μου,
 14 καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. ταῦτα εἰποῦσα
 ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν
 15 ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. λέγει
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς;
 ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστίν, λέγει αὐ-
 τῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ
 16 ἔθηκας αὐτόν, καὶ γὰρ αὐτόν ἀρῶ. λέγει αὐτῇ ὁ
 Ἰησοῦς· Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ
 17 ἑβραϊστί· ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. λέγει
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· μή μου ἄπτου, οὐπω γὰρ ἀνα-
 βέβηκα πρὸς τὸν πατέρα. πορεύου δὲ πρὸς τοὺς
 ἀδελφούς μου καὶ εἶπὲ αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς
 τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ Θεόν μου
 18 καὶ Θεὸν ὑμῶν. ἔρχεται Μαριάμ ἡ Μαγδαλη-
 νὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι εἶώρακα τὸν
 Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

Hb 2,11s
R 8,29

9 ηδει S* e b c ff j q r z | 10 αυτους BS*L 661 | 11 εξω >
 Ta^{ats} S* A vl pl. sysp | 12 δυο > S* e | 13 κλαιεις +τινα
 ζητεις 579 D 544 69 954 713 397 sys | οιδαμεν Θ 565 1s
 22^s ar^m sa^l | 15 ο^l > BsLW | εκεινη +δε Ta^{ail} S* 2145 c f
 sy⁴ co⁺ | εβαστας.] ηρες D lat(-a q) | 16 ο^l > BLD Θ 1187 |
 εβραιστι > Ta^{fin} 1241 700^r 1s 22^s rel. pl. a q z vg^l sys | δι-
 δασκ. +κ. προσεδραμεν αφασθαι αυτου S^oΨ Θ 13 1689^r
 1093 1820 sysih gg | 17 ο > BΨL D M* | πατερα^l Bs
 W D 348 473 1820 e b syi /r Ωρ^l Ep] +μου Ta^t rel. Iq |
 μου² > S*W D 348 e | 18 εωρακα Bs W X 1071 N a vg
 sys co⁺] -καμεν 33 028, -κεν rel. | αυτη] μοι ff vg co⁺ |
 κ. α ειπεν αυτη εμνηυσεν αυτοις D e c sys |

et credidit; nondum enim sciebant Scripturam, 9
quia oportebat eum a mortuis resurgere. Abie- 10
runt ergo iterum discipuli ad semetipsos.

Maria autem stabat ad monumentum foris 11
plorans. Dum ergo fleret, inclinavit se et pro-
spexit in monumentum, et vidit duos angelos 12
in albis sedentes, unum ad caput et unum
ad pedes, ubi positum fuerat corpus Iesu. Di- 13
cunt ei illi: Mulier, quid ploras? Dicit eis:
Quia tulerunt Dominum meum, et nescio ubi
posuerunt eum. Haec cum dixisset, conversa 14
est retrorsum et vidit Iesum stantem, et non
sciebat quia Iesus est. Dicit ei Iesus: Mulier, 15
quid ploras? quem quaeris? Illa existimans
quia hortulanus esset dicit ei: Domine, si tu
sustulisti eum, dicito mihi ubi posuisti eum,
et ego eum tollam. Dicit ei Iesus: Maria. 16
Conversa illa dicit ei: Rabboni, quod dicitur
magister. Dicit ei Iesus: Noli me tangere; 17
nondum enim ascendi ad Patrem meum; vade
autem ad fratres meos et dic eis: Ascendo
ad Patrem meum et Patrem vestrum: Deum
meum et Deum vestrum. Venit Maria Mag- 18
dalene annuntians discipulis: Quia vidi Do-
minum, et haec dixit mihi.

9 sciebat AHZ*sStDsKsCsV gat b c ff j q z
oporteret AsHEp^mStIsDsRTh

10 ~ ad semetipsos disc. A-MXStIsKsCs (vl)

13 *inc.* et dicunt e c q z

14 videt SssO-StBG^cC e a b d f ff j r

15 esset] est X*sJDsRKT b c d ff z

17 et² + ad EpMaET a c ff q r

vestrum² EThC e a f Aug] + et *rel.*

12 J 1,51; Hb 1,14

14 J 21,4

16 Mc 10,54

17 Hb 2,11s; R 8,29; Mt 12,49 (Ps 21,23)

20,19-29 *Christus manifestatur apostolis, Thomas* (L 24,36-49)

- 19 Cum ergo sero esset die illo una sabbatorum, et fores essent clausae, ubi erant discipuli congregati propter metum Iudaeorum, venit Iesus et stetit in medio et dixit eis:
- 20 Pax vobis. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus et latus. Gavisi sunt ergo discipuli,
- 21 viso Domino. Dixit ergo eis iterum: Pax vobis. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos.
- 22 Haec cum dixisset, insufflavit et dixit eis:
- 23 Accipite Spiritum sanctum, ¹ quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, et quorum retinueritis, retenta sunt.
- 24 Thomas autem unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis, quando venit Iesus. Dixerunt ergo ei alii discipuli: Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis: Nisi videro in manibus eius fixuram clavorum, et mittam digitum meum in locum clavorum, et mittam manum meam in latus eius, non credam.
- 26 Et post dies octo iterum erant discipuli eius intus, et Thomas cum eis. Venit Iesus ianuis clausis et stetit in medio et dixit: Pax
- 27 vobis. Deinde dicit Thomae: Infer digitum tuum huc et vide manus meas, et affer ma-

---

19 ~ esset ergo sero *codd. pl.* | congregati > Ass M*Z*ssBeGDRCs gat a d q z | 20 ~ hoc cum A-O StBIGsDQsThCs b z | 22 haec Bel e c fff q z] hoc *rel.* | dicit *codd. pl.* vl(-fq) | 23 remittentur AXStMa DR gat e ff q r | detenta FssEpBsGDRThC gat e b c d | 25 figuram YsM*-StBssMaDR e b c d z Hil

---

19 J 14,27 | 20 1 J 1, 1; J 20,25.27; L 24,39; J 16,22 | 21 J 17,18; Mt 28,18s | 22 Gn 2,7; J 7,39 | 23 Mt 16,19; 18,18; 9,6 | 24 J 11,16; 14,5 | 25 J 19,34; 1 J 1,1 | 26 J 20,19 | 27 Mc 16,44; L 24,25

Ούσης οὖν ὀψίας τῆ ἡμέρα ἐκείνη τῆ μιᾷ σαβ- 19 213,9
 βάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν 19-23:
 οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλ- Mc 16,14-1
 θεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει L 24,36-49
 αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν καὶ 20 1 J 1,1
 τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν οὖν
 οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς 21 214,10
 ὁ Ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν. καθὼς ἀπέσταλ- 17,18
 κέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. καὶ τοῦτο 22 Gn 2,7
 εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦ-
 μα ἅγιον. ἂν τινῶν ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέν- 23 215,7
 ται αὐτοῖς· ἂν τινῶν κρατῆτε, κεκράτηνται. Mt 16,19;
 18,18
 Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δί- 24 216,10
 δυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. 11,16; 14,5
 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἔωράκαμεν 25
 τὸν Κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν
 ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω
 τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ
 βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ 19,34
 μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν 26 217,9
 ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν.
 ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ
 ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. εἶτα 27
 λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε

19 μαθητ. Ta^{af} BS*W 078 D 1216* AL* a q z vg^l syp
 sa^{l+}] + συνηγμενοι rel. syh⁺ | 20 χειρας + κ. τ. ποδας
 (L 24,39) Ta^{afn} 983^r ar^l | 21 ο Ις] > S^ψLW D X 1820
 0141 lat pl. sys ar co⁺ | πεμψω S* c, αποστελλω S^c 33s
 D* 489 270 492 1820 | 22 ενεφυσ. + αυτοις Ta^{av} W D
 syp ar gg co | 23 τινος¹⁻² Ta^(v) B e af syp Ωρ Eus|
 αφεωνται B*S^cΨL D 565 1s 118s 13s 1689^r X 157 A 660
 1820] αφεθησεται Ta³ S*Δ q syi gg (e a d r co⁺ Nov),
 αφιενται rel. | κρατηθησονται Ta^{avn} e a b f q syi ar co⁺
 Cyp Nov | 24 ην + εκει Ta^{al} L sysph⁺ bo|o² > BS* D|
 25 αλλοι > Ta S* sy(s)p bo⁺ | τ. τυπον] τ. τυπους Ta³
 565 22 ar^m sa⁺, τ. τοπον f q sysi(p) | τ. τοπον Ta^{fs} 078
 ΘA lat(-e) syih(sp) ar gg Ωρ] τ. τοπους Ta^{t(al)} sys(p, fr
 Aug) ar] τ. τυπον rel. (sa) | ηλων²] ποδων syc^l |

καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου
 218,10 καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου
 28 ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶ-
 29 πεν αὐτῷ· ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. λέγει
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἐώρακάς με, πεπίστευκας;
 1 P 1,8 μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.
 30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν
 ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν
 1,12 31 γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ
 1 J 5,13 γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἔστιν ὁ
 Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες
 ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
 219,9 21 Μετὰ ταῦτα ἐφάνέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰη-
 σοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τι-
 2 βεριάδος· ἐφάνέρωσεν δὲ οὕτως. ἦσαν ὁμοῦ Σί-
 1,45 μων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος
 καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ
 τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐ-
 3 τοῦ δύο. λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· ὑπάγω ἀλι-
 εῦειν, λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν
 σοί. ἐξῆλθον οὖν καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον,
 20,14 4 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. πρωΐας δὲ
 L 24,16 ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ
 μέντοι ἤδειςαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἔστιν.

28 inc. κ. απεκκριθη Δs 700^r 2193s 1689 pl. rel. pl. | 29 I_c +νυν Ta^{al} sysp ar | ιδοντες+με Ta^{avn} S* 1582 209 788 983^r 1187 sy³ | 30 μαθητ. +αυτου Ta³ S-579 rel. pl. | 31 πιστευητε BS* D] -σητε rel. | ζωνν +αιωνιον Ta^{avi} SC*-579 W D 13ss 826^s 1071 262 1820 423 ebfqr syph⁺ ar co X_q | 21,1 ο I_c > D M e X_q | μαθητ. +εγερωθεις εκ νεκρων 13^r 713 Γ 472 X^b | 2 ο²] ος ην Ta^{(a)in} D b c f r z v g | οι+υιοι SC D Θs 28 1689s 4 472s E 1820 397 | 3 ουν] > BW al.m. | ανεβησ. Ta^{nv} Δ 544 1689 346 245 472 270 Δ 1820 397 lat sy sa | πλοιον+ευθυς 1241 700 28^r 826 124 rel. pl. syh | 4 ηδη > Ta^{an} S* 565 209 788^r 4 al. e a c q r sysp ar gg sa | γινομεν. Taⁿ BC*L 21 2193 71 A 1219s 655 E gg bo] γενομ. rel. | ηδεις.] εγνωσαν SΨss X 1071 1820 397 |

num tuam et mitte in latus meum, et noli
 esse incredulus, sed fidelis. Respondit Thomas 28
 et dixit ei: Dominus meus et Deus meus. Di- 29
 xit ei Iesus: Quia vidisti me, Thoma, credidisti;
 beati, qui non viderunt et crediderunt.

20,30-31 *Evangelistae epilogus*

Multa quidem et alia signa fecit Iesus in 30
 conspectu discipulorum suorum, quae non sunt
 scripta in libro hoc. Haec autem scripta sunt, 31
 ut credatis quia Iesus est Christus Filius Dei,
 et ut credentes vitam habeatis in nomine eius.

21,1-23 *Manifestatio Christi in Galilaea*

Postea manifestavit se iterum Iesus disci- 21
 pulis ad mare Tiberiadis. Manifestavit autem
 sic: Erant simul Simon Petrus et Thomas, qui 2
 dicitur Didymus, et Nathanael, qui erat a Cana
 Galilaeae, et filii Zebedaei et alii ex discipu-
 lis eius duo. Dicit eis Simon Petrus: Vado 3
 piscari. Dicunt ei: Venimus et nos tecum. Et
 exierunt et ascenderunt in navim et illa nocte
 nihil prendiderunt. Mane autem facto, stetit 4
 Iesus in littore; non tamen cognoverunt disci-
 puli quia Iesus est. Dixit ergo eis Iesus: Pueri 5

29 dicit *codd.* b f q z, ait e a c

me > R e a m r Cyp | Thoma > *codd.*

31 vitam + aeternam OZBDsRK e b f q r Ir

21,1 discipulis > *codd.* e

4 autem + iam *codd.* b f z

5 dicit *codd.* e b c f q

29 1 P 1,8; J 1,50

30 J 2,11; 21,25

31 1 J 5,13; J 1,12; R 1,17

21,2 J 11,16; 20,26-29; 1,45-49

3 L 5,5

4 J 20,14; L 24,16

numquid pulmentarium habetis? Responderunt
 6 ei: Non. Dicit eis: Mittite in dexteram navi-
 gii rete et invenietis. Miserunt ergo et iam
 non valebant illud trahere prae multitudine pis-
 7 cium. Dixit ergo discipulus ille, quem dilige-
 bat Iesus, Petro: Dominus est. Simon Petrus
 cum audisset quia Dominus est, tunica succin-
 xit se, erat enim nudus, et misit se in mare.
 8 Alii autem discipuli navigio venerunt; non
 enim longe erant a terra, sed quasi cubitis du-
 centis, trahentes rete piscium.
 9 Ut ergo descenderunt in terram, viderunt
 prunas positas et piscem superpositum et pa-
 10 nem. Dixit eis Iesus: Afferte de piscibus, quos
 11 prendidistis nunc. Ascendit Simon Petrus et
 traxit rete in terram plenum magnis piscibus,
 centum quinquaginta tribus. Et cum tanti es-
 12 sent, non est scissum rete. Dicit ei Iesus: Ve-
 nite, prandete. Et nemo audebat discumben-
 tium interrogare eum: Tu quis es? scientes
 13 quia Dominus est. Et venit Iesus et accipit
 14 panem et dat eis et piscem similiter. Hoc
 iam tertio manifestatus est Iesus discipulis suis,
 cum resurrexisset a mortuis.

---

6 dixit YsM-ZBssGMaDsVCsW e a d f q
 prae OX*sBVThW e a b f q z] a *rel.*

7 dicit *codd. pl.* a b q z

tunica A^cIRCs Aug] -cam *rel.* e a f q z

10 prendistis AssOssBsRC, cepistis e a f f

12 discumb.] discentium H*sG b ff(e a r)

est vl] esset A-XBeGD^r

13 accipit EpR d Aug] -epit *rel.* e b c z

14 suis OEpBssRTW b c d f r Aug] > *rel.*

surrexisset Y-OZsBsGKs

λέγει οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς· παιδία, μή τι προσφά- 5 L 24,41
 γιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὐ. Ἴό δὲ εἶπεν 6 L 5,4-7
 αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ
 δίκτυον, καὶ εὐρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι
 αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχ-
 θύων. λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα 7 220,10
 ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· ὁ Κύριός ἐστιν. Σίμων 13,23
 οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν, τὸν
 ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβα-
 λεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ ἄλλοι μα- 8
 θηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν
 ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων,
 σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.

Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀν- 9 221,9
 θρακιὰν κειμένην καὶ ὄψαριον ἐπικείμενον καὶ
 ἄρτον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν 10
 ὄψαριῶν ὧν ἐπιάσατε νῦν. ἀνέβη οὖν Σίμων 11 222,9
 Πέτρος καὶ εἴλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεσ-
 τὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πενήκοντα τριῶν·
 καὶ τοσοῦτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. λέ- 12 223,9
 γει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς 224,10
 δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς
 εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. ἔρχεται Ἰησοῦς 13 225,9
 καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ 6,11
 τὸ ὄψαριον ὁμοίως. τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώ- 14 226,10
 θη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. 20,19.26

5 τι > B*W | 6 ο δε ειπεν] λεγει S*W b c r vg syspi ar |
 ευρησετε + οι δε ειπον· δι ολης τ. νυκτος κοπιασαντες
 ουδεν ελαβομεν· επι δε τω σω ρηματι βαλουμεν (L 5,5)
 1820 sa | ουκετι] ουκ Ta^{al} e a c f q sysp ar co | 7 εβαλ.
 εαυτον] ηλατο Ta^l D sa (sys) | θαλασσαν + ut veniret ad
 ihm Ta sy(s)p | 9 ανεβησ. Ta S*W 1071 H sysp ar | βλεπ.]
 ειδον Ta³ P b c f vg sy(s)pi ar^m co | καιομενην a b c f r z
 (sysi ar) | 11 ενεβη SΨLW 565 1s 1820 138 | ουν > Ta^v
 Δs D 700 28^r 209 rel. pl. lat pl. (sysp) ar | 12 δε > BC
 sa | 13 ερχεται >, ~ κ. Ις Ta^{vl} c sys | διδωσ.] ευχαρι-
 στησας εδωκεν D fr sysi | 14 ηδη > Ta^{an} N sysp ar gg co
 Xρ | εφανερωσεν εαυτον Ta^{ain} 71 X e a b c r co (346 472) |

- 1,42 15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέ-
 τρω ὁ Ἰησοῦς· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με
 πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναί, Κύριε, σὺ οἶδας
 227,9 ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βόσκει τὰ ἀρνία μου.
 228,10 16 λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάννου,
 1 P 5,2.4 ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· ναί, Κύριε, σὺ οἶδας
 229,9 ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποιῶμαινε τὰ πρόβα-
 230,10 17 τά μου. λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωάννου,
 13,38; 16,30 φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ
 τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε,
 πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει
 231,9 18 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· βόσκει τὰ πρόβατά μου. ἀμὴν
 232,10 ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σε-
 Mt 16,22; 26,39 αυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γη-
 ράσης, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος ζώσει
 13,36 19 σε καὶ οἷσει ὅπου οὐ θέλεις. τοῦτο δὲ εἶπεν ση-
 μαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. καὶ
 τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι.
 13,23 20 Ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν
 ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀν-
 ἔπεσεν ἐν τῷ δειπνῶ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ
 21 εἶπεν· Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε; τοῦ-
 τον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύ-
 22 ριε, οὗτος δὲ τί; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐὰν
 αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;

15ss Ἰωαννου Ta^{fvn} BS^cC*LW D lat co] Iovarel. | πλεον
 τουτων > 565 1s 22s 660 e a b c ffr sys | 15s συ - σε > (e)
 a r sys | αρνια] προβατα C* D e a b c r Xq | 16 παλιν >
 D^l e c | δευτερ. > Taⁱ S* a b d f ffr z vg sys ar | προβατια
 BC 1582 22 b | 17 ο Ις > S 33 W D 565 1s 118s 1071 138
 lat(-f) sysi | προβατια BCW^c 1582 22 A, αρνια 1188
 945 Λ | 18 αλλοι ζωσουσι, (απ)οισουσιν S^cC^c 33 W (D)
 565 1s 22s 660 Π 1219 489 1820 0141 423 syih^m ar (bo)
 Eus Xs | οισει + σε Ta S^cΨsW D 565 A 1820 a c ff sy⁴
 co | 20 ακολουθ. > S* W ff bo | εν τω δειπνω > 472 ar |
 και²-σε > Ta^v, και²-Πετρος (21) > e | 21 Πετρο. + ακο-
 λουθουντα X sys | 22 εαν, sic Ta^{fin} c b r vg^l, + sic ff
 vg^l | μενειν + ουτως D vg^l |

Cum ergo prandissent, dicit Simoni Petro 15
 Iesus: Simon Iohannis, diligis me plus his? Di-
 cit ei: Etiam, Domine, tu scis quia amo te.
 Dicit ei: Pasce agnos meos. ¹Dicit ei iterum: 16
 Simon Iohannis, diligis me? Ait illi: Etiam, Do-
 mine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce
 agnos meos. Dicit ei tertio: Simon Iohannis, 17
 amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit
 ei tertio: Amas me? et dixit ei: Domine, tu
 omnia nosti; tu scis quia amo te. Dixit ei:
 Pasce oves meas. ¹Amen, amen dico tibi: cum 18
 esses iunior, cingebas te et ambulabas ubi vo-
 lebas; cum autem senueris, extendes manus
 tuas, et alius te cinget et ducet quo tu non
 vis. Hoc autem dixit significans qua morte cla- 19
 rificaturus esset Deum. Et, cum hoc dixisset,
 dicit ei: Sequere me.

Conversus Petrus vidit illum discipulum, 20
 quem diligebat Iesus, sequentem, qui et recu-
 buit in cena super pectus eius et dixit: Do-
 mine, quis est qui tradet te? Hunc ergo cum 21
 vidisset Petrus, dixit Iesu: Domine, hic autem
 quid? Dicit ei Iesus: Sic eum volo manere, do- 22
 nec veniam, quid ad te? tu me sequere. Exiit 23

---

22 sic] *si

---

17 et > AsHStBMaDT a b r

dixit^{2.3}] dicit *codd.* vl pl.

nosti e a c f m r z] scis *codd.*

18 tu GDs e b c d z Aug] > *rel.*

19 cum hoc ZBeEKsW b z] ~ hoc cum *rel.*

20 tradit AsEpStB (q) r

21 dicit *codd.* b c f ff q z

22 Iesus † si F*H*BeV *al.* ff q (> sic) Hier

---

ergo sermo iste inter fratres quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Iesus: Non moritur, sed: Sic eum volo manere, donec veniam, quid ad te?

Epilogus alter

24 Hic est discipulus ille, qui testimonium perhibet de his et scripsit haec, et scimus
25 quia verum est testimonium eius. Sunt autem et alia multa, quae fecit Iesus; quae si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros.

---

23 sic] *si

---

23 inter] in AssMStBeIGDCs* e a

sed † si MG V

venio A-M*X^cEpStBsRTh e a b c d f ff q z

24 ille E Aug] > *rel.*

25 posse H^mThW a q] > *rel.*

libros † Amen AsMXEpStGRV c f r

---

24 J 15,27; 19,35; 3 J 12 | 25 J 20,30

σύ μοι ἀκολουθεῖ. ἐξηλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος 23
 εἰς τοὺς ἀδελφούς ὅτι ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος οὐκ
 ἀποθνήσκει· οὐκ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι
 οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ'· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν
 ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;

Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητῆς ὁ μαρτυρῶν περὶ 24 15,27
 τούτων καὶ ὁ γράψας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι
 ἀληθῆς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν. Ἔστιν δὲ 25 20,30
 καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα
 ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδ' αὐτὸν οἶμαι τὸν
 κόσμον χωρήσειν τὰ γραφόμενα βιβλία.

23 αδελφ.] μαθητας Ta¹ 713 423 sys, + κ. εδοξαν D ar |
 αποθνησκεις² D er | εαν] sic Ta^{fin} abcr vg¹, + sic
 vg¹ | τι προς σε > S* 565 1s 22s 660 138 423 ea sys ar |
 24 ο²+ και BW 1820 Ωρ | τουτων] τουτου 472 440 1242,
 τ. Iv ea | 25 > S* | α BSC* Ψ-579 X 998 440 1820 423 Ωρ]
 οσα rel., > εστιν, α Ta^(v) a eab ffr sys Aug | Iς + ενω-
 πιον τ. μαθητων αυτου 346 713 472 | χωρησειν BS^cC*
 1219 Ωρ¹] -σαι rel. | βιβλια + αμην ΨΔs Θ^r rel. pl.
 cfr vg¹ gg |